

Bedömargruppens yttrande över utvärdering av utbildning på grundnivå inom förskollärexamen

Bedömargruppens uppdrag

Universitetskanslersämbetet (UKÄ) har gett oss i uppdrag att granska utbildningar som leder till förskollärexamen. I bilaga 1 framgår våra bedömningar med vidhängande motiveringar och ett förslag till samlat omdöme för varje granskad utbildning.

Härmed överlämnar vi vårt yttrande till UKÄ.

Bedömargruppens sammansättning

I bedömargruppen ingick följande ledamöter:

- Professor Anette Sandberg, Mälardalens högskola (ordförande och ämnessakkunnig)
- Docent Anette Emilson, Linnéuniversitetet (vice ordförande och ämnessakkunnig)
- Professor Camilla Björklund, Göteborgs universitet (ämnessakkunnig)
- Lektor Maria Hedefalk, Uppsala universitet (ämnessakkunnig)
- Lektor Susanne Klaar, Högskolan i Borås (ämnessakkunnig)
- Biträdande professor Maria Simonsson, Linköpings universitet (ämnessakkunnig)
- Angelica Rebecchi, Södertörns högskola (studentrepresentant)
- Siri Rönmyr, Uppsala universitet (studentrepresentant)
- Förskollärare Patrik Lundin, Borås stad (arbetslivsföreträdare).
- Fil. lic. Kristina Westlund, Malmö stad (arbetslivsföreträdare).

Utöver ovanstående har följande bedömare bedömt självständiga arbeten:

- Lektor Sara Cervantes, Luleå tekniska universitet (ämnessakkunnig)
- Lektor Anneli Hansson, Mittuniversitetet (ämnessakkunnig)
- Docent Mia Heikkilä, Mälardalens högskola (ämnessakkunnig)
- Lektor Eva Johansson, Högskolan Väst (ämnessakkunnig)
- Lektor Anita Källström, Högskolan i Borås (ämnessakkunnig)
- Docent Agneta Ljung Djärf, Högskolan Kristianstad (ämnessakkunnig)
- Docent Hanna Palmér, Linnéuniversitetet (ämnessakkunnig)
- Lektor Mia Thorell, Linköpings universitet (ämnessakkunnig)
- Lektor Charlotte Tullgren, Högskolan Kristianstad (ämnessakkunnig)
- Lektor Anna Öqvist, Luleå tekniska universitet (ämnessakkunnig)

Se bilaga 2 för bedömargruppens jävsförhållanden.

Bedömargruppens arbete

Utvärderingen har utgått ifrån de krav som ställs i högskolelagen (1992:1434) och högskoleförordningen (1993:100). Underlag för bedömningen har utgjorts av lärosätenas självvärdering inklusive bilagor som utarbetats utifrån *Vägledning för utbildningsutvärdering på grundnivå och avancerad nivå*, självständiga arbeten,

intervjuer med företrädare för den granskade utbildningen och studenter samt övriga underlag som UKÄ tagit fram. Underlagen redovisas i bilaga 3.

Bedömningsprocessen

Utifrån underlagen har vi gjort en bedömning av utbildningarnas kvalitet utifrån nedanstående bedömningsområden.

- förutsättningar
- utformning, genomförande och resultat
- studentperspektiv
- arbetsliv och samverkan

Bedömargruppens preliminära yttrande per utbildning har skickats till respektive lärosäte på delning, för att påpeka eventuella sakfel. Delningstiden var tre veckor. De svar som lärosätena inkom med framgår av bilaga 4. Vi har tagit del av lärosätenas svar, och i de fall där vi gjort bedömningen att det varit relevant har ändringar gjorts i yttrandena.

För bedömargruppen

Anette Sandberg
Ordförande

Reflektioner från bedömargrupperna för förskollärarexamen och grundlärarexamen

Utvärderingen av förskolläraryrkes- och grundlärarutbildningarna i Sverige har genomförts under 2018- 2019 av fyra olika bedömargrupper – en för förskolläraryrkesutbildningarna och tre för grundlärarutbildningarna – på uppdrag av UKÄ. Som ordföranden för de olika bedömargrupperna skriver vi i denna inledning om några av de gemensamma iakttagelser vi har gjort utifrån vårt och bedömargruppernas arbete. Vi konstaterar att det finns en hög ambition och ett medvetet arbete med att upprätthålla en hög kvalitet i läraryrkesutbildningarna (förskolläraryrkes-, grundlärarutbildningar med inriktningarna fritidshem, förskoleklass och årskurs 1-3, årskurs 4-6) på landets lärosäten. Samtidigt har vi identifierat svagheter och brister på flera håll, vilket lett till att vi rekommenderat UKÄ att vissa utbildningars examenstillstånd ska ifrågasättas.

Förskolläraryrkes- och grundlärarprogrammen är komplexa utbildningar med många olika intressenter – lärosäten, avnämare, studenter med flera – involverade. Vid lärosätena är dessutom flera olika institutioner eller motsvarande involverade. Lärosätena organiserar programmen på olika sätt. Det finns de lärosäten som gett enskilda institutioner programansvar, vilket många gånger handlar om att de i sin tur ska ge andra institutioner i uppdrag att ge kurser i programmen. Andra har skapat fakulteter/motsvarande som har det övergripande ansvaret för kvalitet, ekonomi och så vidare och ytterligare några har olika former av samordningsorgan utan egen budget.

Totalt har utvärderingen omfattat 67 utbildningar. Av de 19 förskolläraryrkesutbildningar som vi har utvärderat får 8 omdömet ifrågasatt kvalitet. Inom grundlärarutbildningar med inriktning mot fritidshem får 4 av 12 utbildningar omdömet ifrågasatt kvalitet, inom grundlärarutbildningen med inriktning mot förskoleklass och årskurs 1-3 får 11 av 18 utbildningar ifrågasatt kvalitet och på grundlärarutbildningen med inriktning mot årskurs 4-6 får 9 av 18 utbildningar omdömet ifrågasatt kvalitet. UKÄ:s utvärderingssystem innehåller totalt 13 bedömningsgrunder inklusive examensmål som utbildningarna bedöms emot, vilket är mer omfattande än tidigare utvärderingssystem. Bland de utbildningar som har bedömts ha ifrågasatt kvalitet är det i flertalet fall endast en eller två bedömningsgrunder/examensmål som bedöms som inte tillfredsställande. Utgångspunkten har varit att är bristerna allvarliga i ett av examensmålen bedöms utbildningens kvalitet vara ifrågasatt. 11 av de totalt 32 utbildningarna som har bedömts ha ifrågasatt kvalitet har 4 till 6 bedömningsgrunder/examensmål som inte är tillfredsställande, vilket kan ses som mer allvarligt. Ingen utbildning har fler än 6 bedömningsgrunder/examensmål som har bedömts som inte tillfredsställande.

Ett mönster vi finner i resultatet av utvärderingen är att alla utbildningar som bedömts ha ifrågasatt kvalitet brister på examensmålen inom bedömningsområdet Utformning, genomförande och resultat. Bedömningsgrunderna Jämställdhet, Uppföljning, Studentperspektiv och Arbetsliv och samverkan har däremot bedömts ha hög kvalitet på samtliga utbildningar som ingår i utvärderingen. De brister och utvecklingsområden som vi har identifierat i utbildningarna framgår i beskrivningen av respektive lärosätes utbildningar i den här rapporten, liksom de styrkor och goda exempel vi också hittat många exempel på. Vår förhoppning är att våra omdömen kan användas på ett

konstruktivt sätt i arbetet med att utveckla utbildningarna, både av de som har brister och av de som redan nu håller hög kvalitet. Under rubrikerna Förutsättningar, Utbildningens utformning, genomförande och resultat samt Studentperspektiv och Arbetsliv och samverkan skriver vi här om några av de mer övergripande iakttagelser vi har gjort under utvärderingsarbetet.

Förutsättningar

Personal

Förskolläraryrket och grundläraryrket ska, liksom all annan högskoleutbildning, bygga på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. En av de stora frågorna som brukar tas upp i diskussionen om förskolläraryrket och grundläraryrket handlar om personalens kompetens och sammansättning. Under lång tid har rekrytering av vetenskapligt kompetent personal stått högt på agendan i lärosätens arbete med att utveckla utbildningarna. Argumentet för detta har varit att utbildningarnas forskningsanknytning behöver stärkas.

Ett mönster som vi har funnit är att många disputerade lärare finns upptagna på de lärarlistor som lärosätena inkommit med, men att deras medverkan i utbildningen i många fall är förhållandevis liten. Dessutom är den vetenskapliga kompetensen ojämnt fördelad i utbildningen. Störst är den inom den utbildningsvetenskapliga kärnan (UVK). I kurserna i svenska finns en relativt stor andel disputerade lärare, men däremot är andelen som har vetenskaplig kompetens inom svenskämnets didaktik låg och speciellt mot grundläggande läs- och skrivinläring. I kurserna i matematik är en stor andel av lärarna adjunkter och i flera fall utan annan akademisk examen än lärarexamen. Den vetenskapliga kompetensen inom matematik och svenskämnets didaktik är i flera fall svag. Orsaken till detta är troligen att antalet disputerade med för utbildningen relevant ämnesdidaktisk inriktning är låg.

Inom förskoleprogrammen är konkurrensen om de få lektorer som finns hård. Resultatet innebär att det på flera lärosäten finns relativt få lektorer med kompetens inom området. Även om det finns adjunkter som har viktiga erfarenheter och kunskaper från förskolan så behövs fler lärare med förskolepedagogiska kunskaper. Lärare med specifik expertis inom olika områden fyller de luckor som uppstår, men dessa lärare har sällan någon erfarenhet eller kunskap inom förskolans område, exempelvis inom ämnesdidaktik. Både vetenskapliga och professionella kunskaper om förskolan behövs och detta är ett område som behöver utvecklas.

I våra bedömningar av förskolläraryrket och grundläraryrket har vi framhållit att professionsanknytningen generellt är god. Men vi konstaterar också att den samlade professionskompetensen inom vissa utbildningar är låg mot just de åldrar och den verksamhet som utbildningen förbereder för. Det gäller framför allt inom förskolläraryrket och grundläraryrket med inriktning mot fritidshem och F-3. I det senare fallet är det särskilt lärare med erfarenhet från förskoleklass som saknas i utbildningarna. Visserligen arbetar lärosätena på många håll med att till exempel

anställa adjungerade adjunkter och att stärka den verksamhetsförlagda utbildningen, men frågan är hur långsiktiga samarbeten som kan skapas i ett sådant system eftersom en adjungerad adjunkt endast kan vara anställd i tre år. Vi menar att det är viktigt att framöver diskutera hur kopplingen mellan dessa grupper av lärare kan stärkas i och mellan de kurser som studenterna läser.

Utvärderingen av utbildningarna visar att kompetensnivån ser väldigt olika ut mellan lärosäten, utbildningar, inriktningar och kurser. De utbildningar som visat sig svaga när det gäller tillgång till vetenskapligt kompetent personal är främst förskolläraryrket och grundläroprogrammet med inriktningen mot fritidshem, och då i synnerhet inom ämnet fritidspedagogik samt förskoleklassen (i synnerhet didaktiken) i utbildningen mot förskoleklass och årskurs 1-3. Detta kan bero på att små resurser läggs på forskning och forskarutbildning i relation till dessa områden och att fritidshemsområdet är ett relativt nytt område. Vi menar att dessa områden bör stärkas betydligt – både på lokal och nationell nivå – genom strategiska satsningar på forskning och forskarutbildning.

Utbildningsmiljö

De utbildningar som vi har utvärderat ges överlag i goda miljöer för undervisning och lärande. Studenterna erbjuds kurser i väl organiserade utbildningar och på de flesta håll arbetar lärosätet aktivt för att stärka kopplingen mellan utbildningens olika delar. Flera av lärosätena har väl utvecklade forskningsplattformar med relevans för lärarutbildning. Men det är inte alltid lätt att se hur kopplingen mellan forskningen vid lärosätet och utbildningen ser ut. Bedömaregruppen har mött studenter som menar att de inte alls får ta del av den forskning som bedrivs vid lärosätet. Denna svaghet är särskilt märkbar i de fall utbildningen bedrivs på distans och/eller där utbildningen bedrivs på två olika campus. Vi menar att här finns möjlighet för erfarenhetsutbyte mellan lärosätena för att utveckla idéer om hur studenterna på bästa sätt ska få del av den forskning som bedrivs. Goda exempel på hur detta görs med hjälp av exempelvis digitala verktyg, lärplattformar, och studentmedverkan i forskningsprojekt, lyfts i flera utbildningar.

Utbildningens utformning, genomförande och resultat

Bedömningsområdet utformning, genomförande och resultat innehåller bedömningar av hur utbildningarna både möjliggör och säkerställer att studenterna når de mål som valts ut till denna utvärdering. Vi börjar detta avsnitt med att reflektera kring hur de olika utbildningarna arbetar med att kvalitetssäkra sina utbildningar för att sedan diskutera delar av examensordningens mål.

Kvalitetssäkringsarbete

Vi menar att det är viktigt att lärosätena arbetar vidare med att tydliggöra relationen mellan examensmål, lärandemål, lärandeaktiviteter, examination och bedömning i utbildningarna. Vi har funnit stor variation mellan lärosätena vad gäller detta: alltifrån mycket väl genomarbetade system till bristande. Exempelvis arbetar flera lärosäten med

olika former av matriser eller dylikt för att säkra den konstruktiva länkningen mellan examensmål, lärandemål, lärandeaktivitet, examination och bedömning, vilket kan vara ett sätt att säkerställa att det finns en länkning. Eftersom utbildningen involverar flera intressenter och bedrivs inom flera delar av lärosätet är detta en förutsättning för att utbildningens olika delar ska skapa en helhet och leda till att examensmålen nås.

I en del fall framstår utbildningarnas utformning och genomförandet som adekvata medan *säkerställandet* av studenternas kunskaper inte gör det. Detta kan ge upphov till att studenter upplever att vissa kan ha lätt att glida igenom utbildningen. Att säkerställa kunskaper genom examination ser vi som ett viktigt förbättringsområde.

Som en konsekvens av förskolläro- och grundläro-utbildningarnas komplexitet har frågor om hur examination av VFU sker och om hur rättssäker den är uppkommit. På några håll förefaller detta vara otydligt. Som vi ser det handlar detta främst om vilka underlag som lärare har tillgång till när de examinerar studenterna. På många håll finns det väl utvecklade rutiner för detta arbete med bedömningskriterier, kurser för handledare och sätt att samarbeta och samordna arbetet. Men inte överallt. Flera lärosäten tycks i hög grad förlita sig på att enskilda lärares VFU-besök och samtal med handledare och studenter är tillräckliga som underlag. Den andra ytterligheten som vi haft att bedöma är att lärosätet förlitar sig på handledarnas bedömning utan att läraren besöker studenten. Vi menar att detta behöver diskuteras vidare. Om man jämför med de underlag i form av t.ex. tentamina, inlämningsuppgifter och uppsatser som vanligtvis samlas in vid bedömning av studenters kunskaper på högskoleförlagda kurser, så tycks de underlag som samlas in på VFU vara relativt skrala på sina håll. Det har på vissa håll också framkommit en problematik avseende hur lärosäten säkerställer den verksamhetsförlagda utbildningen när inte alla handledare har handledarutbildning. För att studenterna ska få en så bra förberedelse för yrkeslivet som möjligt är det av stor vikt att lärosätena säkerställer att alla VFU-handledare har handledarutbildning.

Ett ytterligare område som vi vill lyfta i detta avsnitt är relationen mellan ämne, ämnesdidaktik och den utbildningsvetenskapliga kärnan. Dessa ingår i alla program och inriktningar och utgör tillsammans den utbildning som erbjuds studenterna. Men vi får intrycket att de på många håll organiseras som separata delar och att det tycks vara svårt att samordna och skapa progression. En fråga som uppstått under utvärderingens gång är hur det allmäntdidaktiska och pedagogiska innehållet i den utbildningsvetenskapliga kärnan å ena sidan förhåller sig till innehållet i ämnesdidaktiska kurser å andra sidan. På motsvarande sätt kan man ställa frågor om studier i ämnen och ämnesdidaktik. I de fall som programmens olika delar inte har en genomtänkt relation sinsemellan så lämnas ansvaret att skapa helhet och progression över till de enskilda studenterna och lärosätets kvalitetsarbete och ansvar för helheten blir därmed alltför otydligt.

Examensmål

I följande avsnitt vill vi lyfta reflektioner om delar av examensordningens mål som uppkommit i arbetet med utvärderingen.

Aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete (*Mål 1: Visa sådana kunskaper inom området och sådana ämneskunskaper, inbegriper kännedom/insikt om aktuellt forskning- och utvecklingsarbete som krävs för yrkesutövningen*)

När det gäller målet som, bland annat berör kunskap om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, finns det brister i utbildningarna. Detta gäller främst inom området fritidshems-/fritidspedagogik, men även i relation till förskoleklass. Fritidshem och förskoleklass kan sägas vara relativt nya kunskapsområden som är under uppbyggnad, men det finns en hel del nationell och internationell forskning med relevans för utbildningarna som studenterna skulle ha nytta av. Bristerna återfinns även inom förskollärarytbildningarna.

Avseende förskollärarytprogrammet framgår det inte från vissa lärosäten om, eller på vilket sätt, forsknings- och utvecklingsarbete systematiskt görs till en del av innehållet i utbildningen. Det saknas då också ofta indikatorer på att lärosätet genom examination säkerställer att målet uppfylls. Exempelvis finns det brister i de självständiga arbetena beträffande förankring och kännedom om förskoleforskningen. Likaså har en del självständiga arbeten en svag teoretisk förankring där vetenskaplig litteratur blandas ihop med populärvetenskapliga texter och policydokument. En del lärosäten har inte heller presenterat någon egen kritisk reflektion, analys eller värdering som lyfter problem med säkerställandet. Samtidigt finns också goda exempel från olika lärosäten där studenterna under sin utbildning får möta inbjudna yrkesverksamma förskollärare som föreläser om sitt utvecklingsarbete som pågår i förskolan.

Inom det fritidspedagogiska området är såväl forskning som forskningsanknytningen svag på många lärosäten. Det finns två orsaker till det. För det första är det ett relativt nytt forskningsfält under uppbyggnad och det har inte riktigt funnit sin form ännu. De frågor som berörs handlar på olika sätt om barns fritid, sociala relationer, lek och så vidare, men de gör det just på olika sätt. Det är inte möjligt att utifrån de underlag vi fått på något entydigt sätt fånga in områdets kärna och karaktär. För det andra finns det få forskare i landet med vetenskaplig kompetens inom det fritidspedagogiska området. Här menar vi att de behöver satsas resurser för att bygga upp kompetensen och kunskapsbasen om fritidshem.

När det gäller kunskaper om förskoleklassen och dess speciella innehåll och villkor finner vi svagheter i flera grundlärarytprogrammer med inriktning mot F-3. Det innehåll som berörs i relation till denna skolform är främst tidig läs- och skrivutveckling och matematik för yngre barn. Här behövs en förstärkning vad gäller den vetenskapliga kompetensen. Men vi saknar också en medvetenhet om de delar som handlar om till exempel lek och omsorg. Här skulle ett närmare samarbete med förskollärarytprogrammet vara fruktbart på många håll.

Bedömargruppen har inte fullt ut kunnat utvärdera hur lärosätena säkerställer att samtliga studenter inom grundlärarytprogrammets inriktningar mot F-3 och 4-6 ges förutsättningar att undervisa i de enskilda ämnena. Utvärderingsmodellen har inte tillåtit det eftersom lärosätena i de underlag vi getts tillgång till har haft möjlighet att exemplifiera med hur

de arbetar i enskilda delar av utbildningen. Det innebär att vi för ett visst lärosäte kan veta relativt mycket om hur de arbetar i ämnet svenska, men betydligt mindre om arbetet i matematik. De underlag vi haft till vårt förfogade har gjort det möjligt att utvärdera hur lärosätena arbetar med att säkerställa studenternas måluppfyllelse på programnivå, men alltså inte ämnesvis. Med detta sagt så har vi ändå noterat att innehållet i ämnet svenska skiljer sig mellan vissa lärosäten. Det är ofta sammansatt av olika delar, så som studier av barnlitteratur, grammatik, läs- och skrivutveckling och ämnesdidaktik, men på olika sätt och med olika fokus. Det här är möjligen inget stort problem, men bedömargruppen noterar att nytexaminerade studenter från olika lärosäten har delvis olika typer av kunskap i ämnet.

Det framgår vidare att vid flera lärosäten förekommer en samläsning mellan grundläroprogrammen med inriktning F-3 och 4-6. I de fall som detta görs finns en tendens att undervisningen och ämneskunskaperna inom förskoleklass och/eller de högre årskurserna försvagas.

Kvantitativa metoder (Mål 2: visa kännedom/kunskap om vetenskapsteori och kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder samt om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen)

Det finns en generell svaghet i de utvärderade utbildningarna när det gäller behandling och användning av kvantitativa metoder i forskning och utvecklingsarbete. Vid lärosätena undervisas studenterna i grunderna för både kvantitativa och kvalitativa metoder, men det är de kvalitativa som dominerar i de självständiga arbetena. En fråga att diskutera vidare på lärosätena är hur kompetenta studenterna blir av att läsa och bedöma forsknings- och utvecklingsresultat baserade på kvantitativa metoder.

I de flesta fall examineras metod och ofta även vetenskapsteori genom examensarbetet. Det innebär att studenterna endast examineras på de metoder som de själva har valt. Kvantitativa metoder ingår ibland i matematikkurserna, men handlar då snarast om statistik och inte om forskningsmetodik. Frågan är om detta innehåll även behandlar kvantitativa metoder och därmed bland annat hur man kan förhålla sig kritiskt till den typen av studier.

Beprövad erfarenhet

I flera av de examensmål som har ingått i utvärderingen är frågan om beprövad erfarenhet central. Det handlar om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet respektive beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen. Vidare kan man tolka begreppet metodik i mål fyra som den del av didaktiken som grundas i beprövad erfarenhet. Det är emellertid så att den beprövade erfarenheten knappt behandlas alls av lärosätena. Varken i självvärderingarna eller vid intervjuerna. Snarare är det så att fokus läggs på den vetenskapliga grunden och att när erfarenheter nämns så handlar det snarast om studenternas genomlevda erfarenheter och inte om en systematiserad och prövad dito. Vi menar att detta kan hänga ihop med de satsningar som görs på att stärka programmets forskningsanknytning, men att pendeln tycks vara på väg att slå alltför långt. Vi efterlyser en diskussion om hur en bättre balans kan utvecklas mellan vetenskaplig grund och

beprövad erfarenhet.

Hållbar utveckling (Mål 6: visa förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskaplig, samhällseliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonvention, samt en hållbar utveckling.)

Målet behandlas i varierande grad i sin helhet vid de utvärderade utbildningarna och flera utvecklingsområden har lyfts i förhållande till detta mål. Bedömargrupperna noterar till exempel att även om forskare och andra inom området hållbar utveckling poängterar att de tre dimensionerna (ekologiska, ekonomiska och sociala) är sammanflätande och påverkas ömsesidigt av varandra, så talar vissa lärosäten om att de behandlas var för sig i olika kurser. De ekologiska frågorna finns t.ex. i NO-kurser och de sociala i andra. Områdets komplexitet riskerar därmed att gå förlorad.

Jämställdhet

Jämställdhet behandlas på ett tillfredsställande sätt på samtliga utbildningar, även om det är mer framträdande i vissa utbildningar än i andra. Det är tydligt att jämställdhet är ett väl förankrat perspektiv både i utbildningarnas innehåll och i deras genomförande. Här kan lärosätenas övriga utbildningar möjligtvis dra lärdomar från arbetet i de långt framskridna lärarutbildningarna. Det är även tydligt att lärosätena har övergripande planer avseende hur jämställdhet ska beaktas i utbildningens genomförande bland både lärare och studenter. Det som ibland saknas är en redogörelse för en medvetenhet på utbildningen om att det inte endast handlar om att räkna antalet män och kvinnor i lärarlag och i utbildningen, utan att det även är ett förhållningssätt och en medvetenhet som utvecklas genom en kontinuerlig dialog i verksamheten. En medvetenhet som studenterna själva ibland besitter i högre utsträckning än lärarna.

Studentperspektiv

Försöken att samordna programmen och de intressenter som är involverade i dem har lett till att olika beredande och beslutande organ skapats. Dessa organ kan ligga långt från utbildningens genomförande, vilket får betydelse för lärares och studenters möjligheter att påverka utbildningen. Komplexiteten till trots har studentperspektivet bedömts som tillfredsställande på samtliga utbildningar. En generell problematik är att lärosätena har svårt att få studenterna engagerade i olika organ. Det finns också svårigheter med att få studenter att svara på uppföljningar och utvärderingar. Denna problematik kan i förlängningen leda till försvagat studentinflytande och att studenternas perspektiv inte framkommer i utbildningarna. Vi ser att det här finns möjligheter för lärosätena att lära av varandra då även flera goda exempel på hur lärosäten arbetar med att lyfta in studenter i arbetet med att utveckla utbildningarna finns.

Arbetsliv och samverkan

Även bedömningsgrunden Arbetsliv och samverkan bedöms tillfredsställande på samtliga utbildningar. Generellt har lärarprogrammen en god samverkan med det omgivande samhället, främst genom VFU:n och adjungerande lärare men även genom flera olika samverkansprojekt. Alumnens medverkan i utbildningar nämns i flera fall och verksamhetsintegrerade dagar är andra exempel på hur samverkan sker. Nya och mer innovativa samverkansmöjligheter med arbetslivet uppmuntras dock, särskilt i en tid då kompetensförsörjningen är av yttersta vikt.

Slutsatser

Sammanfattningsvis menar vi att förskolläraryrket och grundläraryrket i landet präglas av hårt arbetande och ambitiösa lärare och vi har i våra yttranden getts möjlighet att lyfta många goda exempel på det arbete som görs. Vi rekommenderar alla som är intresserade av utbildning av förskollärare och grundlärare att läsa dem noga. Vi menar samtidigt att utbildningarna står inför tydliga utmaningar inom de områden som vi har lyft i den här texten och som handlar om personalens kompetens och sammansättning, utbildningsmiljöer och delar av målen i examensordningen. Som vi ser det behöver stora insatser göras både lokalt och nationellt för att ytterligare stärka dessa för samhället så viktiga utbildningar. Att fokusera på de områden vi identifierat skulle kunna vara en väg framåt.

För bedömargrupperna

Anette Sandberg, ordförande förskolläraryrket

Anette Emilson, vice ordförande förskolläraryrket

Jonas Almqvist, ordförande grundläraryrket, projekt II

Lena Fritzén, ordförande grundläraryrket, projekt III

Ulla Runesson, ordförande grundläraryrket, projekt I

Bilaga 1

Bedömargruppens motiveringar

Göteborgs universitet

Lärosäte Göteborgs universitet	Huvudområde/examen Förskolläraexamen	ID-nr A-2017-12-4275
<p>Bedömningsområde: Förutsättningar</p> <p>Personal</p> <p>Bedömning med motivering: <i>Antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.</i></p> <p>Den sammantagna vetenskapliga kompetensen hos personalen bedöms vara adekvat och stå i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande. Av självvärderingen och lärartabellen framgår att knappt hälften av de undervisande lärarna är disputerade, men bedömargruppen konstaterar att många av de disputerade lärarna har en synnerligen liten andel undervisning i utbildningen.</p> <p>Den professionsrelaterade kompetensen hålls uppe av tillsvidareanställda adjunkter med förskollärbakgrund och av adjungerade adjunkter, det vill säga adjunkter som har adjungerats från förskoleverksamheten på tidsbegränsade anställningar. Det är i mångt och mycket denna lärargrupp av icke disputerade som bär upp utbildningens yrkesmässiga relevans. Tillsammans står de för drygt en tredjedel av undervisningstiden i utbildningen. Lektorer med förskollärbakgrund är mycket få i utbildningen, vilket även lärosätet lyfter fram i sin självvärdering. Få vetenskapligt kvalificerade lärare med professionsbakgrund som undervisar i utbildningen kan ge studenterna bristfällig kännedom om pågående professionsrelaterad forskning vid lärosätet, eftersom deras lärare bara i liten utsträckning är engagerade i sådan verksamhet själva. Det kan innebära en risk även på lång sikt, och därför vill bedömargruppen råda lärosätet att kraftfullt fortsätta med rekryteringsarbetet för en hållbar uppsättning av lärarkraft som ger goda förutsättningar för utbildningen även i framtiden.</p> <p>Utifrån lärartabellen kan bedömargruppen vidare utläsa att lärosätet har ett stort lärarkollegium med knappt 200 anställda. Av dessa har en tredjedel tidsbegränsade anställningar, vilket även gäller adjungerade adjunkter och doktorander. Det är ytterligare en risk för stabiliteten i lärarkåren på lång sikt.</p> <p>Lärosätet arbetar aktivt med en kompetensförsörjningsplan för att säkerställa att utbildningen håller en hög kvalitet. Lärarnas individuella kompetensutveckling kartläggs och följs upp systematiskt genom utvecklingssamtal med prefekt. Det sker också kompetenshöjande insatser på flera nivåer och lärosätet vidtar åtgärder för att höja kvaliteten i utbildningen. Alla lärare har kompetensutvecklingstid om 10 procent i sin tjänst, lektorer något mer. Kompetenshöjande åtgärder kan till exempel vara att medverka i nationella forskarskolor, att söka kompetensutvecklingsmedel inom utbildningen, att gå handledarutbildningar inom den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) samt gemensam kollegieverksamhet som anordnas för handledarna och lärarna. Lärosätet beskriver också de interna kompetensutvecklingssatsningar mot licentiatexamen som pågår. Pedagogisk kompetens är ett krav vid nyanställningar, och alla lärare erbjuds stegvisa högskolepedagogiska kurser vid lärosätet.</p>		

Bedömargruppen vill uppmärksamma att i gruppen av handledare för VFU:n, de så kallade lokala lärarutbildarna, är andelen med handledarutbildning relativt låg (63 procent). I en av intervjuerna betonade lärosätet att eftersom det gäller studenternas professionsutveckling är det avgörande om handledaren har handledarutbildning eller inte. Bedömargruppen menar att det är viktigt att studenterna möter handledare som har utbildning för detta betydelsefulla uppdrag. Detta eftersom studenterna placeras i samma förskoleområde och möter samma handledare vid samtliga fyra kurser inom sin VFU. Bedömargruppen bedömer det som nödvändigt att utbildningen ser över och kvalitetssäkrar handledarkompetensen vid lärosätet.

Bedömningsområde: Förutsättningar**Utbildningsmiljö**

Bedömning med motivering: *Det finns en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.*

I självvärderingen ger lärosätet en tydlig bild av att flera miljöer medverkar i att realisera förskollärarytbildningen, nämligen de samhällsvetenskapliga, konstnärliga och utbildningsvetenskapliga fakulteterna. Det bedöms vara ett sätt att låta hela lärosätets kompetenser komma studenterna till godo i utbildningen. Förskollärarytbildningen är också nära knuten till så kallade kompletta akademiska miljöer där utbildning, samverkan och forskning är väl integrerade. Dessa forskningsmiljöer är väl förankrade i sin forskning om förskolans verksamhet, lärande, didaktik, kommunikativa processer, barns meningsskapande, lek, policy- och kunskapsfrågor, IT etc. Forskare och professorer från dessa miljöer deltar i undervisningen både på grundnivå och avancerad nivå och vitaliserar på det sättet utbildningens direkta kontakt med forskare och forskning. Vidare har forskande lärare också uppdrag som handledare och examinatorer för de självständiga arbetena, vilket gör att forskningsanknytningen kommer utbildningen till del.

I självvärderingen beskriver lärosätet en pågående omorganisation av lärarutbildningen. Omorganisationen innebär att varje program ska komma närmare sina centrala forskningsmiljöer. Bedömargruppen ser positivt på lärosätets ambitioner att förbättra det nära samarbetet mellan forskning och utbildning.

Lärosätet beskriver inte den professionsinriktade miljön lika grundligt, men den bedöms vara tillfredsställande. Vid intervjuerna kompletterades denna bild genom att lärosätet gav flera exempel på insatser, till exempel kring yrkeskompetens och praktknära forskning. Det pågår också insatser för att involvera verksamma förskollärare i utbildningen och för samarbete kring övningsskolorna.

I självvärderingen tar lärosätet också upp vikten av att utbildningens ledningsfunktion stärker såväl forskningsanknytningen som professionsanknytningen. Lärosätet framhåller vidare att programledaruppdraget kräver en disputerad person med professionskompetens från förskola eller förskoleklass, samt att programrådsordförandeskapet kräver minst docentkompetens eftersom det inkluderar ansvar för kvalitetssäkringsuppföljning och forskningsförankring. Bedömargruppen ser detta som en styrka och ett gott exempel på förskollärarytbildningens ledningskompetens. En annan styrka som framkom vid intervjuerna är att lärosätet har ökat fakultetsanslagen med 10 procent som stöd för förskoleforskning.

Sammanvägd bedömning av bedömningsområdet förutsättningar

Bedömning med motivering: *Tillfredsställande*

Bedömargruppen bedömer att antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetens är adekvat och står proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt. Dock vill bedömargruppen understryka vikten av att intensifiera det påbörjade strategiska rekryteringsarbetet för lektorer med professionskompetens. Detta skulle realisera de kort- och långsiktiga rekryteringsplanerna för personal som är disputerad och har professionskompetens, och samtidigt öka professionskompetensen hos lärarna i ämneskurserna. Vidare bedömer bedömargruppen att kontinuiteten i lärarkåren behöver förbättras och stabiliseras genom färre tidsbegränsade anställningar. Ett annat angeläget utvecklingsområde är att säkerställa handledarkompetensen genom utbildning för handledare inom den verksamhetsförlagda utbildningen.

Utbildningen har en vetenskaplig och professionsinriktad miljö, vilket ger ett gott och kreativt utbildningssammanhang för studenterna. Bedömargruppen uppmärksammar att de starka forskningsmiljöer som är kopplade till utbildningen är en styrka eftersom de fungerar som ett sätt att nyttja hela lärosätets kompetenser. Bedömargruppen ser positivt på lärosätets ambitioner att förbättra det nära samarbetet mellan forskning och utbildning genom den pågående omorganisationen. Det ökade anslaget för forskoleforskning noterades också som en styrka.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat**Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen kunskap och förståelse**

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar sådana kunskaper inom det forskolepedagogiska området och sådana ämneskunskaper, inbegripet kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, som krävs för yrkesutövningen.*

Av självvärderingen framgår att detta examensmål behandlas i de flesta av utbildningens kurser. Det framgår också att lärosätet har en medveten strategi för under vilka kurser målet ska behandlas och på vilket sätt. Detta för att få en genomgående progression. En matris visar tydligt hur examensmålen bryts ner i kursmål i utbildningen. I självvärderingen finns tydliga exempel på vilka vetenskapliga begrepp som studenterna möter i de olika kurserna. Det finns också exempel på att studenterna examineras i målen med ökande svårighetsgrad, för att på så sätt nå fördjupade nivåer. Vidare beskriver lärosätet i självvärderingen forskolepedagogiskt innehåll såsom lek, omsorg, estetiska processer, yrkesetik, styrdokument etc. Lärosätet beskriver också innehåll som relaterar till ämneskunskaper inom fysik, kemi, biologi, teknik, språk, matematik, didaktik. Det bedöms som relevant och rimligt innehåll. Det finns också tydliga länknings mellan examensmål, lärandemål, lärandeaktiviteter, examination och betygskriterier.

Bedömargruppen noterar att lärosätet i självvärderingen redogör för sina kvalitetsöversyner av det forskolepedagogiska området. De beskriver också att man genomför insatser och förbättringar när det gäller litteraturlistor och kopplingen mellan kursinnehåll och lärandemål. Vidare planerar lärosätet en större genomlysning av var och hur forskolepedagogiken distribueras i hela utbildningen.

I självvärderingen beskriver lärosätet att det finns en ökande komplexitet i utbildningens innehåll, utformning och genomförande samt examination av den del av examensmålet som rör forsknings- och utvecklingsarbete. Dessutom möter studenterna forskande lärare och yrkesverksamma alumner som ger inblick i forskningsprojekt, utvecklingsarbeten etc. Både i självvärderingen och vid intervjuerna framhöll lärosätet sina ambitioner att det självständiga arbetet ska såväl handledas som examineras av forskande lärare med "matchande handledningskompetens inom det

förskolepedagogiska området". Det vill bedömargruppen uppmärksamma som en styrka.

Överlag visar också de självständiga arbeten som bedömargruppen har granskat på en tillfredsställande måluppfyllelse för detta examensmål. Några arbeten visar dock bristfälliga kunskaper inom det förskolepedagogiska området eftersom de inte visar tillräcklig kännedom om aktuell forskning inom det område studenterna avser att undersöka. Därmed visar de självständiga arbetena på vissa svagheter i lärosätets säkerställande av detta examensmål. Bedömargruppen menar att det självständiga arbetet är ett viktigt led i att utveckla ett vetenskapligt förhållningssätt och systematiskt utforskande, och vill därför uppmärksamma lärosätet på att det behövs en översyn och en utveckling av kravnivåerna för de självständiga arbetena. Det gäller i synnerhet studenternas kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar kännedom om vetenskapsteori och kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, samt om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen.

Utifrån självvärderingen bedömer bedömargruppen att lärosätet utformar, genomför samt examinerar utbildningen på ett tillfredsställande sätt så att studenterna uppnår kännedom om vetenskapsteori och forskningsmetoder. Lärosätet visar att det finns en klar struktur för och kontroll av var och hur denna kunskap och förståelse förvärfas. Detta realiserar lärosätet genom varierade undervisningsmetoder och examinationsformer. Det finns vidare en konstruktiv länkning mellan examensmål, lärandeaktiviteter, examination och betygskriterier som hjälp för att säkerställa examensmålet. Lärosätet har dock uppmärksammat, både i självvärderingen och vid lärosätetsintervjuerna, att delmålet som handlar om studenternas kännedom om kvantitativa forskningsmetoder är eftersatt. Vid intervjuerna redogjorde lärosätet för ett påbörjat utvecklingsarbete för att stärka måluppfyllelsen. Bedömargruppen ser också detta som ett angeläget utvecklingsområde och menar att det är positivt att förbättringsarbetet redan har startat. I stort sett alla självständiga arbeten som bedömargruppen har bedömt visar på kännedom om vetenskapsteori och forskningsmetoder.

I självvärderingen betonar lärosätet betydelsen av beprövad erfarenhet och vetenskaplig grund, vilket är basen för kunskap och utveckling i den kommande yrkesutövningen. Hur studenternas kunskaper om vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet säkerställs är klart beskrivet i självvärderingen. Dock är det svårt att utläsa hur utbildningen säkerställer kännedom om just relationen mellan den vetenskapliga grunden och den beprövade erfarenheten. Bedömargruppen vill rikta uppmärksamhet mot detta område och uppmanar lärosätet att arbeta med att tydliggöra relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen färdighet och förmåga

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom yrkesområdet.*

Utifrån självvärderingen och intervjuerna gör bedömargruppen bedömningen att lärosätet möjliggör och realiserar måluppfyllelse på ett tillfredsställande sätt. Detta styrks av lärosätets arbete med

Datum
2019-04-15Reg.nr
411-00457-17

konstruktiva länknings som erbjuder studenterna rikligt med tillfällen att öva och visa färdigheter och förmågor till kritiskt granskande, systematisering och reflektion. Lärosätet ger exempel på granskningsuppgifter där studenterna läser olika texter som policydokument, systematiskt kvalitetsarbete, forskningspublikationer, populärvetenskapliga publikationer och erfarenhetsbaserade texter, för att på så sätt utveckla förmågan att hantera en bred variation av texter och forskningsarbeten. Studenterna övar sina färdigheter i både muntliga och skriftliga undervisningssammanhang, såväl individuellt som i grupp. Utbildningen har utformat en bred arsenal av varierande examinationer och de genomförs på ett sätt som också bidrar till måluppfyllelsen.

Både det självständiga arbetet och den verksamhetsförlagda utbildningen examinerar studenternas förmåga att bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom yrket. Majoriteten av de granskade självständiga arbetena uppnår också detta mål, vilket styrker att examensmålet uppfylls på ett tillfredsställande sätt.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att tillämpa sådan förskoledidaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det förskolepedagogiska området och inom de ämnesområden som utbildningen avser samt för yrkesutövningen i övrigt.

Lärosätet visar i sin självvärdering på ett tillfredsställande sätt att studenterna får rikt med tillfällen att i flertalet kurser träna förskoledidaktiska och ämnesdidaktiska färdigheter och förmågor, det vill säga språkdidaktik, lekdidaktik, matematikdidaktik och estetiska lärprocesser. Det möjliggör och säkerställer examensmålet. Som en styrka vill bedömargruppen lyfta fram progressionen av kursmålen och de varierade examinationsformerna. Ett tydligt exempel på detta är kursen i matematikdidaktik.

Utifrån det sammantagna bedömningsunderlaget har bedömargruppen dock uppmärksammat svagheter i lärosätets arbete med målformuleringar inom metodik och undervisning. Det är tydligt att utbildningen arbetar med metodik, men det framgår inte alltid i lärandemålen. Möjligen är det så att lärandemålen använder andra termer än just metodik för att beskriva detta. Lärosätet beskriver både i självvärderingen och vid intervjuerna att metodikinslagen inkorporeras i kursmålen genom formuleringar som "arbetsätt", "förhållningssätt", "strategier" och "tillvägagångssätt". Samtidigt har det i lärosätets egna utvärderingar också framkommit att studenterna i vissa fall önskat mer metodik, och att de inte tydligt kan se att metodik behandlas i kurserna. Det menar bedömargruppen är en viktig signal till lärosätet att fördjupa arbetet kring metodik.

Även undervisningsbegreppet är svagt formulerat i kursmålen. Även om begreppet inte är synligt i kursmålen visar lärosätet att studenterna tränas i färdighet och förmåga att arbeta tematiskt, att organisera och skapa lek- och lärmiljöer, att delta i leksituationer samt att skapa och leda olika aktiviteter som är kopplade till ämnesområdena.

Lärosätet visar i självvärderingen att de har identifierat utvecklingsområden kring metodik och undervisning i förskolan. Bedömargruppen instämmer i att det är angelägna områden att utveckla, och menar att lärandemålen behöver synliggöra dessa begrepp.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom

Datum
2019-04-15Reg.nr
411-00457-17

examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje barns lärande och utveckling.

Lärosätet visar i självvärderingen att detta examensmål behandlas i flertalet kurser i utbildningen, såväl inom den utbildningsvetenskapliga kärnan som i det förskolepedagogiska området och i den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU). Exemplet i självvärderingen vittnar om en god progression relaterad till detta mål, vilket innebär att det finns en kontroll över var och hur lärandemål bearbetas, undervisas och examineras för att nå måluppfyllelse. Studenterna får på ett tillfredsställande sätt möjligheter att nå färdighet och förmåga, såväl enskilt som i grupp, i att planera, genomföra, utvärdera, dokumentera och utveckla förskolans aktiviteter. Dock läggs något mer fokus på att planera och genomföra än på att utvärdera och utveckla. I intervjuerna framkom tydligt att delmålet att utveckla förskolans verksamhet säkerställs genom att studenterna planerar och genomför ett tematiskt arbete under en av VFU-perioderna.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat**Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt**

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling.*

Bedömargruppen vill framhålla att lärosätet på ett tillfredsställande sätt utformar, genomför och säkerställer att studenterna övar och utvecklar sin förmåga att göra relevanta bedömningar och värderingar utifrån vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter i det pedagogiska arbetet. I självvärderingen ger lärosätet exempel på att mänskliga rättigheter och barnkonventionen beaktas på ett tillfredsställande sätt i kurserna. Studenterna tränas i att värdera pedagogiska, etiska och demokratiska konsekvenser av olika metoder för bedömning, uppföljning och utvärdering.

I självvärderingen beskrivs också lärosätets arbete med att hållbarhetsmärka utbildningen, och på vilket sätt hållbar utveckling genomsyrar hela utbildningen. De flesta av utbildningens kurser är hållbarhetsmärkta vilket innebär att det finns ett kursmål som relaterar till hållbar utveckling. Några kurser är hållbarhetsfokuserade med flera kursmål som relaterar till hållbar utveckling.

Bedömargruppens intryck är att detta är ett av lärosätets styrkeområden, eftersom studenterna får många tillfällen att arbeta med frågor om hållbar utveckling och träna på att göra bedömningar och värderingar utifrån denna utgångspunkt.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat**Jämställdhet**

Bedömning med motivering: *Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.*

Självvärderingen ger en tydlig bild av att studenterna arbetar med jämställdhet, genus och normkritik, både teoretiskt och innehållsligt. Dessutom problematiserar utbildningen förskolans tradition som kvinnligt könskodad, det vill säga att de yrkesverksamma mestadels är kvinnor. Lärosätet belyser också att studenterna möter en ojämn könsrepresentation i lärar- och handledarpersonalen på utbildningen.

Datum
2019-04-15Reg.nr
411-00457-17

Vidare redogör lärosätet för att man vid systematiska utvärderingar har uppmärksammat frågor om olika kvalitativa innehållsområden om jämställdhet och i vilken utsträckning man problematiserar ämnen som till exempel våld i nära relationer, kränkande särbehandling och frågan om att bära slöja under den verksamhetsförlagda utbildningen. Åtgärder har vidtagits på program- och institutionsnivå.

I självvärderingen beskriver lärosätet pilotprojektet Könsbundna utbildningsval och utbildningsgångar. Projektet gav insyn i jämställdhetsfrågor genom att man kartlade och tog fram statistiskt material och studentintervjuer om jämställdhetsarbete vid förskolläraryrket. Resultatet har sedan implementerats i utbildningen, till exempel i arbetet med studentrekrytering och i marknadsföring av utbildningen.

Bedömarens intryck är att jämställdhetsperspektivet genomsyrar hela utbildningen, inklusive dess innehåll.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat**Uppföljning, åtgärder och återkoppling**

Bedömning med motivering: *Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.*

Utifrån det samlade bedömningsunderlaget konstaterar bedömarens grupp att lärosätet har ett välutvecklat system för att systematiskt följa upp förskolläraryrket. Dessutom genomförs systematiska och kollegiala kvalitetsgranskningar i utbildningen. Granskningarna utförs till exempel av programrådet som har huvudansvar för kvalitets- och utvecklingsarbete och för att säkerställa av examensmålen. Bedömarens grupp ser en styrka i lärosätets granskningsmetoder där hela lärarkollektivets kompetenser nyttjas i utvecklingsarbetet. Ett exempel är att lärosätet använder kollegiegranskning av kurser.

Lärosätet redogör i självvärderingen för de programrapporter som fungerar som instrument för att genomlysna utbildningen. Programrapporterna innehåller kursrapporter, kursvärderingar, programvärderingar, examensmålsmatriser samt statistik över avhopp och betyg. Programrapporten bearbetas på flera nivåer och återkopplas till ansvarig fakultet som sedan påbörjar åtgärder och utvecklingsarbete. Studentdialoger ger studenterna möjlighet att framföra synpunkter och påverka sin utbildning. Dock har programvärderingarna, som studenterna gör mot slutet av sin utbildning, låg svarsfrekvens. Det finns planer på ett vidare utvecklingsarbete kring detta.

Lärosätet verkar för att studenterna genomför utbildningen inom planerad studietid.

Som ett led i det systematiska kvalitetsarbetet gör lärosätet kontinuerliga genomströmningsanalyser, och programrapporten redovisar betygsfördelningen för att belysa studenternas prestationsgrad. Bedömarens grupp noterar att kvarvaron vid termin två i utbildningen inte avviker från riksgenomsnittet. Studenter i behov av stöd får individuella stödinsatser.

Sammanvägd bedömning av bedömningsområdet utformning, genomförande och resultat

Bedömning med motivering: *Tillfredsställande*

Bedömarens grupp bedömer att utbildningens utformning och genomförande möjliggör och säkerställer att studenterna när examen utfärdas har kunskaper och förståelse inom det förskolepedagogiska området och ämnesområden som krävs för yrkesutövningen samt kännedom om aktuellt forsknings-

och utvecklingsarbete. Under det självständiga arbetet både handleds och examineras studenterna av forskande lärare med matchande handledningskompetens inom det förskolepedagogiska området. Det ser bedömargruppen som en styrka. Trots detta finns det ändå några arbeten som visar på svag kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete. Bedömargruppen rekommenderar att lärosätet genomför förbättringsinsatser på detta område, eftersom det självständiga arbetet är ett viktigt led för att studenterna ska utveckla ett vetenskapligt förhållningssätt och systematiskt utforskande. När det gäller vetenskapsteori samt kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder bedöms lärosätet möjliggöra och säkerställa att studenterna har denna kännedom, vilket även de självständiga arbetena vittnar om. Bedömargruppen uppmanar dock lärosätet att påbörja ett utvecklingsarbete för att tydliggöra relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Utbildningen möjliggör och säkerställer måluppfyllelse inom kunskapsformen Färdighet och förmåga, det vill säga färdighet och förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera, granska och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat, förmåga att tillämpa förskoledidaktik och ämnesdidaktik, inklusive metodik, samt förmåga när det gäller planering, genomförande och utveckling av undervisning och pedagogisk verksamhet. Som en styrka vill bedömargruppen lyfta fram progressionen av kursmålen och de varierade examinationsformerna. Ett tydligt exempel på detta är kursen i matematikdidaktik. Lärosätet har redan identifierat utvecklingsområden som rör metodik och undervisning i förskolan, vilket också bedömargruppen ser som angelägna områden att utveckla. Dessutom behöver begreppen metodik och undervisning synliggöras i lärandemålens formuleringar.

Examensmålet för kunskapsformen Värderingsförmåga och förhållningssätt bedöms som uppfyllt på ett tillfredsställande sätt. Lärosätet utformar, genomför och säkerställer att studenterna övar och utvecklar sin förmåga att i det pedagogiska arbetet göra relevanta bedömningar och värderingar utifrån vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter. Exempelvis beaktas mänskliga rättigheter och barnkonventionen på ett tillfredsställande sätt i kurserna. Bedömargruppens intryck är att ett av lärosätets styrkeområden är arbetet med frågor kring hållbar utveckling, och att studenterna också tränas i att göra bedömningar och värderingar utifrån denna utgångspunkt. De flesta av utbildningens kurser är hållbarhetsmärkta, vilket innebär att det finns ett kursmål som relaterar till hållbar utveckling. Några kurser är dessutom hållbarhetsfokuserade med flera kursmål som relaterar till hållbar utveckling.

Bedömargruppens intryck är att jämställdhetsperspektivet genomsyrar hela utbildningen, inklusive dess innehåll. Vid systematiska utvärderingar av utbildningen har lärosätet uppmärksammat frågor kring olika kvalitativa innehållsområden om jämställdhet, och i vilken utsträckning utbildningen problematiserar ämnen som till exempel våld i nära relationer, kränkande särbehandling och frågan om att bära slöja under den verksamhetsförlagda utbildningen. Lärosätet har vidtagit åtgärder på program- och institutionsnivå. Lärosätets pilotprojekt Könsbundna utbildningsval och utbildningsgångar gav insyn i jämställdhetsfrågor genom att man kartlade och tog fram statistiskt material och studentintervjuer om jämställdhetsarbete vid förskolläraryt utbildningen. Resultatet har implementerats i utbildningen, till exempel i arbetet med studentrekrytering och i utbildningens marknadsföring.

För att säkerställa måluppfyllelsen följer lärosätet upp och kvalitetsgranskar utbildningen. Resultatet omsätts sedan i åtgärder för kvalitetsutveckling. Bedömargruppen ser en styrka i lärosätets granskningsmetoder, till exempel att man använder kollegiegranskning av kurser. Hela

<p>lärarkollektivets kompetenser används i utvecklingsarbetet. Lärosätet verkar för att studenterna genomför sin utbildning inom den planerade studietiden.</p>
<p>Bedömningsområde: Studentperspektiv Studentperspektiv Bedömning med motivering: <i>Studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.</i></p> <p>I självvärderingen och vid intervjuerna framkom att lärosätet verkar för studentinflytande i utbildningens systematiska kvalitetsuppföljning. Det innebär att studenterna har en aktiv roll på kurs-, program-, institutions- och fakultetsnivå. Studenterna medverkar i såväl beredande som beslutande organ och har därmed möjlighet att delta i utvecklingen av utbildningen. Studenterna utser själva sina representanter till formella organ, men det framgår i självvärderingen att det är svårt att besätta alla platser. Problematiken har uppmärksammats både hos programledning och studentorganisationer och det finns ambitioner att arbeta fram en gemensam lösning.</p> <p>Vidare redogör lärosätet för de studentdialoger och studentstödande verksamheter som utbildningen erbjuder för att studenterna ska kunna påverka sin pågående utbildning. Kursrapporter och programrapporter fungerar som informationskanaler för att ge studenterna återkoppling om de eventuella åtgärder som genomförs i utbildningen.</p>
<p>Sammanfattande bedömning av bedömningsområdet studentperspektiv Bedömning med motivering: <i>Tillfredsställande</i></p> <p>Studenterna får på ett tillfredsställande sätt möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande. Det sker på kurs-, program-, institutions- och fakultetsnivå. Problematiken att besätta alla platser med studentrepresentanter har uppmärksammats både hos programledning och studentorganisationer, och det finns ambitioner att arbeta fram en gemensam lösning.</p>
<p>Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan Arbetsliv och samverkan Bedömning med motivering: <i>Utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.</i></p> <p>Av självvärderingen och intervjuerna framgår att det bland annat är i den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU:n) som utbildningens användbarhet prövas, säkras och utvecklas. Det framkommer också att det finns utvecklade former för företrädare för arbetslivsperspektivet att inverka på utbildningens utformning och studenternas anställbarhet. Utbildningen har relevant samverkan med aktörer från det omgivande samhället. Detta tar sig uttryck i engagemang i programrådet och i hur man har organiserat VFU:n, men också via aktörer som i olika utsträckning undervisar i utbildningen.</p> <p>Som ett led i att höja kvaliteten i lärarutbildningarnas VFU deltar lärosätet i övningsförskoleprojektet (2014-2019). Lärosätet har också arrangerat en modell med 20 fasta övningsförskoleområden som involveras i utbildningens VFU. Modellen framstår som välstrukturerad och beprövad. Erfarenheterna och kunskaperna från övningsförskoleprojektet används i utbildningen.</p>
<p>Sammanfattande bedömning av bedömningsområdet arbetsliv och samverkan Bedömning med motivering: <i>Tillfredsställande</i></p>

Datum
2019-04-15Reg.nr
411-00457-17

Utbildningen är utformad på ett sådant sätt att arbetslivsperspektivet beaktas. Studenterna förbereds väl för yrkeslivets krav samt för de förändringar som pågår inom yrket. Utbildningen har etablerade kontakter och samverkansformer med flera aktörer och skolhuvudmän. Lärosätet har en välfungerande organisation för den verksamhetsförlagda utbildningen vid övningsförskolorna.

Samlat omdöme: Hög kvalitet

Bedömning med motivering: *Sammantaget visar underlagen att utbildningen håller hög kvalitet.*

Bedömningsområdet Förutsättningar bedöms som tillfredsställande. Lärarkårens sammantagna vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetens överensstämmer med och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt. Det finns en vetenskaplig och professionsinriktad miljö för utbildningen, vilket ger ett gott och kreativt utbildningssammanhang för studenterna. Bedömggruppen vill som ett gott exempel lyfta fram de starka forskningsmiljöer som är kopplade till utbildningen. Lärosätet använder hela lärosätets kompetenser. Vidare har lärosätet hög kompetens när det gäller disputerad personal som forskar inom förskoleområdet. Studenterna kommer nära denna forskningskontext, vilket de har användning för både i utbildningen och i det kommande yrket. Bedömggruppen ser det som en styrka och ett gott exempel att utbildningens ledningsfunktion, alltså programledaruppdraget, kräver en disputerad person med professionskompetens från förskola eller förskoleklass. Det stärker såväl forskningsanknytningen som professionsanknytningen i utbildningen. Ett utvecklingsområde som bedömggruppen vill lyfta fram är att minska andelen tidsbegränsade anställningar. Det skulle kunna bidra till att förbättra kontinuiteten och realisera de kort- och långsiktiga planerna på att rekrytera disputerad personal men professionskompetens. Det skulle också kunna bidra till att öka professionskompetensen hos lärarna i ämneskurserna. Ett annat utvecklingsområde är att säkerställa handledarkompetensen genom utbildning för handledare.

Bedömningsområdet Utformning, genomförande och resultat bedöms som tillfredsställande. Lärosätets utformning och genomförande av utbildningen bedöms möjliggöra och säkerställa att studenterna när examen utfärdas har de kunskaper och den förståelse inom det förskolepedagogiska området och ämnesområden som yrkesutövningen kräver. Bedömggruppen ser positivt på lärosätets arbete med att matcha handledarkompetensen vid självständiga arbeten, men rekommenderar lärosätet att göra en översyn och påbörja utveckling av kravnivåerna för de självständiga arbetena. Det gäller särskilt studenternas kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete och att fortsätta med det påbörjade utvecklingsarbetet kring kvantitativa forskningsmetoder. Ytterligare ett utvecklingsområde är att tydliggöra relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Vidare möjliggör och säkerställer utbildningen examensmålen för kunskapsformen Färdighet och förmåga. En styrka i utbildningen är lärosätets konstruktiva länkning mellan examensmål, lärandemål, lärandeaktivitet, examination och bedömningskriterier, samt att man har byggt in flera progressionslinjer i utbildningen. Lärosätet har redan identifierat metodik och undervisning i förskolan som utvecklingsområden, och bedömggruppen instämmer i att detta bör bli mer framträdande i utbildningens kursplaner.

Utbildningen uppnår måluppfyllelse för kunskapsformen Värderingsförmåga och förhållningssätt. Studenterna övar och utvecklar sin förmåga att i det pedagogiska arbetet göra relevanta bedömningar och värderingar utifrån vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter. Arbetet med frågor om hållbar utveckling bedöms vara ett av lärosätets styrkeområden. De flesta av utbildningens kurser är hållbarhetsmärkta eller hållbarhetsfokuserade. Jämställdhetsperspektivet genomsyrar hela

utbildningen, inklusive dess innehåll. Det finns exempel på att frågor som relaterar till jämställdhet i utbildningens innehåll har ingått i systematiska utvärderingar av utbildningen, och lärosätet har drivit ett pilotprojekt för att kartlägga utbildningens jämställdhetsarbete. För att säkerställa måluppfyllelsen kvalitetsgranskar man och följer upp utbildningen, och resultatet omsätts sedan i åtgärder för att utveckla kvaliteten. Lärosätet verkar för att studenterna genomför sin utbildning inom den planerade studietiden.

Bedömningsområdet Studentperspektiv bedöms som tillfredsställande. Studenterna har goda möjligheter till reellt inflytande genom medverkan i lärosätets beredande och beslutande organ på kurs-, program-, institutions- och fakultetsnivå.

Bedömningsområdet Arbetsliv och samverkan bedöms som tillfredsställande. Utbildningen är utformad på ett sådant sätt att den beaktar ett arbetslivsperspektiv. Studenterna förbereds väl för yrkeslivets krav och för de förändringar som pågår inom yrket. Samverkan med aktörer från det omgivande samhället samt samarbete med övningsförskolor är centralt för lärosätet.

Högskolan Dalarna

Lärosäte Högskolan Dalarna	Huvudområde/examen Förskollärarexamen	ID-nr A-2017-12-4276
--------------------------------------	---	--------------------------------

Bedömningsområde: Förutsättningar

Personal

Bedömning med motivering: *Antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga och professionsrelaterade kompetens är inte adekvat och står inte i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.*

Utifrån självvärderingen, lärartabellen och intervjuerna bedöms den vetenskapliga kompetensen vara svag eftersom andelen disputerade lärare är låg. Dessutom saknas i stor utsträckning disputerad personal med professionskompetens inom förskoleområdet. Vidare noterar bedömargruppen att de disputerade lärarna har låg grad av undervisning eftersom flertalet disputerade arbetar 20 procent eller mindre i utbildningen. Lärarstaben består övervägande av adjunkter, och av dem har mindre än hälften förskollärarexamen. Av de adjunkter som är antagna som doktorander har några förskolläraryrkesbakgrund, vilket bedömargruppen menar innebär en möjlighet att lösa professionskompetensen på lång sikt. Inom ämnesstudierna råder det dock påtaglig brist på professionell kompetens med inriktning mot förskoleområdet, vilket innebär en ytterligare svaghet inom utbildningen. De flesta lärare arbetar 20 procent eller mindre i utbildningen. Sammantaget är detta en mycket problematisk situation enligt bedömargruppen.

Lärarkapaciteten bedöms inte stå i proportion till utbildningens volym på kort sikt. Lärosätet har dock som mål att stärka kompetensen inom den befintliga personalen, och det finns ett aktivt kompetensutvecklingsarbete. Lärosätet exemplifierar kompetensutvecklingsarbetet med en satsning på att förstärka forskar- och utbildningsmiljön, något som bedömargruppen ser som en styrka. Bedömargruppen rekommenderar även att lärosätet stärker den vetenskapliga kompetensen genom extern rekrytering, eftersom det kan påverka den befintliga utbildningen om flertalet lärare påbörjar forskarutbildning samtidigt.

Samtliga lärare besitter enligt lärosätets självvärdering pedagogisk kompetens och nyanställda erbjuds högskolepedagogisk utbildning. Vid intervjuerna framkom att alla handledare inom den verksamhetsförlagda utbildningen i förskolan har handledarutbildning. I samband med handledarutbildningen erbjuder lärosätet även handledarna att ingå i ett nätverk. Inom förskoleklass är inte alla handledare utbildade ännu.

Bedömningsområde: Förutsättningar

Utbildningsmiljö

Bedömning med motivering: *Det finns en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.*

Den utbildningsvetenskapliga forskningen bedrivs vid forskningsprofilen Utbildning och lärande, där högre seminarier förekommer två gånger per månad. I anknytning till dessa seminarier samlas även lärarutbildare i kollegiala mötesplatser såsom den förskolepedagogiska mötesplatsen, som leds av en docent.

Forskningsmiljön och utbildningsmiljön bedöms vara sammankopplade, vilket enligt självvärderingen

kommer till uttryck bland annat genom att adjunkter inkluderas i forskningssammanhang. På så sätt får adjunkterna möjlighet att utveckla vetenskaplig kunskap, något som sedan är relevant i undervisningssammanhang. Konferenser, gästföreläsningar och disputationer är öppna för förskollärarstudenter, vilket ger dem ytterligare möjlighet att ta vara på aktuell forskning. Lärosätet har även ett nära samarbete med internationell forskning (The Global Education Research and Teaching Team, GERT) samt studentnära samverkan med konferensen Teacher in Europe, där studenter och lärare deltar. Det finns också möjlighet till Erasmusutbyte, vilket ger studenterna möjlighet att öka sin kunskap och erfarenhet ur ett forsknings- och kunskapsperspektiv. Vid disputationer bjuder man in förskollärarstudenter och lärosätet streamar även föreläsningar för de studenter som har svårt att delta vid lärosätet. Det framgår också av självvärderingen att lärosätet ger studenterna möjlighet att medverka vid möten med partnerförskolor, där även förskollärarytbildare samt handledare i den verksamhetsförlagda utbildningen deltar. Detta kan ge utrymme för intressanta diskussioner om forskning samt om viktiga, aktuella frågor och dilemman.

I både självvärderingen och vid intervjuerna framför lärosätet att delar av förskollärarytbildningen kan studeras via "nätcampus", vilket innebär att studenterna kan välja att läsa delar av utbildningen via nätet. Därmed har de möjlighet att välja mer av den ena eller andra undervisningsformen.

Lärosätet arbetar med integrerade kurser där det finns en otydlighet avseende poängfördelning och vilket område kurserna tillhör i de integrerade kurserna, inom utbildningsvetenskaplig kärna eller förskolepedagogiskt område. Det går inte att i bedömningsunderlagen utläsa vad som examineras i respektive kurs och hur många poäng varje område har i de integrerade kurserna, exempelvis examensarbete. Bedömargruppen efterlyser en tydligare etikettering av kurserna.

Sammanvägd bedömning av bedömningsområdet förutsättningar

Bedömning med motivering: *Inte tillfredsställande*

Lärosätets förutsättningar bedöms vara bristande när det gäller lärarutbildarnas vetenskapliga och professionsrelaterade kompetens. Förskollärarytbildningen har få disputerade lärare, både inom pedagogiskt arbete och inom ämnesstudier. Dessutom finns det få disputerade lärare med professionskompetens inom förskoleområdet. De disputerade lärare som tjänstgör i utbildningen undervisar dessutom i låg grad. Trots att många adjunkter undervisar i utbildningen har de flesta av dem inte professionskompetens med inriktning mot förskoleområdet; särskilt inom ämnesstudierna är det bara ett fåtal som har sådan kompetens. Detta innebär att den sammanlagda kompetensen inte överensstämmer väl med utbildningens innehåll, mål och genomförande på kort och lång sikt. Bedömargruppen understryker behovet av att åstadkomma en balans mellan lärarnas sammantagna vetenskapliga och professionsrelaterade kompetens. Ett tydligt utvecklingsområde är också att öka lärarnas andel undervisning i utbildningen.

Forskningsmiljön och utbildningsmiljön bedöms vara sammankopplade. Det synliggör lärosätet till exempel genom att förskollärarstudenter bjuds in vid disputationer, och genom att man streamar föreläsningar för de studenter som har svårt att delta vid lärosätet. Vidare anordnar lärosätet forskningsseminarier för personalen samt verksamhetsförlagda föreläsningar med interna och externa forskare för yrkesverksamma, studenter och lärarutbildare.

Sammantaget bedömer bedömargruppen att förutsättningarna inte är tillfredsställande.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen kunskap och förståelse

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör inte genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer inte genom examination, att studenten när examen utfärdas visar sådana kunskaper inom det förskolepedagogiska området och sådana ämneskunskaper, inbegripet kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, som krävs för yrkesutövningen.*

Lärosätet namnger i självvärderingen åtta förskolepedagogiska kurser samt en kurs inom den utbildningsvetenskapliga kärnan, Didaktik och ledarskap, som även innehåller verksamhetsförlagd utbildning (VFU). Dessa nio kurser anges ge studenterna förutsättningar för att utveckla ämneskompetens och didaktisk kompetens. Bedömargruppen menar dock att det saknas information om hur utbildningen realiserar och säkerställer detta. Lärosätet framför i självvärderingen att det förskolepedagogiska området samt ämneskunskaperna främst tillhör kurser inom ämnesstudierna. Bedömargruppen ser detta som förunderligt eftersom få lärare inom ämnesstudierna har professionsbakgrund med inriktning mot förskoleområdet. Bedömargruppen rekommenderar lärosätet att se över utbildningen när det gäller denna problematik.

Med hjälp av delar av en matris illustrerar lärosätet kursen *Tal-och skriftspråksutveckling* som synliggör nyckelkompetenser, lärandemål och examinationsformer. Dock lämnar lärosätet åt bedömargruppen att tolka på vilket sätt nyckelkompetenserna möjliggör och säkerställer kunskapen i examensmålet. När det gäller nyckelkompetenser ställer sig bedömargruppen dessutom frågande till deras funktion och användning i utbildningen, eftersom kompetens är ett svårdefinierat begrepp och lärosäten framförallt har examensmål att följa. Vid intervjuerna och i självvärderingen, i avsnittet om examensmålet som behandlar färdighet att planera och genomföra undervisning, beskriver lärosätet en uppgift som handlar om att identifiera och ge förslag på ett utvecklingsarbete på VFU-förskolan. Detta redovisas med en filminspelning där studenterna har arbetat tillsammans i par. Uppgiften innebär troligtvis att denna del av målet säkerställs, men bedömargruppen hade önskat en mer precis beskrivning. I självvärderingen poängterar lärosätet att man har upprättat tydliga progressionsplaner, vilket exemplifieras kort.

De självständiga arbetena visar att studenterna har goda kunskaper. Detta trots att lärosätet inte tydligt redogör för hur man möjliggör och säkerställer att studenterna har de kunskaper som förväntas i ovanstående examensmål. Bedömargruppen bedömer att en övervägande del av de självständiga arbetena är av hög kvalitet i sammanvägningen av detta område. De självständiga arbetena som bedömdes ha brister presenterade forskningen på ett vagt sätt som gjorde den svår att förstå. Dessutom fanns i några fall begränsningar i valet av referenser, det vill säga att litteraturen inte relaterar till vetenskapliga studier utan till Studentlitteratur och Liber samt äldre litteratur.

Bedömargruppen bedömer utifrån det samlade underlaget att det inte framgår hur utbildningen möjliggör och säkerställer måluppfyllelsen. Sammantaget bedöms måluppfyllelsen därför som inte tillfredsställande.

Utbildningen möjliggör inte genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer inte genom examination, att studenten när examen utfärdas visar kännedom om vetenskapsteori och kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, samt om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen.

Av självvärderingen framgår att lärosätet genomför ett bra arbete i fråga om att säkra studenternas kunskap och förståelse för vetenskapligt skrivande. Lärosätet visar att det i flertalet kurser finns inslag

Datum
2019-04-15Reg.nr
411-00457-17

som bearbetar och fördjupar vetenskaplighet. En svaghet som framkommer i självvärderingen är att utbildningen behandlar kännedom om forskningsmetoder i liten omfattning. Samma sak gäller även för studenternas egen tillämpning av både kvalitativa och - i synnerhet - kvantitativa forskningsmetoder. Dessa svagheter bekräftas också av de självständiga arbeten som bedömargruppen har bedömt. I självvärderingen exemplifierar lärosätet metodarbetet med kursen *Didaktik och ledarskap*, där studenterna bland annat ska genomföra en intervju på sin VFU-förskola. Vid intervjuerna med lärosätet framkom även att utbildningen berör observation som metod. I fråga om kvantitativa metoder framförde lärosätet under intervjuerna att det är forskningsfrågan som avgör metoden, och att det vid lärosätet är den kvalitativa metoden som studenterna mestadels använder. För detta examensmål specificerar självvärderingen inte lärandemål eller kopplingen mellan examination och betygskriterier.

Vidare framgår det inte hur lärosätet genom utbildningens utformning och genomförande behandlar relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Vid granskningen av de självständiga arbetena kommenterade också större delen av bedömargruppen att denna del av examensmålet inte synliggjordes i de självständiga arbetena.

I bedömningen av de självständiga arbetena bedömdes knappt hälften ha brister relaterade till metod. Detta bekräftar de brister som bedömargruppen har identifierat också i de övriga underlagen. Exempel på sådana brister är svag argumentation för vald metod, avsaknad av metodbeskrivning, svag koppling mellan vetenskapsteori och den metod som används, användande av två teorier som har samma utgångspunkter och referenser till sekundärkällor.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat**Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen färdighet och förmåga**

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör inte genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer inte genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom yrkesområdet.*

Bedömargruppen konstaterar att bedömningsunderlaget saknar information om huruvida utbildningen möjliggör och säkerställer måluppfyllelsen för de två delarna i examensmålet. Det saknas exempelvis en tydlig beskrivning av hur lärosätet möjliggör och säkerställer den analytiska förmågan genom lärandemål, lärandeaktiviteter, examinationer, betygskriterier och progression. Lärosätet anger i självvärderingen och vid intervjuerna att måluppfyllelse främst visas i det självständiga arbetet, och att utbildningen kontinuerligt möjliggör för studenterna att pröva sina kunskaper och färdigheter under hela utbildningen. Trots denna ambition framför lärosätet i självvärderingen att en del studenter känner osäkerhet inför uppgiften. Granskningen av de självständiga arbetena visade också på svårigheter med den analytiska förmågan och förmågan att systematisera och reflektera. Ett exempel på det är att den använda teorin är otydlig i resultat och analys, och att resultaten inte lyfts från individnivån.

Lärosätet visar inte heller i självvärderingen eller i intervjuerna hur utbildningen möjliggör och säkerställer att studenterna uppfyller målets andra del, "för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom yrkesområdet". De självständiga arbetena visar en svag koppling till verksamheten i förskolan.

Utifrån det samlade bedömningsunderlaget anser bedömargruppen att lärosätets arbete med att

Datum
2019-04-15Reg.nr
411-00457-17

möjliggöra och säkerställa examensmålet behöver fördjupas. En åtgärd som bedömargruppen ser som nödvändig är att synliggöra examensmålet i lärandemål, lärandeaktiviteter och examination.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att tillämpa sådan förskoledidaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det förskolepedagogiska området och inom de ämnesområden som utbildningen avser samt för yrkesutövningen i övrigt.

I självvärderingen och intervjuerna beskriver lärosätet att utbildningen genomgående kopplar ihop förskoledidaktik, ämnesdidaktik och verksamhetsförlagd utbildning (VFU) för att sammanlänka kursinnehåll med praktisk tillämpning. I självvärderingen exemplifierar lärosätet lärandeaktivitet och syfte med ett seminarium från ett moment i kursen *Didaktik och ledarskap*. Seminariet bygger på en aktivitet från studenternas VFU-förskola eller -förskoleklass och låter studenterna fördjupa analysen tillsammans med kurskamrater. I självvärderingen framkommer även att lärosätet genomför trepartssamtal som en del i detta mål. Oavsett detta vill bedömargruppen lyfta fram behovet av att synliggöra lärandemål och examinationer i beskrivningen av utbildningens upplägg för det aktuella examensmålet. Sammantaget anser bedömargruppen att utbildningen möjliggör och säkerställer detta mål, men rekommenderar ändå att lärosätet arbetar vidare och förtydligar detta examensmål i utbildningen.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje barns lärande och utveckling.

Av självvärderingen framgår att kurserna inom den utbildningsvetenskapliga kärnan och den verksamhetsförlagda utbildningen är centrala för måluppfyllelsen. Lärosätet integrerar verksamhetsförlagda kurser (VFU) i utbildningsvetenskapliga kurser (UVK). I självvärderingen presenteras målet med exempel från lärandeaktiviteter såsom att planera ett musikpass och ett rörelsepass i den högskoleförlagda förskolepedagogiska kursen *Rörelse och musik i förskolan*. Passen följs sedan upp i den integrerade verksamhetsförlagda och utbildningsvetenskapliga kursen *Sociala relationer, konflikter och makt*, där studenterna ska genomföra passen i förskolan. Examinationen består i att studenterna får genomföra passet med hjälp av sina studiekamrater på lärosätet som agerar barn. I ytterligare en integrerad verksamhetsförlagd och utbildningsvetenskaplig kurs, *Utvärdering och utvecklingsarbete*, ska studenterna leda undervisning under 3-5 dagar. Den enskilda studenten följer sedan upp och utvärderar sitt eget ledarskap och sin egen undervisning. Dessutom ska studenterna utvärdera den egna pedagogiska verksamheten i förhållande till nationella mål, lokala styrdokument och barns lärande. I självvärderingen presenterar lärosätet hur utbildningen genom examination säkerställer att studenterna har de färdigheter och förmågor som krävs. Lärosätets bedömning av VFU:n sker genom trepartssamtal. I självvärderingen beskriver dock lärosätet att en stor del av bedömningsunderlaget samlas in av VFU-lärarna.

Lärosätet redovisar inte specifikt lärandemål och betygskriterier i självvärderingen, men bedömargruppen anser att det ändå är rimligt att anta att utbildningen säkerställer examensmålet och att studenterna utvecklar förväntade förmågor och färdigheter. Bedömargruppen gör den bedömningen utifrån den beskrivning av kursinnehåll, genomförande och examination som

Datum
2019-04-15Reg.nr
411-00457-17

framkommer i självvärderingen och intervjuerna.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat**Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt**

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör inte genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer inte genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling.*

Bedömggruppen anser att det utifrån det samlade bedömningsunderlaget inte går att utläsa hur examensmål, lärandemål, lärandeaktiviteter, examinationer och betygskriterier är sammankopplade eller används för att möjliggöra och säkerställa att studenterna når målet.

Det framgår inte heller hur progressionen ser ut i utbildningen när det gäller att göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga aspekter. Vid intervjuerna presenterade lärosätet progressionen för hållbar utveckling, och vid en av intervjuerna framkom att det fanns ett behov av att ytterligare fördjupa området hållbar utveckling. I självvärderingen problematiserar lärosätet hur utbildningen beaktar de mänskliga rättigheterna och i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen. Lärosätet menar att området behöver mer teoretisk förankring. Lärosätet är medvetet om denna brist och ser området som ett utvecklingsområde. Målet framstår i huvudsak som mindre väl behandlat och examinerat.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat**Jämställdhet**

Bedömning med motivering: *Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.*

En kortare presentation i självvärderingen visar hur några få kurser med fokus på kön behandlar jämställdhetsperspektivet. Lärosätet påtalar i självvärderingen att man har få lärare med expertkunskap inom området, men inom förskolläraryrket finns en forskare som forskar om kön och makt. I självvärderingen belyser lärosätet också att man har problem att hitta handledare med könsteoretisk kunskap till de självständiga arbetena. Detta upplevs som ett problem eftersom området är eftertraktat att studera utifrån ett studentperspektiv. Det är en styrka att lärosätet är medvetet om bristerna och vid intervjuerna framkom att jämställdhet är ett område man kommer att fokusera och satsa på. Dock framkom ingen tidsplan. Bedömggruppen vill rikta uppmärksamheten mot vikten av att förtydliga jämställdhetsområdet och säkerställa en både teoretisk och innehållslig dimension.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat**Uppföljning, åtgärder och återkoppling**

Bedömning med motivering: *Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.*

Lärosätet har ett väl utarbetat och systematiskt kvalitetsarbetsprogram som genomförs i sexårs-cykler. Programmet fokuserar på utbildningens förutsättningar, processer och resultat. En intern utvärdering genomfördes 2016-2017, och lärosätet betonar att anmärkningarna därifrån nu är föremål för åtgärdsprocesser. En av åtgärderna är redan genomförd och innebär att det nu finns en plan för att säkerställa att alla studenter får inslag av förskoleklass under den verksamhetsförlagda

Datum
2019-04-15Reg.nr
411-00457-17

utbildningen. En åtgärd som inte är genomförd ännu är att lärarna ska utveckla sin handledarkompetens i fråga om de självständiga arbetena. Dessutom ska lärosätet organisera ett handledarkollegium för handledarna till de självständiga arbetena.

Utvärderingar sker såväl på utbildningsnivå som på kursnivå. Uppföljning sker ytterst i lärosätets kvalitetsråd. Lärosätet planerar också ett utvecklingsarbete som rör kursanalyser, och resultatet av arbetet planerar man att delge studenterna i kursrummet. Bedömargruppen bedömer att lärosätet redovisar ett genomarbetat kvalitetsarbete på utbildningsnivå.

Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

Prestationsgraden är relativt hög inom förskollärarytbildningen och kvarvaron andra läsåret är något högre än riksgenomsnittet. Lärosätet genomför systematiska genomströmningsanalyser. När det gäller att minska avhoppet från förskollärarytbildningen anger lärosätet att resultaten från övningsförskoleprojektet visar på färre avhopp. Bedömargruppen anser att här visas en tydlig kvalitetssäkring av VFU-övningsförskolornas måluppfyllelse vad gäller utbildningsansvaret.

Det framkommer dock inte om det vid lärosätet finns olika stödfunktioner för studenter, dels på lärosätetsnivå, dels på institutionsnivå. Bedömargruppen rekommenderar att lärosätet förtydligar detta.

Sammanvägd bedömning av bedömningsområdet utformning, genomförande och resultat
Bedömning med motivering: *Inte tillfredsställande*

Inom kunskapsformen Kunskap och förståelse säkerställer inte utbildningens utformning och genomförande att studenterna uppnår samtliga examensmål inom kunskapsformen Kunskap och förståelse. Utbildningen når inte måluppfyllelse inom nödvändiga kunskaper inom det förskolepedagogiska området och ämnesområdet samt kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete. Detsamma gäller för kännedom om kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, kännedom om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet samt kännedom om dess betydelse för yrkesutövningen när examen utfärdas. Detta framgår av bedömningen av de självständiga arbetena, samt av avsaknaden av länkning mellan examensmål, lärandemål, lärandeaktiviteter, examination, betygskriterier och progression. Bedömargruppen vill dock lyfta fram att lärosätets arbete med att säkra studenternas kunskap och förståelse för vetenskapligt skrivande fungerar tillfredsställande. Ett annat gott exempel är att flertalet kurser har inslag som bearbetar och fördjupar vetenskaplig grund. En åtgärd som bedömargruppen ser som angelägen är att synliggöra kopplingen mellan examensmål, lärandemål, lärandeaktiviteter, examination, betygskriterier och progression för att säkerställa måluppfyllelse av examensmålen inom kunskapsformen Kunskap och förståelse.

När det gäller kunskapsformen Färdighet och förmåga säkerställer inte utbildningens utformning och genomförande att studenterna uppnår samtliga examensmål inom kunskapsformen Färdighet och förmåga. Utbildningen möjliggör och säkerställer därmed inte att studenterna vid examen visar förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt över relevanta forskningsresultat för att bidra till att utveckla yrkesverksamheten och kunskapen inom yrkesområdet. Däremot är måluppfyllelsen tillfredsställande när det gäller att tillämpa den förskoledidaktik, ämnesdidaktik och metodik som krävs för undervisning och lärande. Måluppfyllelsen är också tillfredsställande inom förmågan att planera, genomföra, utvärdera och

Datum
2019-04-15

Reg.nr
411-00457-17

utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt för att på bästa sätt stimulera varje barns lärande och utveckling. En åtgärd som bedömargruppen anser viktig är att synliggöra sambandet mellan examensmål, lärandemål, lärandeaktiviteter, examination, betygskriterier och progression för att säkerställa måluppfyllelse av examensmålen inom kunskapsformen Färdighet och förmåga.

Utbildningen möjliggör och säkerställer inte examensmålen som rör kunskapsformen Värderingsförmåga och förhållningssätt. En åtgärd som bedömargruppen bedömer som viktig är att synliggöra sambandet mellan examensmål, lärandemål, lärandeaktiviteter, examination, betygskriterier och progression för att säkerställa måluppfyllelse av examensmålen inom kunskapsformen Värderingsförmåga och förhållningssätt.

Utbildningens innehåll, utformning och genomförande beaktar, kommunicerar och förankrar ett jämställdhetsperspektiv. Ett utvecklingsområde är dock att säkerställa både en teoretisk och en innehållslig dimension av jämställdhetsperspektivet i förskollärarytbildningen.

I fråga om uppföljning, åtgärder och återkoppling har lärosätet ett utvecklat kvalitetssäkringssystem på såväl organisations- som utbildningsnivå och systemet ger stöd för att på både kort och lång sikt kvalitetssäkra utbildningens utformning, genomförande och resultat. Lärosätet verkar för att studenterna genomför utbildningen inom den planerade studietiden. Ett utvecklingsområde bedömargruppen vill lyfta är att säkerställa att det finns olika stödfunktioner för studenter, dels på lärosätetsnivå, dels på institutionsnivå. Lärosätet har ett utvecklat kvalitetssäkringssystem på såväl organisations- som utbildningsnivå och systemet ger stöd för att på både kort och lång sikt kvalitetssäkra utbildningens utformning, genomförande och resultat. Lärosätet verkar för att studenterna genomför utbildningen inom den planerade studietiden. Ett utvecklingsområde bedömargruppen vill lyfta är att säkerställa att det finns olika stödfunktioner för studenter, dels på lärosätetsnivå, dels på institutionsnivå.

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Studentperspektiv

Bedömning med motivering: *Studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.*

En styrka som framkommer i självvärderingen är att studenterna får möjlighet att aktivt påverka delar av utbildningen, till exempel inlämning av uppgifter och schemaändringar. Studenterna har också möjlighet att påverka aktivt såväl informellt genom samtal med lärare som formellt genom systematiska program- och kursvärderingar. Dessutom är studenterna representerade i områdesnämnden. Dock finns i dagsläget ingen student från just förskollärarytbildningen i områdesnämnden.

Studenterna får även möjlighet att påverka utbildningsplanerna. En styrka är också att lärosätet poängterar behovet av ett studentprogramråd för att påverka det omstruktureringsarbete som lärosätet står inför. Studentprogramrådet skulle också kunna fokusera på studenters frånvaro i utbildningen. Både självvärderingen och intervjuerna ger intryck av att det finns en nära relation mellan studenter och lärare. Exempelvis håller man avsiktligt seminariegrupperna små, så att varje student ska få talutrymme.

Sammanfattande bedömning av bedömningsområdet studentperspektiv

Bedömning med motivering: *Tillfredsställande*

Datum
2019-04-15Reg.nr
411-00457-17

Bedömargruppen vill särskilt lyfta den nära relation mellan student och lärare som uttalas både i självvärderingen och i intervjuerna, och att studenterna får möjlighet till både informellt och formellt inflytande. Som ett gott exempel på Studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande vill bedömargruppen framföra införandet av studentprogramråd med två studentrepresentanter från samtliga antagningsomgångar.

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan**Arbetsliv och samverkan**

Bedömning med motivering: *Utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.*

Bedömargruppen bedömer att det i självvärderingen och vid intervjuerna framkommer argument för att lärosätet säkerställer att studenterna får beredskap att hantera förändringar i arbetslivet. Det sker exempelvis genom att studenterna uppmärksammas på hur det pågående arbetet med en ny läroplan för förskolan speglar de förändringar som sker i förskoleverksamheten.

Lärosätet samverkar med det omgivande samhället genom Pedagogiskt utvecklingscentrum Dalarna, som är lärosätets och skolhuvudmännens gemensamma regionala organ för forskning, skolutveckling och lärarutbildning. Här finns aktiviteter och arenor som är skapade för samverkan och samarbete, till exempel verksamhetsförlagd utbildning, forskningscirklar, alumnverksamhet, magisterutbildning, uppdragsforskning respektive uppdragsutveckling och forskarskolor. Bedömargruppen vill särskilt lyfta styrkan att lärosätet på ett medvetet sätt har uppmärksammat frågan om hur man kan fånga upp aktuella skeenden inom förskolans område. Lärosätet ser också detta som ett framtida utvecklingsområde för utbildningen. Ytterligare en styrka är lärosätets webbaserade undervisningsformer, som uppskattas av alumner.

Sammanfattande bedömning av bedömningsområdet arbetsliv och samverkan

Bedömning med motivering: *Tillfredsställande*

Det framgår av självvärderingen och intervjuerna att lärosätet säkerställer studenternas beredskap att hantera förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället, framför allt genom det regionala organet Pedagogiskt utvecklingscentrum Dalarna. Bedömargruppen vill särskilt lyfta styrkan att lärosätet på ett medvetet sätt har uppmärksammat frågan om hur man kan fånga upp aktuella skeenden inom förskolans område. Lärosätet ser också detta som ett framtida utvecklingsområde för utbildningen. Ytterligare en styrka är lärosätets webbaserade undervisningsformer, som uppskattas av alumner.

Samlat omdöme: Ifrågasatt kvalitet

Bedömning med motivering: *Sammantaget visar underlagen att utbildningens kvalitet är ifrågasatt.*

Utifrån självvärderingen, lärartabellen, de granskade självständiga arbetena och intervjuerna bedöms utbildningens kvalitet vara ifrågasatt.

Bedömningsområdet Förutsättningar bedöms som inte tillfredsställande.

Inom bedömningsgrunden Personal bedöms antalet lärare och deras kompetens inte vara adekvat i proportion till utbildningens behov sett till utformning, innehåll och genomförande. De åtgärdsområden som bedömargruppen identifierar är att lärosätet behöver öka andelen forskarutbildade lärare med professionskompetens inom förskoleområdet. Den professionskompetensen är mycket begränsad

Datum
2019-04-15Reg.nr
411-00457-17

inom särskilt de ämnesspecifika områdena. Vidare anser bedömargruppen att det är nödvändigt att lärosätet möjliggör för disputerade lärare att arbeta mer än 20 procent av sin arbetstid i utbildningen. Inom bedömningsgrunden Utbildningsmiljö vill bedömargruppen som ett gott exempel särskilt lyfta fram att forsknings- och utbildningsmiljöerna är integrerade, exempelvis genom att man inkluderar adjunkter i forsknings-sammanhang för att ge dem möjlighet att utveckla vetenskaplig kunskap och information om forskning. Detta kan sedan vara relevant i undervisningssammanhang.

Bedömningsområdet Utformning, genomförande och resultat bedöms som inte tillfredsställande. Utbildningens arbete med måluppfyllelse är inte tillfredsställande. Studenterna får i alltför liten utsträckning möjlighet att via lärandemål, lärandeaktiviteter och examination bli grundligt insatta i det förskolepedagogiska området och i aktuella ämnesområden. När det gäller målet "visa kännedom om vetenskapsteori och kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, samt om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen" är bedömningen att utbildningen inte möjliggör och säkerställer studenternas måluppfyllelse. Det framgår särskilt i bedömningen av de självständiga arbetena. Utbildningens utformning och genomförande säkerställer dessutom inte att studenterna uppnår samtliga mål inom kunskapsformerna Färdighet och förmåga samt Värderingsförmåga och förhållningssätt.

Bedömargruppen ser därför ett antal åtgärdsområden inom bedömningsområdet Utformning, genomförande och resultat. Utbildningen bör ha fortsatt fokus på sambandet mellan examensmål, lärandemål, lärandeaktiviteter, examination, examinationsformer, betygskriterier samt progression inom samtliga examensmål för kunskapsformerna Kunskap och förståelse, Färdighet och förmåga samt Värderingsförmåga och förhållningssätt. Bedömargruppen ställer sig vidare frågande till användningen av nyckelkompetenser. En fråga som väcks utifrån självvärderingen och intervjuerna är vilken fördelen är med att använda nyckelkompetenser i relation till examensmål. Detta bör lärosätet tydliggöra.

Lärosätet poängterar i självvärderingen att det förskolepedagogiska området och ämneskunskaperna främst tillhör kurser inom ämnesstudierna. Eftersom få lärare har professionsbakgrund med inriktning mot förskoleområdet anser bedömargruppen att området behöver stärkas med fler lärare med denna bakgrund.

Bedömargruppen understryker vikten av att lärosätet säkerställer att utbildningen genomförs med de högskolepoäng som anges i examensordningen. I självvärderingen hävdar lärosätet att det förskolepedagogiska området omfattar minst 120 högskolepoäng och att man uppfyller kravet med god marginal. Utbildningen bygger dock på integrering mellan områdena och programstrukturen klargör inte antalet högskolepoäng tilldelade det förskolepedagogiska området respektive den utbildningsvetenskapliga kärnan. Detta behöver förtydligas. Bedömargruppen menar även att det är anmärkningsvärt att de självständiga arbetena organiseras inom området för pedagogiskt arbete och är en integrerad kurs. Enligt högskoleförordningen ska de skrivas inom det förskolepedagogiska området.

Vidare anser bedömargruppen att det är nödvändigt att lärosätet genomför insatser för att utveckla arbetet med de självständiga arbetena, och då särskilt när det gäller vetenskapsteori och forskningsmetod. Det är också viktigt att lärosätet säkerställer en både teoretisk och innehållslig dimension av jämställdhetsperspektivet i förskolläraryrket. Vidare behöver lärosätet säkerställa att det finns olika stödfunktioner för studenterna såväl på lärosätetsnivå som på institutionsnivå.

Inom bedömningsgrunden Uppföljning, åtgärder och återkoppling är ett gott exempel att antalet avhopp har minskat i samband med övningsförskoleprojektet.

Bedömningsområdet Studentperspektiv bedöms som tillfredsställande.

Studentperspektivet i utbildningen är tillfredsställande. Bedömggruppen vill särskilt poängtera styrkan i den nära relation mellan studenter och lärare som framkommer både i självvärderingen och i intervjuerna.

Bedömningsområdet Arbetsliv och samverkan bedöms som tillfredsställande.

Bedömningsområdet är tillfredsställande. Som ett gott exempel vill bedömggruppen lyfta lärosätets webbaserade undervisningsformer, som uppskattas av både alumner och nuvarande studenter.

Högskolan i Borås

Lärosäte Högskolan i Borås	Huvudområde/examen Förskollärarexamen	ID-nr A-2017-12-4279
--------------------------------------	---	--------------------------------

Bedömningsområde: Förutsättningar
Personal

Bedömning med motivering: *Antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.*

Av självvärderingen framgår att de flesta av utbildningens lärare har lärarbakgrund eller har disputerat i pedagogiskt arbete. Hälften av lärarna har förskollärarexamen och har en relativt hög verksamhetstid inom utbildningen, men få av dessa är forskare. Lärare med förskollärarexamen undervisar framför allt i de förskolepedagogiska kurserna. Det visar att det finns en kärna av lärare som arbetar vid lärosätet. Även yrkesverksamma förskollärare gästföreläser i utbildningen. Den professionsrelaterade kompetensen kan därför sägas vara god.

Det finns få anställda som har högre vetenskaplig meritering än lektor, och de undervisar främst inom den utbildningsvetenskapliga kärnan. Några adjunkter genomgår forskarutbildning. Nyrekryterade disputerade erbjuds 50 procents forskningstid, vilket har resulterat i två nya lektorer samt två professorer som kommer att undervisa i förskollärarytbildningen. Lärosätet har en tydlig handlingsplan för hur de ska anställa lärare trots bristen på universitetslektorer och universitetsadjunkter med professionskompetens, vilket talar för att lärosätet kommer att kunna lösa problemen på längre sikt. För att säkerställa lärarkompetensen har lärosätet också tagit fram en rekryteringsplan inför framtida pensionsavgångar, vilket bedömargruppen ser som en styrka. Bedömargruppen anser även att det vid lärosätet finns ett gott exempel på personalpolicy. Lektorernas sammanlagda tid för kompetensutveckling, internfinansierad forskning i tjänsten samt verksamhetsutveckling uppgår till 30 procent.

En svaghet som bedömargruppen ser och som lärosätet också är medvetna om är att inte alla lärare inom den verksamhetsförlagda utbildningen har genomgått handledarutbildning. Det menar bedömargruppen kan medföra svårigheter med att säkerställa kvaliteten inom förskollärarytbildningens verksamhetsförlagda del. I självvärderingen beskriver lärosätet ett förslag som har framkommit i programrådet och som innebär att genomgången handledarutbildning skulle kunna ge ett lönetillägg.

Alla lärare vid utbildningen har pedagogisk kompetens eftersom högskolepedagogisk grundutbildning är ett krav för tillsvidareanställning. Verksamma lärare erbjuds också vidare högskolepedagogisk kompetensutveckling.

Bedömningsområde: Förutsättningar
Utbildningsmiljö

Bedömning med motivering: *Det finns en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.*

Det framkommer i självvärderingen att det i utbildningsmiljön finns en god samverkan mellan lärare och forskare från två sektioner samt från biblioteks- och informationsvetenskap. Flera av dem som

undervisar ingår i två forskargrupper: Pedagogiskt arbete i utbildning och samhälle, som bedriver praktisknära forskning om kunskapsprocesser, utbildningsreformer och lärarprofession, samt Research and Capability in Inclusion and Welfare, som genomför forskning om inkludering i utbildning och samhälle. Det är områden som är relevanta för utbildningen. Studenterna vid lärosätet möter forskare dels vid föreläsningar, workshoppar och seminarier, dels som handledare och examinatoreer under utbildningen och när studenterna skriver sina självständiga arbeten. Forskare som undervisar i kurserna deltar också i kursplanering, vilket bedömargruppen ser som en styrka.

Ett utvecklingsarbete vid lärosätet har varit att höja studenternas akademiska identitet. Efter utvärderingar har man lagt till fler vetenskapliga artiklar som obligatorisk litteratur, vilket bedömargruppen anser kan tyda på en utveckling av både forskning och utbildning vid lärosätet. Professionsinriktningen är tydlig vilket visar sig i studenternas omdömen om utbildningen. Exempelvis beskriver studenterna att läroplanen används kontinuerligt under utbildningen och att förskolläraryrket i hög grad utgörs av praktik. Studenterna menar också att de får ta del av lärarnas forskning om förskolan. Professionsanknytningen stärks bland annat genom de mentorsgrupper som studenterna ingår i under sin utbildning, där yrkesverksamma, erfarna förskollärare har rollen som mentorer. Studenterna har dessutom verksamhetsförlagd utbildning under sex av sju terminer. Därutöver har de fem fältdagar per termin, vilket bedömargruppen anser visa på en styrka i utbildningen.

Sammantaget visar detta på en balans mellan vetenskaplighet och profession.

Sammanvägd bedömning av bedömningsområdet förutsättningar

Bedömning med motivering: *Tillfredsställande*

Självvärderingen, lärartabellen och intervjuerna visar sammantaget att utbildningen har en hög andel lärare med förskolläraryrkesbakgrund som med relativt mycket verksamhetstid inom utbildningen. Närmare hälften av lärarkåren är disputerad, men det är få som har förskolläraryrkesbakgrund.

Bedömningsunderlaget visar också på en relativt väl sammanhållen lärargrupp. Det finns en adekvat forskningsmiljö, och utbildningsmiljön bedöms vara god med nära samverkan med flera forskningsmiljöer. Lärosätet har långsiktiga planer på att vidareutbilda adjunkterna, och några av dem genomgår forskarutbildning.

Det finns en vetenskaplig och professionsinriktad miljö som är relevant för utbildningen, och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning. Detta sker genom att lärarna som undervisar också är forskare inom områden som är relevanta för utbildningen och professionen. Bedömargruppen vill som ett gott exempel lyfta fram lärosätets arbete med att stärka professionsanknytningen genom de mentorsgrupper som studenterna ingår i under sin utbildning, där yrkesverksamma, erfarna förskollärare fungerar som mentorer.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen kunskap och förståelse

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar sådana kunskaper inom det förskolepedagogiska området och sådana ämneskunskaper, inbegripet kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, som krävs för yrkesutövningen.*

Det framkommer i självvärderingen och intervjuerna att lärosätet säkerställer att studenterna i förskolläraryrket uppnår examensmålet och examineras i förskolepedagogiska kunskaper och

Datum
2019-04-15Reg.nr
411-00457-17

ämneskunskaper, såväl individuellt som i grupp. Lärosätet visar i sin självvärdering att det finns en genomtänkt struktur för hur examensmålet ska uppfyllas. Självvärderingen innehåller exempel på hur lärandemål, en variation av lärandeaktiviteter och examinationer samt betygskriterier hänger samman i några kurser. Det finns en kontinuerlig vetenskaplig förankring i det beskrivna kursinnehållet. Aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete behandlas exempelvis i relation till barns språkutveckling och lek, dels genom att ämnesteoretiska begrepp och språkutveckling och deras relation till yrkesrollen diskuteras, dels genom att studenten tränas i att utifrån aktuell forskning utveckla kunskap om lekens betydelse i relation till barns lärande och utveckling och koppla egna resonemang till konkreta exempel på olika lekteoretiska traditioner och perspektiv. I examinationer ska studenterna reflektera över hur undervisningen inom området kan utvecklas, vilket är en tydlig koppling till yrkesutövningen.

I bedömningen av de självständiga arbetena framkommer att målet säkerställs i majoriteten av arbetena. Det finns dock brister i en del av dem. Bedömarna av de självständiga arbetena ser bland annat exempel på okritisk sammanblandning av olika texter såsom forskning, styrdokument och populärvetenskaplig litteratur. Det finns också exempel på bristande kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar kännedom om vetenskapsteori och kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, samt om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen.

Av självvärderingen framgår att vetenskaplig progression i form av en vetenskaplig strimma stöder studenternas utveckling av kunskap om och förståelse för vetenskapsteori och forskningsmetoder, forskningsetik, datainsamling och analys. Progressionen stöder också diskussion av resultat, informationssökning och vetenskapligt skrivande. Studenterna får i olika kurser själva pröva olika - främst kvalitativa - metoder för datainsamling, kritiskt granska metoderna samt använda dessa kunskaper för att till exempel granska vetenskapliga artiklar eller utveckla ett undervisningsinnehåll. Vid intervjun beskrev lärosätet att man utifrån en intern utvärdering har utvecklat arbetet med kvantitativ metod i utbildningen för att säkerställa att studenterna når målet. Bedömargruppen vill lyfta fram detta som ett gott exempel på de åtgärder som lärosätet har utvecklat, det vill säga enkätkonstruktion och analys som kopplas till systematiskt kvalitetsarbete.

Vid lärosätet används en variation av examinationer, både individuellt och i grupp. Lärosätet beskriver också betygskriterierna. Exempelvis ska studenterna för godkänt betyg kunna söka och hitta vetenskapliga artiklar som är relevanta för det valda området, visa metodmedvetenhet vid granskning av artiklar samt visa kunskap om hur val av teori och teoretiska begrepp har en relation till resultat och till analys av vetenskapliga källor. Lärosätet har reviderat termin sex och sju för att stödja studenterna i att uppnå examensmålet. Bedömargruppen anser att det är ett gott exempel på lärosätets medvetna arbete när det gäller relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Ett lärandemål styrker att utbildningen genom sin utformning möjliggör för studenterna att uppnå målet. Även en föreläsning hålls i ämnet. Examination sker genom en skriftlig inlämningsuppgift. Vid bedömningen av de självständiga arbetena hade flertalet arbeten hög kvalitet.

Det samlade underlaget visar på ett tillfredsställande möjliggörande och säkerställande av målet.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen färdighet och förmåga

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom yrkesområdet.*

I självvärderingen och vid intervjuerna beskriver lärosätet tydligt lärandemål med koppling mellan examensmål, lärandeaktiviteter och examination samt progression. Detta gör man utifrån valda kurser. I både självvärderingen och i intervjuerna beskrivs att studenterna får träna på att tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter och forskningsresultat. Det gör studenterna bland annat genom en digital loggbok, en kunskapsöversikt, mentorsträffar och verksamhetsförlagda uppgifter. I självvärderingen och vid intervjuerna belyser också lärosätet att studenterna deltar i workshoppar om analysarbete, där studenterna börjar med en övergripande analys för att sedan precisera den mot syftet och frågeställningarna. Därefter studeras analysen utifrån olika teorier. Examination av målet förekommer i olika kurser, men framför allt i det självständiga arbetet. Förutom att studenterna får arbeta med sina egna, verkamma pedagogers och medstudenters erfarenheter får studenterna även ta del av barns erfarenheter genom intervjuer och observationer. I utbildningen relateras erfarenhetsbaserade kunskaper till forskningsresultat och till möjligheter att utveckla verksamheten i förskolan.

Lärosätet belyser både i självvärderingen och vid intervjuerna att studenterna genom det självständiga arbetet får möjlighet att bidra till utveckling av yrkesverksamheten och till yrkesområdets kunskapsutveckling. Det säkerställs även med lärandemål. Ett fåtal av de självständiga arbetena bedöms ha brister, som då handlar om att litteraturen presenteras som referat i stället för kritiskt och reflekterande samt att det i diskussionen inte används teori. Majoriteten av arbetena bedöms dock ha hög kvalitet. Det samlade underlaget visar på ett tillfredsställande möjliggörande och säkerställande av målet.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att tillämpa sådan förskoledidaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det förskolepedagogiska området och inom de ämnesområden som utbildningen avser samt för yrkesutövningen i övrigt.

Bedömargruppen anser att lärosätet ger studenterna goda förutsättningar för att uppnå måluppfyllelse. Lärosätet ger i självvärderingen exempel på hur lärandemål, lärandeaktiviteter, examinationer och progression säkerställer att studenterna visar förmåga att tillämpa förskoledidaktik, ämnesdidaktik och metodik för undervisning och lärande.

Det finns en nära koppling mellan verksamhetsförlagd utbildning (VFU) och högskoleförlagd utbildning. Under VFU och fältdagar observerar studenterna verksamheten, eller genomför aktiviteter med barn där aktiviteterna är kopplade till kursinnehållet inom den högskoleförlagda utbildningen. I självvärderingen väljer lärosätet att exemplifiera målet genom att fokusera på hur studenterna kan tillämpa digitala verktyg och estetiska lärprocesser inom ämnena och inom det förskolepedagogiska området.

Bedömargruppen ser det som en styrka och ett gott exempel att utbildningen enligt självvärderingen

använder tematiska arbetsformer. I de tematiska arbetsformerna integrerar man estetiska lärprocesser och värdegrundsfrågor i ämnesdidaktik, vilket är i linje med ett förskolepedagogiskt förhållningssätt. På så sätt förbereds studenterna för den framtida yrkesutövningen.

I självvärderingen beskrivs en mångfald av varierade examinationer som säkerställer att studenterna uppnår examensmålet. Detta exemplifieras bland annat med en examination av ett lärandemål där studenterna skickar skriftliga planeringar till den lärare som genomför besöket under VFU:n. Vid besöket genomför sedan studenterna aktiviteten. Det innebär att lärandemålet examineras dels praktiskt, dels utifrån VFU-lärares omdöme som läraren vid den högskoleförlagda utbildningen även tar del av. Dessutom ingår skriftlig inlämning av en VFU-portfolio.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje barns lärande och utveckling.

Lärosätet anger i självvärderingen att målet säkras genom lärandeaktiviteter inom både den högskoleförlagda och den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU). Det är dock framför allt i samband med VFU som studenterna får möjlighet att utveckla denna förmåga, och det är också i samband med VFU-besök och VFU-uppföljningsseminarier som examinationen sker. Studenterna examineras av både lärare från lärosätet och VFU-läraren, som skriftligen dokumenterar studenternas utveckling. Exempelen i självvärderingen visar att målet behandlas och examineras på ett tillfredsställande sätt och att det därtill finns en tydlig progression. Examensmålet kopplas i självvärderingen även till studenternas ledarskap.

En styrka som framgår i självvärderingen är att den del av målet som gäller varje barns utveckling är tydligt framskriven. Lärosätet nämner genomgående inkludering och anpassningar till barns olika behov och förutsättningar i självvärderingens olika delar. Det ser bedömargruppen som ett tecken på att detta uppmärksammas kontinuerligt i utbildningen.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling.*

Självvärderingen visar att utformning, genomförande och examination ger studenterna goda förutsättningar för att uppnå examensmålet. Studenterna möter ett kursinnehåll som behandlar mänskliga rättigheter inklusive barnkonventionen och värdegrund. Exempel på sådant kursinnehåll är barns inflytande och barns perspektiv, frågor om diskriminering och kränkande behandling, inkludering samt intersektionalitet. Hållbar utveckling diskuteras framför allt i fråga om social hållbarhet, men utbildningen behandlar även ekonomisk och ekologisk hållbarhet. Enligt självvärderingen är tre kurser i utbildningen hållbarhetsmärkta och innefattar därmed samtliga aspekter av hållbar utveckling.

Kopplingen mellan lärandemål, aktiviteter och examination bedöms som god. Målet behandlas och

examineras i utbildningens alla delar, såväl inom det förskolepedagogiska området som inom den utbildningsvetenskapliga kärnan och i den verksamhetsförlagda utbildningen. Målet framstår som väl behandlat.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat**Jämställdhet**

Bedömning med motivering: *Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.*

I självvärderingen framkommer att utbildningens innehåll, utformning och genomförande omfattar ett jämställdhetsperspektiv främst inom den utbildningsvetenskapliga kärnan. Enligt självvärderingen beaktas jämställdhetsperspektivet i ett flertal kurser som följer upp och analyserar olika aspekter av jämställdhet. Studenterna ska kunna diskutera kön utifrån en intersektionell kategori i relation till verksamheten i förskolan. Utformningen sker genom föreläsningar och seminarier där studenterna får diskutera fallstudier, etiska aspekter, inkludering, könstillhörigheter och sexuella identiteter. Genomförandet består bland annat av essäuppgifter. Lärosätets strategier för att öka jämställdheten innefattar bland annat en strävan efter jämställd och normkritisk kommunikation i utbildningen och exempelvis granskning av kurslitteratur. Ett utmärkt exempel på arbete med jämställdhetsperspektivet som framkommer i självvärderingen är att bedömningen av tentamina alltid sker oidentifierat. Det säkerställer jämställdhetsdimensionen när det gäller likvärdig bedömning i utbildningen. Lärosätet har på olika sätt uppmärksammat könsfördelningen och förskolan som könad miljö, både inom den verksamhetsförlagda utbildningen och på lärosätet. Detta innebär sammantaget att utbildningen också möjliggör och säkerställer att studenterna visar förmåga att beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten.

Lärosätet har identifierat könsbundna studieval som en utmaning när det gäller jämställdhetsarbetet, och anser att det är svårt att åtgärda på kort sikt. Vilka åtgärder som planeras på lång sikt framgår inte helt tydligt i självvärderingen. Ett pilotprojekt inom jämställdhetsintegrering nämns och är möjligen en del av den långsiktiga planen, men förskolläraryrket ingår inte i pilotprojektet. Därför skulle lärosätet behöva planera ytterligare åtgärder medan kunskaper utvecklas ur projektet.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat**Uppföljning, åtgärder och återkoppling**

Bedömning med motivering: *Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.*

Av självvärderingen framgår att lärosätet har arbetat fram riktlinjer som säkrar att uppföljning sker systematiskt och kontinuerligt. Uppföljningen av utbildningens utformning och genomförande bedöms fungera väl. Till exempel finns utvecklade system för direkta möten. Ett exempel på det är arbetet med kursrevideringar och kursmålsmatriser, som har bidragit till konstruktiva diskussioner och ökad kännedom om såväl kursinnehåll som lärarutbildarnas kompetenser.

Det finns ett mycket välutvecklat system med riktlinjer för utvärderingar. Lärosätet genomför program- och kursvärderingar och återkopplar resultaten till olika parter. Kursansvariga i samråd med kurslaget sammanställer en rapport som delges de studenter som har besvarat utvärderingen och den kull studenter som därefter ska läsa kursen. Kursrapporterna fungerar även som underlag för att revidera kursplaner, genomföra programvärderingar och utföra utvecklingsarbete på programnivå.

Utvärderingarna har dock låg svarsfrekvens. Bedömargruppen bedömer att kursvärderingen är ett

Datum
2019-04-15Reg.nr
411-00457-17

angeläget utvecklingsområde för lärosätet eftersom studenternas bristande engagemang ger en låg svarsfrekvens.

Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

Lärosätet erbjuder flera olika stödfunktioner på institutionsnivå. På institutionsnivå genomförs också uppföljningar av studentgenomströmning tre gånger per år. Uppföljningarna följs sedan upp av akademins ledningsråd och av lärarutbildningarnas ledningsgrupp.

Utbildningen har enligt statistiktabeln en något lägre kvarvaro än riksgenomsnittet. För att undersöka orsakerna bakom studenters avhopp gör lärosätet en systematisk genomlysning. Detta sker genom att programadministratören kontaktar studenterna för att få information om orsaken. För att öka andelen studenter som fullföljer utbildningen har lärosätet infört stödinsatser inom matematik och inom muntlig och skriftlig framställning. Skrivarworkshoppar och föreläsningar erbjuds, och även språkpedagogiskt stöd.

Sammanvägd bedömning av bedömningsområdet utformning, genomförande och resultat
Bedömning med motivering: Tillfredsställande

Lärosätet visar i självvärderingen att det finns en genomtänkt struktur för hur utbildningen ska uppfylla examensmålen för kunskapsformerna Kunskap och förståelse, Färdighet och förmåga samt Värderingsförmåga och förhållningssätt. Lärosätet ger exempel på hur lärandemål, lärandeaktiviteter, ämnesinnehåll och examination bildar en enhet, vilket tydliggör lärosätets arbetssätt. Bedömargruppen ser det som en styrka att den första delen av utbildningen lägger fokus på de yngre åldrarna i förskolan, medan den andra delen lägger fokus på de äldre åldrarna. En annan styrka är användningen av tematiska arbetsformer.

När det gäller kunskapsformen Kunskap och förståelse säkerställer utbildningens utformning och genomförande att studenterna vid examen visar nödvändiga kunskaper inom det förskolepedagogiska området, inom ämnesområdet samt inom förskoledidaktik och ämnesdidaktik. Studenterna examineras såväl individuellt som i grupp. Utbildningen säkerställer även att studenterna har kännedom om forskningsmetoder när examen utfärdas, och att studenterna får tillräckliga möjligheter att via lärandemål, lärandeaktiviteter och examination bli förtrogna med relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Som ett gott exempel vill bedömargruppen lyfta fram lärosätets medvetna arbete med relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Ett exempel på detta är att man har reviderat termin sex och sju för att stödja studenterna att uppnå denna del av examensmålet.

Inom kunskapsformen Färdighet och förmåga säkerställer utbildningen att studenterna vid examen visar förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter. Förutom egna, verksamhets pedagogers och medstudenters erfarenheter får studenterna även ta del av deras erfarenheter genom intervjuer och observationer. Erfarenhetsbaserade kunskaper relateras till forskningsresultat och till möjligheter att utveckla verksamheten i förskolan. Som ett utvecklingsområde vill bedömargruppen lyfta fram att ytterligare utveckla studenternas förmåga att bidra till yrkesutvecklingen och till yrkesområdets kunskapsutveckling genom det självständiga arbetet. Vidare säkerställer utbildningen genom lärandemål, lärandeaktiviteter, examinationer och progression att studenterna utvecklar förmåga att tillämpa förskoledidaktik, ämnesdidaktik och metodik för undervisning och lärande.

Det finns en nära koppling mellan verksamhetsförlagd utbildning (VFU) och högskoleförlagd utbildning. Bedömargruppen ser det som en styrka att tematiska arbetsformer används i utbildningen, där estetiska lärprocesser och värdegrundsfrågor integreras i ämnesdidaktik. Det är i linje med ett förskolepedagogiskt förhållningssätt. Utbildningen säkerställer att studenterna vid examen visar förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning. Det finns en tydlig progression och examensmålet kopplas även till studenternas ledarskap i förskoleverksamhet. En styrka är att den del av målet som gäller varje barns utveckling är synligt i utbildningen, exempelvis i form av särskilda VFU-uppgifter.

Examensmålen inom kunskapsformen Värderingsförmåga och förhållningssätt behandlas och examineras väl i utbildningens alla delar, såväl inom det förskolepedagogiska området som i den utbildningsvetenskapliga kärnan och VFU. Som ett gott exempel vill bedömargruppen lyfta fram att några kurser i utbildningen är hållbarhetsmärkta och därmed innefattar samtliga aspekter av hållbar utveckling.

Jämställdhetsperspektivet beaktas och förankras i utbildningen och tar sig konkreta uttryck i ett flertal kurser, vilket innebär att utbildningen också möjliggör och säkerställer att studenterna visar förmåga att beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten. Ett gott exempel som bedömargruppen vill lyfta fram är att bedömningen av tentamina alltid sker avidentifierat, vilket säkerställer jämställdhetsdimensionen när det gäller likvärdig bedömning i utbildningen.

Uppföljningen av utbildningens utformning och genomförande bedöms fungera väl. Det finns ett välutvecklat system med riktlinjer för kursvärderingar. Utbildningen har dock problem med låg svarsfrekvens, vilket är ett angeläget utvecklingsområde enligt bedömargruppen. Lärosätet erbjuder flera olika stödfunktioner för att öka andelen studenter som fullföljer utbildningen.

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Studentperspektiv

Bedömning med motivering: *Studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.*

Både självvärderingen och intervjuerna visar att lärosätet ger studenterna goda möjligheter att ge synpunkter på och påverka utbildningen. Av självvärderingen framgår att studentperspektivet säkerställs genom att studenterna har möjlighet att medverka i de formella strukturerna där studentkåren kan utse representanter, till exempel programråd och utbildningsutskott. Alla studenter får även möjlighet att engagera sig i och ha ett reellt inflytande på utbildningen genom program- och kursvärderingar. Lärosätet beskriver att flertalet kurser bygger på studentaktivitet, och att studenterna får möjlighet att påverka undervisningens innehåll och upplägg. Detta sker vid varje kursstart. Som exempel på genomförda åtgärder nämner lärosätet flyttade uppgifter, mer likvärdig bedömning och tydligare bedömningskriterier.

Lärosätet har identifierat flera utvecklingsområden för ett ökat studentinflytande, vilket bedömargruppen ser som goda exempel. Dessa utvecklingsområden är dels att kursansvariga medvetandegörs om vikten av att kursplaneringen sker i god tid före kursstart, dels en tätare samverkan mellan programansvariga och studentkår. Ytterligare ett utvecklingsområde som lärosätet har identifierat är att studenterna redan tidigt i utbildningen får en mer aktiv roll och görs medvetna

Datum
2019-04-15Reg.nr
411-00457-17

om sambanden mellan examensmål, lärandemål och lärandeaktiviteter i kurser.
Sammanfattande bedömning av bedömningsområdet studentperspektiv Bedömning med motivering: <i>Tillfredsställande</i>
Måluppfyllelsen inom bedömningsområdet Studentperspektiv bedöms sammantaget vara tillfredsställande. Ett gott exempel på lärosätets arbete med studentperspektivet är att flertalet kurser bygger på studentaktivitet. Ett annat gott exempel är att studenterna får möjlighet att påverka undervisningens innehåll och upplägg. Bedömargruppen rekommenderar att lärosätet fortsätter arbetet för att få mer engagerade studenter som tar vara på möjligheten att påverka.
Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan Arbetsliv och samverkan Bedömning med motivering: <i>Utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.</i>
I självvärderingen framkommer att det finns goda kontakter mellan lärosätet och kringliggande kommuner samt fristående förskolor. Samverkan sker via programråd, verksamhetsförlagd utbildning, mentorsverksamhet och alumnverksamhet. Lärosätets exempel på diskussioner i programrådet tyder på en god dialog med verksamhetsföreträdare. Det finns dessutom möjligheter till studier utomlands inom den utbildningsvetenskapliga kärnan i termin fem, och möjlighet att genomföra det självständiga arbetet utomlands.
Lärosätets beskrivning av hur studenterna förbereds för förändringar i arbetslivet är något vag. Samtidigt återkommer sådana frågor som ofta diskuteras i arbetslivet som nya eller förändrade utmaningar - exempelvis ledarskap och digitalisering - kontinuerligt i beskrivningen av utbildningen. Därför kan utbildningen ur det perspektivet sägas ge en god förberedelse för förändringar i arbetslivet.
Ett gott exempel på en tydlig arbetslivserfarenhet är att studenter har bjudits in till ett möte med politikerna i Borås stads förskolenämnd. Där har studenterna haft möjlighet att framföra sina åsikter för att påverka samhällets förskoleverksamhet och dess kvalitet. Ett utvecklingsområde som lärosätet själva har uppmärksammat är att vidareutveckla kontakterna med alumner för att få en djupare förståelse för utbildningens relevans för yrkesutövandet. Detta vill bedömargruppen uppmuntra.
Sammanfattande bedömning av bedömningsområdet arbetsliv och samverkan Bedömning med motivering: <i>Tillfredsställande</i>
Måluppfyllelsen inom bedömningsområdet Arbetsliv och samverkan bedöms sammantaget vara tillfredsställande. Bedömargruppen vill särskilt betona det goda kontaktnät som finns mellan lärosätet, kommuner och fristående förskolor. Bedömargruppen vill också lyfta fram att lärosätet har uppmärksammat att det behövs ytterligare kontakter med alumner för att utveckla utbildningen.

Samlat omdöme: Hög kvalitet

Bedömning med motivering: *Sammantaget visar underlagen att utbildningen håller hög kvalitet.*

Bedömningsområdet Förutsättningar bedöms vara tillfredsställande. Utbildningen har en hög andel lärare med förskolläraryrkesbakgrund och med relativt mycket verksamhetstid inom utbildningen. Närmare hälften av lärarkåren är disputerad. Detta visar också på en relativt väl sammanhållen lärargrupp. Bedömaregruppen vill som ett gott exempel speciellt lyfta fram lärosätets arbete med professionsanknytningen, som stärks genom de mentorsgrupper som studenterna ingår i under sin utbildning. I mentorsgrupperna har yrkesverksamma, erfarna förskollärare rollen som mentorer. Som utvecklingsområden vill bedömaregruppen nämna dels att tydligare kommunicera lärosätets pågående och nyss avslutade forskning till studenter och andra intressenter, dels att fullfölja de ambitioner som uttrycks i självvärderingen om en ökad satsning på att anställa vetenskapligt skolad personal med professionskompetens.

Bedömningsområdet Utformning, genomförande och resultat bedöms vara tillfredsställande. När det gäller kunskapsformen Kunskap och förståelse säkerställer utbildningens utformning och genomförande att studenterna vid examen visar nödvändiga kunskaper inom det förskolepedagogiska området, inom ämnesområdet samt inom förskoledidaktik och ämnesdidaktik. Studenterna examineras såväl individuellt som i grupp. Utbildningen säkerställer också att studenterna har kännedom om forskningsmetoder vid examen, och att studenterna får tillräckliga möjligheter att bli förtrodda med relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Som ett gott exempel vill bedömaregruppen lyfta fram lärosätets medvetna arbete med relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Inom kunskapsformen Färdighet och förmåga säkerställer utbildningen att studenterna vid examen visar förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter. Bedömaregruppen vill dock lyfta fram som ett utvecklingsområde att ytterligare utveckla studenternas förmåga att bidra till yrkesutvecklingen och till yrkesområdets kunskapsutveckling genom det självständiga arbetet. Utbildningen säkerställer vidare att studenterna utvecklar förmåga att tillämpa förskoledidaktik, ämnesdidaktik och metodik för undervisning och lärande. Det finns en nära koppling mellan verksamhetsförlagd utbildning (VFU) och högskoleförlagd utbildning. Bedömaregruppen ser det som en styrka att tematiska arbetsformer används i utbildningen, som integrerar estetiska lärprocesser och värdegrundsfrågor i ämnesdidaktik. Det är i linje med ett förskolepedagogiskt förhållningssätt.

Utbildningen säkerställer också att studenterna vid examen visar förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning. Det finns en tydlig progression och examensmålet kopplas även till studenternas ledarskap i förskoleverksamheten. En styrka enligt bedömaregruppen är att den del av målet som gäller varje barns utveckling är synlig i utbildningen, exempelvis i form av särskilda VFU-uppgifter. Bedömaregruppen ser det dock som ett problem att examination av VFU sker på avancerad nivå. Det är problematiskt eftersom det vid lärosätet finns handledare utan handledarutbildning. Lärosätet bör vidta åtgärder för att säkerställa kvaliteten på VFU och för att se till att alla VFU-lärare genomgår handledarutbildning.

När det gäller bedömningsgrunden Jämställdhet vill bedömaregruppen som ett gott exempel särskilt lyfta fram att bedömningen av tentamina alltid sker oidentifierat, vilket säkerställer likvärdig bedömning i utbildningen. Lärosätet har identifierat könsbundna studieval som en utmaning när det

gäller jämställdhetsarbetet. Bedömargruppen vill framhålla att lärosätet behöver planera åtgärder kring detta, på både kort och lång sikt.

Uppföljningen av utbildningens utformning och genomförande bedöms fungera väl och lärosätet har ett välutvecklat system med riktlinjer för utvärderingar. Ett angeläget utvecklingsområde som bedömargruppen vill lyfta fram är den låga svarsfrekvensen på utbildningens kursvärderingar. Lärosätet verkar för att studenterna genomför utbildningen inom den planerade studietiden. Vid lärosätet finns flera olika stödfunktioner för att öka andelen studenter som fullföljer utbildningen.

Bedömningsområdet Studentperspektiv bedöms vara tillfredsställande. Ett gott exempel på arbetet med studentperspektiv är att flertalet kurser bygger på studentaktivitet. Ett annat exempel är att studenterna får möjlighet att påverka undervisningens innehåll och upplägg. Exempel på åtgärder som lärosätet har genomfört efter initiativ från studenterna är en mer likvärdig bedömning och tydligare bedömningskriterier. Bedömargruppen ser dock att ett utvecklingsområde för lärosätet är att få studenterna att i högre grad ta vara på möjligheten att påverka.

Bedömningsområdet Arbetsliv och samverkan bedöms vara tillfredsställande. Ett gott exempel på arbetet med arbetslivsperspektivet är det goda kontaktnätet mellan lärosätet, kommuner och fristående förskolor. Bedömargruppen instämmer i lärosätets analys att kontakterna med alumner behöver förstärkas. Detta är alltså ett utvecklingsområde för utbildningen.

Högskolan i Gävle

Lärosäte Högskolan i Gävle	Huvudområde/examen Förskolläraexamen	ID-nr A-2017-12-4280
<p>Bedömningsområde: Förutsättningar</p> <p>Personal</p> <p>Bedömning med motivering: <i>Antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetens är adekvat och står proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.</i></p> <p>Lärargruppens kärna består av ett mindre antal lektorer och adjunkter med förskollärbakgrund som alla har en stor andel undervisningstid i utbildningen. När det gäller den sammantagna vetenskapliga kompetensen underbyggs bedömningen av att lärosätet har valt att inrätta flera doktorandanställningar med planen att dessa kommer att stärka den vetenskapliga miljön framöver inom förskolepedagogik. Lärosätet satsar särskilt på att dessa doktorander ska bli klara, och på att försöka nyrekrytera personal. På kort sikt är det ett problem att det saknas lärarresurser med vetenskaplig kompetens, men bedömargruppen anser att den plan som finns med doktorander och försök till ytterligare nyrekryteringar är rimlig för att stärka kompetensen hos personalen. Vid intervjuerna redogjorde också lärosätet för de tre nya rekryteringar av lektorer som har blivit klara under hösten 2018.</p> <p>Professionskompetensen bedöms utifrån det samlade underlaget vara adekvat. Det framkommer visserligen i lärartabellen att det i dagsläget finns ett mindre antal lektorer och adjunkter med förskollärbakgrund, och vid intervjun framkom att de lektorer och den professor som är på gång att anställas antagligen inte kommer att ha specifik förskolepedagogisk professionskompetens. Samtidigt visar lärartabellen att det är de lektorer och adjunkter som har professionskompetens som har mest undervisningstid i förskollärarytbildningen.</p> <p>När det gäller den pedagogiska kompetensen beskriver lärosätet att man erbjuder kurser inom högskolepedagogik och didaktik. Dessa görs möjliga genom lärares enskilda kompetensutvecklingstid. Lärosätet erbjuder också kurser i handledning, bedömning och lärarutbildningens organisation och innehåll för de lokala lärarutbildare (LLU) som studenterna möter under sin verksamhetsförlagda utbildning.</p> <p>Sammanfattningsvis rekommenderar bedömargruppen att lärosätet inventerar professionskompetenserna i lärargruppen och arbetar vidare med att öka den formella vetenskapliga och yrkesprofessionella kompetensen bland flera av de undervisande lärarna i utbildningen.</p>		
<p>Bedömningsområde: Förutsättningar</p> <p>Utbildningsmiljö</p> <p>Bedömning med motivering: <i>Det finns en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.</i></p> <p>I självvärderingen beskriver lärosätet forskningsmiljön och planer för att utveckla miljön utifrån personalresurser, kompetens och strategiska satsningar. Detta görs på ett relevant sätt enligt bedömargruppen. Utvecklingen handlar exempelvis om att man har tilldelat strategiska medel till forskning som är relevant för förskollärarytbildningen. Vid intervjuerna gav lärosätet även en kort</p>		

presentation av den utbildningsmiljö som distansstudenterna möter.

Utbildningsvetenskaplig forskning kopplad till förskolan bedrivs inom forskningsmiljön Early Childhood Education, där undervisning och forskning relateras till varandra. Studenterna får också från starten av utbildningen tillägna sig ett forskande arbetssätt. Forskande handledare i det självständiga arbetet relateras till studenternas ämnesval. Ett annat gott exempel är projektet Nätbaserat lärande där forskare och adjunkter är verksamma. Projektet syftar till att implementera nya digitala tekniker och vissa delar även har introducerats i undervisningssammanhang, exempelvis virtual reality. Projektet inbegriper såväl forskning som experiment- och utvecklingsverksamhet inom området.

Det finns en relevant självkritik från lärosätet när det gäller svårigheterna att få ihop forskningsmiljön med utbildningsmiljön. Lärosätet beskriver problemen med att meriteringsprogram för att stärka lärarnas vetenskapliga kompetens gör att lärare blir frånvarande från undervisningen en period, samtidigt som studenter behöver möta den forskning som bedrivs. Sådana strategiska satsningar kan alltså innebära en svaghet på kort sikt, men blir en styrka på lång sikt. Bedömargruppen ser det som positivt att lärosätet uppmärksammar detta problem och vill i sammanhanget lyfta fram lärosätets arbete med nyrekrytering som en rimlig åtgärd för att hantera frågan om att tillgodose en vetenskaplig miljö för studenterna.

I självvärderingen beskrivs den professionsinriktade miljön främst med koppling till verksamhetsförlagd utbildning och till undervisande adjungerade adjunkter. Det framkommer också att en svaghet är studenternas bristande involvering i pågående projekt. Det har dock lärosätet förtjänstfullt uppmärksammat som ett utvecklingsområde som kommer att stärkas.

Bedömargruppen rekommenderar lärosätet att se över utbildningen så att även distansstudenterna får del av, och vet om att de kan få del av, såväl den vetenskapligt inriktade miljön som den professionsinriktade miljön.

Sammanvägd bedömning av bedömningsområdet förutsättningar

Bedömning med motivering: *Tillfredsställande*

På kort sikt finns vissa brister inom såväl den vetenskapliga kompetensen i förskolepedagogik som inom professionskompetensen. Genom ett antal inrättade doktorandtjänster och både planerade och genomförda nyrekryteringar avser lärosätet att på sikt åtgärda dessa brister. Bedömargruppen anser dock att det är nödvändigt att lärosätet inventerar professionskompetenserna i lärargruppen och arbetar vidare med att öka den formella vetenskapliga och yrkesprofessionella kompetensen bland flera av de undervisande lärarna i utbildningen.

I självvärderingen beskriver lärosätet forskningsmiljön och planer för att utveckla miljön utifrån personalresurser, kompetens och strategiska satsningar. Det beskrivs på ett relevant sätt och utifrån detta bedöms den vetenskapliga och professionsinriktade utbildningsmiljön vara tillfredsställande. Exempelvis har lärosätet tilldelat strategiska medel för forskning som är relevant för förskollärarytbildningen.

Lärosätet ger flera goda exempel på arbete med att skapa samband mellan forskning och utbildning, och det finns en åtgärdsplan för de brister inom vetenskaplig kompetens som lärosätet har uppmärksammat i personalgruppen och i utbildningsmiljön.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Datum
2019-04-15Reg.nr
411-00457-17**Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen kunskap och förståelse**

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar sådana kunskaper inom det förskolepedagogiska området och sådana ämneskunskaper, inbegripet kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, som krävs för yrkesutövningen.*

Utifrån ett helhetsperspektiv gör bedömargruppen bedömningen att utbildningen både möjliggör och säkerställer måluppfyllelse av examensmålet. Lärosätet presenterar moment som är relevanta för examensmålet och beskriver på vilket sätt dessa genomförs. De exempel som presenteras i självvärderingen belyser såväl teoretiska som praktiska examinationsformer. Vid intervjun framkom också hur examinationerna, till exempel seminarier och gestaltning i grupparbeten, utformas för distansstudenterna.

De självständiga arbetena visar att studenterna har god kunskap inom det ämne som det självständiga arbetet behandlar inom det förskolepedagogiska området. De självständiga arbetena visar också att studenterna har god kännedom om aktuellt forskningsarbete. På liknande sätt stärks också säkerställandet av att det vid intervjuerna framkom att lärosätet arbetar strukturerat med att länka samman examensmål, kursmål, aktiviteter, examination och bedömning. Vid intervjutillfället beskrev lärosätet att lärarlag och kursansvarig har betygskonferenser, och att man samlas för att gemensamt diskutera examinationsuppgifters innehåll och lägstnivå utifrån betygskriterier. Det framkom också vid intervjun att en utbildningsledare följer vad som händer i kurserna. Vidare framkom att examinatorer erbjuds att gå en examinatorskurs.

Bedömargruppen ser lärosätets strukturerade arbete som en styrka, men vill lyfta fram att lärosätet, förutom att göra det möjligt för studenterna att nå målen, också behöver utveckla sättet att tala och skriva om examinationer och bedömningar av examinationsuppgifter som ett säkerställande att studenterna når målen. Ett tydligare resonemang från lärarna om vad det innebär att säkerställa kunskaper kan också bidra till en större förståelse hos studenter när det gäller rättvis, likvärdig och rättssäker bedömning. Bedömargruppen vill också peka på ett utvecklingsområde inom progressionen mellan de lärandemål som presenteras under examensmål 1 i självvärderingen. Här beskriver lärosätet att den första nivån är "redogöra för". De följande nivåerna är "förklara" och "beskriva", men den sista kursen innefattar "redogöra" igen. Det framkommer inte i nuvarande formuleringar på vilket sätt detta är en progression.

Utbildningen möjliggör inte genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer inte genom examination, att studenten när examen utfärdas visar kännedom om vetenskapsteori och kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, samt om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen.

I självvärderingen framkommer självkritiskt att forskningsmetoder behandlas svagt i utbildningen när det gäller studenternas egen tillämpning av både kvalitativa och kvantitativa metoder. Lärosätet ger exempel på hur studenterna i dagsläget får möjlighet att öva på kvalitativ och kvantitativ analys genom att observera och analysera barns förändringar av miljöer vid lek, och genom att i en workshop samla in data i form av egna utsagor som sedan bearbetas analytiskt.

Lärosätet anger att progression som bidrar till utveckling av ett vetenskapligt förhållningssätt behöver synliggöras för studenterna. Det finns också ett pågående arbete med att tydliggöra denna

Datum
2019-04-15Reg.nr
411-00457-17

progression rent konkret i programhandboken. Lärosätet planerar även för att utveckla övningar som hjälper studenterna att förstå kvalitativ analys, samt för att rekrytera lärare med kunskap i analys av enkätdata. Bedömargruppen uppmanar lärosätet att fortsätta utveckla detta arbete för att på så sätt erbjuda studenterna större möjlighet att nå målet.

I cirka hälften av de självständiga arbeten som bedömargruppen har bedömt visar inte studenterna kännedom om kvalitativ och kvantitativ metod. När det gäller vetenskapsteori är bedömningen att knappt hälften av de självständiga arbetena visar att studenterna har sådan kännedom. Bedömningen överensstämmer med lärosätets bild eftersom man i självvärderingen uppmärksammar att vetenskapsteori och forskningsmetoder är utmaningar för studenterna. Det är också positivt att behovet av lärare med kvantitativa kunskaper lyfts fram och att det finns planer för att engagera lärare med denna kompetens.

Bedömargruppen bedömer utifrån detta att lärosätet i dagsläget inte möjliggör och inte säkerställer att studenterna har kännedom om kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder samt om vetenskapsteori. Bedömargruppen ser det som positivt att lärosätet har uppmärksammat utvecklingsområdet kring studenternas egen tillämpning av både kvantitativ och kvalitativ metod samt progression, lärandeaktiviteter och examination riktat mot vetenskapliga forskningsmetoder. Bedömargruppen anser dock att det är nödvändigt att lärosätet fortsätter att utveckla arbetet med forskningsmetoder, och vill här också lägga till vikten av att utveckla arbetet med vetenskapsteori i utbildningen.

Arbetet med att möjliggöra och säkerställa studenternas kännedom om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet lyfts inte i självvärderingen. Vid intervjuerna redogjorde dock lärosätet för hur man arbetar med att göra det möjligt för studenterna att få kännedom om vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Några av de självständiga arbetena har också bedömts visa på kännedom om denna relation. Bedömargruppen ser det ändå som nödvändigt att lärosätet fortsätter arbetet med att tydliggöra vad relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet kan innebära utöver tolkningen att det är att kunna koppla samman teori och praktik.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat**Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen färdighet och förmåga**

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom yrkesområdet.*

I självvärderingen beskriver lärosätet tydligt flera kursers relevanta innehåll. Lärosätet beskriver också progressionen mellan kurser som riktas mot studenternas förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt över relevanta forskningsresultat. Sammantaget visar lärosätet i sin självvärdering hur kurserna möjliggör att studenterna kan tillägna sig förmåga att kritiskt och delvis också självständigt tillvarata, systematisera, granska och reflektera över andras erfarenheter. Den del av målet som fokuserar på egna erfarenheter samt relevanta forskningsresultat framkommer dock inte lika tydligt i självvärderingens presentation.

Lärosätet beskriver också hur man säkerställer att studenterna har kunskaper genom att ge exempel

på en examinationsuppgift. I uppgiften ska studenterna kunna tolka och systematisera ett samtal med barn med hjälp av ett teoretiskt tolkningsverktyg. Majoriteten av de självständiga arbetena visar att lärosätet säkerställer att studenterna har de förmågor som förväntas i examensmålet.

Lärosätet beskriver att yrkesrelevansen, det vill säga att studenter ska kunna bidra till utveckling av yrkesverksamhet och till yrkesområdets kunskapsutveckling, främst framkommer i de självständiga arbetena. Trots att detta innehåll delvis framkom på ett positivt sätt vid intervjun vill bedömargruppen här påtala att dessa delar även bör lyftas fram formellt tidigare i utbildningen. Granskningen av de självständiga arbetena visar dessutom att flera av arbetena har en normativ utgångspunkt och saknar ett kritiskt förhållningssätt samt en tydlig diskussion om hur det självständiga arbetet bidrar till yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen, även om de flesta av arbetena i övrigt visar på god måluppfyllelse.. Ett utvecklingsområde som framkommer i läsningen av självvärderingen är därmed behovet av att synliggöra yrkesrelevansen i lärandemål, lärandeaktiviteter och examination genom hela utbildningen.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att tillämpa sådan förskoledidaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det förskolepedagogiska området och inom de ämnesområden som utbildningen avser samt för yrkesutövningen i övrigt.

I självvärderingen beskriver lärosätet hur man erbjuder ett innehåll i utbildningen som bidrar till att förbereda studenterna för att planera ämnesinriktad undervisning under den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU). Lärosätet beskriver också att innehållet ger studenterna förutsättningar att tillämpa ämnesdidaktik. Denna presentation visar att lärosätet utformar och genomför sin utbildning så att det blir möjligt för studenterna att visa förmåga att tillämpa den ämnesdidaktik som krävs för yrket.

De mål som exemplifieras i självvärderingen handlar främst om ämnesdidaktik och ämneskunskaper, vilket innebär att förskoledidaktik, metodik och det förskolepedagogiska området hamnar i bakgrunden. Vid intervjuerna kompletterades dock denna bild av innehållet och goda exempel på kunskaper inom det förskolepedagogiska området framkom tydligt.

En styrka i utbildningen är den tydliga och väl genomtänkta progression som framkommer av beskrivningen av utbildningens upplägg riktat mot det aktuella examensmålet. Bedömargruppen vill däremot betona att erbjuda studenterna möjlighet att tillämpa inte är detsamma som att säkerställa att studenterna visar förmåga att tillämpa. Lärosätet erbjuder exkursion, laboration och muntliga seminarier. Dessa moment beskrivs som examinerande, men det är otydligt på vilket sätt lärosätet säkerställer att studenterna visar förmåga att tillämpa det som förväntas i detta mål.

Bedömargruppen anser att rutiner och struktur för säkerställande beskrevs vid intervjuerna på ett sådant sätt att det blir rimligt att anta att målet säkerställs. I självvärderingen presenteras dock målet främst som en del i studenternas möjlighet att lära sig att tillämpa kunskaper, och de examinationer som lärosätet redogör för blir inte specifikt kopplade till kriterier som bedömer tillämpning.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att självständigt och tillsammans med

andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje barns lärande och utveckling.

I självvärderingen beskriver lärosätet hur utbildningen ger studenterna möjlighet att visa de färdigheter och förmågor som förväntas i det aktuella examensmålet. Lärosätet exemplifierar detta genom att beskriva ett moment som kräver såväl egen som gemensam reflektion, planering, genomförande, utvärdering och utveckling. I detta moment får studenterna bland annat stöd av lokala lärarutbildare både före och under perioder av verksamhetsförlagd utbildning (VFU), samt stöd av den dagliga loggbok som bland annat är underlag för reflektion. Loggboken, som har observationsfokus för reflektion och utvärdering, ligger till grund för trepartssamtal och VFU-rapport. Genom att skriva loggbok över praktiska erfarenheter ökar studenternas möjlighet till reflektion och utvärdering under utbildningen. Loggboken kan även ge möjlighet till reflektion och utvärdering i arbetslivet när förskolläraren ska ta ställning till hur innehållet i arbetet ska planeras, genomföras och utvecklas för att möta varje barns lärande och utveckling samt möta de krav och förväntningar som ställs på förskolan. Studenterna får även specifika uppgifter som handlar om att planera och genomföra aktiviteter som sedan ska utvärderas. Det ger studenterna möjlighet att utveckla förmågor som är relevanta för målet. Bedömargruppen vill i detta sammanhang lyfta fram den tydliga och även här väl genomtänkta progression som framkommer i den VFU-relaterade matrisen.

Lärosätet beskriver inte närmare i självvärderingen hur utbildningen säkerställer studenternas förväntade färdigheter och förmågor. Dock framkom bedömningsprocessen och även vem som gör dessa bedömningar tydligt under intervjuerna. Det är därför rimligt att anta att denna process säkerställer att studenterna har förväntade förmågor och färdigheter.

Som en god utvecklingsmöjlighet att arbeta vidare med vill bedömargruppen lyfta självvärderingens beskrivning av påbörjade diskussioner för att utveckla arbetet med förskolans systematiska kvalitetsarbete.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling.*

Det som framkommer i självvärderingen för detta mål handlar till stora delar om hur lärosätet gör det möjligt för studenterna att få förmåga att göra bedömningar utifrån barnkonventionen, värdegrunden och barns rättigheter. Det bedömer bedömargruppen att utbildningen gör med god progression. Självvärderingen innehåller flera goda exempel på hur utbildningen är utformad för att göra det möjligt för studenterna att visa förmåga att göra bedömningar som särskilt beaktar barns rättigheter.

Hur lärosätet säkerställer att studenterna har de förmågor som förväntas vid examen tydliggjordes under intervjuerna, det vill säga hur arbetet med kedjan som håller samman kursmål, innehåll och kriterier struktureras. Vid intervjun gav också lärosätet exempel på hur arbetet med betygsriterier och hur diskussioner under gemensamma möten går till. Sammantaget visar lärosätet på detta sätt hur utbildningen möjliggör och säkerställer att studenterna visar förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter och som särskilt

Datum
2019-04-15Reg.nr
411-00457-17

beaktar de mänskliga rättigheterna och barns rättigheter enligt barnkonventionen.

Det framgår relativt samstämmigt av självvärderingen och intervjun att ett vidare utvecklingsområde för lärosätet är att på ett mer uttalat sätt lyfta fram hållbar utveckling i utbildningens utformning och genomförande. När det gäller hållbar utveckling är det främst social hållbarhet som lyfts fram i självvärderingen, och då genom att lärosätet beskriver hur man möjliggör för studenterna att nå målet. Det innebär att den ekonomiska och den ekologiska dimensionen av hållbar utveckling saknas i presentationen. Lärosätet har påbörjat ett arbete där man lyfter fram vikten av att synliggöra hållbar utveckling i kursplaner och i undervisning. Arbetet innefattar att ta fram en vägledning för att stödja kursansvariga lärare och examinatorer när de planerar och utformar kurser. Bedömargruppen rekommenderar att lärosätet arbetar vidare med detta utvecklingsområde så att alla dimensioner av hållbar utveckling införlivas i hela utbildningen.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat**Jämställdhet**

Bedömning med motivering: *Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.*

Bedömningen är att ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande. Detta grundar sig dock främst på att lärosätet planerar för att inom en snar framtid tydliggöra jämställdhet på ett mer stringent sätt än vad som görs i dagsläget. Det som lärosätet presenterar i självvärderingen är att utbildningen ser jämställdhet som ett viktigt innehåll och att man tar upp jämställdhet i vissa delar av kurserna. Beskrivningarna av uppgifter och mål tenderar att bli vaga. Det är dock en styrka att lärosätet är medvetet om bristerna, och det finns en åtgärdsplan.

Vid intervjutillfället styrktes det ytterligare att arbetet med jämställdhet är ett prioriterat område, både övergripande vid lärosätet och specifikt i utbildningen. Bedömargruppen rekommenderar att lärosätet satsar på jämställdhet som ett särskilt prioriterat område utifrån de planer som beskrivs i självvärderingen. I detta arbete behöver också hela kedjan synliggöras så att utbildningen säkerställer att studenterna har didaktiska kunskaper om undervisning ur ett jämställdhetsperspektiv vid examen.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat**Uppföljning, åtgärder och återkoppling**

Bedömning med motivering: *Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.*

Det framgår av lärosätets beskrivning att det sker ett systematiskt utvärderings- och utvecklingsarbete internt. Uppföljningen av utbildningens utformning och genomförande bedöms fungera mycket väl i relation till målen inom samtliga kunskapsområden. Utbildningsledarkollegiet verkar för att följa upp, åtgärda och utveckla de olika utbildningarna, och förskolläraryrket har ett programkollegium för lärare och examinatorer som behandlar aktuella frågor om utbildning, samverkan och forskning. Kontinuerliga möten samt lärplattformen Blackboard är grundläggande för detta systematiska kvalitetssäkringsarbete. Det finns därmed en systematik i uppföljningsprocessen, med återkommande utvärderingar av den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) och en cykel för kursvärderingsprocesser. Självvärderingen ger intrycket av att lärosätet ser kvalitetsutveckling som en viktig fråga.

Datum
2019-04-15Reg.nr
411-00457-17

Det finns utvecklade system både för webbaserade och muntliga kursvärderingar. Enkäter ligger till grund för kvalitetsutveckling, både för kurser och för VFU. Lärosätets uppföljnings- och återkopplingsrutiner för VFU bidrar till att utveckla samverkan och kvalitet. Tidigare kursvärderingar och eventuella åtgärder är tillgängliga för studenterna vid kursstart och lärosätet återkopplar kursvärderingarna till studenterna via e-post. Lärosätet har vidtagit åtgärder för sådant som visar sig vara problem, till exempel problemen med att få svar på webbenkäter.

Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

I självvärderingen beskriver lärosätet att man har påbörjat ett särskilt utvecklingsarbete för samtliga lärarutbildningar. I detta är ökad genomströmning en del av det som lärosätet arbetar med. Arbetet påbörjades 2017 och vissa åtgärder är redan genomförda. Lärosätet redovisar en ambitiös insats och arbetar aktivt med detta utvecklingsarbete, som har generat utvecklade programintroduktioner, en handbok för programstudenter, en policy för kursvärderingsarbetet och ett strukturerat arbetssätt för validering. Arbetet har också lett till att man tidigt har kontaktat studenter med otillräckliga studieresultat från termin ett. Utbildningsledaren följer upp studenter med rester och planerar en individuell studiegång (ISG). Studenter med behov av särskilt pedagogiskt stöd informeras om lärosätets stödfunktioner och studenterna erbjuds fem examinationstillfällen. Kvarvaron för läsår två är i nivå med riket i övrigt.

När det gäller problemet med att studenter inte kommer på icke-examinerande föreläsningar eller seminarier, och får sämre studieresultat som följd, rekommenderar bedömargruppen att lärosätet fortsätter arbetet med åtgärder för genomströmning. Det arbetet bidrar till att tydligare väva samman föreläsningarnas innehåll med seminarier, examinerande uppgifter och bedömningen av uppgifter, så att kursinnehållet ses som relevant av studenterna.

Sammanvägd bedömning av bedömningsområdet utformning, genomförande och resultat
Bedömning med motivering: Inte tillfredsställande

Inom kunskapsformen Kunskap och förståelse möjliggör och säkerställer utbildningen genom utformning, genomförande och examination att studenterna vid examen visar erforderliga kunskaper inom det forskolepedagogiska området, i ämnesområden, i ämnesdidaktik och forskoledidaktik samt om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete. Trots viss problematik i målformuleringarna under detta lärandemål anser bedömarna att progressionen är väl genomtänkt utifrån nivåerna grundläggande, befästa och fördjupa, och bedömargruppen ser lärosätets strukturerade arbete med denna aspekt av utbildningen som en styrka.

Utbildningen möjliggör däremot inte och säkerställer inte att studenterna har kännedom om vetenskapsteori, kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder samt om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet vid examen. Bedömargruppen ser det som positivt att lärosätet har uppmärksammat utvecklingsområdet kring studenternas egen tillämpning av både kvantitativ och kvalitativ metod samt progression, lärandeaktiviteter och examination riktat mot vetenskapliga forskningsmetoder. Bedömargruppen vill dock betona nödvändigheten av att lärosätet fortsätter att utveckla arbetet med forskningsmetoder och vetenskapsteori i utbildningen. Det är också ett viktigt utvecklingsområde för lärosätet att i utbildningen tydliggöra vad relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet kan innebära utöver att kunna koppla samman teori och praktik.

Datum
2019-04-15Reg.nr
411-00457-17

Inom kunskapsformen Färdighet och förmåga möjliggör och säkerställer utbildningen genom utformning, genomförande och examination att studenterna vid examen har uppnått samtliga mål. Studenterna ges möjlighet att tillägna sig förmåga att kritiskt och delvis också självständigt tillvarata, systematisera, granska och reflektera över andras erfarenheter. Den del av målet som fokuserar på egna erfarenheter samt relevanta forskningsresultat bör dock enligt bedömargruppen tydliggöras i utbildningen. Vidare utvecklar studenterna sin förmåga att tillämpa den ämnesdidaktik som krävs för yrket. Bedömargruppen anser dock att lärosätet behöver stärka studenternas förmåga att kritiskt och självständigt bearbeta erfarenheter och forskningsresultat med syfte att bidra till utveckling av yrket och till kunskapsutvecklingen. Studenterna tränas också i att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla sin undervisning. Bedömargruppen vill i detta sammanhang lyfta fram som en styrka den tydliga och genomtänkta progression som framkommer i utbildningens VFU-relaterade matris.

Inom kunskapsformen Värderingsförmåga och förhållningssätt möjliggör och säkerställer utbildningen i synnerhet att studenterna utvecklar förmåga att göra bedömningar utifrån barnkonventionen, värdegrunden och barns rättigheter. Examensmålet som behandlar hållbar utveckling behöver däremot stärkas och synliggöras i utbildningen. Det gäller både i utbildningen och som ett didaktiskt perspektiv i förskolans verksamhet. I fråga om hållbar utveckling ser därför bedömargruppen som ett utvecklingsområde att lärosätet fortsätter sitt påbörjade arbete med att synliggöra samtliga dimensioner av hållbar utveckling i kursplaner och i undervisning och vill lyfta fram som ett gott exempel på detta den vägledning som tas fram för att stödja kursansvariga lärare och examinatoreer i deras kursplanering.

Utbildningen säkerställer att ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande. Utbildningen säkerställer också att studenterna vid examen visar förmåga att beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten. Även om jämställdhetsperspektivet bedöms som något otydligt i dagsläget finns planer vid lärosätet för hur detta ska åtgärdas. Bedömargruppen ser detta som positivt och uppmuntrar lärosätet att fortsätta stärka jämställdhetsperspektivet i utbildningen.

Utbildningen följs upp systematiskt och bedömargruppen vill lyfta fram som ett gott exempel lärosätets tydliga och systematiska utvärderings- och uppföljningsprocess, kopplad till kvalitetsutvecklingsmål. Resultaten av uppföljningen omsätts i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter. Utbildningens utformning och genomförande främjar studenternas lärande och erbjuder studenterna en aktiv roll i lärandeprocesserna. Lärosätet verkar för att studenterna genomför utbildningen inom den planerade studietiden. Till detta bidrar lärosätets studentnära perspektiv där studenterna blir sedda och hörda.

Bedömargruppen vill lyfta fram som ett övergripande utvecklingsområde för utbildningen som helhet att lärosätet bör ha ett fortsatt fokus på att tydliggöra sambanden mellan examensmål, kursmål, innehåll, examination och bedömning och genom hela utbildningen synliggöra yrkesrelevansen. Lärosätet behöver enligt bedömargruppen också fortsätta att utveckla arbetet med att få studenterna mer delaktiga i den vetenskapliga utbildningsmiljön.

Bedömningsområde: Studentperspektiv**Studentperspektiv**

Bedömning med motivering: *Studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.*

Vid lärosätet får studenterna möjlighet att ta en aktiv roll, främst formellt men även informellt. Lärosätets studentkår utser studentrepresentanter som sedan deltar i högskolestyrelsen, utbildnings- och forskningsnämnden och akademirådet. Studentrepresentanterna har samma ansvar och befogenheter som övriga ledamöter, vilket ger studenterna möjlighet att påverka och ha inflytande.

I nära anknytning till förskolläraryrket finns ett utbildningsråd som består av utbildningsledare (ordförande), studenter, lärare och företrädare för yrkesliv och samhälle. I rådet får studenterna möjlighet att lyfta fram synpunkter på utbildningen och kan därmed påverka utbildningens utformning, innehåll och genomförande. Samtidigt ger rådet studenterna en möjlighet till inblick i det utvecklingsarbete som sker programspecifikt.

Kursvärderingar är en del av lärosätets grundläggande underlag för att identifiera utvecklingsområden. Vid kursstart får studenterna möjlighet att ta del av den tidigare kursvärderingen och studiehandledningen, med exempelvis schema, kursstruktur och examinationsuppgifter. Det finns också möjligheter för studenterna att ha synpunkter på kursstrukturen. Det sista kurstillfället har en muntlig kursvärderande del som ger utrymme för studenternas individuella inflytande.

I självvärderingen framför lärosätet att man upplever svårigheter med att rekrytera studentrepresentanter. Bedömargruppen vill som en styrka lyfta fram de åtgärder som studentkåren planerar för att hantera detta problem. Studentkåren planerar att starta en utbildning som tydliggör uppdragets innehåll och förväntningar. Lärosätet har också identifierat ett behov av en tydligare informell informationskanal för studenterna i form av en webbsida, något som är under utveckling.

Sammanfattande bedömning av bedömningsområdet studentperspektiv

Bedömning med motivering: *Tillfredsställande*

Vid lärosätet får studenterna möjlighet att ta en aktiv roll, främst formellt men även informellt. Det formella studentinflytandet innebär en möjlighet för studenterna att bli invalda i nämnd, styrelse och råd. Studenterna kan också ha en aktiv roll i kursutvecklingen med hjälp av kursvärderingar. Det informella studentinflytandet innebär exempelvis muntlig eller skriftlig kontakt med kursansvarig eller undervisande lärare. Bedömargruppen vill lyfta fram som ett gott exempel de åtgärder som studentkåren planerar för att hantera svårigheter att rekrytera studentrepresentanter i form av en utbildning som tydliggör uppdragets innehåll och förväntningar.

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

Arbetsliv och samverkan

Bedömning med motivering: *Utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.*

Lärosätet arbetar med arbetsliv och samverkan på ett integrerat sätt. I självvärderingen beskriver lärosätet att utbildningen anpassas till arbetslivet genom möten med lokala lärarutbildare och samordnare. I självvärderingen presenteras också att utbildningen bedrivs i nära samarbete med kommunerna runt om lärosätet. Lärosätet redogör dessutom för hur utbildningen fokuserar på arbetslivet och dess förändringar genom skolhuvudmännens representation i olika organ, olika nätverk med forskare, skolhuvudmän, lärarutbildare och förskollärare samt genom adjungerade adjunkter och verksamhetsförlagd utbildning (VFU).

Datum
2019-04-15Reg.nr
411-00457-17

Adjungerade adjunkter undervisar under utbildningens kurser, vilket innebär att studenterna får möta verksamma forskollärare och deras kompetens. VFU är en grundläggande kärna som består av tre perioder och som följs upp bland annat av lokala lärarutbildare som är väl insatta i utbildningen och i de delar som är nära relaterade till VFU. Det är prioriterat att studenterna behåller samma VFU-plats för att säkra en progression, men studenterna erbjuds också så kallade utflykter för att ta del av andra verksamheter. Studenterna får alltså önska VFU-plats och stannar där under hela utbildningstiden, vilket lärosätet motiverar med vikten av kontinuitet. Bedömargruppen vill dock påpeka att det kan finnas nackdelar med detta upplägg, speciellt om studenterna inte utnyttjar möjligheten till utflykt för att se en annan förskola. Bedömargruppen vill i samband med detta peka på vikten av att rikta utbildningen mot arbetslivet som det ser ut i dag, men också vikten av att förbereda studenterna på att de kontinuerligt kommer att möta förändringar i sitt kommande yrkesliv.

När det gäller forskningssamverkan medverkar lärosätet tillsammans med flera andra lärosäten i en försöksverksamhet kring praktknära forskning. Försöksverksamheten innebär också ett nära samarbete med skolhuvudmän och förskolor. Samverkan sker även via ett regionalt samverkansorgan, Regionalt utvecklingscentrum (RucX).

Dessa tillfällen för samverkan kan förbereda studenterna för ett föränderligt yrke och arbetsliv så att de fortsättningsvis kan bidra till yrkesverksamheten och till kunskapsutvecklingen inom yrkesområdet. Bedömargruppen vill uppmanera lärosätet att vidareutveckla sådana samarbeten och sådant innehåll så att det kommer studenterna till godo under fler delar av utbildningen.

I självvärderingen beskriver inte lärosätet något om alumnverksamhet eller om hur samverkan sker på platser där distansstudenterna finns. Bedömargruppen föreslår att lärosätet i större utsträckning tar tillvara alumnens erfarenheter för att ytterligare stärka yrkesrelevansen och utveckla samverkan med det omgivande samhället. Bedömargruppen föreslår också att lärosätet vidareutvecklar samverkan med orter som har VFU-platser för distansstudenter.

Sammanfattande bedömning av bedömningsområdet arbetsliv och samverkan

Bedömning med motivering: Tillfredsställande

Bedömargruppen vill särskilt lyfta det forskningssamarbete som finns mellan flera olika lärosäten, och den närhet till praktiken som dessa projekt leder till. Forskningssamarbetet kan vara en stor tillgång för såväl studenter som för forskande lärare, både inom och utanför lärosätet.

Studenterna har sina VFU-placeringar på samma ställe under hela utbildningen. Det ser bedömargruppen kan innebära risker, till exempel att studenterna inte får del av den mångfald som de kan förvänta sig i sin utbildning och på det viset får färre möjligheter att utveckla beredskap för att möta förändringar i arbetslivet. Dock menar bedömargruppen att lärosätet argumenterar väl för sitt upplägg, och vill uppmana lärosätet att utveckla arbetet med att få studenterna att ta vara på möjligheten att göra så kallade utflykter till andra förskolor under sin utbildning.

Samlat omdöme: Ifrågasatt kvalitet

Bedömning med motivering: *Sammantaget visar underlagen att utbildningens kvalitet är ifrågasatt.*

Bedömningsområdet Förutsättningar bedöms som tillfredsställande.

Lärosätet presenterar en kritisk och genomtänkt analys och värdering av sina förutsättningar inom personal och utbildningsmiljö. Personalens vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetens bedöms i ett helhetsperspektiv vara adekvat. På kort sikt finns vissa brister såväl inom vetenskaplig kompetens som inom förskolepedagogik och professionskompetens. Genom ett antal inrättade doktorandtjänster och både planerade och genomförda nyrekryteringar avser lärosätet att på sikt åtgärda dessa brister. Bedömargruppen anser dock att det är nödvändigt att lärosätet inventerar professionskompetenserna i lärargruppen och arbetar vidare med att öka den formella vetenskapliga och yrkesprofessionella kompetensen bland flera av de undervisande lärarna i utbildningen.

Bedömningsområdet Utformning, genomförande och resultat bedöms som inte tillfredsställande.

Bedömargruppen gör utifrån samtliga underlag bedömningen att utbildningen inte möjliggör och inte säkerställer genom utformning, genomförande och examination att studenterna vid examen visar kännedom om vetenskapliga forskningsmetoder, vetenskapsteori samt om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Bedömargruppen ser det därför som nödvändigt att lärosätet vidtar åtgärder för att avhjälpa dessa brister så att måluppfyllelsen i denna del av examensmålet säkerställs.

Utbildningen möjliggör och säkerställer genom utformning, genomförande och examination att studenterna vid examen visar kunskaper, färdighet och förmågor samt värderingsförmåga och förhållningssätt inom de övriga examensmål som är föremål för granskningen. Utbildningen följs upp systematiskt och uppföljningens resultat omsätts i åtgärder för kvalitetsutveckling. Återkoppling sker till relevanta intressenter. Utbildningens utformning och genomförande främjar studenternas lärande, erbjuder studenterna en aktiv roll i lärandeprocesserna och verkar för att studenterna genomför sin utbildning inom den planerade studietiden.

Progressionen i utbildningen är väl genomtänkt, vilket matrisen för den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) är ett tydligt exempel på. Det finns också en systematisk utvärderings- och uppföljningsprocess som bedömargruppen vill lyfta fram som en styrka hos lärosätet. Utbildningen bedöms ha ett studentnära perspektiv där studenterna blir sedda och hörda. Lärosätet bör enligt bedömargruppen fortsätta sitt arbete med att tydliggöra sambandet mellan examensmål, kursmål, innehåll, examination och bedömning. Lärosätet behöver också fortsatt utveckla det arbete man har påbörjat inom jämställdhet och hållbar utveckling.

Bedömningsområdet Studentperspektiv bedöms som tillfredsställande.

Vid lärosätet får studenterna möjlighet att ta en aktiv roll, såväl formellt som informellt. Det formella studentinflytandet innebär att studenterna har möjlighet att bli invalda i nämnd, styrelse och råd. De kan också ha en aktiv roll i kursutvecklingen genom kursvärderingar. Det informella studentinflytandet innebär vardaglig kontakt med kursansvarig eller undervisande lärare.

Bedömningsområdet Arbetsliv och samverkan bedöms som tillfredsställande.

Det forskningssamarbete som finns mellan flera olika lärosäten och den närhet till praktiken som dessa projekt leder till är en tillgång i utbildningen för såväl studenter som forskande lärare, både

inom och utanför lärosätet. Studenterna har sina VFU-placeringar på samma ställe under hela utbildningen. Bedömargruppen anser därför att lärosätet behöver fortsätta att utveckla arbetet med att få studenterna att utnyttja möjligheten till så kallade utflykter till andra förskolor under sin utbildning. Detta skulle erbjuda studenterna större möjlighet att utveckla beredskap för att möta förändringar i arbetslivet.

Högskolan i Halmstad

Lärosäte Högskolan i Halmstad	Huvudområde/examen Förskolläraexamen	ID-nr A-2017-12-4281
<p>Bedömningsområde: Förutsättningar</p> <p>Personal</p> <p>Bedömning med motivering: <i>Antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.</i></p> <p>Utifrån självvärderingen bedöms den vetenskapliga kompetensen överlag vara god sett till antalet adjunkter och lektorer, deras kompetensområden och i proportion till utbildningens volym. Utbildningen genomförs av ett sammanhållet lärarlag där kärnan består av en större andel adjunkter med förskolläraryrkets bakgrund. Endast två lektorer ingick i lärarlaget vid tidpunkten för självvärderingen, medan de övriga lektorerna medverkar i utbildningen i mindre utsträckning (3-10 procent). Vid intervjuerna framkom att två nya lektorer har anställts under 2018 för att medverka i utbildningen. Båda lektorerna har förskolebakgrund. Den professionsrelaterade kompetensen finns i högre grad bland icke-disputerade adjunkter, där ett flertal har förskolläraexamen eller förskolläraryrkets bakgrund.</p> <p>En stor andel av handledarna för den verksamhetsförlagda utbildningen vid övningsförskolorna har genomgått en handledarutbildning som omfattar 7,5 högskolepoäng. I de övriga förskolorna är det dock färre än hälften som har genomgått handledarutbildning. Lärosätet noterar denna brist i självvärderingen, men presenterar ingen plan för att öka deltagandet i handledarutbildning. Bedömgruppen noterar att detta är ett utvecklingsområde. Även om det inte nämns specifikt vilka krav på högskolepedagogisk kompetens som finns vid lärosätet noterar bedömgruppen att den kompetensutvecklingstid som finns avsatt för lärarna planeras i individuella kompetensutvecklingsplaner i samtal med avdelningschefen.</p> <p>Både självvärderingen och intervjuerna anger att personalomsättningen är låg, och i nuläget finns ett sammanhållet lärarlag. Lärosätet beskriver i självvärderingen en aktiv rekryteringsplan, och i intervjuerna berättade lärosätet att man har förstärkt med två lektorer och en adjunkt. Det stärker lärarlagets kompetens och ger fortsatt kontinuitet. Dessutom vidareutbildar sig ett flertal adjunkter för närvarande vilket gör att kompetensförsörjningen på lång sikt ser lovande ut.</p>		
<p>Bedömningsområde: Förutsättningar</p> <p>Utbildningsmiljö</p> <p>Bedömning med motivering: <i>Det finns en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.</i></p> <p>En styrka vid lärosätet är att varje lärare och forskare har 15 procent av årsarbetstiden avsatt för kompetensutveckling eller egen forskning. Det finns centrumbildningar och initiativ för att involvera studenter i forskningsrelaterade verksamheter. Aktiva forskare medverkar i utbildningen, och profilmrådet utbildningsvetenskap bedöms kunna öppna för möjligheter att skapa en tydligare förskolepedagogisk vetenskaplig miljö framöver. Övningsförskoleprojektet är en länk mellan högskoleförlagd utbildning och förskolepraktik och bidrar på så sätt till att en professionsorienterad miljö tydligt knyts till utbildningen.</p>		

Vid lärosätet finns innovativa former för att pröva och stärka sambandet mellan utbildning och forskning. Som exempel nämner självvärderingen en konferens om studenternas självständiga arbeten där studenterna involveras i en forskningskontext samtidigt som de får tillfälle att förmedla sina insikter till såväl deltagare från förskolefältet som lärare, handledare och forskare. Samarbetet med Digitalt laborativt centrum gynnar även studenternas kunskaper inom digitalt lärande och öppnar för samverkan mellan forskning, utbildning och profession. Lärosätet bedöms vara öppet för initiativ och kreativa samarbeten, och understöder utveckling bland annat genom interna medel för projekt som är knutna till grundutbildning. Däremot framgår det inte av självvärderingen i vilken utsträckning dessa medel söks i förhållande till förskollärarytbildningen. Av intervjuerna framgick dock att förskollärarytbildningen och dess involverade lärare är drivande i att initiera utvecklingsarbeten, vilket borgar för att utbildningen också får del av strategiska satsningar.

Sammanvägd bedömning av bedömningsområdet förutsättningar

Bedömning med motivering: *Tillfredsställande.*

Den vetenskapliga och professionsinriktade kompetensen överlag är god sett till antalet adjunkter och lektorer samt till deras kompetensområden. Kompetensen stärks dessutom av ytterligare nyrekryteringar med förskolepedagogisk vetenskaplig kompetens. Rekryteringsplaner finns för att på lång sikt säkra en stabil kärna av vetenskaplig och professionsinriktad kompetens.

Genom intern vidareutbildning och nära samverkan mellan forskningsprojekt inom det förskolepedagogiska området och utbildningens lärare bedöms den vetenskapliga förskolepedagogiska kompetensen på lång sikt stärkas ytterligare. En stor andel av handledarna i övningsförskolorna har genomgått handledarutbildning, vilket är en styrka för kvaliteten på utbildningens verksamhetsförlagda kurser. Däremot noterar bedömargruppen att ett utvecklingsområde är att ta fram en plan för att öka deltagandet i handledarutbildning för övriga förskolor.

Vid lärosätet finns centrumbildningar och man tar initiativ för att involvera studenter i forskningsrelaterade verksamheter, bland annat Digitalt laborativt centrum. Aktiva forskare medverkar i utbildningen och profilmrådet utbildningsvetenskap bedöms kunna öppna för möjligheter att skapa en tydlig förskolepedagogisk vetenskaplig miljö framöver. Övningsförskoleprojektet är en länk mellan högskoleförlagd utbildning och förskolepraktik som kommer såväl studenter som lärare till godo genom tillgången till en professionsorienterad miljö. Lärosätet bedöms vara öppet för initiativ och kreativa samarbeten, och understöder initiativ som driver utveckling av både utbildningen och förskoleverksamhet.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat**Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen kunskap och förståelse**

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar sådana kunskaper inom det förskolepedagogiska området och sådana ämneskunskaper, inbegripet kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, som krävs för yrkesutövningen.*

Självvärderingen beskriver en variation av undervisningsformer som inbegriper reflekterande moment såsom kamratrespons, vilket ger studenterna möjlighet att fördjupa kunskaperna inom det förskolepedagogiska området. Det finns goda exempel på progression och lärosätet beskriver hur ett lärandemål för en kurs, genom utformning av kursmoment, genomförande och examination ger studenterna möjlighet att uppfylla examensmålet för utbildningen. Lärosätet ger exempel på

undervisning i form av föreläsningar, litteraturseminarier och workshops med fokus på att stötta barns kommunikativa litteracitet samt skriv- och läslärande. Vidare genomför studenterna en fältstudie som bidrar till att konkretisera lärandemålet. Kursen examineras genom individuell skriftlig hemtentamen. Hemtentamens utgångspunkt är analysen av fältstudien, som har genomförts med stöd av teori och formativ kamratrespons. Lärandemålet konkretiseras genom betygskriterier där studenterna till exempel ska kunna använda och visa att de har förstått flera av kursens centrala begrepp. Andra exempel på betygskriterier som säkerställer måluppfyllelse är att studenterna beskriver och värderar hur den fysiska miljön på förskolan ser ut, samt vad i miljön som kan utmana barnen i deras lärande när det gäller språkutveckling. Studenterna ger även förbättringsförslag med stöd i kurslitteraturen.

Däremot råder det en ojämnhet mellan kurserna i hur lärandemålen formuleras och i hur progressionen framträder. Bland annat definieras måluppfyllelse med att "redogöra för" på alla tre progressionsnivåer. Även om det finns flera goda exempel på länkning mellan mål, genomförande och examination visar en del exempel i självvärderingen på denna möjliga svaghet. I intervjuerna förtydligades dock att det finns en uttalad progression med ett fördjupat innehåll och komplexitet som studenterna förväntas redogöra för. I intervjun hänvisade man även till studiehandledningar och en bilaga som ett återkommande dokument man har arbetat med under en längre tid och som konkretiserar och synliggör progressionslinjer i utbildningens lärandemål för både lärare och studenter. Detta ser bedömargruppen som ett gott exempel på att studenterna får möjlighet att förstå förväntningar och målsättningar i kurser och i utbildningen som helhet.

Utbildningens utformning gör att studenterna först möter det förskolepedagogiska området mer allmänt, sedan läser ämnesinriktade kurser och till sist självständigt fördjupar sig i det förskolepedagogiska området. Underlag för examinationerna är uppgifter som har genomförts under den verksamhetsförlagda utbildningen. I intervjuerna gavs exempel på hur studenterna tillämpar teoretisk kunskap om barns matematikutveckling i en reflektion utifrån autentiska observationer i förskolan. Uppgiften examinerar studenternas förmåga att tolka barns kunskande.

Aktuella forskningsarbeten ingår i de självständiga arbetenas litteraturoversikter. Det finns en tydlig koppling till forskningsarbete i kurserna som studenterna ska visa kännedom om, vilket i självvärderingen exemplifieras med kursinnehåll om språkutveckling. Examinationsuppgifter knyts även till pågående forskningsprojekt på lärosätet, vilket bör ses som en styrka och ett gott exempel. Utifrån detta bedöms utbildningen säkerställa att studenterna uppnår kännedom om aktuellt forskningsarbete. Studenterna får kännedom om olika utvecklingsarbeten genom att de jämför olika modeller för utvecklingsarbete och genomför ett eget utvecklingsarbete. En lärosätesintervju tydliggjorde att målet examineras i olika kurser och att kunskaperna slutligen ska tillämpas i ett eget självständigt arbete. De självständiga arbetena visar överlag att studenterna innehar kunskaperna de redogör för. Det kommer till uttryck genom en sammanhållen och välmotiverad hantering av uppsatsämnet och dess avgränsning, inklusive relationen till yrket och yrkesutövningen. Ett par självständiga arbeten visar dock brister i kunskaper om det förskolepedagogiska området. Det visar sig som bristande övergångar i redogörelserna för tidigare forskning och för hur det egna arbetet bidrar till kunskapsfältet.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar kännedom om vetenskapsteori och kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, samt om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad

erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen.

Lärandemålet som gäller vetenskapliga metoder konkretiseras i betygskriterier genom att studenterna till exempel ska visa att de hittar relevant statistisk information och visa att de kan redogöra för svaren på utvalda fallbeskrivningar med relevanta statistiska begrepp och vetenskapsteoretiska och metodologiska utgångspunkter. Studenternas kännedom om kvantitativa och kvalitativa metoder examineras genom att de presenterar projekt muntligt respektive skriftligt genom såväl papers och posters som andra arbeten. Självvärderingen visar tillfredsställande belägg för måluppfyllelsen.

Det finns en tydlig progression i hur vetenskapsteoretiska grunder bearbetas mot allt bredare och mer tillämpbar kännedom genom utbildningen. Detta knyts även till yrkesutövningen genom kursinnehåll om aktionsforskning. Självvärderingen nämner aktionsforskningsstudier som ett exempel på utformning av innehåll och undervisning som möjliggör att studenterna uppfyller målet.

Bedömargruppen anser att det är något oklart hur lärosätet tolkar "beprövad erfarenhet", och om aktionsforskning ska ses som något som representerar beprövad erfarenhet i stort. Kursen *Värdering och verksamhetsutveckling* ter sig dock väl utformad för att möjliggöra och säkerställa att studenterna kan relatera vetenskaplig grund till beprövade erfarenheter, bland annat genom att studenterna genomför ett eget utvecklingsarbete.

De självständiga arbetena visar generellt på en vetenskapsteoretisk medvetenhet. Empiriska undersökningar har genomförts med vetenskapliga metoder, främst kvalitativa. I de fall där brister finns handlar det om att syfte och metod inte följs åt och om att metodologiska eller teoretiska ramverk inte knyts till den undersökning som avses. Arbetenas kvalitet styrker dock bedömargruppens uppfattning att utbildningen möjliggör och även säkerställer att studenterna har kännedom om vetenskapsteori, kvalitativa och kvantitativa metoder samt tillräcklig kännedom om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess relevans för yrkesutövningen.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen färdighet och förmåga

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom yrkesområdet.*

Kurserna inom den verksamhetsförlagda utbildningen har en tydlig progression i målen för självständighet och målen för att beakta egna och andras erfarenheter. I en lärosätessamtal framhölls kollegiala arbetsätt som ett genomgående moment i utbildningen, både för studenterna och lärarna, där arbetet organiseras i arbetslag. Från första terminen förväntas studenterna samarbeta kring utbildningens olika moment och uppgifter i arbetslag. Det förutsätter att studenterna övar upp förmågan att beakta och reflektera över egna och andras erfarenheter. Bedömargruppen menar dock att självvärderingen inte beskriver hur man tränar studenternas förmåga att systematiskt tillvarata erfarenheter och kunskaper (empiriska och vetenskapliga) om barns läroprocesser, det vill säga barns erfarenheter och utveckling över tid, som grund för att utveckla förskoleverksamheten och kunskapsområdet.

Ett gott exempel på hur studenterna får möjlighet att bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och

kunskapsutvecklingen inom yrkesområdet gavs i lärosätessamtalerna. Förskolans praktiska verksamhet och de högskoleförlagda teoretiska studierna är länkade genom de så kallade Vi-dagarna (verksamhetsintegrerade dagar), där studenterna besöker någon övningsförskola 2-4 dagar per kurs. Vi-dagarna är länkade till kursernas lärandemål och studenterna inhämtar underlag från förskolorna som sedan kopplas direkt till kursexaminationer. Ett exempel som ges är en kurs om lek där Vi-dagarna används till fältarbete för att hämta in barns röster om och syn på lek genom olika typer av dokumentation, för att på så sätt undersöka och gestalta barnens röster. Detta mynnar ut i att studenterna skapar en lekmiljö som sedan redovisas vid en öppen konferens.

Den länkning mellan kursmål, undervisningsformer och examination som presenteras i självvärderingen ger belägg för att man både möjliggör och säkerställer att studenterna kan bidra till utveckling av yrkesverksamheten, bland annat genom uppgifter som inbegriper observation, analys och förslag på utveckling. Det självständiga arbetet säkerställer ytterligare detta mål i och med en förväntad didaktisk implikation av de studier studenterna gör. I stort sett alla självständiga arbeten som har granskats visar också på att målet uppfylls genom att de uppvisar reflektion över didaktiska implikationer och kritiskt, självständigt reflekterande förmågor hos studenterna, vilket visar på potential att studenterna kan bidra till utveckling av sin framtida yrkesverksamhet och kunskapsutvecklingen inom yrkesområdet.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att tillämpa sådan förskoledidaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det förskolepedagogiska området och inom de ämnesområden som utbildningen avser samt för yrkesutövningen i övrigt.

Verksamhetsintegrerade moment (till exempel Vi-dagarna) med tillhörande seminarier med handledare bedöms säkra att studenterna får möjlighet att pröva och tillämpa förskoledidaktisk kunskap och metodik. Detta examineras sedan under högskoleförlagda kurser. En styrka i utbildningen är att studenterna får möjlighet att utveckla sådana didaktiska förmågor som krävs för yrkesutövningen genom förberedande färdighetsträning, till exempel i estetiska uttryck. Bedömargruppen menar att förhandledning, praktisk tillämpning och efterföljande reflektion med handledning ger rimliga möjligheter för studenterna att utveckla nödvändiga färdigheter och förmågor. Den avslutande kursen i den verksamhetsförlagda utbildningen, där studenterna självständigt ska planera och genomföra undervisning i förskolan, bedöms säkerställa att målet uppfylls. Under kursen ska studenten, på fördjupningsnivå, identifiera egna och förskolans utvecklingsbehov och genom att problematisera och kritiskt granska sig själv och verksamheten ta aktivt ansvar för sin egen utveckling till blivande förskollärare.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje barns lärande och utveckling.

Av självvärderingen framgår att studenterna ska öva sig i att undervisa i mindre och större barngrupper som en förberedelse för yrkeslivet. Det antyds att undervisningen då ska ske ämnesintegrerat och att den ska utgå från barns erfarenheter, vilket länkar till examensmålet. Kurserna i den verksamhetsförlagda utbildningen bedöms som välutvecklade mot detta mål. De

Datum
2019-04-15Reg.nr
411-00457-17

verksamhetsintegrerade Vi-dagarna, uppföljningar och utvärderingar med trepartssamtal bedöms stötta studenternas utveckling av färdigheter mot examensmålet.

De underlag som lärosätet använder för att bedöma och säkerställa att studenterna uppnår målet i de verksamhetsförlagda kurserna består av studenternas egna genomförda undervisningsmoment, som är allt ifrån planering och genomförande till utvärdering och reflektion. Lärandemålen och genomförandet är tydliga. Till exempel stöttas studenternas undervisning under den verksamhetsförlagda utbildningen med handledning och trepartssamtal med lärare från lärosätet, där studenternas planering och genomförande av undervisning i förskolan också bedöms formativt och summativt. Lärandemålet konkretiseras genom betygskriterier som handlar om att studentens planering visar god samstämmighet mellan mål, undervisning och dokumentation och tar barns perspektiv som utgångspunkt på både grupp- och individnivå. Vidare finns det betygskriterier som säkrar att studenterna tillämpar förskoledidaktiska och ämnesteoritiska kunskaper för att leda undervisning som främjar demokratiska lärprocesser. Studenterna ska också reflektera och kommunicera kring förskolans utvecklingsområden, och bidra till egen och gemensam utveckling utifrån vetenskaplig grund. Bedömargruppen menar att detta är ett gott exempel på hur mål, genomförande och examination utformas för att säkerställa måluppfyllelse.

Bedömargruppen vill nämna ett utvecklingsområde ur ett arbetslivsperspektiv, nämligen att förskollärare bör ha färdigheter och förmågor i olika delar av det systematiska kvalitetsarbetet. Bedömargruppen menar att studenterna därför bör få möjlighet under utbildningen att också utveckla förmågan att följa barns lärprocesser och lärstrategier över tid, för att utifrån dessa kunna utvärdera förskolans verksamhet ur ett bredare perspektiv än enbart kopplat till enskilda undervisningssituationer.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat**Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt**

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling.*

Barns rättigheter, likvärdighet och differentiering samt värdegrundsfrågor och förhållningssätt behandlas främst i den utbildningsvetenskapliga kärnan. Det sker både genom utåtriktade analyser utgående från statistiska underlag av omvärlden respektive barns villkor och genom inåtriktade analyser om det egna förhållningssättet i det didaktiska arbetet. Studenter undersöker exempelvis i grupp med en kritisk ansats ett eget valt problemområde med koppling till intersektionalitet, social och ekonomisk hållbarhet, skillnader i barns uppväxtvillkor och de eventuella åtgärder förskolan och förskollärare kan vidta som kan inverka positivt på barns uppväxtvillkor. Detta behandlas även i det förskolepedagogiska området och inom den verksamhetsförlagda utbildningen. Dock saknar självvärderingen en beskrivning av progression och av i vilken utsträckning alla aspekter av hållbar utveckling ingår i utbildningen utöver ekonomisk och social hållbarhet. Enligt självvärderingen examineras studenternas förmåga att beakta värdegrundsfrågor som innehåll för förskoleverksamheten under den sista kursen inom den verksamhetsförlagda utbildningen. Lärosätet har infört innovativa examinationsformer, bland annat radiosändningar och konferenser där förskolor bjuds in, och hävdade i intervjun att man genom dessa säkerställer att lärandemålen uppnås. Bedömargruppen ser variationen av examinationsformer som en styrka, men vill dock framhålla en

Datum
2019-04-15Reg.nr
411-00457-17

potentiell risk att formen examineras på bekostnad av målets innehåll.

Styrkan i utbildningen för detta mål är att man bearbetar målet mångsidigt, både inåtriktat och utåtriktat. Lärandemålet omsätts i konkret utbildningsinnehåll.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat**Jämställdhet**

Bedömning med motivering: *Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.*

Enligt självvärderingen är jämställdhetsperspektivet närvarande i utbildningen och lärosätet arbetar med frågorna på olika nivåer, dels i kursernas innehåll, dels strategiskt. Det gör man bland annat för att öka andelen manliga studenter. På utbildningsnivå ser lärosätet över kurslitteraturen med hänsyn till jämställdhet och man lyfter fram manliga alumner som bjuds in som gästlärare. Det pågår ett utvecklingsarbete för att rekrytera fler män till utbildningen och för att under utbildningen förbereda manliga studenter för den kvinnodominerade arbetsmiljön. Ett utvecklingsområde som lärosätet har börjat arbeta med är att tydliggöra kursplanernas skrivningar om jämställdhetsperspektivet. Verksamhetsförlagd utbildning (VFU) har identifierats som ett angeläget område att analysera och utveckla ur ett jämställdhetsintegreringsperspektiv.

Ett gott exempel på jämställdhet som kursinnehåll är hur jämställdhet vävs in i lärandemålen om lek. Kursinnehållet visar på en medvetenhet om problematiken och en avsikt om att bättre förbereda studenterna inför yrket.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat**Uppföljning, åtgärder och återkoppling**

Bedömning med motivering: *Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.*

Lärosätet visar i självvärderingen att de identifierar problemområden och aktivt arbetar på olika sätt för att åtgärda och förebygga problem. Ett gott exempel är utbildningens satsning på att utveckla den egna kompetensen för att möta en förändrad, mer studieovan, studentgrupp. Dramalärare har knutits till de flesta kurser för att lärarna ska bli bättre handledare genom dramaövningar. Ett flertal åtgärder planeras också för att utveckla utbildningens kvalitet, särskilt när det gäller kommunikationen mellan högskoleförlagda och verksamhetsförlagda kursmoment. Lärosätet arbetar därmed aktivt med att utveckla verksamheten. Uppföljningar av genomförda åtgärder genomförs också för att utvärdera resultaten och eventuellt sätta in fortsatta åtgärder. Det finns rutiner för hur olika perspektiv tas tillvara, men självvärderingen beskriver frågan om återkoppling till relevanta intressenter något otydligt. I lärosätetsintervjuerna framkom det dock att studenterna får återkoppling vid kursstart samt via webbportalen och programrådet.

Självvärderingen framhåller att studenternas röster hörsammas i och med att man genomför förändringar utifrån de erfarenheter som framkommer i studenternas kursutvärderingar. I intervjuerna lyfte lärosätet också fram att det finns en ambition att studenterna även ska kunna ha inflytande över pågående kursers innehåll och utformning. Detta öppnar man upp för genom ett initiativ att inrätta studentambassadörer som fungerar som språkrör och som en alternativ kanal för att både ge respons från och återkoppling till berörda studenter.

I och med att den kärna av lärare som studenterna möter är sammanhållen men relativt liten möjliggörs informativa och täta möten där man kan ventilera och följa upp kursinnehåll och studentfrågor. Detta är en styrka enligt bedömargruppen, eftersom det borgar för kontinuitet och transparens i utbildningen. Samtidigt är det en svaghet i och med att kurser kan bli personbundna och isolerade i förhållande till enskilda lärares spetskompetens. I intervjuerna framhölls detta trots allt som en fördel i och med att kurserna på så sätt kan formas utifrån den kompetens som lärosätet besitter. För att minska risken för personbundenhet tillämpar man arbetslag och arbetar i par med kursansvar för att tillgodose specifik kompetens inom ämnesområden, professionskompetens och jämn könsfördelning. Bedömargruppen vill dock betona att det är nödvändigt att kurslärarlagen upprätthåller och utvärderar en genuin samsyn och tolkning av kursinformation, innehåll och mål. Nyanställda introduceras i kursarbetet genom bokbordsmöten och internat, vilket verkar vara ett väl fungerande forum för uppföljning och utveckling.

Återkoppling utifrån den årliga utvärderingen med åtgärdsplan formuleras och återkopplas till programrådsmöten för genomförande. Programrådet är sammansatt av studenter, lärare, alumner och representanter från arbetslivet. Utifrån självvärderingen saknar bedömargruppen en bredare återkoppling till andra intressenter än studenterna, däribland handledarna i den verksamhetsförlagda utbildningen. I intervjuerna uppgav lärosätet dock att dialog med övningsförskolorna är en ständigt pågående process. Därmed ter sig inte bristen allvarlig.

Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

Lärosätet följer upp orsakerna till studieavbrott. Av självvärderingen framgår ingen uttrycklig plan för att minska avhopp, men lärosätet har en mindre andel avhopp än riket i övrigt. Andelen avhopp har dock ökat under senaste åren, vilket enligt intervjuerna har sin grund i en förändrad studentgrupp där fler studenter är ovana vid akademiska studier. Lärosätet har därmed vidtagit åtgärder för att stötta studenterna. Till exempel genomförs mentorssamtal när studenterna har klarat av 75 procent av utbildningen. Samtalen sammanställs sedan i en rapport och diskuteras vidare i programrådet. Andra åtgärder inbegriper dramaövningar, som har införts för att lärarlaget ska lära sig att hantera konflikter i svåra handledningssituationer. Lärosätet har även infört workshops inför hemtentamina för att säkerställa att studenterna vet vad som förväntas av dem och hur tentamensfrågor ska besvaras för att visa på måluppfyllelse. Dessa åtgärder är goda exempel där utbildningen satsar på att utveckla den egna kompetensen för att möta en förändrad, mer studieovan, studentgrupp.

Sammanvägd bedömning av bedömningsområdet utformning, genomförande och resultat

Bedömning med motivering: *Tillfredsställande*

Utbildningens utformning, genomförande och resultat bedöms som tillfredsställande. Studenterna får överlag goda möjligheter att tillägna sig de kunskaper, färdigheter och den värderingsförmåga som är nödvändiga för yrkesutövningen, och examinationerna säkerställer att målen uppnås.

Utbildningen uppnår måluppfyllelse inom kunskapsområdet Kunskap och förståelse genom att studenterna erbjuds en variation av undervisningsformer. Undervisningsformerna inbegriper olika reflekterande moment som ger studenterna möjlighet att fördjupa sina kunskaper inom det forskolepedagogiska området. Lärosätet har identifierat ett behov av att se över progressionen i lärandemålen, och arbetar kontinuerligt med att utveckla dem. Målen konkretiseras i dokument som är lättillgängliga för både studenter och lärare. Självvärderingen ger också goda exempel på progression och beskriver hur ett lärandemål för en kurs ger studenterna möjlighet att uppfylla

examensmålet för utbildningen genom utformning av kursmoment, genomförande och examination. Examinationsuppgifter knyts till pågående forskningsprojekt på lärosätet, vilket ses som en styrka och ett gott exempel på hur kännedom om pågående forsknings- och utvecklingsarbete säkerställs i utbildningen. Det finns en tydlig progression i hur vetenskapsteoretiska grunder bearbetas mot allt bredare och mer tillämpbar kännedom genom utbildningen. Detta knyts även till yrkesutövningen genom kursinnehåll om aktionsforskning. De självständiga arbetenas kvalitet styrker bedömarens uppfattning att utbildningen möjliggör och säkerställer att studenterna har kännedom om vetenskapsteori, om kvalitativa och kvantitativa metoder samt om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess relevans för yrkesutövningen.

Utbildningen uppfyller examensmålen inom kunskapsområdet färdighet och förmåga i och med att kurserna inom den verksamhetsförlagda utbildningen har en tydlig progression i examensmålet som gäller självständighet och att beakta egna och andras erfarenheter. Vid de så kallade Vi-dagarna bearbetas lärandemålen i kurserna utifrån underlag som studenterna inhämtar från förskolorna. Den länkning mellan kursmål, undervisningsformer och examination som presenteras i självvärderingen ger belägg för att lärosätet både möjliggör och säkerställer att studenten kan bidra till utveckling av yrkesverksamheten, bland annat genom uppgifter som inbegriper observation, analys och förslag på utveckling. Det självständiga arbetet säkerställer ytterligare detta examensmål i och med en förväntad didaktisk implikation av de studier studenterna gör.

Vidare bedöms de verksamhetsintegrerade momenten (till exempel Vi-dagarna) tillsammans med examinationer i högskoleförlagda kurser säkerställa färdighet och förmåga att tillämpa förskoledidaktisk kunskap och metodik. I relation till examensmålet att planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt för att på bästa sätt stimulera varje barns lärande och utveckling bedöms den verksamhetsförlagda utbildningen vara välutvecklad med trepartssamtal. Samtalen bedöms stötta studenternas utveckling av färdigheter mot examensmålet. Genom betygskriterier säkerställer utbildningen att studenten tillämpar förskoledidaktiska och ämnesteoretiska kunskaper för att leda undervisning som främjar demokratiska lärprocesser. Studenterna får också tillfälle att reflektera och kommunicera kring förskolans utvecklingsområden, och på så sätt bidra till egen och gemensam utveckling utifrån vetenskaplig grund. Bedömarens mening är att detta är ett gott exempel på hur mål, genomförande och examination utformas för att säkerställa måluppfyllelse. Trots många styrkor i utbildningen ser bedömarens mening ett utvecklingsområde, särskilt ur ett arbetslivsperspektiv: förskollärare bör ha färdigheter och förmågor i olika delar av det systematiska kvalitetsarbetet, dvs ur ett bredare perspektiv än enbart kopplat till enskilda undervisningssituationer.

Måluppfyllelse av examensmålen i kunskapsformen Värderingsförmåga och förhållningssätt uppnås genom att studenterna behandlar barns rättigheter, likvärdighet och differentiering samt värdegrundsfrågor och förhållningssätt genom både utåtriktade analyser av omvärlden respektive barns villkor och genom inåtriktade analyser av det egna förhållningssättet i det didaktiska arbetet. Bedömarens mening ser variationen av examinationsformer som en styrka, men vill dock framhålla en potentiell risk att formen examineras på bekostnad av målets innehåll.

Jämställdhetsperspektivet bedöms vara närvarande i utbildningen och lärosätet arbetar med jämställdhetsfrågor på olika nivåer. Det pågår ett utvecklingsarbete för att rekrytera fler män till utbildningen och förbereda manliga studenter för den kvinnodominerade arbetsmiljön. Ett utvecklingsområde som lärosätet har börjat arbeta med är att tydliggöra kursplanernas skrivningar om

jämställdhetsperspektivet. Jämställdhet vävs in i lärandemålen för kurser om lek och är ett gott exempel på medvetenhet om problematiken med att bättre förbereda studenterna inför yrket.

Lärosätet arbetar aktivt med att utveckla verksamheten och med att följa upp genomförda åtgärder.. Styrkor i utbildningen är de verksamhetsintegrerade dagar som återkommer i varje kurs och genomförs i anslutning till de teoretiska kurserna. De bidrar till att länka samman teoretisk och praktisk kunskap i utbildningen. I och med att den kärna av lärare som studenterna möter är sammanhållna men relativt liten möjliggörs informativa och täta möten för att ventilera och följa upp kursinnehåll och studentfrågor, vilket borgar för kontinuitet och transparens i utbildningen. Samtidigt är det en svaghet i och med att kurser kan bli personbundna och isolerade i förhållande till enskilda lärares spetskompetens. Bedömarksgruppen vill vidare framhålla ett gott exempel på självinsikt och utvecklingsvilja i och med utbildningens satsning på att utveckla den egna kompetensen för att möta en förändrad, mer studieovan, studentgrupp.

Bedömningsområde: Studentperspektiv**Studentperspektiv**

Bedömning med motivering: *Studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.*

Studenterna får möjlighet till inflytande över utbildningens utformning, och många moment är studentaktiva. Även examinationsformerna är varierade för att möta studenters olika sätt att uttrycka kunskaper och färdigheter.

I programrådet medverkar ett stort antal studenter, inklusive representanter från varje termin i utbildningen. Studenterna får också möjlighet att utveckla utbildningen genom mitterminsutvärderingar och kursutvärderingar. Man har vidtagit framgångsrika åtgärder för att öka svarsfrekvensen på dessa utvärderingar, bland annat i form av studentambassadörer som fungerar som en alternativ kanal för utvärdering och återkoppling. Andra goda exempel på studentinflytande är de systematiska mentorsamtalen och de studentdrivna programdagar som utbildningen har infört.

Sammanfattande bedömning av bedömningsområdet studentperspektiv

Bedömning med motivering: *Tillfredsställande*

Studenterna får möjlighet till inflytande över utbildningens utformning, och många moment är studentaktiva. Åtgärder har vidtagits för att öka svarsfrekvensen på utvärderingar, bland annat genom att inrätta studentambassadörer. Det ser bedömarksgruppen som ett potentiellt framgångsrikt initiativ för att öka studenternas reella inflytande.

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan**Arbetsliv och samverkan**

Bedömning med motivering: *Utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.*

Lärosätet ger i självvärderingen och i intervjuerna många goda exempel på hur utbildning, forskning och profession hittar samverkansformer som gynnar alla parter. Olika former av samverkan mellan forskare och förskollärare, samt studentiniterade innehåll inom kurser och programgemensamma dagar, borgar för att utbildningen är utformad och genomförs så att studenterna är förberedda på ett föränderligt arbetsliv. Under de programgemensamma dagarna aktualiseras yrkesspecifika kunskaper

Datum
2019-04-15Reg.nr
411-00457-17

som inte är ett kursinnehåll i övriga kurser, vilket stärker utbildningens relevans för den kommande yrkesutövningen. Pågående utvecklings- och forskningsprojekt med handledare inom den verksamhetsförlagda utbildningen stärker också samverkan med omvärlden och utökar möjligheterna att utveckla en gemensam kunskapsbas för relationen mellan teori och praktik.

Samverkan med det omgivande samhället genomförs på flera och varierande sätt. Ett flertal av utbildningens lärare arbetar i förskola parallellt med arbetet på lärosätet, vilket bedömgruppen ser som en styrka och en möjlighet att stärka samarbetet mellan förskolläraryrket utbildningens olika intressenter. Detta bedöms också gynna aktualiteten i det innehåll som studenterna möter i utbildningen.

Övningsförskolemodellen lyfts fram som en betydelsefull modell för samverkan med det omgivande samhället. Dessutom ger både självvärderingen och intervjuerna många exempel på pågående samverkan genom Digitalt laborativt centrum, programgemensamma dagar, radiosändningar, konferenser och forskningsprojekt. Ett gott exempel som bedömgruppen vill lyfta är de examinationer som har utformats för att skapa dialog med professionen, såsom konferenser och radiosändningar.

Sammanfattande bedömning av bedömningsområdet arbetsliv och samverkan**Bedömning med motivering:** *Tillfredsställande*

Det finns många goda exempel på hur utbildning, forskning och profession hittar samverkansformer som gynnar alla parter. Forskare och förskollärare samverkar genom programgemensamma dagar som tar upp yrkesspecifika kunskaper som inte redan ingår som kursinnehåll. Andra exempel på samverkan är de examinationer som har utformats för att skapa dialog med professionen, såsom konferenser och radiosändningar. En styrka är att utbildningens lärarresurser i ett flertal fall arbetar i förskola parallellt med arbetet på lärosätet, och medverkar i olika samverkans- och forskningsprojekt.

Samlat omdöme: Hög kvalitet**Bedömning med motivering:** *Sammantaget visar underlagen att utbildningen håller hög kvalitet.*

Bedömningsområdet Förutsättningar bedöms som tillfredsställande.

Den vetenskapliga och professionsinriktade kompetensen är god, och det finns en plan för att säkra kontinuiteten och förstärka såväl vetenskaplig som professionsinriktad kompetens i utbildningen. En stor andel av handledarna på övningsförskolorna har genomgått handledarutbildning, vilket är en styrka för kvaliteten på utbildningens verksamhetsförlagda utbildning. Däremot noterar bedömgruppen att ett utvecklingsområde är att ta fram en plan för att öka deltagandet i handledarutbildning för övriga förskolor.

Bedömningsområdet Utformning, genomförande och resultat bedöms som tillfredsställande.

Utbildningen ger en god grund för studenterna att utveckla de kunskaper, färdigheter, förmågor och den värderingsförmåga som är nödvändiga för yrkesutövningen. Examinationer säkerställer att studenterna når dessa examensmål. Lärosätet har identifierat ett behov av att se över progressionen i lärandemålen och arbetar kontinuerligt med att utveckla dessa. Det finns också goda exempel på progression och en beskrivning av hur ett lärandemål för en kurs ger studenterna möjlighet att uppfylla examensmålen genom kursmomentens utformning, genomförande och examination.

Utbildningens genomförande, särskilt övningsförskolorna och de så kallade Vi-dagarna (verksamhetsintegrerade dagar), bidrar till att länka samma teoretisk och praktisk kunskap.

Samarbetet med Digitalt laborativt centrum är ett gott exempel på hur studenternas kunskaper inom

digitalt lärande gynnas och öppnar för samverkan mellan forskning, utbildning och profession.

Jämställdhetsperspektivet bedöms vara närvarande vid utbildningen och lärosätet. Det pågår ett utvecklingsarbete för att rekrytera fler män till utbildningen och för att under utbildningen förbereda manliga studenter för den kvinnodominerade arbetsmiljön. Jämställdhet vävs in i lärandemålen för kurser om lek, och är ett gott exempel på medvetenhet om problematiken med att bättre förbereda studenterna inför yrket. När det gäller kvalitetsutveckling vill bedömargruppen särskilt framhålla ett gott exempel på självinsikt och utvecklingsvilja i och med utbildningens satsning på att utveckla den egna kompetensen bland annat genom dramaövningar för att möta en förändrad, mer studieovan, studentgrupp.

Trots många styrkor i utbildningen ser bedömargruppen ett par utvecklingsområden. Ur ett arbetslivsperspektiv bör förskollärare ha färdigheter och förmågor för att kunna utgå från och hantera olika delar av det systematiska kvalitetsarbetet. Det innebär att studenterna under utbildningen bör få möjlighet att också utveckla förmågan att följa barns lärprocesser och lärstrategier över tid, för att utifrån dessa kunna utvärdera förskolans verksamhet ur ett bredare perspektiv än enbart kopplat till enskilda undervisningssituationer.

Bedömningsområdet Studentperspektiv bedöms som tillfredsställande.

Studenterna får möjlighet till inflytande över utbildningens utformning, och många moment är studentaktiva. Åtgärder har vidtagits för att öka svarsfrekvensen på utvärderingarna, bland annat genom att inrätta studentambassadörer. Funktionen som studentambassadör ser bedömargruppen som ett potentiellt framgångsrikt initiativ för att öka studenternas reella inflytande.

Bedömningsområdet Arbetsliv och samverkan bedöms som tillfredsställande.

Lärosätet har hittat samverkansformer där utbildning, forskning och profession kan samverka och gynna alla parter. Detta sker genom programgemensamma dagar med innehåll som inte redan behandlas inom ordinarie kursprogram, men också genom examinationer som är utformade för att skapa dialog med professionen. Ett gott exempel som bedömargruppen vill lyfta är de konferenser och radiosändningar som har utformats i examinerande syfte, men som även bidrar till dialog med professionen och är kvalitetsdrivande för alla parter.

Högskolan Kristianstad

Lärosäte Högskolan Kristianstad	Huvudområde/examen Förskolläraexamen	ID-nr A-2017-12-4277
---	--	--------------------------------

Bedömningsområde: Förutsättningar

Personal

Bedömning med motivering: *Antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.*

Enligt självvärderingen och lärartabellen har lärosätet en sammanhållen lärarkår som realiserar utbildningen. Hälften av de undervisande lärarna är disputerade och dessa står för en tredjedel av undervisningen. Graden av den sammantagna vetenskapliga kompetensen bedöms därmed som tillfredsställande. När det gäller vetenskaplig kompetens med professionsbakgrund visar lärartabellen att det i nuläget finns åtta disputerade lärare med professionsbakgrund, varav tre undervisar 25 procent eller mer av sin tjänst.

Av självvärderingen framgår att lärosätet har en god organisation som gynnar överblicken av personalförsörjningens planering och uppföljning. Även rekrytering av högre vetenskaplig kompetens inom förskoleområdet är ett prioriterat område. Lärosätet har exempelvis nyligen tillsatt en strategisk resurs för att skapa attraktiva tjänster. Enligt lärosätetsintervjuerna är det svårt att i dagsläget uttala sig om hur denna resurs har fallit ut. Svårigheten att rekrytera hanteras på kort sikt av lärosätet genom riktad kompetensutveckling, kontinuitet i bemanningen av kurser samt genom samarbete och kompetensutbyte inom lärarlagen. På lång sikt är strategin att använda närliggande vetenskaplig kompetens och knyta den till professionen, och att anslå medel till personal som vill meritera sig till docent eller professor.

Utifrån självvärderingen och lärartabellen bedömer bedömargruppen professionskompetensen hos personalen som tillfredsställande. En tredjedel av lärarna har förskolläraryrkesbakgrund. Professionskompetensen säkerställs genom arbetslagens sammansättning eftersom man i varje lärarlager eftersträvar såväl yrkeskompetens som ämneskompetens och forskningskompetens. Det ser bedömargruppen som en styrka och ett gott exempel. I intervjuerna betonade lärosätet att det finns en god kontinuitet när det gäller de adjungerade adjunkterna, som inte ses som ett kortsiktigt säkerställande av professionskompetensen.

En styrka är att samtliga VFU-handledare inbjuds en gång per kurs och termin till VFU-handledardagar. Med utgångspunkt i utbildningens organisation och respektive kursinnehåll syftar handledardagarna till samverkan och utveckling av förskolläraprogrammet med studenternas yrkesutbildning i fokus. En referensgrupp bestående av ett tiotal VFU-handledare ansvarar för inlag på handledardagar.

I självvärderingen framkommer att all personal tilldelas kompetensutvecklingstid individuellt. Tiden inkluderar såväl mötestid som annan tid för kompetensutveckling, men en större del ska vara frigjord för kompetensutveckling, vilket bedömargruppen ser som positivt. Enligt självvärderingen följer lärosätet upp personalens kompetensutveckling på individnivå vid årliga medarbetarsamtal. En fördel som framhålls i såväl intervjuunderlaget som i självvärderingen är att all personal organiseras inom en

fakultet med direkt personalansvar, vilket ger lärosätet möjlighet att styra och följa upp kompetensutvecklingens riktning. Exempelvis har lärosätet gjort en kollektiv, obligatorisk satsning på digitalisering.

Enligt självvärderingen får samtliga lektorer en månads forskningstid. Biträdande professorer får en och en halv månad, och professorer får tre månader. Ytterligare interna medel kan tilldelas baserat på aktivitetsgrad. Totalt fördelas 17 miljoner kronor till lärosätets forskare. Vidare prioriterar lärosätet högskolepedagogisk utbildning för samtliga undervisande lärare.

Lärarnas sammantagna kompetens bedöms som tillfredsställande och står i proportion till utbildningens volym även på lång sikt. Lärosätet gör systematiska uppföljningar för att säkerställa personalens kompetens och sammansättning så att utbildningen håller hög kvalitet.

Bedömningsområde: Förutsättningar

Utbildningsmiljö

Bedömning med motivering: *Det finns en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.*

I självvärderingen presenterar lärosätet tre forskningsmiljöer och tre forskningsplattformar, varav en miljö och en plattform bedöms ha tydlig koppling till förskollärarytbildningen. I lärosätetsintervju framhöll dock lärosätet att samtliga tre miljöer är relevanta för lärarutbildningarna och i synnerhet förskollärarytbildningen. Praktisknära forskning står i fokus, vilket bedöms som högst relevant för förskollärarytbildningen. En av forskningsplattformarna, Lärande i samverkan, har i uppdrag att identifiera professionsutmaningar som kan ligga till grund för studenters självständiga arbeten. Det ser bedömaregruppen som en styrka. Ytterligare en styrka är att lärosätet varje år satsar medel på kvalitetshöjande projekt i olika utbildningar. Det framgår av underlagen att förskollärarytbildningen har fått sådana medel för kvalitetshöjande projekt de senaste tre åren. Syftet med projekten är att identifiera utvecklingsområden. I självvärderingen presenterar lärosätet projekt som bedöms som relevanta för förskollärarytbildningen.

Av det sammantagna bedömningsunderlaget framgår tydligt att studenterna deltar i den forskande kontexten, särskilt inom det naturvetenskapliga området. Lärosätet betonar dock att studenterna möter lärare som representerar såväl yrke som ämne och forskning i samtliga kurser. Aktiva forskare undervisar utifrån sin forskning, vilket ger studenterna inblick i både pågående projekt och i forskningsprocessen i sig.

Den professionsinriktade miljön är inte lika tydligt framträdande i självvärderingen som den vetenskapliga miljön är. Bedömaregruppen menar dock att betoningen på praktisknära och deltagarorienterad forskning, liksom olika samarbeten med verksamma inom professionen, vittnar om att lärosätet också värnar om det professionsinriktade sammanhanget. Ett exempel på det är hur man arbetar för att stärka de självständiga arbetenas förankring i professionen. Detta gör man genom att samarbeta med förskolor i regionen, vilket bedömaregruppen ser som ett styrkeområde. Samarbetet innebär att verksamma förskollärare identifierar behov av forskning och enligt lärosätets beskrivning har detta genererat projekt som involverar studenter. Lärosätets beslut att alla terminer utom en ska innefatta verksamhetsförlagd utbildning (VFU) bidrar enligt självvärderingen och intervjuunderlaget till att upprätthålla god kontakt med verksamheterna. Bedömaregruppen ser positivt på lärosätets nära samarbete med verksamheten, bland annat genom besök och trepartssamtal under VFU.

Sammanvägd bedömning av bedömningsområdet förutsättningar

Bedömning med motivering: Tillfredsställande

Lärosätet bedöms ha en välorganiserad utbildning med god struktur och en medveten verksamhet som fokuserar på kvalitet och innovation som går hand i hand med samhällets utveckling och behov av yrkeskunniga förskollärare. Förutsättningarna bedöms som tillfredsställande inom personal och utbildningsmiljö. Antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt. Bedömargruppen ser positivt på lärosätets medvetna arbete med rekryteringsbasen för högre akademisk kompetens inom förskoleområdet.

Bedömningen är att det finns en rik utbildningsmiljö som är såväl vetenskaplig som professionsinriktad. Den ger goda förutsättningar för studenternas lärande och professionsutveckling. Enligt bedömargruppen bedrivs utbildningen på ett sådant sätt att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning. Bedömargruppen vill särskilt lyfta fram lärolagens sammansättning av olika kompetenser som ett gott exempel på att säkerställa de tre perspektiven yrke, ämne och forskning. Goda exempel på hur studenterna får del av både den vetenskapliga och professionsinriktade miljön är forskningsplattformen Lärande i samverkan. Den har i uppdrag att identifiera professionsutmaningar som kan ligga till grund för studenternas självständiga arbeten.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat**Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen kunskap och förståelse**

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar sådana kunskaper inom det förskolepedagogiska området och sådana ämneskunskaper, inbegripet kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, som krävs för yrkesutövningen.*

Självvärderingen innehåller en trovärdig beskrivning av hur utbildningen både möjliggör och säkerställer måluppfyllelse. Detta bekräftades också av intervjuerna. Genomgående i självvärderingen presenterar lärosätet tydliga exempel som visar på samstämmighet mellan examensmål, lärandemål, lärandeaktivitet, examination och bedömningskriterier. Bedömningen av de självständiga arbetena visar dock att några arbeten inte uppfyller kraven för examensmålet. Det som främst brister är kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, trots att studenterna enligt självvärderingen tar del av en aktuell avhandling samt vetenskapliga artiklar varje termin. De självständiga arbetena styrker alltså inte helt den bedömning som bedömargruppen gör utifrån självvärderingen när det gäller säkerställandet av studenternas kännedom om förskolepedagogiskt område och ämneskunskaper. I intervjuerna framkom att det finns en tydlig organisation och ett handledarkollegium för att hantera självständigt arbete, och därmed ser bedömargruppen att det finns goda förutsättningar för att komma tillrätta med problemet. Bedömargruppen vill uppmärksamma lärosätet på diskrepansen i de olika bedömningsunderlagen och föreslår en analys av vad som kan ligga till grund för att målet inte säkerställs i högre grad i de självständiga arbetena.

En styrka som bedömargruppen vill framhålla är lärosätets betoning på att hålla samman perspektiven yrke, ämne och forskning. Examensmålet behandlas enligt självvärderingen i utbildningens samtliga kurser. De exempel som lärosätet presenterar är dels från en kurs i den utbildningsvetenskapliga kärnan, dels från en ämnesdidaktisk kurs under termin två. Här visar beskrivningen på en samstämmighet i hela kedjan från mål till bedömningskriterier. Det framkommer att studenterna möter en undervisning som i sin struktur bygger på en serie föreläsningar med tillhörande seminarier. En lärare följer en till två studentgrupper genom seminarier, vilket

Datum
2019-04-15Reg.nr
411-00457-17

bedöms som en styrka för att säkerställa progression och kontinuitet. De examinationsformer som presenteras är individuella och säkerställer varje enskild students måluppfyllelse.

I självvärderingen pekar lärosätet på att seminarierna inte är obligatoriska vilket gör att vissa studenter väljer bort att delta. Problemet hanteras genom att lärare betonar vikten av att i seminarier bidra till både sitt eget och andras lärande. För att ytterligare möta problemet har seminarier gjorts examinerande och därmed obligatoriska. Bedömargruppen vill i det sammanhanget understryka vikten av att ha tydliga bedömningskriterier som anger vilka kunskaper eller förmågor som examineras vid seminariet.

Det går i självvärderingen att utläsa en progression genom presenterade mål, utformning, genomförande, examination och kurslitteratur. Vad progressionsnivåerna består av eller relaterar till är dock något vagt formulerat. Bedömargruppen rekommenderar lärosätet att fortsätta förtydliga progressionsnivåerna.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar kännedom om vetenskapsteori och kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, samt om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen.

I enlighet med självvärderingen och intervjuunderlaget är utbildningen organiserad på ett sådant sätt att studenterna redan under de första kurserna möter vetenskapliga kunskapstraditioner och vetenskapliga förhållningssätt samt övningar i kritisk granskning. Det finns en progressionsplan för vetenskapligt skrivande och enligt självvärderingen behandlas examensmålen med progression i utbildningens samtliga kurser. Som nämnts ovan anser bedömargruppen att det finns en viss otydlighet i progressionsnivåerna utifrån beskrivningen i självvärderingen. I detta fall går nivån från "visa förståelse för" till "visa god förståelse för". Att enbart lägga till ett ord för att markera en högre nivå är ingen tydlig progression som bedömningsgrund enligt bedömargruppen. År 2016 gjorde lärosätet en översyn av hur utbildningen möjliggör och säkerställer examensmålen. Översynen resulterade i en handlingsplan för vetenskaplig progression och vetenskapligt skrivande inom utbildningen. Intervjuerna tydliggjorde att man ännu inte har följt upp effekterna av denna handlingsplan, men att en åtgärd har varit att arbeta för att få in mer kvantitativ metod i utbildningen. Det ser bedömargruppen som positivt.

En majoritet av de bedömda självständiga arbetena visar att studenterna har kännedom om vetenskapsteori samt om kvalitativa och kvantitativa metoder, men ett fåtal arbeten visar på bristande kännedom. Lärosätet uppger att det ibland kan vara svårt att få rätt handledarkompetens till de självständiga arbetena. Det skulle kunna vara en förklaring till att vissa självständiga arbeten inte uppfyller de utvalda examensmålen, men lärosätet presenterar ingen plan för att förbättra situationen. Vad som däremot framstår som ett säkerställande av examensmålet är att examinatorn för det självständiga arbetet finns med studenten genom hela uppsatsprocessen. Det menar bedömargruppen utvecklar kompetensen också hos nya handledare.

I självvärderingen framkommer att relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet behandlas explicit under termin sju, men enligt underlaget finns relationen med genom hela utbildningen - inte i minst inom den verksamhetsförlagda utbildningen. Studenterna får studera former för utvärdering och utveckling av forskolans verksamhet och sätta dem i relation till forskning. I övrigt

förankrar man beprövad erfarenhet genom kunskaper om och genomförande av pedagogisk dokumentation som sedan analyseras. Studenterna får även möjlighet att möta och utveckla beprövad erfarenhet genom fältstudier och handledning, vilket kan bidra till att de diskuterar och problematiserar förskollärares uppdrag, yrkesrollen och yrkesrollens etiska aspekter. Progressionen för hur studenterna får möta och utveckla kunskap och förståelse för relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet framgår inte tydligt i självvärderingen. Det är inte heller tydligt hur progressionen säkerställs genom examination.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat**Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen färdighet och förmåga**

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom yrkesområdet.*

Enligt bedömargruppen är inte självvärderingen helt tydlig i sin beskrivning av kunskapsformen Färdighet och förmåga. Det första exemplet i självvärderingen beskriver lärandemålet och bedömningskriteriernas relation till examensmålet och kunskapsformen på ett otydligt sätt. Lärandemålet är beskrivet så att studenterna ska kunna diskutera förskoleklassen som skolform med särskilt fokus på lärande och utveckling relaterat till lek och undervisning. För godkänt ska studenterna bland annat välja och sedan diskutera en relevant frågeställning om lek och lärande, samt relatera den till teori och till barns perspektiv. För väl godkänt krävs att studenterna ska kunna med tydligt uttalad kunskap analysera och problematisera olika synsätt på förskoleklassens verksamhet. Bedömargruppen vill påtala otydligheten i hur kunskapsformen skrivs fram eftersom lärandemålet med tillhörande bedömningskriterier formuleras så att det finns en glidning mellan kunskapsformen Färdighet och förmåga och kunskapsformen Kunskap och förståelse. Dock visar lärandeaktiviteterna och examinationen på ett tydligare sätt hur det faktiskt handlar om just Färdighet och förmåga.

Det andra exemplet i självvärderingen är däremot tydligt i relation till examensmålet och kunskapsformen. Detta lärandemål handlar om att planera, genomföra och redovisa en empirisk vetenskaplig undersökning grundad i förskolans praktik. För godkänt betyg ska studenterna visa förmåga att formulera syfte och problemställning som är relevanta för området, väl avgränsade och konsekvent formulerade. Här presenterar utbildningen en tydlig samstämmighet i hela kedjan från mål till bedömningskriterier. Utifrån en viss oklarhet om kunskapsformen föreslår bedömargruppen att lärosätet ser till att avsedd kunskapsform blir synlig från mål till bedömningskriterier.

Även om examensmålet uppfylls i de flesta självständiga arbeten är det några arbeten som visar på svagheter i form av outvecklade och dåligt underbyggda argument, ofta av normativ karaktär. Sammantaget menar bedömargruppen att det finns frågor om hur utbildningen möjliggör och säkerställer måluppfyllelse, och lärosätet rekommenderas rikta ännu mer uppmärksamhet åt att utveckla studenternas förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter och forskningsresultat. Detta rekommenderas lärosätet att göra även om det i självvärderingen framgår att studenterna får träna på detta med ökad komplexitet genom utbildningen.

Enligt självvärderingen finns en progressionsplan för vetenskapligt tänkande och skrivande. Trots det

påtar lärosätet svårigheten i att bedöma självständigheten i självständiga arbeten som skrivs parvis. En åtgärd lärosätet har vidtagit är ett handledarkollegium i syfte att kvalitetssäkra bedömningen. Det ser bedömargruppen som ett gott exempel på rättssäker bedömning.

Ett annat utvecklingsområde som lärosätet arbetar med och som beskrivs i självvärderingen handlar om att stärka studenternas färdighet och förmåga att bidra till verksamhets- och kunskapsutveckling. Bedömargruppen ser att insatser pågår i form av relevanta lärandeaktiviteter. Exempel på sådana lärandeaktiviteter är att studenterna ska presentera en poster för verksamma förskollärare och utforma ett utvecklingsprojekt.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att tillämpa sådan förskoledidaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det förskolepedagogiska området och inom de ämnesområden som utbildningen avser samt för yrkesutövningen i övrigt.

Lärosätet visar på ett tillfredsställande sätt i självvärderingen och i intervjuerna hur förskoledidaktik integreras med ämnesdidaktik enligt principen yrke, ämne och forskning. Metodik beskrivs i självvärderingen som en del i didaktiken och ämnesdidaktiken, men vad detta innebär mer konkret står inte klart för bedömargruppen. Intervjutillfället med lärosätet klargjorde inte heller metodikens plats i utbildningen. Bedömargruppen föreslår därför att också metodik bör göras synligt i kursplanemålen. Däremot beskriver lärosätet i självvärderingen en tydlig progression där förskoledidaktik och ämnesdidaktik integreras. De exempel som presenteras visar hur utbildningen både möjliggör och säkerställer examensmålet eftersom det finns en klar samstämmighet i hela kedjan från mål till bedömningskriterier. Bedömargruppen vill dock påpeka att vissa bedömningskriterier är relativt omfattande och därmed svåra att använda som verktyg vid bedömning. Vidare framgår det att det finns rikligt med tillfällen för studenterna att träna de färdigheter och förmågor som krävs för att planera och genomföra undervisning i förskolan, inte minst under den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU:n) som återkommer varje termin förutom en. Examinator verkar bedöma VFU:n utifrån ett digert underlag som består av besök, trepartssamtal, skriftliga handledaromdömen, individuella mål, planering, dokumentation av olika slag (exempelvis från observationer av verksamheten) samt en skriftlig rapport. Utifrån vad som går att utläsa i självvärderingen och intervjuunderlaget ser bedömargruppen en styrka i valet att förlägga VFU:n till sex av utbildningens sju terminer. Detta stärker kopplingen mellan teori och praktik.

Bedömargruppen ser även positivt på att lärosätet kvalitetssäkrar examinationer genom att låta lärare med olika kompetenser, såväl förskoledidaktisk som ämnesdidaktisk, medverka vid examinationerna. På så vis finns goda förutsättningar för att säkerställa studenternas ämnesdidaktiska och förskoledidaktiska färdigheter och förmågor.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje barns lärande och utveckling.

I självvärderingen redovisar lärosätet tydligt samstämmigheten i hela kedjan från examensmål till bedömningskriterier. Bedömningen är att det finns en god progression från termin två och framåt när

det gäller planering, genomförande, dokumentation, utvärdering och utveckling av undervisning och pedagogisk verksamhet som kan utmana och stimulera varje barns lärande. Under den sista terminen säkerställs examensmålet på en fördjupad nivå i form av ett utvecklingsprojekt. Bedömargruppen ser det som en styrka att studenterna i utvecklingsprojektet planerar och iscensätter ett identifierat utvecklingsområde i verksamheten, och därmed får träna på sådan verksamhetsutveckling som kommer att vara en del av deras kommande yrkesliv. Intervjuunderlaget styrker att lärosätet på ett tillfredsställande sätt förbereder studenterna väl för deras kommande yrke i fråga om såväl planering som genomförande, utvärdering och utveckling av förskolans verksamhet.

Bedömargruppen vill uppmärksamma att färdigheten och förmågan att tillsammans med andra planera och genomföra undervisning inte explicit beskrivs i självvärderingen. Betoningen ligger i stället i hög grad på självständigheten. Bedömargruppen vill också rikta uppmärksamhet mot att undervisningsbegreppet inte används i de kursplanemål som lärosätet presenterar, med undantag för en kurs där detta behandlas avgränsat till förskoleklassen. I och med den förestående läroplansrevideringen föreslår bedömargruppen att lärosätet gör en översyn av hur undervisningsbegreppet kommer in i utbildningen också i kursplanernas mål.

Lärosätet har i självvärderingen identifierat två utvecklingsområden. Det ena rör det systematiska kvalitetsarbetet och det andra handlar om att stärka verksamhetsutvecklande aspekter genom formativa kommentarer på den pedagogiska utvecklingsplanen. Bedömargruppen ser detta som relevanta områden att arbeta vidare med.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling.*

Hållbar utveckling är ett profilområde på lärosätet. Det samlade underlaget ger tydliga exempel på hur studenterna får möjlighet att nå målet, till exempel genom att planera och utföra projekt med fokus på biologisk mångfald och ekologiska samband. Bedömargruppen anser att lärandemålen är tydliga utifrån kunskapsformen Värderingsförmåga och förhållningssätt, medan bedömningskriterierna inte är lika uttalade. Även kunskap och förståelse skulle kunna komma i fråga utifrån rådande formuleringar som exempelvis handlar om att redogöra för begrepp. Som ett gott exempel vill bedömargruppen särskilt framhålla användningen av skönlitteratur för att analysera social hållbarhet.

Både självvärderingen och intervjuunderlaget beskriver varierade examinationsformer, såväl muntliga som skriftliga. Examinationsformerna bedöms stödja studenternas möjligheter att nå examensmålet och utveckla värderings- och argumentationsförmåga på metanivå. Etiska aspekter beskrivs i självvärderingen som återkommande i utbildningen med hänvisning till barnkonventionen, Salamancadeklarationen, forskningsetik, sekretess och yrkesetiska frågor i samband med den verksamhetsförlagda utbildningen. Självvärderingen visar att målet säkerställs genom konstruktiv länkning mellan lärandemål, lärandeaktivitet, examination och bedömningskriterier.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Jämställdhet

Bedömning med motivering: *Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i*

utbildningens innehåll, utformning och genomförande.

Bedömningen är att lärosätet beaktar, kommunicerar och förankrar ett jämställdhetsperspektiv i utbildningens innehåll, utformning och genomförande. Detta styrks och konkretiseras i självvärderingen genom exempel på hur jämställdhetsperspektivet kommer till uttryck i kurserna. Att det finns lärandemål som innefattar jämställdhet tyder på att utbildningen säkerställer att jämställdhetsperspektivet inte tappas bort, vilket annars kan vara en risk när det ligger som en integrerad del i utbildningen. Av självvärderingen framgår att lärosätet på ett förtjänstfullt sätt också problematiserar förskolan som könad institution.

Lärosätet redogör för att man under 2018 har arbetat systematiskt med att utveckla hur jämställdhetsperspektivet beskrivs och syns i kursplaner. I presenterade mål, genomförande och examination visar lärosätet hur jämställdhetsperspektivet integreras i olika kurser. Uppföljningsarbetet med kursplaner säkerställer att jämställdhetsperspektivet realiseras genom hela utbildningen. Dock framgår det inte hur detta följs upp systematiskt eller hur åtgärderna återförs till berörda instanser.

I självvärderingen påtalar lärosätet utbildningens ojämna könsfördelning och behovet av insatser för att bryta könsstereotypa studieval. Lärosätet har vidtagit åtgärder i form av att stödja utvecklingsarbeten om genus och jämställdhet i flera utbildningar. En plan är att göra en översyn av antagningsprocessen ur ett jämställdhetsperspektiv. En redan genomförd åtgärd är en litteraturinventering i kurserna med fokus på jämställdhet. Denna inventering har bidragit till medvetna val av litteratur utifrån ett jämställdhets- och genusperspektiv. Bedömningen är att lärosätet har jämställdhetsperspektivet högt på agendan och tar det i beaktande på olika sätt.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Bedömning med motivering: *Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.*

I självvärderingen framkommer det att lärosätet har en central stödorganisation för systematiskt kvalitetsarbete. Det framkommer också att utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs upp systematiskt. Uppföljningen sker årligen, och två gånger per år skriver man en självvärdering för programområdet. Självvärderingsrapporten ligger sedan till grund för verksamhetsplanen. Dessutom har lärosätet en handlingsplan med riktlinjer för den utvärdering och uppföljning som ska ske på olika nivåer inom utbildningens ram. Lärosätet påtalade i intervjuerna att ett uppdaterat kvalitetsssäkringssystem skulle implementeras höstterminen 2018. Målet som framgår i självvärderingen är att effektivisera samtliga kvalitetsprocesser med fokus på uppföljnings-, åtgärds- och återkopplingsrutiner på såväl organisations- som utbildningsnivå.

Resultaten omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter. Dock är det inte helt tydligt hur återkoppling sker till studenterna. På programnivå använder man flera utvärderingsinstrument, vilket innebär många utvärderingar för studenterna varje termin. Studenterna får sedan återkoppling när nästa kurs börjar. Studenterna har då möjlighet att lägga till och komma med förklaringar. Bedömarna menar att det är oklart vilka studenter som tar del av återkopplingen, alltså om det är de studenter som ska gå kursen och därmed inte har fyllt i kursvärderingen eller om det också är de studenter som har utvärderat kursen. Det framkommer i självvärderingen att man utifrån kursvärderingarna identifierar utvecklingsområden vilket vidare leder

till att man upprättar handlingsplaner. Kursansvariga ansvarar för att synpunkterna tas tillvara.

En strävan som lärosätet presenterar i självvärderingen är att öka svarsfrekvensen för utvärderingarna, men någon konkret plan för detta presenteras inte. Även intervjuunderlaget gör det tydligt att låga svarsfrekvenser är ett bekymmer.

Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

Enligt självvärderingen finns det en högskoleövergripande service som stöd för studenterna i form av Rådet för studieadministration och studentstöd. Rådet hanterar frågor med anknytning till studenternas utbildning. Vidare finns också Lärandecentrum, som stödjer studenternas lär- och skrivprocesser. Dock saknas konkret information om hur man hanterar icke avklarade kurser, studieuppehåll, dispenser, tillgodoräknande och så vidare. Bedömargruppen noterar dock utifrån det samlade underlaget att lärosätet värnar om den direkta dialogen mellan lärare och student.

Utbildningen kartlägger och bearbetar genomströmning och avhopp. Lärosätet bedöms ha en konstant och relativt hög kvarvaro av studenter i nivå med andra forskolläro-utbildningar i Sverige. Även genomströmningen bedöms som konstant.

Sammanvägd bedömning av bedömningsområdet utformning, genomförande och resultat
Bedömning med motivering: Tillfredsställande

Den sammanvägda bedömningen är att lärosätet bedriver en välplanerad och strukturerad forskolläro-utbildning av tillfredsställande kvalitet. Utbildningen sammanfogar på ett utmärkt sätt yrke, ämne och forskning. Studenter får rikligt med tillfällen att på olika sätt nå de utvalda examensmålen i examensordningen, vilket styrks genom konkreta exempel i det samlade bedömningsunderlag som bedömargruppen har att tillgå. Utbildningens ämnesinnehåll, lärandeaktiviteter och examinationer möjliggör och säkerställer måluppfyllelse i de tre kunskapsformerna.

Utbildningens utformning och genomförande bedöms möjliggöra och säkerställa att studenterna har den kunskap och förståelse som krävs för yrkesutövningen. I självvärderingen finns flera goda exempel på genomförande. Ett exempel är att studenterna erbjuds en serie föreläsningar med tillhörande lärarledda seminarier där en och samma lärare följer en till två studentgrupper genom seminarieriet. Det bedöms gagna säkerställandet av måluppfyllelse, progression och kontinuitet.

Vidare framkommer det i självvärderingen en progression genom mål, utformning, genomförande, examination och kurslitteratur. Dock är det något vagt formulerat vad progressionsnivåerna består av och vad de relaterar till. Bedömargruppen rekommenderar därför lärosätet att fortsätta förtydliga progressionsnivåerna.

Majoriteten av de självständiga arbetena har bedömts visa på måluppfyllelse, men bedömargruppen vill uppmärksamma lärosätet på att det finns svagheter i kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete samt i kännedom om vetenskapsteori och forskningsmetoder. Bedömargruppen uppmuntrar till fortsatt utvecklingsarbete när det gäller de självständiga arbetena och ser positivt på att lärosätet har inrättat ett handledarkollegium för att kvalitetssäkra bedömningarna.

Utbildningen möjliggör och säkerställer måluppfyllelse inom kunskapsformen Färdighet och förmåga. Bedömargruppen vill dock påtala att det finns en glidning mellan kunskapsformen Färdighet och

förmåga och kunskapsformen Kunskap och förståelse utifrån hur lärandemålen är formulerade. Studenterna tränas i förmågan att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras forskningsresultat med ökad komplexitet genom utbildningen, men lärosätet uppmuntras till fortsatt utvecklingsarbete inom denna förmåga.

Vidare föreslår bedömargruppen att lärosätet ser till att begrepp som metodik och undervisning tydligt framkommer i lärandemålen. När det gäller bedömningskriterier finns det exempel i självvärderingen där kriterierna är relativt omfattande och därmed svåra att använda som konkreta verktyg vid bedömning. Lärosätet föreslås göra en översyn av bedömningskriterierna. Bedömargruppen ser positivt på att lärosätet kvalitetssäkrar examinationer genom att låta lärare med såväl förskolekompetens som ämnesdidaktisk kompetens medverka vid examinationerna. När det gäller förmågan att planera och genomföra undervisning och pedagogisk verksamhet ser bedömargruppen en styrka i att studenterna i utvecklingsprojekt planerar och iscensätter ett identifierat utvecklingsområde i verksamheten. Därmed får studenterna träna på sådan verksamhetsutveckling som kommer vara en del av deras kommande yrkesliv.

Examensmålet för kunskapsformen Värderingsförmåga och förhållningssätt bedöms som uppfyllt. De varierade examinationsformerna, både muntliga och skriftliga, bedöms stödja studenternas möjligheter att utveckla sin värderings- och argumentationsförmåga och nå examensmålet. Hållbar utveckling är ett profilområde för utbildningen och lärandemålen är tydliga utifrån kunskapsformen. Som ett gott exempel vill bedömargruppen särskilt framhålla användningen av skönlitteratur för att analysera social hållbarhet.

Jämställdhetsperspektivet bedöms vara närvarande i utbildningen. Lärosätet har systematiskt utvecklat hur jämställdhetsperspektivet beskrivs och synliggörs i kursplanerna. På så sätt visar man i mål, genomförande och examinationer hur jämställdhetsperspektivet integreras i olika kurser. Bedömargruppen noterar att det också finns lärandemål som innefattar jämställdhet, vilket säkerställer att jämställdhetsperspektivet inte tappas bort. Det kan annars vara en risk när jämställdhetsperspektivet är en integrerad del i utbildningen. Av självvärderingen framgår att lärosätet på ett förtjänstfullt sätt också problematiserar förskolan som könad institution.

Lärosätet har ett väl utvecklat kvalitetssystem för systematisk utvärdering och uppföljning av utbildningen på organisationsnivå. Det finns också ett utvecklat, systematiskt kvalitetsarbete baserat på dialoger mellan lärare och student. Dessutom genomför lärosätet kurs- och programvärderingar. Resultatet analyseras och åtgärder genomförs vid behov. Utbildningen utvärderas och återkoppling sker till relevanta intressenter, även om det är något oklart hur återkopplingen till studenter går till. Lärosätet verkar genom olika stödsystem för att studenterna genomför utbildningen inom den planerade tiden.

Bedömningsområde: Studentperspektiv**Studentperspektiv**

Bedömning med motivering: *Studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.*

Utbildningen verkar för att studenterna ska ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningen. Detta görs på såväl lärosätetsnivå som på program- och kursnivå. Genom lärosätets kvalitetssäkringssystem, som ser till att det finns studentrepresentanter i alla beredande och beslutande organ, kan studenterna påverka sin utbildning. Studentrepresentanter utses av

Datum
2019-04-15Reg.nr
411-00457-17

studentkåren och det framkommer i självvärderingen att det är svårt att rekrytera studenter till uppdragen. Tre studentrepresentanter i programrådet är dock arvoderade. Lärosätet har ett väl utvecklat system för kursvärderingar och återkoppling, även om formerna för återkoppling till studenter behöver ett visst förtydligande.

Lärosätet ger i självvärderingen uttryck för målsättningen att ha korta kommunikationsvägar mellan student och lärare. Intervjuunderlaget styrker att så också är fallet. För att förbättra kommunikationsflödet har man skapat dialogmöten på såväl kursnivå som programnivå, vilket bedömargruppen ser som en styrka. Lärosätet bedöms främja ett studentaktivt arbetssätt.

Sammanfattande bedömning av bedömningsområdet studentperspektiv**Bedömning med motivering:** *Tillfredsställande*

Studentperspektivet bedöms sammantaget vara tillfredsställande. Det finns också goda möjligheter för studenterna vid lärosätet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande. Detta kan de göra dels genom det centrala kvalitetssäkringssystemet, dels genom systematiskt kvalitetsarbete på kursnivå. Dessutom har lärosätet ett studentaktivt arbetssätt som underlättas genom de korta kommunikationsvägarna mellan lärare och student. Vidare har lärosätet ett välutvecklat system för kursvärderingar och återkoppling, även om formerna för återkoppling till studenter behöver ett visst förtydligande.

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan**Arbetsliv och samverkan**

Bedömning med motivering: *Utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.*

Utifrån det samlade underlaget gör bedömargruppen bedömningen att utbildningen är utformad och genomförs på ett sådant sätt att den är användbar och utvecklar studenternas beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Sammanlänkningsen mellan yrke, ämne och forskning, som betonas i både intervjuer och självvärderingen, visar att arbetslivsperspektivet har en stark position i utbildningen. Inom utbildningen ordnas också olika forum där man diskuterar arbetslivsperspektivet. Ett gott exempel på ett sådant forum är referensgruppen. I referensgruppen deltar ett tiotal handledare inom den verksamhetsförlagda utbildningen, som utifrån beprövad erfarenhet och vetenskaplig grund bidrar till att utveckla såväl den verksamhetsförlagda som den högskoleförlagda utbildningen. Arbetslivsperspektivet genomsyrar också utbildningen i och med att det finns inslag av verksamhetsförlagd utbildning under alla terminer utom en.

Lärosätet bedöms ha en väl inarbetad organisation för den verksamhetsförlagda utbildningen och en nära kontakt med omgivande förskolor. Handledare erbjuds handledarutbildning. I självvärderingen framkommer en bild av ett givande och tagande mellan lärosätet och de omgivande förskolorna. Verksamma förskollärare bidrar på olika sätt till utbildningens utveckling, och lärosätet bidrar till att utveckla förskoleverksamheten genom exempelvis den årliga inspirationsdagen. Även pågående praktknära forskning bidrar till att utveckla verksamheten.

Lärosätet bedöms också svara mot samhällets krav på fler utbildade förskollärare genom att erbjuda en distansutbildning för barnskötare med möjlighet till validering. Det är ett sätt att tillvarata kompetens och möta den allt större efterfrågan på förskollärare.

Datum
2019-04-15Reg.nr
411-00457-17

Alumnverksamheten är i sin linda och beskrivs av lärosätet som ett utvecklingsområde för att skapa ytterligare forum för möten mellan studenter och yrkesverksamma. Bedömargruppen uppmuntrar fortsatt arbete på den inslagna banan.

Sammanfattande bedömning av bedömningsområdet arbetsliv och samverkan**Bedömning med motivering:** *Tillfredsställande*

Utbildningen bedöms vara utformad och genomföras på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studenternas beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället. Enligt bedömargruppen har arbetslivsperspektivet en tydlig plats i utbildningen, vilket betoningen på sammanlänkning mellan yrke, ämne och forskning vittnar om. Utbildningen har kontinuerliga inslag av olika forum som fokuserar på arbetslivsperspektivet. Arbetslivsperspektivet genomsyrar också utbildningen i och med att det finns inslag av verksamhetsförlagd utbildning (VFU) under alla terminer utom en.

Lärosätet bedöms ha en väl inarbetad organisation för VFU och en nära kontakt med omgivande förskolor där yrkesverksamma, studenter och lärare möts och bidrar till att utveckla både den beprövade erfarenheten och den vetenskapliga grunden i såväl verksamhetsförlagd som högskoleförlagd utbildning. Även pågående praktiktära forskning bidrar till att utveckla verksamheten.

Lärosätet svarar också mot samhällets krav på fler utbildade förskollärare. Detta gör man genom att erbjuda utbildning för barnskötare på distans och med möjlighet till validering.

Alumnverksamhet håller på att utvecklas och bedömargruppen uppmuntrar lärosätet att fortsätta det påbörjade arbetet.

Samlat omdöme: Hög kvalitet**Bedömning med motivering:** *Sammantaget visar underlagen att utbildningen håller hög kvalitet.*

Bedömningsområdet Förutsättningar bedöms som tillfredsställande. Lärosätet bedöms ha en välorganiserad utbildning med god struktur och medveten verksamhet med fokus på kvalitet och innovation som går hand i hand med samhällets utveckling och behov av yrkeskunniga förskollärare. Förutsättningarna bedöms som tillfredsställande när det gäller personal och utbildningsmiljö. Som ett gott exempel vill bedömargruppen särskilt lyfta fram att utbildningen är uppbyggd utifrån de tre perspektiven yrke, ämne och forskning. Även lärolagens sammansättning av dessa olika kompetenser säkerställer de tre perspektiven.

Bedömningsområdet Utformning, genomförande och resultat bedöms som tillfredsställande. Utbildningen sammanfogar på ett utmärkt sätt yrke, ämne och forskning. Studenterna får rikligt med tillfällen att på olika sätt utveckla de kunskaper, färdigheter och förmågor samt den värderingsförmåga och de förhållningssätt som är nödvändiga för yrkesutövningen. Lärosätet ger distinkta beskrivningar av hur utbildningens ämnesinnehåll, lärandeaktiviteter och examinationer möjliggör och säkerställer studenternas måluppfyllelse i de tre kunskapsformerna. Bedömargruppen uppmuntrar dock lärosätet att förtydliga progressionsnivåerna eftersom de är något vagt formulerade, och att fortsätta utvecklingsarbetet för att öka måluppfyllelsen i de självständiga arbetena. Vidare föreslår bedömargruppen att lärosätet synliggör metodik som innehåll i utbildningen och ser över tydligheten i bedömningskriterierna.

Hållbar utveckling är ett profilmråde för utbildningen och lärandemålen är tydliga utifrån

värderingsförmåga och förhållningssätt. Som ett gott exempel vill bedömargruppen särskilt framhålla att utbildningen använder skönlitteratur för att analysera social hållbarhet. Lärosätet har systematiskt utvecklat hur jämställdhetsperspektivet beskrivs och synliggörs i kursplanerna för att i mål, genomförande och examinationer visa hur jämställdhetsperspektivet integreras i olika kurser. Vidare finns lärandemål som innefattar jämställdhet, vilket gör att säkerställandet av jämställdhetsperspektivet inte tappas bort. Det kan annars vara en risk när jämställdhet är en integrerad del i utbildningen. Vidare har lärosätet ett välutvecklat kvalitetssystem för systematisk utvärdering och uppföljning. Man har också strategier för att studenterna ska genomföra utbildningen inom den planerade studietiden.

Bedömningsområdet Studentperspektiv bedöms som tillfredsställande. Studenterna har goda möjligheter att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande. Det kan de göra dels genom det centrala kvalitetssäkringssystemet, dels genom systematiskt kvalitetsarbete på kursnivå. Lärosätet har också ett studentaktivt arbetssätt som underlättas av korta kommunikationsvägar mellan lärare och student.

Bedömningsområdet Arbetsliv och samverkan bedöms som tillfredsställande. Arbetslivsperspektivet genomsyrar utbildningen och det finns inslag av verksamhetsförlagd utbildning inom i stort sett varje kurs. Organisationen av den verksamhetsförlagda utbildningen bedöms som välfungerande, och det verkar finnas ett ömsesidigt utbyte mellan lärosätet och det omgivande samhället.

Högskolan Väst

Lärosäte Högskolan Väst	Huvudområde/examen Förskolläraexamen	ID-nr A-2017-12-4278
-----------------------------------	--	--------------------------------

Bedömningsområde: Förutsättningar

Personal

Bedömning med motivering: *Antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.*

Utifrån självvärderingens lärartabell bedöms antalet lärare vara adekvat i relation till utbildningen. Under lärosätessintervjuerna framgick det att hälften av den totala lärargruppen ingår i den lärarkärna som står för merparten av undervisningen. Lärarna ansvarar parvis för en eller två kurser, men undervisar också inom olika moment under övriga kurser utifrån sin expertis. Det gör att studenterna träffar samma lärare återkommande under utbildningen. Detta bedöms skapa en närhet till studenterna och möjlighet att arbeta fram en tydlig progression inom olika områden, vilket bedöms som en styrka. En annan styrka är att de lärare som ingår i kärnan är utbildade förskollärare. En femtedel av dem är också disputerade. Det skapar en förankring till förskoleverksamheten, vilket också ses som en styrka. Mer än hälften av lärarna är disputerade vilket ger en vetenskaplig bredd. Sammantaget bedöms därför både den vetenskapliga och den professionsrelaterade kompetensen vara tillfredsställande.

Enligt lärosätet ska alla lärare ha högskolepedagogisk kompetens om minst 15 högskolepoäng. Nyanställda som inte har denna kompetens får gå kurser för att säkerställa den pedagogiska kompetensen i utbildningen.

Det finns lika många handledare inom den verksamhetsförlagda utbildningen som antalet studenter. Eftersom alla handledare inte har genomgått handledarutbildning erbjuder lärosätet platsförlagd utbildning för handledare i samarbetskommunerna. På så sätt underlättar man för fler att gå, vilket kvalitetssäkrar den verksamhetsförlagda delen av utbildningen.

I självvärderingen beskriver lärosätet att man satsar på att fler ska få möjlighet till docentmeritering. Det visar på lärosätets långsiktiga planering. Lärosätet strävar också efter att rekrytera fler lektorer. Under lärosätessintervjuerna framgick att det finns långsiktiga planer på att anställa fler vetenskapligt skolade lärare, till exempel genom att forskarutbilda sina egna adjunkter och genom att anställa postdoktorer. De flesta lärare är tillsvidareanställda. Endast en liten del har visstidsanställningar, vilket också visar på att lärosätet långsiktigt säkerställer kompetenserna inom utbildningen.

Bedömningsområde: Förutsättningar

Utbildningsmiljö

Bedömning med motivering: *Det finns en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.*

I självvärderingen beskriver lärosätet tre dimensioner av den forskningsanknutna utbildningsmiljön: forskningsverksamma lärare, vetenskapligt innehåll i kursstoff och den vetenskapliga hållning som studenterna lär sig. Lärosätet gjorde under höstterminen 2016 en avstämning för att säkra att alla kurser utgår utifrån dessa tre dimensioner. Lärosätet uppmuntrar att lärare och forskare genomför

forskning och utvecklingsarbete i samverkan. Ett bra exempel på hur detta går till beskrivs i självvärderingen och innebär att professorerna har i uppdrag att stödja lärarkollegor i deras forskningsmeritering. Detta sker genom att professorerna leder forskningsprojekt och forskningsgrupper där lärarkollegor och studenter engageras i forskningsarbetet. Mötesplatser för forskningssamtal och spridning av forskningsresultat skapas genom seminarieverksamhet, avdelningsmöten och genom en årlig forskningskonferens. De exempel som lärosätet ger i självvärderingen på forskningsprojekt, där adjunkter, lärare och studenter involveras, fokuserar på professionen: praktiktäna förskolepedagogik, matematikdidaktik, svenska som andraspråk, digitalisering, hållbar utveckling i förskolan samt övergångar mellan förskola och skola.

Lärosätet har under de senaste åren arbetat med att utveckla utbildningens forskningsanknytning. Utvecklingsarbetet har resulterat i rekrytering av seniora forskare, interna satsningar på adjunkter som genomgår forskarutbildning och de interna forskningsprojekt som redan har nämnts. Lärarnas och forskarnas sätt att arbeta tillsammans med utbildningens forskningsanknytning bedöms som en styrka.

Den professionsinriktade miljön beskrevs under lärosätetsintervjuerna, där också profilen inom arbetsintegrerat lärande lyftes fram. Lärosätet menar att kunskap inte bara skapas i akademien utan i samverkan med det omgivande samhället. Forskning görs tillsammans, inte hierarkiskt. Konkret innebär det att forskarna formulerar forskningsfrågor tillsammans med praktiken. De självständiga arbetenas innehåll kan också väckas ur verksamheternas behov.

Sammantaget visar självvärderingen och intervjuerna att utbildningsmiljön ger goda förutsättningar för en utbildning av hög kvalitet. Bedömargruppen menar att de tre dimensionerna som inkluderar forskande lärare, vetenskapligt innehåll och vetenskapligt förhållningssätt är en styrka. Att professorer engagerar sig i såväl utbildning som forskning i samverkan med lärare, studenter och det omgivande samhället ses också som en styrka.

Sammanvägd bedömning av bedömningsområdet förutsättningar

Bedömning med motivering: *Tillfredsställande*

Bedömargruppen konstaterar sammanfattningsvis att antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt. Bedömargruppen noterar att den vetenskapliga kompetensen är stark bland lärarna i utbildningen och att det finns en stark professionsanknytning i lärarkärnan. Vidare noterar bedömargruppen arbetet med att erbjuda platsförlagda handledarkurser för att underlätta för handledare att genomgå handledarutbildning.

Utbildningen är knuten till en vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning. Lärosätet har under de senaste åren arbetat med att utveckla utbildningens forskningsanknytning. Lärarnas och forskarnas sätt att arbeta tillsammans med forskningsanknytningen i utbildningen bedöms som en styrka i och med att forskare, lärare, studenter och det omgivande samhället involveras i forskningsprojekten.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen kunskap och förståelse

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, men säkerställer inte genom examination, att studenten när examen utfärdas visar sådana kunskaper inom det förskolepedagogiska området och sådana ämneskunskaper, inbegripet kännedom om*

aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, som krävs för yrkesutövningen.

Av självvärderingen framgår att hälften av utbildningens kurser i sin helhet behandlar det forskolepedagogiska området, ämneskunskaperna samt forsknings- och utvecklingsarbete. Kursmålen som beskrivs för dessa kurser visar ett innehåll som är kopplat till examensmålet på ett relevant sätt, och lärosätet beskriver också en progression där studenterna får fördjupa och bredda sina kunskaper under utbildningen. Kurslitteraturen är forskningsbaserad, vilket gör att innehållet möjliggör kännedom om aktuellt forskningsarbete. Dock anser bedömargruppen att det är otydligt hur utbildningen säkerställer examensmålets kunskaper. I beskrivningarna av hur man säkerställer kunskaperna framkommer ett innehåll som är relevant i förhållande till examensmålet, men kravnivån för att nå godkänt betyg är otydlig.

Studenternas kunskaper och förståelse i förhållande till examensmålet prövas genom att de utför observationer av barn, gör individuella reflektioner över professionen, skriver individuella hemtentamina, motiverar didaktiska överväganden, kritiskt granskar och reflekterar över praktik, gör egna pedagogiska ställningstaganden, utför gestaltande examinationsformer, genomför undervisning i barngrupp, identifierar utvecklingsbehov i förskolan, planerar utvecklingsarbete och skriver ett självständigt arbete. Bedömargruppen uppfattar att dessa aktiviteter i stor utsträckning handlar om att examinera förmågor, det vill säga kunskapernas tillämpning. De examinerar inte i så stor utsträckning kunskap och förståelse. I självvärderingen beskriver lärosätet bedömningskriteriet för hur man säkerställer kunskap och förståelse i en kurs som förbereder studenten inför det självständiga arbetet. Bedömargruppen menar att kriteriet är otydligt när det gäller att säkerställa att studenterna har just kunskap och förståelse, eftersom det tar upp att studenterna ska strukturera uppgiften enligt instruktionen. Ett bedömningskriterium tar visserligen upp kunskaper och förståelse, på så vis att det i examinationsuppgiften klart ska framgå hur den litteratur som studenten använder bidrar till kunskapsområdet och vilka olika teoretiska perspektiv och metoder som diskuteras i texten. Bedömargruppen menar dock att det behövs fler bedömningskriterier för att kunna bedöma om studenterna har utvecklat den kunskap och förståelse som krävs inom det kunskapsområde som examensmålet beskriver.

Att det finns svagheter i att säkerställa kunskap och förståelse enligt examensmålet bekräftas också i bedömningen av det slumpvisa urvalet av självständiga arbeten. Nästan hälften visar på bristande kännedom om det aktuella forskningsläget och flera arbeten har en svag teoretisk förankring där vetenskaplig litteratur blandas ihop med populärvetenskapliga texter och policydokument.

I intervjuerna framkom att lärosätet arbetar med att utveckla examinationer som säkerställer examensmålet genom att göra en konstruktiv länkning från examensmålet till kursmål, aktiviteter och examinationer. Lärosätet gav också exempel på nya arbetssätt i form av seminarier där lärarna granskar varandras kurser och ger återkoppling. Det framkom också att lärosätet har börjat diskutera hur man kan höja kvaliteten i det vetenskapliga skrivandet. En workshop där studenter diskuterar sitt skrivande har gjorts obligatorisk.

Sammanfattningsvis visar de redan vidtagna åtgärderna och de planer som presenterades under intervjuerna att lärosätet är medvetet om behovet av utveckling. Bedömargruppen gör dock utifrån de samlade underlagen bedömningen att lärosätet inte säkerställer studenternas kunskap och förståelse inom examensmålet.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, men säkerställer inte genom examination, att studenten när examen utfärdas visar kännedom om vetenskapsteori och kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, samt om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen.

I självvärderingen beskriver lärosätet fyra kurser som ger studenterna möjlighet att utveckla kännedom om och förståelse för vetenskapsteori och forskningsmetoder. Exempel på kursmål är att studenterna ska kunna redogöra för genomförandet av och skillnader mellan olika vetenskapliga metoder. De ska också kunna välja och motivera relevanta metoder. Lärosätet beskriver även examinationer där studenterna tränas i att förstå hur forskningsresultat konstrueras, och där studenterna får reflektera över vad vetenskap är jämfört med annan typ av kunskap. Det framgår dock inte tydligt av självvärderingen hur utbildningen säkrar studenternas kunskaper och förståelse. Den övervägande delen av de självständiga arbeten som bedömargruppen har granskat har en tunn metodbeskrivning och otydlig motivering av vald metod. Dessutom besvarar inte metoden frågeställningen, och det saknas resonemang om vetenskapsteori. Under intervjuerna framgick att lärarna erbjuder en kurs i teori och metod inbegripet kvantitativ metod, vilket breddar deras kompetens att handleda inom fler metoder. Lärosätet har också gjort en extra satsning på studenters skrivande.

Relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet möter studenten enligt självvärderingen i ett flertal kurser men mer specifikt hur mötena ser ut beskrivs inte. Studenterna examineras mot denna del av examensmålet genom att göra kopplingar till egna upplevda erfarenheter och genom att visa förståelse för hur forskningsresultat konstrueras. Arbetet med relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet behöver utvecklas enligt lärosätet, vilket bedömargruppen håller med om. Ett utvecklingsarbete pågår där tydligare lärandemål som hanterar relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet skrivs fram i kurser i såväl verksamhetsförlagd som högskoleförlagd utbildning.

Bedömargruppen menar utifrån bedömningsunderlagen att utbildningen inte säkerställer i tillräcklig grad att studenterna har kännedom om vetenskapsteori och forskningsmetoder. Samtidigt menar bedömargruppen att det är rimligt att anta att det påbörjade utvecklingsarbetet för att tydliggöra bedömningskriterierna har förutsättningar att på sikt påverka måluppfyllelsen i de självständiga arbetena positivt. Bedömargruppen rekommenderar därför att lärosätet fortsätter arbetet med att definiera vad som krävs för att bli godkänd och därigenom säkerställa att studenterna har utvecklat kunskap och förståelse enligt examensmålet.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen färdighet och förmåga

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, men säkerställer inte genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom yrkesområdet.*

Av självvärderingen framgår att det finns kurser som möjliggör för studenterna att granska egna och andras texter, forskningsresultat och den praktik de möter på fältet. Till exempel beskriver lärosätet kursmål som handlar om studenternas förmåga att reflektera, analysera, tolka och kritiskt granska. Studenterna ska också reflektera över professionen, använda ett vetenskapligt förhållningssätt för att utveckla verksamheten och kunna identifiera utvecklingsbehov i förskoleverksamheten. Ett gott

Datum
2019-04-15Reg.nr
411-00457-17

exempel på utformning och genomförande som rör kunskapsutveckling inom yrkesområdet är en uppgift där studenterna skriver en plan för ett utvecklingsprojekt under den verksamhetsförlagda utbildningen på den egna förskolan.

I likhet med examensmålen för kunskapsformen Kunskap och förståelse anser bedömargruppen att examensmålet inte säkerställs. Det framgår inte av självvärderingen i vilken grad lärosätet säkerställer att studenterna har utvecklat färdighet och förmåga enligt examensmålet. Dessutom visar nästan hälften av de självständiga arbetena brister inom kritisk reflektion och analys. Det framkommer ingen annan form av examination i det samlade underlaget som visar att utbildningen säkerställer studenternas färdigheter och förmågor. Kursmålen beskriver i viss mån vilka färdigheter och förmågor som studenterna förväntas utveckla, men det är oklart vilken förmåga som bedöms som tillräcklig eller inte. Studenterna ska till exempel visa förmåga att analysera, men det framgår inte hur en godkänd analys ska se ut. Underlaget möjliggör därför inte för bedömargruppen att kunna avgöra om utbildningen säkerställer studenternas färdigheter och förmågor.

Det framgår av självvärderingen att lärosätet har identifierat ett utvecklingsområde som innebär att konkretisera hur teori och praktik integreras. Integreringsarbetet har resulterat i tydligare bedömningskriterier vid besök i den verksamhetsförlagda utbildningen och för handledare. Lärosätet har också upptäckt att studenterna har svårt att tillämpa teoretiska utgångspunkter i analysarbetet, vilket har lett till insatser i form av extra återkoppling, workshops och föreläsningar i ett flertal kurser. Bedömargruppen instämmer i att detta är ett utvecklingsområde som behöver fortsatt arbete för att säkerställa måluppfyllelsen. Dessutom vill bedömargruppen lyfta behovet av extrainsatser för att utveckla studenternas förmåga att göra analyser, eftersom det syns i de självständiga arbetena att många studenter har svårt med detta.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att tillämpa sådan förskoledidaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det förskolepedagogiska området och inom de ämnesområden som utbildningen avser samt för yrkesutövningen i övrigt.

I självvärderingen beskriver lärosätet kursmål från fem kurser som rimmar med examensmålet, det vill säga kurser som behandlar färdigheter som relaterar till att etablera kontakt med barn, till undervisning, samspel med barn utifrån ett matematiskt innehåll och till att självständigt välja innehåll, arbetssätt och metoder för undervisning och verksamhetsutveckling i förskolan. Under högskoleförlagda kurser får studenterna träna på förmågor i linje med examensmålet genom gestaltning och genom att reflektera över olika fall, men examensmålet bedöms främst under den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU). Under VFU-kurserna får studenterna många tillfällen att öva sig i att undervisa och göra medvetna didaktiska val.

När det gäller att säkerställa förmågorna som definieras i detta examensmål skriver lärosätet i självvärderingen fram kriterier för bedömning på ett mer tydligt sätt än för tidigare examensmål. Bedömargruppen menar att det utvecklingsarbete med konstruktiv länkning mellan examensmål, kursmål, aktiviteter och examination som lärosätet har beskrivit som slutfört inom VFU också har gett utslag här. Studenterna ska visa färdigheter i att etablera kontakt med barn och vuxna, kunna samverka med barn och vuxna i förskola och förskoleklass utifrån ett språkligt ämnesinnehåll, kunna samspele med barn, elever och vuxna i förskola och förskoleklass utifrån ett matematiskt

ämnesinnehåll, och självständigt kunna välja innehåll, arbetssätt och metoder för undervisning och verksamhetsutveckling i förskolan. Naturvetenskap, språk och matematik lyfts fram inom kursmålen.

Ett gott exempel på en aktivitet är studenternas arbete med boksamtal. Boksamtalen förbereds teoretiskt under en högskoleförlagd kurs och utförs sedan praktiskt under VFU:n. Ett annat exempel som beskrivs i självvärderingen är att studenterna planerar och genomför en aktivitet om biologisk mångfald med studiekamraterna som agerar fiktiv barngrupp. Dessa aktiviteter visar att studenterna får möjligheter att öva på färdigheter och förmågor även i de högskoleförlagda kurserna.

Det bedömningsunderlag som handledaren använder under VFU:n består enligt självvärderingen av en bedömningsmatris med tydliga bedömningskriterier inom tre områden: reflektions- och analysförmåga, didaktisk kompetens samt kommunikation och demokratiskt ledarskap. Efter varje genomförd undervisning utvärderar studenterna undervisningen tillsammans med sina handledare och drar slutsatser om hur aktiviteten skulle kunna utvecklas eller genomföras på ett annat sätt. Bedömningsmatrisen gör det tydligt både för lärare och för studenter vilka färdigheter och förmågor som ska bedömas, vilket också säkrar att studenterna har nått examensmålets innehåll.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje barns lärande och utveckling.

I självvärderingen beskriver lärosätet en progression i studenternas färdighet och förmåga att undervisa och bedriva verksamhet i förskolan. Det finns också en progressionsplan för den verksamhetsförlagda utbildningen. I flera kurser finns kursmål som går i linje med examensmålet: att kunna planera, genomföra och utvärdera verksamheten, att kunna analysera undervisning och att kunna analysera hur man kan främja alla förskolebarns förutsättningar att utvecklas. Studenterna examineras på olika sätt, till exempel genom att de skriftligt beskriver hur de har genomfört sin undervisning och de överväganden de har gjort under genomförandet. Studenterna ska också analysera och utvärdera planeringen och den genomförda undervisningen. Att studenterna visar färdighet och förmåga säkras genom bedömningskriterier som innebär att det i redovisningen ska framgå om studenterna anser att syftet uppnåddes eller inte. Studenterna ska också ge en förklaring av utfallet. Alltså ska studenterna visa på självreflektion och ett kritiskt förhållningssätt till den egna förmågan.

Genomförandet visar på varierande aktiviteter. Studenterna observerar samspelesituationer mellan barn, analyserar situationerna och planerar och genomför undervisning utifrån analyserna. Studenterna genomför också samtal om barns utveckling och behov. Vidare granskar de om förskolans arbete har en helhetssyn på barnet, och ger förslag på hur de själva kan arbeta utifrån en sådan helhetssyn. Studenterna får en mängd tillfällen att utveckla förmågan att självständigt planera, men det framgår inte tydligt om det också finns möjligheter att utveckla förmågan att planera tillsammans med andra utöver den egna handledaren.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällseliga och etiska*

aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling.

I flera kurser finns kursmål som går i linje med examensmålet. Exempel på detta är kurser där målet är att studenterna ska visa grundläggande kunskaper om barns rättigheter och etik i det pedagogiska arbetet, visa kunskaper om och reflektera över förskolans värdegrundsarbete, kunna problematisera utifrån ett genusperspektiv, kunna identifiera konflikter och kränkningar samt föreslå strategier för att hantera och motverka dem. Kurserna innehåller vetenskaplig litteratur som behandlar områdena i examensmålet. I en kurs ska studenterna i en skriftlig uppgift redogöra för vilken betydelse social klass, etnicitet och kön kan ha för barns villkor i förskolan. Kriterierna för godkänt betyg är att studenterna kan göra egna analyser av hur förskollärollen kan påverka det som studenterna redogör för i uppgiften. Studenterna ska också kunna identifiera en kränkning och kunna föreslå strategier för att motverka den. Studenterna observerar vidare samspelssituationer, som sedan analyseras utifrån aspekterna genus, inflytande, delaktighet, jämställdhet och jämlikhet. Hållbar utveckling beskrivs som innehåll i en kurs och examineras och säkerställs genom tydliga bedömningskriterier.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Jämställdhet

Bedömning med motivering: *Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.*

Utbildningen har ett tydligt jämställdhetsperspektiv. Studenterna får möjlighet att kritiskt granska förskolans verksamhet och sin egen roll i förhållande till genus, social klass och etnicitet. Studenterna använder också observationer av samspelssituationer för att planera undervisningen utifrån ett jämställdhetsperspektiv. I en kurs medvetandegörs studenterna om ojämlikhetsstrukturer, och de förbereds för att kunna motverka ojämlikhet och andra maktordningar. Studenterna ska bland annat kunna redogöra för möjliga förklaringar till varför gemenskap och utanförskap skapas, men de ska också kunna kritiskt granska sitt eget förhållningssätt utifrån ett likvärdighetsperspektiv.

Jämställdhetsperspektivet finns även med på en strukturell nivå genom att det pågår ett projekt för att öka andelen män på utbildningen. I projektet vill lärosätet synliggöra att förskolläraryrket är möjligt för både män och kvinnor. Lärosätet som helhet arbetar dessutom med jämställdhetsintegrering på ett systematiskt sätt på alla nivåer i verksamheten. Det gör att bedömargruppen anser att lärosätet såväl beaktar som kommunicerar och förankrar ett jämställdhetsperspektiv i utbildningen. Som resultat har handlingsplaner upprättats vilket bland annat innebär att samtliga salstentor nu bedöms anonymt. Lärosätet har också anordnat pedagogiska dagar om värdegrundsfrågor och normkritik. Ytterligare en kurs för personalen om normkritik är på gång. I förlängningen bedöms innehållet i de pedagogiska dagarna påverka innehållet i utbildningen, och bedömargruppen vill därför lyfta detta som ett gott exempel.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Bedömning med motivering: *Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.*

I självvärderingen beskriver lärosätet hur utbildningen följs upp systematiskt, bland annat genom programrådets funktion och arbete och genom kvalitetskonferenser och kollegial granskning av

Datum
2019-04-15Reg.nr
411-00457-17

lärarutbildningarnas kurser. Ett särskilt kvalitetsprogram ska säkra kvaliteten inom samtliga kurser och program. Det finns en tydlig roll- och ansvarsfördelning mellan kursansvarig, examinator, programansvarig, utbildningsledare för den verksamhetsförlagda utbildningen, programrådsordförande, utvecklingsledare, avdelningschefer med flera. De olika aktörerna träffas kontinuerligt för att få en ändamålsenlig styrning av utbildningarna. Till varje kurs skrivs ett kurs-PM med innehåll, upplägg, examinationsuppgifter och betygskriterier. Syftet är att skapa transparens i studenternas förväntningar. Varje kurs följs upp genom en kollegial granskning där lärarna granskar varandras kurser och dokumenterar granskningen i en kursrapport. Rapporterna lämnas sedan till programrådet och prefekten, och resultatet påverkar de terminsvisa kvalitetskonferenserna.

Under lärosätesintervjuerna framgick det att lärosätet genomlyser kurserna utifrån en utvald aspekt, och vid den senaste genomgången var aspekten "bedömning". Bedömargruppen har redan identifierat just bedömningar och bedömningskriterier som en svaghet utifrån beskrivningen i självvärderingen. Att lärosätet har identifierat bedömning som ett utvecklingsområde anses därför som mycket relevant och bedömargruppen menar att det kan bidra till att säkerställa kvaliteten på utbildningen framöver. Exempel på andra utvecklingsområden som lärosätet ser är kvalitetsgranskning av examinationer, vetenskaplig progression, forskningsanknytning och digitalisering. Kvaliteten på de självständiga arbetena är också ett utvecklingsområde, vilket går väl i linje med bedömargruppens granskning av ett urval av självständiga arbeten.

Resultaten från till exempel de kursvärderingar som studenterna gör återkopplas via en lärplattform. Både de studenter som har avslutat kursen och de som ska påbörja den får ta del av resultaten. Det är programrådet som har hand om kurs- och programrapporterna. Rapporterna lämnas sedan till prefekten, men det framgår inte vilka fler intressenter som får dem. Lärosätet ser det som ett utvecklingsområde att fler intressenter får ta del av kurs- och programrapporterna, något som bedömargruppen instämmer i.

Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

Som ett led i arbetet med att utveckla utbildningen gör lärosätet genomströmningsanalyser på kurs- och programnivå. Analyserna fokuserar på hur många studenter som har påbörjat och fått godkänt resultat på kurserna. Man undersöker då bland annat vilka kurser studenterna har mest problem med, vilket bedömargruppen menar är en styrka. De flesta avhoppet sker under den första terminen. Under intervjuerna framkom att lärosätet kommer att intervjua de sökande som antingen har tackat nej eller hoppat av under första terminen. Detta ska lärosätet göra för att fördjupa analysen av orsakerna bakom avhoppet. Kvarvaron för läsår två är i nivå med riket i övrigt.

Genomströmningsanalysen har bland annat resulterat i att lärosätet har identifierat ett behov av att hjälpa studenterna med det vetenskapliga förhållningssättet och det vetenskapliga skrivandet. Därför har man satt in stöd via Språk- och textcentrum, Mattejouren och andra undervisningsinsatser. Satsningen på att utveckla studenternas vetenskapliga förhållningssätt och skrivande är ny, och det finns ännu inga resultat som visar hur satsningen har fallit ut. Vidare har lärosätet tagit fram en progressionsplan för att kvalitetssäkra den verksamhetsförlagda utbildningen. Lärosätet har också satt in särskilda resurser för att stötta studenter med funktionsnedsättningar.

Sammanvägd bedömning av bedömningsområdet utformning, genomförande och resultat
Bedömning med motivering: Inte tillfredsställande

Bedömargruppens bedömning utifrån det sammantagna underlaget är att lärosätet möjliggör men inte säkerställer att studenterna når examensmålen för kunskap och förståelse inom det förskolepedagogiska området och ämnesområdet respektive inom aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete. Lärosätet behöver genomföra de utvecklingsarbeten och åtgärder som lärosätet har beskrivit i självvärderingen och i intervjuerna för att säkerställa studenternas kunskaper framöver. Utvecklingsarbetena handlar bland annat om att höja kvaliteten på de självständiga arbetena. Bedömargruppen noterar bristande kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsområde i arbetena, och ser att studenterna blandar ihop forskning med populärvetenskapliga texter och policydokument. Dessutom har flera arbeten svag metodbeskrivning, använder en metod som inte är relevant för att besvara frågeställningen och bristande resonemang om vetenskapsteori.

Inom kunskapsformen Färdighet och förmåga möjliggör utbildningen studenternas förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera, granska och reflektera över egna och andras forskningsresultat. Förmågan säkerställs dock inte. De självständiga arbetena visar att studenterna har svårt att genomföra djupare analyser och använda dessa för kunskapsutveckling.

När det gäller examensmålen om att tillämpa förskoledidaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik samt när det gäller examensmålet om förmågan att planera, genomföra och utveckla undervisning är bedömningen att utbildningen både möjliggör och säkerställer måluppfyllelsen. Bedömargruppen menar att det utvecklingsarbete med konstruktiv länkning mellan examensmål, kursmål, aktiviteter och examination som lärosätet beskriver som slutfört inom den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) också har gett utslag här. Lärosätet har även arbetat fram tydligare bedömningskriterier inom VFU:n som nu finns i en bedömningsmatris. Bedömargruppen vill lyfta fram följande utvecklingsarbeten som viktiga för att hålla en hög kvalitet på utbildningen: utvecklingsarbete med konstruktiv länkning mellan kursinnehåll, kursmål och examination inklusive tydliga bedömningskriterier, kvalitetsgranskning av examinationer, moment för att utveckla studenternas akademiska skrivande, och lärarnas kunskaper inom kvantitativa och kvalitativa metoder. Inom examensmålet för kunskapsformen Värderingsförmåga och förhållningssätt bedöms lärosätet möjliggöra och säkerställa studenternas förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter. Det finns kurser där målet är att studenterna ska visa grundläggande kunskaper om barns rättigheter och etik i det pedagogiska arbetet, visa kunskaper om och reflektera över förskolans värdegrundsarbete, kunna problematisera utifrån ett genusperspektiv, och kunna identifiera konflikter och kränkningar samt föreslå strategier för att hantera och motverka dem. Det finns också tydliga bedömningskriterier som säkerställer att studenterna har utvecklat värderingsförmåga och förhållningssätt i linje med examensmålet innehåll.

Utbildningens innehåll, utformning och genomförande beaktar, kommunicerar och förankrar ett jämställdhetsperspektiv. Lärosätet som helhet arbetar med jämställdhetsintegrering på ett systematiskt sätt på alla nivåer i verksamheten, vilket ger avtryck också i förskolläraryt utbildningen. Lärosätet har till exempel upprättat handlingsplaner som bland annat innebär att samtliga salstentor nu bedöms anonymt. Lärosätet har också anordnat pedagogiska dagar för anställda om värdegrundsfrågor och normkritik. En till kurs för personalen om normkritik är på gång. I förlängningen bedöms innehållet i de pedagogiska dagarna påverka innehållet i utbildningen, och bedömargruppen vill därför lyfta detta som ett gott exempel.

Inom bedömningsområdet Uppföljning, åtgärder och återkoppling menar bedömargruppen att det

finns ett tillfredsställande kvalitetsarbete där lärosätet arbetar systematiskt och på så vis kan upptäcka svagheter. När lärosätet identifierar en svaghet sätter man igång ett utvecklingsarbete för att utveckla utbildningen eller lärarnas kunskaper. Resultat och åtgärder återkopplas till berörda intressenter, men bedömargruppen noterar att återkopplingen kan förtydligas vilket lärosätet också arbetar med.

Bedömningsområde: Studentperspektiv**Studentperspektiv**

Bedömning med motivering: *Studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.*

Enligt självvärderingen får studenterna formellt möjlighet att utveckla utbildningen genom att delta i anonyma och individuella kursvärderingar. Eftersom svarsfrekvensen är låg har lärosätet lagt till kompletterande kursvärderingar på vissa kurser, och många utvärderingar görs under undervisningspassen. Dessa kompletterande kursvärderingar är både muntliga och skriftliga respektive formativa och summativa. Studenterna får också möjlighet att göra en individuell programvärdering efter studietiden. Andra mer informella sätt för studenterna att utveckla utbildningen är genom studentdialoger, där studenterna gruppvis träffar programansvarig och några lärare.

Ett formellt sätt för studenterna att påverka är bland annat genom studentrepresentanter i programrådet. Studentrepresentanter deltar även i kvalitetskonferenser. Avdelningschef, programansvarig och prefekt har också en dialog med kärstyrelsens företrädare. I självvärderingen påpekar lärosätet dessutom att utbildningens begränsade storlek gör det lätt för studenterna att komma i kontakt med lärare. Det ger studenterna möjlighet att påverka utbildningen även i vardagen.

Ett gott exempel på studentinflytande är de forsknings- och utvecklingsprojekt som lärosätet har genomfört. I tre projekt har studenter fått dela med sig av hur de har upplevt undervisningen om jämställdhet, hur de har förstått teoretisk kunskap och hur de har upplevt stress i utbildningen. Resultaten har sedan presenterats på programmöten och vid den årliga forskningskonferensen. Projekten har också lett till åtgärder i form av förändrat kursinnehåll och förändrat upplägg av utbildningen, till exempel genom nya undervisningspass, nya examinationsformer och en förändrad struktur för att utveckla studenternas vetenskapliga progression.

Sammanfattande bedömning av bedömningsområdet studentperspektiv

Bedömning med motivering: *Tillfredsställande*

Den sammanfattande bedömningen av bedömningsområdet Studentperspektiv är att studenterna får möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande. Detta kan studenterna göra både formellt och informellt på såväl kursnivå som program-, institutions- och fakultetsnivå.

Ett gott exempel på studentinflytande är de forsknings- och utvecklingsprojekt som lärosätet har genomfört. I projekten har studenter fått dela med sig av hur de har upplevt undervisning om jämställdhet, hur de har förstått teoretisk kunskap och hur de har upplevt stress i utbildningen. Resultaten har lett till förändringar i utbildningen.

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan**Arbetsliv och samverkan**

Bedömning med motivering: *Utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant*

samverkan sker med det omgivande samhället.

Lärosätet har en särskild inriktning mot arbetsintegrerat lärande, vilket betyder att man bedriver forskning inom området och har fått i uppdrag av regeringen att utveckla arbetet inom området. Av självvärderingen framgår att det finns en ambition att studenterna ska få med sig långsiktiga, hållbara kunskaper som fungerar även utanför utbildningen i ett föränderligt arbetsliv. Därför uppmärksammar utbildningen förändringar i förskollärares yrkesroll såsom digitaliseringen och ett ökat krav på förmågan att leda arbetslag.

Med samverkan menar lärosätet ett ömsesidigt utbyte av kunskap, kompetens och lärande i möte mellan akademi, arbetsliv och det omgivande samhället. Bedömggruppen noterar att det finns ett nära samarbete med förskolorna inom den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU), vilket synliggörs i beskrivningar av speciella dagar där huvudmän och VFU-handledare bjuds in till konferens. Under sådana dagar ger lärosätet föreläsningar om handledaruppdraget och om goda exempel på handledarbete. Man genomför också möten under konferenserna för att forma ett gemensamt språk kring bedömningsdokumenten. Andra mötesplatser är när lärosätet anordnar en arbetsmarknadsdag där studenterna får möjlighet att träffa verksamhetsrepresentanter. Yrkesverksamma förskollärare ger också miniföreläsningar under utbildningens pågående kurser.

Lärosätet samarbetar även med förskolor i området för att matcha de frågeställningar som finns i verksamheterna med studenternas studier. Regionalt utvecklingscentrum (RUC) beskrivs som en viktig funktion i samverkan med det omgivande samhället. RUC arbetar med samverkansfrågor inom utbildning och forskning, organiserar kompetensutvecklingsinsatser för lärare och fungerar som en länk mellan förskolor och forskning. Centrumet fungerar också som en brygga mellan regionens verksamheter, utbildningen och forskningen. Tre utvecklingsområden som lärosätet beskriver i självvärderingen är digitalisering, att leda vuxna och alumnperspektivet. Inom digitalisering pågår flera mindre utvecklingsarbeten och en större satsning under 2018-2023. Även inom alumnperspektivet har lärosätet startat ett projekt.

Sammanfattande bedömning av bedömningsområdet arbetsliv och samverkan

Bedömning med motivering: *Tillfredsställande*

Den sammanfattande bedömningen av bedömningsområdet Arbetsliv och samverkan är att lärosätets arbete med samverkan är god. I självvärderingen finns flera goda exempel på hur samverkan med det omgivande samhället kan se ut. Ett nära samarbete med förskolor inom den verksamhetsförlagda utbildningen skapar möjligheter att utforma utbildningen så att studenterna utvecklar beredskap och förmåga att möta förändringar i arbetslivet. De tre områden som lärosätet har identifierat som utvecklingsområden är digitalisering, att leda vuxna och alumnperspektivet. Utvecklingsområdena framstår som aktuella och relevanta.

Samlat omdöme: Ifrågasatt kvalitet

Bedömning med motivering: *Sammantaget visar underlagen att utbildningens kvalitet är ifrågasatt.*

Bedömningsområdet Förutsättningar bedöms som tillfredsställande. Antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.

Bedömggruppen noterar att den vetenskapliga kompetensen är stark bland lärarna i utbildningen, och att det finns en stark professionsanknytning i lärarkärnan. Vidare noterar bedömggruppen arbetet med att erbjuda platsförlagda handledarkurser för att underlätta för handledare att genomgå

handledarutbildning. Det finns en för utbildningen relevant vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning. Lärarnas och forskarnas sätt att arbeta tillsammans med utbildningens forskningsanknytning bedöms som en styrka i och med att forskare, lärare, studenter och det omgivande samhället involveras i forskningsprojekten.

Bedömningsområdet Utformning, genomförande och resultat bedöms som inte tillfredsställande. Bedömgruppen menar att lärosätet möjliggör men inte säkerställer att studenterna har kunskap och förståelse inom det förskolepedagogiska området och ämnesområdet respektive visar tillräckliga kunskaper inom aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete. Lärosätet behöver genomföra de utvecklingsarbeten och åtgärder som lärosätet beskriver i självvärderingen och i intervjuerna för att säkerställa studenternas kunskaper framöver.

När det gäller kunskapsformen Färdighet och förmåga möjliggör utbildningen, men säkerställer inte, förmågan att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera, granska och reflektera över egna och andras forskningsresultat. De självständiga arbetena visar att studenterna har svårt att göra djupare analyser och använda dessa för kunskapsutveckling. Däremot bedöms utbildningen både möjliggöra och säkerställa måluppfyllelse när det gäller examensmålen om att tillämpa förskoledidaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik samt när det gäller examensmålet om förmågan att planera, genomföra och utveckla undervisning. Det utvecklingsarbete med konstruktiv länkning mellan examensmål, kursmål, aktiviteter och examination som lärosätet har genomfört inom den verksamhetsförlagda utbildningen har gett goda resultat. Ett fortsatt arbete med konstruktiv länkning i hela utbildningen mellan kursinnehåll, kursmål och examination inklusive tydliga bedömningskriterier vill bedömgruppen lyfta fram som ett viktigt utvecklingsarbete för lärosätet för att hålla en hög kvalitet på utbildningen.

Lärosätet som helhet arbetar med jämställdhetsintegrering på ett systematiskt sätt på alla nivåer i verksamheten, vilket ger avtryck också i förskollärarytbildningen. Lärosätet har till exempel upprättat handlingsplaner som bland annat innebär att samtliga salstentor nu bedöms anonymt. Lärosätet har också anordnat pedagogiska dagar för anställda som i förlängningen har påverkat innehållet i utbildningen. Det ser bedömgruppen som ett gott exempel. Inom bedömningsområdet Uppföljning, åtgärder och återkoppling menar bedömgruppen att det finns ett tillfredsställande kvalitetsarbete där lärosätet identifierar relevanta svagheter. När lärosätet identifierar en svaghet sätter man igång ett arbete för att utveckla utbildningen. Resultat och åtgärder återkopplas till berörda intressenter, men detta kan förtydligas vilket lärosätet också arbetar med.

Bedömningsområdet Studentperspektiv bedöms som tillfredsställande. Studenterna får möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande. Ett gott exempel på studentinflytande är de forsknings- och utvecklingsprojekt som lärosätet har genomfört. Studenternas erfarenheter från projektet presenterades på flera nivåer och påverkade tydligt utbildningens utveckling.

Bedömningsområdet Arbetsliv och samverkan bedöms som tillfredsställande. Lärosätets arbete med samverkan är god och det finns flera goda exempel på hur samverkan med det omgivande samhället ser ut. Ett nära samarbete med förskolorna inom den verksamhetsförlagda utbildningen skapar möjligheter att forma utbildningen så att studenterna utvecklar beredskap och förmåga att möta förändringar i arbetslivet. De tre områden som lärosätet har identifierat som utvecklingsområden är

digitalisering, att leda vuxna och alumnperspektiv. Dessa framstår som aktuella och relevanta.

Karlstads universitet

Lärosäte	Huvudområde/examen	ID-nr
Karlstads universitet	Förskolläraexamen	A-2017-12-4282

Bedömningsområde: Förutsättningar
Personal

Bedömning med motivering: *Antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.*

Den sammantagna vetenskapliga kompetensen i utbildningen bedöms som tillfredsställande eftersom andelen lektorer uppgår till närmare hälften av den totala lärarstyrkan enligt lärartabellen.

Självvärderingen uttrycker en strävan efter att minst hälften av undervisningen ska utföras av disputerade lärare. Det uppnår man inte riktigt i dagsläget, men i såväl lärosätesintervjuerna som självvärderingen framkommer att lärosätet arbetar strategiskt för att nå detta mål. Vid lärosätet finns vetenskaplig kompetens inom området förskola, men bedömargruppen betonar att andelen disputerade med professionsbakgrund är låg enligt lärartabellen. Vid intervjutillfället framkom att en professor med förskolekompetens har tillträtt under hösten 2018. Lärosätet påpekar i självvärderingen svårigheten att rekrytera högre akademisk kompetens inom området och redovisar konkreta strategier på kort och lång sikt som är relevanta för lärosätets kompetensförsörjning. Lärosätet beskriver bland annat kraftfulla satsningar på att forskarutbilda adjunkter, vilket har visat sig vara en framgångsfaktor tidigare eftersom en stor andel av de nuvarande lektorena har rekryterats internt efter genomgången forskarutbildning vid lärosätet. Lärosätet beskriver också planer för att involvera disputerade vid lärosätet med relevant kompetens. Detta skulle kunna både höja andelen disputerade lärare och stärka utbildningen innehållsmässigt.

Den sammantagna professionskompetensen bedöms vara tillfredsställande eftersom lärartabellen visar att närmare en tredjedel av adjunkterna har professionsbakgrund. Enligt självvärderingen bedrivs undervisningen till stor del av dessa lärare, vilket innebär att studenterna träffar lärare med professionsbakgrund flera gånger varje vecka. Vidare involveras verksamma förskollärare för att förmedla beprövad erfarenhet från aktuell praktik, vilket möjliggörs genom den så kallade Värmlandsmodellen. Vid intervjuerna framkom att det finns en väl utvecklad samverkan med de lokala lärarutbildare som ansvarar för handledningen av den verksamhetsförlagda utbildningen. Det har enligt lärosätet även bidragit till att studenter känner sig trygga och får stöd i sin verksamhetsförlagda utbildning. Flertalet av de lokala lärarutbildarna i den verksamhetsförlagda utbildningen har enligt intervjuerna handledarutbildning.

I självvärderingen framkommer att flera av utbildningens lärare har gått lärosätets högskolepedagogiska utbildning med fokus på examination och undervisningskvalitet. Vidare framkommer att lärosätet säkrar den pedagogiska kompetensen på lång sikt genom att använda disputerade lärare strategiskt, också i syfte att kompetensutveckla adjunkter. Det ser bedömargruppen som en styrka. Bedömargruppen ser också positivt på att adjunkter följer upp disputerade lärares föreläsningar om aktuell forskning i gruppseminarier, samt examinerar uppgifter i kurser där lektorer är examinatorer. Vidare framkommer att även adjunkter deltar i forskningsseminarier. För lektorer och professorer ansvarar fakulteterna för kompetensutvecklingstid och enligt självvärderingen har lektorer 20 procent forskning i tjänsten. Det är dock oklart på vilket sätt

Datum
2019-04-15Reg.nr
411-00457-17

lärarna har möjlighet att ta ansvar för sin kompetensutveckling, samt hur deras kompetens och kompetensutveckling säkerställs och systematiskt följs upp.

Bedömningsområde: Förutsättningar**Utbildningsmiljö**

Bedömning med motivering: *Det finns en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.*

Självvärderingen ger en tydlig bild av den vetenskapliga miljön, som består av fyra centrumbildningar varav en är särskilt knuten till utbildningen. Inom varje centrumbildning bedrivs seminarier och projekt. I seminarierna deltar både forskare och adjunkter, vilket bedöms som ett sätt att säkra utbildningens vetenskapliga grund. Den forskning som bedrivs inom förskolans område vid lärosätet bedöms som relevant, inte minst för dess praxisnära karaktär och den ämnesdidaktiska inriktningen. Det är en styrka att lärosätet årligen satsar på lärarutbildningsanknuten forskning. Det ger enligt bedömargruppen goda förutsättningar för en bärkraftig vetenskaplig miljö.

Självvärderingen beskriver också ett omfattande utvecklingsarbete i och med att lärosätet ingår i en försöksverksamhet. Syftet med försöksverksamheten är att koppla ihop forskning, forskolläroarbete och förskoleverksamhet. Därutöver ger lärosätet flera exempel på arbete som enligt bedömargruppen är vitalt och där forskning och utbildning närmar sig varandra. Ett exempel är samarbetet med Stanfordinstitutet i studenters handlingsberedskap i värdegrundsfrågor. Vidare exemplifierar lärosätet hur forskningen kommer utbildningen till godo i undervisningen och inte minst i handledningen av de självständiga arbetena. De slumpvis utvalda självständiga arbetena styrker dock inte denna kvalitetsaspekt. Därför uppmanar bedömargruppen till en översyn av organisationen runt de självständiga arbetena. Hur forskning sipprar ner i grundutbildningen framkommer indirekt genom kursplaner och litteraturlistor. Lärosätet framhåller att det är en utmaning att få kontinuitet i insatserna och att få dessa att bidra till ökad måluppfyllelse och progression, vilket även bedömargruppen understryker vikten av.

Självvärderingen beskriver inte den professionsinriktade miljön lika ingående och tydligt som den vetenskapliga miljön, men den bedöms i sin helhet vara tillfredsställande. I självvärderingen framkommer en pedagogisk grundtanke att koppla undervisningsmoment till såväl praktik som vetenskapliga modeller och förhållningssätt. Ett gott exempel på en utvecklad arbetsform är att lärosätet låter studenterna samverka i arbetslag på liknande sätt som i förskolan. Bedömargruppen bedömer att studenternas möjligheter att tillgodogöra sig utbildningen är god, och lärosätet presenterar en genomtänkt idé för utbildningens uppbyggnad och progression som innefattar terminslånga tematiska kurser. Studenterna får enligt självvärderingen även träna på forskande arbetssätt inför det självständiga arbetet och kommande utvecklingsarbeten. Projekt i utbildningen har enligt intervjuerna en grund i pågående forskningsprojekt, vilket bedöms vara en styrka. Detta stärker även beskrivningen av kopplingen mellan forskning, utbildning och verksamhet.

Utbildningen bedrivs enligt två olika distributionsformer: Campus Karlstad samt Campus lärcentrum. Såväl självvärderingen som intervjuerna betonar att det är samma utbildning, upplägg, examinatorer och stödsystem oavsett distributionsform. Bedömargruppen anser att det samlade underlaget visar att det finns en likvärdighet i utbildningarna och en kontinuerlig diskussion om utbildningarnas utveckling. I intervjuerna talades det exempelvis om en utvecklad lärcentripedagogik, vilket bedöms som en styrka.

Sammanvägd bedömning av bedömningsområdet förutsättningar

Bedömning med motivering: Tillfredsställande

Lärosätets förutsättningar inom personal och utbildningsmiljö är tillfredsställande. Antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt. Bedömaregruppen ser dock ett behov av att fortsätta det medvetna arbetet med rekryteringsbasen för högre akademisk kompetens inom förskoleområdet. Det finns även en vetenskaplig och professionsinriktad miljö för utbildningen, med goda förutsättningar att bedriva verksamhet med ett nära samband mellan forskning och utbildning.

Som en styrka vill bedömaregruppen särskilt lyfta fram arbetet för att knyta samman forskning, utbildning och verksamhet, och att de projekt som studenter genomför i utbildningen ofta har en grund i pågående forskningsprojekt. Bedömaregruppen vill ändå uppmana till en översyn av organisationen runt de självständiga arbetena, eftersom de arbeten som bedömaregruppen har bedömt visar på vissa svagheter.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat**Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen kunskap och förståelse**

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, men säkerställer inte genom examination, att studenten när examen utfärdas visar sådana kunskaper inom det förskolepedagogiska området och sådana ämneskunskaper, inbegripet kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, som krävs för yrkesutövningen.*

I självvärderingen och i intervjuunderlaget redogör lärosätet för en genomtänkt utbildning sett till såväl utformning som genomförande. Utbildningen är baserad på en pedagogisk idé om att integrera förskolepedagogik och ämnesinnehåll med ämnesdidaktik och träning i estetisk gestaltning. Som helhet visar lärosätet en medvetenhet om examensmålets relation till utbildningens olika kurser genom att tydligt presentera och exemplifiera hela kedjan från examensmål till lärandemål, genomförande, examination och bedömningskriterier. Bedömaregruppen anser att en styrka i utbildningen är det sätt som estetiska och gestaltande former vävs in i teori och didaktik, vilket konkretiseras genom innovativa exempel i självvärderingen.

Bedömaregruppen ser brister i säkerställandet av examensmålet utifrån de bedömningskriterier och examinationsformer som presenteras i självvärderingen och utifrån de självständiga arbetena. För att bedömningskriterier ska kunna säkerställa kunskap och förståelse vid examination behöver de peka ut vad studenten ska kunna. Med andra ord kan ett bedömningskriterium inte enbart definieras utifrån aktivt deltagande i ett kursmoment eller att studenten har följt instruktionen för en viss uppgift. Bedömaregruppen menar att bedömningskriterier av sådant slag behöver revideras och tydligt kopplas till lärandemålen. I självvärderingen presenteras också bedömningskriterier som länkar till lärandemålen på ett adekvat sätt, men det är inte klart hur den enskilda studentens kunskaper säkerställs i gruppexaminationer. Eftersom enskild bedömning är varje students rättighet och varje lärosätes skyldighet föreslår bedömaregruppen ett förtydligande på denna punkt.

Bedömaregruppens bedömning av examensmålet baseras även på genomgången av ett slumpmässigt urval självständiga arbeten från utbildningen. En majoritet av dessa arbeten visar att examensmålet inte är säkerställt utan uppvisar bristande kunskaper inom förskolepedagogiskt område och brister i relevant forsknings- och utvecklingsarbete. Det betyder att det finns en diskrepans mellan den kunskap och förståelse som självvärderingen beskriver att studenterna ska uppnå och den kunskap

och förståelse som de självständiga arbetena visar. Kvaliteten i arbetena styrker med andra ord inte självvärderingen. Bedömargruppen frågar sig om arbetenas bristande måluppfyllelse kan vara ett resultat av det låga antalet disputerade med professionskunskap, och råder därför lärosätet att se över hur disputerade med professionskunskap kan användas på ett mer strategiskt sätt för en högre grad av måluppfyllelse i de självständiga arbetena. I såväl intervjuunderlaget som i självvärderingen framkommer att det pågår ett relevant utvecklingsarbete för att nå högre kvalitet i de självständiga arbetena. Bedömargruppen ser detta utvecklingsarbete som högprioriterat för att komma tillrätta med att påfallande många självständiga arbeten inte visar att studenterna har tillräckliga ämneskunskaper eller kunskaper inom det förskolepedagogiska området.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, men säkerställer inte genom examination, att studenten när examen utfärdas visar kännedom om vetenskapsteori och kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, samt om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen.

Enligt självvärderingen möjliggör och säkerställer utbildningen måluppfyllelse av examensmålet. Självvärderingen presenterar lärandemål som också visar på en progression, och presenterar relevanta exempel på hur examensmålet genomförs och examineras. Det finns en samstämmighet i hela kedjan från examensmål till kursmål och slutligen till bedömningskriterier. Självvärderingen beskriver också ett undersökande arbetssätt som praktiseras genom hela utbildningen, vilket sannolikt innebär möjligheter för studenterna att tillägna sig kunskap om och förståelse för såväl innebörder i vetenskaplig grund som argumentationsteknik på vetenskaplig grund.

Det är dock problematiskt att det även inom detta examensmål finns en diskrepans mellan vad självvärderingen beskriver och bedömargruppens bedömning av självständiga arbeten. Majoriteten av de arbeten bedömargruppen har gått igenom visar bristande kännedom om vetenskapsteori och vetenskaplig systematik, och bristande kännedom om kvalitativ och kvantitativ metod. Trots att studenterna enligt självvärderingen tränas i ett forskningsaktivt arbetssätt uppvisar en majoritet av de självständiga arbetena bristande kvaliteter i vetenskaplighet, det vill säga förhållningssätt, design, analys och självständighet. Lärosätet påtalar i både självvärderingen och vid intervjutillfället att det pågår ett utvecklingsarbete runt självständiga arbeten eftersom det har framkommit i utvärderingar att studenter upplever vetenskapsteori och metod som svårt. Exempel på vidtagna åtgärder är laborativa moment och workshops. Enligt intervjuunderlaget finns ett stödsystem för handledare som innebär en form av bihandledarskap innan handledarna får ansvar för att på egen hand handleda ett självständigt arbete. Detta bedöms som en relevant strategi, särskilt med tanke på att samtliga handledare inte är disputerade. Vidare ser bedömargruppen grupphandledning under ledning av disputerad lärare som ett gott exempel. Enligt självvärderingen har lärosätet även vidtagit åtgärder för progressionen i vetenskapligt skrivande. Utifrån det sammantagna underlaget ser bedömargruppen att ett utvecklingsarbete pågår och uppmanar lärosätet att prioritera fortsatta åtgärder inom detta utvecklingsområde för att säkerställa måluppfyllelse av examensmålet.

För den del av målet som beaktar relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet bedöms lärosätet ha en genomtänkt idé, där målet är att få studenterna att se teorin i praktiken och vice versa. Utifrån självvärderingen bedöms lärosätet medvetet problematisera dualismen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Lärosätet beskriver också en variation av undervisningsmoment. Bedömargruppen ser det som en styrka att studenterna får kontinuerliga veckouppgifter som går ut på att samla in material om ett förskolepedagogiskt fenomen och sedan

Datum
2019-04-15Reg.nr
411-00457-17

analysera det i grupp utifrån teori. Det är även föredömligt att examinatorerna har kontinuerliga möten för att säkerställa och utveckla studenternas förståelse för relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat**Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen färdighet och förmåga**

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom yrkesområdet.*

Utifrån självvärderingen bedömer bedömargruppen att utbildningen möjliggör måluppfyllelse av examensmålet. Det framkommer genom exemplifierade lärandemål, lärandeaktiviteter och examinationer från kurserna inom den verksamhetsförlagda utbildningen. Enligt bedömargruppen finns en progression som även säkerställer måluppfyllelsen, inte minst genom att studenternas egna självvärderingar ligger till grund för de trepartssamtal som examinerar de verksamhetsförlagda kurserna. Det finns enligt bedömargruppen en stor styrka i trepartssamtalen, som lärosätet ser som givande men också resurskrävande. Genom att studenterna på ett systematiskt sätt samlar in och reflekterar över erfarenheter under den verksamhetsförlagda utbildningen möjliggör utbildningen på olika sätt egen professionsutveckling. Till exempel utför studenterna skrivuppgifter där egna erfarenheter relateras till andras och till tidigare forskning, samt gestaltande redovisningar.

När det gäller att möjliggöra och säkerställa den del av målet som handlar om kunskapsutveckling refererar lärosätet till de självständiga arbetena både i självvärderingen och i intervjuunderlaget. Majoriteten av de självständiga arbetena styrker att utbildningen säkerställer att studenten har förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över såväl egna som andras forskningsresultat samt föra ett resonemang om pedagogiska implikationer. Det finns dock arbeten som är normativa och saknar en kritisk vetenskaplig hållning. Såväl systematiseringen som reflektionen över egna och andras forskningsresultat brister. Detta är något som bedömargruppen rekommenderar lärosätet att arbeta vidare med.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att tillämpa sådan förskoledidaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det förskolepedagogiska området och inom de ämnesområden som utbildningen avser samt för yrkesutövningen i övrigt.

Lärosätet visar på ett tillfredsställande sätt att det ingår i samtliga kurser att tillämpa teoretiska kunskaper didaktiskt och metodiskt i förhållande till kursens ämne. Måluppfyllelse sker särskilt under kurserna inom den verksamhetsförlagda utbildningen, där studenterna får många tillfällen att träna sina pedagogiska färdigheter och förmågor både individuellt och i samarbete i arbetslag. Bedömargruppens bedömning är att kurserna inom den verksamhetsförlagda utbildningen följer en tydlig progression där studenterna systematiskt tränas i observation, planering, genomförande och utvärdering i relation till förskoledidaktik och ämnesdidaktik. Självvärderingen konkretiserar detta på flera sätt, där nallekonserten är ett exempel. Bedömargruppen understryker att en styrka i utbildningen är de kontinuerliga inslag av rollspel och drama som enligt självvärderingen är ett fokus i utbildningen. Utmaningen ligger dock i hur den enskilda studentens kunskaper säkerställs i

Datum
2019-04-15Reg.nr
411-00457-17

gestaltande gruppexaminationer. Det framkommer inte tydligt i det samlade bedömningsunderlaget, och bedömargruppen föreslår därför lärosätet att se över hur man säkerställer detta.

Bedömargruppen riktar också kritik mot bedömningskriterier som inte specificerar ett innehåll och länkar tydligt till ett lärandemål utan fokuserar på att följa instruktioner, delta aktivt, reflektera muntligt etc. Bortsett från kriterier av detta slag innehåller självvärderingen tydliga exempel på konstruktiv länkning mellan examensmål och bedömningskriterier. Enligt självvärderingen har lärosätet initierat ett arbete med att utveckla bedömningskriterier med fokus på progression i förmågan att leda och utvärdera pedagogiska aktiviteter respektive relationskompetens i kurser inom den verksamhetsförlagda utbildningen. Detta ser bedömargruppen som positivt. Det finns också planer på att utveckla kriterierna för progressionen i färdighetsmoment i de högskoleförlagda kurserna. I och med det arbete som pågår menar bedömargruppen att examensmålet både möjliggörs och säkerställs.

Utbildningen möjliggör inte genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer inte genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje barns lärande och utveckling.

Det är inte tydligt utifrån självvärderingen och intervjuunderlaget hur utbildningen säkerställer examensmålets delar "självständigt" och "tillsammans med andra". Det saknas en presentation av lärandemål med formuleringar om att studenten "självständigt ska". Progressionen i de beskrivna lärandemålen går från "under handledning" till "i samverkan", och därför kan inte bedömargruppen se hur lärosätet möjliggör och säkerställer studentens självständiga förmåga att planera, genomföra utvärdera och utveckla verksamheten. Undervisningsbegreppet får inte heller en tydlig plats, vilket bedömargruppen uppmuntrar lärosätet att förhålla sig till på ett tydligare sätt. Vidare efterfrågar bedömargruppen tydlighet om studenternas möjlighet att utveckla färdigheter och förmågor i att initiera, planera och genomföra utvecklingsarbeten.

Samtidigt understryker bedömargruppen att det i självvärderingen också finns tydliga exempel som belyser hela kedjan från mål till genomförande och examination för delar av examensmålet. Positivt är att det finns exempel på lärandemål som uttalat riktar uppmärksamheten mot varje enskilt barns lärande och utveckling. Utbildningen bedöms även ge studenterna en variation i såväl lärandeaktiviteter som examinationsformer, vilket är en styrka i utbildningen.

Sammantaget gör bedömargruppen bedömningen att den andra delen av examensmålet uppfylls medan den första delen har brister som rör den självständiga förmågan att planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten. Detta behöver åtgärdas.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällsrelaterade och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling.*

Enligt självvärderingen möjliggör och säkerställer utbildningen måluppfyllelse. Bedömargruppen framhåller att det i det samlade bedömningsunderlaget finns beskrivningar som styrker hur studenterna får möjlighet att utveckla sin förmåga att göra bedömningar utifrån vetenskapliga aspekter, till exempel genom att läsa och tolka vetenskapliga artiklar samt göra litteratursökning. Exempelvis beskriver självvärderingen ett moment som innebär att studenterna söker vetenskapliga texter som är grundläggande i en examinerande gruppuppgift, där erfarenheter relateras till teorier om barn och barndom, förskolans praktik och professionens förutsättningar och styrdokument. Det menar bedömargruppen lägger en god grund för det komplexa förskolläraryupdraget.

Demokratiuppdraget, värdegrundsfrågor, likabehandling och barns rättigheter är starka inslag i utbildningens innehåll enligt bedömargruppen. Självvärderingen beskriver även hållbar utveckling som ett tema. Det kopplas främst till demokratifrågor, men även ekologiska aspekter beaktas. Bedömargruppen noterar att ekonomiska aspekter inte nämns. Examinationsformerna varierar, men vad som faktiskt examineras framgår inte av självvärderingen. För detta examensmål innehåller självvärderingen endast en ren beskrivning utan värdering, och därmed saknas också identifierade utvecklingsområden.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat**Jämställdhet**

Bedömning med motivering: *Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.*

Lärosätet ger i självvärderingen en tydlig och relevant beskrivning av hur studenterna har möjlighet att tillgodogöra sig förhållningssätt och perspektiv på jämställdhet, normkritik, mångfald, genus och likabehandling som är viktiga för professionen. Detta styrks med exempel på lärandemål, genomförande, examination och bedömning. Bedömargruppen understryker ännu en gång att bedömningskriterier som är av karaktären aktivt deltagande bör utgå och ersättas med kriterier som fokuserar på vad studenten ska kunna. En styrka är att en genusvetenskaplig och normkritisk teorigrund introduceras redan första terminen. Kurslitteraturen indikerar att utbildningen uppmärksammar förskolan som könad institution, vilket bedöms som högst relevant.

Vidare redogör lärosätet för problematiken med den låga andelen manliga studenter. Lärosätet redovisar detta som ett identifierat utvecklingsområde, och bedömargruppen ser de vidtagna åtgärderna som relevanta. Exempelvis kan manliga studenter placeras i samma studiegrupp och med en manlig grupplärare för att möjliggöra erfarenhetsutbyte. Vidare påtalar självvärderingen den låga andelen manliga undervisande lärare. Lärosätet understryker möjligheten att använda hela lärosätets kompetens i utbildningen, exempelvis från Centrum för genusforskning.

Lärosätet bedöms ta jämställdhetsperspektivet i beaktande på många olika sätt, och självvärderingen visar hur jämställdhetsfrågor genomsyrar hela utbildningen. Detta styrks genom de lärandemål, lärandeaktiviteter och varierade examinationsformer som lärosätet presenterar.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat**Uppföljning, åtgärder och återkoppling**

Bedömning med motivering: *Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.*

Det är lärarutbildningsnämnden alternativt programrådet som har ansvar för att följa upp

utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination och att se till att uppföljningens resultat vid behov omsätts i kvalitetsutvecklande åtgärder. I självvärderingen framkommer att det finns en stödorganisation för det systematiska kvalitetsarbetet vid lärosätet, och att program och kurser följs upp kontinuerligt med hjälp av enkäter. En styrka enligt bedömaregruppen är att kursutvärderingar ibland kompletteras med så kallade kursinvärderingar för att förtydliga studenternas mål, förkunskaper och förväntningar under pågående kurs. I självvärderingen framkommer en tydlig samverkan mellan olika intressenter, från student till institution och beredande organ, vilket möjliggör uppföljning, åtgärder och återkoppling. Återkoppling sker genom att resultatet presenteras på lärosätets webbplats. Bedömaregruppen vill dock påpeka att fokus ligger på uppföljning, genomförande och återkoppling på kort sikt, och att systematiken i utvärderingarna inte framkommer tydligt. I självvärderingen lyfter lärosätet att kursutvärderingarna har låg svarsfrekvens, och det framgår inte om den är tillräcklig för att göra valida tolkningar.

Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

Lärosätet har enligt bedömningsunderlaget högre kvarvaro av studenter läsår två än riket i övrigt och hög genomströmning. I självvärderingen och i intervjuerna framkommer att studenterna får möjlighet att påverka den egna läroprocessen under kurser. Utifrån intervjuunderlaget framstår dialogmötena som ett viktigt forum för studenterna att göra sina röster hörda.

Sammanvägd bedömning av bedömningsområdet utformning, genomförande och resultat
Bedömning med motivering: Inte tillfredsställande

Den sammanvägda bedömningen är att utbildningen möjliggör men inte fullt ut säkerställer måluppfyllelse av examensmålen i kunskapsformen Kunskap och förståelse. Det samlade bedömningsunderlaget som bedömaregruppen har att tillgå ger inte en entydig bild. Det är problematiskt att en majoritet av de självständiga arbetena inte visar på måluppfyllelse för examensmålen, och därför inte styrker det säkerställande som beskrivs i självvärderingen. I såväl intervjuunderlaget som i självvärderingen framkommer dock att lärosätet arbetar aktivt med relevanta strategier för att utveckla kvaliteten på de självständiga arbetena. Bedömaregruppen uppmanar till fortsatt utvecklingsarbete med särskild uppmärksamhet riktad mot att arbetena visar att studenten har kunskaper inom förskolepedagogiskt område och innefattar relevant aktuell forskning. Utbildningen ska också säkerställa att studenten har kännedom om vetenskapsteori samt om kvantitativ och kvalitativ metod. Samtidigt noterar bedömaregruppen att den del av examensmålet som behandlar relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet bedöms som genomtänkt i utbildningen. Utbildningens upplägg med att få studenterna att se teorin i praktiken och vice versa ses dessutom som en styrka. Detta görs genom kontinuerliga veckouppgifter där studenterna i grupp studerar och samlar in material om ett förskolepedagogiskt fenomen som sedan analyseras utifrån teori.

När det gäller måluppfyllelse av examensmålen i kunskapsformen Färdighet och förmåga bedöms utbildningen möjliggöra och säkerställa färdigheter och förmågor i att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera. Utbildningen bedöms också möjliggöra och säkerställa förmågan att tillämpa förskoledidaktik och ämnesdidaktik. Det finns en progression i hur färdigheter och förmågor examineras genom trepartssamtal under den verksamhetsförlagda utbildningen. Som en styrka i utbildningen vill bedömaregruppen nämna studenternas systematiska sätt att samla in och reflektera över erfarenheter under den verksamhetsförlagda utbildningen. Detta görs genom en självvärdering som ligger till grund för det examinerande trepartssamtalet och som möjliggör den

egna professionsutvecklingen.

Däremot bedöms utbildningen varken möjliggöra eller säkerställa måluppfyllelse för examensmålet för förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och pedagogisk verksamhet. Progressionen i de beskrivna lärandemålen går från "under handledning" till "i samverkan", och bedömargruppen kan därför inte se hur lärosätet möjliggör och säkerställer studenternas självständiga förmåga att planera, genomföra, utvärdera och utveckla verksamheten. Undervisningsbegreppet bedöms inte heller ha en tydlig plats, vilket bedömargruppen rekommenderar lärosätet att förtydliga. Vidare efterfrågar bedömargruppen en tydlighet i studenternas möjlighet att utveckla färdigheter och förmågor i att initiera, planera och genomföra utvecklingsarbeten.

Utbildningen bedöms möjliggöra och säkerställa examensmålen för kunskapsformen Värderingsförmåga och förhållningssätt. Studenterna får möjlighet att utveckla sin förmåga att göra bedömningar utifrån vetenskapliga aspekter, till exempel genom att läsa och tolka vetenskapliga artiklar samt göra litteratursökning. Exempelvis beskriver självvärderingen ett moment som innebär att studenterna söker vetenskapliga texter som är grundläggande i en examinerande gruppuppgift och som relaterar erfarenheter till teorier om barn och barndom, förskolans praktik och professionens förutsättningar och styrdokument. Det bedöms lägga en god grund för det komplexa förskolläraryuppdraget. Enligt bedömargruppen är demokratiuppdraget, värdegrundsfrågor, likabehandling och barns rättigheter styrkor i utbildningens innehåll.

Generellt har lärosätet redan identifierat utvecklingsområden i självvärderingen när det gäller att möjliggöra och säkerställa examensmålen i de tre kunskapsformerna. Åtgärderna bedöms vara relevanta. Ett sådant utvecklingsområde rör progressionen i utbildningen, vilken behöver förtydligas. Inom vissa områden har åtgärder redan vidtagits vilket har resulterat i tydliga progressionsnivåer, exempelvis inom vetenskapligt skrivande. Bedömargruppen uppmuntrar till fortsatt arbete med progressionen i utbildningen, och vill särskilt rikta uppmärksamhet mot användningen av aktiva verb i lärandemålen. I de exempel på lärandemål som självvärderingen presenterar, oavsett nivå, används "redogöra för" som aktivt verb. Ett förslag är att anpassa det aktiva verbet i lärandemålen till den nivå som kursen befinner sig på, och på så sätt tydliggöra progressionen mellan utbildningens kurser.

Vidare rekommenderar bedömargruppen en översyn av samstämmigheten mellan lärandemål och bedömningskriterier, samt av att kriterierna faktiskt anger vad studenten ska kunna. Flera bedömningskriterier som presenteras i självvärderingen riktar fokus mot aktivt deltagande eller att studenten har följt instruktionen för uppgiften, i stället för att fokusera på innehållet. För att säkerställa måluppfyllelse behöver sådana betygskriterier revideras. Bedömargruppen efterfrågar även ett klagörande av hur den enskilda studentens kunskap och förståelse samt färdigheter och förmågor säkerställs vid gestaltande och laborativa gruppexaminationer. Eftersom enskild bedömning är varje students rättighet och varje lärosätes skyldighet föreslår bedömargruppen att lärosätet förtydligar hur detta slags examinationer examinerar den enskilda studentens kunskaper, färdigheter och/eller förmågor. Samtidigt noterar bedömargruppen att examinationsformerna varierar mellan individuella och gruppexaminationer samt mellan muntliga, gestaltande och skriftliga examinationer, vilket är en styrka.

Enligt bedömargruppen genomsyrar jämställdhetsperspektivet utbildningen. Det konkretiseras i självvärderingen genom tydliga lärandemål, lärandeaktiviteter och examinationsformer. Som en styrka

noterar bedömargruppen att en genusvetenskaplig och normkritisk teorigrund introduceras redan under den första terminen i utbildningen. Litteraturen indikerar att utbildningen uppmärksammar förskolan som könad institution, vilket bedöms som högst relevant.

Vidare görs bedömningen att utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs upp systematiskt och att resultatet återkopplas till berörda intressenter. Vid behov vidtar utbildningen åtgärder för kvalitetsutveckling.

Bedömningsområde: Studentperspektiv**Studentperspektiv**

Bedömning med motivering: *Studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.*

Lärosätet bedöms verka för att studenterna tar en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningen. Självvärderingen och intervjuunderlaget ger konkreta exempel på hur studenters synpunkter realiseras. Ett sådant exempel är att utbildningen satte in ytterligare ett litteraturseminarium när det vid ett kursråd framkom att litteraturen inte hade bearbetats tillräckligt. Exempel av detta slag stärker studentinflytandet.

Vidare framkommer det i såväl självvärderingen som intervjuunderlaget att det finns studentrepresentanter i alla beslutande organ. Dialogmöten hålls varje termin, och enligt intervjuerna är de ett värdefullt forum för att göra olika röster hörda. Ett gott exempel är att dekanen har månatliga möten med studentkåren. Även lärosätets lärplattform och chatt bedöms möjliggöra för studenter att ta en aktiv roll i utbildningen.

Sammanfattande bedömning av bedömningsområdet studentperspektiv

Bedömning med motivering: *Tillfredsställande*

Enligt självvärderingen och intervjuunderlaget verkar lärosätet för att studenterna ska ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningen, vilket styrks med konkreta exempel. Det finns studentrepresentanter i alla beslutande organ. Studenterna bedöms ha möjlighet att både göra sina röster hörda och få dem beaktade formellt och informellt.

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan**Arbetsliv och samverkan**

Bedömning med motivering: *Utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.*

Enligt bedömargruppen är utbildningens utformning och genomförande vad gäller arbetsliv och samverkan tillfredsställande. Argumenten är att det finns tydliga exempel på nära samverkan mellan lärosätet och arbetslivet genom att huvudmän, förskola samt att de lokala lärarutbildare som ansvarar för handledningen på den verksamhetsförlagda utbildningen utvecklar utbildningen, håller den uppdaterad och bidrar till att den säkerställer och lever upp till arbetslivets krav.

Att studenterna arbetar i arbetslag även under den högskoleförlagda utbildningen bedöms som en god förberedelse för arbetslivet. Vidare bedöms lärosätet ha ett tydligt upplägg för den verksamhetsförlagda utbildningen, vilket bidrar till nödvändig arbetslivskontakt för studenterna. I flera kurser inom den verksamhetsförlagda utbildningen organiserar man trepartssamtal där både lärarutbildare från fältet och lärosätet deltar i samtal med studenten. De lokala lärarutbildarnas, det vill

säga handledarnas, kompetens kvalitetssäkras genom handledarutbildning och terminsträffar. Det ser bedömargruppen som en styrka. Även studenternas möjlighet till möten med arbetslivet genom fältstudiedagar värderas positivt. Vidare har skolchefer poster som externa ledamöter i lärarutbildningsnämnden, vilket är ytterligare exempel på nära samverkan.

Ett utvecklingsområde som bedömargruppen ser som viktigt är alumnverksamheten, som enligt självvärderingen är i sin linda. Det framkommer i underlaget att tidigare studenter i något enstaka fall har deltagit i undervisningen för att delge sitt perspektiv på arbetslivet.

Sammanfattande bedömning av bedömningsområdet arbetsliv och samverkan**Bedömning med motivering:** *Tillfredsställande*

Arbetslivsperspektivet bedöms som centralt i utbildningen, och enligt bedömargruppen samverkar lärosätet på ett tillfredsställande sätt med huvudmän och verksamma förskollärare för att utveckla utbildningen, hålla den uppdaterad och säkerställa att utbildningen tydliggör de krav och förväntningar som arbetslivet ställer på en förskollärare.

Samlat omdöme: Ifrågasatt kvalitet**Bedömning med motivering:** *Sammantaget visar underlagen att utbildningens kvalitet är ifrågasatt.*

Bedömningsområdet Förutsättningar bedöms som tillfredsställande.

Det finns goda förutsättningar inom personal och utbildningsmiljö för att utforma, genomföra och säkerställa en förskollärarytbildning av hög kvalitet. Lärosätet bedöms arbeta strategiskt för att ta vara på lärosätets samlade högre akademiska kompetens, och det finns även en väl utvecklad samverkan med lokala skolhuvudmännen genom den så kallade Värmlandsmodellen. Vidare ser bedömargruppen positivt på lärosätets strävan att öka den högre akademiska kompetensen inom förskoleområdet för att stärka förskollärarytbildningen som en akademisk professionsutbildning. Ett styrkeområde är det arbete som bedrivs för att låta forskning, utbildning och verksamhet närma sig varandra.

Bedömningsområdet Utformning, genomförande och resultat bedöms som inte tillfredsställande.

Det finns många goda exempel på hur utbildningens utformning, genomförande och resultat möjliggör måluppfyllelse av examensmålen, men det finns samtidigt brister i säkerställandet av examensmålen. Inte minst finns brister när det gäller de examensmål om kunskap och förståelse som examineras i de självständiga arbetena. För att säkerställa examensmålen vill bedömargruppen peka ut utvecklingsområden som rör kvaliteten i självständiga arbeten, säkerställande av den enskilda studentens kunskap vid gruppexamination och utformningen av bedömningskriterier. För att bedömningskriterier ska kunna säkerställa en viss kunskap vid examination behöver de peka ut vad studenterna ska kunna. Det betyder konkret att ett bedömningskriterium inte kan bygga på aktivt deltagande eller på att studenterna har följt instruktionen för en uppgift. Bedömargruppen rekommenderar därför en översyn av bedömningskriterier av sådant slag. Vidare menar bedömargruppen att det är otydligt hur den enskilda studentens kunskap och förståelse samt färdighet och förmåga säkerställs vid gestaltande och laborativa gruppexaminationer. Eftersom enskild bedömning är varje students rättighet och varje lärosätes skyldighet rekommenderar bedömargruppen ett förtydligande på denna punkt. Bedömargruppen uppmanar också lärosätet att beakta påvisade brister i de självständiga arbetena, och vidta åtgärder så att de examensmål som lärosätet ska säkerställa genom de självständiga arbetena också uppnås.

Ett annat förbättringsområde som bedömargruppen har pekat ut rör progressionen i utbildningen.

Bedömargruppen föreslår en översyn av progressionsnivåerna och av hur dessa synliggörs med hjälp av aktiva verb i kursplanemålen. Examensmålet som definierar färdigheter och förmågor att planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och pedagogisk verksamhet ifrågasätts av bedömargruppen. Bedömargruppen rekommenderar att de lärandemål som relaterar till detta examensmål ses över så att även studenternas självständiga förmåga att planera, genomföra, utvärdera och utveckla verksamheten innefattas i målformuleringarna. Vidare anser bedömargruppen att lärosätet på ett förtjänstfullt sätt arbetar för att få studenterna att se teorin i praktiken och vice versa. För att uppnå detta beskriver självvärderingen att studenterna får kontinuerliga veckouppgifter där de i grupp studerar och samlar in material om ett förskolepedagogiskt fenomen som sedan analyseras utifrån teori. I intervjuunderlaget framkommer att projekt som är lärandeaktiviteter inom utbildningen ofta har sin grund i pågående forskningsprojekt. Bedömargruppen ser det som en styrka att studenterna därigenom får träna sig i ett forskande arbetssätt, inte minst inför de självständiga arbetena. Utmaningen är att få lärandeaktiviteter av detta slag att också falla väl ut i form av högre målpåfyllelse i de självständiga arbetena.

Ett jämställdhetsperspektiv genomsyrar utbildningen och konkretiseras genom lärandemål, lärandeaktiviteter och examinationsformer. Som en styrka noterar bedömargruppen att en genusvetenskaplig och normkritisk teorigrund introduceras redan under den första terminen i utbildningen. Litteraturen indikerar att utbildningen uppmärksammar förskolan som könad institution, vilket bedöms som högst relevant. Vidare görs bedömningen att utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs upp systematiskt och att resultatet återkopplas till berörda intressenter. Vid behov vidtar utbildningen åtgärder för kvalitetsutveckling.

Bedömningsområdet Studentperspektiv bedöms som tillfredsställande.

Lärosätet bedöms verka för att studenterna tar en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningen, vilket styrks med konkreta exempel. Studenterna bedöms ha möjlighet både att göra sina röster hörda och att få dem beaktade.

Bedömningsområdet Arbetsliv och samverkan bedöms som tillfredsställande.

Arbetslivsperspektivet bedöms som centralt i utbildningen, och enligt bedömargruppen samverkar lärosätet på ett tillfredsställande sätt med huvudmän och verksamma förskollärare i syfte att utveckla utbildningen, hålla den uppdaterad och säkerställa att utbildningen tydliggör de krav och förväntningar som arbetslivet ställer på en förskollärare.

Linköpings universitet

Lärosäte	Huvudområde/examen	ID-nr
Linköpings universitet	Förskolläraryxamen	A-2017-12-4283
<p>Bedömningsområde: Förutsättningar</p> <p>Personal</p> <p>Bedömning med motivering: <i>Antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.</i></p> <p>Underlagen i självvärderingen visar att personalstyrkan har en adekvat kompetens i relation till utbildningens volym, innehåll och genomförande. Lärargruppen är stor med varierande grad av undervisning på programmet. Det finns en kärna av lärare som arbetar mer intensivt på programmet. Under intervjuerna framkom att kärnan består av 15-20 lärare som till största del har förskolläraryxambakgrund. Därmed bedömer bedömgruppen att den professionsrelaterade kompetensen kortsiktigt är god. Professionen framhävs också genom användningen av kursmentorer som arbetar en del av sin tjänst i förskolan, och som är med i planering och undervisning i kurserna.</p> <p>I självvärderingen framgår även att av hela lärarlaget är omkring två tredjedelar disputerade, varför bedömgruppen även bedömer att den vetenskapliga kompetensen är god. Lärosätet har krav på dokumenterad skicklighet i undervisning redan vid anställningar, varför den pedagogiska kompetensen också bedöms som god. Både i självvärderingen och under intervjuerna framgår att lärosätet arbetar utifrån en beställarorganisation och när lärosätet beställer lärare är det spetskompetens inom området som är utgångspunkten. Detta beskriver dock lärosätet i självvärderingen som en utmaning, det vill säga att balansera spetskompetens med kontinuitet, eftersom lärarna som forskar inte alltid är tillgängliga för undervisning. Under intervjun framgick det att lärosätet har förlängt beställningsuppdraget till sex år, för att få mer kontinuitet i arbetslaget. Av självvärderingen framgår att kompetensutveckling sker genom att lärosätet ger lektorer och professorer tid att söka externa medel, och genom att det anordnar föreläsningar och högre seminarier så att lärarna håller sig uppdaterade inom aktuell forskning och kan presentera egna utkast till vetenskapliga texter. Lärosätet anordnar också lärarträffar och internat för att diskutera pedagogiska frågor. Medarbetarna uppmuntras även att delta i konferenser och att delta i pedagogisk fortbildning. Det framgår dock inte hur många VFU-lärare som har gått handledarutbildning men enligt intervjun har de flesta gjort det, och det finns dessutom krav på att alla VFU-lärare ska ha deltagit i en handledarintroduktion.</p> <p>För att kortsiktigt lösa personalfrågan har lärosätet enligt självvärderingen återanställt pensionerade disputerade lärare. På längre sikt satsar man på kompetensutveckling för adjunkterna, och tanken är att de ska disputera längre fram. Två tredjedelar av lärarna är tillsvidareanställda och man hoppas kunna anställa doktoranderna när de har disputerat.</p>		
<p>Bedömningsområde: Förutsättningar</p> <p>Utbildningsmiljö</p> <p>Bedömning med motivering: <i>Det finns en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.</i></p> <p>Självvärderingen presenterar en tydlig forskningsanknytning och konkreta exempel på relationen</p>		

mellan forskningsprojekt och kurser i utbildningen. Utbildningen är knuten till flera forskningsmiljöer som finns vid olika institutioner. Lärosätet ger som exempel på detta kursen *Förskolepedagogiska området - Samverkansprocesser*, 10,5 högskolepoäng under år 3, där studenter har ett nära samarbete med forskare. Det framgår även att kurslitteraturen är relaterad till aktuella forskningsprojekt. Under intervjuerna framgår att forskningsprojekt kommer studenterna till del genom att de får diskutera forskningspublikationer tillsammans med forskare på seminarier och dessa forskare föreläser också om sina projekt för studenterna. Det är också möjligt för studenterna att skriva sitt självständiga arbete kopplat till något forskningsprojekt som pågår. Studenterna får även möjlighet att knyta an till yrkesprofessionen genom kursmentorerna som är förskollärare och verksamma inom utbildningen, genom seminarier där studenterna får stöd i att koppla samman teori och praktik.

Under intervjun framgår det att de forskande lärarna inte alltid finns tillgängliga på grund av sin forskning. När forskarna får forskningsmedel så har de mindre tid för undervisning och då måste en annan lärare undervisa istället, vilket innebär en utmaning i bemanningen av lärare vid utbildningen. I självvärderingen lyfter lärosätet fram ännu en utmaning som består i att kontinuerligt möjliggöra för lärare utan egna forskningsmedel att ta del av aktuell forskning och själva forska.

Sammanvägd bedömning av bedömningsområdet förutsättningar

Bedömning med motivering: Tillfredsställande

Personalstyrkan har adekvat kompetens i relation till utbildningens volym, innehåll och genomförande. Lärargruppen är stor med varierande grad av undervisning i utbildningen. Det finns en kärna på 15-20 lärare som arbetar en större del i utbildningen och som till övervägande delen har förskolläraryrkesbakgrund. Därmed bedömer bedömargruppen att den professionsrelaterade kompetensen är god på kort sikt. I hela lärolaget är två tredjedelar disputerade varför bedömargruppen även bedömer att den vetenskapliga kompetensen är god. Lärosätet har krav på dokumenterad skicklighet i undervisning redan vid anställningar, varför bedömargruppen bedömer att även den pedagogiska kompetensen är god. Kompetensutveckling sker genom att lärosätet ger lektorer och professorer tid att söka externa medel. Lärosätet anordnar föreläsningar och högre seminarier, lärarträffar och internat, och medarbetarna uppmuntras också att delta i konferenser och i pedagogisk fortbildning.

För att kortsiktigt lösa personalfrågan har lärosätet återanställt pensionerade disputerade lärare och satsat på forskarutbildning för adjunkterna. Två tredjedelar av lärarna är fast anställda och lärosätet hoppas kunna anställa doktoranderna när de har disputerat. Bedömargruppen bedömer att planerna är tillräckliga för att lösa personalfrågan på lång och kort sikt.

I självvärderingen beskriver lärosätet en tydlig forskningsanknytning och ger konkreta exempel på relationen mellan forskningsprojekt och kurser i programmet, där studenter har ett nära samarbete med forskare. Studenterna får till exempel diskutera forskningspublikationer tillsammans med forskare samt ta del av föreläsningar. Det framgår även att kurslitteraturen är relaterad till aktuella forskningsprojekt. Studenterna får också möjlighet att knyta an till yrkesprofessionen genom kursmentorerna som är förskollärare och verksamma inom utbildningen, och genom seminarier där studenterna får stöd i att koppla samman teori och praktik. Professionsanknytning sker också genom kurserna i verksamhetsförlagd utbildning och den organisation som lärosätet utvecklat runt dessa.

En utmaning som lärosätet beskriver både i självvärderingen och under intervjuerna är att kombinera forskning och undervisning för lärarna, eftersom det innebär att lärolaget förändras återkommande. För att också möjliggöra för lärare utan egna forskningsmedel att ta del av forskning erbjuder

lärosätet olika lösningar. Bedömargruppen bedömer att lärosätets åtgärder är tillräckliga för att på kort och lång sikt skapa förutsättningar för studenterna att möta forskning i sin utbildning.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen kunskap och förståelse

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar sådana kunskaper inom det förskolepedagogiska området och sådana ämneskunskaper, inbegripet kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, som krävs för yrkesutövningen.*

Av självvärderingen framgår att det inom utbildningen finns en progression som utgår från och konkretiserar examensmålen. Lärosätet tydliggör detta genom de lärandemål som progressivt utmanar och ställer krav på studenternas kunskap och förmåga att knyta an teori till praktik inom det förskolepedagogiska området samt på de ämneskunskaper som krävs för yrkesutövningen. Genom aktiva verb blir progressionen tydlig, dessutom möter studenterna olika arbets- och examinationsformer.

Genomförandet består av föreläsningar, seminarier, drama och fältstudier. Examinationerna som lärosätet beskriver varierar mellan salstentamen, seminarier och skriftliga rapporter. Enligt självvärderingen provas studenterna individuellt och i grupp, muntligt, teoretiskt och praktiskt. I självvärderingen beskriver lärosätet att lärarna har återkommande kursmöten där de försöker nå samförstånd vad gäller betygskriterier. Ett pågående utvecklingsarbetet vid lärosätet är att länka ihop kurserna och kursernas progression mer tydligt vilket ska utvärderas längre fram. Ett annat utvecklingsarbete innebär att förtydliga arbetsformer och examinationer i och mellan kurser inom förskolepedagogik. Under intervjuerna framgick att studenterna inte alltid är aktiva eller närvarande under seminarier. Lärosätet arbetar därför nu med att utforma lösningar på hur de kan få studenterna att uppleva att seminarierna är viktiga och på så sätt öka deltagandet. Inom ämnena språk, teknik, naturvetenskap och matematik ska studenterna enligt självvärderingen lära sig att planera, genomföra, leda och utvärdera olika ämnesområden. Lärosätet beskriver här bedömningskriterier som säkerställer att studenterna utvecklat den kunskap och förståelse som examensmålet anger.

I självvärderingen beskriver lärosätet tydliga kursmål som handlar om forskningsarbete, exempelvis forskningens relevans för matematiklärande och för utveckling av förskolans verksamhet. Lärosätet beskriver utbildningens utformning och genomförande i form av föreläsningar, seminarier och dramaverkstad som aktiviteter som möjliggör för studenterna att utveckla kunskap och förståelse inom examensmålet. I kursen *Förskolepedagogik - samverkansprocesser* i år 3 får studenterna kunskap om förskolans samverkansuppdrag med vårdnadshavare och förskoleklass/skola/fritidshem. Eftersom kurserna är förankrade i forskningsprojekt inom lärosätet medför det en kontinuerlig tillgång för studenterna till aktuell forskning. Lärosätet beskriver några bedömningskriterier vilket visar hur utbildningen säkerställer studenternas kunskap och förståelse, exempelvis "Skilja mellan olika teoretiska perspektiv på barns utveckling och lärande, relatera teorier och begrepp inom pedagogisk psykologi till förskolans verksamhet". Bedömargruppen bedömde att alla självständiga arbeten når upp till examensmålet.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar kännedom om vetenskapsteori och kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, samt om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen.

I självvärderingen beskriver lärosätet en samstämmighet mellan mål om vetenskapsteori, kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, examination och bedömningskriterier. Genom utbildningens utformning och genomförande får studenterna möjlighet att tillgodogöra sig kunskap inom det vetenskapsteoretiska området. Detta ger lärosätet exempel på i en tabell där lärandemålen tydliggör att studenterna får möjlighet att granska och analysera vetenskapliga texter där kvantitativa och kvalitativa metoder tillämpas. Studenterna tränar även på att samla in, granska och bearbeta empiriskt material med förberedande syfte inför det slutgiltiga examensarbetet. Kvantitativ metod möter studenterna i form av att de får samla in data med hjälp av en enkät. Detta för att studenterna ska kunna tillämpa detta metodval vid examensarbetet, samt för att kunna granska vetenskapliga texter som kännetecknas av kvantitativ metod. En styrka är att lärosätet identifierat att kvantitativa data inte behandlas i lika stor utsträckning som kvalitativa, varför man har satt in åtgärder. Nu möter studenterna kvantitativa studier tidigt i utbildningen och i slutet genomför de en enkätstudie byggd på kvantitativa data. Studenterna bearbetar och granskar även nationella och internationella vetenskapliga artiklar under utbildningen.

I underlaget finns endast lite beskrivet om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Lärosätet ger ett exempel på lärandemål men ger ingen konkretisering genom lärandeaktivitet. Fokus är främst på bearbetning av vetenskapliga texter, samtidigt som det går att utläsa av självvärderingen att relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet berörs under utbildningen och följer den tidigare nämnda progressionen, bland annat under den verksamhetsförlagda utbildningen. En svaghet är dock att lärosätet inte beskriver hur det säkerställer denna del av examensmålet genom examination. Under intervjuerna framkom att lärarna i flera kurser hjälper studenterna att göra kopplingar mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Studenternas erfarenheter systematiseras och dessa praktiska erfarenheter diskuteras sedan för att få dem att fungera på en vetenskaplig nivå.

Bedömaregruppen bedömer att alla de självständiga arbetena når upp till första delen av examensmålet men inget arbete innehåller den andra delen av målet, det vill säga en diskussion om relationen mellan vetenskap och beprövad erfarenhet. Eftersom detta hanteras i andra kurser bedömer bedömaregruppen det inte som något problem att studenterna inte tar upp det i det självständiga arbetet.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen färdighet och förmåga

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom yrkesområdet.*

Lärosätet beskriver exempel på lärandemål från olika kurser på olika nivåer i självvärderingen, vilket visar hur lärosätet arbetar för att nå examensmålet i hela utbildningen. Progressionen är tydligt beskriven och går från att redogöra och beskriva till att granska och analysera. Studenternas självständighet, som de förväntas visa en tydlig progression i, behandlas i en annan del av självvärderingen och den kritiska förmågan beskrivs också som innehåll i kurserna. Studenterna har under utbildningen möjlighet att anta ett förhållningssätt som grundar sig i att värdera sitt eget och andras arbeten samt verksamheten i sin helhet för att bidra till utveckling på individ-, grupp- och

verksamhetsnivå. Lärosätet erbjuder studenterna en variation av föreläsningar, seminarier samt examinerande tillfällen som tränar dem att arbeta både självständigt och i grupp. Det framgick av intervjuerna att grupparbeten ändå alltid examineras individuellt. Vid handledningstillfällen tar läraren reda på om alla är med och arbetar med gruppuppgiften. Studenterna förväntas under handledningstillfället återkoppla hur arbetet går och åtgärder kan sättas in om grupparbetet inte fungerar. Examinatorn noterar och följer upp gruppens arbete i ett samtal, och det förekommer att någon student underkänns.

Studenterna får reflektera kring pedagogisk praktik i relation till teori genom att diskutera fall. Studenterna får dessutom möta samma fall vid ett flertal tillfällen och kurser och ska diskutera det utifrån olika teoretiska ingångar. Studenterna övar sin förmåga att systematisera i en språkkurs där de gör en mindre undersökning om barns läs- och skrivutveckling.

I ett självständigt arbete tränar studenterna på att identifiera ett problemområde samt kunna se dess resultat som ett utvecklingsområde av relevans för förskolan. Studenterna tränar även på att muntligt berätta om sitt självständiga arbete för verksam personal på förskolan, vilket ger möjlighet att "försvara" det egna arbetet med vetenskaplighet som grund. Bedömargruppen bedömer att alla självständiga arbeten når upp till examensmålet.

Lärosätet framför i självvärderingen att utvecklingen av yrkesverksamheten väger tyngre jämfört med kunskapsutveckling i utbildningen. Det utvecklingsarbete som initierats innebär att utveckla studenternas förmåga att bedöma hur de kan bidra till kunskapsutveckling inom yrkesområdet, och här blir självständigt arbete av särskild vikt, enligt självvärderingen. Att kommunicera yrkesrelevansen är också ett utvecklingsområde som lärosätet arbetar med. Här vill lärosätet tydligare samverka med kommuner och förskolor i examensarbetena. Lärosätet avser också att stärka måluppfyllelsen i form av tydligare studiehandledningar och kursplaner.

Ett gott exempel på genomförande i utbildningen är när studenterna får utgå från dokumentation som samlats in i början av utbildningen och sedan återkomma till samma exempel flera gånger för att lyfta fram nya aspekter.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att tillämpa sådan förskoledidaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det förskolepedagogiska området och inom de ämnesområden som utbildningen avser samt för yrkesutövningen i övrigt.

I självvärderingen beskriver lärosätet att allmändidaktik och ämnesdidaktik genomsyrar utbildningen. Lärosätet använder en progressionskarta för att säkerställa en didaktisk progression. Kopplingen mellan lärandemål, lärandeaktivitet, examination och bedömningskriterier är tydlig. I självvärderingen beskriver lärosätet dessutom kursmål som bryter ner examensmålet på ett relevant sätt. Studenterna får planera, genomföra och utvärdera undervisning inom olika ämnen. Studenterna får också möta ämnesdidaktik och metodik i praktiken, vilket ger praktisk erfarenhet. Inom det förskolepedagogiska området får studenterna möjlighet att reflektera över barns utveckling samt den variation som man kan uppmärksamma och hur barn kan få stöd utifrån sina egna förutsättningar. Ett granskande och kritiskt förhållningssätt som ger studenterna färdighet i att pröva och ompröva kan tydas i självvärderingen. Det framgår även att studenterna får möjlighet att beröra aktuella ämnen såsom

migration i relation till förskolan.

Sedan 2016 har lärosätet genomfört ett utvecklingsarbete i syfte att tydliggöra den didaktiska progressionen och synliggöra kopplingen mellan kurser. En åtgärd har bestått av att använda fallbeskrivningar som underlag för didaktiska och metodologiska frågor. Lärosätet använder dock sällan begreppet metodik i lärandemål och bedömningskriterier men det är ändå ett tydligt innehåll i kurserna. UK-rådet (Utbildningsvetenskapligt råd) och FP-rådet (Förskolepedagogiskt råd) har fått i uppgift att ytterligare stärka undervisning och examination i relation till examensmålet.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje barns lärande och utveckling.

Examensmålet provas främst i kurser inom verksamhetsförlagd utbildning (VFU), men mål av relevans finns även i andra kurser. Självvärderingen beskriver en utvecklingsguide i VFU-kurser för att stödja progression i studenternas förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning. Först planerar, genomför och diskuterar studenterna undervisningen med handledarens stöd, sedan ska de bli mer och mer självständiga. Planering av moment med vårdnadshavare, barn och arbetslag finns också med i guiden. Progressionen är tydligt beskriven. Underlaget betonar varje barns lärande och utveckling, vilket går i linje med examensmålet. Det framgår av självvärderingen att studenterna får möjlighet att uppnå detta mål genom att de erbjuds både teoretiska och praktiska moment med fokus på planering, genomförande och utvärdering både individuellt och i grupp. Studenterna får bland annat reflektera över barns lek och lärande samt över hur estetiska läroprocesser används i den dagliga verksamheten för att stimulera barns lärande. Studenterna möter praktiska moment i form av obligatoriska verkstäder, vilket vidgar förståelsen för andras erfarenheter genom att uppleva egna erfarenheter. Genom att observera barn på förskolan tränas studenterna i förmågan att uppmärksamma och reflektera över hur barn kan stimuleras till utveckling och lärande på varierande sätt.

En svaghet i självvärderingen är enligt bedömargruppen beskrivningarna av studenternas möjligheter att träna sin förmåga att utvärdera och utveckla undervisning. Lärosätet beskriver att det görs men inte tydligt hur. Man kan utläsa att studenterna diskuterar sin undervisning med VFU-handledaren, men det vore önskvärt med bedömningskriterier eller liknande som säkerställer att dessa diskussioner inte endast handlar om att planera undervisning utan också om utfallet. Eftersom lärosätet enligt självvärderingen har startat ett utvecklingsarbete som innebär att utveckla studenternas förmågor att arbeta med utvecklingsarbete innefattas även frågor som berör utvärdering och utveckling av undervisning. Bedömargruppen anser därmed att problemet med att utveckla studenternas kunskaper om utfallet kommer att lösas inom utvecklingsarbetet.

Ett annat utvecklingsarbete som lärosätet beskriver i självvärderingen är att det vill utveckla lärandemål och betygskriterier som lyfter fram planering mer och fördjupat. Lärosätet vill också utveckla studenternas möjligheter att öva på olika undervisningsmetoder och aktiviteter.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att i det*

pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling.

Lärosätet exemplifierar i självvärderingen målet med flera konkreta lärandemål som på olika sätt innefattar nyckelbegrepp i examensmålet, vilket tyder på att examensmålet bearbetas i ett flertal kurser. Studenterna får möjlighet att reflektera, värdera och kritiskt förhålla sig till flera viktiga aspekter som berör bland annat barn, barnsyn, verksamhet, ledarskap, hållbar utveckling, etiskt förhållningssätt, barns rättigheter, demokrati, värdegrund, genus, jämställdhet och aktuella styrdokument. Genom en variation av moment, både praktiska (verksamhetsförlagd utbildning, workshop) och teoretiska (gruppuppgift, hemtentamen), får studenterna möjlighet att utveckla värderingsförmåga och förhållningssätt i de delar som ingår i uppdraget som förskollärare. Studenterna får även möjlighet att öva på förmågan att anta ett kritiskt förhållningssätt och problematisera förskoleverksamheten utifrån vetenskapliga och samhällliga perspektiv för att sedan kunna se utvecklingsmöjligheter. Studenten ska också visa förmåga att kritiskt granska olika utvärderingsformer och analysera deras lämplighet för att utveckla förskolans verksamhet.

Etiska aspekter och mänskliga rättigheter liksom barns rättigheter beaktas i utbildningen. Utbildningen tar upp yrkesetik och studenterna får ta del av forskning på området och problematisera det i relation till samhällskontext. Studenterna ska också värdera betydelsen och eventuella konsekvenser av barns rättigheter i pedagogisk praktik. Hållbar utveckling finns med i lärandemål men har av lärosätet identifierats som sällan förekommande i mål och aktiviteter. Lärosätet kommer därför påbörja ett utvecklingsarbete för att synliggöra hållbar utveckling i kursplaner, lärandemål och studiehandledningar. Även fortbildning av personal har lärosätet påbörjat hösten 2018.

En styrka som bedömargruppen ser i självvärderingen är att skrivandet av självvärderingen har medvetandegjort lärosätet på vissa brister och skapat möjligheter att åtgärda dessa.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Jämställdhet

Bedömning med motivering: *Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.*

Lärosätet har fyra genuslektorer som bland annat har ansvar för att utveckla pedagogiska modeller för bestående arbete med jämställdhets- och genusaspekter. Det framgår av självvärderingen att manliga studenter får stöd i form av ett forum där exempelvis risken att manliga förskollärare knyts an till övergrepp diskuteras. Lärosätet har även involverat en manlig verksam förskollärare för att rekrytera flera manliga studenter.

Studenterna möter jämställdhetsperspektivet i flera kurser som har mål som berör bland annat jämställdhet och genus. Det framgår även att de bearbetar styrdokument i kurser utifrån värdegrund, demokrati och jämställdhet. Studenterna får exempelvis ett genusrelaterat perspektiv på kursen NO/Teknik och det framgår även att det pedagogiska ledarskapet sätts i förhållande till bland annat jämställdhet. Detta ger studenterna ett bredare perspektiv på jämställdhet och det lägger även uppmärksamhet på relaterad problematik.

Det finns enligt självvärderingen en önskan bland studenterna om att starta ett nätverk för manliga lärarstudenter. Studenterna menar att de behöver utrymme för att diskutera de förväntningar som

finns på manliga studenter. Lärosätet har också startat ett utvecklingsarbete för att rekrytera fler manliga handledare.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Bedömning med motivering: *Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.*

I underlaget framkommer tydligt att det finns en stödorganisation för det systematiska kvalitetsarbetet på både en övergripande central nivå och på kursnivå. Lärosätet har en modell för kvalitetssäkring som sträcker sig över en sexårscykel. Modellen kräver insamling och sammanställning av ett omfattande material. Utöver denna modell listar lärosätet nio andra systematiska uppföljningar på såväl central nivå som kursnivå. Lärosätet beskriver att uppföljningar av olika slag leder till att det identifierar utvecklingsområden och vidtar åtgärder, vilket lärosätet ger konkreta exempel på, till exempel omarbetning av första kursen på termin 1.

Lärosätet följer upp studenternas perspektiv på program- och kursnivå. Under intervjuerna framgick att lärarna gör utvärderingar kontinuerligt under kursens gång. Det är inte ovanligt att studenterna får ge återkoppling i slutet av ett seminarium eller en föreläsning, detta för att lärarna snabbt ska kunna följa upp frågor som uppstått på kommande seminarium. Även om utbildningen är stor med många lärare och studenter hävdar lärosätet att studenterna utan problem kan kontakta lärarna för att diskutera kurserna och deras innehåll.

I självvärderingen framgår att återkoppling till studenter främst sker vid kursintroduktion samt via studentrepresentanter i råd. Lärosätet har identifierat problemet med att återkoppla till de studenter som har gått kursen och undersöker därför möjligheten att också återkoppla via lärplattformen. Återkoppling till lärare sker främst i kursteammöten inför att kursen ska ges igen, men också på lärarmöten och berörda råd. En styrka bedömgruppen ser är exempel på hur uppföljningar av olika slag identifierar utvecklingsområden som i sin tur leder till åtgärder.

Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

Genomströmningen är god eftersom man har en kvarvaro efter år två på 77 procent, vilket är ungefär som riksgenomsnittet. Denna har legat konstant sedan utbildningen startade. Lärosätet arbetar med olika typer av genomströmningsanalyser med fokus på kvarvarande, avbrott och studieprestation på program- och kursnivå och utifrån kön. Det omsätter analyser och uppföljningar i kvalitetsutvecklande åtgärder och insatser för att möjliggöra för studenterna att slutföra utbildningen inom planerad studietid. Till exempel får alla studenter en akademisk introduktion och språkstöd, och studenter med funktionsnedsättning får pedagogiskt stöd. Vidare pågår ett arbete med att underlätta omregistrering och examination för studenter som inte klarat sina studier i tid. Lärosätet arbetar även med breddat deltagande, vars syfte är att skapa acceptans för studenters olikheter och skapa förutsättningar för alla studenter att slutföra utbildningen utan att sänka kraven. Lärosätet ger även mer formativ bedömning, och lärandeformer varierar för att ta tillvara individens olikheter. Lärosätet arbetar också för att rekrytera fler män genom informationskampanjer och genom att stödja manliga lärarstudenter under utbildningen.

Lärosätet redovisar att genomströmningen är hög samtidigt som det framgår att större andelen

studenter är kvinnor, vilket ligger till grund för vidareutveckling och åtgärder.

Sammanvägd bedömning av bedömningsområdet utformning, genomförande och resultat

Bedömning med motivering: Tillfredsställande

De sammanlagda underlagen visar att utbildningen genom utformning, genomförande och examination säkerställer att studenterna utvecklar kunskap och förståelse i enlighet med examensmålen. Detta bekräftas också av de självständiga arbetena som håller hög kvalitet.

Måluppfyllelsen för examensmålen inom kunskapsformen Kunskap och förståelse bedömer bedömggruppen vara god. Av självvärderingen framgår att det inom utbildningen finns en progression som utgår från och konkretiserar examensmålen. Genomförandet består av föreläsningar, seminarier, drama och fältstudier, och de examinationer som lärosätet beskriver varierar mellan salstentamen, seminarier och skriftliga rapporter. Studenterna examineras individuellt och i grupp, muntligt, teoretiskt och praktiskt. Ett gott exempel bedömggruppen vill lyfta fram är det arbete som pågår med att tydligare länka ihop kurser och kursers progression för att nå samförstånd vad gäller exempelvis betygskriterier, liksom arbetet med att förtydliga arbetsformer och examinationer i och mellan kurser inom förskolepedagogik. Ett utvecklingsområde lärosätet identifierat är att finna lösningar på hur det kan få studenterna att uppleva att seminarierna är viktiga och på så sätt öka deltagandet i dessa. Detta är något bedömggruppen ser som viktigt för att öka studenters engagemang i utbildningen. När det gäller att utveckla studenternas kännedom om vetenskapsteori och forskningsmetoder har lärosätet nyligen avslutat ett utvecklingsarbete efter att ha upptäckt att kvantitativa data inte behandlades i lika stor utsträckning som kvalitativa data. Här visar lärosätet på en god förmåga att upptäcka svagheter och att åtgärda dem, vilket bedömggruppen vill belysa. Ett resultat från detta utvecklingsarbete är att kvantitativa studier nu återfinns tidigt i utbildningen och i slutet genomför studenterna en enkätstudie byggd på kvantitativa data. Ett utvecklingsområde som bedömggruppen har identifierat är att kännedomen om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet inte examineras under någon kurs, även om studenterna vid fler tillfällen arbetar med innehållet.

Inom kunskapsformen Färdighet och förmåga beskriver lärosätet en progression i kurserna och genom utformning, genomförande och examination säkerställer det att studenterna utvecklar färdighet och förmåga enligt kraven i examensmålen. Kursmål bryter ner examensmålen på ett relevant sätt. Studenterna får möta ämnesdidaktik och metodik i praktiken, genom att planera, genomföra och utvärdera undervisning inom olika ämnen. Som ett gott exempel vill bedömggruppen lyfta fram att studenterna samlar in dokumentation i början av utbildningen och sedan använder samma fallbeskrivningar i olika kurser för att belysa olika teoretiska aspekter. Ett annat gott exempel är att studenterna presenterar sitt självständiga arbete för verksamma förskollärare, vilket sätter fokus på pedagogiska implikationer och yrkesrelevans. Ett utvecklingsarbete för lärosätet är dock enligt bedömggruppen att stärka studenternas möjligheter att träna sin förmåga att planera, utvärdera och utveckla undervisning. Bedömggruppen ser det som önskvärt med bedömningskriterier eller liknande som säkerställer att studenternas diskussioner med sin handledare inom den verksamhetsförlagda utbildningen inte endast handlar om att planera undervisning utan också om utfallet.

Inom kunskapsformen Värderingsförmåga och förhållningssätt tränas studenterna i att anta ett kritiskt förhållningssätt och problematisera förskoleverksamheten utifrån vetenskapliga och samhällsliga perspektiv. Etiska aspekter och mänskliga rättigheter liksom barns rättigheter beaktas. Yrkesetik behandlas och studenterna får ta del av forskning på området och problematisera det i relation till en

samhällskontext. Studenten ska vidare värdera betydelsen och eventuella konsekvenser av barns rättigheter i pedagogisk praktik. Studenten ska också visa förmåga att kritiskt granska olika utvärderingsformer och analysera deras lämplighet för att utveckla förskolans verksamhet.

Ett jämställdhetsperspektiv beaktas i utbildningen, exempelvis genom att fyra genuslektorer har ansvar för att utveckla pedagogiska modeller för bestående arbete med jämställdhets- och genusaspekter. Det samlade underlaget visar också på en mängd satsningar för att ge stöd till manliga studenter. Studenterna möter jämställdhetsperspektivet i flera kurser och bearbetar styrdokument i kurser utifrån värdegrund, demokrati och jämställdhet.

Det finns vid lärosätet en stödorganisation för det systematiska kvalitetsarbetet både på en övergripande central nivå och på kursnivå.

Lärosätet har bland annat identifierat problem med att återkoppla till de studenter som har gått en kurs och undersöker därför möjligheten att också återkoppla via lärosätets lärplattform. Återkoppling till lärare sker främst i kursteam-möten inför att en kurs ska ges igen, men också på lärarmöten och i berörda råd. En styrka bedömargruppen vill lyfta fram är hur lärosätet genom uppföljningar av olika slag identifierar utvecklingsområden som i sin tur leder till åtgärder.

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Studentperspektiv

Bedömning med motivering: *Studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.*

Det finns möjlighet för studenterna att ha inflytande och därmed kunna påverka olika processer med syfte att förbättra, utveckla och kvalitetssäkra förskollärarytbildningen. I självvärderingen framkommer att studenter i förskollärarytprogrammet är väl representerade i lärosätets rådsfunktioner. Studenterna är representerade vid SUV (styrelsen för utbildningsvetenskap) och deltar vid FP-råd (förskolepedagogiskt råd) och UK-råd (utbildningsvetenskapligt råd). Lärosätet behöver dock säkra en kontinuitet i studentrepresentationen och därför har det gjort insatser för att samma studenter återkommande ska medverka, vilket anses gynna långsiktiga diskussioner. Studenternas synpunkter tas emot av lärosätet via ett digitalt kursvärderingssystem (KURT) och denna enkät kompletteras också av en momentvärdering som har en formativ funktion som hjälper kursansvarig att utveckla kursen. Rent praktiskt har alla studenter tillgång till lärplattformens chattfunktion som möjliggör att ställa frågor, diskutera och kommentera under pågående kurs. Lärare är även tillgängliga för studenter, och PUL (programansvarig utbildningsledare) tillsammans med lärarsektionen genomför årskursvisa studentdialoger. I slutet av studierna deltar studenterna i en programvärdering.

Studenterna har även möjlighet att påverka examinationsuppgifter samt möjlighet att själva välja litteratur, vilket stärker deras självständighet och förmåga att söka belägg i vetenskapliga artiklar och litteratur. De stora studentkullarna beskriver lärosätet som en utmaning vilket det har försökt hantera genom årskursvisa studentdialoger. I självvärderingen beskriver lärosätet även ett utvecklingsområde som innebär att möta mångfalden av studenter och deras behov och anpassa undervisningen till en heterogen studentgrupp. Detta visar att lärosätet är medvetet om problemen med stora studentgrupper och svårigheten att synliggöra varje individ i den mångfald av studenter som finns i gruppen. Ett gott exempel på hur lärosätet agerar för att få studentrepresentanter att ta en aktiv roll är att dekanen möter dem i ett förmöte före styrelsemötet. Här får studenterna möjlighet att förbereda sig inför mötet och att bli lyssnade på under "egentid" med dekanen.

Sammanfattande bedömning av bedömningsområdet studentperspektiv**Bedömning med motivering:** *Tillfredsställande*

Det finns möjlighet för studenterna att utöva inflytande och därmed kunna påverka olika processer med syfte att förbättra, utveckla och kvalitetssäkra förskolläraryrket. Detta genom en kontinuerlig studentrepresentation vid lärosätets beslutande organ, genom programvärderingar och genom dialog mellan studenter och lärare. I självvärderingen framkommer att studenter i förskolläraryrket är väl representerade i lärosätets rådsfunktioner. Studenter är representerade vid styrelsen för utbildningsvetenskap och deltar i olika råd. Lärosätet har gjort insatser för att samma studenter återkommande ska medverka i råden, vilket anses gynna långsiktiga diskussioner. Studenternas synpunkter tar lärosätet också emot via ett digitalt kursvärderingssystem och denna enkät kompletteras av en momentvärdering som formativt hjälper kursansvarig att utveckla kursen. De stora studentkullarna beskriver lärosätet som en utmaning vilket det försöker hantera genom årskursvisa studentdialoger.

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan**Arbetsliv och samverkan**

Bedömning med motivering: *Utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.*

Sammantaget bedömer bedömggruppen att utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Yrkesrelevansen i kurserna bedömde studenterna i intervjun som hög, dock inte i fråga om examensarbetet. I självvärderingen beskriver lärosätet ett utvecklingsarbete som innebär att utveckla studenternas förmåga att bedöma hur de kan bidra till kunskapsutveckling inom yrkesområdet, vilket också kan hjälpa till att synliggöra relevansen för yrkeslivet i de självständiga arbetena. Studievägledningen ordnar "Lärarnas dag" som en del av förberedelsen för arbetslivet där professionsfrågor som studenterna själva initierar behandlas under föreläsningar och workshops. Här får studenterna också träffa framtida arbetsgivare i regionen. Professionsanknytningen stärks också via kursmentorer, det vill säga verksamma förskollärare som deltar i utbildningen. Detta vill bedömggruppen lyfta fram som ett gott exempel. Kursmentorerna leder särskilda professionsseminarier, till exempel en workshop om inskolning, och följer samma studentgrupp under utbildningen. Studenterna får också gå på studiebesök samt delta i en paneldebatt med experter inom det specialpedagogiska fältet som svarar på studenternas frågor.

Det framgår att lärosätet knyter samman den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) till kursers innehåll som är av relevans för förskoleverksamheten. Exempel på detta kan vara en litteraturdiskussion på en förskolepedagogisk kurs som kopplas till förskolans praktik eller att studenterna utvecklar sin undervisning på den verksamhetsförlagda utbildningen. För att förbereda studenterna för ett föränderligt arbetsliv fokuserar utbildningen på hållbar utveckling, internationalisering och mångkulturalitet, digitalisering samt media- och informationskunnighet. Det finns forum för relevant samverkan med det omgivande samhället, inte minst genom kursmentorer och till exempel Förskolebiennalen, en arena för forskning och praktik kring förskolan där både lärare och studenter deltar. Samverkan med det omgivande samhället har stärkts genom att lärosätet inrättat LiU Skolsamverkan, en samverkande plattform för kontakter mellan skola och universitet. Här diskuteras verksamhetsförlagd utbildning, vidareutbildning för skolpersonal, praktikinräta forskning och forskningskommunikation. Utbildningen ger studenterna beredskap inom varierande ämnen och

områden som följer samhällets efterfrågan, där exempelvis mångkultur och digitalisering är aktuella. Ett identifierat utvecklingsbehov är enligt lärosätet att öka och fördjupa undervisning om digitalisering i relation till förskollärares uppdrag. Lärosätet vill integrera digitala verktyg i kurserna, eftersom målet är att studenterna ska ha kunskap om och kunna använda digitala verktyg som ett didaktiskt verktyg i förskolan. En konkret aktivitet som lärosätet beskriver är seminarieserien "Att utveckla digital kompetens".

Lärosätet beskriver lärandeaktiviteter för målet i självvärderingen men hur det säkerställer detta saknas, i form av konkreta exempel som styrker den konstruktiva länkningen mellan mål, aktivitet, examination och bedömning.

Sammanfattande bedömning av bedömningsområdet arbetsliv och samverkan**Bedömning med motivering:** *Tillfredsställande*

Sammantaget bedömer bedömargruppen utbildningen vara utformad och genomföras på ett sådant sätt att den är användbar och utvecklar studenternas beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Yrkesrelevansen i kurserna bedömde studenterna vid intervjun som hög, och de får delta i en mängd aktiviteter som förbereder dem för arbetslivet, exempelvis "Lärarnas dag", professionsseminarier, studiebesök och paneldebatt. Det finns forum för relevant samverkan med det omgivande samhället, inte minst genom kursmentorer, som arbetar både på universitetet och i förskolan, och till exempel Förskolebiennalen, en arena för forskning och praktik kring förskolan där både lärare och studenter deltar. Lärosätet har även stärkt sin samverkan med det omgivande samhället genom att inrätta LiU Skolsamverkan, en samverkande plattform för kontakter mellan skola och universitet.

Samlat omdöme: Hög kvalitet

Bedömning med motivering: *Sammantaget visar underlagen att utbildningen håller hög kvalitet.*

Bedömargruppens sammanfattande omdöme är att lärosätet med hög kvalitet utformar, genomför och säkerställer en förskollärarytbildning i enlighet med examensordningens krav.

Bedömningsområdet Förutsättningar bedöms som tillfredsställande. Antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt. Den kärna av lärare som arbetar mer intensivt i utbildningen har en hög professionsrelaterad kompetens. Det finns en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och lärosätet bedriver verksamheten så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning. Underlaget presenterar en tydlig forskningsanknytning och konkreta exempel på relationen mellan forskningsprojekt och kurser i utbildningen.

Bedömningsområdet Utformning, genomförande och resultat bedöms som tillfredsställande. Utbildningens utformning, genomförande och resultat är enligt bedömargruppen sammantaget tillfredsställande. Självvärderingen visar att utformningen av utbildningen involverar en progression som utgår från och konkretiserar examensmålen. Tydliga bedömningskriterier säkerställer att studenterna utvecklar kunskap, förståelse, färdighet och förmåga samt värderingsförmåga och förhållningssätt i linje med examensmålen. En styrka är lärosätets förmåga att finna svagheter i utbildningen och sätta in åtgärder. Ett exempel är att kvantitativa data tidigare inte behandlades i lika stor utsträckning som kvalitativa data. Som resultat från det utvecklingsarbetet möter studenterna nu kvantitativa studier tidigt i utbildningen. Som ett gott exempel vill bedömargruppen lyfta fram att studenterna samlar in dokumentation i början av utbildningen och sedan använder samma fallbeskrivningar i olika kurser för att belysa dem utifrån olika teoretiska perspektiv. Ett annat gott

exempel är att studenterna presenterar sitt självständiga arbete för verksamma förskollärare, vilket sätter fokus på pedagogiska implikationer och yrkesrelevans. En svaghet som bedömargruppen har identifierat är att kännedomen om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen inte examineras under någon kurs, något bedömargruppen vill lyfta fram som ett utvecklingsområde. Ett annat utvecklingsområde för lärosätet är enligt bedömargruppen att stärka studenternas möjligheter att träna sin förmåga att utvärdera och utveckla sin undervisning, något som kan ske genom att lärosätet utvecklar lärandemålen och betygskriterierna.

Bedömningsunderlagen visar att ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande. Studenterna möter jämställdhetsperspektivet i flera kurser som har mål som berör bland annat jämställdhet och genus. Lärosätet arbetar på olika sätt för att rekrytera och stödja manliga studenter, och ett gott exempel är det utvecklingsarbete som pågår för att rekrytera fler manliga handledare.

Det finns vid lärosätet en stödorganisation för det systematiska kvalitetsarbetet både på en övergripande central nivå och på kursnivå.

Bedömningsområdet Studentperspektiv bedöms som tillfredsställande. Det samlade underlaget visar att det finns möjlighet för studenterna att utöva inflytande och därmed kunna påverka olika processer med syfte att förbättra, utveckla och kvalitetssäkra förskolläraryrket. Ett utvecklingsområde som lärosätet beskriver i självvärderingen innebär att möta mångfalden av studenter och deras behov och anpassa undervisningen till en heterogen studentgrupp, vilket bedöms som relevant av bedömargruppen.

Bedömningsområdet Arbetsliv och samverkan bedöms som tillfredsställande. Sammantaget bedömer bedömargruppen att utbildningen är utformad och genomförs på ett sådant sätt att den är användbar och utvecklar studenternas beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Som ett gott exempel på professionsanknytning vill bedömargruppen lyfta fram lärosätets arbete med kursmentorer, det vill säga verksamma förskollärare som deltar i utbildningen och som följer samma studentgrupp under utbildningen.

Linnéuniversitetet

Lärosäte Linnéuniversitetet	Huvudområde/examen Förskolläraexamen	ID-nr A-2017-12-4284
---------------------------------------	--	--------------------------------

Bedömningsområde: Förutsättningar
Personal

Bedömning med motivering: *Antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetens är adekvat och står proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.*

Den sammantagna vetenskapliga kompetensen är tillfredsställande. Lärosätet satsar på att lektorerna kan kombinera både undervisning och forskning. Det framgår av självvärderingens lärartabell att 45 lärarutbildare är disputerade, men bedömargruppen konstaterar att professorer och docenter har en synnerligen låg undervisningsgrad i utbildningen. Dessa undervisar främst inom den utbildningsvetenskapliga kärnan, i det självständiga arbetet och i ämnesstudierna.

Den professionsrelaterade kompetensen tillgodoses främst av adjunkterna i utbildningen eftersom antalet disputerade lärare med förskollärbakgrund är begränsat. Bedömargruppen noterar att det är särskilt viktigt att inom de ämnesspecifika och ämnesdidaktiska områdena rekrytera disputerade lärare med professionsanknytning. Att stabilisera professionsanknytningen i de ämnesspecifika områdena är en stor utmaning för lärosätet, även om ansträngningar görs redan i dag. Till exempel arbetar man med detta genom nätverk för den verksamhetsförlagda utbildningen och genom att involvera yrkesverksamma i undervisningen.

Den pedagogiska kompetensen och kompetensförsörjningen är ett mycket angeläget område för lärosätet, och det görs flera goda insatser. Exempel på insatser är att man ger kompetensutvecklingsmedel som omfattar 10-20 procent till samtliga lärare och att man ger högskolepedagogisk utbildning vid nyanställningar. Ytterligare exempel är att lärosätet anställer adjungerade lärare från förskolans praktik, involverar gästprofessorer i lärarpersonalens kompetensutveckling, har doktorandanställningar mot förskola och involverar adjunkter i forskarutbildningen. Bedömargruppen konstaterar att lärosätet i både självvärderingen och lärosätetsintervjun med ledningen har redogjort för en tydlig plan för kontinuerliga kompetensanalyser och rekrytering. Bedömargruppen konstaterar också att satsningar på lärarkåren har potential att ge resultat på lång sikt. Bedömargruppen anser alltså att lärosätet hanterar kompetensförsörjningen på ett lämpligt sätt.

Lärosätet har en väletablerad handledarutbildning om 7,5 högskolepoäng för handledarna inom den verksamhetsförlagda utbildningen. Under 2019 kommer lärosätet även att starta en påbyggnadskurs i handledning.

Utifrån självvärderingen och lärartabellen bedöms det totala antalet lärare på de två utbildningsorterna Växjö och Kalmar vara adekvat i förhållande till utbildningens volym på kort sikt. Det framkommer dock att det finns en viss eftersläpning när det gäller tillsvidareanställningar, och att 20 procent av lärarna har tidsbegränsade förordnanden. Det kan innebära bekymmer på lång sikt för lärarkapaciteten. Bedömargruppen vill därför påtala att lärosätet behöver fortsätta med det strategiska arbetet för att stabilisera balansen mellan lärarnas sammantagna kompetens inom de vetenskapliga

och professionsrelaterade kompetenserna. Det framkommer också att professorer och docenter behöver få fler undervisningsinsatser på utbildningen.

Utmärkande för lärosätet är att studenterna inte reser mellan orterna, utan att det i stället är personalen som reser. Det möjliggör en likvärdig utbildning för studenterna, oberoende av campusort.

Bedömningsområde: Förutsättningar**Utbildningsmiljö**

Bedömning med motivering: *Det finns en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.*

I självvärderingen redogör lärosätet för en adekvat vetenskaplig och professionsinriktad miljö för utbildningen. Dessutom visar lärosätet att man använder hela lärosätets kompetenser eftersom flera institutioner deltar i utbildningen. I intervjuerna tydliggjorde man också hur lärosätet genom sitt beställar- och utförandesystem säkrar att institutionerna bidrar med vetenskapliga och professionsrelaterade lärarkompetenser som matchar utbildningens kursinnehåll. Nämnden för lärarutbildning (NLU) bidrar årligen med anslag till forskning som är relevant för det utbildningsvetenskapliga och ämnesdidaktiska undervisningsinnehållet. Bedömargruppen noterar den målmedvetna satsningen på att utveckla en stark kunskapsmiljö kring förskola, skola och lärande. Bedömargruppen noterar också satsningen på att utveckla en forskarskola mot didaktik vid lärosätet med hjälp av extra medel från lärosätets ledning.

De olika forskningsmiljöerna är tydligt kopplade till förskolläraryrket och dess olika undervisningsområden och kan därmed aktivt påverka utbildningen. Forskarmiljöns publikationer används i undervisningssammanhang, och forskarna medverkar även i handlednings- och undervisningsuppdrag samt i utbildningens utvecklings- och kvalitetsarbete. Inom forskningsmiljöerna organiseras också seminarieverksamheter som är gemensamma för forskare och undervisande lärare från båda studieorterna. Forsknings- och utbildningsmiljöerna bedöms vara väl sammankopplade, vilket lärosätet visar genom olika aktiviteter. Ett gott sådant exempel är arbete i lärarlag. Det ökar möjligheterna för lärarnas erfarenhetsutbyte inom pågående forskning och undervisning.

Sammanvägd bedömning av bedömningsområdet förutsättningar

Bedömning med motivering: *Tillfredsställande*

Lärosätet bedöms ha goda förutsättningar för att bedriva utbildningen på ett tillfredsställande sätt och för att utbilda yrkeskunniga förskollärare. Graden av vetenskaplig och professionsrelaterad kompetens bedöms vara adekvat och därmed tillfredsställande. Bedömargruppen vill dock påtala att lärosätet behöver fortsätta med det strategiska arbetet för att stabilisera balansen mellan lärarnas sammantagna vetenskapliga och professionsrelaterade kompetenser i hela utbildningen. Lärosätets rekryteringsplaner inför framtiden bedöms som rimliga och realiserbara, men bedömargruppen noterar att professorer och docenter behöver öka sina undervisningsinsatser inom hela utbildningen. Detta för att stärka den vetenskapliga kompetensen.

Bedömargruppen vill lyfta fram några angelägna utvecklingsområden för lärosätet när det gäller lärarkåren. Dessa utvecklingsområden är a) att realisera de kort- och långsiktiga kompetensförsörjningsplanerna, det vill säga rekrytera personal som är disputerad och har professionskompetens och b) att öka lärarnas professionskompetens i ämneskurserna.

Den vetenskapliga och professionsinriktade miljön bedöms vara adekvat. Det är dock

bedömargruppens intryck att det är svårt för lärarna att fördela sin tid mellan grundutbildning, forskning samt fortbildnings- och samverkansuppdrag.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen kunskap och förståelse

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar sådana kunskaper inom det förskolepedagogiska området och sådana ämneskunskaper, inbegripet kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, som krävs för yrkesutövningen.*

Av det samlade bedömningsunderlaget framgår att lärosätet på ett genomtänkt sätt både möjliggör och säkerställer studenternas förskolepedagogiska och ämnesrelaterade kunskaper. I självvärderingen visar lärosätet nio kurser som exempel på när detta examensmål behandlas, samtidigt som man påtalar att just detta examensmål delvis berörs under samtliga kurser i utbildningen. Utformningen och sammankopplingen av examensmål, lärandemål, lärandeaktiviteter, examination och betygskriterier visar på en tydlig progression, vilket bidrar till att säkerställa examensmålet. Måluppfyllelsen för de granskade självständiga arbetena bedöms också som god när det gäller studenternas kunskaper inom det förskolepedagogiska området och ämneskunskaper.

Vidare visar lärosätet att utbildningen ger studenterna möjlighet att förvärva de kunskaper om aktuell forskning som krävs för yrkesutövningen. Såväl i självvärderingen som under intervjuerna med lärare framkom att arbetet med tidigare forskning är ett kontinuerligt inslag i kurserna. Det framkom också att studenterna får öva på och pröva sina kunskaper i olika lärandeaktiviteter. Dock finns det några självständiga arbeten som visar på otillräcklig kännedom om aktuella forskningsarbeten. Exempel på detta kan vara att det i arbetet bara finns en svag och sparsam redogörelse för aktuell forskning inom området, eller att kunskapsöversikten är skriven på ett mekaniskt sätt som indikerar begränsad förståelse för forskning. Utifrån detta vill bedömargruppen rekommendera påtala för lärosätet att kraftfullt satsa på utvecklingsområdet självständigt arbete när det gäller studenters kunskaper om och förståelse av aktuellt forskningsarbete, betydelsen av aktuellt forskningsarbete för det egna projektet och hur forskning presenteras i den skrivna produkten.

Hur utbildningen möjliggör och säkerställer studenternas kunskaper om och förståelse för utvecklingsarbete framstår som svagt beskrivet i självvärderingen. Lärosätet ger inte heller övertygande exempel på progressionen eller på studenternas möjligheter att förvärva den kunskap och förståelse för utvecklingsarbete som krävs för yrkesutövningen. Lärosätet identifierar detta som ett utvecklingsområde och visar på ett påbörjat arbete med att se över kurs- och lärandemål. Bedömargruppen instämmer med att detta är ett angeläget område att arbeta med strategiskt.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar kännedom om vetenskapsteori och kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, samt om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen.

Lärosätet visar i självvärderingen flera exempel på hur utbildningen möjliggör att studenterna får kännedom om vetenskapsteori samt om kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder. Detta behandlas i sju kurser inom det förskolepedagogiska området och den utbildningsvetenskapliga kärnan, samt i en kurs i den verksamhetsförlagda utbildningen. Vidare visar man att forskningsanknytningen generellt är närvarande i hela utbildningen och att det finns en tydlig koppling

mellan examensmål, kursmål, lärandeaktiviteter och examinationer. Examensmålet följs upp kontinuerligt i utformningen och genomförandet för att säkerställa måluppfyllelsen, det vill säga säkerställa att studenterna kan visa kännedom om vetenskapsteori samt om kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder. När det gäller kvantitativa forskningsmetoder vill bedömargruppen lyfta fram lärandeaktiviteter där studenterna får förvärva kännedom om till exempel beskrivande statistik, hypotesprövning och enklare interferensstatistik. Enligt självvärderingen återstår dock en del arbete med att hantera kvantitativa forskningsmetoder i utbildningen, vilket bedömargruppen instämmer i.

Lärosätets arbete med att säkra studenternas kännedom om vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet samt om dess betydelse för yrkesutövningen bedöms fungera tillfredsställande. Ett gott exempel som bedömargruppen vill lyfta är lärandeaktiviteten i en kurs inom det förskolepedagogiska området under den sista terminen. I lärandeaktiviteten formulerar studenterna sin egen pedagogiska grundsyn, som sedan granskas utifrån perspektiven vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Bedömargruppen konstaterar svagheter i lärosätets arbete med relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Detta är därför ett utvecklingsområde. Studenterna får i alltför liten utsträckning möjlighet att på djupet bli förtrogna med detta område via lärandemål, lärandeaktiviteter och examination.

De självständiga arbetena visar på en tillfredsställande måluppfyllelse för detta examensmål, vilket bekräftar att utbildningen säkerställer måluppfyllelsen.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat**Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen färdighet och förmåga**

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom yrkesområdet.*

Detta examensmål behandlas i sju av utbildningens kurser som relaterar till alla kunskapsområden i utbildningen. Lärosätet möjliggör och säkerställer att studenterna får rikligt med tillfällen under utbildningen att kunna visa färdighet och förmåga i att kritiskt granska, systematisera och reflektera i förhållande till exempelvis forskningsresultat. Kursuppgifter, litteratur och examinationer bidrar till att studenterna ska konsumera och producera texter där de exempelvis systematiserar, granskar och jämför egna och andras arbeten samt forskningspublikationer. Studenterna bedöms få en god förberedelse för framtida kollegial reflektion. Studenterna övar sin färdighet i både muntliga och skriftliga undervisningssammanhang, såväl individuellt som i grupp. Ett gott exempel som bedömargruppen vill uppmärksamma är lärosätets rutiner för att videodokumentera muntliga examinationer.

Enligt självvärderingen är det inom det självständiga arbetet samt inom den verksamhetsförlagda utbildningen som man examinerar studenternas förmåga att bidra till såväl utvecklingen av yrkesverksamheten som yrkets kunskapsutveckling. De granskade självständiga arbetena vittnar om att utbildningen säkerställer denna måluppfyllelse. Lärosätet har identifierat ett behov av att stärka studenternas förmåga till akademiskt skrivande, vilket också har lett till åtgärder i form av utvecklingsarbete.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att tillämpa sådan förskoledidaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det förskolepedagogiska området och inom de ämnesområden som utbildningen avser samt för yrkesutövningen i övrigt.

Lärosätet visar var och hur de förskoledidaktiska och ämnesdidaktiska inslagen kommer in i utbildningen genom exempel från kurser om estetiska lärprocesser, om matematik i förskolan och i den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU). Dessutom bidrar de varierade undervisningsformerna och studentuppgifterna till att studenterna kan utveckla de färdigheter och förmågor som krävs i förhållande till yrkesrollen. Färdigheter och förmågor tränas och säkerställs genom förberedelser av fiktiva undervisningssituationer, i mötet med verksamheten under VFU:n samt vid tillfällen då barngrupper kommer till lärosätet för att ta del av aktiviteter som studenterna förberett. I självvärderingen visas också en ökande komplexitet i kraven på studenternas förmåga och färdigheter inom de didaktiska kompetenserna. Bedömning av VFU sker i trepartssamtal, genom besök av lärosätets lärare samt genom bedömningsunderlag från handledarna. Examination sker i relation till ramverket för VFU:n när perioden är avslutad.

Bedömargruppen anser att det återstår arbete när det gäller hur lärosätet möjliggör och säkerställer färdigheter och förmågor inom undervisning och metodik. I självvärderingen indikerar lärosätet att detta är utvecklingsområden, vilket bedömargruppen instämmer i. Metodik har varit ett tema under en förskollärardag och begreppet undervisning har varit temat för höstterminen 2018. Detta uppfattar bedömargruppen som ett gott exempel på hur begrepp och innehåll som är relativt nya i förskolläraryrket kan hanteras. Detta arbete behöver dock utvecklas och fördjupas.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje barns lärande och utveckling.

Utifrån självvärderingens exempel på hur examensmålet behandlas och examineras bedömer bedömargruppen att de färdigheter och förmågor som examensmålet nämner möjliggörs och säkerställs på ett tillfredsställande sätt. Bedömningen är också att det finns en progression. Studenterna får under den sista terminen inom den utbildningsvetenskapliga kärnan tillsammans med andra planera och redovisa ett vetenskapligt grundat utvecklingsarbete i förskolan. Här finns dock några vagheter i lärosätets beskrivning av hur utvecklingsarbetet examineras, och i huruvida det finns möjlighet att genomföra eller planera ett sådant utvecklingsarbete självständigt.

Under de två sista kurserna inom den verksamhetsförlagda utbildningen får studenterna också möjlighet att planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisningen. Det framgår att studenterna ska utvärdera den undervisning som bedrivs på förskolan. Bedömargruppen noterar luckor i beskrivningen av i vilken omfattning studenterna ska göra detta självständigt och tillsammans med andra.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att i det*

pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling.

Baserat på det samlade bedömningsunderlaget är bedömningen att lärosätet genom konstruktiva länkningskopplingar kopplar samman examensmål, lärandemål, lärandeaktiviteter, examination och betygskriterier på ett tillfredsställande sätt. Därmed möjliggör och säkerställer man att studenterna når förmågan och förhållningssättet enligt examensmålet. Studenterna övar på och får möjlighet att förvärva kompetenser inom demokrati, värdegrund, barns rättigheter, konflikthantering och hållbarhet under ett flertal kurser under utbildningen. Studenterna får exempelvis möjlighet att reflektera över etiska aspekter i samband med dokumentation, uppföljning och utvärdering av förskoleverksamhet, eller diskutera hur olika kränkningar av och mellan barn i verksamheten kan bemötas på ett konstruktivt sätt. Vidare kommer lärosätets forskning inom området demokrati och värdegrundsfrågor studenterna till del.

I självvärderingen beskriver lärosätet att hållbar utveckling behandlas utifrån ekologiska och sociala aspekter, men den ekonomiska hållbarheten uppmärksammas inte i tillräckligt stor utsträckning. Bedömargruppen noterar också att progressionen inte är beskriven och synlig på ett övertygande sätt. Även om lärosätet enligt självvärderingen har en ISO-certifiering inom hållbar utveckling har man inom förskolläraryrket identifierat detta som ett förbättringsområde.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat
Jämställdhet

Bedömning med motivering: *Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.*

Det framgår av underlagen att nämnden för lärarutbildning ansvarar för en aktiv jämställdhetspolicy för till exempel lärar- och studentrepresentationer, forskningsmedelsfördelning, karriärutveckling och lokala regelverk för kursplaner och litteraturlistor. Inom förskolläraryrket beaktas man jämställdhetsperspektivet på ett tydligt sätt genom att material adresseras till och avspeglar representationen av båda könen.

Utbildningen behandlar jämställdhetsperspektivet och genusperspektivet som kursinnehåll på ett tillfredsställande sätt. I olika kurser behandlas exempelvis lek, lärande, fostran och omsorg i relation till makt och genus, och i samtliga kurser inom verksamhetsförlagd utbildning (VFU) belyses jämställdhet i förhållande till ledarskap, professionellt förhållningssätt samt planering och genomförande av undervisning. Studenterna får därmed möjligheter att utveckla de kompetenser som krävs för att på lika villkor kunna verka i en förskola som värnar om jämställdhet i verksamheten. Lärosätet gör egna uppföljningar av jämställdhetsperspektivet i förskolläraryrket genom studentundersökningar, programvärderingar och alumnundersökningar. Bedömargruppen poängterar att det finns ett behov av att tydliggöra progressionen för jämställdhetsperspektivet i hela utbildningen.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat
Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Bedömning med motivering: *Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.*

Utifrån självvärderingen bedöms lärosätet ha ett utbyggt system för kursvärderingar, programvärderingar, alumnenkäter och den så kallade Linnébarometern. Uppföljningen leder till olika åtgärder och utvecklingsarbeten, och återkoppling sker exempelvis till studenterna. Att uppföljningarnas resultat vid behov omsätts i åtgärder för kvalitetsutveckling tydliggörs i självvärderingen, där lärosätet uppmärksammar ett flertal utvecklingsområden. Såväl självvärderingen som intervjuerna visar att lärosätet har ändamålsenliga och tydliga systematiska uppföljningar, vidtar åtgärder och har rimliga planer att förbättra kursvärderingssystemet. Lärosätet noterar i självvärderingen att man behöver se över de digitala utvärderingarna och återkopplingen till studenterna. Ett exempel på åtgärd är införandet av återkommande fokusgruppssamtal med studenter som svar på låga svarsfrekvenser för digitala kursvärderingar. Studenter bjuds då in för en dialog om progression i utbildningen samt för att diskutera möjliga åtgärder för utveckling angående upplevda brister i utbildningen.

Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

Det framgår av självvärderingen att lärosätet gör systematiska genomlysningar av avhopp och avvikelser. Analyserna leder sedan till olika åtgärder och uppföljningar. Ett lärosätessövergripande studiestöd finns tillgängligt i form av till exempel studieverkstad, bibliotek och stöd till studenter med funktionsnedsättning. För kurserna inom den verksamhetsförlagda utbildningen finns en särskild stödinsats för att följa upp avvikelser. Bedömargruppen menar att lärosätet redovisar ett ambitiöst arbete för att stödja studenterna. Kvarvaron läsår två har sett över tiden legat i nivå med riket i övrigt, dock med en tydlig ökning under senare år.

Sammanvägd bedömning av bedömningsområdet utformning, genomförande och resultat
Bedömning med motivering: Tillfredsställande

Utbildningens utformning, genomförande och resultat bedöms som tillfredsställande. Utbildningen möjliggör och säkerställer genom sin utformning, sitt genomförande och sin examination att studenterna vid examen har de kunskaper inom det förskolepedagogiska området och inom ämnesområden som yrkesutövningen kräver. Även arbetet med att möjliggöra och säkra studenternas kunskap och förståelse för vetenskapsteori och forskningsmetoder, vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet samt dess betydelse för yrkesutövningen bedöms vara tillfredsställande. Som ett gott exempel vill bedömargruppen nämna lärandeaktiviteten där studenterna formulerar sin egen pedagogiska grundsyn. Grundsynen granskas sedan utifrån perspektiven vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Samtidigt får dock studenterna i alltför liten utsträckning möjlighet att bli förtrodda med just relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet via lärandemål, lärandeaktiviteter och examination. Det är därför ett utvecklingsområde. Bedömargruppen instämmer också i att kvantitativa forskningsmetoder och området utvecklingsarbete behöver stärkas i utbildningen.

Utbildningen möjliggör och säkerställer genom sin utformning, sitt genomförande och sin examination att studenterna vid examen har de färdigheter och förmågor som de utvalda examensmålen anger. Dessa färdigheter och förmågor är a) att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera, granska och reflektera över egna och andras erfarenheter samt över relevanta forskningsresultat, b) att tillämpa förskoledidaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik och c) att planera, genomföra och utveckla undervisning och pedagogisk verksamhet. Även om bedömargruppen menar att det återstår arbete med att implementera metodik tydligare i utbildningen vill bedömargruppen som ett gott exempel lyfta att lärosätet har anordnat en förskollärardag med temat metodik. Ett annat gott exempel

är att begreppet undervisning har varit ett tema under höstterminen 2018.

Examensmålen för kunskapsformen Värderingsförmåga och förhållningssätt bedöms också som uppfyllda. Det finns konstruktiva länkningskopplingar som kopplar samman examensmål, lärandemål, lärandeaktiviteter, examination och betygskriterier på ett tillfredsställande sätt så att de både möjliggör och säkerställer att studenterna når förmågan och förhållningssättet enligt examensmålet. Som ett gott exempel vill bedömargruppen lyfta fram lärosätets arbete med barns rättigheter och barnkonventionen, som är en återkommande strimma under utbildningen. Det framkommer i lärosätets egna programvärderingar och alumnuundersökningar att både studenter och alumner är nöjda med de kunskaper som de har förvärvat vid lärosätet när det gäller att förebygga och hantera konflikter mellan barn. Inom hållbar utveckling rekommenderar bedömargruppen att lärosätet gör en översyn av progressionen i utbildningen.

På lärosätetsnivå finns det ett arbete med jämställdhetsfrågor och nämnden för lärarutbildning ansvarar för en aktiv jämställdhetspolicy för exempel lärar- och studentrepresentationer, forskningsmedelsfördelning, karriärutveckling och lokala regelverk för kursplaner och litteraturlistor. Jämställdhetsperspektivet och genusperspektivet behandlas som kursinnehåll på ett tillfredsställande sätt i utbildningen, men bedömargruppen menar ändå att lärosätet behöver tydliggöra progressionen för jämställdhetsperspektivet i hela utbildningen.

Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs upp systematiskt genom lärosätets utbyggda system för kursvärderingar och studentåterkoppling. Uppföljningarnas resultat omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling. Lärosätet redovisar ett ambitiöst arbete för att stödja studenterna.

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Studentperspektiv

Bedömning med motivering: *Studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.*

Studentrepresentanter medverkar och har inflytande på alla nivåer inom lärosätets beredande och beslutande organ som styrelser, nämnder och programråd. Studentrepresentanter får också utbildning för sina uppdrag. Studentkåren utser sina egna representanter, men det framgår i självvärderingen att de har svårt att besätta platserna. Åtgärder är föreslagna, men inte någon uppföljning av frågan.

Studenterna erbjuds formella kursvärderingar och resultatet av dessa görs sedan tillgängligt för studenterna. Ett gott exempel som bedömargruppen vill uppmärksamma är de årliga studentenkäterna som kompletteras med fokusgruppsamtal. I intervjuerna bekräftade man också att studenternas perspektiv och deras utvärderingar fungerar som viktiga inspel till utbildningens utvecklingsarbete. Bedömargruppen vill dock påtala att lärosätet behöver förbättra systematiken i hur man återför kursvärderingarnas resultat till studenterna och i hur man informerar studenterna om vilka förbättringsåtgärder man har vidtagit.

I självvärderingen presenterar lärosätet programvärderingen, som visar att 95 procent av forskollärostudenterna är nöjda med att de uppmuntras att ta ansvar för sitt lärande och ta en aktiv roll i lärandeprocessen. Bedömargruppen noterade även vid intervjuerna att studenterna generellt sett är nöjda med och engagerade i sin utbildning.

Sammanfattande bedömning av bedömningsområdet studentperspektiv**Bedömning med motivering:** *Tillfredsställande*

Lärosätet verkar för att studenterna ska ta en aktiv del i arbetet med att utveckla utbildningen. Studentrepresentanter medverkar och har inflytande på alla nivåer inom lärosätets beredande och beslutande organ, och får dessutom utbildning för sina uppdrag. Ett utvecklingsområde är hur man återkopplar till studenterna vilka åtgärder som lärosätet har genomfört utifrån kursvärderingarna.

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan**Arbetsliv och samverkan****Bedömning med motivering:** *Utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.*

Arbetslivsrepresentanter deltar i lärosätets organisation och mötesstruktur på såväl beredande som beslutande nivåer. Samtliga kurser i utbildningen genomsyras av ett arbetslivsperspektiv och man markerar tydligt kursinnehålls relation till förskolans verksamhet. Som ett gott exempel vill bedömargruppen lyfta fram att arbetslivsföreträdare även deltar i arbetet med att formulera kursmål. På så sätt kan man säkra ett hållbart förskolläraryrke som beaktar verksamhetens utmaningar. Lärosätet ger i självvärderingen också exempel på att samhällsförändringar påverkar förskolans arbete och därmed också ger avtryck i utbildningen. Exempel på detta är kursinnehåll med interkulturellt perspektiv och digitalisering.

Under den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) får studenterna varierade placeringar som till exempel med yngre och äldre förskolebarn, i förskoleklass eller VFU utomlands. Det gör att studenterna får erfarenheter av de varierande arbetsuppgifter som yrket kräver. Lärosätet följer upp studenternas anställningsbarhet. Bedömargruppen noterar också att lärosätet arbetar med att utveckla områden såsom att arbeta i förskoleklass och med de yngsta barnen. Detta gör man för att förbättra studenternas beredskap inför arbetslivet.

Samverkan sker med relevanta aktörer i det omgivande samhället. Lärosätet anordnar besök under VFU:n, vilket ger lärarna tillfälle att inhämta uppdaterad information om arbetslivets krav. Lärosätet anger i självvärderingen att man planerar forsknings- och utvecklingsprojekt för att möta framtida efterfrågan på kompetensutveckling från yrkesverksamma. Detta kommer att ge ytterligare kontaktytor med arbetslivet.

Sammanfattande bedömning av bedömningsområdet arbetsliv och samverkan**Bedömning med motivering:** *Tillfredsställande*

Utbildningen är utformad och genomförs så att den på ett tillfredsställande sätt förbereder studenterna för arbetslivet. Samtliga kursers innehåll genomsyras av ett arbetslivsperspektiv. Som ett gott exempel vill bedömargruppen lyfta fram att arbetslivsföreträdare även deltar i arbetet med att formulera kursmål. På sätt kan lärosätet säkra ett hållbart förskolläraryrke som beaktar verksamhetens utmaningar. Samverkan sker med relevanta aktörer i samhället, bland annat i den kontakt som finns med de förskolor där studenterna genomför verksamhetsförlagd utbildning (VFU). Arbetslivsperspektivet beaktas genom kontakter med förskolor i relation till VFU, fältstudier, representation från förskoleverksamheten i nämnder och programråd samt genom att regionens skol- och förskolechefer bjuds in till lärosätet för att diskutera angelägna utvecklingsfrågor.

Samlat omdöme: Hög kvalitet

Bedömning med motivering: *Sammantaget visar underlagen att utbildningen håller hög kvalitet.*

Bedömningsområdet Förutsättningar bedöms som tillfredsställande. Utmärkande för lärosätet är att studenterna inte reser mellan orterna, utan att det i stället är personalen som reser. Det möjliggör en likvärdig utbildning för studenterna oberoende av campusort. En styrka är också lärosätets beställar- och utförandesystem. Systemet säkrar att de institutioner som är involverade i utbildningen bidrar med vetenskapliga och professionsrelaterade lärarkompetenser som matchar utbildningens kursinnehåll. Den sammantagna vetenskapliga kompetensen bedöms vara adekvat i förhållande till det nuvarande uppdraget.

En svaghet är dock professionskompetensen, eftersom bara en mindre andel av lärarutbildarna har forskollärbakgrund. En stor del av personalkåren består också av adjunkter. Bedömargruppen vill påtala att lärosätet behöver fortsätta med det strategiska arbetet för att stabilisera balansen mellan lärarnas sammantagna vetenskapliga och professionsrelaterade kompetenser i hela utbildningen. Lärosätets rekryteringsplaner inför framtiden bedöms som rimliga och realiserbara, och anger att man ska rekrytera disputerad personal med professionskompetens. Dessutom behöver professionskompetensen hos lärarna öka i ämneskurserna. Den vetenskapliga och professionsinriktade miljön bedöms vara adekvat. Det är dock bedömargruppens intryck att det är svårt för lärarna att fördela sin tid mellan grundutbildning, forskning samt fortbildnings- och samverkansuppdrag.

Bedömningsområdet Utformning, genomförande och resultat bedöms som tillfredsställande. Lärosätets beskrivning av hur man möjliggör och säkerställer måluppfyllelse inom de olika kunskapsformerna bedöms som adekvat och rimlig. Utbildningen säkerställer genom sin utformning, sitt genomförande och sin examination att studenterna vid examen visar kunskaper inom det forskolepedagogiska området och inom ämnesområdet. Lärosätets arbete med att säkra studenternas kunskap och förståelse för vetenskapsteori, vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet samt dess betydelse för yrkesutövningen fungerar tillfredsställande, även om kvantitativa forskningsmetoder behöver stärkas. Studenterna får dock inte tillräckligt med möjligheter att bli förtrogna med relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet via lärandemål, lärandeaktiviteter och examination. Det är därför ett utvecklingsområde. Vidare möjliggör och säkerställer utbildningen examensmålen som relaterar till a) förmågan att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera, granska och reflektera, b) förmågan att tillämpa förskoledidaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik och c) förmågan att planera, genomföra och utveckla undervisning och pedagogisk verksamhet. Även om bedömargruppen anser att det återstår arbete med att implementera metodik tydligare i utbildningen vill bedömargruppen lyfta som ett gott exempel att lärosätet har anordnat en forskollärdag med temat metodik. Dessutom har begreppet undervisning varit ett tema under höstterminen 2018.

Måluppfyllelsen av examensmålet för kunskapsformen Värderingsförmåga och förhållningssätt bedöms som väl behandlad. Det framkommer i lärosätets egna programvärderingar och i alumnundersökningar att både studenter och alumner är nöjda med de kunskaper som de har förvärvat vid lärosätet när det gäller att förebygga och hantera konflikter mellan barn. Även jämställdhetsperspektivet behandlas som kursinnehåll på ett tillfredsställande sätt i utbildningen och på lärosätet. Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examinationer följs upp systematiskt och lärosätet har ett utbyggt system för kursvärderingar och studentåterkoppling.

Uppföljningens resultat omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling. Lärosätet redovisar ambitiösa insatser för att stödja studenterna.

Bedömningsområdet Studentperspektiv bedöms som tillfredsställande. Studenterna får goda möjligheter att ge synpunkter på och påverka utbildningen. Detta kan de göra såväl formellt genom representation i olika organ samt kurs- och programvärderingar som informellt via fokusgruppssamtal. Ett utvecklingsområde är att återkoppla till studenterna vilka åtgärder man har genomfört utifrån kursvärderingarna.

Bedömningsområdet Arbetsliv och samverkan bedöms som tillfredsställande. Samtliga kursers innehåll genomsyras av ett arbetslivsperspektiv. Som ett gott exempel vill bedömargruppen lyfta fram att arbetslivsföreträdare deltar i arbetet med att formulera kursmål, för att på så sätt säkra ett hållbart förskolläraryrke. Arbetslivsperspektivet beaktas också genom kontakter med förskolor i relation till den verksamhetsförlagda utbildningen, fältstudier, representation från förskoleverksamheten i nämnder och programråd samt genom att regionens skol- och förskolechefer bjuds in till lärosätet för att diskutera angelägna utvecklingsfrågor.

Luleå tekniska universitet

Lärosäte Luleå tekniska universitet	Huvudområde/examen Förskolläraexamen	ID-nr A-2017-12-4285
---	--	--------------------------------

Bedömningsområde: Förutsättningar

Personal

Bedömning med motivering: *Antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.*

Av självvärderingen och lärartabellen framgår att drygt hälften av lärarresurserna har forskarutbildning, det vill säga är minst disputerade. Fyra av dessa lärare är lektorer med förskolläraexamen som bakgrund och är starkt involverade i utbildningen. Av de lärare som inte är disputerade har tre lärare förskolläraexamen som bakgrund. Den kärna av lärare som studenterna möter består av totalt 13 lärare som deltar mer än 20 procent i utbildningen. Dessa lärare är fördelade över kurser inom utbildningens tre delar: utbildningsvetenskaplig kärna (UVK), förskolepedagogiskt område och verksamhetsförlagd utbildning (VFU). Detta bedömer bedömgruppen säkra den vetenskapliga och professionsinriktade kompetensen i utbildningen när det gäller förskolepedagogik. Lärarkärnan kompletteras av lektorer och adjunkter med olika ämneskompetens, vilket även bekräftades vid intervjuerna. Utbildningen engagerar alltså ett tillfredsställande antal lektorer med ämnesadekvat grundutbildning, det vill säga med inriktning mot förskola, samt adjunkter med ämneskompetens och förskolekompetens. Bedömningen är att detta sammantaget täcker behovet av lärare för de studenter som antas till campusutbildningen och till distansutbildningen. Lärosätet säkrar den pedagogiska kompetensen genom en obligatorisk högskolepedagogisk kurs om 7,5 högskolepoäng för nya lärare. För att säkerställa den pedagogiska kvaliteten ingår alla lärare också i ämneskollegier. Lärosätet erbjuder varje år en webbaserad handledarutbildning för VFU-lärare. Handledarutbildningen fungerar både som kompetensutveckling för nya handledare och som komplettering för handledare med en äldre handledarutbildning. Enligt självvärderingen finns fler handledare med handledarutbildning på övningsförskolorna än i övriga verksamheter som ger VFU.

Sammantaget bedöms lärarresurserna som adekvata även på lång sikt. Lärosätet har identifierat ett framtida behov av kompetensförsörjning, bland annat behöver man ersätta pensionsavgångar. Lärare har inte någon bestämd kompetensutvecklingstid inom tjänsten, men varje lärare kan söka kompetensmedel vid den institution som ger förskollärautbildningen. Enligt lärosätetsintervjuerna är institutionen benägen att bevilja kompetensmedel om utvecklingsarbetet är i linje med institutionens intressen. Dock beskrev lärosätet inte i detalj vilka prioriteringar som görs och hur detta följs upp. Lärosätet har en plan för internrekrytering och vidareutbildning, och uttrycker förväntningar på en nyetablerad forskarskola och rekrytering av doktorander till denna. Däremot beskriver lärosätet inte någon uttalad plan för externrekrytering.

Bedömningsområde: Förutsättningar

Utbildningsmiljö

Bedömning med motivering: *Det finns en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.*

Enligt självvärderingen finns etablerade forskningsmiljöer som beforskar olika aspekter av förskolepedagogik, didaktik och barns lärande och utveckling. Forskare från dessa miljöer undervisar

också i utbildningen. Den forskning som beskrivs har karaktären av praktiska forskning, vilket bedömargruppen bedömer är högst relevant för utbildningen. Forskningen kommer både distans- och campusstudenter till del i och med att utbildningarna är likadana till sitt innehåll. Studenterna möter samma lärare och forskare i kurserna oavsett undervisningsform.

Förskolläraryrket har en profilriktning mot natur och teknik. I och med den forskning som bedrivs vid lärosätet bedöms detta ge goda möjligheter till ett nära samband mellan forskning och utbildning. I självvärderingen nämner också lärosätet att just profilen natur och teknik i förskolan är ett utvecklingsområde som lärosätet arbetar för att stärka med strategiska satsningar. I intervjuerna framkom även ett stort engagemang för att utveckla profilmrådet och det framkom även att det finns personella resurser med intresse och kompetens. Pågående forskning och möjligheter till nya forskningsprojekt beskriver lärosätet i självvärderingen genom kopplingen till övningsförskolor, där forskare och förskollärare eller adjunkter samverkar. Dock är det inte tydligt om sådana projekt också involverar studenter, vilket ytterligare skulle stärka sambandet mellan forskning och utbildning.

Lärosätet lyfter tydligt fram den vetenskapliga miljön i självvärderingen, men den professionsinriktade miljön tas inte upp lika tydligt. Bedömargruppen noterar att förskollärare från övningsförskolorna och gästföreläsare ger föreläsningar i de teoretiska kurserna. Dessa inslag stärker kopplingen till en professionsinriktad miljö. I intervjuerna beskrev lärosätet nära och täta kontakter med övningsförskolorna, vilket bedöms säkra att miljöerna samverkar och att utbildningen inkluderar både en vetenskaplig och en professionsinriktad miljö i tillräckligt stor utsträckning.

Sammanvägd bedömning av bedömningsområdet förutsättningar

Bedömning med motivering: *Tillfredsställande*

Kompetensförsörjningen är tillgodosedd när det gäller disputerade lärare och kompetens inom det förskolepedagogiska området. Lärosätet har identifierat kommande behov, och rekrytering av doktorander till den nyetablerade forskarskolan pågår. Därmed bedöms antalet lärare och deras kompetens vara adekvat för utbildningens volym, innehåll och genomförande.

Förskolläraryrket har en profilriktning mot natur och teknik. Profilmrådet är ett pågående utvecklingsområde som visar potential att bli ett styrkeområde genom lärarnas engagemang och intresse samt genom en nära kontakt med resurscentrum och natur. Det finns också goda möjligheter till ett nära samband mellan forskning och utbildning, dels på grund av de forskningsmiljöer som beforskar områden som berör utbildningens profilmråde och förskolepedagogiska områden, dels på grund av att fler än hälften av lärarna i utbildningen är disputerade. Det finns också en koppling till professionsinriktade miljöer, både genom övningsförskolorna och genom samverkan med andra förskolor.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen kunskap och förståelse

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar sådana kunskaper inom det förskolepedagogiska området och sådana ämneskunskaper, inbegripet kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, som krävs för yrkesutövningen.*

I självvärderingen beskriver lärosätet vilka områden man anser hör till förskolepedagogik. Dessa omfattar i stor utsträckning ämnesdidaktiska kurser, men även områden som särskilt berör förskolan som utbildningsform. Exempel på sådana områden är lek, omsorg och arbetssätt. Dessa

ämneskurser inom det förskolepedagogiska området ges under läsår 1 och läsår 3 för att först ge en grundläggande kännedom om det förskolepedagogiska området, och sedan en fördjupning för att säkra kunskaperna det tredje året. Ämnesdidaktiska kurser genomförs under det andra läsåret, sammanhållet i kurser om 15 högskolepoäng. Kurserna inom det förskolepedagogiska området stöds av en nära koppling till kurserna inom den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) samt till fältstudier vid övningsförskolorna. Bedömargruppen bedömer att detta stöder kopplingen mellan teoretiska och praktiska kunskaper på ett tillfredsställande sätt.

Progressionen genom utbildningen beskrivs i termer av "från en lägre nivå av identifikation, via beskrivning till ett allt mer kritiskt, tillämpande, argumenterande, teoretiserande och analytiskt förhållningssätt". Detta tillämpar utbildningen genom varierande undervisningsformer där studenterna är aktiva och där deras kunnande utmanas. Bedömargruppen ser därmed att det finns en medvetenhet, ambition och plan för att stötta studenternas kunskapsutveckling mot examensmålet. I det självständiga arbetet och under den sista VFU-kursen säkerställs att studenterna uppnår målen. På vilket sätt examinationerna säkrar måluppfyllelse är inte tydligt beskrivet i självvärderingen, men detta framkom och tydliggjordes med exempel under intervjuerna. Exempelvis är VFU-kurserna genomgående knutna till det innehåll som har behandlats under tidigare kurser inom det förskolepedagogiska området och inom den utbildningsvetenskapliga kärnan. Detta säkerställer tillämpningen av och relationen mellan teoretiska kunskaper och praktiska färdigheter.

Det framgår också av självvärderingen och intervjuerna att lärosätet har genomfört ett utvecklingsarbete i fråga om de självständiga arbetenas kvalitet. Effekterna av detta arbete visar sig också i de arbeten som bedömargruppen har granskat. Arbetena visar sålunda på kunskaper inom förskolepedagogik och i ämnen som är relevanta för de självständiga arbetenas inriktning. Förbättringarna visar sig bland annat i att arbetena relaterar relevant tidigare forskning till det egna arbetets frågeställningar på ett tillfredsställande sätt. Relevant forskning bildar också ramen för tolkningar och diskussioner som är förankrade i förskolans verksamhet.

När det gäller aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete bedömer bedömargruppen att upplägget med att behandla utvecklingsarbete under matematikkursen och studenternas arbete med ett eget utvecklingsarbete i naturvetenskap och teknik är genomtänkt. Upplägget tillgodoser att studenterna får möjlighet att bekanta sig med utvecklingsarbeten och forskningsprojekt. Utbildningen bedöms kunna säkerställa studenternas förståelse för processen att planera och genomföra utvecklingsarbeten i förskolan genom att de praktiskt genomför ett eget utvecklingsarbete under VFU:n. I självvärderingen beskriver lärosätet hur examinationerna säkrar att studenterna har förmåga att planera, dokumentera, analysera och använda relevanta teorier. Det säkerställer kunskaper som krävs för yrkesutövningen.

I övrigt innehåller självvärderingen få exempel på lärandemål, vilket gör det svårt att bedöma hur utbildningen har utformat kurserna och vad studenterna examineras mot. I intervjun exemplifierade dock lärosätet utformning och genomförande av kurser, vilket ger underlag för att bedöma att studenternas kunskaper säkerställs. Ett exempel som lärosätet gav är att man i mitten av en VFU-period håller ett trepartssamtal mellan student, handledare och lärare. Samtalet utgår från studenternas dittills genomförda uppgifter och fungerar som en formativ bedömning av de kursmål som studenterna sedan blir examinerade i under slutet av kursen. Vid trepartssamtalet går man igenom kursmålen för att identifiera vad studenterna behöver utveckla och jobba särskilt med under den resterande tiden för att uppnå kursmålet.

Studiehandledningarna till varje kurs är detaljerade med lektionsinnehåll, kurslitteratur, examinationsuppgifter inklusive betygskriterier, länkar och viktiga dokument. Dessutom innehåller de samlad information om kursen, så att studenterna känner till kursmål, kriterier och vad de blir bedömda i vid examinationerna. På så sätt blir studiehandledningarna en del av säkerställandet av examensmålet.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar kännedom om vetenskapsteori och kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, samt om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen.

Studenterna möter vetenskapsteoretiska grunder genom att de i olika uppgifter under hela utbildningen kontrasterar olika teoretiska perspektiv på undervisning. Detta knyts även till examensmålet om färdighet och förmåga att planera och genomföra undervisning. Det sker genom att studenterna i examinationen av den första VFU-kursen också förväntas förhålla sig vetenskapsteoretiskt till sin planerade undervisning.

Studenterna får möjlighet att pröva forskningsmetoder, både som stöd för det pedagogiska arbetet och som metod för att samla in data i forskningssyfte. Observationsmetoder tycks dock få representera kvalitativa metoder för datainsamling i utbildningen. Lärosätet avser att vidga kursinnehållet med kvalitativa metoder för att se till att andra kvalitativa datainsamlingsmetoder också tas upp. Denna pågående kursutveckling nämns också i självvärderingen.

Studenterna bekantar sig med grunderna i kvalitativa och kvantitativa ansatser genom att formulera frågeställningar redan under termin två. Ett konkret lärandemål som lärosätet nämner i självvärderingen är att studenterna ska kunna redogöra för likheter och skillnader mellan kvalitativa och kvantitativa metoder. Lärosätet har noterat att ett utvecklingsområde är att stärka studenternas kunnande om kvalitativa metoder, och då mer specifikt förmågan att intervjua barn. Bedömargruppen noterar dock att utvecklingen av kursinnehållet som den beskrivs i självvärderingen handlar om förmågor, och alltså inte om kunskap och förståelse på det sätt som examensmålet avser.

De självständiga arbeten som bedömargruppen har granskat visar dock på god kännedom om de vetenskapsteoretiska grunderna för empiriska studier. Arbetena visar också att studenterna främst använder kvalitativa metoder för att besvara syftet och forskningsfrågorna. Ett gott exempel på kännedom om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen är den kursuppgift där studenterna fördjupar sig i ett systematiskt kvalitetsarbete från en praktisk pedagogisk verksamhet. Det bedöms vara ett lämpligt sätt för studenterna att ta del av beprövad erfarenhet och relatera detta till vetenskaplig grund och till betydelsen för barns lärande och forskollärares arbete. Lärosätet låter kommuners olika modeller för kvalitetsarbete stå för den beprövade erfarenheten, och metoderna diskuteras utifrån olika teorier om lärande för att synliggöra vilka antaganden som ligger till grund för de underlag som har samlats in. Utbildningen säkerställer studenternas kännedom om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet genom en skriftlig rapport där studenterna kritiskt analyserar olika metoder för systematiskt kvalitetsarbete. Som stöd för analyserna använder studenterna tidigare forskning och teorier om lärande.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen färdighet och förmåga

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom yrkesområdet.*

Enligt självvärderingen säkras examensmålet genom de självständiga arbetena. Det gäller särskilt för förmågan att bidra till att utveckla yrkesverksamheten och att bidra till kunskapsutvecklingen inom det forskolepedagogiska området. Det gäller dock också förmågan att självständigt generera kunskap i form av svar på de ställda forskningsfrågorna. I de självständiga arbeten som bedömargruppen har granskat använder också studenterna tidigare forskning och källor för att argumentera och bilda ett ramverk för den egna undersökningen på ett tillfredsställande sätt. Resultaten från den undersökning som studenterna har genomfört relateras till tidigare forskning och studenterna diskuterar sitt bidrag till kunskapsfältet. I ett fåtal arbeten bedöms dock examensmålet som bristfälligt uppfyllt. Det grundar sig främst i avsaknad av analys och i en oförmåga att dra slutsatser som är relevanta för yrket utifrån empirin. I intervjuerna framkom att lärosätet har identifierat att problem med de självständiga arbetena oftast härrör från tidigare kurser. Lärosätet har vidtagit åtgärder i dessa kurser för att komma till rätta med problemen.

Studenternas bidrag till utveckling av yrkesverksamheten och till kunskapsutvecklingen inom yrkesområdet kan ses i de didaktiska planeringar som studenterna gör och provas i inom olika kurser. I självvärderingen redogör lärosätet för olika moment där studenterna får ta del av andras erfarenheter och relevanta forskningsresultat. Framför allt när det gäller forskning är detta ett återkommande inslag genom utbildningen, och det självständiga arbetet har en central plats i examinationen. Studenterna får också tillfälle att visa på måluppfyllelse genom att exempelvis under matematikkursen skriva en forskningsöversikt och kritiskt granska vetenskapliga artiklar och avhandlingar i relation till kursens innehåll. När det gäller att träna förmågan att kritiskt analysera andras erfarenheter nämner lärosätet i självvärderingen en rad exempel på gästföreläsare. Självvärderingen beskriver dock inte på vilket sätt studenterna tar tillvara, systematiserar och reflekterar över erfarenheterna på ett kritiskt och självständigt sätt. Under intervjuerna gav lärosätet däremot belegg för att utbildningen bearbetar examensmålet på ett sätt som gör att studenterna har möjlighet att utveckla förmågorna. Lärosätet gav ett strukturerat exempel i form av de praxisseminarier som avslutar varje kurs i den verksamhetsförlagda utbildningen. Seminariet utgår från underlag som studenterna har hämtat in under kursen.

Lärosätet redogör inte för specifika lärandemål för flera av de kurser som fungerar som exempel i självvärderingen. Det framgår dock vad studenterna förväntas lära sig och göra i kurserna. Självvärderingen är därmed något otydlig med hur utbildningen säkerställer att studenterna har lärt sig det de ska lära sig. Intervjuerna bidrog dock med förtydliganden, och också med ett gott exempel på ett utvecklingsarbete inom progression. Utvecklingsarbetet mynnade ut i ett material som lärosätet utvecklade tillsammans med studenterna. Syftet med materialet är att studenterna ska förstå progressionsstegen i att bli en självständig aktör som ett led i den egna professionsutvecklingen.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att tillämpa sådan förskoledidaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det forskolepedagogiska området och inom de ämnesområden som utbildningen avser samt för

Datum
2019-04-15Reg.nr
411-00457-17

yrkesutövningen i övrigt.

Utbildningen ger studenterna möjlighet att utveckla ämneskunskaper och didaktiska färdigheter. Detta sker genom att studenterna får planera undervisningssekvenser som grundar sig i pedagogisk teori. Undervisningssekvenserna prövas sedan praktiskt och utvärderas genom reflektioner kopplade till kurslitteraturen och till styrdokument. Examinationerna bygger på att studenterna ska reflektera över praktiskt genomförda undervisningsmoment där olika material och metoder används som ämnesorienterade mål för förskolebarns lärande eller som medel för annat lärande. Studenterna får möjlighet att utveckla färdigheter både i ämnena och i ämnesdidaktiken. Detta sker till exempel genom att studenterna använder olika estetiska uttrycksformer och säkerställs genom att studenterna utvecklar undervisningsmaterial. Bedömargruppen menar att studenterna får möjlighet att tillägna sig en mångfald av verktyg att tillämpa i didaktiska sammanhang och att examinationen säkerställer studenternas färdigheter och förmågor.

En styrka i utbildningen är den vikt som läggs vid dialog, delaktighet och ledarskap som en del i professionsutvecklingen. Det är förmågor som bedömargruppen ser som mycket betydelsefulla ur ett arbetslivsperspektiv.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje barns lärande och utveckling.

Det framkommer i självvärderingen att det finns en tydlig progression i kurserna inom den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) och att studenterna förväntas ta allt fler egna initiativ. Progressionen mellan kurserna kräver därmed en högre nivå av självständighet hos studenterna. De går från att först agera tillsammans med sin handledare, därefter med stöd av handledaren och till sist till att självständigt planera, genomföra och utvärdera sin undervisning. Detta möjliggörs genom handledning, dokumentation och reflektion. Examinationen inom VFU är också framåtsyftande i och med att studenterna identifierar utvecklingsbehov hos sig själva och reflekterar över hur de kan utvecklas som ledare. Kopplingen mellan teori (lärosätetsförlagd utbildning) och praktik (VFU) är närvarande genom hela utbildningen. Enligt lärosätet säkerställs examensmålet främst i kurserna inom VFU. Dessa kurser följs upp på tre olika sätt: via formativa, strukturerade trepartssamtal mellan studenter, handledare och lärare, i ett avslutande praxissamtal där studenterna med utgångspunkt i kursens lärandemål utbyter erfarenheter med varandra och sina lärare, och via skriftliga examinationsuppgifter. Den föregående kursen bör vara godkänd innan studenterna påbörjar nästa VFU-kurs.

Studenterna får under sin VFU träna på att planera och genomföra undervisning med utgångspunkt i barnens behov och intressen. De undervisningssituationer som studenterna genomför utvärderas sedan. Examinationerna är även kopplade till studenternas förmåga att bedriva ett systematiskt kvalitets- och utvecklingsarbete, där de dokumenterar barns läroprocesser för att planera undervisning inom naturvetenskap och teknik. Till exempel ska studenterna i kursen om systematiskt kvalitetsarbete skriva en rapport som visar förmågan att bland annat relatera utvärdering och pedagogisk utveckling till barns kunskapsutveckling. Rapporten ska också visa studenternas förmåga att relatera analysen av barns läroprocesser till verksamhetens organisation, samt visa förmågan att relatera utvärdering till olika teorier om kunskap och lärande. Detta menar bedömargruppen

säkerställer att studenterna uppfyller de färdigheter och förmågor som examensmålet definierar.

Ett område som lärosätet inte beskriver i någon större utsträckning i självvärderingen är studenternas möjlighet att utveckla färdigheter att planera och genomföra undervisningsmoment i arbetslag och i grupp. Vid intervjuerna förtydligade dock lärosätet att en aspekt av bedömningen under VFU inbegriper hur studenterna genomför undervisningen och hur de är aktiva i dialogen med arbetslaget på förskolan.

Specialpedagogiska perspektiv behandlas under utbildningen, men i självvärderingen beskrivs de främst som en del i arbetet med ledarskap och motverkande av diskriminering. Lärosätet beskriver alltså inte specialpedagogiska perspektiv explicit som en undervisningsfråga. I intervjun framhöll dock lärosätet att det finns en längre kurs i specialpedagogik som lyfter fram barn med funktionsnedsättningar och barns olika förutsättningar för att lära.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling.*

Lärosätet nämner i självvärderingen att studentaktiva läraaktiviteter är vanliga i relation till innehåll som berör värderingsförmågor och förhållningssätt. Lärosätet beskriver att etiska frågor är centrala i flera kurser i utbildningen. Kursernas genomförande ger också studenterna möjlighet att reflektera över bedömningsgrunder och möjlighet att beakta dessa i den didaktiska planeringen. Flera kurser har moment som examinerar studenternas förmåga att kritiskt reflektera över dessa olika områden. Det sker genom att studenterna får göra självständiga och kritiska bedömningar. Ett exempel från självvärderingen är att studenterna med utgångspunkt i ett besök på en förskola med naturprofil gör egna analyser av en avgränsad förskolemiljö i relation till hållbar utveckling.

Lärosätet har börjat med att utveckla innehållet hållbar utveckling i och med att man har identifierat vissa bristområden. Utifrån resultaten från kursvärderingar har lärosätet gjort bedömningen att lärandeaktiviteter som har med hållbar utveckling att göra får för lite utrymme i kursen *Natur och teknik i förskola*. Det har lärosätet åtgärdat genom revideringar i kursinnehållet. Bedömargruppen påpekar att fortsatta åtgärder inom området hållbar utveckling bör omfatta inte bara ekologisk hållbarhet, utan även social och ekonomisk.

Studenterna får möta kursinnehåll som behandlar demokrati, delaktighet, barns rättigheter, olika livsvillkor, interkulturalitet och konflikthantering. Bedömargruppen ser det som en styrka att utbildningen även tar upp förskolans juridiskt styrda uppdrag att motverka diskriminering och kränkande behandling.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Jämställdhet

Bedömning med motivering: *Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.*

Jämställdhetsperspektivet finns integrerat i flera av utbildningens kurser. Under dessa kurser får

studenterna diskutera och problematisera vilka normer och värderingar som produceras i relation till genus och kön i barns lek. Jämställdhetsperspektivet beaktas också i valet av kurslitteratur, och samtliga lärare har kunskap i genusfrågor. Lärosätet planerar även en högskolepedagogisk kurs i genusmedvetet ledarskap. Dessutom har lärosätet påbörjat ett långsiktigt arbete för att motverka könsbundna studieval, förbättra mäns och kvinnors genomströmning samt för att motverka ojämsställda karriärvägar. Jämställdhetsperspektivet finns även med i utvärderingar av utbildningen.

Utbildningen möjliggör och säkerställer att studenterna vid examen visar förmåga att beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten. Lärosätet ger flera exempel i självvärderingen på hur jämställdhetsfrågor integreras i utbildningens innehåll. Ett gott exempel på detta är lekkursen som beskrivs ovan, där studenterna fördjupar sig i området genom att problematisera hur genus skapas i barns lekar. Studenterna diskuterar också konsekvenserna av olika pedagogiska ställningstaganden och förhållningssätt. I självvärderingen saknas dock konkreta lärandemål kopplade till jämställdhet, och därmed är det oklart hur målet säkerställs.

Enligt självvärderingen har studenter efterfrågat ytterligare förstärkningar inom jämställdhetsområdet och lärosätet har därför påbörjat ett utvecklingsarbete. En utvecklingsmöjlighet som bedömargruppen ser är att formulera tydliga lärandemål som säkerställer att studenterna har utvecklat förmågan att beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhetsperspektiv i pedagogisk verksamhet. Dock anser bedömargruppen att lärosätet redan har identifierat nödvändiga aspekter av jämställdhetsfrågor som är relevanta för förskolläraryrket. Lärosätet har också vidtagit åtgärder för att utveckla läraryrket kompetens inom jämställdhet för att på sikt även implementera detta i utbildningen.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat**Uppföljning, åtgärder och återkoppling**

Bedömning med motivering: *Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.*

Enligt bedömningsunderlagen pågår utvecklingsarbete kontinuerligt på kursnivå. Lärosätet nämner flera olika grupper som diskuterar frågor utifrån kursernas examinationer. I självvärderingen beskrivs utvecklingsarbetet i form av punktsatser såsom institutionsdagar och självvärdering av utbildningen vartannat år. Intervjuerna gav däremot mer information om hur väl inarbetade arbetslag ständigt finns i närheten av studenterna. Det finns också en nära kontakt med nämnder och utskott, vilket ger korta beslutsvägar och kontinuerlig uppföljning av utbildningen. Bedömargruppen ser det som en styrka att lärarna medverkar i olika delar av utbildningen och att de möter studenterna i olika skeden av utbildningen. Därmed ser de konsekvenserna av undervisningen och av de insatser som har gjorts tidigare i utbildningen.

Lärosätet involverar relevanta intressenter i kvalitetsutvärderingen och i kvalitetsutvecklingen. Till exempel anordnar lärosätet träffar för de olika parter som är involverade i den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU), det vill säga lärare, huvudmännens samordnare och lärosätets VFU-organisation. Syftet är att föra dialog och utveckla VFU:n.

Kursvärderingarnas resultat återkopplas till studenter och lärare via programrådet. Enligt intervjun sker återkoppling både vid kursstart och via en digital plattform.

Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

Lärosätets analys av genomströmningen visar på fler avhopp under senare år. Lärosätet har vidtagit åtgärder för att minska avhoppet och öka genomströmningen, men enligt självvärderingen har åtgärderna ännu inte haft önskad effekt. Vissa kurser har låg genomströmning och många omexaminationer. Lärosätets analys i självvärderingen pekar på att detta beror på att de antagna studenterna nu har lägre meritvärde än vid tidigare antagningsomgångar. En åtgärd som lärosätet nämner är att lärosätet har ökat undervisningstiden med fler workshops, mer handledning, utökat samarbete med biblioteket och mer återkoppling till studenterna. Man har också tydligare kommunicerat till studenterna att utbildningen förutsätter heltidsstudier. Efter den första kursen följer lärosätet upp de studenter som studievägledaren bedömer behöver extra stöd. Exempel på stöd som studenterna kan få är hjälp med studieplanering, studiemotivation och vägledning. Utifrån självvärderingens beskrivning anser bedömargruppen att det finns tydliga insatser för studenter som av olika anledningar behöver stöd för att kunna fullfölja studierna.

Sammanvägd bedömning av bedömningsområdet utformning, genomförande och resultat**Bedömning med motivering: *Tillfredsställande***

Utbildningen har många styrkor och uppnår måluppfyllelse i de utvalda examensmålen genom sin utformning och sitt genomförande. Det finns en progression i utbildningen och studenterna får möjlighet att delta i en variation av lärandeaktiviteter. Studenterna möter också olika former av examinationer.

Utbildningen uppnår måluppfyllelse av examensmålen för kunskapsformen Kunskap och förståelse. Detta sker genom att kurserna inom det förskolepedagogiska området stöds av en nära koppling till kurserna inom den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) samt till fältstudierna vid övningsförskolorna. Bedömargruppens bedömning är att detta stöder kopplingen mellan teoretiska och praktiska kunskaper på ett tillfredsställande sätt. Progressionen i utbildningen beskrivs i termer av "från en lägre nivå av identifikation, via beskrivning till ett allt mer kritiskt, tillämpande, argumenterande, teoretiserande och analytiskt förhållningssätt". Detta tillämpar utbildningen genom varierande undervisningsformer där studenterna är aktiva och där deras kunnande utmanas. Bedömargruppen ser därmed att det finns en medvetenhet, ambition och plan för att stötta studenternas kunskapsutveckling mot examensmålet.

Examinationerna, inklusive de självständiga arbetena, säkrar att studenterna har insikter i hur pedagogiskt arbete i förskolan planeras, dokumenteras och analyseras. De säkrar också att studenterna vet hur man använder relevanta teorier, vilket säkerställer att studenterna har sådana kunskaper som krävs för yrkesutövningen. Ett gott exempel på hur lärosätet arbetar med relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet är den kursuppgift där studenterna fördjupar sig i ett systematiskt kvalitetsarbete från en praktisk pedagogisk verksamhet.

Utbildningen uppnår måluppfyllelse av examensmålen inom kunskapsformen Färdighet och förmåga genom olika empiriska arbeten. De självständiga arbetena examinerar förmågan att bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och till kunskapsutvecklingen inom det förskolepedagogiska området. De självständiga arbetena examinerar också förmågan att självständigt generera kunskap i form av svar på forskningsfrågor. Bedömargruppen bedömer att utbildningen säkerställer förståelse för processen att planera och genomföra utvecklingsarbeten i förskola. Det sker genom att studenterna får praktiskt genomföra ett eget utvecklingsarbete under sin VFU. Studenternas bidrag till utvecklingen av yrkesverksamheten och till kunskapsutvecklingen inom yrkesområdet ses i de

didaktiska planeringar som studenterna gör och provas i olika kurser där de dels tar del av andras erfarenheter, dels tar del av relevanta forskningsresultat. Ett återkommande inslag i utbildningen är forskning, både genom egna undersökningar och andras. Utbildningen ger studenterna möjlighet att utveckla ämneskunskaper och didaktiska färdigheter genom att de planerar undervisningssekvenser utifrån pedagogisk teori. En av utbildningens styrkor är den vikt som läggs vid dialog, delaktighet och ledarskap som en del i professionsutvecklingen. Förmågan att planera och genomföra undervisning får studenterna träna på under sin VFU. Studenterna gör detta med utgångspunkt i barnens behov och intressen, och utvärderar sedan de genomförda undervisningssituationerna.

Utbildningen uppfyller examensmålen inom kunskapsformen Värderingsförmåga och förhållningssätt i och med att etiska frågor är centrala i flera kurser. Kursgenomförandet ger också studenterna möjlighet att reflektera över bedömningsgrunder och att ta hänsyn till dessa i den didaktiska planeringen. Lärosätet beskriver att hållbar utveckling är ett utvecklingsområde som lärosätet har identifierat. Man har också vidtagit åtgärder på området. Bedömargruppen vill påpeka att fortsatta åtgärder inom området hållbar utveckling bör omfatta inte bara ekologisk hållbarhet, utan även social och ekonomisk.

Jämställdhetsperspektivet finns integrerat i flera kurser. Till exempel diskuterar och problematiserar studenterna vilka normer och värderingar som produceras i relation till genus och kön i barns lek. Utbildningen möjliggör och säkerställer därmed att studenterna vid examen visar förmåga att beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten. Lärosätet har påbörjat ett långsiktigt arbete med jämställdhet för att motverka könsbundna studieval, förbättra mäns och kvinnors genomströmning samt för att motverka ojämställda karriärvägar.

Utbildningen bedöms vara välfungerande med korta beslutsvägar och närhet mellan studenter och lärare. Utbildningen följs upp kontinuerligt. Bedömargruppen ser det som en styrka att lärarna medverkar i olika delar av utbildningen och återkommande möter studenterna i utbildningens olika skeden. Därmed ser de konsekvenserna av undervisningen och av de insatser som har gjorts tidigare i utbildningen. Relevanta intressenter involveras i kvalitetssäkrings- och utvecklingsarbetet, särskilt när det gäller organisationen kring den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU), vilken säkerställer att utbildningen genomförs så att studenterna får ta del av både vetenskapliga och professionsinriktade aspekter av yrket. Resultaten från kursvärderingarna återkopplas till studenter och lärare via programrådet. Lärosätet har vidtagit åtgärder för att minska avhoppet och öka genomströmningen, men enligt självvärderingen har åtgärderna ännu inte haft önskad effekt.

Bedömningsområde: Studentperspektiv**Studentperspektiv**

Bedömning med motivering: *Studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.*

Studentrepresentanter finns med i nämnder och råd. Utvärderingar görs digitalt, men lärosätet betonar särskilt de utvärderingar man genomför på schemalagd tid för att öka svarsfrekvensen. I både självvärderingen och intervjuerna lyfter lärosätet fram utbildningens småskalighet, eftersom den öppnar för informella kontakter mellan kursledningen och studenterna. Mittkursvärderingarna är ett gott exempel på studentinflytande som är meningsfullt ur ett studentperspektiv. I självvärderingen finns ett exempel på studentsynpunkter som lärosätet har hanterat. Exemplet handlar om att studenter i en kursvärdering uttryckte att de behövde djupare kunskaper i de teorier som presenteras i kursen. Studenternas kritik resulterade i att kursen fick mer lärartid för att ge studenterna möjlighet

att fördjupa sig i teorierna.

Utöver att svara på kursvärderingar har samtliga studenter i termin sex deltagit i programråd under 2017. Det ser bedömargruppen som en styrka. Samtidigt vill bedömargruppen poängtera att studenter från olika terminer i utbildningen har olika erfarenheter. Det bör lärosätet också ta hänsyn till i uppföljningen och som en del av studentinflytandet.

I intervjun tydliggjorde lärosätet att distansstudenterna får samma utbildning som de studenter som läser vid campus. Distansstudenterna kommer till campus en gång i månaden och då prioriterar lärosätet undervisningsaktiviteter som kräver fysisk närvaro. Exempel på sådana aktiviteter är studiebesök och didaktiska färdighetsmoment. Samma lärarlag medverkar i båda utbildningarna, och i intervjun poängterade lärosätet att man har lång erfarenhet av distansutbildningar. Utbildningarnas upplägg och genomförande bedöms vara likvärdiga ur ett studentperspektiv.

Sammanfattande bedömning av bedömningsområdet studentperspektiv

Bedömning med motivering: *Tillfredsställande*

Studentperspektivet bedöms som tillfredsställande. Studentrepresentanter finns med i organisationen runt nämnder och råd. Utvärderingar av kurser görs digitalt, men lärosätet betonar särskilt de utvärderingar som görs på schemalagd tid för att öka svarsfrekvensen. I både självvärderingen och intervjuerna lyfter lärosätet fram utbildningens småskalighet, som öppnar för informella kontakter mellan kursledningen och studenterna. Mittkursvärderingarna är ett gott exempel på studentinflytande som är meningsfullt ur ett studentperspektiv. Bedömargruppen ser särskilt en styrka i att distansstudenterna får samma utbildning och möter samma lärare som de studenter som läser vid campus.

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

Arbetsliv och samverkan

Bedömning med motivering: *Utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.*

I självvärderingen ger lärosätet flera exempel på hur studenterna får granska kvalitetsmodeller och koppla observationer av barns lärprocesser till både teori och verksamhetsutveckling. Erfarenheter av sådana moment bör ge studenterna en god grund för att hantera förändrade förutsättningar i arbetslivet. Ett gott exempel som lärosätet pekar på i självvärderingen är att studenterna har lyft fram arbetet med fallbeskrivningar som ett bra verktyg för att lära sig att möta arbetslivets förändringar. Lärosätet har därför infört uppgifter som bygger på fallbeskrivningar i flera kurser. I och med att utbildningen bjuder in gästföreläsare från olika myndigheter och praktiker bedöms studenterna få insikter om aktuella frågor som utvecklar deras beredskap att möta arbetslivet.

Den samverkan som finns mellan förskollärarytbildningen och övningsförskolorna innebär att förskollärare från övningsförskolorna bidrar med praktiska didaktik som komplement till den teoretiska undervisningen. Personalen på övningsförskolorna deltar också i professionsutvecklande seminarier eller workshops tillsammans med lärosätets lärare. Det öppnar för utbyte av såväl erfarenheter som kunskaper med det omgivande samhället. Dessutom har lärosätet startat ett samverkansprojekt med Norrbottens kommuner. Projektet heter Studentuppsats i samverkan och är nytt. Projektet har därför inte utvärderats ännu, men bedömargruppen anser att initiativet har potential att ytterligare stärka målpuppfyllelsen i utbildningen. En styrka i utbildningen bedöms vara att lärosätet

anordnar professionsutvecklande seminarier, där lärosätets personal och personal från övningsförskolorna möts för utbyte och planering av ytterligare samverkan.

Sammanfattande bedömning av bedömningsområdet arbetsliv och samverkan

Bedömning med motivering: *Tillfredsställande*

Utbildningen är utformad med moment som är knutna till och integrerar förskoleverksamhet och lärosätesorienterade moment. Utbildningen genomförs också så att den lyfter och problematiserar aktuella frågor och områden som är relevanta för yrkesutövningen. Det finns en samverkan mellan förskollärarytbildningen och övningsförskolorna. Det pågår även en kontinuerlig dialog dem emellan, vilket bedöms säkra att utbildningen är användbar och utvecklar studenternas beredskap att möta förändringar i arbetslivet.

Samlat omdöme: Hög kvalitet

Bedömning med motivering: *Sammantaget visar underlagen att utbildningen håller hög kvalitet.*

Bedömningsområdet Förutsättningar bedöms som tillfredsställande. Kompetensförsörjningen är tillgodosedd när det gäller disputerade lärare och kompetens inom det förskolepedagogiska området. Lärosätet har identifierat kommande behov och det pågår rekrytering av doktorander till den nyetablerade forskarskolan. Därmed bedöms antalet lärare och deras kompetens vara adekvat för utbildningens volym, innehåll och genomförande.

Förskollärarytbildningen har en profilriktning mot natur och teknik. Profilmrådet är ett pågående utvecklingsområde som genom lärarnas engagemang och intresse samt genom nära kontakt med resurscentrum och natur visar potential att bli ett styrkeområde. Det finns goda möjligheter till ett nära samband mellan forskning och utbildning, dels på grund av de forskningsmiljöer som beforskar områden som berör utbildningens profilmråde och förskolepedagogiska områden, dels på grund av att fler än hälften av lärarna i utbildningen är disputerade. Kopplingen till professionsinriktade miljöer sker både genom övningsförskolorna och genom samverkan med andra förskolor.

Bedömningsområdet Utformning, genomförande och resultat bedöms som tillfredsställande. Utbildningen har många styrkor och förbereder studenterna för yrkesutövningen. Genom sin utformning och sitt genomförande uppnår utbildningen måluppfyllelse i de utvalda examensmålen inom kunskapsformen Kunskap och förståelse. Kurserna inom det förskolepedagogiska området stöds av en nära koppling till kurser inom den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) samt till fältstudierna vid övningsförskolorna. Detta bedöms stödja kopplingen mellan teoretiska och praktiska kunskaper på ett tillfredsställande sätt.

Utbildningen möjliggör och säkerställer examensmålen som relaterar till kunskapsformen Färdighet och förmåga genom olika empiriska arbeten. Studenterna utvecklar ämneskunskaper och didaktiska färdigheter genom att de planerar undervisningssekvenser utifrån pedagogisk teori. Detta är möjligt i och med att utbildningen är utformad med moment som integrerar förskoleverksamhet och lärosätesorienterade moment. Utbildningen lyfter fram och problematiserar aktuella frågor och områden som är relevanta för yrkesutövningen.

Vidare uppfyller utbildningen examensmålen inom kunskapsformen Värderingsförmåga och förhållningssätt. Detta sker i och med att etiska frågor är centrala i flera kurser. Kursernas genomförande ger också studenterna möjlighet att reflektera över bedömningsgrunder och att ta hänsyn till dessa i den didaktiska planeringen. Jämställdhetsperspektivet finns integrerat i flera kurser

där studenterna till exempel diskuterar och problematiserar vilka normer och värderingar som produceras i relation till genus och kön i barns lek. Lärosätet har också påbörjat ett långsiktigt arbete med jämställdhet för att motverka könsbundna studieval, förbättra mäns och kvinnors genomströmning samt för att motverka ojämställda karriärvägar. Utbildningen bedöms vara välfungerande med korta beslutsvägar och en närhet mellan studenter och lärare. Utbildningen följs också upp kontinuerligt. Lärosätet involverar relevanta intressenter i kvalitetsutvärderingen och kvalitetsutvecklingen. Kursvärderingarnas resultat återkopplas till studenter och lärare via programrådet. Lärosätet har vidtagit åtgärder för att minska avhoppet och öka genomströmningen, men enligt självvärderingen har åtgärderna ännu inte haft önskad effekt.

Bedömningsområdet Studentperspektiv bedöms som tillfredsställande. Studentrepresentanter finns med i organisationen runt nämnder och råd. Lärosätet lyfter fram utbildningens småskalighet som något som öppnar för informella kontakter mellan kursledningen och studenterna. Närheten mellan lärare och studenter borgar för att studenterna har ett reellt inflytande på utbildningens innehåll och utformning. Närheten borgar också för korta beslutsvägar. Mittkursvärderingarna är ett gott exempel på studentinflytande som är meningsfullt ur ett studentperspektiv. Bedömggruppen ser särskilt en styrka i att distansstudenterna får samma utbildning och möter samma lärare som de studenter som läser vid campus.

Bedömningsområdet Arbetsliv och samverkan bedöms som tillfredsställande. En av styrkorna i utbildningen är den vikt som läggs vid dialog, delaktighet och ledarskap som en del i professionsutvecklingen. Ytterligare en styrka i utbildningen är det nära samarbete och den dialog som pågår mellan den lärosätesförlagda och den verksamhetsförlagda utbildningen. Detta är särskilt tydligt i övningsförskoleprojektet, där professionskompetens och vetenskaplig kompetens främjar möjligheterna att genomföra en väl integrerad utbildning.

Malmö universitet

Lärosäte Malmö universitet	Huvudområde/examen Förskolläraexamen	ID-nr A-2017-12-4286
--------------------------------------	--	--------------------------------

Bedömningsområde: Förutsättningar
Personal

Bedömning med motivering: *Antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.*

Det finns en stabil kärna av lärare med såväl vetenskaplig som professionsriktad kompetens. Flertalet av de undervisande lärarna har en relativt hög tjänstgöringsgrad i utbildningen. Andelen forskarutbildade lärare är stor och bedömargruppen ser det som en styrka att flera lektors undervisningsgrad i programmet är hög, vilket visar på adekvat vetenskaplig kompetens. Tre fjärdedelar av undervisande lärare i utbildningen är forskarutbildade.

När det gäller professionskompetensen framstår den också som adekvat. Det framgår av lärartabellen att omkring hälften av de lärare som undervisar har förskollärbakgrund. Lärosätet anlitar även gästföreläsare med specifik yrkeskompetens eller spetskompetens, och lärare från partnerförskolor föreläser i ämnesdidaktiska och metodiska moment. I självvärderingen framkommer att nästan all undervisning utförs vid en och samma institution, vilket enligt bedömargruppen stärker personalstyrkan och det kollegiala samarbetet.

Lärosätet lyfter i självvärderingen fram att det saknas adekvat kompetens inom kvantitativ forskningsmetod. Lärosätet vidtar därför i dagsläget åtgärder genom satsningar på riktade nyrekryteringar mot förskolepedagogik och kvantitativa metoder, och mer långsiktiga åtgärder genom kompetensutvecklingssatsningar för lärare i utbildningen. Under intervjuerna beskrev lärosätet också att det skett nyrekryteringar under den senaste tiden och presenterade arbetet med aktuella personalsatsningar. Dessa åtgärder och satsningar ger sammantaget goda möjligheter att garantera såväl en yrkesprofessionell som en vetenskaplig förankring på kort och lång sikt. Bedömargruppen bedömer det som rimligt att dessa satsningar går att genomföra under den tidsperiod som lärosätet anger i självvärderingen.

Institutionens medverkan i nationella forskarskolor har enligt lärosätet betydelse för kompetensbasen - en satsning som på lång sikt kan leda till rekrytering av forskarutbildade lärare genom att personalstyrkans kompetens stärks när adjunkter återkommer till utbildningen efter avslutad forskarutbildning. Lärarnas individuella kompetensutvecklingsområden diskuteras och lärosätet följer upp dem i medarbetarsamtal. Årligen sker en strategisk uppföljning av lärarnas vetenskapliga, högskolepedagogiska och professionsrelevanta kompetens som en del av det systematiska kvalitetssäkringssystemet. Lärosätet har sedan 2016 gjort en kompetensutvecklingssatsning som inneburit anställning av åtta förskollärare med syfte att kvalitetssäkra utbildningen samt garantera en yrkesadekvat och vetenskaplig förankring.

I självvärderingen presenterar lärosätet också samarbetet med övningsförskolor. För de handledare som är anställda på övningsförskolor är handledarutbildning obligatorisk, och samtliga VFU-lärare har genomgått en utbildning om fyra seminarier. Bedömargruppen instämmer i det som lärosätet uttrycker

i självvärderingen gällande att fortsätta arbetet med att skapa ett fördjupat samarbete med fler förskolor och att arbeta vidare med utveckling av en rättssäker bedömning i den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) genom gedigen utbildning för lärare i VFU.

Bedömningsområde: Förutsättningar**Utbildningsmiljö**

Bedömning med motivering: *Det finns en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.*

I självvärderingen beskriver lärosätet den vetenskapliga miljön utförligt och utifrån detta underlag bedömer bedömargruppen att det finns en gynnsam vetenskaplig miljö. Det finns nyinrättade forskningsmiljöer och ambitioner att såväl öka forskningsvolymen som att stärka forskningsanknytningen till förskollärarytbildningen. Forskningsmiljöerna med koppling till utbildningen och forskarskolorna utgör enligt underlaget en viktig resurs för utvecklingen av en aktiv forskarmiljö. För examinerade förskollärare finns dessutom ett internationellt masterprogram med inriktning på pedagogisk teori. Lärare knutna till programmet deltar i nationella och internationella forskningsnätverk och lärosätet beskriver också hur arbetet med att forskningsanknyta utbildningen intensifierats i och med att högskolan blev ett universitet.

Den professionsrelaterade utbildningsmiljön är inte lika tydligt beskriven, men den kopplas till den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) samt till att det finns en stor andel lärare med förskollärarytbildning. Dessutom beskrivs den professionsrelaterade miljön när lärosätet presenterar att man deltar i projekt om övningskolor. Lärosätet framhåller att studenterna möter lärare med professionsbakgrund och betonar VFU samt det faktum att utbildningen har övningsförskolor. Arbetet tillsammans med övningsförskolorna klargjorde lärosätet vid intervjuerna.

Studenterna får enligt självvärderingen ta del av forskningsmiljön genom att forskare undervisar i kurser eller är kursledare inom utbildningen. Studenterna inkluderas då de exempelvis erbjuds att genomföra självständiga arbeten inom ramen för forskningsprojekt och åtta uppsatser skrevs föregående år inom ramen för ett av institutionens projekt. Studenterna tar även del av fakultetens forskning genom ett "idétorg" inför det självständiga arbetet, vilket bedömargruppen vill lyfta fram som ett gott exempel. Där presenterar forskare pågående projekt och bjuder in till medverkan genom att föreslå frågeställningar och projekt. Lärosätet arbetar också med att knyta självständigt arbete till övningsförskolornas aktuella utvecklingsarbete. Lärosätet menar att detta innebär att studenter och lärare befinner sig i en utbildningsmiljö som både är forskningsanknuten och professionsinriktad. Lärosätet följer systematiskt upp utbildningsmiljön i ett programråd. Rådet garanterar att studenterna ingår i miljöer där forskning integreras med utbildning.

Det är sammanfattningsvis främst den vetenskapliga utbildningsmiljön som lärosätet beskriver i underlaget medan den professionsinriktade miljön inte framträder lika tydligt. I självvärderingen framkommer dock att utbildningen leds av en samlad lärar-/forskargrupp där samverkan mellan forskande personal och personal med professionsanknytning uppmuntras, och lärosätet beskriver hur den vetenskapliga miljön på det viset kommer studenterna till del. Bedömargruppen gör därför bedömningen att det finns en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och att verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.

Sammanvägd bedömning av bedömningsområdet förutsättningar

Bedömning med motivering: *Tillfredsställande*

Sammantaget bedömer bedömargruppen att den vetenskapliga och professionsriktade kompetensen är adekvat. Andelen forskande lärare i utbildningen är hög vilket bedömargruppen ser som en styrka och det framgår av lärartabellen att cirka hälften av de lärare som undervisar i programmet har forskolläraryrkesbakgrund. Flertalet av de undervisande lärarna har en relativt hög tjänstgöringsgrad i utbildningen, vilket visar att det finns möjlighet till en stabil kärna i lärarresursen. Lärosätet lyfter fram att det saknas adekvat kompetens inom kvantitativ forskningsmetod men att det vidtar åtgärder, i dagsläget genom satsningar på riktade nyrekryteringar. Bedömargruppen gör således bedömningen att antalet lärare och deras sammantagna kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.

Det finns också en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och lärosätet bedriver verksamheten så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning. Lärosätet beskriver främst studenternas vetenskapliga utbildningsmiljö i underlaget medan den professionsinriktade miljön inte framträder lika tydligt. I självvärderingen framkommer dock att utbildningen leds av en samlad lärar-/forskargrupp och bedömargruppen menar att den vetenskapliga miljön på det viset kommer studenterna till del.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat**Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen kunskap och förståelse**

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör inte genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer inte genom examination, att studenten när examen utfärdas visar sådana kunskaper inom det förskolepedagogiska området och sådana ämneskunskaper, inbegripet kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, som krävs för yrkesutövningen.*

Självvärderingen beskriver hur lärosätet arbetar med utformning, genomförande och säkerställande av det aktuella examensmålet i förskolläraryrkesutbildningen. I självvärderingen beskriver lärosätet konkreta exempel som visar på en samstämmighet mellan mål, lärandeaktivitet, examination och bedömning. Självvärderingen innefattar dock också exempel som inte säkerställer målet i kunskapsformen Kunskap och förståelse. Kunskapsformen i dessa exempel hänvisar snarare till hur lärosätet säkerställer färdighet och förmåga. Det gäller exempelvis de uppgifter som är relaterade till den verksamhetsförlagda utbildningen. Det handlar också om att lärosätet inte explicit tydliggör ämneskunskaperna i exemplet från kursen *Barndom och lärande: Literacy*, där det snarare är ämnesdidaktik som beskrivs. I matematikexemplet beskriver lärosätet däremot på ett tydligare sätt hur det också fokuserar på ämneskunskaper.

Det finns en god progression i utbildningens upplägg som lärosätet beskriver utförligt i självvärderingen med hjälp av begreppen grundläggande, påbyggnad och fördjupning. Eftersom de grundläggande delarna inte tycks innefatta ämneskunskaper, ämnesdidaktik och metodik blir delar när det gäller ämnesinnehåll att betrakta som påbyggnadsdelar. Detta väcker frågan om vad det är som byggs på när de grundläggande ämneskunskaperna blir otydliga. Den hänvisning till studenternas tidigare gymnasiekunskaper som framkom vid intervjun anser bedömargruppen vara otillräcklig.

Säkerställandet av målet visas inte i de självständiga arbetena. Bedömargruppen bedömer att knappt hälften av de granskade självständiga arbetena har brister när det gäller de kunskaper inom det förskolepedagogiska området eller de ämneskunskaper som krävs för yrket. Några arbeten saknar exempelvis tydlig koppling till det förskolepedagogiska området och till ett pedagogiskt yrkesliv. Drygt hälften av arbetena har bedömargruppen också bedömt ha ifrågasatt måluppfyllelse när det gäller

studenternas kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete.

Bedömargruppen anser att det samlade underlaget, utifrån ett helhetsperspektiv, inte visar att lärosätet säkerställer studenternas kunskaper. Både i självvärderingen och vid intervjuerna framkommer att lärosätet 2017 påbörjade ett arbete med att tydliggöra kravnivåer för att säkerställa en likvärdig bedömning. Bedömargruppen ser det som ett viktigt utvecklingsområde att lärosätet fortsätter arbeta med att utveckla arbetet med bedömnings- och betygskriterier och ser över förutsättningarna för och kraven som lärosätet ställer på de självständiga arbetena för att höja kvaliteten. Det handlar exempelvis om att organisera studenternas val av ämnesområde och litteratur i arbetena så att det tydligare och mer explicit riktas mot det förskolepedagogiska området och/eller de ämneskunskaper som krävs för yrket, samt att studenterna i större utsträckning ska använda aktuell forskning inom det förskolepedagogiska området vid skrivandet av de självständiga arbetena.

Utbildningen möjliggör inte genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer inte genom examination, att studenten när examen utfärdas visar kännedom om vetenskapsteori och kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, samt om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen.

Det finns i självvärderingen en otydlighet kring hur lärosätet utformar, genomför och säkerställer studenternas kännedom om vetenskapsteori samt kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder. Begreppet vetenskapsteori lyfts fram i självvärderingen då lärosätet presenterar att man arbetar med det i vissa kurser, till exempel då studenterna analyserar avhandlingar, men hur detta arbete går till, vilka kunskaper som lärosätet förväntar att studenterna ska visa eller hur det säkerställer kunskaperna blir otydligt. Hälften av de självständiga arbetena bedömer bedömargruppen också visa brister när det gäller studenternas förmåga att visa kännedom om vetenskapsteori. Bedömargruppen vill i detta sammanhang dock lyfta fram det som positivt att lärosätet uppmärksammar dessa problem, och att det arbetar med akademisk litteracitet igenom hela utbildningen för att stärka studenterna och stödja dem i deras skrivprocesser.

När det gäller kvalitativa och kvantitativa metoder finns endast vaga beskrivningar i självvärderingen om hur lärosätet möjliggör och säkerställer att studenterna visar kännedom om analys, exempelvis i termer av att studenterna "bryter ner" en avhandling eller analyserar UNICEF-rapportens kvantitativa data. Flera av de självständiga arbetena visar också på brister när det gäller kännedom om kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder. Lärosätet presenterar dock i sin analys och värdering i självvärderingen samt vid intervjuerna att det är medvetet om studenternas svårigheter med kvalitativ och kvantitativ metod och analys, och dessa områden kommer lärosätet arbeta vidare med inom utbildningen. Dessutom påbörjade lärosätet under 2018 en kompetensutveckling för lärare kring kvantitativa metoder.

Bedömningarna av de självständiga arbetena visar på stor variation. Å ena sidan finns det arbeten där studenterna tydligt visar att de har kännedom om vetenskapsteori och relevant forskningsmetod. Å andra sidan finns det arbeten där bedömningen är att studenterna inte visar något av det. Denna variation kan sålunda visa på just den svårighet som en del studenter, enligt lärosätets beskrivning i självvärderingen, har med att uppvisa de kunskaper som förväntas i det aktuella målet. Vid intervjuerna beskrev lärosätet hur de arbetar med att utveckla och utvärdera bedömning och bedömningskriterier, och i samband med att nya kurser kommer igång fortsätter detta utvecklingsarbete. Återigen ser bedömargruppen det som positivt att det finns en plan för detta

arbete, vilket utgör ett viktigt och nödvändigt utvecklingsområde för att fortsätta arbetet med att kunna säkerställa att studenterna har de kunskaper som förväntas när de tar examen. Bedömargruppen ser det också som positivt att lärosätet uppmärksammar och problematiserar bristen i utbildningen gällande vetenskapsteori och forskningsmetoder. Bedömargruppen anser att det finns goda planer för hur lärosätet tar sig an problemet med att göra innehåll kring såväl kvalitativ som kvantitativ metod tydligare i utbildningen och betonar nödvändigheten av att lärosätet fortsätter detta utvecklingsarbete.

I självvärderingen beskriver lärosätet att man säkerställer att studenterna visar kännedom om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet genom att de ska visa kännedom om relationen mellan teori och praktik - ett innehåll som presenteras, bearbetas och säkerställs i flera olika delar av utbildningen. Vid intervjuerna framkom också att detta innehåll behandlas genom att studenterna tar del av aktuell pågående forskning samt att det sker en samverkan mellan högskoleförlagd och verksamhetsförlagd utbildning. Bedömargruppen vill här uppmärksamma lärosätet på vikten av att utveckla arbetet med denna del av det aktuella målet så att relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, utöver relationen mellan teori och praktik, också lyfts fram som exempelvis en systematisk och analytisk relation.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen färdighet och förmåga

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, men säkerställer inte genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom yrkesområdet.*

I självvärderingen presenterar lärosätet för målet relevant kursinnehåll vilket visar hur kurserna möjliggör att studenterna kan tillägna sig förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera, granska och reflektera över egna erfarenheter. I något fall beskriver också lärosätet hur det möjliggör att studenterna kan tillägna sig förmågorna när det gäller forskningsresultat. I exemplet med examensarbete framkommer också hur studenterna ofta samlar in empiriskt material, vilket erbjuder studenterna möjlighet att tillägna sig de förmågor som förväntas när det gäller andras erfarenheter. I självvärderingen saknas däremot en explicit beskrivning av hur lärosätet säkerställer genom examination att studenterna visar förväntade färdigheter och förmågor. Det finns tendenser till sådana beskrivningar emellanåt, men lärosätet klargör inte tydligt vilka färdigheter och förmågor studenterna ska visa vid examinationen. Exempelen i självvärderingen speglar således inte hela kedjan från mål till bedömning, varför detta underlag inte tydligt visar hur lärosätet säkerställer måluppfyllelse.

Övervägande delen av de självständiga arbetena bedömer bedömargruppen ha brister när det gäller detta mål. I vissa arbeten framkommer att studenterna inte visar förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över andras erfarenheter, exempelvis genom att beskriva ett resultat utifrån intervjuer av verksamma lärare. I vissa andra arbeten handlar det om att studenten inte systematiserat och reflekterat över forskningsresultat i tillräcklig utsträckning, samt att arbetet inte bidrar till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom yrkesområdet. Bedömargruppen rekommenderar att lärosätet fortsätter utvecklingsarbetet för att kunna säkerställa att studenterna når målet vid examen, med hänvisning till det som framkommer i underlaget utifrån ett helhetsperspektiv gällande planer och aktuellt arbete med att utveckla kriterier i samtliga kurser i förskolläro-utbildningen. Ett ytterligare utvecklingsområde för lärosätet som framkommer ur läsningen av självvärderingen är att tydligare i utbildningen synliggöra yrkesrelevansen i lärandemål,

lärandeaktiviteter och examination.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att tillämpa sådan förskoledidaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det förskolepedagogiska området och inom de ämnesområden som utbildningen avser samt för yrkesutövningen i övrigt.

Lärosätet ger, genom sin utformning och sitt genomförande, studenterna möjlighet att skaffa sig förmågor och färdigheter i förskoledidaktik och ämnesdidaktik. I självvärderingen ger lärosätet flera relevanta exempel som lyfter fram ämnesdidaktik. Progressionen beskrivs genom att utbildningen startar grundläggande med förskoledidaktik och fördjupas genom att koppla på ämnesdidaktik. Det handlar exempelvis om att fördjupningen startar redan termin tre, och frågor som bedömargruppen då ställer sig är vad det är för kunskaper som fördjupas och vad som hunnit grundläggas. Även om det går att vara kritisk till detta upplägg gör lärosätet ändå en relevant och genomtänkt redovisning. Bedömargruppen rekommenderar dock lärosätet att se över detta upplägg och fundera på hur progressionen kan tydliggöras ytterligare.

I självvärderingen framkommer också exempel på hur lärosätet säkerställer att studenterna visar de förmågor som förväntas i målet. Bedömargruppen vill särskilt lyfta fram goda idéer kring varierande examinationer av praktiska moment.

Ett utvecklingsområde som bedömargruppen vill belysa handlar om de kunskapsformer som lärosätet examinerar. Det framstår som något problematiskt att det som lärosätet redogör för i självvärderingen emellanåt inte fokuserar på studenternas förmågor och färdigheter. Det är bland annat otydligt för bedömargruppen hur lärosätet menar att studenterna visar förmåga att tillämpa förskolepedagogik och ämnesdidaktik genom att exempelvis reflektera och analysera.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje barns lärande och utveckling.

I självvärderingen presenterar lärosätet hur det utformar och genomför sin utbildning så att det blir möjligt för studenterna att nå målet. Lärosätet ger exempel på innehåll där studenterna arbetar med att planera, utvärdera och även emellanåt genomföra och utveckla undervisning med fokus på lek, estetik, specialpedagogiska behov samt samverkan med vårdnadshavare. I självvärderingen ger lärosätet också exempel som visar att det säkerställer att studenterna har färdigheter och förmågor i linje med detta mål.

Lärosätet kan dock förtydliga hur det säkerställer studenternas färdighet och förmåga att stimulera varje barns lärande och utveckling. I självvärderingen redogör lärosätet för att en aktivitet analyseras utifrån aspekter kring varje barn, men vad som förväntas av studenterna framkommer inte. I ett annat exempel från kursen *Verksamhetsförlagd utbildning III (VFU III)* ska studenterna utveckla en bred repertoar av arbetssätt och metoder. Bedömargruppen menar att det är svårt att bedöma huruvida studenterna utvecklar en bred repertoar. Kunskapsformerna framstår också som otydliga emellanåt eftersom lärosätet presenterar förväntningar på studenterna som mer handlar om kunskaper

(exempelvis kunna beskriva och diskutera) än om färdigheter och förmågor.

Bedömargruppen vill lyfta fram ett gott exempel på hur lärosätet nämner ledarskap som en del i progressionen. Lärosätet har också värderat detta examensmål som ett som man håller på att utveckla eftersom förskolläraren fått ett förstärkt ansvar och förväntas arbeta självständigt.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, men säkerställer inte genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling.*

Förmågan att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter tränas i flera olika kurser i utbildningen. Progressionen i arbetet med studenternas måluppfyllelse bedömer bedömargruppen vara tillfredsställande. Lärosätet redogör också i några av exemplen för hur man säkerställer att studenterna visar förmågor som förväntas i detta mål. Beskrivningarna av säkerställandet är dock emellanåt mycket vaga eller saknas helt. Om studenterna i en uppgift exempelvis förväntas värdera, välja ut, definiera och använda teoretiska begrepp i en analys så är det inte tydligt vad som krävs av studenterna för att nå målet. Bedömargruppen rekommenderar därför lärosätet att fortsätta arbetet med att utveckla bedömningskriterier för att åtgärda brister när det gäller att säkerställa att studenterna når målet.

Bedömargruppen ser det som ett utvecklingsområde för lärosätet att, i samband med arbetet med bedömningskriterier, också se till att det innefattar hur lärosätet säkerställer studenternas värderingsförmåga och förhållningssätt när det handlar om den ekonomiska dimensionen av hållbar utveckling, något som saknas idag. Lärosätet har planer för att utveckla kursplanebeskrivningar utifrån etiska och barnrättsliga frågor samt hälsa och hållbarhet, vilket är lokala preferenser vid lärosätet. Detta är något som bedömargruppen vill framhålla som positivt och rekommenderar därför lärosätet att arbeta vidare med denna fråga. Bedömargruppen vill också lyfta fram det positiva med de förändringar som lärosätet gjort angående att få in etiska och normkritiska perspektiv på ett tydligare sätt i utbildningen.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Jämställdhet

Bedömning med motivering: *Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.*

I en internrapport vid lärosätet med fokus på jämställdhet och genus framhålls förskollärarytbildningen som ett gott exempel. Lärosätet beskriver också att studenterna trots det varit kritiska och anser sig behöva mer. Jämställdhet och normkritik är ständiga punkter på programrådets agenda enligt självvärderingen. Enligt underlaget har lärosätet arbetat systematiskt för att jämställdhet och genus ska bearbetas i hela utbildningen och det finns en plan för hur det arbetet ska genomföras. Lärosätet arbetar även aktivt med profileringar för att locka fler män till yrket, till exempel musikprofil. Bedömargruppen menar att lärosätet på ett föredömligt sätt beskriver hur det lyfter fram ett jämställdhetsperspektiv både i utbildningen och i personalgruppen.

Lärosätet lyfter fram jämställdhet på några få ställen i underlaget som ett eget begrepp när det gäller

innehållet i utbildningen. I exemplen är det dock främst fokus på begrepp som jämställdhet och normkritik, genus, klass och etnicitet samt makt och kön. Bedömargruppen vill framhålla vikten av att lärosätet arbetar vidare med att tydliggöra aspekter inom "jämställdhet och normkritik" som har en koppling till genus, och övriga aspekter av normkritik och jämställdhet. I detta arbete vill också bedömargruppen framhålla vikten av att lärosätet arbetar fram bedömningskriterier som säkerställer att studenterna har förmåga att beakta ett jämställdhetsperspektiv i sin yrkesutövning.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat**Uppföljning, åtgärder och återkoppling**

Bedömning med motivering: *Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.*

I bedömningsunderlaget beskriver lärosätet en stödorganisation för det systematiska kvalitetsarbetet. Programrådet har i uppdrag att följa upp kvaliteten med särskilt fokus på måluppfyllelse och genomströmning. Lärosätet har påbörjat ett arbete höstterminen 2017 med att tydliggöra kravnivåer och åstadkomma likvärdig bedömning, ett arbete som förtydligades och förklarades vid intervjutillfället. Bedömargruppen bedömer att det finns relevanta, tydliga och rimliga planer för hur lärosätet arbetar med uppföljning, åtgärder och återkoppling från höstterminen 2018.

En årlig fakultetsdialog syftar till att följa upp lärarnas vetenskapliga, professionsrelevanta och högskolepedagogiska kompetens och lärosätet upprättar även en kompetensförsörjningsplan. I självvärderingen presenterar lärosätet exempel på lärarutbildningsdagar med fokus på digital kompetens, forskningsanknytning och utmaningsbaserat lärande. Ett utvecklingsområde som lärosätet identifierat är grupparbeten och gruppdynamik, och exemplifierar det med att lärare får kompetensutveckling inom grupprocesser, genom grupparbeten som åtgärd i syfte att förebygga en problematisk gruppdynamik bland studenter. Bedömargruppen anser att arbetet för att utveckla gruppdynamik och grupparbeten även borde inkludera att se över målbeskrivningar som fokuserar på att studenterna ska ha förmåga att arbeta tillsammans med andra. Sådana formuleringar är något som inte lärosätet lyfter fram i självvärderingen i dagsläget.

Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

I bedömningsunderlaget beskriver lärosätet hur det verkar för att studenterna ska kunna genomföra utbildningen inom planerad tid. Lärosätet ger flera exempel på detta och det sker dessutom en kontinuerlig utvärdering och utveckling av aktuella problemområden. Genomströmningen beskriver lärosätet som god och kvarvaron läsår två är något högre än det nationella genomsnittet. De studenter som visar sig vara i riskzon under första delen av utbildningen fångas upp av universitetets projekt Early Alert och får olika former av stöd, exempelvis genom en central studieverkstad, stöd för akademiskt skrivande och äldre studenter som fungerar som mentorer. En ytterligare styrka som bedömargruppen vill framhålla är den uppsamlingskurs som lärosätet anordnar för studenter som inte blivit klara med sitt självständiga arbete.

Könsskillnader i studentgruppen kan kopplas till genomströmningen eftersom fler avhopp sker bland manliga studenter. Musikprofilen har dock procentuellt sett fler män och lärosätet planerar därför även andra profileringar för att locka fler män till yrket, exempelvis utomhuspedagogik. Bedömargruppen ser också en styrka med det specifika arbete som lärosätet beskriver när det gäller grupparbete och gruppdynamik samt ledarskap och konflikthantering för att förhindra avhopp på grund av dessa

faktorer.

Sammanvägd bedömning av bedömningsområdet utformning, genomförande och resultat
Bedömning med motivering: *Inte tillfredsställande*

Progressionen i utbildningen är väl genomtänkt utifrån nivåerna grundläggande, påbyggnad och fördjupning. Utbildningen erbjuder varierande examinationer vid praktiska moment och har ett specifikt utvecklingsfokus på arbete med ledarskap utifrån förskollärares ledarskap. En styrka är utbildningens studentnära perspektiv där studenter blir sedda och hörda.

För examensmålen inom kunskapsformen Kunskap och förståelse möjliggör utbildningen inte och säkerställer inte genom utformning, genomförande och examination att studenterna, när examen utfärdas, visar kunskaper inom det förskolepedagogiska området och i ämnesområden, inbegripet kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, som krävs för yrkesutövningen. Utbildningen möjliggör och säkerställer heller inte att studenterna har kännedom om vetenskapsteori, kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder samt om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet när examen utfärdas. Detta framgår vid bedömargruppens sammantagna bedömning av det som lärosätet presenterar i självvärderingen, de självständiga arbetena och vid intervjuerna. Det är enligt bedömargruppen av stor vikt att lärosätet ser över förutsättningarna för, och kraven som ställs på, de självständiga arbetena för att organisera studenternas val av ämnesområde och litteratur i arbetena så att det tydligare och mer uttalat riktas mot det förskolepedagogiska området och/eller de ämneskunskaper som krävs för yrket. Det är också av stor vikt att vetenskapsteori och forskningsmetoder tydliggörs samt att studenterna i större utsträckning använder aktuell forskning inom det förskolepedagogiska området när de skriver de självständiga arbetena. Bedömargruppen rekommenderar att lärosätet fortsätter utvecklingsarbetet med att tydliggöra sambanden mellan examensmål, kursmål, innehåll, examination och bedömning utifrån den plan som lärosätet beskriver i självvärderingen och vid intervjuerna, så att studenternas kunskaper och förmågor blir synliga i de självständiga arbetena. Ett ytterligare utvecklingsområde är att utveckla arbetet med att synliggöra relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, så att den utöver en relation mellan teori och praktik också lyfts fram som exempelvis en systematisk och analytisk relation. En styrka bedömargruppen vill lyfta fram är lärosätets arbete med akademisk litteracitet i en progression genom utbildningen och den sommarkurs som genomförs för studenter i behov av mer kunskap inom akademiskt skrivande.

Inom kunskapsformerna Färdighet och förmåga samt Värderingsförmåga och förhållningssätt möjliggör utbildningen men säkerställer inte genom utformning, genomförande och examination att studenterna uppnår samtliga examensmål. Det som uppvisar brister handlar om att lärosätet inte utifrån en helhetsbedömning säkerställer studenternas förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat. Ett viktigt utvecklingsområde är att tydligare i utbildningen synliggöra yrkesrelevansen i lärandemål, lärandeaktiviteter och examination. Det handlar också om att lärosätet inte säkerställer studenternas förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhälls- och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling.

Utbildningen möjliggör och säkerställer att studenterna när examen utfärdas visar förmåga att beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten. Lärosätets arbete med jämställdhet, etik och normkritik bedömer bedömargruppen är en styrka i utbildningen,

liksom att lärosätet aktivt arbetar med profileringar för att locka fler män till förskolläraryrket.

Lärosätet följer systematiskt upp utbildningen och omsätter resultatet av uppföljningen i åtgärder för kvalitetsutveckling, samt återkopplar till relevanta intressenter. Som goda exempel vill bedömargruppen lyfta fram den uppsamlingskurs som lärosätet anordnar för studenter som inte blivit klara med sitt självständiga arbete samt arbetet kring grupparbete och gruppdynamik för att förhindra avhopp på grund av dessa faktorer. Utbildningens utformning och genomförande främjar studenternas lärande, inbjuder studenterna att ta en aktiv roll i lärandeprocesserna, samt verkar för att studenterna genomför sin utbildning inom planerad studietid.

Lärargruppen har påbörjat ett arbete med att arbeta fram tydliga kriterier och gränser för betyg för en mer rättssäker bedömning under höstterminen 2017. I vissa fall har lärosätet uppnått detta och i vissa andra delar är säkerställandet fortfarande mer otydligt, vilket de självständiga arbetena är ett exempel på.

Bedömningsområde: Studentperspektiv**Studentperspektiv**

Bedömning med motivering: *Studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.*

Studenterna har möjlighet till både formellt och informellt inflytande. Det informella inflytandet kommer till uttryck i självvärderingen genom att studenterna får möjlighet att framföra synpunkter direkt till lärare under pågående kurs och det formella inflytandet sker exempelvis genom deltagande i kurs- och programvärderingar. Vidare finns formellt en studentrepresentation vid lärosätets samtliga beslutande och beredande organ både på universitets- och fakultetsnivå: fakultetens styrelse, utbildningsnämnd, strategiska grupp och verksamhetsråd, VFU-råd (verksamhetsförlagd utbildning) och kursplanesamordningsgrupp. Studenternas reella inflytande har resulterat i en gemensam mall för kursguide, kontinuerliga omgrupperingar i studenternas arbetslag och fördjupning inom specialpedagogik.

Lärosätet beskriver också att studentkåren kommer att få en egen webbplats för att studenterna lättare ska kunna få information om utbildningsbevakning samt kunna utöva studentinflytande. När detta kommer att erbjudas beskriver lärosätet dock inte i underlaget. Denna form av återkoppling till studenterna är något som bedömargruppen vill poängtera som viktigt i ett fortsatt utvecklingsarbete.

Bedömargruppen vill lyfta fram det positiva med att lärosätet tagit tillvara studenternas åsikter och synpunkter i den strukturförändring av utbildningen som lärosätet genomfört höstterminen 2018.

I självvärderingen uppmärksammar bedömargruppen en svaghet i återkopplingen av kursrapporter när det gäller studenters svarsfrekvens. Bedömargruppen vill här särskilt framhålla det pilotprojekt för mer systematisk uppföljning och återkoppling som lärosätet genomfört och vill poängtera vikten av att lärosätet följer upp och genomför detta utifrån de planer som beskrivs i självvärderingen.

Sammanfattande bedömning av bedömningsområdet studentperspektiv

Bedömning med motivering: *Tillfredsställande*

Bedömargruppen gör bedömningen att studenterna får möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningen. Rollen är främst formell, där studenterna får möjlighet att ingå i beslutande organ. Utifrån det pilotprojekt som lärosätet presenterar ser bedömargruppen det som rimligt att

studenterna inom en snar framtid även kommer att få ökade möjligheter att påverka sin utbildning genom en systematisk uppföljning och återkoppling. Bedömargruppen vill lyfta fram det positiva med att lärosätet tagit tillvara studenternas åsikter och synpunkter i den strukturförändring av utbildningen som lärosätet genomfört höstterminen 2018.

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan**Arbetsliv och samverkan**

Bedömning med motivering: *Utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.*

Utifrån självvärderingen bedömer bedömargruppen att arbetslivet och samverkan med arbetslivet är något som lärosätet framhåller som viktigt i utbildningen. Övningskolor, med sitt specifika ansvar, är något som lärosätet i självvärderingen lyfter fram som en viktig del, och tillsammans med det också samarbetet med "särskilt yrkesskickliga förskollärare". Det kan vara både positivt och negativt att studenterna under samtliga delar av sin verksamhetsförlagda utbildning (VFU) finns kvar på samma förskola, men lärosätet lyfter fram goda argument till varför man valt att ha det så. Lärosätet understryker att studenterna befinner sig på en och samma VFU-placering under alla perioder för att kunna stärka banden till verksam personal och barn samt kunna stärka sin yrkesprofessionella identitet. Det nära samarbetet öppnar upp för en nära dialog mellan handledare, student och VFU-lärare, vilket även säkerställer att handledaren uppdateras med de lärandemål som studenterna ska nå upp till. Genom VFU-perioderna får studenterna möjlighet att träda in i en yrkesprofessionell roll samt ta tillvara förskollärares erfarenheter och förmågor. Det är dock viktigt att utbildningen som helhet erbjuder studenterna möjlighet att utveckla beredskap att möta förändringar i arbetslivet. I dagsläget erbjuder lärosätet studenter som genomför sin VFU på en övningsförskola två till fem dagars VFU på en annan förskola med andra förutsättningar. Bedömargruppen vill framhålla, trots allt det positiva som lärosätet beskriver när det gäller att vara på samma VFU-plats under hela sin utbildning, att lärosätet framöver behöver fortsätta att utveckla arbetet med att beakta likvärdighet för alla studenter så att det blir mindre skillnader i förutsättningar mellan olika VFU-platser. Det innefattar också att ta hänsyn till aspekter om mångfald för studenterna gällande möten med barn med olika bakgrund, förutsättningar och erfarenheter.

Självvärderingen uppger vissa väl identifierade områden för utveckling, och det finns planer för hur lärosätet tar hand om detta. Studenternas professionsutveckling stärks genom ett fördjupat samarbete mellan lärosätet och övningsförskolor. De förskolor som ingår har tecknat ett tilläggsavtal med kriterier för förstärkt kvalitet genom koncentration av studenter, handledarutbildning och yrkesskickliga förskollärares medverkan i högskoleförlagd utbildning. Vid intervjuerna framkom att den handledarutbildning som lärosätet genomför är populär och att förskolan är väl representerad i utbildningen. Lärosätet beskriver också i självvärderingen en struktur för att studenternas självständiga arbeten ska kunna knytas till förskolors utvecklingsarbete, vilket bedömargruppen vill lyfta fram som en styrka.

Bedömargruppen vill avslutningsvis poängtera vikten av att lärosätet fortsätter arbetet med de områden som identifierats gällande utveckling av betygskriterier, som bör förstås på ett likvärdigt sätt av lärare/handledare och studenter, samt en rättssäker bedömning.

Sammanfattande bedömning av bedömningsområdet arbetsliv och samverkan

Bedömning med motivering: *Tillfredsställande*

Lärosätet erbjuder studenterna möjlighet att utveckla beredskap för att möta förändringar i arbetslivet. Detta gör lärosätet dels genom att de under sin utbildning får möjlighet att utveckla och stärka sin yrkesroll med hjälp av lärare inom den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) vid en och samma förskola genom utbildningen, dels genom att erbjuda en kortare VFU-period vid en annan förskola. Samverkan med det omgivande samhället sker genom ett regionalt utvecklingsråd och handledarutbildning som lärosätet erbjuder. Arbetet tillsammans med övningsförskolor är ett specifikt exempel på denna samverkan. Bedömargruppen vill lyfta fram som ett gott exempel lärosätets struktur och incitament för att knyta studenternas självständiga arbeten till förskolors utvecklingsarbete.

Samlat omdöme: Ifrågasatt kvalitet

Bedömning med motivering: *Sammantaget visar underlagen att utbildningens kvalitet är ifrågasatt.*

Bedömningsområdet Förutsättningar bedöms som tillfredsställande.

Antalet lärare och deras sammantagna kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt. Det finns också en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och lärosätet bedriver verksamheten så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning. Arbetet med vetenskapsteori, kvalitativ och kvantitativ forskningsmetod samt relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet behöver dock enligt bedömargruppen stärkas och lärosätet lyfter i detta sammanhang fram att det saknas adekvat kompetens inom kvantitativ forskningsmetod. Bedömargruppen ser det som positivt att lärosätet i dagsläget vidtar åtgärder genom satsningar på riktade nyrekryteringar.

Bedömningsområdet Utformning, genomförande och resultat bedöms som inte tillfredsställande.

Måluppfyllelsen inom kunskapsformen Kunskap och förståelse bedömer bedömargruppen inte vara tillfredsställande. Utifrån en sammantagen bedömning av det som lärosätet presenterar i självvärderingen och vid intervjuerna framgår det att utbildningen inte möjliggör och inte säkerställer genom utformning, genomförande och examination att studenterna när examen utfärdas visar erforderliga kunskaper inom det förskolepedagogiska området och i ämnesområden, inbegripet kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete. Utbildningen möjliggör och säkerställer inte heller att studenterna har kännedom om vetenskapsteori, kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder samt om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet när examen utfärdas. Det är av stor vikt att lärosätet ser över förutsättningarna för, och kraven som det ställer på, de självständiga arbetena för att organisera studenternas val av ämnesområde och litteratur i arbetena, så att det tydligare och mer uttalat riktas mot det förskolepedagogiska området och/eller de ämneskunskaper som krävs för yrket. Det är också av stor vikt att vetenskapsteori och forskningsmetoder tydliggörs samt att studenterna i större utsträckning använder aktuell forskning inom det förskolepedagogiska området vid skrivandet av de självständiga arbetena. Bedömargruppen rekommenderar att lärosätet fortsätter utvecklingsarbetet med att tydliggöra sambanden mellan examensmål, kursmål, innehåll, examination och bedömning utifrån den plan som lärosätet beskriver i självvärderingen och vid intervjuerna, så att studenternas kunskaper och förmågor blir synliga i de självständiga arbetena.

Som en styrka vill bedömargruppen lyfta fram arbetet med akademisk litteracitet i en progression genom utbildningen och den sommarkurs som lärosätet genomför för studenter i behov av mer kunskap inom akademiskt skrivande.

För examensmålen inom kunskapsformerna Färdighet och förmåga samt Värderingsförmåga och

förhållningssätt möjliggör utbildningen men säkerställer inte genom utformning, genomförande och examination att studenterna uppnått samtliga mål när examen utfärdas. Bristerna handlar om att lärosätet inte säkerställer studenternas förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat. Det handlar också om att lärosätet inte tydligt har visat hur det säkerställer studenternas värderingsförmåga beträffande det pedagogiska arbetet med att göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt de ekonomiska och sociala dimensionerna av en hållbar utveckling. Bedömargruppen vill särskilt framhålla som en styrka lärosätets varierande examinationer vid praktiska moment samt fokuseringen på utveckling av arbete med ledarskap utifrån forskollärarens roll att leda arbete i arbetslaget. Det finns dock ett behov av att lärosätet tydligare i utbildningen synliggör yrkesrelevansen i lärandemål, lärandeaktiviteter och examination.

Utbildningen säkerställer också att studenterna, när examen utfärdas, visar förmåga att beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten. Lärosätets arbete med jämställdhet, etik och normkritik betraktar bedömargruppen som en styrka i utbildningen. Lärosätet arbetar även aktivt med profileringar för att locka fler män till yrket.

Lärosätet följer systematiskt upp utbildningen och omsätter resultatet av uppföljningen i åtgärder för kvalitetsutveckling, samt återkopplar till relevanta intressenter. Utbildningens utformning och genomförande främjar studenternas lärande, inbjuder studenterna att ta en aktiv roll i lärandeprocesserna, samt verkar för att studenterna genomför sin utbildning inom planerad studietid. Som goda exempel vill bedömargruppen lyfta fram den uppsamlingskurs som lärosätet anordnar för studenter som inte blivit klara med sitt självständiga arbete, samt arbetet kring grupparbete och gruppdynamik för att förhindra avhopp på grund av dessa faktorer.

Bedömningsområdet Studentperspektiv bedöms som tillfredsställande.

Studenterna får möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningen. Rollen är främst formell där studenterna får möjlighet att ingå i beslutande organ. Utifrån det pilotprojekt som lärosätet presenterar ser bedömargruppen det som rimligt att studenterna inom en snar framtid även kommer att få ökade möjligheter att påverka sin utbildning genom systematisk uppföljning och återkoppling. Bedömargruppen vill lyfta fram som gott exempel att lärosätet tagit tillvara studenternas åsikter och synpunkter i en nyligen genomförd strukturförändring av utbildningen.

Bedömningsområdet Arbetsliv och samverkan bedöms som tillfredsställande.

Lärosätet erbjuder studenterna möjlighet att utveckla beredskap för att möta förändringar i arbetslivet. Detta gör lärosätet dels genom att de under sin utbildning får möjlighet att utveckla och stärka sin yrkesroll med hjälp av lärare inom verksamhetsförlagd utbildning (VFU) vid en och samma förskola genom utbildningen, dels genom att erbjuda en kortare VFU-period vid en annan förskola. Samverkan med det omgivande samhället sker genom ett regionalt utvecklingsråd och handledarutbildning som lärosätet erbjuder samt genom arbetet med övningsförskolor. Lärosätet beskriver i självvärderingen en struktur för att studenters självständiga arbeten ska kunna knytas till förskolors utvecklingsarbete, vilket bedömargruppen vill lyfta fram som en styrka. Ett utvecklingsområde för arbetsliv och samverkan är det påbörjade arbetet med de områden som lärosätet identifierat gällande utveckling av betygskriterier, för att dessa ska förstås på ett likvärdigt sätt av lärare, handledare och studenter, samt utgöra underlag för en rättssäker bedömning.

Mittuniversitetet

Lärosäte Mittuniversitetet	Huvudområde/examen Förskolläraexamen	ID-nr A-2017-12-4287
--------------------------------------	--	--------------------------------

Bedömningsområde: Förutsättningar
Personal

Bedömning med motivering: *Antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.*

Av självvärderingen och lärosätesintervjuerna framgår att en mindre grupp lärare ansvarar för utbildningens genomförande, med övriga lärarresurser som komplement. Detta gör lärosätet för att trygga kontinuiteten och transparensen i utbildningen. I lärarkärnan finns fyra adjunkter och två lektorer. Antalet lärarutbildare bedöms vara tillräckligt i relation till antalet studenter vid både distansutbildningen och den campusförlagda utbildningen. En tredjedel av alla lärare i lärartabellen är lektorer, och två tredjedelar är adjunkter eller doktorander. Sedan självvärderingen skrevs har lärosätet tillsatt två lektorer och en adjunkt med kunskap inom det förskolepedagogiska området. Det är en styrka att utbildningen har dessa lektorer och att de är involverade i utbildningen i hög grad. Ambitionsnivån är att varje lektor ska undervisa 25 procent i utbildningen för att säkra den vetenskapliga kompetensen. Bedömargruppen menar att den vetenskapliga och professionsrelaterade kompetensen är stark i och med att lärosätet dessutom redan har anställt ytterligare ett par lektorer och en adjunkt.

Lärargruppen består av många nya adjunkter, men också av adjunkter som har jobbat längre men med relativt färsk erfarenhet av förskolläraryrket. Utbildningen inkluderar även många lektorer och adjunkter som har ämneslärarbakgrund. Det innebär inte nödvändigtvis kompetens inom det förskolepedagogiska området, men det är ett bra komplement inom områden som annars inte kan täckas upp av lärarkärnan. Några lärare följer studenterna genom hela utbildningen medan andra är koncentrerade till specifika kurser och terminer. Exempel på detta är att en lektor som undervisar i början av utbildningen om vad det innebär att vara förskollärare sedan återkommer i termin sex och sju, och även indirekt som examinator i termin fyra, för att säkra kontinuiteten. En annan lektor följer studenterna genom hela utbildningen. Närheten i lärargruppen möjliggör täta kollegiala samtal om utbildningen, både formella och informella. Det är samma lärare som undervisar på distansutbildningen som på den campusförlagda utbildningen. Likvärdigheten mellan utbildningarna är stor, den enda skillnaden är att undervisningen är komprimerad för distansstudenterna. Båda undervisningsformerna har samma antal undervisningstimmar.

Lärarna utbildas kontinuerligt i aktuella pedagogiska frågor, vilket säkrar att lärarlaget har högskolepedagogisk kompetens. Lärosätet ingår i försöksverksamheten med övningsförskolor. Nästan alla handledare på övningsförskolorna har gått handledarutbildning, vilket kvalitetssäkrar kurserna inom den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU). Lärosätet har hittills utbildat 1 600 handledare inom VFU och målet är att alla handledare ska ha denna utbildning.

Utbildningens lärargrupp kännetecknas av stabilitet och lärosätet följer upp resurserna systematiskt för att säkerställa att det finns kompetens framöver, till exempel efter pensionsavgångar.

Genomförandet på lång sikt bedöms som tillfredsställande eftersom det också finns planer på att ge

forskarna mer undervisningstid i utbildningen. Lärarna är även involverade i diverse forskningsprojekt som drivs i samarbete med kommuner. Lärosätet följer kontinuerligt upp lärarnas sammantagna kompetens genom programdialog och årliga medarbetarsamtal med avdelningschef. Varje lärare har i dag 15 procent kompetensutvecklingstid. Lärosätet ordnar också särskilda kompetensutvecklingsdagar med gemensamma teman.

Under innevarande år rekryterar lärosätet ytterligare en professor, lektorer och doktorander i pedagogik till lärosätet. Ett utvecklingsområde som lärosätet beskriver i självvärderingen är att öka andelen forskarutbildade lärares och professorers del i undervisningen. Nyrekryteringen är en konkret åtgärd i den riktningen och bedömargruppen vill understryka vikten av att lärosätet fortsätter detta utvecklingsarbete.

Bedömningsområde: Förutsättningar**Utbildningsmiljö**

Bedömning med motivering: *Det finns en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.*

Utbildningen genomförs i formen campus-distans i Sundsvall, med campusförlagd undervisning var femte vecka och distansundervisning däremellan. Parallellt driver lärosätet också en helt campusförlagd utbildning i Östersund. Eftersom det är samma lärare som undervisar på de båda orterna möter studenterna samma lärare och forskning i utbildningen. Under senare år har det tillkommit fler forskande lärare i utbildningen. Därmed har lärosätet kunnat vidga de egna forskningsområdena såsom barnlitteratur, vilket kommer utbildningen till del.

På lärosätet finns ett forskningsförberedande råd med uppgift att hantera ärenden om pedagogisk och didaktisk forskning i anslutning till lärarutbildningarna. Lärosätet har också en strategi för att prioritera forskoleforskning. Tanken är att stärka forskningsmiljön kring utbildningen. Man gör också riktade satsningar för att utveckla de miljöer som stöder relationen mellan forskning och utbildning. En sådan satsning är organiserad samverkan mellan kommuner och lärosätet om gemensamma forskningsprojekt, vilket öppnar för möjligheten att stärka utbildningens professionsinriktade vetenskapliga miljö. Ett gott exempel på detta är att studenterna under en kurs i slutet av den sjätte terminen bjuder in förskolor som får ta del av aktiviteter som studenterna har arbetat fram under en kurs. I självvärderingen beskriver lärosätet ett tiotal forskningsprojekt där universitet och kommun samarbetar med tydligt fokus på förskolan. Att yrkesverksamma lärare medverkar i skolutvecklande forskning ses som en styrka av bedömargruppen. Studenterna får ta del av resultaten från dessa projekt i olika kurser.

Forskarutbildning beskrivs både som en rekryteringsstrategi och som ett sätt att stärka forskningsmiljöns koppling till lärarutbildningarna. En specifik satsning kallad Särskild satsning lärarutbildning har gjorts för att stärka förskolläraryrket och dess forskningsanknytning. Satsningen har pågått sedan 2012 och har resulterat i tio disputationer med lärare som nu arbetar i förskolläraryrket. Fler disputationer är på gång. Lärosätet beskriver också ytterligare satsningar. Bland annat driver lärosätet en forskarutbildning inom ämnet pedagogik, eftersom dessa framtida lektorer behövs på lärarutbildningen. Vid lärosätet finns också didaktiska seminarier som är öppna för all personal och som syftar till att stärka den vetenskapliga miljön. Professionsinriktningen stärks dels genom att ett antal undervisande lärare har förskolläraryrket bakgrund, dels genom att yrkesverksamma gästföreläsare tas in i utbildningen.

Sammanvägd bedömning av bedömningsområdet förutsättningar

Bedömning med motivering: Tillfredsställande

Antalet lärarutbildare bedöms adekvat i fråga om relationen student-lärarutbildare och i fråga om fördelningen mellan vetenskapligt skolade lärare och adjunkter. Professionsinriktningen stärks dels genom att många av de undervisande lärarna har förskolläraryrkesbakgrund, dels genom att yrkesverksamma gästföreläsare bjuds in att delta i kurser. Utbildningen inkluderar också många lektorer och adjunkter som har ämnesläraryrkesbakgrund. Det innebär inte nödvändigtvis kompetens inom det förskolepedagogiska området, men ger ett bra komplement inom områden som annars inte kan täckas upp av kärnan av lärare. Lärosätet har rekryterat ytterligare två lektorer och en adjunkt med förskolepedagogiska kunskaper. Ambitionsnivån är att varje lektor ska ha en avsevärd andel av sin tjänst avsatt för att undervisa i utbildningen, vilket säkrar den vetenskapliga kompetensen i utbildningen. Förutsättningarna bedöms som goda även på lång sikt.

Lärosätet utbildar lärarna kontinuerligt i aktuella frågor som rör högskolepedagogik. Lärarresurserna följs också upp systematiskt för att säkerställa att det finns kompetens framöver, till exempel efter pensionsavgångar.

Utbildningen har en vetenskaplig och professionsinriktad miljö som kommer utbildningen till del genom ett nära samband mellan forskning och utbildning. Till exempel finns ett forskningsförberedande som hanterar ärenden om pedagogisk och didaktisk forskning i anslutning till lärarutbildningarna. Rådet beaktar även behoven av forskning, samt prioriterar förskoleforskning för att stärka forskningsmiljön kring utbildningen. Det finns också en organiserad samverkan mellan kommuner och högskola om gemensamma forskningsprojekt, vilket öppnar för möjligheten att stärka utbildningens professionsinriktade vetenskapliga miljö. Att yrkesverksamma lärare medverkar i skolutvecklande forskning ser bedömargruppen som en styrka.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat**Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen kunskap och förståelse**

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, men säkerställer inte genom examination, att studenten när examen utfärdas visar sådana kunskaper inom det förskolepedagogiska området och sådana ämneskunskaper, inbegripet kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, som krävs för yrkesutövningen.*

Det framgår av självvärderingen att förskolepedagogik ingår som omfattande delar i varje termin och i samma kurser som olika ämnesdidaktiska delar. Utöver traditionellt ämnesinnehåll som språkutveckling, matematik, naturvetenskap och estetiska uttrycksformer får studenterna också kunskaper om teorier om lärande, utforskande arbetssätt, förskolans styrning samt nyanländas lärande. Det är relevanta kunskaper i yrkesutövningen som innefattar både förskolepedagogik och ämnesdidaktik.

Lärosätet hänvisar i självvärderingen till en examensmålsmatris som ett sätt att få översikt över vilka examensmål som examineras i vilka kurser. Lärosätet har också identifierat utvecklingsområdet att skapa en översikt av progressionen i utbildningen via en progressionsmatris. I ett första steg har lärosätet arbetat fram progressionsmatrisen för vetenskapsteori, forskningsmetodik och för den verksamhetsförlagda utbildningen. Matrisen innehåller mål, läraktiviteter, examinationer och bedömningskriterier. Det framgick av lärosätetsintervjuerna att detta arbete har påverkat hur man bedömer de självständiga arbetena, och att lärosätet har sett behov av att förstärka de delar av kurserna som förbereder studenterna inför att skriva det självständiga arbetet.

I självvärderingen ger lärosätet exempel på innehåll och former för undervisning som gör det möjligt för studenterna att utveckla kunskap och förståelse inom examensmålet. En svaghet som bedömargruppen noterar är dock hur lärosätet säkrar studenternas kunskap och förståelse. Ett exempel på mål och tillhörande examination kommer från en kurs om barnlitteratur. För att bli godkänd krävs bara att studenternas texter och övriga uppgiftsredovisningar innehåller nästan alla delar som efterfrågas i uppgiftsinstruktionerna, att texterna är läsbara men kan innehålla brister när det gäller språket (grammatik och stavning) och att innehållet är huvudsakligen relevant i förhållande till lärandemålet. Det är oklart för bedömargruppen hur grammatikkännedom bidrar till måluppfyllelsen för examensmålet eller hur måluppfyllelse kan godkännas om inte alla delar som efterfrågas finns med. Motsvarande kriterier för mål inom matematiklärande i förskolan kan också ifrågasättas. Den kunskap och förståelse som säkras i bedömningskriterierna har enligt bedömargruppen inte med examensmålet att göra, utan handlar i stället om det akademiska skrivandet. Lärosätet behöver bearbeta progressionsmatrisen så att man säkrar att studenterna utvecklar kunskaper i relation till examensmålen. Det arbetet ser bedömargruppen som nödvändigt för att lärosätet ska kunna nå hög kvalitet i utbildningen.

I självvärderingen beskriver lärosätet flera pågående, praktisknära forskningsprojekt samt följeforskning som personal vid lärosätet är involverade i. Lärosätet beskriver även hur forskningen används i utbildningen i flera fall, och på så sätt kommer studenterna till del och möjliggör för studenterna att få kännedom om pågående forsknings- och utvecklingsarbete. I utbildningen finns också exempel på moment där inbjudna yrkesverksamma förskollärare föreläser om sitt utvecklingsarbete som pågår med koppling till ett av forskningsprojekten.

Inför de självständiga arbetena presenterar aktiva forskare och doktorander pågående forskningsprojekt för att väcka studenternas intresse. I flera kurser samarbetar man med biblioteket så att studenterna lär sig att söka fram vetenskapliga texter. Studenterna får också lära sig vad som kännetecknar en sådan text. Studenterna får läsa och granska varandras texter, göra pilotstudier, skriva en forskningsöversikt samt argumentera om trovärdighet och tillförlitlighet. Under kursen Mångfald i förskolan får studenterna handledning i att skriva ett paper. Studenterna utvecklar också kunskap och förståelse om aktuellt forskningsarbete genom kurslitteratur och föreläsningar, som sedan behandlas under seminarier och muntliga examinationer.

Hur kunskaperna säkras är dock otydligt i självvärderingen eftersom de bedömningskriterier som lärosätet beskriver inte säkrar studenternas kunskap om innehållet i examensmålet. Nästan hälften av de självständiga arbetena visar också brister inom examensmålet. Bedömargruppen menar att studenterna inte tydligt motiverar uppsatsämnet eller visar bristande förståelse inom det förskolepedagogiska området. Det sammanvägda underlaget visar därmed inte hur utbildningen säkerställer studenternas kunskaper och förståelse i linje med examensmålet.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, men säkerställer inte genom examination, att studenten när examen utfärdas visar kännedom om vetenskapsteori och kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, samt om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen.

Utbildningen behandlar vetenskapligt skrivande, informationssökning, vetenskapsteori, forskningsmetodik, etik, dataanalys med mera. Studenterna får själva pröva intervjuer och

observation som metod, och de får även granska varandras texter. Vetenskapsteori behandlas främst som kännedom om den vetenskapliga textgenren och om pedagogik som ett vetenskapligt ämne. Det är tydligt i självvärderingen hur utbildningen behandlar kvantitativ metod. Lärosätet gör inte heller någon reflektion över balansen mellan kvalitativ och kvantitativ metod i utbildningen. Det framgick dock under lärosätetsintervjuerna att man arbetar med att säkerställa den kvantitativa metodundervisningen.

Det framgår av självvärderingen att det finns en progression i kännedom om den vetenskapliga textgenren. Progressionen mynnar sedan ut i studenternas egna vetenskapliga arbeten. Däremot saknas en beskrivning av hur lärosätet ser en progression i studenternas kännedom om vetenskapsteori och kvantitativa och kvalitativa forskningsmetoder. I självvärderingen beskriver lärosätet hur studenterna i en paruppgift arbetar med vetenskapsteori. Studenterna förväntas diskutera skillnader och likheter mellan två vetenskapliga artiklar. De ska kunna förklara och visa att de har förstått. Vidare examineras studenterna också enskilt utifrån essäfrågor om vetenskapsteori och pedagogik som vetenskap. Att studenterna får möjlighet att öva och visa kännedom om vetenskapsteori och forskningsmetoder är tydligt, men det är återigen tydligt vad studenterna ska kunna för att nå en godkänd nivå. Som bedömargruppen tidigare har nämnt arbetar lärosätet med detta i progressionsmatrisen, vilket bedömargruppen menar är nödvändigt för att både studenter och lärare ska veta vilka kunskaper som förväntas av studenterna för godkänd nivå och för att därigenom säkerställa att studenterna har uppfyllt examensmålet.

I kursen *Lek som värld, fenomen och redskap* skriver studenterna texter om kursens innehåll i relation till sitt eget lärande. Detta gör studenterna i syfte att utveckla förståelse för vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Som avslutande examination skriver studenterna en längre vetenskaplig text som ska synliggöra deras förståelse av kursens innehåll och mål. Däremot framgår det inte hur studenterna genom föreläsningar och andra undervisningsmoment får stöd att utveckla sin förståelse för denna relation och för dess betydelse för yrkesutövningen. Detta blir dock mer synligt i beskrivningen av en uppgift som förbereds i den första kursen av den verksamhetsförlagda utbildningen och som avslutas och examineras i en högskoleförlagd kurs. Denna koppling ger studenterna möjlighet att börja utveckla förståelse för relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Senare kurser som relaterar till det självständiga arbetet lyfter fram relationen ytterligare genom att studenterna bearbetar empiriska studier. Det finns också inslag av detta i den utbildningsvetenskapliga kärnan. Igen är det oklart hur lärosätet säkerställer kunskap och förståelse kopplat till examensmålet. Utformningen och genomförandet är något tydligare, men lärosätet behöver klargöra säkerställandet genom tydliga bedömningskriterier eller genom att på något annat sätt ange vad det är studenterna förväntas kunna.

Av de självständiga arbeten som bedömargruppen har granskat bedöms en dryg tredjedel inte kunna visa på kännedom om vetenskapsteori och om metoder. Bedömargruppen menar att flera arbeten saknar teoretiska resonemang eller motiverar vald metod på ett otillräckligt sätt. Det sammanvägda underlaget visar därmed inte att utbildningen säkerställer studenternas kunskaper inom examensmålet. Den första delen av examensmålet beskriver lärosätet som ett utvecklingsområde, och bedömargruppen instämmer i att åtgärder behövs för att nå hög kvalitet i utbildningen och för att säkerställa att studenterna har kännedom om vetenskapsteori och metod.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen färdighet och förmåga

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, men säkerställer inte genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att kritiskt*

och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom yrkesområdet.

Lärosätet beskriver i självvärderingen en progression på så sätt att studenterna tidigt i utbildningen förväntas reflektera över egna och andras erfarenheter, medan de senare i utbildningen förväntas arbeta strukturerat med processkrivande reflektioner. Under den fjärde kursen inom den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) examineras examensmålet i alla sina delar genom en uppgift som innefattar observation, reflektion och utveckling i samverkan med arbetslaget på förskolan där den verksamhetsförlagda utbildningen genomförs, med handledarens stöd. Det är ett gott exempel på hur man kan pröva måluppfyllelse i utbildningen. Studenterna får också göra en portfolio som ett led i att kunna systematisera, tillvarata och reflektera över de egna erfarenheterna. Yrkesverksamma gästföreläsares erfarenheter används som grund för att kunna relatera till andras erfarenheter. Det sker kontinuerligt kopplingar till vetenskaplig litteratur som studenterna har tagit del av i utbildningen. I ett moment som kan kopplas till examensmålet har studenterna i uppgift att föra kollegiala diskussioner om normkritiska förhållningssätt i arbetslaget på förskolan. Det självständiga arbetet beskrivs som en viktig slutlig examination av examensmålet. De krav lärosätet ställer på studenterna i det självständiga arbetet är att kunna argumentera för sina val och att det som undersöks har vetenskaplig relevans.

Även om utbildningen bedöms möjliggöra att studenterna uppnår examensmålet bedömer bedömargruppen att en dryg tredjedel av de självständiga arbetena har brister. Kritiken mot arbetena är att studenterna inte använder de resultat som de har fått fram för att besvara sina frågeställningar, eller att studenterna gör en bristfällig analys. Detta innebär att en betydande andel av studenterna inte visar färdighet och förmåga att reflektera över resultatet, eller att de inte använder resultatet för att utveckla verksamheten. Det sammanlagda underlaget visar därmed att utbildningen inte säkerställer en del av examensmålet. Åtgärder behövs till exempel för att utveckla progressionen i kurserna och för att säkerställa studenternas färdighet och förmåga att systematisera och reflektera.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, men säkerställer inte genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att tillämpa sådan förskoledidaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det förskolepedagogiska området och inom de ämnesområden som utbildningen avser samt för yrkesutövningen i övrigt.

Examensmålet behandlas i sju kurser som tar upp läs- och skrivutveckling, matematik, naturvetenskap och teknik samt bild och musik. I självvärderingen ger lärosätet exempel från musik, bild, matematik och lek som visar på ett helhetsperspektiv på förskolans uppdrag och att de ämnesdidaktiska och förskoledidaktiska förmågor som utbildningen utvecklar och prövar är relevanta i yrkeslivet. Det är till exempel positivt att studenterna i kursen matematik inledningsvis ska observera barns möte med matematiken i förskolan för att se de didaktiska utmaningarna och kunna undervisa med utgångspunkt i barns perspektiv och erfarenheter. Studenterna får också erfarenhet av att undervisa utifrån ett tematiskt arbetssätt, och får möjlighet att redogöra för undervisningen för vårdnadshavare. Didaktik- och metodikfärdigheter utvecklas med stöd i olika ämnen, samtidigt som utbildningen breddar och fördjupar en övergripande förskoledidaktisk förmåga att undervisa under utbildningens gång. Under sin utbildningstid får studenterna många möjligheter att delta i olika slags läraaktiviteter som förbereder dem för undervisning i förskolan. Kursupplägget och innehållet i

examinationsuppgiften i kursen *Matematik för förskollärare*, som lärosätet ger som exempel, ter sig rimligt och möjliggör för studenterna att uppnå målet. Däremot säkerställer inte examinationen att studenterna når målet. Anledningen är att kriterierna för godkänt fokuserar på vetenskapligt språk, rimlig struktur och referenshantering, det vill säga kriterier som inte berör innehållet i examensmålet.

Det pågår ett utvecklingsarbete för att mer systematiskt arbeta med begreppet undervisning. Det framgick av intervjuerna att studenterna behöver hjälp med att förstå vad undervisning är i förskolans verksamhet. Studenterna behöver till exempel undersöka hur undervisning skrivs fram i förskolans styrdokument och utifrån dessa komma fram till vad undervisning kan innebära i förskolan.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje barns lärande och utveckling.

I självvärderingen ger lärosätet exempel på hur utbildningen behandlar examensmålet. Flera kurser är utformade så att studenterna måste planera, genomföra och utvärdera aktiviteter. Detta gör de med både barn och andra studenter. Även om det inte framgår i självvärderingen vilka kursmål som behandlas under den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) så täcks hela innehållet i examensmålet av de andra kurser som lärosätet beskriver i självvärderingen. Lärosätet beskriver en variation av praktiska och skriftliga examinationer som säkerställer att studenterna visar den färdighet och förmåga som examensmålet beskriver. Studenterna tar bland annat fram en idébank och en lärarhandledning, vilken bedöms visa att studenterna kan utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten. Under intervjuerna framkom att lärosätet utför trepartssamtal för att säkerställa att studenterna når kursmålen.

Alla VFU-perioder är kopplade till något ämne. Till exempel har studenterna i matematikkursen en gruppuppgift där de ska genomföra och utvärdera en aktivitet på en förskola. Denna aktivitet genomför studenterna sedan individuellt under sin VFU, och studenterna utvärderar sedan aktiviteten utifrån den specifika barngruppen. Utvärderingen lämnas in som en individuell skriftlig examination.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling.*

Utbildningen utformas och genomförs så att innehållet i examensmålet bearbetas både teoretiskt och praktiskt. Enligt självvärderingen har fyra kurser fokus på barns rättigheter och barnkonventionen, medan andra kurser är mer övergripande inriktade på värdegrundsaspekter i relation till förskolans och lärares uppdrag. Det innebär att studenterna får möjlighet att utveckla förmågan flerdimensionellt. Under den sjunde terminen utvecklar studenterna sin värderingsförmåga. Där ska studenterna genom litteraturseminarier och workshops göra värderingsövningar med fokus på olika samhällliga och etiska aspekter i relation till diskrimineringsgrunderna. Under VFU examineras denna förmåga genom skriftliga uppgifter. Innehållet i examensmålet bearbetas från den första terminen till den sista, vilket möjliggör en progression utifrån olika kursers tematik.

Studenterna examineras både skriftligt och muntligt. Ett exempel på muntlig presentation är ett temaarbete om hållbar utveckling under ett fiktivt föräldramöte. Här ska studenterna visa god insikt i undervisning om hållbar utveckling och anpassa innehållet efter målgruppen. Studenterna får därmed reflektera över både det pedagogiska arbetet med barnen och över samverkan med föräldrar.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat**Jämställdhet**

Bedömning med motivering: *Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.*

Jämställdhet behandlas som ett innehåll i utbildningen på flera sätt. Studenterna gör analyser ur ett jämställdhetsperspektiv i relation till tal-, läs- och skrivutveckling. Studenterna får också genomföra normkritiska diskussioner i arbetslagen. Jämställdhet diskuteras även som en del i ett bredare mångfaldsperspektiv och i relation till intersektionalitetsbegreppet. Av självvärderingen framgår att jämställdhetsarbetet också sker på utbildningsnivå, där forskare inom området involveras i undervisningen. De undervisande lärarna har dessutom fortbildats i genus- och jämställdhetsperspektiv och det finns planer för att utveckla detta genom att belysa ämnet även i den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU). Den undervisande personalen hade under våren 2018 fokus på jämställdhet i sin prioriterade kompetensutveckling, och under hösten genomförde lärosätet sedan en temadag om jämställdhet i utbildningen. Området lika villkor ingår i alla kursvärderingar, och lärosätet har rutiner för rättssäker examination och likvärdig bedömning.

Det finns strategier för att rekrytera fler män till utbildningen. Ett exempel är att man anordnar rekryteringsdagar tillsammans med andra utbildningar som har en högre andel manliga studenter. Lärosätet analyserar också avhopp ur ett jämställdhetsperspektiv. Lärosätet ser kompetens inom jämställdhet och mångfaldsarbete som utvecklingsområden. Enligt självvärderingen ska VFU-kurserna belysa genusaspekter framöver. Lärosätet ska sedan göra en översyn av detta eftersom man bedömer att jämlikhetsperspektivet har hamnat i bakgrunden. Lärosätet ser ett behov av att utveckla lärandet kring jämställdhet i fler kurser i utbildningen.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat**Uppföljning, åtgärder och återkoppling**

Bedömning med motivering: *Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.*

Det framgår av självvärderingen att det finns ett system för att arbeta med kvalitetssäkring. Lärosätet beskriver vilka områden man har utvecklat sedan 2011, vilket visar att lärosätet uppmärksammar utvecklingsområden och arbetar med att åtgärda dem. Det finns en särskild styrgrupp som ansvarar för lärarutbildningarna, Samordningsorganet för lärarutbildningen. Lärarutbildningarna har också ett gemensamt programråd. En central del i förskollärarutbildningens systematiska kvalitetsarbete är programdialoger mellan vicedekanen, avdelningschefen för utbildningsvetenskap, ämnesföreträdare i pedagogik, studierektorn för utbildningsvetenskap samt programansvarig. Studierektorn för den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) deltar i programrådet och vid behov också i programdialogerna.

I programdialogen följer man upp lärarnas kompetensutvecklingsbehov och utbildningarnas upplägg. Det inkluderar progressionsöversyn och utvärderingsarbete. Utbildningen genomför också

kursvärderingar. Resultaten återkopplas sedan till studenter, och i relevanta fall även till kommunernas VFU-samordnare. Svarefrekvensen på kursvärderingarna har varit låg. Det har lärosätet försökt åtgärda genom att schemalägga utvärderingen i samband med kursavsluten. Reflektionsutvärderingar är en årsutvärdering som programansvarig gör, men det finns inga resultat från dem ännu eftersom det är en ny utvärderingsform på lärosätet. Utöver de systematiska kursvärderingarna genomför kursansvariga ibland egna kursvärderingar, men de är inte formaliserade.

Utvärderingarna behandlas i fler instanser: ämneskollegiet i pedagogik, programarbetslaget, programrådet och vid behov även i lärarutbildningens samordningsorgan. Underlagen används för att påbörja utvecklingsarbete och för att kvalitetssäkra utbildningen. Återkoppling sker till relevanta intressenter såsom kommande och nuvarande studenter i kurserna, samordnare samt VFU-handledare. I självvärderingen beskriver lärosätet också hur man utifrån de genomgångna utvärderingarna har utvecklat och förändrat utbildningen. Exempelvis gör man för närvarande en översyn av examinationer och utbildningens arbetssätt.

Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

Lärosätet har gjort en omfattande avhopsanalys som man också kommer att upprepa framöver. Lärosätet har inte funnit några utmärkande orsaker till avhopp och analysen visar att genomströmningen har ökat. Därmed motsvarar genomströmningen riksgenomsnittet. För att stärka genomströmningen ytterligare har lärosätet satt in följande åtgärder: mer stöd i början av utbildningen, förbättringar i utbildningens progression, rutiner för nya examinationstillfällen för de studenter som blir underkända i den högskoleförlagda utbildningen eller VFU samt tillgång till studentmentorer och studentstöd vid behov. Biblioteket finns också som stöd för informationssökning. Studenter i behov av särskilt stöd var fokus för en gemensam kompetensutveckling för lärare i forskolläroverutbildningen under höstterminen 2017. Lärosätet uppger att studentstödsverksamheten är under utveckling. Det är bland annat ett resultat av att stödbehovet har ökat i och med att lärosätet har satsat på breddad rekrytering av studenter från studieovana miljöer.

Sammanvägd bedömning av bedömningsområdet utformning, genomförande och resultat
Bedömning med motivering: *Inte tillfredsställande*

Sammantaget bedöms utbildningens utformning och genomförande möjliggöra att studenterna utvecklar kunskap och förståelse inom examensmålen. Dock bedöms inte utbildningen säkerställa att studenterna har utvecklat denna kunskap och förståelse. Lärosätet arbetar för att komma till rätta med detta, exempelvis genom att utveckla en progressionsmatris som länkar mål, läraaktiviteter, examinationer och bedömningskriterier till varandra på ett tydligare sätt. Utifrån en sådan matris kommer man att kunna utveckla examinationerna, och därmed menar bedömargruppen att matrisen kan vara ett verktyg i lärosätets arbete för att säkerställa studenternas kunskap och förståelse inom de aktuella examensmålen. Det är dock viktigt att bedömningskriterierna är formulerade så att de säkerställer innehållet i examensmålen snarare än formen, det vill säga studenternas akademiska skrivande. De självständiga arbetena visar bristande förståelse inom det förskolepedagogiska området och saknar många gånger teoretiska resonemang eller tillräckliga motiveringar av vald metod.

När det gäller de examensmål som behandlar kunskapsformen Färdighet och förmåga bedöms utbildningen möjliggöra men inte säkerställa att studenterna kan kritiskt och självständigt tillvarata,

systematisera, granska och reflektera över egna och andras erfarenheter samt över relevanta forskningsresultat. Detsamma gäller för förmågorna att tillämpa förskoledidaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik. Ett annat utvecklingsområde är enligt bedömargruppen behovet av att mer systematiskt arbeta med begreppet undervisning i kurserna, vilket lärosätet redan har uppmärksammat. Det finns dock också goda exempel på hur måluppfyllelse kan examineras inom VFU. Det sker genom en uppgift som innefattar observation, reflektion och utveckling i samverkan med arbetslaget på förskolan och som genomförs med handledarens stöd. När det gäller examensmålet för förmågan att planera, genomföra och utveckla undervisning och pedagogisk verksamhet menar bedömargruppen att utbildningen både möjliggör och säkerställer detta. Flera kurser är utformade så att studenterna måste planera, genomföra och utvärdera aktiviteter. Detta gör de med både barn och andra studenter.

Examensmålet för kunskapsformen Värderingsförmåga och förhållningssätt bedöms som uppfyllt på ett tillfredsställande sätt. Utbildningen är utformad och genomförs så att utbildningen bearbetar examensmålet innehåll både teoretiskt och praktiskt. Inom VFU examineras denna förmåga genom skriftliga uppgifter. Innehållet i examensmålet bearbetas från den första terminen till den sista, vilket möjliggör en progression utifrån olika kursers tematik.

Jämställdhet behandlas som ett innehåll i utbildningen på flera sätt, till exempel genom att studenterna gör analyser ur ett jämställdhetsperspektiv och genomför normkritiska diskussioner. Lärosätet ser jämställdhetsperspektivet som ett utvecklingsområde och har ambitionen att göra en översyn av innehållet i utbildningens kurser. Det finns också strategier för att rekrytera fler män till utbildningen, till exempel genom att lärosätet anordnar rekryteringsdagar tillsammans med andra utbildningar som har en högre andel manliga studenter. Lärosätet analyserar också avhoppet ur ett jämställdhetsperspektiv.

Bedömargruppens bedömning är att det finns ett fungerande system för kvalitetssäkring. Lärosätet beskriver de områden som har utvecklats sedan 2011, vilket visar att lärosätet uppmärksammar utvecklingsområden och kontinuerligt arbetar med att utveckla och förändra utbildningen. Återkoppling sker till relevanta intressenter. Lärosätet har nyligen infört en ny form av reflektionsutvärderingar, en årlig utvärdering som programansvarig gör. De avhoppsanalyser som lärosätet har gjort visar på att genomströmningen har ökat.

Bedömningsområde: Studentperspektiv**Studentperspektiv**

Bedömning med motivering: *Studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.*

Studentrepresentanter bereds plats i alla förskollärarytbildningens beslutande och beredande organ. Ett utvecklingsområde är dock att öka studentrepresentationen i dessa organ. Lärosätet hävdar att det är svårt att rekrytera studenter, och som åtgärd informerar studentkårsrepresentanten och programansvarig studenterna vid varje läsårsupptakt. Lärosätet skickar också ut e-post i samarbete med studentkåren. Geografisk distans är en faktor som bidrar till svårigheterna att rekrytera representanter. Vidare har lärosätet haft svårt att nå ut med information till studenterna så att de får möjlighet att utöva sitt inflytande. Därför arbetar lärosätet med nya sätt att informera studenterna, och har därigenom hittat fler tillfällen än tidigare att informera om de möjligheter till inflytande som finns. Enligt självvärderingen har detta har gett resultat eftersom fler representationsplatser nu har börjat fyllas.

Studenternas perspektiv lyfts fram genom kursvärderingar och reflektionsutvärderingar. Ett exempel som visar att lärosätet lyssnar på studenterna är den temadag om jämställdhet som lärosätet genomförde hösten 2018. Förslaget uttrycktes via en kursvärdering. Andra exempel på uppföljnings- och utvärderingsystem där studenterna har inflytande är det så kallade nöjd student-indexet och alumnpufföljningar.

Sammanfattande bedömning av bedömningsområdet studentperspektiv**Bedömning med motivering:** *Tillfredsställande*

Studentrepresentanter bereds plats i alla förskolläraryrket utbildnings beslutande och beredande organ. Ett utvecklingsområde är dock att öka studentrepresentationen i dessa organ. Det har varit svårt att rekrytera studenter till platserna, och lärosätet arbetar därför med nya sätt att informera studenterna. Lärosätet arbetar också med att informera om de möjligheter till inflytande som finns vid fler tillfällen än tidigare.

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan**Arbetsliv och samverkan**

Bedömning med motivering: *Utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.*

Det framgår av självvärderingen att lärosätet har gjort en mängd olika satsningar som gör att studenterna möter och samverkar med det omgivande samhället. Via satsningarna får studenterna möjlighet att ta del av och interagera med olika verksamheter som ger dem en variation av erfarenheter om arbetslivet. Därmed får studenterna också möjlighet att möta förändringar i arbetslivet. Läraryrket utbildningen har bland annat utvecklat en systematisk och långsiktig samverkan med regionens skolor, fritidshem och förskolor samt med det regionala utvecklingsnätverket (RUN). RUN bidrar med systematisk hantering och samordning av de utbildnings- och kompetenssatsningar som skolhuvudmännen efterfrågar. Det framgår också av självvärderingen att lärosätet i olika kurser bjuder in gästlärare från arbetslivet, och att studenterna besöker aktörer i omgivningen såsom museer.

Modellen med övningsförskoleområden öppnar för flexibla lösningar för den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU), speciellt för distansutbildningen och för studenter i glesbygdsområden. Det finns också möjlighet att göra VFU utomlands. Lärosätet utvärderar för närvarande övningsförskoleprojektet och kommer att revidera det. Nästan alla studenter inom förskolläraryrket utbildningen placeras på en övningsförskola, vilket betyder att studenterna möter handledare där majoriteten har handledarutbildning. Lärosätet har hittills utbildat 1 600 handledare och målet är att alla handledare ska ha denna utbildning. Övningsförskolemodellen bidrar enligt lärosätet också till att studenter kan byta förskoleplacering under sin VFU. Därmed kan man tillgodose studenternas intressen, vilket gynnar både kunskapsutvecklingen och beredskapen för yrkeslivet.

Sammanfattande bedömning av bedömningsområdet arbetsliv och samverkan**Bedömning med motivering:** *Tillfredsställande*

Utbildningen är utformad och genomförs så att den är användbar och utvecklar studenternas beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Det framgår av självvärderingen att lärosätet har gjort en mängd olika satsningar som gör att studenterna möter och samverkar med det omgivande samhället.

Samlat omdöme: Ifrågasatt kvalitet

Bedömning med motivering: *Sammantaget visar underlagen att utbildningens kvalitet är ifrågasatt.*

Bedömningsområdet Förutsättningar bedöms som tillfredsställande. Antalet lärarutbildare bedöms vara adekvat i relation till antalet studenter. Lärosätet har rekryterat ytterligare två lektorer och en adjunkt med förskolepedagogiska kunskaper. Ambitionsnivån är att varje lektor ska ha en avsevärd andel av sin tjänst avsatt för att undervisa i utbildningen, vilket säkrar vetenskaplig kompetens i utbildningen. Även på lång sikt bedöms förutsättningarna som goda. Verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning. Det forskningsförberedande rådet prioriterar förskoleforskning för att stärka utbildningens forskningsmiljö. Den professionsinriktade vetenskapliga miljön stärks också av gemensamma forskningsprojekt som lärosätet organiserar i samverkan med kommuner.

Bedömningsområdet Utformning, genomförande och resultat bedöms som inte tillfredsställande. Bedömgrensens bedömning är att utbildningens utformning och genomförande möjliggör för studenterna att utveckla den kunskap och förståelse, färdighet och förmåga som efterfrågas i examensmålen. En brist som bedömgrensens har identifierat är dock hur utbildningen säkerställer att studenterna uppnår examensmålen. Lärosätet har påbörjat ett utvecklingsarbete för att skapa en progressionsmatris som tydligt länkar samman mål, läraaktiviteter, examinationer och bedömningskriterier. Bedömgrensens menar att en sådan matris kan vara ett viktigt redskap i lärosätets arbete med att säkerställa att studenterna uppfyller examensmålen. Utöver bristerna i säkerställandet finns det också behov av att mer systematiskt arbeta med begreppet undervisning i kurserna.

Examensmålet för kunskapsformen Värderingsförmåga och förhållningssätt bedöms som uppfyllt på ett tillfredsställande sätt. Utbildningen är utformad och genomförs så att innehållet i examensmålet bearbetas både teoretiskt och praktiskt. Jämställdhet behandlas som ett innehåll i utbildningen på flera sätt, till exempel genom att studenterna gör analyser ur ett jämställdhetsperspektiv och har normkritiska diskussioner. Det finns strategier för att rekrytera fler män till utbildningen, till exempel genom att lärosätet anordnar rekryteringsdagar tillsammans med andra utbildningar som har en högre andel manliga studenter. Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs upp systematiskt och det finns ett fungerande system för kvalitetssäkring. Systemet gör det möjligt att uppmärksamma utvecklingsområden och vidta åtgärder för att utveckla utbildningen. Återkoppling sker också till relevanta intressenter, och lärosätet beskriver strategier för att ännu tydligare återkoppla till studenterna. Resultat från avhopsanalyser visar att genomströmningen i utbildningen har ökat över tid och nu motsvarar riksgenomsnittet.

Bedömningsområdet Studentperspektiv bedöms som tillfredsställande. Studentrepresentanter bereds plats i alla förskolläraryrket utbildningens beslutande och beredande organ. Lärosätet verkar för att involvera studenterna i utbildningens utveckling, även om det är ett utvecklingsområde att öka studentrepresentationen.

Bedömningsområdet Arbetsliv och samverkan bedöms som tillfredsställande. Utbildningen är utformad och genomförs så att den är användbar och utvecklar studenternas beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Lärosätet har gjort en mängd olika satsningar som gör att studenterna möter och samverkar med det omgivande samhället.

Stiftelsen Högskolan i Jönköping

Lärosäte	Huvudområde/examen	ID-nr
Stiftelsen Högskolan i Jönköping	Förskollärarexamen	A-2017-12-4288

Bedömningsområde: Förutsättningar

Personal

Bedömning med motivering: *Antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.*

Baserat på självvärderingens lärartabell bedöms den vetenskapliga kompetensen i utbildningen som låg med knappt en tredjedel disputerade lärare. Högre akademisk kompetens finns i form av en docent. Vidare är de lektorer som har professionskompetens få, och lärartabellen visar på en låg grad av undervisning bland lektorerna. Endast ett par lektorer har en undervisningsgrad på 30-40 procent och de andra lektorerna har lägre undervisningsgrad än så. I självvärderingen går att utläsa att lärosätet gör stora ansträngningar för att rekrytera disputerade lärare. Lärosätet arbetar också långsiktigt för att forskarutbilda adjunkter inom utbildningen, och vid lärosätetsintervjuerna framkom att ledningen har gjort en inventering för att undersöka intresset för forskarutbildning internt. Detta arbete bekräftas av lärartabellens lista över de adjunkter som för närvarande genomgår forskarutbildning. Bedömargruppen ser detta som ett steg i rätt riktning, men noterar att den avsatta tiden för forskarstudierna bara är 25 procent. Bedömargruppen rekommenderar en ökad satsning för att påskynda processen.

Trots få lärare med högre vetenskaplig kompetens visar de självständiga arbetena att studenterna når examensmålen som rör vetenskapligt kunnande. Därför menar bedömargruppen att den vetenskapliga kompetens som finns används på ett adekvat sätt och därmed står i proportion till utbildningens volym.

Enligt självvärderingen och lärartabellen består utbildningens lärarresurser övervägande av adjunkter. Knappt hälften av de undervisande adjunkterna har professionsbakgrund. De två adjunkter som undervisar mest i utbildningen har inte professionsbakgrund, även om de har närliggande utbildningsbakgrund. För övrigt har även adjunkterna en relativt låg undervisningsgrad i utbildningen, vilket kan te sig något förvånande. Vid intervjuerna påpekade lärosätet att man som stiftelse på egen hand kan besluta om att anställa adjunkter. Det menar lärosätet särskiljer dem från andra lärosäten, eftersom det innebär kortare beslutsvägar för att vid behov anställa adjunkter tillfälligt. Lärosätet framhöll också att utbildningen har en stark kärna av adjunkter som stannar kvar i utbildningen över tid. Intervjuunderlaget ger en samstämmig bild av en sammanhållen lärargrupp som ingår i kollegiala samtal för en utbildning i ständig utveckling. Vid intervjuerna värderade lärosätet även adjunkters färsk professionkunskap som en styrka.

För att säkra den professionsrelaterade kompetensen timanställs även verksamma förskollärare, något som framkommer både i självvärderingen och i intervjuerna. Adjunkter har även anställts tillfälligt för att frigöra tid för kompetensutveckling för de tillsvidareanställda adjunkterna. Bedömargruppen vill dock understryka faran med kortsiktiga lösningar av detta slag och menar att lärosätet behöver satsa på den långsiktiga lösning som beskrivs i självvärderingen, nämligen att forskarutbilda adjunkter med professionsbakgrund.

Den pedagogiska kompetensen säkerställs enligt självvärderingen genom att samtliga lärare i utbildningen tilldelas minst 10 procent kompetensutvecklingstid. Nyanställda lektorer erbjuds tidsbegränsad intern forskningstid om 25 procent under två år. Vidare framgår det av självvärderingen att seminarieverksamheten inom forskningsmiljöerna är öppen för all personal och därigenom kan ses som kompetensutvecklande. Vid intervjuerna framkom att också adjunkter deltar i dessa seminarier. Ett gott exempel som bedömargruppen vill lyfta är den inventering av intresse för forskarutbildning hos adjunkter som ledningen vid lärosätet har genomfört som en del i en långsiktig kompetensförsörjningsplan.

Vid intervjuerna framkom att flertalet av de handledare som är involverade i den verksamhetsförlagda utbildningen har handledarutbildning.

En svaghet är att det i dagsläget inte finns någon stark och stabil vetenskaplig kärna. Det är även en svaghet att professionskompetensen har säkrats kortsiktigt genom att tillfälligt anställa adjunkter på ett visst antal timmar. Samtidigt menar bedömargruppen att just detta också kan vändas till en styrka sett utifrån ett arbetslivsperspektiv, eftersom lärare som är fortsatt verksamma i förskolan kan bidra med aktuella yrkeserfarenheter. Intervjuunderlaget vittnar om en sammansvetsad kärntrupp av lärare som engagerat driver förskolläraryrket i nära samarbete med såväl studenter som verksamma på fältet. Bedömargruppen menar att det på lång sikt finns adekvat vetenskaplig kompetens som står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande.

Bedömningsområde: Förutsättningar**Utbildningsmiljö**

Bedömning med motivering: *Det finns en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.*

I självvärderingen finns ingen tydlig beskrivning av hur forskning och utbildning hänger samman vid lärosätet. Beskrivningen betonar den vetenskapliga miljön medan professionsmiljön beskrivs mer implicit. Vid lärosätesintervjuerna betonade man dock professionsperspektivet och ett fokus på praxisnära forskning, vilket talar för en professionsinriktad utbildningsmiljö. Vidare framkom att det nyligen har skett en omorganisation som rör forskningsmiljöerna. Omorganisationen betyder att forskningsmiljöerna fortfarande är under utveckling. Lärosätet presenterar i självvärderingen sju forskningsgrupper fördelade på tre forskningsmiljöer. Tydligast koppling till utbildningen har forskningsgruppen Förskolepedagogisk-didaktisk forskning inom miljön Praktisknära utbildningsforskning. Vilket ansvar forskningsgruppen respektive miljön tar för utbildningens forskningsöverbyggnad är inte helt tydligt utifrån bedömningsunderlagen.

Det som går att utläsa i såväl självvärderingen som intervjuunderlaget är att studenter får möta aktiva forskare. Studenterna får också ta del av pågående forskning genom artiklar och avhandlingar som produceras vid lärosätet. En styrka är att studenter erbjuds delta vid seminarier och föreläsningar med internationella forskare. Dock beskriver lärosätet i självvärderingen att få studenter väljer att delta och att man rannsakar sig själva när det gäller hur studenterna bjuds in. Lärosätets sammantagna bedömning i självvärderingen är att forskningsmiljön och dess koppling till förskolläraryrket behöver stärkas och definieras för både lärare och studenter.

Bedömargruppen instämmer i detta. Bedömargruppen föreslår ett utvecklingsarbete för att tydliggöra miljöns roll och ansvar för utbildningens forskningsöverbyggnad. Det finns potential att tydliggöra kopplingen mellan forskning och utbildning, inte minst genom miljön Praktisknära utbildningsforskning

med tillhörande forskningsgrupper.

Bedömargruppen har betänkligheter när det gäller lärosätets val att förlägga 30 högskolepoäng på avancerad nivå i en utbildning som ger en examen på grundnivå, och som enligt lärartabellen har få disputerade lärare.

Sammanvägd bedömning av bedömningsområdet förutsättningar

Bedömning med motivering: *Tillfredsställande*

Förutsättningarna vid lärosätet är sammantaget tillfredsställande inom områdena personal och utbildningsmiljö. Trots få lärare med vetenskaplig kompetens inom det förskolepedagogiska området har lärosätet genom studenternas självständiga arbeten visat förmåga att bedriva en kvalitativ utbildning som säkerställer måluppfyllelse. Därför bedöms den vetenskapliga kompetensen vara adekvat och stå i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt. Trots detta ser bedömargruppen det som högst prioriterat att öka den vetenskapliga kompetensen, särskilt med disputerade lärare med professionsbakgrund, för att säkerställa kompetensförsörjningen över tid. Med tanke på den bekymmersamma nationella situation som råder för högre akademisk kompetens inom förskoleområdet rekommenderas kraftfulla interna satsningar på att forskarutbilda adjunkter.

Bedömargruppen ser behov av att lärosätet arbetar med att förtydliga utbildningens vetenskapliga och professionsinriktade miljö och det nära samband som bör finnas mellan forskning och utbildning. Vid intervjuerna framkom att det nyligen har skett en omorganisation som rör den vetenskapliga miljön. Det klargjordes också att forskningsmiljön Praktisknära utbildningsforskning, som har starkast koppling till utbildningen, är under uppbyggnad och därför inte har så stort inflytande över utbildningen i dagsläget. Bedömargruppen uppmuntrar till fortsatt utvecklingsarbete med att explicitgöra den vetenskapliga och den professionsinriktade miljön, och med att förtydliga forskningsmiljöernas ansvar för utbildningens forskningsöverbyggnad.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen kunskap och förståelse

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar sådana kunskaper inom det förskolepedagogiska området och sådana ämneskunskaper, inbegripet kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, som krävs för yrkesutövningen.*

I självvärderingen beskrivs en progression i relation till examensmålet på ett förtjänstfullt sätt, vilket bedöms som en styrka. Avsikten är enligt självvärderingen att varje examensmål ska behandlas vid minst tre tillfällen under utbildningen. Det menar bedömargruppen är rimligt, men det som inte framkommer i bedömningsunderlagen är hur lärosätet säkerställer en sådan målsättning. I självvärderingen saknas en tydlighet om konstruktiv länkning mellan examensmål, lärandemål, genomförande, examination och bedömningskriterier. Hela kedjan behövs för att det ska gå att bedöma hur målet säkerställs. Intervjuunderlaget gav däremot en samstämmig bild av att det finns bedömningskriterier som vägledning för den kunskap man avser säkerställa genom examination. Det framkom också att varje mål i examensordningen har operationaliserats till konkreta lärandemål i olika kurser. Därför tyder det sammantagna bedömningsunderlaget på att det vid lärosätet finns en konstruktiv länkning mellan examensmål, kursplanemål, lärandeaktivitet, examination och bedömningskriterier, även om självvärderingen brister i tydlighet. Det betyder att studenters kunskap om och förståelse för såväl förskolepedagogiskt område som ämneskunskaper för yrkesutövningen

inte har kunnat säkerställas utifrån självvärderingen, men att övriga underlag har övertygat bedömargruppen om att lärosätet både möjliggör och säkerställer måluppfyllelse.

Särskilt övertygar de självständiga arbetena bedömargruppen om att studenterna faktiskt har sådana kunskaper inom det förskolepedagogiska området och sådana ämneskunskaper som krävs för yrkesutövningen, inklusive kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete. Den höga måluppfyllelsen i de självständiga arbetena väger tungt för den sammantagna bedömningen av examensmålet.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar kännedom om vetenskapsteori och kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, samt om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen.

Det finns en diskrepans i bedömningarna av de olika underlag som bedömargruppen har att tillgå. Genomgående brister självvärderingen i tydlighet om hur lärosätet säkerställer måluppfyllelse, men de självständiga arbetena visar på ett övertygande sätt att studenterna har den kunskap och förståelse som examensmålen kräver. Bedömargruppen ser de självständiga arbetena som belägg för att utbildningen både möjliggör och säkerställer att studenterna vid examen visar kännedom om vetenskapsteori samt om kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder.

Även om säkerställandet brister i tydlighet i självvärderingen så gäller inte det för progressionen. Progression i relation till den del av examensmålet som rör kännedom om vetenskapsteori samt kvalitativa och kvantitativa metoder framträder tydligt genom exempel från tre nivåer: introducerande nivå, fördjupad nivå och avancerad nivå. Den avancerade nivån examineras i och med det självständiga arbetet.

En styrka i självvärderingen är att lärosätet inte bara beskriver utan också identifierar områden som behöver utvecklas. Ett problem som lyfts i såväl självvärderingen som intervjuerna är studenters osäkerhet inom vetenskapsteori och metod. Lärosätet påtalar att utbildningens kurser brister i balans och synliggörande av vetenskapliga metoder. Detta avser lärosätet att åtgärda och i lärosätetsintervjuerna framkom att åtgärder redan har vidtagits. Exempelvis behandlar numera alla kurser vetenskaplig metod och studieguiden förtydligar de förväntade färdigheterna. Bedömargruppen ser positivt på de åtgärder som har vidtagits och på att de självständiga arbetena visar att studenterna har kännedom om vetenskapsteori liksom om kvantitativ och kvalitativ metod, vilket tyder på att åtgärderna har fallit väl ut.

Den del av examensmålet som rör kännedom om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet behandlas inte systematiskt i självvärderingen. Dock förekommer begreppen som sådana i redovisningen av det examensmål som behandlar förskole- och ämnesdidaktik. Lärosätets syn på relationen kan anas implicit. Bedömargruppen uppmanar därför lärosätet att se över och tydliggöra relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet för att försäkra att målet säkerställs i sin helhet.

En styrka i självvärderingen generellt är, som tidigare nämnts, att lärosätet inte bara beskriver utbildningen utan också identifierar områden som behöver utvecklas. Ibland stannar dock beskrivningen vid ett identifierat problem och en redogörelse för hur lärosätet har tänkt åtgärda

problemet saknas. Ibland redovisas vidtagna eller planerade åtgärder. Det hade varit önskvärt att självvärderingen också hade innefattat konkreta planer på tänkbara åtgärder för samtliga identifierade problem. De insatser som faktiskt redovisas såväl i självvärderingen som i intervjuerna ser bedömargruppen som både relevanta och rimliga.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen färdighet och förmåga

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevant forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom yrkesområdet.*

I sin redogörelse för detta examensmål hämtar lärosätet exempel från kurserna *Uppföljning, utvärdering och utveckling I och II*, och synliggör därmed progressionen på ett förtjänstfullt sätt. Även här är det främst fokus på hur lärosätet möjliggör måluppfyllelse, medan säkerställandet av måluppfyllelsen inte är lika tydligt i självvärderingen. Bedömargruppen efterfrågar tydlighet om den konstruktiva länkningen. Att examensmålet säkerställs framkommer dock återigen i de självständiga arbetena, som innefattar ett kritiskt förhållningssätt där egna och andras forskningsresultat inte enbart redovisas systematiskt utan också ofta reflekteras över och problematiseras.

Kurserna som används som exempel har enligt självvärderingen nyligen reviderats för att renodla, utveckla och tydliggöra progressionen i den utbildningsvetenskapliga kärnan och i förskolepedagogik. Enligt självvärderingen har studenterna tidigare inte fått de förutsättningar som krävs för att uppnå lärandemålen. Den åtgärd som har vidtagits har enligt lärosätet fått effekt, men samtidigt presenterar lärosätet fler högst rimliga insatser för en ökad måluppfyllelse i form av kompletterande föreläsningar om olika teoretiska perspektiv och deras konsekvenser för ett systematiskt kvalitetsarbete.

I det sammantagna bedömningsunderlaget framkommer att det finns ett processinriktat arbetssätt i lärarlaget som innefattar ett ständigt pågående reviderings- och förbättringsarbete. Enligt bedömargruppen visar lärosätet en öppenhet för att blottlägga brister och en god vilja och intention att åtgärda och förbättra utbildningen, också tillsammans med studenter. Det ser bedömargruppen som en styrka. Samtidigt menar bedömargruppen att det finns vissa oklarheter om alla utvecklingsarbeten som verkar pågå. De utvecklingsområden som lärosätet presenterar är många och bedöms i flera fall vara av grundläggande karaktär för utbildningens möjliggörande och säkerställande av måluppfyllelse. Självvärderingen ger en bild av en utbildning som är under omfattande utveckling och där det återstår en del arbete för att få samstämmighet mellan mål, aktivitet, examination och bedömning. Detta bekräftas delvis även i intervjuunderlaget, samtidigt som idén om ett processinriktat arbetssätt tydligt framträder.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att tillämpa sådan förskoledidaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det förskolepedagogiska området och inom de ämnesområden som utbildningen avser samt för yrkesutövningen i övrigt.

I självvärderingen beskriver lärosätet att förskoledidaktiska kurser är ett nav i utbildningen. Man uttrycker också en strävan efter att förskoledidaktik och ämnesteoretiska inriktningar ska bilda en

helhet. Detta beskriver lärosätet som en utmaning och bedömargruppen understryker att strävan efter helhet är en styrka. Det är också en styrka att kurserna presenteras som en helhet för studenterna. Vidare ser bedömargruppen det som positivt att lärosätet strävar efter att knyta examinationsuppgifter till den forskning som är kopplad till utbildningen för att tydliggöra relationen mellan vetenskap och beprövad erfarenhet.

Det som enligt bedömargruppen är självvärderingens svaga punkt är än en gång samstämmigheten mellan lärandemål, lärandeaktivitet, examination och bedömning. Därför föreslår bedömargruppen ett fortsatt utvecklingsarbete för att tydliggöra den konstruktiva länknings. Lärosätet behöver också försäkra sig om att det är rätt kunskapsform som säkerställs genom examination, vilket kan synliggöras genom bedömningskriterier. Två av tre kurser i förskoledidaktik ligger på avancerad nivå och i bedömningsunderlaget saknas en tydlighet om progressionen mellan kurserna på grundnivå respektive avancerad nivå. Progressionen skulle exempelvis kunna visas genom de verb som används i lärandemålen. I lärandemålen på avancerad nivå används uttryck som "fördjupad förmåga", men det blir inte tydligt för bedömargruppen vad "fördjupad" innebär. Det är inte heller tydligt hur detta förhåller sig till det som krävs på grundnivå.

I självvärderingen ger lärosätet ett exempel på en examinationsuppgift där studenterna ska genomföra ett projekt som innefattar två dimensioner: dels ska studenterna träna grundläggande färdigheter i ett utforskande arbetssätt, dels ska de visa förmåga att tillämpa förskoledidaktik. Examinationen bedöms som en utmärkt möjlighet för studenterna att utveckla och träna färdigheter och förmågor att tillämpa förskoledidaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik. För att kunna bedöma examinationsuppgiftens relevans behövs dock en koppling till lärandemål, lärandeaktiviteter och bedömningskriterier. Vidare efterfrågar bedömargruppen även en beskrivning av den verksamhetsförlagda utbildningens roll i relation till detta mål.

Utifrån ett studentperspektiv bedömer bedömargruppen att läraktiviteterna och examinationsformerna i kursen *Naturvetenskap och teknik i förskolan* är goda exempel på hur studenterna får använda sina teoretiskt förvärvade kunskaper praktiskt.

Även om självvärderingen är otydlig med hur lärosätet säkerställer examensmålet gav intervjuunderlaget en bild av att lärosätet på ett tillfredsställande sätt operationaliserar examensmålet i specifika lärandemål som synkroniseras med lärandeaktiviteter, examination och bedömning. Student- och lärosätesintervjuerna gav en samstämmig bild av att denna konstruktiva länkning tydliggörs för studenterna i kursplanen och studieguiden. En styrka i samband med säkerställandet är det kalibreringsarbete som lärosätet enligt intervjuunderlaget gör för att bedöma examinationsuppgifterna rättssäkert.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje barns lärande och utveckling.

Av självvärderingen framgår att studenterna självständigt och tillsammans med andra planerar, genomför och till viss del utvärderar (genom självreflektion) samt utvecklar undervisningen och den pedagogiska verksamheten. Varje barns lärande och utveckling beskrivs som viktigt. Att detta erbjuds i utbildningen framgår av självvärderingen, och det framgår också att studenterna examineras för att

säkerställa att målet nås. Självvärderingen styrker dock inte beskrivningen genom att visa den konstruktiva länkningen mellan specifika lärandemål, genomförande, examination och bedömning. Däremot framkom det i intervjuunderlaget att det finns en sådan länkning. Målet kopplas främst till den verksamhetsförlagda utbildningen men också till samverkan mellan den verksamhetsförlagda och den högskoleförlagda utbildningen.

Lärosätet presenterar i självvärderingen en bedömningsmatris som innefattar kriterier på två nivåer. Skillnaden mellan dessa nivåer är dock inte tydlig. Nivåerna särskiljs med benämningarna "fördjupad" på nivå 1 samt "utvecklad" på nivå 2. Det är oklart vad detta konkret innebär. Samtidigt är det en styrka att man har tagit fram progression och bedömargruppen föreslår att lärosätet vidareutvecklar matrisen för att göra det tydligare vilka färdigheter och förmågor studenterna förväntas utveckla och träna. Det kan förslagsvis ske genom aktiva verb i lärandemålen som tydligare anger de olika nivåerna.

Av självvärderingen och intervjuerna framgår att lärosätet besöker studenterna i tre av fyra perioder med verksamhetsförlagd utbildningen (VFU). Under den första kursen inom den verksamhetsförlagda utbildningen, *VFU I*, görs inget besök. Det underlag som ligger till grund för bedömning är handledarens skriftliga bedömning samt ett uppföljande samtal. Vid senare kurser inom VFU:n består bedömningsunderlaget av trepartssamtal, studenternas muntliga självreflektion samt en individuell text kopplad till styrdokument och forskning. Lärosätet har infört en riktad resursförstärkning med fokus på bedömning i kursen *VFU III*. Varför man har gjort detta är dock inte tydligt i självvärderingen. Bedömargruppen ser positivt på att det både i självvärderingen och i intervjuerna framkommer en tydlig idé om hur de olika VFU-perioderna är strukturellt placerade i utbildningen. Det finns även en samstämmighet i underlagen om utbildningens röda tråd, det vill säga hur de olika kurserna länkas ihop och bildar en helhet. Bedömargruppen ser det som en styrka att pågående kurs kopplar till både tidigare och kommande kurser, vilket framkom i intervjuerna.

Utbildningen erbjuder möjligheter för studenterna att träna förmågan att självständigt agera. Detta exemplifierar lärosätet med en examinationsuppgift som består av att studenterna enskilt genomför ett samtal med vårdnadshavare efter att ha observerat och dokumenterat ett barn. Det bedömargruppen ställer sig frågande till är hur en sådan uppgift bedöms, av vem och utifrån vilka bedömningsgrunder. Detta framgår inte av självvärderingen.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt
Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling.*

Självvärderingen brister i tydlighet också när det gäller hur utbildningen säkerställer måluppfyllelsen för denna kunskapsform. Ett exempel på otydlighet i säkerställandet är att det inte framgår om en gruppuppgift är muntlig eller skriftlig. Det framgår inte heller hur enskilda studenters kunskap säkerställs vid gruppexaminationer. Ett annat exempel på otydlighet är skrivningar som att en uppgift ska genomföras utifrån ett "helhetsperspektiv" utan att närmare diskutera vad ett helhetsperspektiv innebär. Vilka lärandemål som olika uppgifter avser att examinera är enligt bedömargruppen inte heller tydligt i underlaget. Även om det i självvärderingen framkommer att utbildningen erbjuder

innehåll som är relevant för examensmålet saknas alltså den explicita länkningen från mål till bedömning. Det bidrar till att det inte går att utläsa säkerställandet av målet i självvärderingen, men precis som tidigare har påpekats stöder intervjuunderlaget bedömargruppens bedömning att det finns en sådan länkning i utbildningen.

Bedömargruppen menar att värderingsförmågan och förhållningssättet när det gäller hållbar utveckling behöver utvecklas och beskrivas tydligare i utbildningen. Detta har lärosätet också själv identifierat som ett utvecklingsområde. Det har även vidtagits åtgärder, vilket enligt bedömargruppen breddar hållbarhetsperspektivet på ett förtjänstfullt sätt. I självvärderingen beaktar lärosätet ekologiska och sociala aspekter av hållbarhet, men presenterar inga ekonomiska aspekter.

Värdegrundsfrågor är framträdande i självvärderingen. Studenterna ges möjlighet att förklara, diskutera och vinna insikter om grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter samt problematisera skolväsendets värdegrund, liksom i att värdera och skapa lärmiljöer i förskolan utifrån barns behov och förutsättningar. Även normmedvetenhet och demokratiskt förhållningssätt behandlas i utbildningen och enligt självvärderingen får studenterna öva sig i att upprätta en likabehandlingsplan. Det bedömer bedömargruppen som ett gott exempel av högsta relevans för examensmålet.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Jämställdhet

Bedömning med motivering: *Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.*

I självvärderingen framkommer att lärosätet beaktar ett jämställdhetsperspektiv, men även här saknas ett synliggörande av hela kedjan av konstruktiv länkning. Vidare är det problematiskt att de lärandemål som lärosätet har valt att exemplifiera jämställdhetsperspektivet med inte är formulerade på ett sådant sätt de synliggör jämställdhet. Det innebär att lärandemålen skulle kunna examineras utan fokus på jämställdhet. Ett exempel är ett lärandemål från matematikkursen, där studenterna ska kunna "redogöra för matematikämnets historik i relation till förskolan" samt "reflektera över sina egna relationer och över yrkesprofessionens förhållningssätt till matematikämnet". Ett annat exempel hämtas från kursen *Didaktiskt arbete i förskolan II* där lärandemålet är att "relatera till och problematisera olika teoretiska perspektiv inom lek, lärande och omsorg". Ingen målformulering innefattar jämställdhet som ett innehåll som ska examineras.

Lärosätet medger i självvärderingen och vid intervjuerna att jämställdhetsperspektivet inte är tydligt i lärandemålen, men uppger att man har uppmärksammat problemet i och med UKÄ:s utvärdering. Bedömargruppen uppmanar lärosätet att konstruera lärandemål, examinationsuppgifter och bedömningskriterier med fokus på jämställdhet för att säkerställa perspektivet i utbildningen.

Dock presenteras i självvärderingen flera exempel på lärandeaktiviteter av hög relevans, exempelvis granskning av likabehandlingsplaner utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Det övertygar bedömargruppen om att utbildningen ändå beaktar, kommunicerar och förankrar ett jämställdhetsperspektiv. En styrka som kommer fram i självvärderingen är uttrycket att "leva jämställdhet" som syftar på att exempelvis uppmantra studenterna att se sig själva som aktiva deltagare genom att de är delaktiga i att utforma utbildningen.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Bedömning med motivering: *Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.*

Av självvärderingen framgår att kvalitetsarbete sker regelbundet både på program- och kursnivå. Enligt självvärderingen tillsatte man en programansvarig i januari 2017 efter en internutredning under 2016. Programansvarig har i uppgift att utveckla och stärka kvalitetsarbetet, att påbörja och genomföra förbättringsåtgärder samt att ansvara för att revidera och ta fram kursplaner. Det ser bedömargruppen som en styrka. I självvärderingen och intervjuerna pekar lärosätet frekvent ut utvecklingsområden och beskriver att olika internutredningar har lett till åtgärder. Bedömargruppen menar därför att det finns en stödorganisation för det systematiska kvalitetsarbetet.

Samtidigt medger lärosätet att arbetsplanen för systematiskt kvalitetsarbete bara delvis har fungerat i praktiken. Detta på grund av en ansträngd arbetssituation för lärarna. Utvärderingar har därför inte kunnat utföras efter alla kurser. Av lärosätetsintervjuerna framgick att från och med hösten 2018 är det systematiska kvalitetsarbetet formaliserat med fokus på dokumentationen. Det nya systemet ska även användas för att återkoppla till relevanta intressenter. Några effekter av denna åtgärd har inte visats ännu. De vidtagna åtgärderna bedöms som relevanta med god potential att komma tillrätta med de problem som lärosätet har redovisat i självvärderingen.

Enligt bedömargruppen bedrivs alltså ett systematiskt kvalitetsarbete, även om lärosätet medger att det ibland fallerar på grund av hög arbetsbelastning. Lärosätet har vidtagit åtgärder för både systematiken och återkopplingen i uppföljningsarbetet. Åtgärderna bedöms som ändamålsenliga. Bedömargruppen ställer sig dock frågande till hur lärosätet prioriterar bland alla de utvecklingsområden som presenteras i självvärderingen. Bedömargruppen uppmanar därför lärosätet att göra en prioriteringsordning bland de identifierade utvecklingsområdena. Bedömargruppen uppmanar också lärosätet att ta fram reella åtgärdsplaner som gör det möjligt att värdera planernas relevans och rimlighet.

Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

Lärosätet visar i självvärderingen att man på olika sätt verkar för att studenterna ska genomföra utbildningen inom den planerade studietiden. Schemalaggningen och studieguiden betonas som ett stöd för studenterna att planera sin tid. Lärosätet beskriver även att examinationsformerna varierar för att studenterna oavsett lärostil ska kunna visa sina kunskaper och förmågor och därmed bli godkända på kurserna. Vidare framgår det att man för individuella samtal med de studenter som inte uppfyller behörighetskraven för nästkommande kurs. Lärosätet erbjuder även stödåtgärder för studenter med någon form av funktionsnedsättning. Kvarvaron för läsar två år stabilt högre än i riket i övrigt.

Sammanvägd bedömning av bedömningsområdet utformning, genomförande och resultat
Bedömning med motivering: *Tillfredsställande*

Utifrån det samlade underlaget bedöms utbildningens utformning, genomförande och resultat som tillfredsställande. Lärosätet både möjliggör och säkerställer att examensmålen uppfylls och att studenterna har de kunskaper och den förståelse respektive de färdigheter och förmågor som krävs för yrkesutövningen. Varje mål i examensordningen har operationaliserats till konkreta lärandemål i olika kurser och det finns bedömningskriterier som vägleder i vilken kunskap som examinationen ska

säkerställa. Den sammantagna bedömningen är därför att det vid lärosätet finns en konstruktiv länkning mellan examensmål, kursplanemål, lärandeaktivitet, examination och bedömning i alla kunskapsformer.

De självständiga arbetena fungerar som belägg för att utbildningen faktiskt säkerställer examensmålen i kunskapsformen Kunskap och förståelse. Arbetena visar enligt bedömargruppen på ett övertygande sätt att studenterna har de kunskaper och den förståelse som krävs för yrkesutövningen. Bedömargruppen menar därför att det är rimligt att anta att konstruktiv länkning och säkerställande är praxis vid utbildningen. Detta framkom också i intervjuerna.

I självvärderingen framgår en progression i relation till varje examensmål på ett förtjänstfullt sätt, vilket ses som en styrka. Avsikten är att varje examensmål ska behandlas vid minst tre tillfällen under utbildningen. Det bedömer bedömargruppen som rimligt. Självvärderingen är strukturerad utifrån tre progressionsnivåer. Nivåerna är dock inte alltid tydliga och bedömargruppen rekommenderar en översyn av användningen av aktiva verb i lärandemålen. Aktiva verb skulle göra nivåerna mer explicita. Ett annat utvecklingsområde som bedömargruppen uppmanar lärosätet att arbeta med är att tydliggöra relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Detta för att säkerställa att studenterna har kännedom om relationen.

På samma sätt som ovan gör bedömargruppen bedömningen att utbildningen uppnår måluppfyllelse i kunskapsformen Färdighet och förmåga. Bedömningen görs utifrån det samlade underlaget i form av självvärdering, självständiga arbeten och intervjuer. I självvärderingen beskrivs förskoledidaktiska kurser som ett nav i utbildningen, och lärosätet strävar efter att förskoledidaktik och ämnesteoretiska inriktningar ska bilda en helhet. Detta noterar bedömargruppen som en styrka. Vidare är det positivt att lärosätet strävar efter att knyta examinationsuppgifter till den forskning som är kopplad till utbildningen för att tydliggöra relationen mellan vetenskap och beprövad erfarenhet.

Vidare bedöms examensmålen för kunskapsformen Värderingsförmåga och förhållningssätt som uppfylla utifrån det samlade underlaget. Intervjuunderlaget gav svar på hur målen säkerställs. Värderingsförmågan och förhållningssättet när det gäller hållbar utveckling behöver dock utvecklas så att det framgår vilket innehåll som behandlas och hur det säkerställs.

Lärosätet uppmanas att se över hela kedjan av konstruktiv länkning när det gäller jämställdhetsperspektivet. Det innebär att jämställdhet måste bli tydligt i såväl lärandemål som examination och bedömningskriterier för att jämställdhetsperspektivet ska kunna säkerställas i utbildningen.

De utvecklingsområden som presenteras i självvärderingen är många. De bedöms i flera fall också vara av grundläggande karaktär för att utbildningen ska kunna möjliggöra och säkerställa att examensmålen uppfylls. Det ger en bild av en utbildning som är under omfattande utveckling, vilket även bekräftades i intervjuerna. Samtidigt kommunicerade lärosätet i intervjuerna tydligt en idé om ett processinriktat arbetssätt som involverar flera parter, inklusive studenter, vilket bedöms som en styrka. Bedömargruppen ställer sig dock frågande till hur lärosätet prioriterar bland alla utvecklingsområden och uppmanar lärosätet att göra en prioriteringsordning bland de utvecklingsområden man har identifierat. Bedömargruppen rekommenderar också att lärosätet tar fram reella åtgärdsplaner som gör det möjligt att värdera planernas relevans och rimlighet.

Lärosätet arbetar på ett tillfredsställande sätt för att studenterna ska genomföra utbildningen inom den planerade studietiden. Det finns även stödåtgärder på såväl lärosätetsnivå som på program- och kursnivå.

Bedömningsområde: Studentperspektiv**Studentperspektiv**

Bedömning med motivering: *Studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.*

I självvärderingen beskriver lärosätet hur studenterna har möjlighet att göra sin röst hörd via så kallade kursutvecklare, men också genom kurs- och programvärderingar. Kursvärderingarna både läggs ut och återkopplas via lärplattformen. Nästa gång kursen ges återkopplar man sedan analysen till nya studenter. En styrka är att studentkåren utser kursutvecklare i form av två studenter per kursgrupp och termin. Samtidigt framkommer att studentkåren har svårt att rekrytera studenter till olika uppdrag. Studentrepresentanter finns även i högskolestiftelsens styrelse, i lärosätets disciplinnämnd och i utbildningschefsrådet. Det lilla lärosätets fördelar betonas i form av närhet, spontana möten och korta kommunikationsvägar, vilket även styrks i intervjuunderlaget. Ett utvecklingsområde är att tydliggöra studenternas möjligheter till informellt inflytande.

Sammanfattande bedömning av bedömningsområdet studentperspektiv

Bedömning med motivering: *Tillfredsställande*

Bedömargruppen vill som ett gott exempel särskilt framhålla att utbildningen ger studenterna möjlighet att aktivt utveckla utbildningens innehåll och genomförande, inte minst genom de kursutvecklare som studentkåren utser. Bedömningsunderlaget styrker att studenterna dels har möjlighet att påverka genom rådande kvalitetssäkringssystem i form av kurs- och programvärdering samt genom kursutvecklare, dels har inflytande genom informella möten mellan student och lärare. Studentrepresentanter finns även i högskolestiftelsens styrelse, i lärosätets disciplinnämnd och i utbildningschefsrådet.

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan**Arbetsliv och samverkan**

Bedömning med motivering: *Utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.*

Lärosätet håller sig enligt självvärderingen uppdaterat om exempelvis förändringar i lagstiftning och styrdokument. Det gör man för att kunna erbjuda en utbildning som är aktuell med tanke på de krav som dagens förskollärare står inför. I självvärderingen lyfter lärosätet fram behovet av kompetens i digitalisering, flerspråkighet och interkulturalitet. Det är exempel på betydelsefulla förändringar i arbetslivet och som lärosätet beaktar när man utformar utbildningen. I beskrivningarna av kursinnehållet återkommer redogörelser av hur dessa frågor integreras i olika områden. Till exempel har lärosätet införskaffat digitala undervisningsmaterial för att studenterna ska kunna hantera sådana i sin kommande yrkesutövning. Överlag bedöms exemplen på uppgifter som relevanta och uppdaterade utifrån förskollärarens uppdrag. Utomhuspedagogik, hållbar utveckling, projektorienterat arbetssätt och ledarskap är andra exempel på frågor som på olika sätt integreras i utbildningen och som bedöms högst relevanta ur ett arbetslivsperspektiv.

Vidare styrks arbetslivsperspektivet exempelvis genom arbetslivsrepresentation i programråd, genom adjungerade adjunkter och genom en professionsdag som lärosätet anordnar i samverkan med

förskole- och skolhuvudmän. I såväl självvärderingen som i intervjuerna framstår försöksverksamheten med övningsförskolor som betydelsefull för samverkan med det omgivande samhället. Försöksverksamheten kommer att fortsätta även efter projektiden. Lärosätet genomför i detta samarbete exempelvis träffar med handledarna inför varje period av verksamhetsförlagd utbildning. Arbetslivsrepresentanter finns även med i programrådet. I utbildningen medverkar vidare alumner och andra yrkesverksamma i viss utsträckning, vilket kan bidra till att utbildningens innehåll är aktuellt utifrån förändringar i samhället och arbetslivet.

Sammanfattande bedömning av bedömningsområdet arbetsliv och samverkan**Bedömning med motivering:** *Tillfredsställande*

Arbetslivsperspektivet bedöms som centralt i utbildningen och något som lärosätet beaktar när man utformar utbildningens innehåll. Vidare anser bedömargruppen att det finns goda relationer mellan lärosätet och det omgivande samhällets förskolor. Det styrks genom exempelvis arbetslivsrepresentation i programråd, adjungerade adjunkter och en professionsdag som lärosätet anordnar i samverkan med förskole- och skolhuvudmän. Övningsförskoleprojektet bedöms också som värdefullt för arbetslivs- och samverkansperspektivet, och enligt intervjuunderlaget kommer denna verksamhet att fortsätta även efter projektidens slut.

Samlat omdöme: Hög kvalitet**Bedömning med motivering:** *Sammantaget visar underlagen att utbildningen håller hög kvalitet.*

Bedömningsområdet Förutsättningar bedöms som tillfredsställande. Förutsättningarna bedöms som tillfredsställande när det gäller såväl personal som utbildningsmiljö. Trots få lärare med vetenskaplig kompetens inom det förskolepedagogiska området har lärosätet genom studenternas självständiga arbeten och intervjuunderlaget visat en förmåga att bedriva en utbildning som säkerställer måluppfyllelse och är av hög kvalitet. För att säkerställa kompetensförsörjningen över tid uppmuntrar bedömargruppen till fortsatt målmedvetet arbete för adekvat rekrytering. Det finns vid lärosätet en tillfredsställande utbildningsmiljö som samtidigt beskrivs vara under utveckling. Bedömargruppen uppmuntrar lärosätet att i detta utvecklingsarbete förtydliga a) utbildningens vetenskapliga och professionsinriktade miljö, b) det nära samband som bör finnas mellan forskning och utbildning och c) forskningsmiljöernas ansvar för utbildningens forskningsöverbyggnad.

Bedömningsområdet Utformning, genomförande och resultat bedöms som tillfredsställande.

Bedömargruppen har genomgående påtalat avsaknaden av konstruktiv länkning och säkerställande i självvärderingen, men har också samtidigt framhållit att intervjuunderlaget och de självständiga arbetena bidrar med kompletterande information. Det samlade underlaget övertygar därmed bedömargruppen om att lärosätet både möjliggör och säkerställer examensmålen samt om att det finns en konstruktiv länkning mellan examensmål, kursplanemål, lärandeaktiviteter, examination och bedömning. Kvaliteten på de självständiga arbetena visar på ett övertygande sätt att studenterna har de kunskaper och den förståelse respektive de färdigheter och förmågor som krävs för yrkesutövningen.

Progressionen i utbildningen är strukturerad utifrån tre progressionsnivåer, och avsikten är att varje examensmål ska behandlas vid minst tre tillfällen under utbildningen. Det bedöms som en styrka. Bedömargruppen rekommenderar dock en översyn av de aktiva verb som används i lärandemålen för att ange nivå. Nivåerna behöver tydliggöras. Ett annat utvecklingsområde är att tydliggöra relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet för att säkerställa att studenterna har kännedom om detta. När det gäller examensmålen som rör värderingsförmåga och förhållningssätt i relation till

hållbar utveckling behöver det förtydligas vilket innehåll som behandlas och hur det säkerställs i utbildningen. Vidare behöver den konstruktiva länknigen tydliggöras mellan lärandemål, examinationer och bedömning när det gäller jämställdhet. Bedömargruppen ser också en styrka i lärosätets sätt att kritiskt reflektera och påtala brister, eftersom det visar på en medvetenhet om vad som behöver åtgärdas. Bedömargruppen uppmanar lärosätet att göra en prioriteringsordning bland de identifierade utvecklingsområdena, samt att ta fram reella åtgärdsplaner som gör det möjligt att värdera planernas relevans och rimlighet.

Bedömningsområdet Studentperspektiv bedöms som tillfredsställande. Som ett gott exempel vill bedömargruppen särskilt lyfta fram lärosätets strävan efter att låta studenterna ta en aktiv roll i att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.

Bedömningsområdet Arbetsliv och samverkan bedöms som tillfredsställande. Enligt bedömargruppen har lärosätet goda relationer med det omgivande samhällets förskolor och arbetslivsperspektivet bedöms som centralt i utbildningen. En styrka är att det finns arbetslivsrepresentation i programråd, genom adjungerade adjunkter och en genom professionsdag som lärosätet anordnar i samverkan med förskole- och skolhuvudmän.

Stockholms universitet

Lärosäte Stockholms universitet	Huvudområde/examen Förskolläraexamen	ID-nr A-2017-12-4289
---	--	--------------------------------

Bedömningsområde: Förutsättningar

Personal

Bedömning med motivering: *Antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.*

Den sammantagna vetenskapliga kompetensen hos personalen är adekvat och står i proportion till utbildningens innehåll och genomförande. Det framgår av självvärderingen och lärartabellen att mer än hälften av de undervisande lärarna är disputerade, och några av lärarna har licentiatexamen inom områden som är relevanta för utbildningen. Lärosätet har även specifik vetenskaplig kompetens som är relaterad till förskolans område i form av flera professorer och docenter.

När det gäller lärosätets professionsrelaterade kompetens kan bedömggruppen utläsa av lärartabellen att lärarnas bakgrund varierar. En del har yrkesbakgrund som förskollärare och en del bedriver forskning mot förskolans verksamhet. Det är mycket få lektorer som har både yrkes- och forskningsinriktning mot förskolan. Adjunkter undervisar i professionsrelevanta moment vid utbildningen och bidrar med specialkompetens inom bland annat den verksamhetsförlagda utbildningen. Bedömggruppen konstaterar utifrån lärartabellen och intervjuerna att förskoleprofessionsrelaterade kompetenser är svaga i ämneskurserna. Därför är detta ett mycket angeläget och högt prioriterat utvecklingsområde för lärosätet.

Enligt självvärderingen och lärartabellen är omkring 100 lärare involverade i undervisningen för 200 studenter varje termin. Utifrån självvärderingen är bedömggruppens bedömning att det totala antalet lärare är adekvat i proportion till utbildningens volym på kort sikt. Dock vill bedömggruppen påtala det faktum att en stor andel av lärarkåren har tidsbegränsade anställningar, både på de institutioner som ger utbildningen och på medverkande institutioner. Detta i kombination med väntande pensionsavgångar indikerar instabilitet på lång sikt. Lärosätet har dock beskrivit i självvärderingen, och förtydligat speciellt vid intervjuerna med lärosätets ledning, hur man mer konkret arbetar med rekryteringar och kompetensförsörjningsplan. Lärarkollegiet som helhet har fått nyrekryteringar i form av såväl lektorer som en professor. Dessutom har lärosätet behövt avstå från vissa utbildningsuppdrag (förskollärautbildning för barnskötare) för att kunna garantera en hög utbildningskvalitet. Detta sammantaget visar på vikten av att lärosätet säkerställer personalbehovet även på lång sikt.

Vidare konstaterar bedömggruppen att de tillsvidareanställda disputerade lärarna har en låg grad av undervisning i utbildningen. Detta gäller även de tre professorerna. Bedömggruppen vill påpeka vikten av att öka disputerade lärares närvaro i hela utbildningen.

Lärosätet säkerställer genom de årliga medarbetarsamtalen att den pedagogiska kompetensen hos den tillsvidareanställda personalen är adekvat. I och med att det finns en stor andel tidsbegränsade anställningar bör lärosätet också säkerställa den pedagogiska kompetensen hos dessa lärare.

Av självvärderingen framgår att lärosätet gör systematiska uppföljningar av lärarnas kompetens och kompetensutveckling. Uppföljningarna följs sedan av återkopplingar och åtgärder. Kompetensutvecklingsinsatser ges dels till all undervisande personal oavsett anställningsform, dels som riktade satsningar. Det ser bedömargruppen som goda exempel på kompetensutvecklingsstrategier som rör hela lärarkollektivet. Dessutom gör lärosätet även flera ansträngningar kring kompetenshöjande aktiviteter bland personalen. Ett exempel på detta är satsningar på adjunkter med licentiatexamen för att dessa ska kunna disputera. Vidare har lärosätet anställt en gästprofessor som ska bidra till lärarkårens kompetensutveckling. Det finns även en organisation som säkerställer att handledarna inom den verksamhetsförlagda utbildningen har adekvat kompetens.

Bedömningsområde: Förutsättningar**Utbildningsmiljö**

Bedömning med motivering: *Det finns en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.*

Vid lärosätet finns det en rik vetenskaplig och professionsinriktad miljö för utbildningen och goda möjligheter och förutsättningar ges för en kreativ och varierad utbildningsmiljö. Den forskning som lärosätet synliggör i självvärderingen bedöms vara relevant och tillräcklig. Undervisande lärare har egna forskningsaktiviteter och flera lärare ingår också i olika myndigheters referensgrupper och liknande. Miljön ger alltså studenterna förutsättningar för att ingå i ett sammanhang där det erbjuds en bred bild av forskning, forskningsresultat och metodutveckling kring förskolan från vetenskapliga områden inklusive professionskunskap.

Ett gott exempel som bedömargruppen vill lyfta fram är att lärosätet arbetar med utvecklingsdagar. Under utvecklingsdagarna arbetar lärare och kursansvariga tillsammans för att lärarkollektivet bland annat ska ha god kännedom om innehållet i programkurserna och dess examinationsformer, för att på så sätt skapa goda förutsättningar för en sammanhållen utbildning.

I självvärderingen beskriver lärosätet att man bedriver verksamheten med en nära koppling mellan utbildning och forskning, vilket också bekräftades i samtliga intervjuer. De kursansvariga är disputerade och utbildningsmiljön erbjuder studenterna ett sammanhang där forskning och metodutveckling kring förskolan sker från flera vetenskapliga områden, inklusive professionsrelevant kunskap. Lärosätet erbjuder dessutom olika forum och evenemang för studenter, yrkesverksamma och lärare på utbildningen. I forumen presenteras och diskuteras aktuell forskning. Dock har lärosätet noterat att studenterna inte alltid deltar i dessa. Det är positivt att lärosätet uppmärksammar detta problem, och bedömargruppen framhåller vikten av att fortsätta utveckla sätt att inkludera studenterna. Här ser bedömargruppen möjligheter att få studenterna intresserade av att delta vid exempelvis vetenskapliga seminarier.

Sammanvägd bedömning av bedömningsområdet förutsättningar

Bedömning med motivering: *Tillfredsställande*

Lärosätet bedöms ha en välorganiserad utbildning med en tydlig struktur. Utbildningen har förutsättningar för en tillfredsställande verksamhet för att utbilda yrkeskunniga förskollärare.

Enligt det sammantagna underlaget förefaller antalet lärare och deras sammantagna kompetens vara adekvat för utbildningens behov inom utformning, innehåll och genomförande. Bedömargruppen ser dock svagheter i professionskompetensen inom vissa av ämneskurserna. Bedömargruppen ser också

en risk för instabilitet på lång sikt med tanke på pensionsavgångar, många tidsbegränsade anställningar och låg undervisningsgrad hos tillsvidareanställda disputerade lärare.

Det finns en rik utbildningsmiljö, såväl vetenskaplig som professionsinriktad. Miljön ger goda förutsättningar för studenternas lärande och professionsutveckling. Utbildningen bedrivs så att det finns ett nära samband mellan utbildning och forskning. Studenterna kommer i kontakt med forskare och forskningsmiljöer i olika sammanhang under sin utbildning.

Bedömargruppen vill lyfta fram ett särskilt angeläget utvecklingsområde som rör lärarpersonalen, nämligen att stabilisera eller minska antalet tidsbegränsade anställningar för att förbättra kontinuiteten och för att realisera de kort- och långsiktiga kompetensförsörjningsplanerna. Det innebär att lärosätet behöver rekrytera personal som är disputerad och har professionskompetens. Ett annat utvecklingsområde är att professionskompetensen hos lärarna behöver öka i ämneskurserna.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen kunskap och förståelse

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar sådana kunskaper inom det förskolepedagogiska området och sådana ämneskunskaper, inbegripet kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, som krävs för yrkesutövningen.*

De exempel som lärosätet presenterar i självvärderingen är från termin ett, tre och sju. Exempelen visar att det finns en tydlig struktur och organisation för att ge studenterna en bred bild av var i utbildningen förskolepedagogiken och de olika ämnesområdena behandlas. Lärosätet visar olika upplägg och en variation av undervisningsformer och examinationer. Lärosätet beskriver också en tydlig progression som visar på fördjupningar. Vidare gör lärosätet kontinuerliga översyner av litteraturlistor och kursinnehåll, och man integrerar också aktuell forskning.

Bedömargruppen har uppmärksammat lärosätets utmaningar med att integrera förskolepedagogik och professionsaspekter i de olika ämnesområdena. Bedömargruppen menar att det är ett viktigt utvecklingsområde att öka lärarnas professionskompetens.

Bedömargruppen noterar att det förekommer olika logiker i självvärderingen när det gäller betygskriteriernas utformning. Under intervjuerna tydliggjorde dock lärosätet detta. Lärosätet gav tydliga exempel på det konkreta arbetet med konstruktiva länknings och visade på så sätt hur utbildningen säkerställer att studenterna når examensmålen. Bedömargruppen vill rekommendera ett utvecklingsarbete för att homogenisera betygskriteriernas utformning.

Av självvärderingen framgår att studenterna möter en utbildning som vilar på vetenskaplig grund och där forskningsanknytningen är tydlig i kursernas innehåll, genomförande och examination. I de flesta självständiga arbeten som bedömargruppen har bedömt sker en fördjupning inom ämnet via aktuella forskningsarbeten. Arbetena når hög kvalitet.

Bedömargruppen vill dock uppmärksamma lärosätet på att det förekommer självständiga arbeten som visar bristfälliga kunskaper inom aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete. I självvärderingen ger också lärosätet en vag bild av hur man arbetar mer systematiskt med sådant utvecklingsarbete som krävs för yrkesutövningen. Det är också nödvändigt att lärosätet tydligare beskriver en progression för utvecklingsarbetet.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar kännedom om vetenskapsteori och kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, samt om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen.

Det framgår av självvärderingen att lärosätet på flera sätt och i flera kurser möjliggör för studenterna att få kännedom om vetenskapsteoretiska grunder och att skaffa sig kunskaper om kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder. Här finns en tydlig struktur för innehåll och progression, vilket ger goda förutsättningar att uppnå detta examensmål.

I självvärderingen anger lärosätet att studenterna möter och arbetar med kvantitativa forskningsmetoder, men lärosätet visar också att dessa inslag är för få i utbildningen. Bedömargruppen instämmer i lärosätets egen bedömning om att det är nödvändigt med mer kvantitativa forskningsmetoder i utbildningen, samt att dessa behöver integreras mer. Det är ett angeläget utvecklingsområde för lärosätet. Intervjuerna gav inblick i att några åtgärder redan är påbörjade, som att använda mer beskrivande statistik under termin tre, fem och sju. Dessutom har en nyanställd lärarresurs i form av en professor tillkommit som stöd för de kvantitativa inslagen i utbildningen.

I självvärderingen presenterar lärosätet att relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet synliggörs genom att studenterna relaterar en egen genomförd vetenskaplig studie till den kommande yrkesutövningen. Dessutom relaterar de självständiga arbetena till yrkesutövningen. Utöver detta nämner eller problematiserar lärosätet inte relationen. Även om några av de självständiga arbetena visar svagheter kring detta, visar de flesta granskade självständiga arbetena på hög måluppfyllelse.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat**Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen färdighet och förmåga**

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom yrkesområdet.*

Målet behandlas genom hela utbildningen, men mer specifikt beaktas detta examensmål i utbildningens sista kurs inom den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU). I självvärderingen visar lärosätet att studenterna får möjlighet att utveckla sina färdigheter i att till exempel självständigt leda aktiviteter, utveckla aktiviteter, göra reflektioner, värdera sin praktik, formulera individuella mål för professionsutveckling, formulera och diskutera sin egen professionsutveckling i trepartssamtal samt reflektera över verksamheten i handledarsamtal. Lärosätet har identifierat ett utvecklingsområde i handledarnas bedömningsarbete för att säkerställa likvärdiga bedömningar. Bedömargruppen instämmer i behovet och vikten av detta.

Nästan samtliga granskade självständiga arbeten visar hög kvalitet när det gäller förmågan att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter där utvecklingen av yrkesområdet står i fokus.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att tillämpa sådan förskoledidaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det förskolepedagogiska området och inom de ämnesområden som utbildningen avser samt för yrkesutövningen i övrigt.

För att studenterna ska kunna tillämpa förskoledidaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik behöver de grundläggande kunskaper inom dessa områden. Detta tillhandahåller lärosätet genom hela utbildningen. Bedömargruppen anser att lärosätet på ett tillfredsställande sätt visar att tillämpningarna görs på ett varierat sätt, och att ändamålsenliga undervisningsformer och examinationer säkerställer att studenterna utvecklar kunskaper och förmågor att planera och genomföra undervisning på förskolan. Bedömargruppen vill dock lyfta fram att metodiken bör bli mer synlig i utbildningens kursplaner, och då särskilt i ämneskurserna.

Bedömargruppen menar att lärosätet har arbetat fram en god balans mellan ämnesdidaktik och förskoledidaktik under terminerna. Ett gott exempel på detta är utbildningens studiegång som organiseras så att ämneskurser direkt följs av en kurs inom den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU). Det ger goda möjligheter för studenterna att hålla samman ett ämnesområde på ett fokuserat sätt och gör att teorin och praktiken vävs samman. Bedömargruppen menar att detta på ett förtjänstfullt sätt bidrar till att studenterna kan utveckla de färdigheter och förmågor som krävs för den framtida yrkesrollen.

I intervjuerna lyfte lärosätet fram VFU-handledarnas skiftande bedömningskompetens och den varierande kvaliteten på den återkoppling som studenterna får på sina prestationer. Detta gäller enligt lärosätet särskilt för färdigheter och förmågor inom ledarskap i förskolan. Bedömargruppen ser detta som ett särskilt angeläget område att utveckla för att studenterna ska kunna få individuellt stöd i professionsutvecklingen. Dessutom vill bedömargruppen poängtera att lärosätet behöver stärka ämnesstudiernas professions- och förskoleanknytning.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje barns lärande och utveckling.

Det framgår av självvärderingen att lärosätet har valt att arbeta med detta examensmål i utbildningen genom att inkorporera det på såväl övergripande nivå (organisationen av pedagogisk verksamhet) som på didaktisk konkret nivå (kopplat till varje barns lärande och utveckling). Detta realiserar utbildningen genom tio kurser på grundnivå, befästande nivå och fördjupande nivå. Kurserna är förskoledidaktiska, ämnesdidaktiska och verksamhetsförlagda. Bedömargruppen konstaterar att det i utbildningens utformning finns en tydlig progression mellan kurserna där studenterna möter allt mer komplexa kurs- och examinationsuppgifter. Lärosätet följer upp genomförandet systematiskt för att säkerställa måluppfyllelsen.

Bedömargruppen anser dock utifrån det sammantagna underlaget att begreppet undervisning bör uppmärksammas och problematiseras i utbildningen i större utsträckning. Begreppet bör också vara mer synligt i lärandemålen.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling.*

Det framkommer i såväl självvärderingen som intervjuerna att utbildningen vid ett flertal tillfällen och på olika nivåer möjliggör och säkerställer att studenterna kan göra värderingar, ställningstaganden och tillämpningar utifrån vetenskapliga, samhällliga och etiska perspektiv. I exemplen lyfter lärosätet fram perioderna av verksamhetsförlagd utbildning och menar att de inbegriper reflektion och diskussion om etiska aspekter och olika förhållningssätt. Studenterna får möjlighet att under olika kurser reflektera över och diskutera olika dilemman i form av fallbeskrivningar. Det ger studenterna utrymme att ta del av flera perspektiv. Pedagogisk dokumentation är ett område som gör det möjligt att beröra flera aspekter som studenterna har nytta av i det kommande yrket som förskollärare.

Bedömargruppen vill påpeka att det finns oklarheter i den muntliga examinationen av rollspelet i kursen *Barns uppväxtvillkor, etiska möten och livsfrågor i förskolans vardag*. Det framgår inte tydligt vad som examineras och vilka betygskriterier som tillämpas för att värdera i vilken utsträckning målen är uppnådda.

Bedömargruppen anser att utbildningen behandlar hållbar utveckling på ett uttalat sätt. Utbildningen lyfter fram de naturvetenskapliga och sociala innehållen, och examinationen består bland annat av att kunna diskutera dokumentationen av ett projekt med utgångspunkt i just hållbar utveckling. Den ekonomiska dimensionen av hållbar utveckling framträder inte i underlaget.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat**Jämställdhet**

Bedömning med motivering: *Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.*

I självvärderingen anger lärosätet att man arbetar med jämställdhet och genus inom flera områden på förskolläraryt utbildningen. Lärosätet lyfter fram att förskolan är en viktig plats för jämställdhetsarbete och att studenterna därför ska ha beredskap i denna fråga. Som en styrka i utbildningsmiljön vill bedömargruppen lyfta fram utbildningens sammantagna lärarkompetens, eftersom flera forskare har genus och jämställdhet som forskningsfält. Det kommer också studenterna till godo.

När det gäller utbildningens genomförande beaktas jämställdhetsperspektivet i undervisningsmetoder, kurslitteratur, undervisningsmaterial, kursmaterial och examinationsformer. Jämställdhetsperspektivet beaktas även i språkliga formuleringar i undervisningssituationer, kursplaner, kursbeskrivningar och utvärderingar. Dessutom gör lärosätet kontinuerliga analyser av studentpopulationen, med särskilt fokus på om de manliga studenterna fullföljer sin utbildning.

Bedömargruppen konstaterar att lärosätet kontinuerligt genomlyser utbildningen utifrån ett genus- och jämställdhetsperspektiv för att säkerställa att utbildningen når examensmålen. Vid den senaste genomlysningen identifierade lärosätet några utvecklingsområden som ledde till kvalitetsutvecklingsåtgärder med rektorsmedel. Ett exempel på detta är ett utvecklingsprojekt där lärosätet avser att utveckla och utvärdera kursinnehåll om hur studenterna kan förberedas för att

kunna förebygga och hantera misstankar om övergrepp i och utanför förskolan.

Lärosätet ger några exempel på hur utbildningen realiserar jämställdhetsperspektivet på kursnivå. Studentpopulationen består till största delen av kvinnliga studenter, vilket kan innebära utmaningar i undervisningssituationer när det gäller att ta vara på både mäns och kvinnors erfarenheter och perspektiv.

Lärosätet visar att det finns en progression mellan kurserna när det gäller jämställdhetsinnehållet. Det manifesteras i hur man utformar litteraturlistor. I kurser inom den verksamhetsförlagda utbildningen får studenterna praktiska verktyg för att kunna motverka könsstereotyper. Studenterna uppmanas även att fördjupa sig i detta ämne i de självständiga arbetena.

Bedömargruppen vill påpeka att det saknas tydlighet om de strategier som finns för att systematiskt återkoppla jämställdhetsåtgärderna till studenterna.

**Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat
Uppföljning, åtgärder och återkoppling**

Bedömning med motivering: *Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.*

Lärosätet har ett välutvecklat utvärderings- och kvalitetssäkringssystem med tydliga rutiner. Systemet säkerställer att utbildningens alla kurser återkommande blir genomlysta och kvalitetssäkrade sett till innehåll, utformning, genomförande och examination, såväl kortsiktigt som långsiktigt. Programrådet har kontinuerliga sammankomster för att behandla program-, kvalitets- och utvecklingsfrågor. Student- och arbetslivsrepresentanter är involverade i detta arbete.

Ett resultat av utvärderingarna ledde till ett utvecklingsarbete och en översyn av utbildningsplanen (som trädde i kraft 2017). Utvecklingsarbetet gällde till exempel utbildningens forskningsanknytning, progressionen i utbildningen och förankringen av arbetslivsperspektivet. Det finns också ett välförankrat system för återkopplingsrutiner.

Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

Lärosätet genomför kontinuerliga analyser av avhopp och avvikelser. En utmaning som utbildningen har, och som också konstateras i självvärderingen, är att genomströmningen är något lägre än riksgenomsnittet. Dessutom skiljer sig genomströmningen markant mellan lärosätets höst- och vårantagningar. Lärosätet lyfter också fram studenters låga betyg under vårterminens antagning som ett problem och som en orsak till att studenter inte slutför sin utbildning. En annan orsak som lärosätet framhåller är att studenterna får arbete. Även om detta är rimliga förklaringar saknas en presentation av mer detaljerade åtgärder. Bedömargruppen uppmanar lärosätet att kritiskt granska sina egna insatser och den egna modellen för uppföljning. Bedömargruppen uppmanar också lärosätet att vidta och realisera åtgärder i utbildningen för att behålla studenter.

**Sammanvägd bedömning av bedömningsområdet utformning, genomförande och resultat
Bedömning med motivering: Tillfredsställande**

Den sammanvägda bedömningen av bedömningsområdet Utformning, genomförande och resultat är att lärosätet har en välplanerad utbildning och genomför den med tillfredsställande kvalitet.

Bedömargruppen vill som ett gott exempel lyfta fram utbildningens studiegång, som organiseras så att ämneskurser direkt följs av en verksamhetsförlagd kurs. Det ger studenterna goda möjligheter att hålla samman ett ämnesområde på ett fokuserat sätt och gör att teorin och praktiken vävs samman. Bedömargruppen ser också positivt på att lärosätet arbetar med utvecklingsdagar där lärare och kursansvariga arbetar tillsammans. Detta gör man för att lärarkollektivet bland annat ska ha god kännedom om innehållet i programkurserna och dess examinationsformer, vilket på så sätt skapar goda förutsättningar för en sammanhållen utbildning.

I kunskapsformen Kunskap och förståelse säkerställer utbildningen att studenterna vid examen visar nödvändiga kunskaper inom det förskolepedagogiska området, i ämnesområdet och inom aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete. Det finns en tydlig progression och studenterna möter varierade former av undervisning och examination. Utvecklingsområden som bedömargruppen vill uppmärksamma är att professions- och förskoleanknytningen bör stärkas i ämnesstudierna, att lärosätet homogeniserar betygskriteriernas utformning och att utbildningen mer systematiskt arbetar med den del av examensmålet som rör sådant utvecklingsarbete som krävs för yrkesutövningen. Lärosätet säkerställer att studenterna har kännedom om vetenskapsteori samt kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, vilket även de självständiga arbetena vittnar om. Lärosätet arbetar aktivt med att öka inslagen av kvantitativa forskningsmetoder. Ett gott exempel på en sådan satsning är en nyanställd professor som ska stödja de kvantitativa inslagen i hela utbildningen.

Inom kunskapsformen Färdighet och förmåga möjliggör och säkerställer utbildningen att studenterna får möjlighet att utveckla sina färdigheter i att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter och över relevanta forskningsresultat. De får också möjlighet att formulera och diskutera sin egen professionsutveckling, exempelvis i trepartssamtal. Bedömargruppen instämmer i lärosätets analys att handledarnas bedömningsarbete behöver utvecklas för att säkerställa likvärdiga bedömningar. Utbildningen säkerställer vidare att studenterna vid examen kan tillämpa förskoledidaktik, ämnesdidaktik och metodik på ett varierat sätt som är ändamålsenligt för förskoleverksamheten. God balans uppnås mellan ämnesdidaktik och förskoledidaktik. Som utvecklingsområden vill bedömargruppen lyfta fram att metodiken bör bli mer synlig i utbildningens kursplaner, särskilt när det gäller ämneskurserna. Vidare behöver lärosätet se över bedömningsarbetet hos handledare inom den verksamhetsförlagda utbildningen för att säkerställa likvärdiga bedömningar, särskilt när det gäller ledarskap i förskolan. Utbildningen säkerställer att studenterna utvecklar förmågan att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt. Det sker genom ändamålsenliga undervisningsformer och examinationer. Bedömargruppen anser dock att begreppet undervisning bör uppmärksammas och problematiseras i utbildningen i större utsträckning och att begreppet bör vara mer synligt i lärandemålen.

Inom kunskapsformen Värderingsförmåga och förhållningssätt bedöms måluppfyllelsen vara tillfredsställande. Studenterna får möjlighet att under olika kurser och under den verksamhetsförlagda utbildningen möta olika dilemman i form av fallbeskrivningar. Det ger tillfälle till reflektion och diskussion om etiska aspekter och olika förhållningssätt. Utbildningen behandlar de ekologiska och sociala dimensionerna av hållbar utveckling, men den ekonomiska dimensionen framträder däremot inte tydligt. Detta vill bedömargruppen lyfta som ett utvecklingsområde.

Utbildningens undervisningsmetoder, kurslitteratur, undervisningsmaterial, kursmaterial och examinationsformer beaktar ett jämställdhetsperspektiv. Lärosätet gör kontinuerliga genomlysningar

av utbildningen utifrån genus- och jämställdhetsperspektivet för att säkerställa att utbildningen når examensmålen. Bedömaregruppen vill lyfta fram att en styrka i utbildningsmiljön är lärarnas sammantagna jämställdhetskompetens, eftersom flera forskare har genus och jämställdhet som forskningsfält. Det kommer även studenterna till godo. Ett utvecklingsområde för lärosätet är att arbeta fram strategier för att systematiskt återkoppla jämställdhetsåtgärder till studenterna.

Lärosätet har ett välutvecklat utvärderings- och kvalitetssäkringssystem med tydliga rutiner som säkerställer att utbildningens alla kurser återkommande blir genomlysta och kvalitetssäkras. Genomlysningarna tar sikte på innehåll, utformning, genomförande och examination, såväl kortsiktigt som långsiktigt. Lärosätet verkar för att studenterna genomför sin utbildning inom den planerade tiden. Vidare analyserar lärosätet kvarvaro och avhopp kontinuerligt. Genomströmningen är något lägre än riksgenomsnittet, och bedömaregruppen uppmanar lärosätet att kritiskt granska sina egna insatser och den egna modellen för uppföljning. Bedömaregruppen uppmanar också lärosätet att vidta och realisera åtgärder i utbildningen för att behålla studenter.

Bedömningsområde: Studentperspektiv**Studentperspektiv**

Bedömning med motivering: *Studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.*

Lärosätet verkar för att studenterna ska ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningen. I självvärderingen beskriver lärosätet att studentrepresentanter medverkar i och har reellt inflytande på de nivåer där förskollärarytbildningens innehåll och utformning diskuteras. Studentrepresentanter finns i programrådet, institutionsstyrelsen och i den arbetsgrupp som förbereder flytt till nya lokaler 2019. Det finns också studentrepresentanter i lärosätets beslutande organ. De är utsedda av Stockholms universitets studentkår och är arvoderade.

På programnivå förekommer dialogmöten mellan studenterna och programledningen. Dessutom görs kursvärderingar efter avslutad kurs. Lärosätet anger att man håller på att implementera en ny rutin för att återföra resultat och vidta åtgärder utifrån kursvärderingarna. Det framkommer också i självvärderingen att svarsfrekvensen är låg för såväl kursvärderingar som programvärderingar, samt att studenterna visar lågt engagemang i studentrådet. Lärosätet har vidtagit åtgärder i fråga om kursvärderingarna på så sätt att kursansvarig och studentkåren informerar om dem, men lärosätet anger inte någon uppföljningsplan.

Omkring en femtedel av förskollärarytberedningarna har behov av särskilt stöd. Lärosätet gör särskilda ansträngningar inom utbildningen för att dessa studenter ska nå utbildningens mål med bibehållen kvalitet.

Det finns utmaningar för lärosätet i att få studenterna att medverka i systematiska utvärderingar, men lärosätet har framför allt en utmaning i att på ett systematiskt sätt följa upp och återkoppla åtgärder och utvecklingsområden till studenterna. Detta anser bedömaregruppen vara ett mycket angeläget utvecklingsområde.

Sammanfattande bedömning av bedömningsområdet studentperspektiv

Bedömning med motivering: *Tillfredsställande*

Lärosätet verkar för att studenterna ska ta en aktiv del i arbetet med att utveckla utbildningen. Studentrepresentanter medverkar i och har reellt inflytande på de nivåer där förskollärarytberedningens

innehåll och utformning diskuteras. Lärosätet gör särskilda ansträngningar inom utbildningen för att studenter i behov av särskilt stöd ska nå utbildningens mål med bibehållen kvalitet.

Bedömaregruppen anser att det är angeläget att lärosätet fortsätter arbetet med att utveckla formerna för att öka studenternas engagemang i kursvärderingar och programvärderingar. Det är också angeläget att lärosätet på ett systematiskt sätt återkopplar resultat och vidtagna åtgärder till studenterna.

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan**Arbetsliv och samverkan**

Bedömning med motivering: *Utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.*

Det framkommer tydligt i såväl självvärderingen som intervjuerna att lärosätet har en välfungerande organisation för verksamhetsförlagd utbildning (VFU). VFU, precis som i utbildningen i övrigt, förbereder studenterna för ett föränderligt yrkesliv. Det interna systematiska kvalitetsarbetet i förskolläraryrket riktas även mot kopplingarna till arbetslivet, där det görs en genomlysning av vilka praktiska arbetslivskunskaper som ingår i kurserna. Flera av lärarna arbetar i såväl campusförlagda kurser som VFU-kurser. Denna kontinuitet i att följa studenterna kan ses som ett led i att hålla ihop teori och praktik i utbildningen och därmed förstärka arbetslivsperspektivet.

Under utbildningen får studenterna också möjlighet att blicka in i och få inslag av till exempel olika samhällsrelaterade aktiviteter som museer, teater och kommuners arbete inom olika specifika områden som informations- och kommunikationsteknik (IKT). Studenterna får också olika föreläsningar från arbetslivsrepresentanter såsom alumner, Skolinspektionen och förskolechefer. Vidare redovisar lärosätet tydligt åtta arenor som behandlar arbetslivsperspektivet och samverkan, nämligen handledarutbildning, trepartssamtal, VFU, alumnverksamhet, programråd, karriär- och studie vägledning, regional samverkan samt erfarenhetsbaserad utbildning.

Sammanfattande bedömning av bedömningsområdet arbetsliv och samverkan

Bedömning med motivering: *Tillfredsställande*

Arbetslivsperspektivet integreras väl i utbildningen och det finns en etablerad regional samverkan. Studenterna förbereds väl för yrkeslivets krav samt de förändringar som pågår inom yrket. Bedömaregruppen vill som goda exempel lyfta fram det interna kvalitetsarbetet gällande granskningen av utbildningens samtliga kurser utifrån arbetslivsperspektiv samt den kontinuitet av lärare som studenterna möter i VFU- och campuskurser.

Samlat omdöme: Hög kvalitet

Bedömning med motivering: *Sammantaget visar underlagen att utbildningen håller hög kvalitet.*

Sammantaget visar underlagen i form av självvärdering, lärartabell, självständiga arbeten och intervjuer att utbildningen håller hög kvalitet utifrån en bedömning av samtliga kunskapsområden.

Bedömningsområdet Förutsättningar bedöms som tillfredsställande. Det sammantagna underlaget visar att antalet lärare och deras sammantagna kompetens är adekvat i förhållande till utbildningens behov.

Som ett gott exempel vill bedömaregruppen lyfta fram det nära samarbetet mellan utbildning och forskning, som ger studenterna goda förutsättningar för lärande och professionsutveckling.

Bedömargruppen vill också lyfta fram några särskilt angelägna utvecklingsområden i fråga om lärarkåren, nämligen att stabilisera eller minska antalet tidsbegränsade anställningar för att förbättra kontinuiteten. Lärosätet bör också realisera de kort- och långsiktiga kompetensförsörjningsplanerna, det vill säga rekrytera personal som är disputerad och har professionskompetens. Vidare bör lärosätet öka professionskompetensen hos lärarna i ämneskurserna och säkerställa att alla handledare inom den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) har handledarutbildning.

Bedömningsområdet Utformning, genomförande och resultat bedöms som tillfredsställande. Den sammanvägda bedömningen av bedömningsområdet är att lärosätet har en välplanerad utbildning och genomför den med tillfredsställande kvalitet. Ett gott exempel som bedömargruppen vill lyfta fram är utformningen av studiegången, det vill säga att ämneskurser direkt följs av en VFU-kurs. Det ger goda möjligheter för studenterna att hålla samman ett ämnesområde på ett fokuserat sätt och gör så att teori och praktik vävs samman. Som utvecklingsområden vill bedömargruppen lyfta att lärosätet behöver stärka professions- och förskoleanknytningen i ämnesstudierna. Dessutom bör lärosätet arbeta mer systematiskt med sådant utvecklingsarbete som krävs för yrkesutövningen, samt integrera kvantitativa forskningsmetoder i hela utbildningen. Vidare anser bedömargruppen att metodiken bör bli mer synlig i utbildningens kursplaner, särskilt när det gäller ämneskurserna. Utformningen av betygskriterier bör homogeniseras och VFU-handledarnas bedömningsarbete behöver ses över för att säkerställa likvärdiga bedömningar. Bedömargruppen rekommenderar också lärosätet att arbeta fram strategier för att systematiskt återkoppla jämställdhetsåtgärder till studenterna. Ett annat utvecklingsområde är att kritiskt granska lärosätets egna insatser och modell för uppföljning, samt att skapa och realisera åtgärder i utbildningen för att behålla studenter.

Bedömningsområdet Studentperspektiv bedöms som tillfredsställande. Lärosätet verkar för att studenterna ska ta en aktiv del i arbetet med att utveckla utbildningen. Studentrepresentanter medverkar i och har reellt inflytande på de nivåer där förskollärarytbildningens innehåll och utformning diskuteras. Det finns utmaningar för lärosätet i att få studenterna att medverka i systematiska utvärderingar, men lärosätet har framför allt en utmaning i att på ett systematiskt sätt följa upp och återkoppla åtgärder och utvecklingsområden till studenterna.

Bedömningsområdet Arbetsliv och samverkan bedöms som tillfredsställande. Bedömargruppen vill som ett gott exempel lyfta fram det interna kvalitetsarbetet med att granska utbildningens samtliga kurser utifrån ett arbetslivsperspektiv. Ett annat gott exempel är att studenterna kontinuerligt möter samma lärare i såväl VFU-kurser som campusförlagda kurser.

Södertörns högskola

Lärosäte Södertörns högskola	Huvudområde/examen Förskollärarexamen	ID-nr A-2017-12-4290
--	---	--------------------------------

Bedömningsområde: Förutsättningar

Personal

Bedömning med motivering: *Antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetens är inte adekvat och står inte i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.*

Lärosätets förskollärarytbildning är stor räknat till antalet studenter i systemet. Andelen disputerade lärare som medverkar i utbildningen är hög. Enligt lärartabellen har endast ett par av de disputerade lärarna förskolepedagogisk bakgrund i form av förskollärarexamen, och de tjänstgör med cirka 50 procent vardera i utbildningen. Den ena tjänstgör dock som programsamordnare vilket sannolikt begränsar medverkan i undervisningen.

Det finns en kärna av lärare som arbetar mer än 20 procent av sin tjänstgöring i utbildningen, varav några är disputerade i pedagogik. Av kärnan är endast hälften tillsvidareanställda, vilket bedömargruppen anser vara en låg andel. Anmärkningsvärt är att endast en av de tillsvidareanställda lärarna i kärnan arbetar med förskolepedagogiska kurser. Övriga tillsvidareanställda lärare arbetar med den utbildningsvetenskapliga kärnan (UVK) och den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU). Bedömargruppen anser att utbildningen behöver stärka den förskolepedagogiska vetenskapliga kompetensen för att den ska vara adekvat i proportion till utbildningens volym och innehåll.

På lång sikt finns det möjligheter att de doktorander som är antagna och bedriver forskning med inriktning mot förskolan kan komma att stärka den efterfrågade kompetensen, men på kort sikt är lärare med denna kompetens för låg. Det gäller särskilt inom de förskolepedagogiska kurserna. Bristen på vetenskaplig kompetens inom det förskolepedagogiska området får konsekvenser för hur lärosätet förmår säkra både vetenskaplig och professionsinriktad kompetens i utbildningen. Bedömargruppen ser en styrka i det höga antalet disputerade som generellt involveras i utbildningen, eftersom det gynnar den mångvetenskaplighet som genomsyrar utbildningens profil och upplägg. Dock bör detta inte ske på bekostnad av den förskolepedagogiska vetenskapliga kompetensen. Lärosätet har identifierat ett behov av att rekrytera fler disputerade lärare med förskolekompetens, och det finns planer för rekrytering. Däremot beskriver inte lärosätet i självvärderingen vilka strategier för rekrytering de tänker sig i den nationellt hårda konkurrensen.

Sammantaget bedömer bedömargruppen att lärosätet behöver stärka den vetenskapliga förskolepedagogiska kompetensen. Lärosätet behöver också se till att säkra professionskompetensen i de förskolepedagogiska kurserna i fråga om kontinuitet, det vill säga att prioritera tillsvidareanställningar.

Lärarna erbjuds högskolepedagogiska kurser. Självvärderingen och lärosätetsintervjuerna presenterar kompetensutvecklingsstrategier som kollegiala satsningar främst riktade mot kurs- och programutveckling. Här nämns gemensam fortbildningsdag, lärarmöten och utvärderingsdag som exempel. Det individuella kompetensbehovet hos enskilda lärare (meritering och fördjupning i kompetensområdet) är däremot inte lika uttalat prioriterat. Det framkommer till exempel inte i

självvärderingen hur man arbetar för att stärka den förskolepedagogiska kompetensen bland lärarna i utbildningen. I intervjuerna pekade lärosätet däremot på att forskning inom förskolefältet bedrivs på lärosätet, och på att lärosätet arbetar för att stärka den förskolepedagogiska professionsinriktningen genom att anställa fler adjungerade adjunkter som arbetar parallellt i förskola. I lärosätetsintervjun hävdade lärosätet att man ställer krav på att handledarna i den verksamhetsförlagda utbildningen ska ha handledarutbildning. Bedömargruppen saknar dock en beskrivning av om lärosätet tillhandahåller sådan utbildning.

Förskollärarytbildningen är organiserad så att ett flertal institutioner medverkar. Syftet är att utbildningen ska vara hela lärosätets angelägenhet och genomsyras av mångvetenskaplighet. Ett exempel på åtgärder för att organisera utbildningen är en inrättad studierektorsfunktion med uppgift att bemanna lärarutbildningen. Bedömargruppen ser fördelen med mångvetenskapligheten, men även svårigheten att behålla kontinuitet i lärarlag och sammanhållen progression i utbildningen. I lärosätetsintervjuerna framkom att detta också ses som ett utvecklingsområde för utbildningen, det vill säga att man försöker behålla lärarlaget inom en kurs från termin till termin. Ett annat utvecklingsområde som framkom i intervjuerna var att se till att konstnärlig kompetens och professionskompetens finns i varje kurs. Dock nämns inte kontinuiteten över tid i sammanhanget, vilket bedömargruppen särskilt vill peka på som en brist. Självvärderingen nämner att denna brist uppmärksammats redan 2015 då man noterade att stabiliteten i arbetslagen behövde öka och att progressionen mellan kurser inom utbildningen behövde förtydligas. I och med att problemet kvarstår 2018 menar bedömargruppen att lärosätet behöver vidta åtgärder.

Bedömningsområde: Förutsättningar**Utbildningsmiljö**

Bedömning med motivering: *Det finns en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö, men verksamheten bedrivs inte så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.*

På sikt kommer en vetenskaplig miljö att etableras vid lärosätet. Det kan gynna förskollärarytbildningen. Sedan 2016 finns en forskningsplattform för lärarutbildning med högre seminarier och workshops, och 2017 fick lärosätet examenstillstånd för forskarutbildning i utbildningsvetenskap. Där har doktorander påbörjat sina studier med inriktning mot förskoleområdet. Det finns också två magisterprogram lämpade för förskollärare. Forskningen som bedrivs vid lärosätet är praktisknära och karakteriseras av tvärdisciplinära projekt. Förutsättningarna för att integrera forskning och forskningsmiljöer i utbildningen ter sig som goda på sikt.

Däremot är det i självvärderingen oklart hur verksamheten bedrivs så att utbildningen och de befintliga forskningsmiljöerna samverkar. Det framkommer inte heller några strategiska åtgärder i självvärderingen eller i lärosätetsintervjuerna för att öka inflödet av relevant forskning i utbildningen. Interkulturalitet nämndes som ett lärosätetsövergripande forskningsområde i intervjuerna, men det förblir oklart hur forskare och forskningsmiljöer som uttalat arbetar med området i relation till förskolan medverkar i utbildningen. Vidare nämns ett särskilt interkulturalitetsråd med representanter från lärarprogrammen, som till exempel kan föreslå förändringar i kursplaner för att profilen ska bli levande i utbildningen. Det framgick dock inte av intervjuerna i vilken utsträckning detta har haft effekt.

Den professionsinriktade miljön hänvisas till de verksamhetsförlagda delarna av utbildningen och till Centrum för professionsutveckling. Det finns en styrka i denna upparbetade organisation som kan skapa en nära relation mellan utbildning och verksamhet. Däremot saknas en vetenskapligt förankrad

förskolepedagogisk forskningsmiljö där denna professionsinriktning kan fördjupas.

Bedömargruppen bedömer att det finns både vetenskapliga och professionsinriktade miljöer som bör kunna utvecklas för att gynna utbildningen. Däremot saknas det information om de explicita miljöerna för de två profilmrådena bildning och interkulturalitet som utbildningen erbjuder. Det saknas också information om hur den förskoleinriktade forskningen som lärosätet hänvisar till inom dessa områden kommer utbildningen till del. Ett utvecklingsområde är därmed att etablera vetenskapliga miljöer som kan stärka dessa profilmråden och deras förskolepedagogiska anknytning, och att säkerställa att studenterna får ta del av dessa miljöer utan att begränsas till den forskande personalen.

Sammanvägd bedömning av bedömningsområdet förutsättningar

Bedömning med motivering: *Inte tillfredsställande*

Den vetenskapliga kompetensen är hög bland de lärare som är involverade i utbildningen. Dock står inte den professionsinriktade kompetensen bland de vetenskapligt meriterade lärarna i proportion till utbildningens volym. Vidare är andelen tillsvidareanställda låg i den kärna av lärare som studenterna möter. I synnerhet har de förskolepedagogiska kurserna stora brister när det gäller ett sammanhållet lärarlag och vetenskaplig kompetens inom det förskolepedagogiska området. Bedömargruppen anser att ett utvecklingsområde för utbildningen är att stärka den förskolepedagogiska vetenskapliga kompetensen. Ett utvecklingsområde är också att se till att professionskompetensen i de förskolepedagogiska kurserna säkras i fråga om kontinuitet, det vill säga att prioritera tillsvidareanställningar.

Det finns både vetenskapliga och professionsinriktade miljöer vid lärosätet, men det är oklart hur samverkan sker med utbildningen i nuläget. Det pågår dock en uppbyggnad av forskningsmiljöer som bedöms kunna gynna ett nära samarbete mellan forskning och utbildning. Däremot har profilmrådena bildning och interkulturalitet ingen uttalad miljö, vilket öppnar för frågan om hur profilen blir vetenskapligt befäst i utbildningen.

Sammantaget finner bedömargruppen brister i den vetenskapliga kompetensen inom det förskolepedagogiska området, särskilt i förskolepedagogiska kurser. Bedömargruppen ser också brister i kontinuiteten i de lärarlag som studenterna möter. Ett betydande utvecklingsområde är att integrera forskningsmiljöer i utbildningen, särskilt inom profilmrådena och i synnerhet knutet till det förskolepedagogiska området. Lösningen med adjungerade förskollärare säkrar visserligen utbildningens professionsanknytning, men i och med att de allra flesta adjunkter är korttidsanställda och antalet lektorer med förskolepedagogisk kompetens i kärnan av lärare är få ter sig detta som en kortsiktig lösning som inte svarar upp mot önskad kontinuitet och hållbarhet över tid.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen kunskap och förståelse

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör inte genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer inte genom examination, att studenten när examen utfärdas visar sådana kunskaper inom det förskolepedagogiska området och sådana ämneskunskaper, inbegripet kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, som krävs för yrkesutövningen.*

Enligt självvärderingens beskrivning ger utbildningen de kunskaper inom det förskolepedagogiska området som krävs för yrkesutövningen. En progression kan ses på strukturell nivå i utbildningens upplägg. Det finns en strävan att betona förskolans särart i det undervisningsuppdrag som studenterna får ta del av genom många praktknära moment i undervisningen, men bedömargruppen

noterar att det inte är lika tydligt i vilken utsträckning detta mål säkerställs eftersom till exempel betygskriterier inte exemplifieras kopplat till examinationer. Intervjuerna gav däremot information om att betygskriterier finns i kurshandlingar och i tentamens- och examinationsuppgifter.

Det framgår inte av självvärderingen hur studenterna får möjlighet att få kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, utöver ett exempel på ett didaktiskt verktyg för samtal om existentiella frågor med barn. Det framgår inte om, eller på vilket sätt, forsknings- och utvecklingsarbete systematiskt görs till en del av innehållet i utbildningen. Det finns inte heller några indikatorer på att man genom examination säkerställer att målet uppfylls. Intervjuerna gav inte heller några förtydliganden om hur studenterna får ta del av forsknings- och utvecklingsarbete som krävs för yrkesutövningen, eller hur utbildningen säkerställer sådan kännedom.

I de granskade självständiga arbetena framkommer att många studenter visar med stöd av vetenskapliga källor att de förmår föra en sammanhållen diskussion och motiverad hantering av uppsatsämnet och dess avgränsning. Det ger stöd för att de har tillräckliga kunskaper om det forskolepedagogiska området. Bedömargruppen har ändå bedömt knappt hälften självständiga arbeten som bristfälliga gentemot detta mål. Bristerna handlar om att kunskapen om vedertagna teoretiska begrepp inom utbildningsvetenskapen är för låg, att förankring i vetenskapliga referenser saknas samt att källor och tidigare forskning behandlas normativt. Ytterligare exempel på brister är att den litteratur som väljs för att presentera kunskapsfältet är inte relevant för syfte och forskningsfrågor eller att undersökningen faller utanför det forskolepedagogiska området. Den bristande måluppfyllelsen i de självständiga arbetena bekräftar att utbildningen inte behandlar det forskolepedagogiska området och ämneskunskaper relevanta för yrket i tillräcklig utsträckning, och framför allt att det inte säkerställs att studenterna har dessa kunskaper innan utbildningen är slutförd.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar kännedom om vetenskapsteori och kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, samt om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen.

Vetenskapsteori verkar ingå i olika kurser och knyts till praktiskt pedagogiskt arbete. Ett exempel från självvärderingen är lärandemålet att studenten efter avslutad kurs ska kunna diskutera olika vetenskapliga discipliners samverkan, möjligheter och begränsningar i det specialpedagogiska fältet. Självvärderingen beskriver vidare hur studenterna i olika kursmoment får möjlighet att ta del av hur olika perspektiv och discipliner samverkar i den forskolepedagogiska verksamheten. Vidare beskrivs hur kursen examineras genom en skriftlig, individuell hemtentamen där studenterna kritiskt diskuterar begrepp som normalitet och funktionsvariation, liksom möjligheter att skapa förutsättningar för alla barns lärande och utveckling. Betygskriterierna lägger fokus vid förståelsen av perspektiv och begrepp i det specialpedagogiska fältet och förstärker därmed betoningen på kunskap om olika vetenskapliga perspektiv. Bedömargruppen ser detta som ett gott exempel på konstruktiv länkning för att säkerställa måluppfyllelse av examensmålet.

Kvantitativa och kvalitativa metoder beskrivs i självvärderingen som ett utvecklingsområde som lärosätet avser att arbeta med i kommande utbildningsprogram. I förhållande till de självständiga arbetena blir detta kritiskt, eftersom ett flertal arbeten visar brister i just detta examensmål. Det är allvarligt med tanke på att självständiga arbeten ska vara vetenskapligt förankrade också metodologiskt. Bristerna syns i oklara motiveringar till metodval för datainsamling och analys,

avsaknad av systematisk datainsamling, avsaknad av dataanalys, val av metod som inte kan besvara forskningsfrågan och tolkningar som grundar sig på åsikter och egna erfarenheter. I intervjuerna framkom att man har infört seminarier där studenter träffas och diskuterar olika moment i uppsatsskrivandet, till exempel att formulera forskningsfrågor och välja teori och metod. Enligt intervjuerna har man diskuterat oidentifierade, tidigare självständiga arbeten i syfte att utveckla bedömningarna. Bedömggruppen föreslår att examensmålet fortsättningsvis är ett utvecklingsområde som behöver förstärkas, men ser att lärosätet är uppmärksamma på bristen och vidtar relevanta åtgärder.

Utbildningen behandlar i hög grad beprövad erfarenhet och tar professionen som utgångspunkt för vetenskapliggörandet. Även om detta framträder genomgående i utbildningen beskrivs inte relationen mellan beprövad erfarenhet och vetenskaplig grund samt dess betydelse för yrkesutövningen som ett lärandemål i sig. Lärosätet beskriver inte heller hur målet säkerställs. I intervjuerna hävdar lärosätet att detta ses som ett generiskt kunskapsmål som återfinns i flera kurser med en progression. Explicita kursmål har också införts, vilket indikerar att lärosätet har genomfört åtgärder för att stärka måluppfyllelsen.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen färdighet och förmåga

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, men säkerställer inte genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom yrkesområdet.*

Studenternas erfarenheter från den verksamhetsförlagda utbildningen bearbetas enligt självvärderingen systematiskt med anknytning till forskning. Erfarenheterna sammanställs också i olika former, såväl skriftliga som muntliga, genom utbildningen. Egna utvecklingsarbeten bearbetas enskilt och i grupp. Studenterna får möjlighet att arbeta med egenformulerade utvecklings- och utvärderingsarbeten som studenterna problematiserar utifrån olika perspektiv och traditioner. Inom samma kurs studeras också medstudenters genomförda utvecklingsarbeten i förskolan, och studenterna får flera exempel på att systematisera erfarenheter och aktuella forskningsresultat inom ramen för ett systematiskt kvalitetsarbete. Muntliga presentationer och ventiler i mindre grupper ger studenterna möjligheter att ta del av och reflektera över egna och andras erfarenheter, samtidigt som de egna arbetenas tillämpbarhet kan dryftas och utvecklas i relation till historiska, politiska och teoretiska perspektiv som ett led i kunskapsutvecklingen och i utvecklingen av yrkesverksamheten. Bedömggruppen bedömer att detta ger studenterna möjlighet att utveckla sin förmåga när det gäller detta examensmål.

Däremot visar de självständiga arbetena att en betydande andel arbeten inte uppfyller målet på grund av bristande systematik i databehandlingen och normativa tolkningar baserade på egna åsikter och erfarenheter. Detta blir särskilt tydligt i kontrast till de självständiga arbeten som har bedömts uppfylla detta examensmål, eftersom de förmår göra självständiga tolkningar utifrån systematiskt behandlade data som på ett övertygande sätt bidrar till kunskapsfältet och speglas mot tidigare forskning. Intervjuerna förstärkte detta intryck i och med en otydlighet om vad som menas med att systematisera erfarenheter och forskningsresultat. Slutsatsen är att utbildningen möjliggör för studenterna att uppnå examensmålet, men brister i att följa upp och säkerställa att varje student har utvecklat dessa färdigheter och förmågor.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att tillämpa sådan förskoledidaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det förskolepedagogiska området och inom de ämnesområden som utbildningen avser samt för yrkesutövningen i övrigt.

I självvärderingen för lärosätet en diskussion om relationen mellan ämnesdidaktik och förskoledidaktik. Utbildningen lägger vikt vid att utifrån barns olika förutsättningar och erfarenheter kunna bedriva undervisning, exempelvis i projektform, kring olika ämnesinnehåll. Det förs också en diskussion om den didaktik och metodik som krävs för att skapa förutsättningar för de yngsta barnens lärande och utveckling. De lärandemål som presenteras som exempel knyter genomgående barns perspektiv och erfarenheter till de ämnesdidaktiska frågorna. Många kurser examineras utifrån planerade och genomförda fältstudier där man tillämpar och bedömer didaktik och metodik genom skriftliga reflektioner som är knutna till teoretiska perspektiv. Genomförandet och de didaktiska färdigheterna säkerställs och bedöms utifrån dokumenterade undervisningssituationer som studenterna genomför under den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) i samråd med VFU-handledarna. Självvärderingen ger många exempel på lärandemål, men endast vag information om betygskriterier som kan peka på hur lärosätet säkerställer att studenterna uppnår explicita mål. Intervjuerna gav dock konkreta exempel på att man i kursplaner för den utbildningsvetenskapliga kärnan har arbetat för att få in lärandemål som handlar om att studenterna ska kunna reflektera över didaktiska moment eller analysera genomförda didaktiska moment. Reflektion är ett återkommande kriterium för examination, och enligt intervjuerna finns betygskriterierna i kurshandledningarna och är nära kopplade till varje examinationsuppgift.

Ett utvecklingsområde som bedömargruppen har identifierat är att lärosätet tydliggör att det är färdigheter och förmågor som uttalat knyter an till examensmålen som examineras och bedöms. En risk som bedömargruppen vill peka på är nämligen att tyngdpunkten på reflektioner som underlag för examination eventuellt kan leda till att man inte examinerar didaktiska färdigheter, utan snarare examinerar studenternas reflektionsförmåga.

En styrka i utbildningens utformning och genomförande är att lärosätet har en tydlig utgångspunkt i praktiken, vilket ger goda möjligheter för studenten att utveckla didaktiska färdigheter och förmågor.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje barns lärande och utveckling.

Målet behandlas i såväl den utbildningsvetenskapliga kärnan som i den verksamhetsförlagda utbildningen. De kursmål som självvärderingen presenterar som exempel synliggör inte "självständigt", "tillsammans med andra" och "varje barns lärande" i examensmålet, utan lärosätet skriver fram detta som något utbildningen genom sin utformning tillgodoser genomgående i kurserna. Målet behandlas inom alla tre progressionsnivåer och en styrka är den nära relationen mellan teori och praktik som bör möjliggöra att studenterna kan uppnå examensmålet. Lärosätet nämner utveckling av betygskriterier och examinationsformer som utvecklingsområden som det också finns en åtgärdsplan för.

Självvärderingen betonar starkt att förskollärare ska kunna möta varje barn i den heterogena miljö som förskolan är. Bedömargruppen menar att detta ger studenterna möjlighet att öva på bland annat planering av åldersadekvat undervisning, med betoning på uppföljning och analys av barns lärande som grund för undervisningen. Däremot framgår det inte i vilken utsträckning studenterna får möjlighet att planera för ett arbetslag, vilket bedömargruppen vill poängtera som en viktig förmåga ur ett arbetslivsperspektiv.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat**Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt**

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling.*

Självvärderingen ger exempel på hur målen möjliggörs och säkerställs, även om det finns viss otydlighet i fråga om säkerställandet. Interkulturalitet och inkludering i en heterogen praktik genomsyrar utbildningen, och därmed blir även fokus på till exempel mänskliga rättigheter naturliga inslag. Barns rätt till trygg omsorg behandlas ur ett juridiskt perspektiv, vilket bedömargruppen ser som en styrka, och utbildningen tar även upp ledarskap och maktperspektiv som del av den professionella rollen som lärare. Barns rättigheter framträder i ett flertal kurser. Praktiska övningar och rollspel ger studenterna möjlighet att bearbeta olika situationer som kan förekomma i en förskolekontext, och genom essäskrivande bearbetas dilemman ur olika perspektiv som grund för att utveckla förmågan att göra välgrundade bedömningar av svåra situationer. Som ett exempel på konstruktiv länkning av lärandemål till examensmålet vill bedömargruppen lyfta fram att studenten efter avslutad kurs ska kunna kritiskt granska egna och andras exempel på ett pedagogiskt och interkulturellt ledarskap och på professionell kommunikation i relation till barn, vårdnadshavare, kollegor och det omgivande samhället. Detta examineras genom en skriftlig hemtentamen där studenterna definierar sitt ledarskap och sin professionella kommunikation och sedan styrker detta med exempel från praktiken.

Ett gott exempel på genomförande är essäskrivande, som beskrivs både som metod och examinationsform. Essäformen lämpar sig sannolikt väl för att föra resonemang om och för att bedöma svårlösta dilemman i en pedagogisk praktik. Hållbar utveckling är ett utvecklingsområde som lärosätet har identifierat och satt igång åtgärder för under hösten 2018. I intervjuerna klargjordes att en lärare med kunskaper inom hållbar utveckling har fått i särskilt uppdrag att inventera arbetet inom området och redan har kommit med förslag på hur frågor om hållbar utveckling ska integreras i kursmålen. Följaktligen revideras kursplanerna i enlighet med detta. Eftersom man har konstaterat att hållbar utveckling är ett utvecklingsområde på flera nivåer inom lärosätet vill bedömargruppen poängtera vikten av att åtgärderna följs upp och vidareutvecklas även i ett längre tidsperspektiv.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat**Jämställdhet**

Bedömning med motivering: *Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.*

Det framkommer i självvärderingen att utbildningen antog en ny handlingsplan för jämställdhet 2017. Handlingsplanen identifierar utvecklingsområdena könsbundna studieval och utbildningens innehåll.

År 2018 genomfördes flera fortbildningssatsningar, exempelvis ges en obligatorisk workshop om diskriminering och lika villkor. Enligt självvärderingen finns både ett högskoleövergripande och ett förskolespecifikt livaktigt och systematiskt arbete med jämställdhet och genus, i linje med den interkulturella profilen. Diskussioner förs regelbundet, exempelvis på upptaktsdagar och internat, om utbildningens utformning, bemötande av studenter, förståelsen av jämställdhet- och genusperspektiv och hur utbildningen kan utformas med jämställdhet och genusperspektiv som utgångspunkt. Studenterna möter jämställdhetsperspektivet i exempelvis i kursen *Barnkultur med genus*, som fokuserar relationer mellan barn, kultur och genus/intersektionalitet, där teoretiska aspekter av genus och interkulturalitet vävs samman med analyser av barnkultur och praktiskt pedagogiskt arbete. Självvärderingen beskriver också att det finns planer på att förstärka utbildningen genom att under kurser reflektera över konsekvenserna av att förskolan är en könssegregerad arbetsplats.

Utbildningen ger studenterna möjlighet att beakta, kommunicera och förankra jämställdhet i pedagogisk praktik genom lärandemål och lärandeaktiviteter om genus, jämställdhet och interkulturalitet. Detta styrks även med exempel. Däremot är det mindre uttalat och styrkt hur målet om jämställdhet säkerställs genom examination och bedömningskriterier.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Bedömning med motivering: *Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.*

Det finns inarbetade rutiner för kvalitetssäkring på lärosätetsnivå, programnivå och operativ nivå inom utbildningen. Kvalitetsutvärdering med efterföljande åtgärder initieras på alla nivåer, och intressenter både inom och utanför lärosätet medverkar. Resultaten från utvärderingar av kursinnehåll och genomförande liksom av studenters kursvärderingar återkopplas kontinuerligt i enlighet med högskolegemensamma rutiner till programrådet med student- och kommunrepresentanter. Programrådet beslutar sedan om åtgärder. Resultat och beslut om åtgärder återkopplas till studenterna på studiewebben, och lärare genomför muntliga formativa utvärderingar under kursernas gång. I intervjuerna framkom att man engagerar studentrepresentanter för att sammanfatta studenternas synpunkter och återkoppla till studenterna vilka åtgärder som synpunkterna har lett till.

Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

Stödfunktioner för att möta studenternas behov finns i form av studieverkstad, studievägledare, stöd för studenter med funktionsnedsättning och särskilda insatser för akademiskt skrivande. Lärosätet har också satt igång en analys för att identifiera ytterligare stödbehov. Det kan dock ifrågasättas om stödfunktionen i form av en biträdande samordnare för alla förskolläroarsstudenter är tillräckligt dimensionerad med tanke på att lärosätet aktivt avser att bredda sin rekrytering av studenter. Kvarvaron för läsår två ligger stabilt något högre vid lärosätet än i riket i övrigt.

Sammanvägd bedömning av bedömningsområdet utformning, genomförande och resultat

Bedömning med motivering: *Inte tillfredsställande*

Beprovd erfarenhet och yrkesutövningens praktiska aspekter har stor tyngd i utbildningen, ofta som utgångspunkt för yrkesutövningens vetenskapliggörande. Utbildningen utformas och genomförs med hög relevans för det kommande yrkeslivet genom att studenterna förbereds på undervisning i det

specifika sammanhang som förskolan utgör. Balansen mellan ämneskunskaper och kunskaper om barns perspektiv och erfarenheter är exempel på detta, liksom betoningen på att i planeringen utgå från observationer och kritisk granskning av barns olika villkor för lärande och utveckling. Detta kan i sig vara en styrka i en yrkesutbildning, men medför även en risk att vetenskaplig disciplin, pedagogik och utbildningsvetenskap samt teoretiska lärarkunskaper inte blir integrerad kunskap trots ambitioner att integrera dessa. Risken förstärks ytterligare av frånvaron av lärare med förskolepedagogisk vetenskaplig kompetens i kärnan av lärare. De hade annars kunnat stötta studenterna i detta.

Måluppfyllelsen av examensmålen i kunskapsformen Kunskap och förståelse bedöms ha brister eftersom utbildningens utformning, genomförande och resultat inte möjliggör och säkerställer att studenterna har de kunskaper inom det förskolepedagogiska området och ämneskunskaper som krävs för yrkesutövningen. Samtidigt vill bedömargruppen som ett gott exempel lyfta fram att man i undervisningen lägger fokus vid förståelsen av perspektiv och begrepp inom pedagogisk verksamhet, och därmed förstärker vikten av kunskap om de olika vetenskapliga perspektiv som studenterna i sin examination ska diskutera kritiskt i relation till möjliga konsekvenser för den pedagogiska praktiken. Det är ett exempel på en konstruktiv länkning, men trots detta har en betydande andel av de självständiga arbetena bedömts som bristfälliga i fråga om kunskaper inom det förskolepedagogiska området. Det framgår inte av underlagen om, eller på vilket sätt, aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete systematiskt görs till del av innehållet i utbildningen. Det finns därmed inte heller några indikatorer på att lärosätet säkerställer genom examination att denna del av examensmålet uppfylls. Lärosätet beskriver kännedom om kvantitativa och kvalitativa metoder som ett utvecklingsområde med åtgärder i kommande utbildningsprogram. Ett flertal arbeten visar brister i just detta examensmål och bedömargruppen anser att examensmålet även fortsättningsvis är ett utvecklingsområde som behöver förstärkas. Bedömargruppen ser dock också att lärosätet har uppmärksammat bristen och vidtagit relevanta åtgärder.

Examensmålen i kunskapsformen Färdighet och förmåga uppfylls till viss del. Bedömargruppen menar att studenterna får möjlighet att utveckla sin förmåga när det gäller att tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter. De får också möjlighet att tillvarata, systematisera och reflektera över relevant forskning för att bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom yrkesområdet. Däremot säkerställs inte att studenterna har utvecklat färdigheterna och förmågorna i och med att en betydande andel av de självständiga arbetena visar bristande systematik i hur data behandlas och tolkas, och därmed inte har bedömts uppfylla målet. Slutsatsen är att utbildningen möjliggör för studenterna att uppnå examensmålet, men brister i att följa upp och säkerställa att varje student har utvecklat dessa färdigheter och förmågor.

Utifrån underlagen anser dock bedömargruppen att förmågan att tillämpa förskoledidaktik och ämnesdidaktik, inklusive metodik, möjliggörs och säkerställs utifrån dokumenterade undervisningssituationer under den verksamhetsförlagda utbildningen. Även examensmålet för förmågan att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och pedagogisk verksamhet behandlas inom alla tre progressionsnivåer i utbildningen. En styrka är den nära relationen mellan teori och praktik som bedöms möjliggöra att studenterna kan uppnå examensmålet. Lärosätet nämner dock betygskriterier och examinationsformer som utvecklingsområden som det också finns en åtgärdsplan för. Ett utvecklingsområde som bedömargruppen har identifierat är att lärosätet behöver tydliggöra att det är didaktiska färdigheter och förmågor som examineras och bedöms. Detta för att undvika att tyngdpunkten på reflektioner som underlag för examination leder till att det är reflektionsförmågan i allmänhet som examineras,

med risk för att de didaktiska färdigheterna och förmågorna inte säkerställs.

Bedömningen är att examensmålet i kunskapsformen Värderingsförmåga och förhållningssätt möjliggörs och säkerställs. Barns rätt till trygg omsorg behandlas ur ett juridiskt perspektiv, vilket bedömaregruppen ser som en styrka, och utbildningen tar även upp ledarskap och maktperspektiv som del av den professionella rollen som lärare. Ett exempel på konstruktiv länkning av lärandemål till examensmålet som bedömaregruppen vill lyfta fram är att studenten efter avslutad kurs ska kunna kritiskt granska egna och andras exempel på ett pedagogiskt och interkulturellt ledarskap och på professionell kommunikation i relation till barn, vårdnadshavare, kollegor och det omgivande samhället. Detta examineras genom att studenten definierar sitt ledarskap och sin professionella kommunikation och styrker detta med exempel från praktiken i en hemtentamen. Lärosätet har identifierat hållbar utveckling som ett utvecklingsområde och påbörjade åtgärder under hösten 2018. Ett exempel på åtgärder är revidering av kursplanerna. Bedömaregruppen vill poängtera vikten av att åtgärderna följs upp och vidareutvecklas i ett längre tidsperspektiv i och med att man har konstaterat att hållbar utveckling är ett utvecklingsområde på flera nivåer inom lärosätet.

Det finns både ett lärosätesövergripande och ett förskolespecifikt livaktigt och systematiskt arbete med jämställdhet och genus, i linje med den interkulturella profilen. Utbildningen ger i lärandemål och lärandeaktiviteter om genus, jämställdhet och interkulturalitet studenterna möjlighet att beakta, kommunicera och förankra jämställdhet i den pedagogiska praktiken. Detta styrks med exempel.

Det finns inarbetade rutiner för uppföljning och kvalitetssäkring på övergripande lärosätetsnivå, programnivå och operativ nivå inom utbildningen. Kvalitetsutvärdering med efterföljande åtgärder initieras på alla nivåer, och intressenter både inom och utanför lärosätet medverkar. Kvarvaron för läsår två är något högre vid lärosätet än i riket i övrigt.

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Studentperspektiv

Bedömning med motivering: *Studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.*

Utöver representation i beslutande organ och råd som programråd, samt genomförande av kursutvärderingar, lyfter självvärderingen att lärosätet under 2018 har genomfört studentintervjuer och återkommande träffar med studentrepresentanter. Syftet är att ytterligare stärka samarbetet med studenterna och göra mer fördjupande utvärderingar. Dessa träffar är ett forum där studenter både kan göra sina röster hörda och få återkoppling på sådant som har diskuterats tidigare. Lärosätet utvärderar för närvarande initiativet och avgör därefter dess fortsättning. Självvärderingen nämner flera initiativ som skulle kunna öka studenternas inflytande genom både formella och informella mötesplatser och utvärderingsmodeller. Det återstår dock att realisera planerna och följa upp utfallet.

Ett gott exempel som bedömaregruppen vill lyfta fram är initiativet med studentfika, en informell mötesplats för lärare och studenter. Ett annat gott exempel som kan stärka kontinuiteten i mötet mellan lärosätesrepresentanter och studenter är möjligheten för de studenter som behöver extra stöd att träffa en och samma person.

Sammanfattande bedömning av bedömningsområdet studentperspektiv

Bedömning med motivering: *Tillfredsställande*

Studenterna har möjlighet att medverka i beslutande organ och råd. Studenternas utvärderingar av

utbildningens utformning och innehåll tas tillvara och leder till initiativ som kan stärka studenternas inflytande. Ett gott exempel som bedömaregruppen vill lyfta fram är initiativet med studentfika, en informell mötesplats för lärare och studenter.

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan**Arbetsliv och samverkan**

Bedömning med motivering: Utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.

Av självvärderingen framgår att studenterna kontinuerligt får reflektera över förskolans uppdrag ur historiska och politiska perspektiv, vilket ger en god grund för att möta förändringar i arbetslivet.

Med stöd i olika nätverk, bland annat Regionalt utvecklingscentrum, håller sig lärosätet uppdaterat om aktuella samhällsfrågor och behov. Det finns också ett etablerat samarbete med närliggande kommuner via Centrum för professionsutveckling med bland annat seminarier, utbildningskurser och försöksverksamhet med övningsförskolor. Forskningscirklar där en grupp förskollärare, förskolechefer och forskare träffas på förskolan är en möjlighet för forskningsbaserad kompetensutveckling av förskollärare som förenar förskolläraryrkets praktiska erfarenheter och forskningens teoretiska kunskap. Erfarenhetsutbytet sägs också gynna de lärare som medverkar i forskningscirklarna. Dessutom bjuds gästföreläsare från olika myndigheter och praktiker in till olika kurser för att ge sitt arbetslivsperspektiv på olika frågor, vilket bedöms gynna studenternas omvärldsförståelse och beredskap att möta yrkeslivet. Detta förutsätter dock att studenterna får möjlighet att fördjupa sig i arbetslivets frågor också utifrån gästföreläsningarna, vilket bedömaregruppen ser som ett utvecklingsområde i utbildningen.

Ett gott exempel som bedömaregruppen vill lyfta är samarbetet med Botkyrka kommun där studerande vid Svenska för invandrare deltar i förskolläraryrketens kurser. Enligt självvärderingen har samarbetet fallit väl ut, och avsikten är att fortsätta och utveckla samarbetet.

Sammanfattande bedömning av bedömningsområdet arbetsliv och samverkan**Bedömning med motivering:** *Tillfredsställande*

Utbildningen är utformad så att studenterna överlag får adekvata kunskaper, färdigheter och förmågor som är relevanta för yrkesutövningen. Utbildningens styrka är den ständiga återkopplingen till praktiken och till de villkor som barn av i dag växer upp med. Det finns goda exempel på samarbeten med regioncentrum och kommuner, vilket skapar kontaktytor som är nödvändiga för utbildningens professionsanknytning.

Samlat omdöme: Ifrågasatt kvalitet**Bedömning med motivering:** *Sammantaget visar underlagen att utbildningens kvalitet är ifrågasatt.*

Bedömningsområdet Förutsättningar bedöms som tillfredsställande. Utbildningen bedöms vara under utveckling. Forskningsmiljöer har inrättats, men behöver fortfarande etableras och därmed bli del av utbildningen på ett genuint sätt. Ett utvecklingsområde är att tydligare integrera forskning inom utbildningens profilområden, särskilt det med förskolepedagogisk inriktning. Andra nödvändiga utvecklingsområden för att examensmålen ska ha förutsättningar att uppfyllas är rekrytering av förskolepedagogiskt kompetenta lektorer och åtgärder för att säkra en stabil sammansättning i lärarlaget. I sin nuvarande konstellation bedöms lärosätet inte ha tillräcklig och adekvat kompetens trots att många av de involverade i utbildningen är disputerade. Bedömaregruppen efterfrågar också

kontinuitet i form av en sammanhållen kärna av lärare som studenterna möter under hela eller större delar av utbildningen.

Bedömningsområdet Utformning, genomförande och resultat bedöms inte som tillfredsställande. När det gäller kunskapsformen Kunskap och förståelse ser bedömargruppen framför allt brister i måluppfyllelse som rör ämneskunskaper och kunskaper om det förskolepedagogiska området. Ytterligare svagheter som bedömargruppen har identifierat är att forsknings- och utvecklingsarbete inte systematiskt görs till en del av innehållet i utbildningen i tillräckligt stor omfattning. Examensmålet som gäller kvantitativa och kvalitativa metoder har lärosätet redan identifierat som ett utvecklingsområde, och bedömargruppen noterar de åtgärder och förstärkningar som har vidtagits för att säkerställa att varje student uppnår målet.

Utbildningen är på många sätt väl utformad för att studenterna ska få möjlighet att utveckla de kunskaper, förmågor och färdigheter som är nödvändiga för yrkesutövningen. Däremot saknar många av de kurser som ges som exempel tydliga strategier för hur man säkerställer att examensmålen uppnås. Det är till exempel oklart huruvida det är studenternas didaktik- och metodikfärdigheter som prövas och examineras i skriftliga hemtentamina, eller om det är deras reflektionsförmåga som examineras. Detta kan höra samman med bristen på professionsanknutna lektorer i kurserna inom det förskolepedagogiska området.

Examensmålet om färdigheter och förmågor att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt över relevanta forskningsresultat är ett exempel på att examensmålet i hög grad examineras i de självständiga arbetena. Bedömargruppen ser att lärosätet i stor utsträckning arbetar för att erbjuda studenterna nödvändiga kunskaper och färdigheter för yrkesutövningen, men bristerna återfinns främst i säkerställandet av att studenterna uppnår målen vid examen. Detta bekräftas av att en betydande andel av de självständiga arbetena visar uppenbara brister inom kunskapsområdet. Därför noterar bedömargruppen att ett utvecklingsområde är att säkerställa examensmål inom kunskapsformerna Kunskap och förståelse samt Färdighet och förmåga, det vill säga att förstärka betygskriterier och examinationsformer. Samtidigt vill bedömargruppen nämna att utbildningens styrka är den nära relationen mellan teori och praktik som bedöms möjliggöra att studenterna utvecklar färdigheter och förmågor av relevans för yrkesutövningen.

När det gäller kunskapsformen Värderingsförmåga och förhållningssätt ser bedömargruppen en styrka i att barns rätt till trygg omsorg behandlas ur ett juridiskt perspektiv och att utbildningen även tar upp ledarskap och maktperspektiv som del av den professionella rollen som lärare.

Det finns både ett lärosätesövergripande och ett förskolespecifikt livaktigt och systematiskt arbete med jämställdhet och genus i linje med den interkulturella profilen. Det finns inarbetade rutiner för uppföljning och kvalitetssäkring på övergripande lärosätetsnivå, programnivå och operativ nivå inom utbildningen. Kvalitetsutvärdering med efterföljande åtgärder initieras på alla nivåer, och intressenter både inom och utanför lärosätet medverkar. Kvarvaron är något högre än i riket i övrigt.

Bedömningsområdet Studentperspektiv bedöms som tillfredsställande. Studenterna får möjlighet till inflytande över utbildningen genom att medverka i beslutande organ och råd. Studenternas utvärderingar av utbildningens utformning och innehåll tas tillvara och leder till initiativ som kan stärka studenternas inflytande.

Bedömningsområdet Arbetsliv och samverkan bedöms som tillfredsställande. Utbildningen är utformad så att studenterna överlag får adekvata kunskaper, färdigheter och förmågor som är relevanta för yrkesutövningen. Utbildningens styrka är den ständiga återkopplingen till praktiken och till de villkor som barn av i dag växer upp med. Det finns goda exempel på samarbeten med regioncentrum och kommuner, vilket skapar kontaktytor som är nödvändiga för utbildningens professionsanknytning.

Umeå universitet

Lärosäte Umeå universitet	Huvudområde/examen Förskolläraexamen	ID-nr A-2017-12-4291
<p>Bedömningsområde: Förutsättningar</p> <p>Personal</p> <p>Bedömning med motivering: <i>Antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.</i></p> <p>Antalet lärare och personalstyrkans sammantagna kompetens bedömer bedömargruppen vara adekvat och stå i proportion till utbildningens behov såväl på kort sikt som på lång sikt. Dock bedömer bedömargruppen den vetenskapliga ämnesdidaktiska kompetensen hos personalen, utifrån lärartabellen, inte riktigt stå i proportion till utbildningens innehåll och genomförande. Bedömargruppen noterar att fyra femtedelar (38 stycken) av lärarna undervisar mindre än 20 procent i utbildningen. Det framkom dock vid intervjuerna att det trots detta finns en kärngrupp av lärare som undervisar i många delar av utbildningen.</p> <p>Lärosätet visar på en balans och stabilitet mellan vetenskaplig och professionsrelaterad kompetens hos personalen. Lärartabellen visar att det finns en hög andel disputerade lärare, och ett stort antal av de disputerade med undervisning i förskollärautbildningen är också utbildade förskollärare. Därutöver använder utbildningen såväl adjungerade förskollärare som experter (forskare och gästlärare) i undervisningen. Lärosätet visar i självvärderingen också på försörjningsplaner med pågående professors- och lektorstillsättningar samt doktorandanställningar. Under 2018 ska en professor anställas som har inriktning mot barns utveckling och lärande. Datum för sista ansökningsdag sammanföll med dagen för intervjutillfället, och det framkom vid intervjun att lärosätet fått flera kompetenta sökande. Lärosätet har också tillsatt en doktorand under hösten 2018.</p> <p>Lärosätet säkerställer den pedagogiska kompetensen, till exempel vid nyanställningar, eftersom det för tillsvidareanställning krävs en uppvisad pedagogisk skicklighet erhållen genom undervisning på högskolenivå, högskolepedagogiska kurser eller motsvarande. Lärosätet uppmuntrar också meritering för lärarna inom det pedagogiska området, och lärosätet praktiserar en meriteringsmodell med två graderingsnivåer. Lärarkåren får kompetensutvecklingsmöjligheter med möjlighet till 10-20 procent forskning och lärosätet erbjuder handledarutbildning för verksamma VFU-lärare (lärare i verksamhetsförlagd utbildning).</p> <p>Bedömargruppens bedömning är att den vetenskapliga kompetensen i utbildningen är adekvat. Det är även positivt att lärosätet arbetar för att stärka kompetensen med fler lektorat samt professor med inriktning mot barns utveckling och lärande. Bedömargruppen bedömer att det finns en systematisk och adekvat plan för personalens vetenskapliga och pedagogiska kompetensutveckling, och lärosätet gör kontinuerliga lärarkapacitets- och lärarkompetensanalyser för att säkerställa kvalitet som svarar mot utbildningens volym, innehåll och genomförande.</p>		
<p>Bedömningsområde: Förutsättningar</p> <p>Utbildningsmiljö</p> <p>Bedömning med motivering: <i>Det finns en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.</i></p>		

Bedömargruppen bedömer att lärosätet tillhandahåller en god, adekvat och kreativ utbildningsmiljö inriktad på forskning och aktuella projekt med god relevans för förskollärarytbildningen och dess studenter. I självvärderingen beskriver lärosätet att den utbildningsvetenskapliga forskningen bedrivs vid flera forskningsmiljöer och att utbildningens lärare har anknytning till en eller flera miljöer. Dessa forskningsmiljöer innefattar både förskole- och fritidshemspedagogik och mer specifik ämnesinriktad forskning med didaktisk koppling.

Den vetenskapliga miljön kommer studenterna tillgodo bland annat genom att utbildningens lärare forskar och på så sätt kan redovisa aktuella forskningsresultat samt introducera studenterna i forskningsprocessen. Forskningen vid lärosätet kommer dessutom väl in i utbildningen, genom bland annat föreläsningar, kurslitteratur och forskningsseminarier. Det handlar exempelvis om forskningsprojekt som behandlar ljudbilder och medverkandekonst där förskolebarn och studenter involveras. Ytterligare ett gott exempel på sambandet mellan forskning och utbildning är det som behandlas gällande värdegrund under studenternas första termin. Det finns även riktade satsningar vid lärosätet för samverkan mellan utbildning och forskning genom sökbara medel.

För den professionsinriktade miljön presenterar lärosätet i självvärderingen ett utvecklat system som ger lärare i förskolan möjlighet att vara verksamma vid lärosätet till viss del, och anställda vid lärosätet att vara verksamma i skolmiljö under viss tid. Lärosätet genomför också satsningar på praktiska forskning.

Bedömargruppen anser således att utbildningsmiljön för studenterna är både vetenskaplig och professionsinriktad. Den kommer också studenterna till del på flera olika sätt. Ett styrkeområde är lärosätets utvecklade system för att främja professionsinriktat arbete hos lärare.

Sammanvägd bedömning av bedömningsområdet förutsättningar

Bedömning med motivering: *Tillfredsställande*

Antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetens bedömer bedömargruppen vara adekvat och stå i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt. Det är positivt att lärosätet har en plan för att bibehålla och stärka den vetenskapliga kompetensen med fler lektorer och en professor i barns utveckling och lärande. Den ämnesdidaktiska vetenskapliga kompetensen bedömer bedömargruppen vara något svag i dagsläget varför bedömargruppen rekommenderar lärosätet att se över aktuella kompetensområden. Den professionsrelaterade kompetensen bedömer bedömargruppen som adekvat i och med att flera av de disputerade också är utbildade förskollärare. Dessutom använder lärosätet adjungerade lärare i utbildningen. Den pedagogiska kompetensen stärker lärosätet via en meriteringsmodell.

Det finns också en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och lärosätet bedriver verksamheten så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning. Den vetenskapliga miljön bedömer bedömargruppen vara god och kreativ, och den kommer studenterna till del på flera olika sätt. Den professionsinriktade miljön vill bedömargruppen framhålla som en styrka genom det utvecklade system som finns för att främja professionsutveckling.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen kunskap och förståelse

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande,*

men säkerställer inte genom examination, att studenten när examen utfärdas visar sådana kunskaper inom det förskolepedagogiska området och sådana ämneskunskaper, inbegripet kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, som krävs för yrkesutövningen.

I självvärderingen presenterar och exemplifierar lärosätet hur utbildningen möjliggör för studenterna att skapa sådan kunskap och förståelse kring det förskolepedagogiska området som krävs för yrkesutövningen. Det innefattar såväl grundläggande kunskaper som mer fördjupade kunskaper och bedömargruppen anser att progressionen framkommer i presentationen. Även de områden som mer kan relateras till kurser i den utbildningsvetenskapliga kärnan presenteras i självvärderingen med ett innehåll som blir viktigt för det förskolepedagogiska området. Trots detta vill bedömargruppen påpeka att det också finns självständiga arbeten som bedömargruppen har bedömt har ett innehåll som hamnar utanför det förskolepedagogiska området, exempelvis "skadliga kemikalier i leksaker" och socialt arbete. En del av de presenterade förväntade studieresultaten i självvärderingen riktas också mer mot färdighet och förmåga än mot kunskap och förståelse. Det gäller exempelvis formuleringen av ett förväntat studieresultat då studenterna förväntas problematisera praktisk tillämpning i verksamheten. Bedömargruppen rekommenderar därför lärosätet att se över formuleringar så att de förväntade studieresultaten överensstämmer med det examensmål riktat mot kunskap och förståelse som examineras.

Sammantaget, utifrån självvärdering och intervjuer, framkommer också ett innehåll som kan kopplas till det som i det aktuella examensmålet beskrivs som ämneskunskaper som krävs för yrkesutövningen samt kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete. Innehåll där studenterna erbjuds möjlighet att få kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete framkommer i samband med lärosätets redogörelse av det mål som rör kännedom om vetenskapsteori och kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder samt om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Detta framkommer eftersom studenterna enligt självvärderingen ska redogöra för innehåll och struktur i kunskapsöversikter med aktuell utbildningsvetenskaplig och utvecklingspsykologisk forskning relaterat till förskolläraryrket. Sålunda anser bedömargruppen att lärosätet i ett helhetsperspektiv beskriver hur man gör det möjligt för studenterna att utveckla kännedom och kunskap om innehåll i det aktuella målet gällande ämnesdidaktik.

Vad som däremot saknas i den sammantagna bild som bedömargruppen fått genom självvärderingen, intervjuerna och granskningen av de självständiga arbetena är hur lärosätet genom examination säkerställer att studenterna visar förskolepedagogiska kunskaper eller ämneskunskaper och kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete. Det som lärosätet lyfter fram i självvärderingen är främst exempel på former för examinationer: rollspel, muntlig tentamen, skriftlig uppgift, workshops, muntliga seminarier och så vidare. Bedömargruppen kan inte utläsa om studenterna vet vad de ska kunna eller vad bedömande lärare/examinator har att utgå ifrån i form av exempelvis bedömningskriterier för att kunna genomföra en rättssäker och likvärdig bedömning vid examinationer. Lärosätet beskriver exempelvis att det för godkänt krävs att samtliga frågor i en tentamen är besvarade och att studenterna använder kurslitteraturen. Dessa krav ger dock inte någon vägledning om vad det är för kunskaper som lärosätet bedömer och vad som är tillräckligt för att nå upp till godkänd kvalitet. När det gäller de självständiga arbetena visar bedömargruppens granskning dessutom att knappt hälften av arbetena visar låg kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete. Det kan exempelvis handla om att studenterna använder väldigt få vetenskapliga texter eller att forskningen som presenteras är okritiskt bearbetad. Lärosätet presenterar inte heller

någon egen kritisk reflektion, analys eller värdering som lyfter problem med säkerställandet.

Bedömargruppen ser sammanfattningsvis en styrka i progressionen och de relevanta former för examination som lärosätet använder. Lärosätet framhåller förväntade studieresultat, aktiviteter och examinationsformer som erbjuder studenterna olika möjlighet att skapa kännedom och kunskap, men lärosätet behöver se över kunskapsformer i förväntade studieresultat så att kunskapsformen stämmer överens med målbeskrivningen. Vad som dessutom brister är en redogörelse för på vilka grunder lärosätet säkerställer att studenterna har de kunskaper som förväntas vid examen, och vilken kvalitet den kunskapen har. Lärosätet behöver därför synliggöra hela kedjan från examensmål till bedömning för både studenter och bedömande lärare/examinator.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, men säkerställer inte genom examination, att studenten när examen utfärdas visar kännedom om vetenskapsteori och kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, samt om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen.

Lärosätet beskriver i självvärderingen hur utbildningen erbjuder studenterna möjlighet att visa kännedom om vetenskapsteori samt kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder. Utifrån en helhetsbedömning av de underlag som bedömargruppen har att tillgå saknas dock en beskrivning av säkerställandet och vad det är som krävs av studenterna vid examination även i detta examensmål. Det som lärosätet presenterar i självvärderingen är främst former för examination. Granskningen av de självständiga arbetena visar att över hälften har bedömts sakna kännedom om vetenskapsteori och att de brister i att uppvisa att studenten har kännedom om forskningsmetoder.

Utformning, genomförande och säkerställande som handlar om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet nämner lärosätet inte i självvärderingen. Däremot lyfter lärosätet fram denna del av målet till viss del vid intervjun, men då främst som två skilda delar och relationen beskrivs som ett innehåll under slutet av utbildningen. I självvärderingen presenterar lärosätet däremot flera intressanta innehåll och mål som skulle kunna relateras till att erbjuda studenterna möjlighet att visa kännedom om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Exempelvis målet som handlar om hur studenterna efter genomförd kurs ska kunna "visa grundläggande förståelse för skillnaderna mellan vetenskap och beprövad erfarenhet, och mellan vetenskap och pseudovetenskap och icke-vetenskap". Dock ger lärosätet i självvärderingen inte någon specifik information om hur det säkerställer att studenterna har dessa kunskaper när detta mål examineras. Lärosätet beskriver enbart att det examineras genom en salstentamen.

Vid en övergripande helhetsläsning av självvärderingen ser bedömargruppen det som en styrka att lärosätet presenterar att arbetet med innehåll om vetenskapsteori och forskningsmetoder är något som lärosätet är angeläget om att utveckla. Lärosätet beskriver en progression och en plan för fortsatt utveckling av detta område. Här är presentationen något mer kritiskt värderande och analytisk i resonemanget, eftersom lärosätet beskriver de problem som finns i dagsläget men också kan koppla det till positiva aspekter av att utbildningen befinner sig på lärosätets olika institutioner.

Vad som däremot brister är en redogörelse för på vilka grunder lärosätet säkerställer att studenterna har de kunskaper som förväntas vid examen, och vilken kvalitet den kunskapen har. Lärosätet behöver synliggöra hela kedjan från examensmål till bedömning för både studenter och bedömande lärare/examinator. Tabellen som lärosätet presenterar i självvärderingen, som uppges presentera en

progression för vetenskaplig skolning, väcker också frågor kring vad själva progressionen är. Vad handlar det exempelvis om för progression mellan observation (termin 1 och 2) och intervju och enkät (termin 3 och 4)? Bedömargruppen rekommenderar därför lärosätet att utveckla formuleringar som visar hur dessa delar bygger på varandra, vad som förväntas att studenterna fördjupar sin kännedom om gällande vetenskaplig skolning vid varje ny termin samt hur lärosätet säkerställer dessa kunskaper.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat**Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen färdighet och förmåga**

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, men säkerställer inte genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom yrkesområdet.*

I självvärderingen ger lärosätet flera exempel på utformning och genomförande som möjliggör för studenterna att visa förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna erfarenheter för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom yrkesområdet. Studenternas färdighetsträning i metareflexivt arbete börjar redan vid första kursen och är sedan kontinuerligt närvarande i hela utbildningen. Studenterna tränar på att planera, genomföra och utvärdera samt utveckla undervisning under perioderna av verksamhetsförlagd utbildning, med stöd av VFU-handledare och övriga pedagoger. Studenterna får möjlighet att genom vetenskaplig litteratur och styrdokument argumentera för ett pedagogiskt ställningstagande, vilket också erbjuder möjlighet att visa förmåga att analysera, granska och förankra verksamheten utifrån ett vetenskapligt perspektiv.

I beskrivningen av kurserna *Läraryrkets dimensioner för förskolan 2* (VFU), 7,5 högskolepoäng, och *Profession och vetenskap i förskolan* (UVK), 7,5 högskolepoäng, presenterar lärosätet också en konkretisering av förväntade studieresultat. Detta gör det på ett sätt som synliggör hur utbildningen i denna kurs säkerställer att studenterna visar förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna erfarenheter, för att därigenom bidra till utveckling av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom yrkesområdet.

När det gäller att säkerställa de delar av målet som handlar om att studenterna ska visa förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat saknas det exempel på det i de examinationer som lärosätet presenterar i självvärderingen. Hälften av de självständiga arbetena uppvisar dessutom brister när det gäller att visa på studenternas förmåga att vara kritiska, systematiska och reflekterande. Dels eftersom det i ett par arbeten bedöms saknas teori, dels för att arbetena stannar på en beskrivande och normativ nivå som bekräftar det studenterna redan vet. I flera fall bedömer bedömargruppen dock att arbetena behandlar intressanta områden och en viss förmåga till reflektion över resultat och relevant forskning framkommer.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, men säkerställer inte genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att tillämpa sådan förskoledidaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det förskolepedagogiska området och inom de ämnesområden som utbildningen avser samt för yrkesutövningen i övrigt.

När det gäller förskoledidaktik inom det förskolepedagogiska området har lärosätet utförligt presenterat i självvärderingen hur det utformar och genomför sin utbildning så att det möjliggör för studenterna att visa de förmågor som förväntas. Här presenterar lärosätet en tydlig progression inarbetad i strukturen som visar på att studenterna möter allt mer komplexa uppgifter där de kan öva sina förmågor och färdigheter. Detta exemplifierar lärosätet genom olika moment där studenterna tränar på att planera, genomföra och utvärdera aktiviteter på platsen för den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU). Studenterna ska vidare föreslå och planera ett utvecklingsområde som de även ska kommunicera till berörda vårdnadshavare. Det framgår att studenterna får möjlighet att självständigt och tillsammans med andra identifiera utvecklingsområden, både i relation till verksamheten och i relation till barns utveckling såväl individuellt som i grupp. I samband med detta får studenterna möjlighet att beakta aspekter som kön, etnicitet och social klass. De förväntade studieresultaten som lärosätet presenterar är relevanta. Lärosätet beskriver också varierande former för examination.

Lärosätet presenterar emellertid varken i denna del av självvärderingen eller vid intervjuerna några tydliga beskrivningar av hur det säkerställer studenternas förmåga att tillämpa de förväntade förskoledidaktiska kunskaperna vid examinerande moment. Lärosätet presenterar heller inte vilka krav som det ställer på studenternas prestationer för att få godkänt.

Ämnesdidaktiken berör lärosätet endast ytligt i texten kring detta mål, dock presenterar det innehåll med ämnesdidaktisk inriktning i någon mån på andra ställen i självvärderingen. Där finns det relevanta mål och kursupplägg presenterade men det saknas information om hur utbildningen genomförs. Dock beskriver lärosätet flera relevanta ämnesdidaktiska innehåll vid intervjuerna. I likhet med tidigare kommentarer angående säkerställandet anser bedömargruppen att det inte framkommer tydligt på vilka sätt lärosätet säkerställer genom examination att studenterna visar förmåga att tillämpa ämnesdidaktiska kunskaper inom ämnesområden.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, men säkerställer inte genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje barns lärande och utveckling.

Under utbildningen erbjuder lärosätet studenterna möjlighet att tillägna sig kunskap om utvecklingsarbete, med bland annat pedagogisk dokumentation som grund, som främjar barns utveckling och lärande inom varierande områden. Studenterna tränas under flertalet moment, även praktiska i relation till VFU-perioder, i att planera, genomföra, utvärdera och utveckla verksamheten och den befintliga miljön. Studenterna examineras med hjälp av en skriftlig loggbok, genom att uppvisa färdigheter och i trepartssamtal vid besök av universitetslärare. Trots att lärosätet vid några tillfällen presenterar mål och innehåll med fokus på vad som benämns barns olika kompetenser så blir det något otydligt hur lärosätet specifikt fokuserar på hur studenternas förmågor ska leda till att på bästa sätt stimulera varje barns lärande och utveckling.

Det bör enligt bedömargruppen också uppmärksammas att lärosätet inte använder undervisningsbegreppet i de förväntade studieresultat som det presenterar i självvärderingen, vilket innebär att det inte framkommer tydligt hur lärosätet arbetar med frågor som berör undervisning kopplade såväl till förskolan som till förskoleklassen. Undervisningsbegreppet var dock föremål för

diskussion under intervjuerna och bedömargruppen ser det som positivt att lärosätet uttrycker att det ser det som ett viktigt utvecklingsområde att väva in undervisning i utbildningen på ett tydligare sätt.

Lärosätet presenterar i självvärderingen inte heller formuleringar om innehåll som handlar om hur det gör det möjligt för studenterna att utveckla förmågor och färdigheter för att utforma det pedagogiska arbetet självständigt och tillsammans med andra. Även om lärosätet inte beskriver vissa delar av målen i självvärderingen vill bedömargruppen framhålla styrkan med att det innehåll som det presenterar i självvärderingen under detta mål ändå visar på en tydlig progression mellan kurserna.

I både självvärderingen och vid intervjuerna presenterar lärosätet att det arbetar med att utveckla matriser för bedömning. I likhet med föregående målbeskrivningar presenterar lärosätet däremot inte några tydliga beskrivningar av hur det säkerställer studenternas förmåga att tillämpa de förväntade kunskaperna vid examinerande moment. Bedömargruppen är också starkt kritisk till formuleringar som pekar på att det för godkänt betyg endast krävs exempelvis närvaro och aktivt deltagande eller att studenterna följt instruktioner eller besvarat samtliga frågor med koppling till kurslitteraturen på det vis som lärosätet anger i självvärderingen. Denna bedömning gör bedömargruppen eftersom lärosätet inte anger innehållet i de färdigheter och förmågor som det förväntar av studenterna för att nå måloppfyllelse.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måloppfyllelse av examensmål i kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör inte genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer inte genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling.*

Lärosätet presenterar såväl utformning som genomförande av sin utbildning gällande barns rättigheter och etiska värderingar med progression. Lärosätet visar exempelvis hur olika kurser innefattar reflektioner kring etiska dilemman och konflikthantering som bearbetas med undervisningsformer som exempelvis fallbeskrivningar och rollspel. Bedömargruppen vill lyfta fram det positiva med att lärosätet planerar för varierande examinationsformer, men vill däremot påpeka att det inte framkommer med tydlighet på vilket sätt som dessa examinationer visar på studenternas förmåga att göra bedömningar i det pedagogiska arbetet. Snarare handlar det om att beskriva, reflektera och på olika sätt uttrycka sig i skrift.

Hållbarhetsperspektivet bedömer bedömargruppen vara ytligt behandlat och lärosätet presenterar det främst utifrån den sociala dimensionen i en av kurserna, med mål där lärosätet beskriver att det hanterar hållbar utveckling. Det finns dock inga specifika uppgifter beskrivna som är kopplade till hållbar utveckling. De förväntade studieresultaten beskriver att studenterna ska kunna diskutera och problematisera innehåll. Det blir dock inte klargjort vad det betyder och på vilket sätt det erbjuder möjlighet för studenterna att visa förmåga att göra bedömningar utifrån hållbar utveckling i det pedagogiska arbetet. När det handlar om innehåll riktat mot hållbar utveckling anser bedömargruppen att lärosätet måste tydliggöra innehållet och aktiviteterna, samt examinationerna som riktas mot hållbar utveckling.

Lärosätet presenterar i självvärderingen inte formuleringar som handlar om hur det säkerställer studenternas förmåga att göra bedömningar utifrån vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter

med särskilt beaktande av barns rättigheter enligt barnkonventionen samt en hållbar utveckling. Bedömaregruppen ser detta som en brist och anser att lärosätet behöver utveckla arbetet med att säkerställa att studenterna har de förväntade förmågorna vid examen.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat**Jämställdhet**

Bedömning med motivering: *Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.*

De aspekter som lärosätet tar upp i självvärderingen angående ett jämställdhetsperspektiv i utbildningen är: bemanning, där en jämn fördelning bland tjänstekategorier eftersträvas; kursplanearbete; val av kurslitteratur och litteraturlistor; examination (anonym tentamen); uppföljning och kvalitetsarbete där studentenkäter vittnar om att studenterna är nöjda med lärosätets inslag av jämställdhet och lika villkor i utbildningen; marknadsföring och externkommunikation. Lärosätet ger således också intryck av att förhålla sig till jämställdhet och jämlikhet på organisatorisk nivå.

Jämställdhetsintegreringen i kurserna visar på en tydlig och medveten progression (på grundläggande nivå, befästande nivå och fördjupningsnivå) vad gäller genus och jämställdhetsperspektiv. Lärosätet visar hur man beaktar, kommunicerar och förankrar medvetenhet om jämställdhet i framtagna exempel med kopplingar mellan förväntade studieresultat, undervisning och examination i utbildningsvetenskaplig kärna, ämneskurser och i den verksamhetsförlagda utbildningen. Under utbildningen behandlas således jämställdhet, jämlikhet och genus fortlöpande och studenterna examineras på olika sätt för att ge möjlighet att lyfta dessa frågor med ett bredare perspektivtagande. Studenterna får möjlighet att tillägna sig förmågan att förhålla sig till dessa viktiga aspekter med relevans för exempelvis planering av miljö eller aktiviteter, vilket ger stöd i att bland annat identifiera könsstereotypa mönster och normer.

I självvärderingen beskriver lärosätet således flera goda exempel på hur det beaktar, kommunicerar och förankrar arbetet med jämställdhet, samt hur progressionen i detta arbete ser ut. Studenterna får möjlighet att resonera och reflektera kring jämställdhet, samt planera arbetet i förskolan utifrån ett jämställdhetsperspektiv. I denna del finns också exempel som i någon mån visar hur ett jämställdhetsinnehåll examineras, vilket gör att lärosätet delvis exemplifierar hur det säkerställer att studenterna visar på förmåga att beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten. Det är dock otydligt för bedömaregruppen vad det är som examineras eftersom studenten ska ha med sig en fråga till ett muntligt examinerande seminarium. Vilken kvalitet ska den frågan exempelvis ha för att studenten ska bli godkänd? Hur vet studenten det?

Bedömaregruppen ser arbetet med jämställdhetsperspektivet som en av de främsta styrkorna i utbildningen och utifrån det som framkommer i självvärderingen verkar jämställdhet ha varit och är fortfarande ett angeläget område för lärosätet.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat**Uppföljning, åtgärder och återkoppling**

Bedömning med motivering: *Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.*

Lärosätet redovisar ett gediget kvalitetsarbete på utbildningsnivå och har ett väl utarbetat systematiskt kvalitetsarbetsprogram. Lärosätet presenterar rutiner för arbetet i en modell som

beskriver kvalitetsarbete under ett verksamhetsår. Omfattande, tydliga och kontinuerliga uppföljnings-, åtgärds- och återkopplingsrutiner på utbildningsnivå säkerställer kvaliteten på forskolläroarutbildningen. I detta ingår bland annat kursvärderingar och programvärderingar. Kursvärderingar utgör en del av underlaget för dialoger mellan ledningen och kursgivande institutioner. Programvärderingar och analyser utmynnar i verksamhetsberättelsen och verksamhetsplanen, vilka lärosätet systematiskt följer upp och omsätter i en uppföljnings- och åtgärdsplan, som också kopplas till budgetarbetet. Lärosätet beskriver sålunda ett kontinuerligt och systematiskt kvalitetsarbete med syfte att kvalitetssäkra och utveckla utbildningen överlag men även den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU), vilket sker vid VFU-samverkansmöten. Detta gör lärosätet bland annat genom programanalyser som ligger till grund för eventuella beslut om åtgärder.

Lärosätet upprättar en uppföljnings- och åtgärdsplan med syfte att säkerställa att kvaliteten upprätthålls, och återkopplingar sker exempelvis vid återkopplingsdialoger mellan ledning och ordförande för respektive programråd. Det finns ett kontinuerligt och nära samarbete mellan lärarhögskolans ledning, styrelse och berörda institutioner vid uppföljning av exempelvis beslutade åtgärder. Lärosätet ger också återkoppling till medverkande institutioner, studenter och avnämare.

Lärosätet ger vidare goda möjligheter för studenterna att lämna synpunkter och påverka utbildningen. Det framkommer dock att lärare känner en brist i återkopplingen från studenterna trots tillgänglig webbaserad information. För att öka frekvensen av studentdeltagandet i utvärderingar har lärosätet vidtagit åtgärder angående tid och form för utvärderingarna och dessutom schemalagt och följt upp utvärderingarna muntligt. Dessa åtgärder har varit uppskattade av studenterna.

Sammanfattningsvis finns det en god systematik i kedjan utvärdering - uppföljning - plan för utveckling och återkoppling och en medveten självkritisk hållning kring svårigheterna att återkoppla till kolleger. I självvärderingen beskriver lärosätet hur det gör programvärderingar vid flera tillfällen i utbildningen och att dessa schemaläggs för att öka möjligheterna för studenterna att delta. Lärosätet beskriver också ett exempel på hur en kvalitetsutveckling av utbildningen skett utifrån studenternas önskemål om kursinnehåll. Bedömargruppen vill också framhålla hur lärosätet satsar strategiska medel för att stärka forskningsmiljöer eller professionskompetens utifrån behov som framkommer vid uppföljning av planer för åtgärder.

Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

Lärosätet verkar för att studenterna ska genomföra utbildningen inom planerad studietid, till exempel genom att genomföra systematiska avhopsanalyser och vidta eventuella åtgärder. Utöver universitetsövergripande studentstöd ger lärosätet även vägledande samtal för studenter som inte följer den gängse studietakten, vilket det exemplifierar med att erbjuda stöd i form av studenthälsa, studieverkstad, studievägledning samt stöd för studenter med särskilda behov. Efter en behörighetsprövning som sker vid den tredje terminen kan studenter få stöd i form av studievägledning och därmed få individuellt stöd för att kunna fortsätta sina studier. Beskrivningen i självvärderingen fokuserar inte på avhopp i kvantitativ bemärkelse, men statistiskt är studenternas kvarvaro i utbildningen jämförbar med hur det ser ut i riket i övrigt. Istället beskriver lärosätet vilka studentkontakter som det tar både regelbundet och vid specifika avhopp för att om möjligt hjälpa studenterna att stanna kvar i utbildningen, samt hur det kommunicerar innehållet i utbildningen med studenterna för att ge en tydlig bild av utbildningen. Analyser görs också regelbundet av lärosätet och utbildningens programråd.

Sammanvägd bedömning av bedömningsområdet utformning, genomförande och resultat
Bedömning med motivering: *Inte tillfredsställande*

Bedömargruppen bedömer att utbildningen genom sin utformning och sitt genomförande möjliggör men inte säkerställer genom examination att studenterna när examen utfärdas har den kännedom och kunskap som identifieras i examensmålen för kunskapsformen Kunskap och förståelse. I självvärderingen presenterar lärosätet främst förväntade studieresultat samt varierande former för examination. De beskrivningar som lärosätet ger beskriver inte tydligt vad det är studenterna ska kunna och vilken kvalitet det som examineras ska ha. Inte heller intervjuerna eller de självständiga arbetena ger svar på bedömargruppens frågor om hur lärosätet säkerställer studenternas kännedom och kunskaper vid examen. Ett viktigt utvecklingsområde enligt bedömargruppen är att genom hela utbildningen tydliggöra sambanden mellan examensmål, kursmål, innehåll, examination och bedömning. Vidare anser bedömargruppen att lärosätet bör se över förutsättningarna för och kraven som det ställer på de självständiga arbetena för att organisera studenternas val av ämnesområde samt aktuell forskning i arbetena, så att det tydligare och mer explicit riktas mot det forskolepedagogiska området och/eller de ämneskunskaper som krävs för yrket.

Lärosätet behöver också stärka arbetet med vetenskapsteori, kvalitativ och kvantitativ forskningsmetod samt relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Som gott exempel vill bedömargruppen lyfta fram att progressionen i utbildningen är väl genomtänkt, såväl strukturellt som mer konkret i kurser genom utbildningen, samt att studenterna möter varierande former av examinationer.

Vidare bedömer bedömargruppen att utbildningen möjliggör men inte säkerställer genom utformning, genomförande och examination att studenterna när examen utfärdas uppnått samtliga examensmål inom kunskapsområdena Färdighet och förmåga samt Värderingsförmåga och förhållningssätt. Lärosätet klargör inte i underlagen på vilka grunder det kan bedöma att studenterna har de förmågor och färdigheter som förväntas vid examen. Det är dessutom otydligt hur lärosätet utformar och genomför utbildningen så att studenterna erbjuds möjlighet att få färdigheter och förmågor gällande att utforma pedagogiskt arbete självständigt och tillsammans med andra. Bedömargruppen bedömer också att lärosätet behöver utveckla arbetet med hållbar utveckling, så att det både möjliggör och säkerställer studenternas förmåga att i enlighet med målet göra bedömningar utifrån en hållbar utveckling.

Gällande jämställdhetsperspektivet i utbildningen bedömer bedömargruppen att lärosätet såväl beaktar som kommunicerar och förankrar detta innehåll i undervisningen. Jämställdhetsintegreringen i kurserna visar på en tydlig och medveten progression och förankring i såväl kursinnehåll som examination vad gäller genus och jämställdhetsperspektiv. Bedömargruppen ser arbetet med jämställdhetsperspektivet som en av de främsta styrkorna i utbildningen.

Lärosätet följer systematiskt upp utbildningen och omsätter resultatet av uppföljningen i åtgärder för kvalitetsutveckling, och återkopplar till relevanta intressenter. Utbildningens utformning och genomförande främjar studenternas lärande, lärosätet genomför systematiska avhoppsanalyser och vidtar eventuella åtgärder och det erbjuder studenterna individuellt stöd i olika former. Utbildningen har ett studentnära perspektiv där studenterna blir sedda och hörda.

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Studentperspektiv

Bedömning med motivering: *Studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.*

Studenterna får goda möjligheter att ta en aktiv roll och påverka utbildningen genom att finnas representerade i alla beslutande och beredande organ: i styrelsen, i föreståndarens beslutsmöte (beslutande) samt i programrådet och lärarutbildningsrådet (beredande). På institutionsnivå finns studentrepresentation i prefektens beslutsmöte samt i motsvarande beredande organ, exempelvis utbildningsråd. Lärarstudenterna har dessutom en egen sektion som arbetar för att tillvarata lärarstudenternas intressen och föra deras talan. Två gånger per år, i maj och december, för lärosätets ledning och studentorganisationen en dialog om arbetet med uppföljnings- och åtgärdsplanen. Utifrån förslag från studentkåren har lärosätet valt att prioritera olika former av utvecklingsarbete kopplat till verksamhetsförlagd utbildning, och fört in det som ett särskilt strategiskt mål i sin verksamhetsplan. Lärplattformen Cambro är ett exempel som ger studenterna möjlighet att ta del av information vad gäller utbildningens kvalitetsarbete och bland annat genomförda programanalyser.

Studenterna får möjlighet till informella dialoger med föreståndaren två gånger per termin. Dialogernas syfte är att fånga upp studenternas synpunkter på utbildningen och vid behov föreslå förändringar. Studenterna har även tillgång till informella dialoger på institutionsnivå. Mittprogramvärderingen ger studenterna möjlighet att förändra eller förbättra något i sin utbildning, exempelvis undervisningsformer eller arbets- och examinationsformer, inför den avslutande delen av sin utbildning. Denna avstämning ger lärosätet värdefulla möjligheter att vid behov kunna vidta åtgärder och genomföra justeringar för en kull programstuderande för att stärka deras arbete och lärande under utbildningens gång.

Lärosätet ser en låg svarsfrekvens på kursvärderingar vilket har lett till en plan att vid kursstart tydliggöra vikten av att studenterna tar del av och fyller i kursvärderingar för att kunna få ett reellt inflytande. Ett konkret exempel på åtgärd utifrån utvärderingar från studenter är att lärosätet infört en ny kursstruktur för utbildningens inledande termin för att uppfylla studenternas önskemål om tydligare professionsanknytning.

Bedömargruppen gör den sammantagna bedömningen att studenterna får möjlighet att delta i såväl formell som informell utveckling av sin utbildning. En styrka vid lärosätet är studenternas formella inflytande som får tydlig effekt för studenterna.

Sammanfattande bedömning av bedömningsområdet studentperspektiv

Bedömning med motivering: *Tillfredsställande*

Studenterna får goda möjligheter till reellt inflytande, eftersom lärosätet tar vara på utvärderingarna och gör det möjligt för studenterna att påverka för att förändra och utveckla kvaliteten på utbildningen. Studenterna får också möjlighet till visst informellt inflytande. Som gott exempel vill bedömargruppen lyfta fram hur utvärderingar från studenter resulterat i att lärosätet infört en ny kursstruktur för utbildningens inledande termin för att uppfylla studenternas önskemål om tydligare professionsanknytning.

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan**Arbetsliv och samverkan**

Bedömning med motivering: *Utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är*

användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.

Bedömargruppen bedömer att studenterna under utbildningen får möjlighet att bygga en grundläggande beredskap inför det kommande yrkeslivet, mestadels genom praktiska moment som perioder av verksamhetsförlagd utbildning (VFU). Dessa perioder är knutna till utbildningens olika kurser och innehåll och inbegriper examinerande moment som att planera, genomföra och utvärdera aktiviteter. I flertalet kurser utöver VFU träffar studenterna dels adjungerade lärare från förskolans verksamhet, exempelvis då undervisningen bygger på fall från verksamheten, dels andra yrkesgrupper som är verksamma inom förskolan, till exempel logoped. I självvärderingen lyfter lärosätet också fram ledarskap som en viktig förmåga att utveckla inför ett arbetsliv i förändring.

Det finns en nära samverkan mellan VFU/yrkespraktik och lärosätet med syfte att förbättra, utveckla och kvalitetssäkra utbildningen, vilket lärosätet exemplifierar med VFU-handledarnätverk samt försöksverksamheten med övningsförskolor där styrgruppen arbetar för detta syfte. Lärosätets VFU-organisation har ett väletablerat samarbete med regionens centrala VFU-samordnare och skolhuvudmännen och varje student får möjlighet till tre VFU-besök under sin utbildning. Lärosätet har som ambition att studenterna under VFU-kurserna ska få bekanta sig med olika förskolor i skilda miljöer som ett sätt att förbereda dem på arbetslivets variation och mångfald.

Självvärderingen lyfter också fram en kritisk analys och värdering vilket bedömargruppen betraktar som positivt. Här lyfter lärosätet exempelvis fram informations- och kommunikationsteknik (IKT) och fjärrundervisning som ett viktigt område som det har behov av att utveckla mer, eftersom lärosätet bedömer att det kommer att finnas stort behov av IKT-kompetens inom yrket framöver. Att studenterna fördjupar sig kring systematiskt kvalitetsarbete och utvecklingsarbete i förskolan utgör enligt lärosätet ett led i att förbereda dem för ett föränderligt arbetsliv, men också för att ge dem en bas för utvecklings- och utredningsuppgifter i sin yrkesutövning. Utbildningen förbereder även för en möjlig fortsatt utbildning genom magisterkurser för att få behörighet till att söka forskarutbildning. Lärosätet gör kontinuerligt alumnpufföljningar för att på så sätt hämta information om hur väl lärosätet förbereder studenterna för arbetslivet. Utöver ett nära samarbete med VFU-lärare finns också samverkan med det omgivande samhället via förskolenätverk.

Studentföreningen vid universitetet anordnar arbetsmarknadsdagar en gång om året och arbetslivsrepresentanter har genom deltagande vid programråd och i lärosätets styrelse möjlighet att ge en inblick i aktuella behov och krav inom förskoleområdet.

Bedömargruppen anser att lärosätet genomför utbildningen så att den är användbar både nu och i framtiden. VFU i utbildningen är välplanerad och utgår från att förbereda studenterna på de förändringar som sker i arbetslivet. Det är en styrka att lärosätet uppmärksammat områden som IKT och fjärrundervisning detta är något som behöver utvecklas vidare. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.

Sammanfattande bedömning av bedömningsområdet arbetsliv och samverkan

Bedömning med motivering: Tillfredsställande

Bedömargruppen bedömer att lärosätet utformar sin utbildning så att den är användbar i dagsläget och samtidigt förbereder studenterna på att möta förändringar i yrkeslivet. Lärosätets organisation för verksamhetsförlagd utbildning har ett väletablerat samarbete med regionens centrala samordnare

och skolhuvudmännen. Lärosätet samverkar dessutom med det omgivande samhället genom exempelvis förskolenätverk. Bedömargruppen ser det som en styrka att lärosätet uppmärksammat områden som IKT och fjärrundervisning eftersom det ser att detta är något som behöver utvecklas vidare inom utbildningen.

Samlat omdöme: Ifrågasatt kvalitet

Bedömning med motivering: *Sammantaget visar underlagen att utbildningens kvalitet är ifrågasatt.*

Bedömningsområdet Förutsättningar bedöms som tillfredsställande.

Bedömargruppen gör sammanfattningsvis bedömningen att antalet lärare och deras sammantagna kompetens är adekvat. Det är positivt att lärosätet har en plan för att bibehålla och stärka den vetenskapliga kompetensen med fler lektorer och en professor i barns utveckling och lärande. Den ämnesdidaktiska vetenskapliga kompetensen bedömer bedömargruppen vara något svag i dagsläget, varför bedömargruppen rekommenderar lärosätet att se över dessa kompetensområden. Den professionsrelaterade kompetensen bedömer bedömargruppen också som adekvat i och med att flera av de disputerade är utbildade förskollärare och lärosätet använder också adjungerade lärare i utbildningen. Den pedagogiska kompetensen stärks via lärosätets meriteringsmodell. Den vetenskapliga miljön bedömer bedömargruppen vara god och kreativ, och den kommer studenterna till del på flera olika sätt. Den professionsinriktade miljön vill bedömargruppen framhålla som en styrka genom det utvecklade system som finns för att främja professionsutveckling.

Bedömningsområdet Utformning, genomförande och resultat bedöms som inte tillfredsställande.

Utifrån en sammantagen bedömning av det som lärosätet presenterat i självvärderingen, i de självständiga arbetena och vid intervjuer framgår det att utbildningen genom sin utformning och sitt genomförande möjliggör men inte via examination säkerställer att studenterna när examen utfärdas har den kännedom och kunskap som identifieras i examensmålen för kunskapsformen Kunskap och förståelse. I självvärderingen presenterar lärosätet främst förväntade studieresultat samt varierande former för examination. De beskrivningar som lärosätet ger beskriver inte tydligt vad det är studenterna ska kunna och vilken kvalitet det som examineras ska ha. Inte heller intervjuerna eller de självständiga arbetena ger svar på bedömargruppens frågor om hur lärosätet säkerställer studenternas kännedom och kunskaper vid examen. Gällande de självständiga arbetenas innehåll ser också bedömargruppen det som ett utvecklingsområde att i större utsträckning utforma och genomföra utbildningen med fokus på innehåll inom det förskolepedagogiska området. Eftersom bedömargruppen bedömt att flera av arbetena har ett innehåll som ligger utanför det förskolepedagogiska området, är det av stor vikt att lärosätet ser över förutsättningarna för och kraven som det ställer på de självständiga arbetena för att organisera studenternas val av ämnesområde samt aktuell forskning i arbetena. Dessa förutsättningar och krav bör tydligare och mer explicit riktas mot det förskolepedagogiska området och/eller de ämneskunskaper som krävs för yrket. Som gott exempel vill bedömargruppen lyfta fram att progressionen i utbildningen är väl genomtänkt, såväl strukturellt som mer konkret i kurser genom utbildningen, samt att studenterna möter varierande former av examinationer.

Utbildningen möjliggör inte genom utformning, genomförande samt säkerställer inte vid examination att studenterna, när examen utfärdas, uppnått samtliga mål inom kunskapsområdena Färdighet och förmåga samt Värderingsförmåga och förhållningssätt. Lärosätet klargör inte i självvärderingen på vilka grunder det kan bedöma att studenterna har de förmågor och färdigheter som förväntas vid examen. Bedömargruppen bedömer vidare att lärosätet behöver utveckla arbetet med hållbar utveckling, så att det både möjliggör och säkerställer studenternas förmåga att göra dessa

bedömningar i utbildningen. Utöver brister i hur lärosätet säkerställer att studenterna har de kunskaper som förväntas vid examen och behovet av att utveckla hållbar utveckling i utbildningen är det också oklart hur lärosätet utformar och genomför utbildningen, så att studenterna erbjuds möjlighet att få färdigheter och förmågor gällande att utforma pedagogiskt arbete självständigt och tillsammans med andra.

Gällande jämställdhetsperspektivet i utbildningen bedömer bedömagruppen att lärosätet såväl beaktar som kommunicerar och förankrar detta innehåll i undervisningen. Jämställdhetsintegreringen i kurserna visar på en tydlig och medveten progression och förankring i såväl kursinnehåll som examination vad gäller genus och jämställdhetsperspektiv. Bedömagruppen vill lyfta fram arbetet med jämställdhetsperspektivet som ett styrkeområde i utbildningen.

Lärosätet följer systematiskt upp utbildningen och omsätter resultatet av uppföljningen i åtgärder för kvalitetsutveckling, och återkopplar till relevanta intressenter. Utbildningens utformning och genomförande främjar studenternas lärande och lärosätet erbjuder studenterna stöd.

Bedömningsområdet Studentperspektiv bedöms som tillfredsställande.

Studenterna får goda möjligheter till reellt inflytande eftersom lärosätet tar vara på utvärderingar och gör det möjligt för studenterna att påverka för att förändra och utveckla kvaliteten på utbildningen. Studenterna får också möjlighet till visst informellt inflytande. Utbildningen har ett studentnära perspektiv där studenterna blir sedda och hörda.

Bedömningsområdet Arbetsliv och samverkan bedöms som tillfredsställande.

Lärosätet utformar sin utbildning så att den är användbar i dagsläget och förbereder samtidigt studenterna på att möta förändringar i yrkeslivet. Lärosätets organisation för verksamhetsförlagd utbildning har ett väletablerat samarbete med regionens centrala VFU-samordnare och skolhuvudmän. Lärosätet samverkar dessutom med det omgivande samhället genom exempelvis förskolenätverk.

Uppsala universitet

Lärosäte	Huvudområde/examen	ID-nr
Uppsala universitet	Förskollärarexamen	A-2017-12-4292

Bedömningsområde: Förutsättningar
Personal

Bedömning med motivering: *Antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.*

Lärosätet bedriver utbildning på två orter, Uppsala och Visby (Campus Gotland). Vid intervjuerna framkom att lärarna reser mellan orterna vid undervisning och ibland är med på möten via videolänk.

Det framkommer i självvärderingen och i lärartabellen att lärosätet har den vetenskapliga kompetens som krävs för utbildningen genom ett flertal disputerade och doktorander. De har dock en liten verksamhetsgrad i utbildningen. Exempelvis har tre professorer en verksamhetsgrad mellan 1 och 8 procent. Få disputerade lärarutbildare har förskollärbakgrund. Det ser bedömargruppen som en brist när det gäller att säkra den innehållsmässiga vetenskapliga delen av det förskolepedagogiska området, särskilt inom förskoledidaktik. Ett gott exempel som lärosätet beskriver är dock att de forskare som nämns beforskar förskoleområdet.

Professionskompetensen med inriktning mot förskoleområdet består framför allt av adjungerade adjunkter och tillsvidareanställda adjunkter. Som ett gott exempel inom bedömningsgrunden Personal vill bedömargruppen dock lyfta att lärosätet har anställt adjungerade adjunkter med tidsbegränsad anställning. Det stöder delvis lärosätets målsättning om professionsinriktning och samverkan med arbetslivet.

Förskollärarytbildningen har 669 registrerade studenter och 53 anställda lärarutbildare. Vid intervjuerna framkom att lärarkärnan består av professorer, lektorer, adjunkter och adjungerade adjunkter som är organiserade i ett förskollärarkollegium. Dock är det enligt lärartabellen relativt få lärare som är involverade i utbildningen med en verksamhetsgrad som överstiger 20 procent. Det indikerar en mindre sammanhållen lärargrupp i förhållande till det stora antalet studenter. Exempelvis är det av totalt nio lärarutbildare med förskollärarexamen bara fem som arbetar mer än 20 procent i utbildningen och har en tillsvidareanställning. Av dessa fem är en disputerad. Enligt lärartabellen är de fem tillsvidareanställda lärarna med förskollärarexamen huvudsakligen verksamma inom det förskolepedagogiska området, och i mindre utsträckning verksamma i ämnesdidaktik, utbildningsvetenskaplig kärna och verksamhetsförlagd utbildning. Flera lärare har dock tillsvidareanställning, vilket kan innebära en stabilitet på lång sikt när det gäller lärarkapacitet.

Av självvärderingen och intervjuerna framgår att rekrytering pågår löpande, men att detta är en utmaning för lärosätet på grund av efterfrågan och konkurrens mellan lärosätena. Bedömargruppen vill särskilt belysa som ett gott exempel att lärosätet har gjort särskilda satsningar för att anställa fler doktorander med inriktning mot förskolan och för att hitta ny lektorskompetens.

Ett utvecklingsområde som bedömargruppen vill framhålla är att möjliggöra och säkerställa att handledarna genomgår handledarutbildning. Det framfördes som en brist under intervjuerna.

Den pedagogiska kompetensen säkerställs genom att alla lärare erbjuds högskolepedagogisk utbildning när de anställs. Bedömargruppen vill även framhålla att lärosätet ger goda möjligheter till internationellt lärarutbyte som del av kompetensutvecklingen.

Bedömningsområde: Förutsättningar**Utbildningsmiljö**

Bedömning med motivering: *Det finns en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.*

I självvärderingen och vid intervjuerna presenterar lärosätet en vetenskaplig miljö där undervisning och forskning står i nära relation till varandra. Det exemplifieras bland annat med flera pågående forskningsprojekt som har direkt anknytning till förskolan och som kommer utbildningen till godo genom att forskarna undervisar i förskolläraryrket. Ett gott exempel som bedömargruppen vill betona är att lärosätet har gjort en översyn av hur forskning integreras i utbildningen, vilket har genererat mer forskning i kursinnehåll och i kurslitteratur. Detta bedöms bidra till en adekvat vetenskaplig miljö som kommer studenterna till godo. En brist finns dock i de ämnesdidaktiska kurserna, det vill säga estetik, naturvetenskap och teknik. Till dem finns inga didaktiskt inriktade forskningsmiljöer knutna, vilket bedömargruppen ser som ett utvecklingsområde för lärosätet.

Den professionsinriktade miljön består framför allt av adjungerade adjunkter och adjunkter. Det innebär att den professionsinriktade miljön är ett utvecklingsområde, eftersom få disputerade lärare i utbildningen har förskolebakgrund. En styrka som bedömargruppen vill belysa är dock att lärosätet har organiserat en seminarierie som är särskilt riktad till adjungerade adjunkter och adjunkter för att sammankoppla den vetenskapliga miljön med professionsmiljön. Vid intervjuerna framkom att lärosätet strävar efter en balans mellan ämneskompetens, disputerade inom förskoleområdet och adjunkter med professionsbakgrund. Det framkom också att lärosätet arbetar strategiskt med rekryteringsarbete.

Sammanfattningsvis är bedömningen att starka forskningsmiljöer och förskolläraryrket förenas vid lärosätet.

Sammanvägd bedömning av bedömningsområdet förutsättningar

Bedömning med motivering: *Tillfredsställande*

Förskolläraryrket vetenskapliga miljö bedöms vara god med forskningsmiljöer som har betydelse för utbildningen och med forskning som har anknytning till förskolan. Lärosätet belyser dock att det finns vissa ämnesområden där forskningen behöver stärkas, såsom rörelse, hälsa och teknik. Lärosätet beskriver att man har arbetat strategiskt under några år för att stärka den vetenskapliga utbildningsmiljön, och det har delvis lyckats. Lärartabellen visar dock att lärosätet totalt har en utbildning som främst består av lärare med begränsad verksamhetstid i utbildningen och där få har förskolläraryrket bakgrund. Av självvärderingen och lärosätetsintervjuerna framgår att lärosätet har en sammanhållen kritisk analys och värdering av sina förutsättningar i form av personal och utbildningsmiljö. Det har man både när det gäller svagheter och styrkor.

Sammantaget bedöms utbildningens förutsättningar som tillfredsställande.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat**Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen kunskap och förståelse**

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar sådana kunskaper*

inom det förskolepedagogiska området och sådana ämneskunskaper, inbegripet kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, som krävs för yrkesutövningen.

I självvärderingen presenterar lärosätet hur utbildningen möjliggör och säkerställer att studenterna når målet. Lärosätet klargör tydligt examensmål, lärandeaktiviteter och examination inom kunskaper om förskolepedagogiskt område och ämneskunskaper. Detta beskrivs exempelvis utifrån kursen *Teknik och naturvetenskap i förskolan* där en del av syftet är att studenterna ska kunna redogöra för grundläggande kunskaper om teknik och naturvetenskap med relevans för små barns livsvärld. En av lärandeaktiviteterna i kursen handlar om att studera hur teknik kan levandegöras för yngre barn utifrån arbetssätt på museer och utställningar av olika slag. Examinationsformerna är dels hemtentamen, dels två examinerande seminarier om hållbar utveckling och ekosystemet.

Bedömargruppen ser dock att lärosätets arbete med att säkra studenternas progression fungerar mindre tillfredsställande. Progression beskrivs i termer av att "grundläggande ämnen i förskolan" såsom estetik och språk följs av teknik och matematik, men det visas ingen progression inom ämnesområdena. Det finns en risk att exempelvis matematik och teknik inte förmedlas som ett lika viktigt innehåll för de yngsta barnen i och med förhållningssättet att vissa kunskapsområden är mer grundläggande än andra. Det finns också en risk att exempelvis estetik inte blir ett fördjupat innehåll med progression eftersom det anses vara grundläggande. I den reviderade utbildningen har de ämnesdidaktiska kurserna reducerats, bland annat i och med att man bytte ut en valbar fördjupning i ämnesdidaktik mot mer allmänpedagogiska och språkinriktade kurser. Fördelen med revideringen är att vetenskapsteori och forskningsmetoder har fått en mer framträdande roll, men då på bekostnad av de ämnesdidaktiska färdigheter som förskolläraryrket ska hantera som innehåll för lärande. Det finns därmed en risk att studenterna inte får den fördjupning i förskolans ämnesdidaktik som krävs för yrkesutövningen. Det ser bedömargruppen som ett utvecklingsområde för lärosätet.

I självvärderingen och i intervjuerna beskriver lärosätet vilka forskningsmiljöer som relaterar till olika förskolepedagogiska kurser. Lärosätet beskriver också att forskare från dessa miljöer medverkar i kurserna, samt att studenterna får möjlighet att få kännedom om aktuella forsknings- och utvecklingsarbeten. I bedömningen av de självständiga arbetena framkommer att examensmålet säkerställs utifrån vad som beskrivs i självvärderingen, men att det finns brister i några av arbetena. Bristerna gäller främst kunskap om det förskolepedagogiska området, normativ beskrivning, brister i förankring till området och i kännedom om forskning, avsaknad av referenser till aktuell forskning samt brister i diskussion och reflektion. I självvärderingen beskriver lärosätet att förskolläraryrket har utvärderats av två externa forskare och att man har vidtagit åtgärder i och med revideringen av utbildningens studiegång. Bedömargruppen noterar att de självständiga arbetena genomfördes före den reviderade studiegången, och att det framkommer förändrings- och förbättringsåtgärder i självvärderingen och vid intervjuerna. Bedömargruppen anser att studenterna har fått kunskap inom förskolepedagogiskt område, ämneskunskaper och kännedom om forsknings- och utvecklingsarbete, men att studenterna har haft problem med hanteringen av detta i de självständiga arbetena. Bedömargruppen föreslår att lärosätet analyserar vad som är orsaken till diskrepansen i bedömningen av de olika underlagen, och undersöker varför målet inte säkerställs i de självständiga arbetena i högre grad. Vidare föreslår bedömargruppen att lärosätet utbildar handledare och examinators inom självständigt arbete som en ytterligare åtgärd i lärosätets förändrings- och förbättringsarbete med de självständiga arbetena.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom

examination, att studenten när examen utfärdas visar kännedom om vetenskapsteori och kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, samt om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen.

Det framgår på ett konkret sätt i självvärderingen och i intervjuerna hur utbildningen genomför kurser med vetenskapsteori och kvalitativa samt delvis kvantitativa forskningsmetoder, och på så sätt möjliggör och säkerställer måluppfyllelse. Studenterna får möta olika perspektiv och får flera verktyg som ger olika handlingsalternativ. Studenterna lär sig också kritiskt tänkande. Det exemplifierar lärosätet bland annat med att studenterna möter detta mål när de tränar textanalys av läroplanen och skollagen, när de genomför en observationsuppgift under den verksamhetsförlagda utbildningen samt när de genomför en forskningsöversikt och använder intervju som metod vid mindre studier. Detta ger studenterna möjlighet att använda olika metoder för att granska, bedöma och utvärdera bland annat förskoleverksamheter. Studenterna tränas även i att använda, analysera och värdera statistik om förskolan och de får en fördjupad kunskap om vetenskapsteoretiska perspektiv.

Relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet beskrivs i självvärderingen och förtydligades under intervjuerna. Vid intervjuerna gav lärosätet exempel som att studenterna får använda centrala teoretiska begrepp och relatera erfarenheter från förskola till relevant forskning. Självvärderingen och intervjuerna beskriver även att adjungerade adjunkters roll är viktig för hur beprövad erfarenhet förhåller sig till vetenskaplighet inom utbildningen.

Bedömningen av de självständiga arbetena visar dock att en övervägande andel arbeten har brister inom vetenskapsteori och forskningsmetoder. I de självständiga arbetena synliggörs sålunda att flera arbeten saknar teoretiska resonemang, inte använder vetenskapsteori i analysen, saknar resultatredovisning och har brister i hur teorin anknyts till frågeställningarna. Metodologiska överväganden och val är också vagt eller obefintligt beskrivna, och arbetena innehåller få referenser till metodvalen. I självvärderingen beskriver lärosätet att förskollärarytbildningen under senare år har utvärderats av två externa forskare, och att man har vidtagit åtgärder i och med revideringen av utbildningens studiegång. Bedömargruppen noterar att de självständiga arbetena genomfördes före den reviderade studiegången och att det framkommer förändrings- och förbättringsåtgärder i självvärderingen och vid intervjuerna. Åtgärderna innebär att utbildningen från och med höstterminen 2018 genomförs med dels en strimma i olika kurser, dels med den specifika kursen *Vetenskapsteori och metod* om 7,5 högskolepoäng. Den nytilkomna kursen kommer att sammanhängande behandla det innehåll som ingår i ett självständigt arbete. De vidtagna åtgärderna bedöms vara tillräckliga för att de självständiga arbetena nu säkerställer måluppfyllelse när det gäller vetenskapsteori och forskningsmetod.

Bedömargruppen föreslår att lärosätet analyserar vad som är orsaken till diskrepansen i bedömningen av de olika underlagen, och varför målet inte säkerställs i högre grad i de självständiga arbetena. Därtill föreslår bedömargruppen att lärosätet utbildar handledare och examinatoreer inom självständigt arbete som en ytterligare åtgärd i lärosätets arbete för att förändra och förbättra de självständiga arbetena.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen färdighet och förmåga

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt*

relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom yrkesområdet.

I självvärderingen och intervjuerna beskriver lärosätet lärandeaktiviteter och progression från valda kurser där studenterna har möjlighet att visa förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat. Lärosätet belyser också att den verksamhetsförlagda utbildningen och dess seminarier, handlednings-, och examinationstillfällen är ett område där reflektion över egna och andras erfarenheter av förskolläraryrket möts. Det framkom vid intervjuerna att studenterna får kunskap som de kan använda och stödja sig på för att bidra till utveckling av yrkesverksamheten och till kunskapsutvecklingen. Det sker bland annat genom diskussioner för att "öva upp den kritiska blicken" och ifrågasätta olika teoretiska perspektiv, genom föreläsare och genom svenska och internationella artiklar. Studenterna examineras i förmågan att kritiskt ta ställning till forskning och olika perspektiv, både i grupp och individuellt. I självvärderingen exemplifieras detta med en individuell examinationsuppgift där studenterna ska ta ställning till olika former för att dokumentera och utvärdera. Ett annat exempel är att studenterna sammanställer en forskningsöversikt.

I bedömningen av de självständiga arbetena framkommer dock att hälften av dessa har brister som bland annat rör att diskutera och reflektera kring studiens resultat, både teoretiskt och i relation till tidigare forskning. Fler exempel på brister inom detta examensmål är bearbetning av datamaterial, att resultaten presenteras som beskrivningar av respondenters svar samt att arbetena saknar tematisering eller analys så att de endast bekräftar tidigare forskning och inte bidrar till kunskaps- och verksamhetsutveckling. Det finns också exempel på brister i resonemangen om arbetets implikationer för yrkesuppdraget och i resonemangen om hur resultatet kan användas i vidare forskning. Vidare saknas kritiskt förhållningssätt, och graden av självständighet och kritisk blick är starkt begränsad och normativ till sin karaktär.

I självvärderingen beskriver lärosätet att förskolläraryrket utbildningen under senare år har utvärderats av två externa forskare, och sedan reviderats. Lärosätet har vidtagit åtgärder i och med revideringen av utbildningens studiegång. Bedömargruppen har i sin slutgiltiga bedömning även vid detta mål lagt vikt vid att de självständiga arbetena genomfördes före den reviderade studiegången och att det framkommer förändrings- och förbättringsåtgärder i självvärderingen och vid intervjuerna. Åtgärderna innebär att utbildningen från och med höstterminen 2018 genomförs med dels en strimma i olika kurser, dels med den specifika kursen *Vetenskapsteori och metod* om 7, 5 högskolepoäng.

Bedömargruppen föreslår att lärosätet analyserar vad som är orsaken till diskrepansen i bedömningen av de olika underlagen, och varför målet inte säkerställs i de självständiga arbetena i högre grad. Därtill föreslår bedömargruppen att lärosätet utbildar handledare och examinatoreer inom självständigt arbete som en ytterligare åtgärd i lärosätets förändrings- och förbättringsarbete. Bedömargruppen vill även betona vikten av att lärosätet följer upp den programrevidering man har genomfört.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att tillämpa sådan förskoledidaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det förskolepedagogiska området och inom de ämnesområden som utbildningen avser samt för yrkesutövningen i övrigt.

Av självvärderingen framgår att lärosätet systematiskt kopplar samman förskoledidaktik, ämnesdidaktik och metodik för lärande för att på så sätt knyta samman kursinnehåll med praktisk tillämpning. I självvärderingen ger lärosätet exempel på hur lärandemål, lärandeaktiviteter och examinationer säkerställer studenternas förmåga att tillämpa förskoledidaktik, ämnesdidaktik och metodik för lärande. Detta sker både utifrån högskoleförlagda kurser och verksamhetsförlagda kurser. Ett exempel är inom ämnet bild, där studenterna får tillfälle att skapa ett projekt som innehåller olika pedagogiska bildaktiviteter. Det övar användandet av olika tekniker. Studenterna får även möjlighet att utifrån teoretiska ramverk exempelvis planera didaktiska, språkutvecklande aktiviteter som redovisas skriftligt. Det övar förmågan att formulera både kunskapsinnehåll och utvecklingsområden. Detta utvecklas dessutom inom matematikämnet, där studenterna planerar och genomför ett undervisningstillfälle med barn som sedan ligger till grund för kritisk granskning av metodik och didaktiskt upplägg. Studenterna kan därmed öva förmågan att genom kritisk granskning finna nya strategier, metoder eller didaktiska upplägg. Treparsamtal används vid examination av den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU), och sker genom en samlad bedömning från uppgifter, VFU-handledaromdöme och vid VFU-besök av lärare.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje barns lärande och utveckling.

I självvärderingen visar lärosätet att man har utvecklat ett sätt arbeta med en variation av lärandeaktiviteter för att säkerställa studenternas förmåga att planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisningen och den pedagogiska verksamheten i syfte att på bästa sätt stimulera varje barns lärande och utveckling. Det framgår att flera olika kurser både i den pedagogiska praktiken och inom den högskoleförlagda utbildningen spelar en viktig roll för måluppfyllelsen. I kursen *Förskolläroroll i utveckling* problematiseras exempelvis undervisningsbegreppet, och därefter får studenterna planera för lärande i förskolan. På samtliga ämnesdidaktiskt inriktade kurser genomför studenterna didaktiska planeringar och undervisningsexempel. I kursen *Ledarskap i förskolan* lär sig studenterna att leda pedagogisk verksamhet i förskolan.

Vid intervjuerna beskrev lärosätet hur de didaktiska frågorna samt undervisningsbegreppet ligger till grund för detta mål, och att dessa ingår i olika examinationsfrågor. Till exempel vid examinationer utgår frågorna från de didaktiska frågorna vad, hur och varför. Under den verksamhetsförlagda utbildningen genomförs gruppexamination där studenterna får planera och genomföra olika aktiviteter med barn. I en hemtentamen problematiserar studenterna sedan undervisningsbegreppet.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling.*

Självvärderingen visar att utbildningens utformning, genomförande och examinationer ger studenterna förutsättningar för att uppnå målet. Målet behandlas och examineras inom det förskolepedagogiska området och inom den utbildningsvetenskapliga kärnan. Under utbildningen får

studenterna möjlighet att fördjupa sig i det demokratiska uppdraget och den värdegrund som förskolan vilar på. Studenterna får även beakta etiska aspekter av exempelvis dokumentation och av förskoleverksamheten i stort. Konventionen om mänskliga rättigheter och barnkonventionen görs till innehåll i kursen *Ledarskap i förskolan*. Studenternas förmåga att göra bedömningar tränas genom att de får inblick i utbildningssystemets framväxt och samhällsstrukturers påverkan på val och möjligheter i relation till hållbar utveckling, klass, kön och etnicitet. Social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet behandlas i flera kurser, exempelvis under kursen *Teknik och naturvetenskap i förskolan* om 7,5 högskolepoäng. Under den kursen får studenterna lära sig om hur olika didaktiska val får konsekvenser för barns lärande om hållbar utveckling. Det sociala hållbarhetsperspektivet behandlas bland annat i en kurs om mångfald och lärande i förskolan.

Bedömargruppen rekommenderar som ett utvecklingsområde för lärosätet att inkludera den verksamhetsförlagda utbildningen i måluppfyllelsen för detta mål.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Jämställdhet

Bedömning med motivering: *Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.*

Lärosätet hänvisar i självvärderingen till lärosätets jämställdhetsplan, som framhåller likvärdiga möjligheter. Planen handlar till exempel om studenternas möjlighet att förena studier med ansvar för hem och barn, och exemplifierar detta med schemaläggning av undervisning.

Det framkommer i underlagen att jämställdhetsperspektivet ingår i utbildningen genom kursmål, ämnesinnehåll, undervisningsformer och examination i ett flertal kurser. Bedömargruppen anser att lärosätet tydligt visar hur man arbetar utifrån en teoretisk och innehållsmässig praktisk dimension när det gäller jämställdhet i förskolläraryrket. Kurserna tydliggör en vetenskaplig bas för att studenterna ska utveckla förståelse för strukturer och förutsättningar i förhållande till jämställdhet. Studenterna får också kunskaper om konkret arbete med jämställdhet i förskolans undervisning. Exempelvis examineras under en verksamhetsförlagd kurs studenternas förmåga att skapa lärmiljöer utifrån ett mångfalds- och jämlikhetsperspektiv. Studenterna ska leda undervisningen på sin övningsförskola med utgångspunkt i barnens behov och förutsättningar. Studenterna möter också jämställdhetsperspektivet i en kurs som behandlar betydelsen av kön i lärandet inom matematik. I en annan kurs problematiseras rörelse och hälsa i förskolan utifrån bland annat ett genusperspektiv.

Ett gott exempel inom området jämställdhet är att lärosätet på ett medvetet sätt försöker öka intresset hos män att börja studera till förskollärare. Lärosätet försöker också göra utbildningen mer intressant för män.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Bedömning med motivering: *Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.*

Det framkommer i självvärderingen att lärosätet har ett välutvecklat system för att följa upp utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination. Bedömargruppen vill särskilt lyfta fram de externa granskningar av förskolläraryrket som görs vart sjätte år. De innebär en betydelsefull möjlighet att kvalitetssäkra utbildningen. Förutom dokumentstudier ägnas utvärderingen

också åt besök i undervisningen vid seminarier och föreläsningar samt åt student- och lärarintervjuer.

Bedömargruppen vill vidare poängtera att lärosätet har ett väl utbyggt system för program- och kursvärderingar. Återkoppling sker till olika parter. Till exempelvis får studenterna i början av varje kurs möjlighet att ta del av tidigare kursvärderingar och eventuella genomförda åtgärder. Ett annat gott exempel är att lärosätet utifrån tidigare erfarenheter med låg svarsfrekvens på kursvärderingarna numera har schemalagt dessa för att öka svarsfrekvensen. Utifrån uppföljningens resultat genomför lärosätet förbättringsåtgärder vid behov.

Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

Lärosätet främjar studenternas lärande och ansvarstagande för utbildningen på ett gediget sätt, och arbetar för att ta hänsyn till studenternas förutsättningar. Vid lärosätet finns olika stödfunktioner, dels på lärosätetsnivå, dels på institutionsnivå. Till exempel finns stöd i det akademiska skrivandet och en funktion med studentcoacher i form av amanuensanställda studenter. Studentcoacherna stöder studenterna under den första terminen och anordnar exempelvis seminarier om studieteknik. Institutionen för pedagogik, didaktik och utbildningsstudier (EDU) tillhandahåller även ett studenttorg som ger stöd till förskollärostudenter. Kvarvaron i utbildningen under det andra läsåret är något lägre än riksgenomsnittet, men bedömargruppen bedömer att lärosätets olika insatser för att undvika avhopp är tillfredsställande.

Sammanvägd bedömning av bedömningsområdet utformning, genomförande och resultat
Bedömning med motivering: Tillfredsställande

Inom kunskapsformen Kunskap och förmåga bedöms utbildningens utformning och genomförande möjliggöra och säkerställa att studenterna vid examen visar den kunskap och förståelse inom det förskolepedagogiska området, inom ämneskunskaper samt inom aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete som krävs för yrket. Lärosätet klargör tydligt examensmål, lärandeaktiviteter och examination när det gäller kunskaper om förskolepedagogiskt område och ämneskunskaper. Därtill möjliggör och säkerställer utbildningen studenternas kännedom om vetenskapsteori samt om kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder. Utbildningen möjliggör och säkerställer vidare att studenterna visar kännedom om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och om dess betydelse för yrkesutövningen. Studenterna får möjlighet att använda olika metoder för att granska, bedöma och utvärdera bland annat förskoleverksamheter. De tränas även i att använda, analysera och värdera statistik om förskolan.

Det framgår dock av bedömningen av de självständiga arbetena att de flesta arbeten har brister som gäller vetenskapsteori och forskningsmetoder. Bedömargruppen ser detta som ett resultat av en tidigare studiegång, och bedömer att den revidering av studiegången som lärosätet har gjort säkerställer måluppfyllelsen. I och med revideringen har vetenskapsteori och forskningsmetoder nu en mer framträdande roll. Som utvecklingsområden vill bedömargruppen rekommendera att lärosätet möjliggör och säkerställer den fördjupning i förskolans ämnesdidaktik som krävs för yrkesutövningen. Bedömargruppen vill också rekommendera att lärosätet utbildar handledare och examinatoreer inom självständigt arbete som en ytterligare åtgärd i lärosätets förändrings- och förbättringsåtgärder med de självständiga arbetena.

När det gäller kunskapsformen Färdighet och förmåga säkerställer utbildningens utformning och genomförande att studenterna vid examen visar förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata,

systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt över relevanta forskningsresultat, för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och till kunskapsutvecklingen inom yrkesområdet. Även för denna kunskapsform framkommer dock brister i de självständiga arbetena, och då när det gäller att diskutera och reflektera över studiens resultat, både teoretiskt och i relation till tidigare forskning. Arbetena visar bland annat att det förekommer ickevetenskapliga syften. Dessutom framkommer brister i studenternas förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera, granska och reflektera över egna och andras erfarenheter samt över relevanta forskningsresultat. Som tidigare nämnts ser bedömargruppen detta som ett resultat av en tidigare studiegång och bedömer att den reviderade studiegången säkerställer måluppfyllelse i de självständiga arbetena.

Utbildningen möjliggör och säkerställer vidare att studenterna kan tillämpa den förskoledidaktik, ämnesdidaktik och metodik som krävs för undervisning och lärande. Bedömargruppen ser det som en styrka att lärosätet systematiskt kopplar samman förskoledidaktik, ämnesdidaktik och metodik för lärande för att knyta samman kursinnehåll med praktisk tillämpning. Ett utvecklingsområde är att möjliggöra och säkerställa att handledarna i den verksamhetsförlagda utbildningen genomgår handledarutbildning.

Lärosätet har utvecklat ett sätt att arbeta med en variation av lärandeaktiviteter och examinationer för att säkerställa studenternas förmåga att planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisningen och den pedagogiska verksamheten i syfte att på bästa sätt stimulera varje barns lärande och utveckling.

Inom kunskapsformen Värderingsförmåga och förhållningssätt bedömer bedömargruppen att utbildningen väl behandlar målet om vetenskapliga, samhällliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, barns rättigheter enligt barnkonventionen och en hållbar utveckling. Dock vill bedömargruppen som ett utvecklingsområde lyfta fram att den verksamhetsförlagda utbildningen bör inkluderas i målet.

Ett jämställdhetsperspektiv återspeglas i kursmål, ämnesinnehåll och undervisningsformer. Jämställdhet examineras också i ett flertal kurser. Kurserna tydliggör en vetenskaplig bas för att studenterna ska kunna utveckla förståelse för strukturer och förutsättningar i relation till jämställdhet. Studenterna får också kunskaper om konkret arbete med jämställdhet i förskolans undervisning.

Utbildningens innehåll följs upp systematiskt i syfte att säkra måluppfyllelsen. Uppföljningens resultat omsätts sedan i åtgärder för kvalitetsutveckling, och återkoppling sker till relevanta intressenter. Lärosätet har ett väl utbyggt system för program- och kursvärderingar. Bedömargruppen ser en styrka i att lärosätet genomför externa granskningar av förskolläraryrket vart sjätte år, något som bland annat har lett till att lärosätet har uppmärksammat kvalitetsproblem med de självständiga arbetena. Problemen har åtgärdats till följd av utvärderingen för att förbättra säkerställandet av examensmålen.

Lärosätet verkar för att studenterna genomför utbildningen inom den planerade studietiden, och det finns olika stödfunktioner på såväl lärosätetsnivå som institutionsnivå. Ett gott exempel som bedömargruppen vill lyfta fram är att studenter anställs som amanuenser för att stödja studenterna under den första terminen. De anordnar exempelvis seminarier om studieteknik. Som ett utvecklingsområde vill bedömargruppen lyfta fram att lärosätet bör följa upp den programrevidering

som genomfördes 2018 för att stärka måluppfyllelsen inom vetenskapsteori och forskningsmetoder.

Bedömargruppen har i sin slutgiltiga bedömning lagt vikt vid att de självständiga arbetena genomfördes före den reviderade studiegången, och vid att det framkommer förändrings- och förbättringsåtgärder i självvärderingen och vid intervjuerna. Åtgärderna innebär att utbildningen från och med höstterminen 2018 genomförs med dels en strimma i olika kurser, dels med den specifika kursen *Vetenskapsteori och metod* om 7,5 högskolepoäng. I den nytillkomna kursen kommer det innehåll som ingår i ett självständigt arbete att behandlas sammanhängande, vilket bör utveckla studenternas kunskaper inom detta område.

Bedömningsområde: Studentperspektiv**Studentperspektiv**

Bedömning med motivering: *Studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.*

Lärosätet visar i självvärderingen att studenterna har möjlighet till reellt inflytande. Lärosätet har också ett nära samarbete och en nära dialog med studenterna. Studenterna har möjlighet att påverka och medverka till utbildningens utveckling och förbättring, och de har möjlighet att vara representerade och ingå i beredande och beslutande organ. Lärosätet säkerställer därmed studenternas medverkan och inflytande.

Bedömargruppen vill poängtera att ett gott exempel är att lärarstudenterna har haft ett betydande inflytande på programvärderingarnas utformning. Ytterligare en styrka är att studenter har anställts som amanuenser för att ge andra studenter stöd under den första terminen på forskolläroarbetsutbildningen. Uppsala studentkårs lärarstudentsektion Lära lyfter aktuella studerandefrågor och anordnar lärarcafé i tillsammans med Forum för samverkan vid fakulteten för utbildningsvetenskaper. Det ger studenterna möjlighet att möta yrkesverksamma lärare, att knyta forskning till utbildningen och att etablera nya kontakter. Lärosätet uttrycker i självvärderingen en förhoppning om ett ökat engagemang från studenterna, men beskriver ingen konkret plan för hur detta kan realiseras.

Sammanfattande bedömning av bedömningsområdet studentperspektiv

Bedömning med motivering: *Tillfredsställande*

Studenterna har ett reellt inflytande och lärosätet har ett nära samarbete och en nära dialog med studenterna. Bedömargruppen vill särskilt lyfta det goda exemplet att lärarstudenterna har haft stort inflytande på programvärderingarnas utformning, samt att studenter har anställts som amanuenser. När det gäller studenternas svaga engagemang ser bedömargruppen dock ett utvecklingsområde, där lärosätet bör ta fram en kreativ handlingsplan för att åtgärda detta.

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan**Arbetsliv och samverkan**

Bedömning med motivering: *Utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.*

Lärosätet beskriver en variation av aktiviteter och samverkan med olika intressenter. Det visar att arbetslivet är centralt i utbildningen, exempelvis genom Forum för samverkan och Region Gotland. Ett annat exempel är att adjungerade adjunkter deltar i utbildningen och på så sätt knyter yrkesprofessionen till utbildningen, samtidigt som det också stärker samverkan mellan lärosätet och

yrkesverksamheten. Partnerförskolesamarbetet bygger ytterligare en bro mellan utbildning och arbetsliv. Därtill anordnar lärosätet dialogmöten som stärker sambandet mellan utbildning och yrkesverksamhet. Ett beaktansvärt exempel som är i planeringsstadiet är så kallade ULF-tjänster (Utveckling, Lärande, Forskning), det vill säga forskartjänster som delas mellan förskolor och lärosätet. Sådana tjänster har stor potential att stärka samarbetet mellan lärarutbildningens forskning och kommunerna och förskolorna. Den pågående alumnverksamheten är också en viktig del i arbetet med att skapa nätverk och kontaktytor.

Sammanfattande bedömning av bedömningsområdet arbetsliv och samverkan**Bedömning med motivering: Tillfredsställande**

Vid utbildningen finns en variation av aktiviteter och samverkan med olika intressenter. Det visar att arbetslivet är centralt i utbildningen, exempelvis genom Forum för samverkan och Region Gotland. Yrkesprofessionen knyts också till utbildningen genom de adjungerade adjunkter som deltar i utbildningen. Bedömggruppen vill särskilt lyfta det goda exemplet med så kallade ULF-tjänster (Utveckling, Lärande, Forskning). När det gäller arbetslivsrepresentanters påverkan på innehållet i förskollärarytbildningen framför lärosätet detta som ett utvecklingsområde. Bedömggruppen ser detta som värt att beakta och vill uppmuntra lärosätet att vidareutveckla samarbetet med exempelvis branschråd.

Samlat omdöme: Hög kvalitet**Bedömning med motivering: Sammantaget visar underlagen att utbildningen håller hög kvalitet.**

Bedömningsområdet Förutsättningar bedöms som tillfredsställande. När det gäller personal vill bedömggruppen som ett gott exempel särskilt lyfta fram att lärosätet kortsiktigt har satsat på adjungerade adjunkter som en metod för att kompensera bristen på disputerade lektorer. Bedömggruppen rekommenderar särskilt att lärosätet fortsätter med rekryteringen för att säkerställa andelen vetenskapligt meriterade lärarutbildare med förskolläraryrkets bakgrund. Bedömggruppen rekommenderar också att lärosätet fortsätter med arbetet för högre deltagande i undervisningen. Lärosätet bör även utveckla forskningsmiljöer för förskoleområdet inom de ämnesdidaktiska kurserna estetik, matematik, naturvetenskap och teknik, som i dag inte har några didaktiska forskningsmiljöer knutna till sig. Utvecklingsområden som behöver förstärkas med forskning vid lärosätet är rörelse, hälsa och teknik.

Bedömningsområdet Utformning, genomförande och resultat bedöms som tillfredsställande. Sammantaget bedöms utbildningen möjliggöra och säkerställa att studenterna vid examen visar den kunskap och förståelse inom det förskolepedagogiska området, inom ämneskunskaperna och inom aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete som krävs för yrket. Därtill möjliggör och säkerställer utbildningen studenternas kännedom om vetenskapsteori samt om kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder. Utbildningen möjliggör och säkerställer vidare att studenterna vid examen visar kännedom om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och om dess betydelse för yrkesutövningen.

Bedömggruppen bedömer att lärosätet har avhjälpt de brister i måluppfyllelse som framkommer i de självständiga arbetena. Detta har man gjort genom att revidera utbildningens studiegång. Den viktigaste förändrings- och förbättringsåtgärden i detta är att utbildningen har förstärkt inslaget av vetenskapsteori och forskningsmetoder. Det innehåll som ingår i ett självständigt arbete behandlas nu sammanhängande, vilket bör utveckla studenternas förmågor inom detta område. Bedömggruppen vill som ett gott exempel lyfta fram lärosätets systematiska arbete med att sammankoppla

förskoledidaktik, ämnesdidaktik och metodik. Dessutom har lärosätet utvecklat ett variationsrikt arbetssätt med lärandeaktiviteter för att säkerställa studenternas förmåga att på bästa sätt stimulera varje barns lärande och utveckling.

Som ett utvecklingsområde vill bedömargruppen rekommendera att lärosätet möjliggör och säkerställer den fördjupning i förskolans ämnesdidaktik som krävs för yrkesutövningen. Ett annat utvecklingsområde är att utbilda handledare och examinatorer inom självständigt arbete som ett led i lärosätets förändrings- och förbättringsåtgärder med de självständiga arbetena. Vidare vill bedömargruppen rekommendera att lärosätet följer upp den programrevidering som genomfördes 2018 för att stärka måluppfyllelsen inom vetenskapsteori och forskningsmetoder. Ytterligare utvecklingsområden är att inkludera den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) i det examensmål som behandlar vetenskapliga, samhällliga och etiska aspekter, mänskliga rättigheter och hållbar utveckling, samt att möjliggöra och säkerställa att VFU-handledare genomgår handledarutbildning.

En styrka är att lärosätet genomför externa granskningar av förskolläraryrket vart sjätte år. Dessutom vill bedömargruppen belysa betydelsen av lärosätets systematiska uppföljningsarbete, som uppmärksammade problemen med de självständiga arbetena och som sedan åtgärdade säkerställandet av de examensmål som examineras i arbetena.

Bedömningsområdet Studentperspektiv bedöms som tillfredsställande. Formell studentrepresentation finns och studenterna har möjligheter att aktivt påverka och medverka till utbildningens utveckling och förbättring. Ett utvecklingsområde som bedömargruppen ser är att genomföra åtgärder för att öka studenternas engagemang och svarsfrekvens i fråga om utvärderingar.

Bedömningsområdet Arbetsliv och samverkan bedöms som tillfredsställande. Utbildningen har en variation av aktiviteter och samverkar med olika intressenter. Ett utvecklingsområde är att systematiskt möjliggöra och säkerställa arbetslivsrepresentanternas deltagande i förskolläraryrket.

Örebro universitet

Lärosäte Örebro universitet	Huvudområde/examen Förskolläraexamen	ID-nr A-2017-12-4293
---------------------------------------	--	--------------------------------

Bedömningsområde: Förutsättningar

Personal

Bedömning med motivering: *Antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.*

Det framgår av självvärderingen, lärartabellen och intervjuerna att det finns en hög andel disputerade lärare vid lärosätet, vilket säkerställer god vetenskaplig kompetens inom utbildningen. I intervjuerna framkom att lärosätet medvetet anpassar kompetensen till det som uttrycks i utbildningens examensmål. Det framgår vidare av självvärderingen att lärosätets utmaning är professionskompetens med inriktning mot förskoleområdet, och att det behövs ytterligare satsningar för att säkerställa det framtida behovet av kompetens.

Lärartabellen visar att det i lärargruppen finns ett mindre antal lektorer och adjunkter med förskolläraexamen. Det är också lektorerna och adjunkterna som har mest undervisningstid i utbildningen och är lärargruppens kärna. De är verksamma inom de tre områdena förskolepedagogiskt område, utbildningsvetenskaplig kärna och verksamhetsförlagd utbildning. Två av lärarna inom förskollärarkollegiet har utsetts till excellenta lärare, vilket är en styrka. Vid intervjuerna betonade lärosätet att man har satsat på adjungerade adjunkter som kan bidra med professionsanknytningen, och dessa samarbetar med lektorerna som ansvarar för den teoretiska förankringen i utbildningen. Det stöder delvis lärosätets målsättning om professionsinriktning och samverkan med arbetslivet.

Lärartabellen tydliggör också att lärarna har tillfredsställande tid för kompetensutveckling. Lärarnas kompetensutvecklingsbehov redogörs för i kompetensutvecklingsplaner som följs upp vid medarbetarsamtal, och det pågår satsningar för att öka lärarnas kompetens. Lärosätet visar en bra metod för att säkerställa utbildningens vetenskapliga kompetens, nämligen att lärarna utöver särskild kompetensutvecklingstid (20 procent) också har viss tid avsatt för administration i tjänsten. Dessutom finns möjligheten att söka interna medel för forskning och deltagande i konferenser, vilket bedömggruppen ser som föredömligt. Alla lärare i den verksamhetsförlagda utbildningen har handledarutbildning, vilket stärker kvaliteten på handledningen av studenter.

I självvärderingen och vid intervjuerna redovisar lärosätet en tydlig kompetensförsörjningsplan som syftar till att stärka såväl den vetenskapliga som den professionsrelaterade kompetensen på både kort och lång sikt. Lärosätet arbetar strategiskt, dels genom en satsning på att anställa adjungerade adjunkter, dels genom nyrekrytering av doktorander och lektorer med professionsrelaterad anknytning. Detta gör lärosätet för att tillgodose det ökade behovet av lärare på grund av fler antagna studenter. Lärarnas högskolepedagogiska kompetens säkerställs vid anställningen, vilket är ett krav vid lärosätet.

Bedömggruppen anser att självvärderingen, lärartabellen och intervjuerna ger en strukturerad och tydlig bild av utbildningens förutsättningar när det gäller personalen.

Bedömningsområde: Förutsättningar**Utbildningsmiljö**

Bedömning med motivering: *Det finns en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.*

Lärosätet redovisar i självvärderingen och i intervjuerna att det finns en bred, forskningsinriktad utbildningsmiljö inom ett flertal områden som är relevanta för förskollärarytbildningen. Inom det förskolepedagogiska området arbetar exempelvis två professorer med inriktning mot förskola som har bedrivit och bedriver forskning i förskolan. Under intervjuerna framkom att professorerna vid lärosätet tar ett stort ansvar för förskollärarytbildningen, vilket bedömggruppen ser som en styrka.

Det finns en stark anknytning mellan utbildning och forskning. Studenterna involveras i forskningen genom att de på olika sätt tar del av en forskande kontext, exempelvis genom lärare som både undervisar och forskar. Det ger utrymme för att aktuell forskning - både egen och andras - presenteras vid föreläsningar, seminarier och workshops. Det ger också studenterna möjlighet att ta del av olika forskningsperspektiv, vilket gynnar förståelsen för ett vetenskapligt förhållningssätt. Genom att verksamma förskollärare föreläser och leder workshops skapar utbildningen ett samband mellan profession och utbildning så att teori och praktik vävs samman. Ett gott exempel är att det pågår ett fakultetsfinansierat projekt vid lärosätet om professionsfrågor. Målet är att utveckla kursinlag som gynnar studenternas möjligheter till forskningsbaserat lärande.

Lärosätet har själva identifierat tre relevanta utvecklingsområden. Forskningspublikationer behöver i högre grad användas som kurslitteratur, och forskningsanknytningen behöver stärkas ytterligare. Detta ska ske genom att lärosätet utvecklar akademiska miljöer där praktisk forskning, utbildning och samverkan växelverkar. Vidare ska lärosätet ge förskollärarytbildningens möjlighet till masterutbildning med inriktning mot förskoledidaktik. Bedömggruppen ser det som positivt att lärosätet har uppmärksammat detta och instämmer i att dessa utvecklingsområden är relevanta.

Sammanvägd bedömning av bedömningsområdet förutsättningar

Bedömning med motivering: *Tillfredsställande*

Lärosätet har identifierat en framkomlig väg för att säkerställa att lärarnas sammantagna kompetens står i proportion till utbildningens innehåll och genomförande både på kort och på lång sikt. Denna väg går via kompetensförsörjningsplaner och nyrekryteringar av doktorander och lektorer med professionsrelaterad kompetens. Dessutom har både adjunkter och lektorer 20 procent kompetensutvecklingstid. Det framkommer dock i självvärderingen och bekräftades vid intervjuerna att det finns behov av att på kort sikt rekrytera fler lektorer för att tillföra resurser till undervisningen, även om nyrekryteringar har skett. Vid lärosätet finns också en aktiv forskningsmiljö som kommer förskollärarytbildningen till godo. Totalt visar detta att lärosätet har adekvat vetenskaplig och pedagogisk kompetens.

Bedömggruppen rekommenderar att lärosätet arbetar vidare med att fullfölja ambitionerna för att öka professionskompetensen i nuvarande och framtida lärarutbildargrupp.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat**Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen kunskap och förståelse**

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar sådana kunskaper inom det förskolepedagogiska området och sådana ämneskunskaper, inbegripet kännedom om*

aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, som krävs för yrkesutövningen.

Lärosätet visar i självvärderingen att det finns en genomtänkt struktur för hur examensmålet ska uppfyllas. Målet bedöms och hanteras i 23 av 26 delkurser i utbildningen, och bedömargruppen tolkar detta som att utbildningen lägger stor vikt vid detta mål. Det framkommer också på motsvarande sätt i bedömningen av de självständiga arbetena, där alla självständiga arbeten uppvisar hög kvalitet i den sammanvägda bedömningen. En styrka är att studenterna såväl genom litteraturen (avhandlingar och vetenskapliga artiklar) som i möten med aktiva forskare under hela utbildningen får goda möjligheter att diskutera aktuella forsknings- och utvecklingsarbeten i förhållande till ämneskunskaperna.

I självvärderingen exemplifierar lärosätet kunskapsformen och examensmålet tydligt genom mål, lärandeaktiviteter, examinationer och bedömning. Utbildningen är progressionsinriktad och ger studenterna möjlighet att tillägna sig både grundläggande och avancerade kunskaper. Det praktiska vävs samman med det teoretiska i exempelvis naturvetenskap, vilket ger träning i att använda olika metoder. Detta förstärks genom inslag av estetiska läroprocesser som ökar förståelsen för och möjligheten att tillämpa olika metoder. Genom en progression i den utbildningsvetenskapliga kärnan får studenterna ta del av de kunskaps- och samhällsuppdrag som yrkesprofessionen inbegriper. Målet säkerställs genom en variation av examinerande moment som salstentamen, hemtentamen och diskussionsseminarium som behandlar litteraturen.

En styrka som bedömargruppen vill lyfta är att lärosätet ger studenterna goda möjligheter att diskutera forsknings- och utvecklingsarbeten i förhållande till ämneskunskaperna. Samtliga självständiga arbeten som granskats i utvärderingen bedömdes också ha hög kvalitet i fråga om målet. En svaghet är dock att lärosätet framför att utbildningen utmärks av en integrering av naturvetenskap och teknik med estetiska ämnen, trots att detta startar först i termin tre och därefter genomförs i termin fyra. Integreringen synliggörs alltså inte förrän senare i utbildningen. Bedömargruppen ställer sig frågande till om integreringen kan sägas vara utmärkande för förskolläroarbetsutbildningen om den bara pågår under ett år av en 3,5-årig utbildning. Vid intervjuerna framkom dessutom att det kan vara en utmaning för studenterna att byta institution och studiekultur, men det innebär även en ny erfarenhet.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar kännedom om vetenskapsteori och kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, samt om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen.

Lärosätet styrker måluppfyllelsen genom att självvärderingen visar en samstämmighet dels mellan kursmål och examensmål, dels inom hela kedjan från kursmål till betygskriterier. Till exempel redogör lärosätet för examinationen i kursen *Vetenskapsteori och forskningsmetod*. Examinationen är en individuell skriftlig uppgift som behandlar tre huvuddelar: vetenskapsteori, forskningsmetod och relationen mellan vetenskaplig kunskap och praxiskunskap. Det framgår av självvärderingen och intervjuerna att det finns en progression i form av breddning och fördjupning. I självvärderingen och vid intervjuerna framkommer också att studenterna tränas i ett vetenskapligt förhållningssätt, vilket ger kunskap om dess relevans för yrkesutövningen. Relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och hur dessa har betydelse för pedagogisk verksamhet i förskolan problematiseras under utbildningen.

En styrka som bedömargruppen särskilt vill lyfta fram som ett gott exempel är att studenterna genom ett praktiskt moment får kännedom om betydelsen av beprövad erfarenhet. Detta sker genom "stimulated recall"-metoden där handledarna för den verksamhetsförlagda utbildningen ger studenterna respons. Det framgår att utbildningen strävar efter att ge studenterna bästa möjliga verktyg för att kunna läsa, förstå, kritiskt granska och använda vetenskap förhållande till förskoleverksamheten. De självständiga arbetena bedöms ha hög kvalitet i den sammanvägda bedömningen, vilket visar att studenterna har en tillfredsställande kännedom om målet.

Bedömargruppens uppfattning är att målet behandlas och examineras på ett tillfredsställande sätt.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen färdighet och förmåga

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom yrkesområdet.*

I självvärderingen visar lärosätet att utbildningen ger studenterna möjlighet att uppnå detta mål och visa färdighet och förmåga att bland annat reflektera över den egna professionsutvecklingen. Studenterna får också möjlighet att träna på att observera, dokumentera och analysera situationer på förskolan, vilket ger färdighet i att identifiera utvecklingsområden i relation till den egna professionsutvecklingen, barns utveckling och verksamheten. Ett utmärkt exempel som lärosätet ger är att studenterna tillvaratar observationsmaterial i flera kurser, och att det används på ett mer avancerat sätt. Det visar på tydlig progression. Studenterna använder en portfolio för att följa den egna professionsutvecklingen. Genom att skriva en utvärderingsrapport av vetenskaplig karaktär tränar studenterna på att formulera sig och på ett professionellt språk. I samband med den tredje och den fjärde verksamhetsförlagda kursen använder studenterna både portfolion och en blogg för att reflektera över egen och andras undervisning. Det ger träning i att systematiskt följa och kommunicera sin egen professionsutveckling, men även i att ta tillvara andras erfarenheter.

Sammanfattningsvis bedömer bedömargruppen att studenterna får möjlighet att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera, granska och reflektera över egna och andras erfarenheter samt över forskningsresultat, för att därigenom bidra till yrkesverksamheten. Detta framkommer tydligt i såväl självvärderingen som intervjuerna och i bedömningen av de självständiga arbetena, där alla arbeten utom ett bedöms ha hög kvalitet.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att tillämpa sådan förskoledidaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det förskolepedagogiska området och inom de ämnesområden som utbildningen avser samt för yrkesutövningen i övrigt.

Utbildningen ger studenterna möjlighet att tillämpa den förskoledidaktik och ämnesdidaktik samt metodik som krävs för undervisning och lärande i förskolan. Detta genomförs genom att lärosätet erbjuder studenterna teoretiska och praktiska kunskaper och färdigheter som sedan övas konkret under de verksamhetsförlagda perioderna. Under dessa perioder planerar, genomför och utvärderar studenterna aktiviteter med en barngrupp. De verksamhetsförlagda kurserna och de omgivande

ämneskurserna är anslutna till varandra, och studenterna genomför allmän- eller ämnesdidaktiska uppgifter i barngruppen. Studenterna får därmed möjlighet att skapa ett samband mellan teori och praktik, bland annat i fråga om lek, estetiska uttrycksformer, naturvetenskap, teknik, språk och kommunikation. Det ger studenterna verktyg för att finna en variation av metoder och strategier. Det ger också studenterna verktyg för att tillämpa tvärvetenskapligt temainriktat arbete, vilket bedömargruppen menar är en styrka. Ett gott exempel på detta i självvärderingen och intervjuerna är hur utbildningen integrerar bilddidaktik och naturvetenskapsdidaktik. Bedömargruppen menar sammantaget att utbildningens yrkesrelevans framkommer på ett tillfredsställande sätt i självvärderingen.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje barns lärande och utveckling.

Av självvärderingen framgår att utbildningen ger studenterna möjlighet att självständigt uppnå målet. Detta säkerställs genom ett varierat kursinnehåll, tydliga lärandemål, innehållsrika lärandeaktiviteter, konkreta examinationsuppgifter och en progression som låter studenterna bygga vidare på grundläggande kunskaper.

Det framgår vidare att studenterna har möjlighet att väva samman teoretisk och praktisk kunskap, bland annat genom den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU). Under VFU genomför studenterna sina tidigare planerade ämnesdidaktiska aktiviteter, som sedan utvärderas i samarbete med VFU-lärarna. Det aktuella målet återspeglas också exempelvis i att studenterna tränas i att planera skrift- och språkutvecklande arbete i förskolan och förskoleklass. Detta gör studenterna med teoretisk förankring i litteraturen. Studenterna ska även ge uttryck för hur arbetet ska utföras samt beakta aspekter som genus, etnicitet och barns olika språkliga förutsättningar. Det ger även färdighet i att ta tillvara omgivande aspekter som kan ha inverkan på variationen i barns språkutveckling. Inom detta mål får studenterna också möjlighet att utvärdera verksamheten för att kunna identifiera utvecklingsområden, vilket bedömargruppen ser som ett tecken på ett aktivt och deltagande förhållningssätt.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällsrelaterade och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling.*

I självvärderingen beskriver lärosätet hur utbildningens utformning, genomförande och examinationer ger studenterna goda förutsättningar för att uppnå målet. Bedömargruppen anser att kopplingen mellan lärandemål, aktiviteter och examination är god. Målet behandlas och examineras i utbildningens alla delar, såväl inom det förskolepedagogiska området som i den utbildningsvetenskapliga kärnan och i den verksamhetsförlagda utbildningen. Progressionen för målet bedöms vara tillfredsställande.

Bedömargruppen anser att lärosätet visar flera goda exempel på hur förskollärarytbildningen är

utformad för att ge studenterna möjlighet att ta sig an professionen med god förmåga när det gäller mänskliga rättigheter, jämställdhetsarbete och att förhålla sig till mångkulturalitet för att kunna ta tillvara barns erfarenheter. Detsamma gäller etiska aspekter vid exempelvis dokumentation och bedömningsarbete. Studenterna får också möjlighet att ta tillvara och förmedla förskolans och samhällets värdegrund och demokratiska förankring, att lyfta diskrimineringsfrågor samt att skapa förutsättningar utifrån människors lika värde och barns likvärdiga rätt till utveckling och lärande. Dessutom får de möjlighet att planera och genomföra undervisningstillfällen utifrån ett genusperspektiv. I kursmål beskrivs exempelvis hur studenterna ges möjlighet att problematisera frågor om barns rättigheter utifrån barn-, förskolläraryrkes- och föräldraperspektiv, samt förhålla sig till förskolans värdegrundsuppdrag med fokus på barns rättigheter i utbildning, barns inflytande och hållbar utveckling. Studenterna får kunskap om hållbar utveckling utifrån sociala, ekonomiska och miljömässiga aspekter, och kunskapen befasts genom att studenterna möter aktiva forskare. Vid lärosätet finns forskning om barns perspektiv, barns mänskliga rättigheter samt hållbar utveckling, vilket indikerar att utbildningen på ett tillfredsställande sätt möjliggör att studenterna kan visa förmåga i det pedagogiska arbetet samt göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga aspekter. Förskolläraryrkesutbildningen ger studenterna möjlighet att se förskolans mångfasetterade verksamhet, vilket ger en god förberedelse för professionskomplexa kunskaps- och samhällsuppdrag.

Sammantaget anser bedömargruppen att självvärderingen ger en tydlig och god bild av målpuppfyllelse. Underlaget visar också självreflektion från lärosätets sida över det samhällliga perspektiv som bearbetas i ett antal kurser.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat**Jämställdhet**

Bedömning med motivering: *Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.*

Det framgår av självvärderingen att jämställdhetsperspektivet beaktas både på lärosätet i stort och i förskolläraryrkesutbildningens kurser. Lärosätet har på olika sätt uppmärksammat könsfördelningen och förskolan som könad miljö såväl i praktiken som på universitetet. Utbildningen gör det möjligt för studenterna att tillgodogöra sig förberedande kunskap inom området jämställdhet eftersom detta berörs vid flera moment i olika kurser. Att studenterna får möjlighet att nå målet konkretiseras i självvärderingen. Studenterna får bland annat möjlighet att reflektera över jämställdhets- och genusrelaterade aspekter vid exempelvis planering av förskolemiljö, estetisk aktivitet eller vid analys av barnböcker. Studenterna får i relation till detta möjlighet att vidga sin förståelse av makt och normer. De tränas också i ett normkritiskt förhållningssätt, vilket ger möjlighet att arbeta normkritiskt och gränsöverskridande. Genom muntliga diskussioner, skriftliga uppgifter och gestaltningar får studenterna möjlighet att fördjupa betydelsefulla aspekter på varierande sätt. Lärosätet exemplifierar examinationen med kursen *Lek, utveckling, lärande* där studenterna ska göra en muntlig presentation med gestaltning samt planera estetiska aktiviteter som främjar barns lek och samspel utifrån ett jämställdhetsperspektiv. I kursen *Utomhusvistelse och hållbar utveckling* sker examinationen genom en skriftlig inlämningsuppgift.

Lärosätet har gjort insatser för att tydliggöra jämställdhetsperspektivet och beskriver även fortsatt utvecklingsarbete. Vid universitetet bedrivs genusforskning med inriktning på förskolans jämställdhetsarbete, barns rättigheter och naturvetenskap. Detta kommer studenterna till godo genom att aktiva forskare föreläser, är kursansvariga eller är handledare för de självständiga arbetena. Lärosätet ser det även som relevant att rekrytera fler manliga förskolläraryrkesstudenter och planerar för en

stödgrupp för manliga förskollärostudenterna vid lärosätet. Det framgår vidare av självvärderingen att könsfördelningen inom lärargruppen är relativt jämn med 62 procent kvinnor och 38 procent män.

Bedömaregruppen bedömer sammantaget att utbildningen säkerställer att ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande. Utbildningen säkerställer också att studenterna vid examen visar förmåga att beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Bedömning med motivering: *Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.*

Av självvärderingen framgår att lärosätet systematiskt verkar för att kvalitetssäkra och utveckla förskollärostudenterna. Detta avspeglas i organisationen, som består av olika nivåer som programråd, programmöten och lärarutbildningsnämnden. Lärarutbildningsnämnden har det övergripande ansvaret. Återkoppling sker till berörda parter. Lärosätet har även inrättat ett system för uppföljning och utvärdering som anger hur respektive utbildning ska följas upp och utvärderas på ett antal områden.

Programvärderingar genomförs och återkopplas till olika parter. Det framgår av självvärderingen att kursvärderingar genomförs efter varje kurs och att de är grundläggande för att vidta åtgärder. Resultaten från kursvärderingarna presenteras för studenterna i början av kurser, men även lärare och enhetschef får återkoppling. Den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) utvärderas också. Samtal mellan studenter och VFU-lärare syftar till att kvalitetssäkra och utveckla innehållet och genomförandet i VFU. Vartannat år följer lärosätet upp utbildningens innehåll, utformning och genomförande i syfte att säkerställa att utbildningen överensstämmer med examensmålen. Detta beskrivs i en programrapport som sedan återrapporterar till ansvarig nämnd, berörda ämnen, lärare, studenter och samarbetspartner.

Rutiner för uppföljning och utvärdering finns i ett samlat riktlinjedokument som visar hur uppföljning och utvärdering av utbildningen ska ske. Uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling. En styrka är att en professor i pedagogik med inriktning mot bedömning är vetenskaplig ledare och genomför programöverskridande workshops om bedömningskriterierna för VFU.

Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

Lärosätet presenterar stödfunktioner på såväl lärosätes- som institutionsnivå. I självvärderingen beskriver lärosätet stöd till studenter med dokumenterad funktionsnedsättning, vilket kan bestå av förlängd tentamenstid, mentor eller anteckningsstöd. Studenterna kan också få stöd i det akademiska skrivandet genom en skrivstödskurs som löper parallellt med en kurs inom den utbildningsvetenskapliga kärnan. Ett akademiskt skrivcentrum finns för att ge stöd i det akademiska skrivandet. Studenterna erbjuds också öppna föreläsningar om studieteknik och stresshantering. Därtill finns studenthälsosfunktionen Campushälsan. Programstudievägledare ger stöd vid bland annat studieavbrott och studieplanering. Institutionen följer upp genomströmningen vid behov.

Genomströmningen och kvarvaron under andra läsåret ligger i linje med riksgenomsnittet. Lärosätet

genomlyser inte avhopp systematiskt i nuläget, men vid intervjuerna framkom att avhopp framför allt sker tidigt i utbildningen.

De utvecklingsområden som lärosätet presenterar i självvärderingen är att öka svarsfrekvensen vid helkursvärderingar, att systematisera uppföljningen av avhopp och att utveckla alumnverksamhet. Bedömaregruppen ser det som värdefullt att lärosätet har observerat detta och rekommenderar att lärosätet utvecklar arbetet inom dessa områden.

Lärosätet redovisar sammanfattningsvis ett genomtänkt och gediget systematiskt kvalitetssäkringsarbete.

Sammanvägd bedömning av bedömningsområdet utformning, genomförande och resultat
Bedömning med motivering: Tillfredsställande

I utbildningen finns en genomtänkt struktur för att uppfylla examensmålen i kunskapsformerna Kunskap och förståelse, Färdighet och förmåga samt Värderingsförmåga och förhållningssätt på ett föredömligt sätt. Kursmål, lärandeaktiviteter, examinationsuppgifter och betygskriterier bildar en enhet, vilket tydliggör lärosätets arbetssätt.

Måluppfyllelsen för examensmålen inom kunskapsformen Kunskap och förståelse bedöms vara god. Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och resultat att studenterna vid examen visar nödvändiga kunskaper inom det förskolepedagogiska området, ämneskunskaper samt kunskaper i förskoledidaktik, metodik och ämnesdidaktik. Studenterna examineras såväl individuellt som i grupp. Utbildningen säkerställer även att studenterna har kännedom om forskningsmetoder vid examen, och att de via lärandemål, lärandeaktiviteter och examination får tillräcklig möjlighet att bli förtrogna med relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Lärosätet ger studenterna goda möjligheter att diskutera forsknings- och utvecklingsarbeten i förhållande till ämneskunskaperna. Som ett gott exempel vill bedömaregruppen lyfta fram ett praktiskt moment där studenterna får kännedom om betydelsen av beprövad erfarenhet genom "stimulated recall"-metoden, där handledarna för den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) ger studenterna respons.

Även när det gäller kunskapsformen Färdighet och förmåga bedöms utbildningen säkerställa att studenterna når examensmålen. Studenterna får möjlighet att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera, granska och reflektera över egna och andras erfarenheter samt över forskningsresultat för att därigenom bidra till yrkesverksamheten. Ett gott exempel är att studenterna tar tillvara observationsmaterial i flera kurser och att det används på ett mer avancerat sätt, vilket visar på idén om progression. Vidare har studenterna möjlighet att relatera teoretisk kunskap till praktisk kunskap, bland annat genom VFU. Inom VFU genomför studenterna sina tidigare planerade ämnesdidaktiska aktiviteter och utvärderar dem sedan i samarbete med VFU-lärare. VFU-kurserna och de omgivande ämneskurserna är anslutna till varandra och studenterna genomför allmän- eller ämnesdidaktiska uppgifter i barngruppen. Studenterna får därmed möjlighet att skapa ett samband mellan teori och praktik.

Utbildningens utformning och genomförande säkerställer också att studenterna vid examen har nått målet inom kunskapsformen Värderingsförmåga och förhållningssätt. Det sker genom att examensmålet behandlas och examineras i såväl det förskolepedagogiska området som i den utbildningsvetenskapliga kärnan och inom VFU. Utbildningen är utformad för att ge studenterna möjlighet att ta sig an yrket med god förmåga inom målets olika delar.

Jämställdhetsperspektivet beaktas i ett flertal kurser, vilket innebär att utbildningen möjliggör och säkerställer att studenterna visar förmåga att beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten. En styrka är att lärosätets genusforskning med inriktning på förskolans jämställdhetsarbete, barns rättigheter och naturvetenskap kommer studenterna till godo. Det sker genom att aktiva forskare föreläser, är kursansvariga eller är handledare för de självständiga arbetena.

Uppföljningen av utbildningens utformning och genomförande bedöms fungera väl. Det finns ett väl utvecklat system för systematiskt kvalitetsarbete och utvärderingarna återkopplas till olika parter. Vartannat år följer lärosätet upp utbildningens innehåll, utformning och genomförande i syfte att säkerställa att utbildningen överensstämmer med examensmålen. Lärosätet verkar för att studenterna genomför utbildningen inom den planerade studietiden, och olika stödfunktioner finns på såväl lärosätets- som institutionsnivå. Utvecklingsområden för lärosätet är att öka svarsfrekvensen vid helkursvärderingarna, att systematisera uppföljningen av avhopp och att utveckla alumnverksamhet.

Bedömningsområde: Studentperspektiv**Studentperspektiv**

Bedömning med motivering: *Studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.*

Studenterna vid lärosätet har möjlighet till inflytande och kan vara aktiva på olika sätt och på olika nivåer. Av självvärderingen framgår att utbildningen organiseras och genomförs utifrån utgångspunkten att studenterna både tar ansvar för sitt lärande och tar aktiv del i att utveckla utbildningen. Detta säkerställs genom att lärosätet synliggör studenternas medverkan och inflytande i formella strukturer där studenterna kan utse representanter. Exempelvis ingår studenter från studentkåren i lärarutbildningsnämnden, och i programråden deltar studentrepresentanter från olika terminer. Studentperspektivet framkommer även genom kurs- och programvärderingar. Flertalet kurser bygger på studentaktivitet och studenterna får möjlighet att påverka kurslitteraturen, undervisningens innehåll och utbildningen utformning med olika arbetsformer, lärandeaktiviteter och innehåll.

Goda exempel som bedömargruppen vill lyfta fram är att studenterna vid mitterminsvärderingen har möjlighet att påverka utifrån samtal med kursansvarig och delkursansvarig. Studenterna är också delaktiga i undervisningen genom att exempelvis förbereda frågor inför seminarium, och kan på så sätt styra innehållet. Genom kamratrespons och formativ återkoppling tränas studenterna i att ge konstruktiv återkoppling, och har därmed också en aktiv roll i varandras lärprocesser.

Resultaten från föregående kursvärdering presenteras för de nya studenterna i samband med nästa kurstillfälle. Ett utvecklingsområde för lärosätet är enligt bedömargruppen att utveckla strategier så att också de studenter som har deltagit i och besvarat utvärderingarna får återkoppling av resultatet.

Sammanfattande bedömning av bedömningsområdet studentperspektiv

Bedömning med motivering: *Tillfredsställande*

Studentperspektivet i utbildningen bedöms sammantaget vara tillfredsställande. Bedömargruppen vill särskilt lyfta det goda exemplet med studentdialog vid mitterminsvärderingen, där man har en diskussion om vad som kan förändras under terminens gång.

Bedömargruppen rekommenderar lärosätet att utveckla återkopplingen till de studenter som har deltagit i utvärderingen.

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan**Arbetsliv och samverkan**

Bedömning med motivering: *Utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.*

Lärosätet redogör för en god samverkan mellan utbildning och arbetsliv. Exempelvis är skolhuvudmän och förskoleverksamheter representerade i lärarutbildningsnämnden och i programrådet. Regionalt utvecklingscentrum är mittpunkten för olika didaktiska, forskningsbaserade nätverk för samverkan mellan lärarutbildningen och regionens skolor och förskolor. Nätverken syftar till att lärare, förskollärare, skolledare, lärarutbildare och forskare ska kunna knyta kontakter och dela kunskaper och erfarenheter med varandra. Projektet Framtidens lärarutbildning är ett gott exempel på en strategisk satsning för att organisera goda förutsättningar för studenternas framtida yrke. Det framgår att lärosätet värderar adjungerade adjunkters samverkan högt vid utbildningen, eftersom dessa bidrar med aktuell kunskap och erfarenhet av yrkets olika områden. Den verksamhetsförlagda utbildningen är också ett viktigt moment som bidrar med betydelsefulla kunskaper och erfarenheter och som ger möjlighet att koppla samman teori och praktik.

Övningsförskoleverksamheten, där förskolan och lärosätet möts för att ta tillvara varandras kompetens, är ytterligare ett gott exempel. Dessutom anordnar lärosätet kompetensutvecklande seminarier där lärarna bidrar till förskolepersonalens kompetensutveckling. Lärosätet ger i självvärderingen exempel på kurser som förbereder studenterna för att möta förändringar i arbetslivet. En sådan kurs inom den utbildningsvetenskapliga kärnan inbegriper utvärdering av pedagogisk verksamhet. Kursen genomförs med föreläsningar och seminarier som behandlar utvärderingsmodeller, analys och kvalitetsutveckling. Examinationen sker genom att studenterna planerar, genomför och sammanställer en utvärderingsstudie, samt föreslår förändringar för verksamheten.

Sammanfattande bedömning av bedömningsområdet arbetsliv och samverkan

Bedömning med motivering: *Tillfredsställande*

Sammantaget bedömer bedömargruppen utifrån självvärderingen att ett arbetslivs- och samverkansperspektiv är centralt i utbildningen. Detta tydliggörs bland annat genom att skolhuvudmän och förskoleverksamheter är representerade i olika organ, genom didaktiska nätverk, genom adjungerade adjunkter och i den verksamhetsförlagda utbildningen. Samverkan beskrivs i hög grad i självvärderingen. Hur studenterna förbereds för förändringar i arbetslivet tydliggjordes under intervjuerna, där lärosätet exempelvis beskrev kopplingen mellan teori och praktik som särskilt positiv. Lärosätet har identifierat två utvecklingsområden: att ta tillvara alumners erfarenheter för att utveckla utbildningen och för att ytterligare stärka utbildningens yrkesrelevans, samt att få lärarutbildare och forskare att delta i nätverksträffar. Det ser bedömargruppen som insiktsfullt.

Samlat omdöme: Hög kvalitet

Bedömning med motivering: *Sammantaget visar underlagen att utbildningen håller hög kvalitet.*

Bedömningsområdet Förutsättningar bedöms som tillfredsställande.

Bedömningsområdet bedöms vara tillfredsställande som helhet och inom alla bedömningsgrunder. När det gäller bedömningsgrunden Personal vill bedömargruppen som ett gott exempel särskilt lyfta fram att förskolläroarbetsutbildningen kortsiktigt har satsat på adjungerade adjunkter som en metod för att kompensera bristen på disputerade lektorer inom det förskolepedagogiska området. Dessutom finns det vid lärosätet professorer med särskild forskningsinriktning mot förskolan och som deltar aktivt i förskolläroarbetsutbildningen. Utbildningsmiljön präglas av en professionsstolthet och en intressant seminariekultur. Lärosätets förskolläroarbetsutbildning utmärks också av en aktiv forskningsinstitution som skapar möjligheter för studenterna att få kunskaper om hur de ska omsätta aktuell forskning i yrkesverksamheten. Som utvecklingsområden vill bedömargruppen nämna vikten av att lärosätet fullföljer de ambitioner som nämns i självvärderingen och i ledningsintervjuerna, det vill säga att öka andelen forskarutbildade läroarbetsutbildare med professionskompetens inom förskoleområdet.

Bedömningsområdet Utformning, genomförande och resultat bedöms som tillfredsställande.

Bedömningsområdet bedöms vara tillfredsställande som helhet och inom alla bedömningsgrunder. Det framgår av självvärderingen att lärosätet har ett välutvecklat system för kvalitetsarbete. Ytterligare en styrka är att lärosätet visar att utbildningen genomförs med ett varierat kursinnehåll, tydliga lärandemål, innehållsrika lärandeaktiviteter, konkreta examinationsuppgifter och betygskriterier samt med progression som bygger vidare på grundläggande kunskaper. Exempelvis återanvänds observationsmaterial i flera kurser på ett successivt mer avancerat sätt, vilket visar på tydlig progression. Bedömargruppen vill dock betona vikten av att lärosätet genomför de utvecklingsområden som man poängterar i självvärderingen. Dessa utvecklingsområden är att öka svarsfrekvensen vid helkursvärderingar, att systematisera uppföljningen av avhopp och att utveckla alumnverksamheten.

Bedömningsområdet Studentperspektiv bedöms som tillfredsställande.

Bedömargruppen bedömer att studentperspektivet är framträdande och högt värderat i utbildningen. Som ett gott exempel vill bedömargruppen lyfta fram mitterminsvärderingen, där studenterna får möjlighet att påverka utbildningen under terminens gång. Ett utvecklingsområde för lärosätet är att säkerställa återkoppling även till de studenter som har deltagit i och besvarat utvärderingarna.

Bedömningsområdet Arbetsliv och samverkan bedöms som tillfredsställande.

Bedömargruppen bedömer att utbildningen tydligt tar tillvara arbetslivs- och samverkansperspektivet. Ett gott exempel på detta är de didaktiska, forskningsbaserade nätverk som finns för samverkan mellan läroarbetsutbildningen och regionens skolor och förskolor.

Ett utvecklingsområde som lärosätet har identifierat är att ta tillvara alumnernas erfarenheter för att utveckla utbildningen och ytterligare stärka yrkesrelevansen. Det ser bedömargruppen som insiktsfullt och relevant.

Bilaga 3

Redovisning av underlag från respektive lärosäte¹

Göteborgs universitet

Huvudområde/ examen	Självvärdering	Självständiga arbeten	Intervju lärosäte	Intervju studenter
Förskollärarexamen	Ja	15	Ja	Ja

Högskolan Dalarna

Huvudområde/ examen	Självvärdering	Självständiga arbeten	Intervju lärosäte	Intervju studenter
Förskollärarexamen	Ja	12	Ja	Ja

Högskolan i Borås

Huvudområde/ examen	Självvärdering	Självständiga arbeten	Intervju lärosäte	Intervju studenter
Förskollärarexamen	Ja	15	Ja	Ja

Högskolan i Gävle

Huvudområde/ examen	Självvärdering	Självständiga arbeten	Intervju lärosäte	Intervju studenter
Förskollärarexamen	Ja	12	Ja	Ja

Högskolan i Halmstad

Huvudområde/ examen	Självvärdering	Självständiga arbeten	Intervju lärosäte	Intervju studenter
Förskollärarexamen	Ja	11	Ja	Ja

Högskolan Kristianstad

Huvudområde/ examen	Självvärdering	Självständiga arbeten	Intervju lärosäte	Intervju studenter
Förskollärarexamen	Ja	14	Ja	Ja

Högskolan Väst

Huvudområde/ examen	Självvärdering	Självständiga arbeten	Intervju lärosäte	Intervju studenter
Förskollärarexamen	Ja	12	Ja	Ja

¹ För varje utbildning (exempelvis kandidatexamen i x vid lärosäte x) granskar bedömarna ett slumpmässigt urval av självständiga arbeten. Urvalets storlek är mellan 1 och 16 arbeten, och varierar beroende på det totala antalet godkända självständiga arbeten vid en utbildning under en bestämd period. Om antalet arbeten totalt är fem eller färre, väljs alla arbeten och det blir en totalundersökning. Därefter blir det ett urval. I realiteten innebär urvalsmodellen att av upp till 20 arbeten granskas minst hälften, sedan avtar ökningen i urvalsstorlekarna. Vid exempelvis 125 arbeten är urvalet 14. Maximalt kan det bli 16 arbeten i urvalet av en population om 399 arbeten eller fler.

Karlstads universitet

Huvudområde/ examen	Självvärdering	Självständiga arbeten	Intervju lärosäte	Intervju studenter
Förskollärarexamen	Ja	14	Ja	Ja

Linköpings universitet

Huvudområde/ examen	Självvärdering	Självständiga arbeten	Intervju lärosäte	Intervju studenter
Förskollärarexamen	Ja	13	Ja	Ja

Linnéuniversitetet

Huvudområde/ examen	Självvärdering	Självständiga arbeten	Intervju lärosäte	Intervju studenter
Förskollärarexamen	Ja	14	Ja	Ja

Luleå tekniska universitet

Huvudområde/ examen	Självvärdering	Självständiga arbeten	Intervju lärosäte	Intervju studenter
Förskollärarexamen	Ja	11	Ja	Ja

Malmö universitet

Huvudområde/ examen	Självvärdering	Självständiga arbeten	Intervju lärosäte	Intervju studenter
Förskollärarexamen	Ja	15	Ja	Ja

Mittuniversitetet

Huvudområde/ examen	Självvärdering	Självständiga arbeten	Intervju lärosäte	Intervju studenter
Förskollärarexamen	Ja	13	Ja	Ja

Stiftelsen Högskolan i Jönköping

Huvudområde/ examen	Självvärdering	Självständiga arbeten	Intervju lärosäte	Intervju studenter
Förskollärarexamen	Ja	11	Ja	Ja

Stockholms universitet

Huvudområde/ examen	Självvärdering	Självständiga arbeten	Intervju lärosäte	Intervju studenter
Förskollärarexamen	Ja	14	Ja	Ja

Södertörns högskola

Huvudområde/ examen	Självvärdering	Självständiga arbeten	Intervju lärosäte	Intervju studenter
Förskollärarexamen	Ja	15	Ja	Ja

Umeå universitet

Huvudområde/ examen	Självvärdering	Självständiga arbeten	Intervju lärosäte	Intervju

examen		arbeten		studenter
Förskollärarexamen	Ja	11	Ja	Ja

Uppsala universitet

Huvudområde/ examen	Självvärdering	Självständiga arbeten	Intervju lärosäte	Intervju studenter
Förskollärarexamen	Ja	14	Ja	Ja

Örebro universitet

Huvudområde/ examen	Självvärdering	Självständiga arbeten	Intervju lärosäte	Intervju studenter
Förskollärarexamen	Ja	11	Ja	Ja

Redovisning av övriga underlag

Utöver de underlag som lärosätena har skickat in har UKÄ tagit fram följande underlag för respektive utbildning:

Statistik över kvarvaro läsår två inom samtliga bedömda förskollärarytbildningar.

Bilaga 4

Lärosätens svar på delning av preliminära yttranden

Nedan följer samtliga lärosätens svar efter delning av preliminära yttranden. Bedömggruppen har tagit del av delningssvaren, och i de fall där bedömarna gjort bedömningen att det varit relevant har ändringar gjorts i yttrandena.

Från: cecilia.bjorck@gu.se Avsändare: Cecilia Björck
Till: jan.landstrom@ped.gu.se, registrator@gu.se, utvitsy@uka.se
Kopia:
Hemlig kopia:
Skickat: 2019-03-15 15:30
Ämne: SV: Till rektor ang Universitetskanslersämbetet
utbildningsutvärdering, ärende Förskolläraryxamen A-2017-12-4275

Hej,

vi bekräftar att lärosätet tagit del av det preliminära yttrandet men inte har några kommentarer, vilket utbildningsansvarig Annika Bergviken Rensfelt tidigare har meddelat UKÄ via mejl.

vänliga hälsningar,

Cecilia Björck, viceprefekt

Inst. för Pedagogik, Kommunikation och Lärande,

Göteborgs universitet

Universitetskanslersämbetets utbildningsutvärderingar

Delningssvar – synpunkter på preliminärt yttrande

Lärosäte: Högskolan Dalarna

Yrkesexamen: Förskolläraexamen

Lärosätet ges möjlighet att kontrollera innehållet i det preliminära yttrande och påpeka eventuella sak/-faktafel. Synpunkterna på yttrandet bör utgå från de bedömningsområden och bedömningsgrunder som ingått i utvärderingen.

Ange i tabellen vilken sida i yttrandet korrigeringen avser, vid behov kan tabellen byggas ut. Korrigeringarna bör hållas så kortfattade som möjligt. Observera att det inte är möjligt att inkomma med ny fakta som ej fanns tillgänglig i de ursprungliga underlagen.

Exempel

Sida	Stycke	Rad	Korrigering
2	3	5	Antal helårsstudenter uppgår till 25, ej 45.

Bedömningsområde: Förutsättningar

Personal			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering
1	1	5	<p>"Lärarstaben består övervägande av adjunkter, och av dem har mindre än hälften förskolläraryxamen."</p> <p>Det stämmer att knappt hälften (45 %) av lärarstaben vid tillfället hade fullföljt en forskarutbildning (13 doktorer samt 5 licentiater), men 54,4 % av undervisningen bedrivs av lärare med förskolläraryxamen. Sammanlagt genomförs 77 % av undervisningen av lärare som har en forskarutbildning och/eller förskolläraryxamen. Resterande del av lärarstaben bidrar i undervisningen med andra spetskompetenser (exempelvis i ämnena bild, naturvetenskap och matematikdidaktik). Hade lärosätet valt att ha en ännu högre adjunktstäthet med förskolläraryxamen (vilket rekryteringsmässigt inte är några problem) hade detta delvis riskerat att gå ut över närvaron av annan spetskompetens i undervisningen.</p>
1	1	8	<p>"Inom ämnesstudierna råder det dock påtaglig brist på professionell kompetens med inriktning mot förskoleområdet."</p> <p>Kurserna <i>Kommunikation och berättande</i>, <i>I lekens värld</i> och <i>Tal- och skriftspråksutveckling</i> och <i>Examensarbetet</i> också utgör också ämnesstudier och är således en del av det förskolepedagogiska området. I dessa fyra kurser undervisar i huvudsak lärare med hög professionell kompetens (80 % av lärarna har förskolläraryxamen och/eller bedriver forskning inom det förskolepedagogiska området, resterande del av lärarstaben är disputerade i för kursinnehållet relevanta ämnesområden).</p>
1	2	5	<p>"Bedömggruppen rekommenderar även att lärosätet stärker den vetenskapliga kompetensen genom extern rekrytering, eftersom det kan påverka den befintliga utbildningen om flertalet lärare påbörjar forskarutbildning samtidigt."</p> <p>Rekommendationen förefaller till viss del förvånande med tanke på att vårt prioriterade rekryteringsarbete skrivs fram i självvärderingen (s 4) och var något som också betonades av lärosätet under intervjun.</p>

Utbildningsmiljö			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering
2	4	3	<p>"... programstrukturen klargör inte hur många högskolepoäng som hör till det förskolepedagogiska området respektive till den utbildningsvetenskapliga kärnan. Detta behöver förtydligas. Bedömargruppen ser det som anmärkningsvärt att de självständiga arbetena organiseras inom området för pedagogiskt arbete och är en integrerad kurs. Enligt högskoleförordningen ska arbetet skrivas inom det förskolepedagogiska området."</p> <p>Att det förskolepedagogiska området utgör 120 hp framgår av strukturen. Att examensarbetet inte ingår i det förskolepedagogiska är således ett sakfel.</p> <p>I självvärderingen sid 13 klargörs detta: "Enligt examensordningen ska det förskolepedagogiska området omfatta minst 120 hp och vid HDA uppfylls detta med god marginal. Som framgår av bilden över programmets struktur på sid 4 utgörs det förskolepedagogiska området av kurserna <i>Kommunikation och berättande, I lekens värld, Barns utveckling och lärande i matematik, Bild i förskola och förskoleklass, Naturvetenskap och teknik i förskola och förskoleklass, Rörelse och musik, Tal- och skriftspråksutveckling</i> samt det avslutande självständiga arbetet (<i>Examensarbete</i>)."</p> <p>Att examensarbetet utgör en del av ämnesstudierna (= det förskolepedagogiska området), samtidigt som det organiseras inom området pedagogiskt arbete, framgår även på s. 16-17 i självvärderingen: "Samtidigt anger förordningen att även förskolläraernas självständiga arbeten ska kopplas till ämnesstudierna, dvs. till de ämnesområden som ingår i förskolläraryrket. Detta är inget problem då vår konstruktion av pedagogiskt arbete även inkluderar ämnesdidaktik och handledare finns även med från samtliga de i programmet ingående ämnen. Men till skillnad från ämnesläraryrket examensarbeten är det inte kunskapsutvecklingen inom ämnet som står i fokus i förskolläraryrket, utan den specifika yrkeskunskap som behövs för undervisning inom ämnesområdet."</p>

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – kunskap och förståelse			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
3	3	5	<p>Mål 1.</p> <p>”Lärosätet framför i självvärderingen att det förskolepedagogiska området samt ämneskunskaperna främst tillhör kurser inom ämnesstudierna. Bedömargruppen ser detta som förunderligt eftersom få lärare inom ämnesstudierna har professionsbakgrund med inriktning mot förskoleområdet.”</p> <p>Detta är delvis ett sakfel. Följande ämneskurser (4 av 7 förskolepedagogiska kurser) undervisas till över 80 % av lärare med god professionskompetens (förskolläraexamen och/eller forskning inom det förskolepedagogiska området): <i>Kommunikation och berättande, I lekens värld, Rörelse och musik samt Tal- och skriftspråsutveckling.</i></p>
4	1	12	<p>Mål 2.</p> <p>”För detta examensmål specificerar självvärderingen inte lärandemål eller kopplingen mellan examination och betygskriterier.”</p> <p>Denna skrivning återkommer under alla fyra examensmål som bedömnargruppen menar att vi inte kan säkerställa måluppfyllelsen av, samt i den sammanvägda bedömningen av hela bedömningsområdet (”avsaknaden av länkning mellan examensmål, lärandemål, lärandeaktiviteter, examination, betygskriterier och progression”). Betydelsen av denna genomgående bedömning förefaller omotiverad då någon sådan specificering (av s.k. ”konstruktiv länkning”) inte utgör något krav enligt UKÄ:s mall för självvärdering, som anger följande: ”Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och svagheter samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel.”</p> <p>I UKÄ:s <i>Vägledning för utbildningsutvärderingar</i> anges konstruktiv länkning endast som ett av flera möjliga sätt att exemplifiera måluppfyllelsen:</p> <p>”Examensmålen definierar vad studenten ska ha uppnått när examen utfärdas. Lärosätet ska i självvärderingen redogöra för hur lärosätet säkerställer att studenten ges möjlighet att uppnå målen när examen utfärdas. En sådan redogörelse kan <i>till exempel</i> innefatta hur progressionen ser ut, kopplingen mellan examensmål, lärandemål, lärandeaktiviteter och examination, betygskriterier och hur de används, ändamålsenliga undervisningsformer och aktiviteter och på vilket sätt studenternas</p>

			<p>lärande främjas samt hur hänsyn tas till studentens förutsättningar och behov” (s. 11, vår kursivering)</p> <p>Hela bedömningsområdet har alltså underkänts p.g.a. att självvärderingen saknar en typ av beskrivning som inte uttryckligen har efterfrågats i UKÄ:s självvärderingsmall eller skrivits fram som ett krav i vägledningenstexten. Inte heller medger UKÄ:s instruktioner att ytterligare dokument som kan stärka hur kursernas lärandemål är utformade i relation till, och i progression mot, examensmålen kan bifogas.</p> <p>På sidan 12 i självvärderingen anges därför att lärosätet arbetat fram en utförlig progressionsplan som klargör hur examensmålen (grupperade i nyckelkompetenser) är kopplade till samtliga kursers lärandemål och examinationsformer: ”Förskolläroprogrammet har gjort en progressionsplan i form av en matris som visar var i utbildningen och under vilka former de olika nyckelkompetenserna introduceras, tränas, fördjupas och examineras. Av utrymmesskäl kan vi inte lägga in hela matrisen i det här dokumentet, men ett kort utdrag visas nedan för att exemplifiera.”</p>
--	--	--	---

Måluppfyllelse – färdighet och förmåga			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
5	1	3	<p>Mål 3.</p> <p>”De självständiga arbetena visar en svag koppling till verksamheten i förskolan.”</p> <p>Detta påstående står i kontrast till den bedömning som görs i relation till examensmål 1 (kunskaper inom det förskolepedagogiska området) på s. 3: ”Bedömargruppen bedömer att en övervägande del av de självständiga arbetena är av hög kvalitet i sammanvägningen av detta område”</p>
6	4	7	<p>Mål 6.</p> <p>”Målet framstår i huvudsak som mindre väl behandlat och examinerat.”</p> <p>Utlåtandet anger inte (förutom avsaknandet av en beskrivning av konstruktiv länkning) vad det är vi blir underkända på. Bedömningen är svårtolkad.</p>

Måluppfyllelse – värderingsförmåga och förhållningssätt			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Jämställdhet			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Uppföljning, åtgärder och återkoppling			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Universitetskanslersämbetets utbildningsutvärderingar

Delningssvar – synpunkter på preliminärt yttrande

Lärosäte: Högskolan i Borås

Yrkesexamen: Förskollärarexamen

Lärosätet ges möjlighet att kontrollera innehållet i det preliminära yttrande och påpeka eventuella sak/-faktafel. Synpunkterna på yttrandet bör utgå från de bedömningsområden och bedömningsgrunder som ingått i utvärderingen.

Ange i tabellen vilken sida i yttrandet korrigeringen avser, vid behov kan tabellen byggas ut. Korrigeringarna bör hållas så kortfattade som möjligt. Observera att det inte är möjligt att inkomma med ny fakta som ej fanns tillgänglig i de ursprungliga underlagen.

Exempel

Sida	Stycke	Rad	Korrigering
2	3	5	Antal helårsstudenter uppgår till 25, ej 45.

Bedömningsområde: Förutsättningar

Personal			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering
			Inga korrigeringar

Utbildningsmiljö			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering
			Inga korrigeringar

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – kunskap och förståelse			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
			Inga korrigeringar

Måluppfyllelse – färdighet och förmåga			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
			Inga korrigeringar

Måluppfyllelse – värderingsförmåga och förhållningssätt			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
			Inga korrigeringar

Jämställdhet			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering
			Inga korrigeringar

Uppföljning, åtgärder och återkoppling			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Vi har tagit del av den preliminära rapporten och har inga korrigeringar att meddela.

Med vänlig hälsning

Anita Kjellström

Sektionschef

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

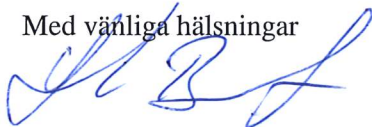
Gävle 2019-03-14

Svar på delning av preliminärt yttrande gällande utbildningsgranskningen Förskollärarexamen.

Högskolan i Gävle (HiG) har beretts möjlighet att ta del av och kontrollera innehållet i yttrandet och påpeka eventuella sakfel. HiG finner att yttrandet som helhet ger en god bild av utbildningens kvaliteter och lyfter fram såväl styrkor som viktiga utvecklingsområden. Det tydliggör också på vilka punkter mer utförligare beskrivningar och analyser kunde bidragit till bilden av utbildningens innehåll och kvalitet.

Bifogat finns HiGs delningssvar med redogörelse för påträffade sak- och faktafel.

Med vänliga hälsningar

Svante Brunåker
Akademinchef
Akademin för Utbildning och Ekonomi

Högskolan i Gävle sätter människan i centrum och utvecklar kunskapen om en hållbar livsmiljö.

Universitetskanslersämbetets utbildningsutvärderingar

Delningssvar – synpunkter på preliminärt yttrande

Lärosäte: Högskolan i Gävle

Forskarutbildningsämne/yrkesexamen: Förskolläraexamen

Lärosätet ges möjlighet att kontrollera innehållet i det preliminära yttrande och påpeka eventuella sak/-faktafel. Synpunkterna på yttrandet bör utgå från de bedömningsområden och bedömningsgrunder som ingått i utvärderingen.

Ange i tabellen vilken sida i yttrandet korrigeringen avser, vid behov kan tabellen byggas ut. Korrigeringarna bör hållas så kortfattade som möjligt. Observera att det inte är möjligt att inkomma med ny fakta som ej fanns tillgänglig i de ursprungliga underlagen.

Exempel

Sida	Stycke	Rad	Korrigering
2	3	5	Antal helårsstudenter uppgår till 25, ej 45.

Bedömningsområde: Förutsättningar

Personal			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Utbildningsmiljö			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
2	5		På sidan 2 i första stycket i självvärderingen anges att både campus- och distansförlagd utbildning är likvärdig med gemensamma mål och lika i sitt innehåll. Både campus och distansstudenterna ges möjlighet till att få del av såväl den vetenskapligt inriktade miljön som den professionsinriktade miljön.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – kunskap och förståelse			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
3	5		<p>I självvärderingen anges i tabell 2 på sidan 10 att studenten ska kunna ”redogöra för hur barns erövrande av skrift, bilder, symboler och tecken kan <i>förstås och utmanas</i>”. Att visa kunskap genom att <i>redogöra för och förstå</i> och <i>utmana</i> skiljer sig från att endast visa på kunskap genom att redogöra, vilket visar att det finns en progression mellan de exempel av lärandemål som anges i tabell 2.</p> <p>Förskolläroprogrammets programstruktur som finns på sidan 3 i självvärderingen visar också att det finns en progression mellan de tre delarna i programmet, det vill säga att grundlägga (Del 1), befästa (Del 2) och fördjupa (Del 3) teoretisk och praktisk kunskap.</p>
3-4			<p>Ett sakfel är att bedömargruppen har antagit att uppnående av målet <i>Visa kännedom om vetenskapsteori och kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder samt om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen</i> ska framgå av examensarbetena, dvs. av produkten. Detta har emellertid lärosätet aldrig skrivit i sin självvärdering (och HF ger inga restriktioner för utformningen av ett examensarbete). Tvärtom framgår av tablå på sidan 3 i självvärderingen att dessa viktiga, men också svåra, moment behandlas kontinuerligt i utbildningen genom kurserna Introduktion till vetenskapsteori och forskningsmetodik 3 hp och Vetenskapsteori och forskningsmetodik 5 hp samt de återkommande kurs- och terminssammanhållande vetenskapliga arbetena i termin 2, 3, 5 och 6. På sidorna 12-14 i självvärderingen finns exempel på hur kvaliteten på det aktuella målet prövas och säkerställs. Detta sätt att organisera studierna hänger ihop med en målmedveten ambition att studenterna i lärarledd undervisning dels ska få möjlighet att utveckla ett kritiskt förhållningssätt till diskutabla etiketteringar i form av absoluta dikotomier, dels få bort stereotypa metodkapitel med karaktären av ”läroboksavsnitt”. En utmaning som identifierats, och fortfarande identifieras, i studenters examensarbeten är tendensen att metodkapiteln får karaktären av ”metodbok” där tonvikten ligger på referat av metodböcker istället för beskrivningar av vad studenterna faktiskt övervägt och gjort i sina arbeten. Inledande avsnitt med beskrivningar av skillnader mellan kvalitativa och kvantitativa utan direkt anknytning till det ämne studenten valt har varit alltför vanliga. Bl.a. detta har legat till grund för lärolagens utvecklingsarbeten att inspirera studenterna att i sina examensarbeten visa större självständighet och mer reflekterande när de skriver om sina metodval. Vi strävar också efter att få studenterna att förstå att det inte är metoderna i sig som är kvalitativa eller kvantitativa, utan att det är karaktären på data som olika datainsamlingar genererar som kan ha kvalitativ eller kvantitativ karaktär (jfr Åsberg, 2001; se även Esaiasson m.fl., 2017 och Gustavsson, 2019). Vid ventileringsseminariet, som betraktas som ett lärtillfälle, men som inte ges som ett exempel i självvärderingen och som inte</p>

			<p>heller gavs tillfälle att lyfta fram vid intervjun, diskuteras och bedöms studenternas vetenskapliga förhållningssätt i rollerna som respondenter respektive opponenter.</p> <p>Lärosätet vill framhålla att det finns en skillnad vad gäller hantering och prövning av de mål som syftar till att studenterna ska ”visa kännedom om” respektive de mål som syftar till att studenterna ska ”visa kunskap om”.</p> <p>Esaiasson, P., Gilljam, M. , Oscarsson, H. , Towns, A. , Wängnerud, L. (2017). <i>Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad</i>. Femte upplagan. Stockholm: Wolters Kluwer.</p> <p>Gustavsson, M. (2019). <i>Metodsjukan: standardiserad vetenskap i utbildning och forskning. Exemplet lärarutbildning. Manuskript till bok som publiceras i sommar</i>.</p> <p>Åsberg, R. (2001). Det finns inga kvalitativa metoder – och inga kvantitativa heller för den delen Det kvalitativa-kvantitativa argumentets missvisande retorik. <i>Pedagogisk Forskning i Sverige</i>, 6(4), 270–292.</p>
--	--	--	--

Måluppfyllelse – färdighet och förmåga			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Måluppfyllelse – värderingsförmåga och förhållningssätt			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
7	3		<p>I självvärderingen anges i tabblån med <i>Programöversikt för förskolläraryrket</i> på sidan 3 att utbildningen har en kurs som behandlar <i>Hållbar utveckling med inriktning mot förskolan</i>. Kursen inkluderar de tre dimensionerna av hållbar utveckling, ekologisk, social och ekonomisk, vilka studenten ska visa kunskap om. Studenten ska även visa didaktisk förmåga att arbeta med hållbar utveckling på ett sätt som kan ta tillvara och utveckla barns förståelse för miljöfrågor. Förutom kursen <i>Hållbar utveckling med inriktning mot förskolan</i> finns perspektivet hållbar utveckling med som inslag i flertalet kurser och kursplaner. De lärandemål som anges i tabell 7 på sidan 21 i självvärderingen är ett exempel och berör främst dimensionen social hållbarhet.</p>

Jämställdhet			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Uppföljning, åtgärder och återkoppling			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Universitetskanslersämbetets utbildningsutvärderingar

Delningsvar – synpunkter på preliminärt yttrande

Lärosäte: Högskolan i Halmstad

Yrkesexamen: Förskolläraexamen

Lärosätet ges möjlighet att kontrollera innehållet i det preliminära yttrande och påpeka eventuella sak/-faktafel. Synpunkterna på yttrandet bör utgå från de bedömningsområden och bedömningsgrunder som ingått i utvärderingen.

Ange i tabellen vilken sida i yttrandet korrigeringen avser, vid behov kan tabellen byggas ut. Korrigeringarna bör hållas så kortfattade som möjligt. Observera att det inte är möjligt att inkomma med ny fakta som ej fanns tillgänglig i de ursprungliga underlagen.

Exempel

Sida	Stycke	Rad	Korrigering
2	3	5	Antal helårsstudenter uppgår till 25, ej 45.

Bedömningsområde: Förutsättningar

Personal			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
1	2	4	Antal lekorer som deltog i lärarlaget vid tidpunkten för utvärderingen var 9 (varav 1 docent), ej 1.
1	2	5	Lektorerna medverkar i utbildningen i utsträckningen (3 - 45 %) ej (5-10)

Universitetskanslersämbetets utbildningsutvärderingar

Delningssvar – synpunkter på preliminärt yttrande

Lärosäte: Högskolan Kristianstad

Yrkesexamen: Förskolläraexamen

Lärosätet ges möjlighet att kontrollera innehållet i det preliminära yttrande och påpeka eventuella sak/-faktafel. Synpunkterna på yttrandet bör utgå från de bedömningsområden och bedömningsgrunder som ingått i utvärderingen.

Ange i tabellen vilken sida i yttrandet korrigeringen avser, vid behov kan tabellen byggas ut. Korrigeringarna bör hållas så kortfattade som möjligt. Observera att det inte är möjligt att inkomma med ny fakta som ej fanns tillgänglig i de ursprungliga underlagen.

Exempel

Sida	Stycke	Rad	Korrigering
2	3	5	Antal helårsstudenter uppgår till 25, ej 45.

Bedömningsområde: Förutsättningar

Personal			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering
1	5	1-4	<p>Yttrande: ”I självvärderingen framkommer att all personal tilldelas kompetensutvecklingstid individuellt. Tiden inkluderar såväl mötestid som annan tid för kompetensutveckling. Bedömggruppen menar dock att det kan vara en fara att inkludera mötestid i den sammantagna kompetensutvecklingstiden eftersom tiden riskerar att ätas upp av administration.”</p> <p>Korrigering: av självvärderingen framgår att mötestid och kompetensutvecklingstid separeras och att kompetensutvecklingstiden utgörs av minst 120 av de 200 timmarna.</p> <p>Självvärdering, s. 7: ”Under 2018 har fakulteten etablerat en mötesstruktur som innebär att minst 120 klocktimmar eller nästan en månads tid ska vara frigjord för kompetensutveckling, vilket ligger i linje med högskolans policy för att stärka kompetensutveckling och att säkerställa att tiden verkligen används till detta.”</p>

Utbildningsmiljö			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering
			Inga korrigeringar

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – kunskap och förståelse			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
			Inga korrigeringar

Måluppfyllelse – färdighet och förmåga			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
7	3	4-6	<p>Yttrande: Bedömggruppen vill också rikta uppmärksamhet mot att undervisningsbegreppet inte används i de kursplanemål som lärosätet presenterar.</p> <p>Korrigerig: Av självvärderingen framgår att undervisningsbegreppet finns och används i nedanstående kursplanemål:</p> <p>Självvärderingen s. 18: ”Vetenskapsteori, barndomar och mötesarenor FO603L, Lek, utveckling, lärande i Moment 3 Samverkan och förskoleklassen som skolform, delprov 6 (4,5 hp) diskutera förskoleklassen som skolform med särskilt fokus på där lärandemålet inom färdighet och förmåga säkerställer att studenterna kan ”diskutera förskoleklassen som skolform med särskilt fokus på lärande och utveckling relaterat till lek och undervisning (15)”.</p>

Måluppfyllelse – värderingsförmåga och förhållningssätt			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
			Inga korrigeringar

Jämställdhet			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering
			Inga korrigeringar

Uppföljning, åtgärder och återkoppling			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering
			Inga korrigeringar

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Sida	Stycke	Rad	Korrigering
			Inga korrigeringar

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

Sida	Stycke	Rad	Korrigering
			Inga korrigeringar

Universitetskanslersämbetets utbildningsutvärderingar

Delningssvar – synpunkter på preliminärt yttrande

Lärosäte: Högskolan Väst

Yrkesexamen: Förskolläraexamen

Lärosätet ges möjlighet att kontrollera innehållet i det preliminära yttrande och påpeka eventuella sak/-faktafel. Synpunkterna på yttrandet bör utgå från de bedömningsområden och bedömningsgrunder som ingått i utvärderingen.

Ange i tabellen vilken sida i yttrandet korrigeringen avser, vid behov kan tabellen byggas ut. Korrigeringarna bör hållas så kortfattade som möjligt. Observera att det inte är möjligt att inkomma med ny fakta som ej fanns tillgänglig i de ursprungliga underlagen.

Exempel

Sida	Stycke	Rad	Korrigering
2	3	5	Antal helårsstudenter uppgår till 25, ej 45.

Bedömningsområde: Förutsättningar

Personal			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Utbildningsmiljö			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – kunskap och förståelse			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
3	1	1	Målet om kunskaper inom det förskolepedagogiska området examineras i sin helhet i 9 kurser och dessutom delvis i 6 ytterligare kurser, av totalt 17 kurser i programmet. I yttrandet står det hälften av kurserna.
3	2	9	Självvärderingen beskriver inte bedömningskriterier för det självständiga arbetet ("strukturera uppgiften enligt instruktionen och använda teoretiska perspektiv och metoder") utan kursen som föregår det självständiga arbetet (FIF400).
1	2	1	I de flesta exempel som ges i självvärderingen ska studenten visa kunskap och förståelse, exempelvis genom att förklara och diskutera begrepp relaterade till lek, lärande och omsorg (UVK100), kunna beskriva hur omsorg, fostran och lärande bildar en helhet i förskola och förskoleklass (OLU110), definiera matematiska begrepp som synliggör studentens egen och barns förståelse, kunna definiera och i text tillämpa estetikens bärande teorier och berepp (ELF200), kunna förklara naturvetenskapliga processer eller fenomen (NTF101). Studenten prövas också på kunskaper som krävs för att utveckla ett utvecklingsprojekt i kursen FUU600.
4	2	10-12	Fyra kurser beskrivs där kursmålet om vetenskapsteori och kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder behandlas och bedöms, inte två.
30	4	12-16	Flera av lärarna genomgår under V2019 en kurs i syfte att utveckla såväl teori- som metodkompetens, inte enbart kvantitativ metod.

Måluppfyllelse – färdighet och förmåga			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Måluppfyllelse – värderingsförmåga och förhållningssätt			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Jämställdhet			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Uppföljning, åtgärder och återkoppling			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

----- Regnr: 411-00457-17 -----

Från: registrator@uka.se

Skickat: 2019-03-14 14:22

Till: utvitsy

Ämne: VB: Yttrande delning preliminärt yttrande utvärdering förskolläraryttrande Karlstads universitet. 411-00457-17

Från: Maria Jansdotter Samuelsson [<mailto:maria.jansdotter-samuelsson@kau.se>]

Skickat: den 13 mars 2019 09:04

Till: Registrator

Kopia: diarie ; Anita Malmgren ; Tomas Saar

Ämne: Yttrande delning preliminärt yttrande utvärdering förskolläraryttrande Karlstads universitet.

Till UKÄ

Vi har tagit del av det preliminära yttrandet från bedömaregruppen för UKÄs utvärdering av förskolläraryttrande (reg.nr 411-00457-17).

Vår uppfattning är att bedömaregruppen gjort ett initierat och väl genomfört arbete, och vi har påbörjat planering av utvecklingsinsatser utifrån de synpunkter som framkommit.

Vi har inga korrektiv att tillföra.

e.u

Maria Jansdotter Samuelsson
Chef, lärarutbildningens kansli

Karlstads universitet
SE-651 88 Karlstad
+46 54 700 2037

www.kau.se

Från: sofia.kvist.lindholm@liu.se Avsändare: Sofia Kvist Lindholm
Till: utvitsy@uka.se
Kopia: ragnhild.lofgren@liu.se, helene.elvstrand@liu.se
Hemlig kopia:
Skickat: 2019-03-11 15:22
Ämne: SV: Till rektor ang Universitetskanslersämbetet
utbildningsutvärdering, ärende Förskolläraryrket A-2017-12-4283

Hej!

Tack för det preliminära yttrandet för utvärderingen av
förskolläraryrket. LiU finner att yttrandet som helhet ger en god bild
av utbildningens kvalitet och lyfter fram såväl styrkor som viktiga
utvecklingsområden. Inga direkta sakfel har påträffats.

Med vänlig hälsning
Sofia Kvist Lindholm [fil.dr.]
Samordnande programansvarig utbildningsledare, UV

Linköpings universitet

Kansliet för Utbildningsvetenskap, KfU

581 83 Linköping

Telefon: 013 28 29 08

Universitetskanslersämbetets utbildningsutvärderingar

Delningssvar – synpunkter på preliminärt yttrande

Lärosäte: Linnéuniversitetet

Yrkesexamen: Förskolläraryrket

Linnéuniversitetet har inga synpunkter på det preliminära yttrandet gällande förskolläraryrket.

Med vänlig hälsning/enligt uppdrag

Susanne Liedberg

Utbildningsledare, Nämnden för lärarutbildning (NLU)/Linnéuniversitetet

Lärosätet ges möjlighet att kontrollera innehållet i det preliminära yttrande och påpeka eventuella sak-/faktafel. Synpunkterna på yttrandet bör utgå från de bedömningsområden och bedömningsgrunder som ingått i utvärderingen.

Ange i tabellen vilken sida i yttrandet korrigeringen avser, vid behov kan tabellen byggas ut. Korrigeringarna bör hållas så kortfattade som möjligt. Observera att det inte är möjligt att inkomma med ny fakta som ej fanns tillgänglig i de ursprungliga underlagen.

Exempel

Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
2	3	5	Antal helårsstudenter uppgår till 25, ej 45.

Bedömningsområde: Förutsättningar

Personal			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Utbildningsmiljö			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – kunskap och förståelse			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Måluppfyllelse – färdighet och förmåga			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Måluppfyllelse – värderingsförmåga och förhållningssätt			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Jämställdhet			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Uppföljning, åtgärder och återkoppling			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Universitetskanslersämbetets utbildningsutvärderingar

Delningssvar – synpunkter på preliminärt yttrande

Lärosäte: Luleå tekniska universitet

Yrkesexamen: Förskolläraexamen

Luleå tekniska universitet

Luleå tekniska universitet (LTU) har granskat bedömargruppens preliminära yttrande angående bedömningen av lärosätets förskollärarytbildning. LTU har inga anmärkningar på eventuella sakfel i det preliminära yttrandet.

Lärosätet ges möjlighet att kontrollera innehållet i det preliminära yttrande och påpeka eventuella sak/-faktafel. Synpunkterna på yttrandet bör utgå från de bedömningsområden och bedömningsgrunder som ingått i utvärderingen.

Ange i tabellen vilken sida i yttrandet korrigeringen avser, vid behov kan tabellen byggas ut. Korrigeringarna bör hållas så kortfattade som möjligt. Observera att det inte är möjligt att inkomma med ny fakta som ej fanns tillgänglig i de ursprungliga underlagen.

Exempel

Sida	Stycke	Rad	Korrigering
2	3	5	Antal helårsstudenter uppgår till 25, ej 45.

Bedömningsområde: Förutsättningar

Personal			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Utbildningsmiljö			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – kunskap och förståelse			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Måluppfyllelse – färdighet och förmåga			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Måluppfyllelse – värderingsförmåga och förhållningssätt			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Jämställdhet			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Uppföljning, åtgärder och återkoppling			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Universitetskanslersämbetets utbildningsutvärderingar

Delningssvar – synpunkter på preliminärt yttrande

Lärosäte: Malmö universitet

Yrkesexamen: Förskolläraexamen

Lärosätet ges möjlighet att kontrollera innehållet i det preliminära yttrande och påpeka eventuella sak/-faktafel. Synpunkterna på yttrandet bör utgå från de bedömningsområden och bedömningsgrunder som ingått i utvärderingen.

Ange i tabellen vilken sida i yttrandet korrigeringen avser, vid behov kan tabellen byggas ut. Korrigeringarna bör hållas så kortfattade som möjligt. Observera att det inte är möjligt att inkomma med ny fakta som ej fanns tillgänglig i de ursprungliga underlagen.

Exempel

Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Bedömningsområde: Förutsättningar

Personal			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Utbildningsmiljö			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – kunskap och förståelse			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
3	4	5-7	<p>Betydelsen av teoretisk kunskap i VFU-kurs III och VFU-kurs V redovisas i självvärderingen på s. 11 (tredje stycket). Den teoretiska kunskap som åsyftas och som studenten ska kunna koppla till de teoretiska studierna (rad 2) omfattar exempelvis ämneskunskaper samt kunskap om teorier om lärande, lek och omsorg. Studenten ska kunna redogöra för vilka teorier denne använder sig av för att omsätta läroplanen i pedagogisk handling. För godkänd prestation krävs således att studenten besitter teoretisk kunskap baserad på aktuell forskning (rad 7 och 12). Hur studentens teoretiska kunskaper prövas i varje VFU-kurs med ökade krav framgår av kursernas lärandemål och styrdokumentet <i>På väg mot förskolläraryrket</i>. Se självvärderingen s. 33 (tredje stycket) och s. 34 (första stycket) där bedömningsprocessen i VFU-kurserna redovisas. Det redogörs där också för hur lärandemål konkretiseras i styrdokument samt hur säkerställande av måluppfyllelse sker i examination.</p>
3	4 5	7-9 2-7	<p>Begreppen 'grundläggande, påbyggnad och fördjupning' används i självvärderingen för att beskriva hur utbildningen är strukturerad och hur det <i>förskolepedagogiska området</i> studeras i progression. För tillgodogörande av kunskaper och förståelse inom ämnesdidaktik och metodik med start i termin 2 studeras förskolepedagogik, utvecklingspsykologi och sociala teorier på en grundläggande nivå under termin 1. Hänvisning till självvärderingen s. 2 (tredje stycket) för en beskrivning av de olika delarna, samt till s. 10 (tredje stycket) för en redovisning av den första terminens kurser. Inom ramen för det 'ämnesdidaktiska året', som alltså sträcker sig från termin 2 till termin 4, studeras ämnen, ämnesdidaktik och metodik på grundläggande nivå och med påbyggnad i progression inom de fyra ämnesdidaktiska kurserna. 'Påbyggnad' inom progressionen ska alltså inte enkom relateras till ämneskunskaper, utan med en vidare betydelse inom ramen för det förskolepedagogiska kunskapsområdet. Utbildningen i förskolepedagogiskt område genomförs i enlighet med det innehåll och upplägg som redovisades i lärosätets ansökan och som resulterade i ett tillstånd att bedriva förskolläraryrket från 2011.</p> <p>Studentens gymnasiekunskaper anses inte tillräckliga och bedöms inte motsvarande grundläggande kunskaper och förståelse inom utbildningen. I samtliga kurser inom</p>

			<p>det ämnesdidaktiska året ges studenten möjlighet att utveckla ämneskunskaper som är relevanta för undervisning i förskola. Dessa bedöms och säkerställs inom respektive ämneskurs. I självvärderingen ges exempel från två av ämneskurserna på s. 11 (andra stycket). Där redovisas också att studenten ska kunna redogöra för begreppet <i>literacy</i> och barns språkutveckling i ett första- och andraspråksperspektiv med stöd i teori. Detta innebär (bland annat) krav på att studenten uppvisar kunskaper om skillnader mellan modersmål och andraspråk, multimodala uttryck och deras betydelse för alla barns språkutveckling, <i>emergent literacy</i>, teorier om yngre barns litteraturreception samt om genusbetingade mönster och deras betydelse för barns språkutveckling för att erhålla betyget Godkänd.</p>
4	1	1-6	<p>Åtgärder har redan vidtagits för att tydligare knyta de självständiga arbetena till det förskolepedagogiska området, så att studenternas kunskaper inom detta område tydligare framgår här. Hänvisning till självvärderingen s. 9 (andra stycket). Sedan ett år tillbaka har även kraven skärpts på att relevansen för det pedagogiska yrkeslivet skrivs fram i uppsatserna.</p>
4	4	1-7	<p>Studentens kunskap om vetenskapsteori utvecklas och bedöms genomgående i utbildningen, exempelvis genom återkommande examinationer i vilka hen förväntas kunna beskriva och kritiskt resonera om vetenskaplig kunskapsproduktion inom det förskolepedagogiska området.</p> <p>I kurser under termin 1 bedöms studentens förståelse för vetenskaplig kunskap och text, samt dennes analysförmåga och kännedom om vetenskapligt skrivande (självvärderingen s. 13, andra stycket). I termin 5 bedöms exempelvis studentens förståelse för skillnader och relationer mellan praktikens kunskapsproduktion och vetenskaplig kunskap, samt studentens kunskap om relationer mellan vetenskapliga genrer, metoder och kunskapsproduktion (självvärderingen s. 14, andra stycket). I termin 6, med krav på kännedom om vetenskapsteori och forskningsmetoder, bedöms studentens kunskaper inom ramen för en projektskiss och en vetenskapsteoretisk analys av en avhandling. I terminens andra kurs bedöms målet genom krav på vetenskaplighet inom det självständiga arbetet (självvärderingen s. 14, tredje stycket).</p> <p>Genom tydliggörande av vetenskapliga perspektiv och krav på studentens systematiska analys av sin undervisning och barns utveckling och lärande inom 'det ämnesdidaktiska året' ges studenten ytterligare möjligheter att tillgodogöra sig kunskaper inom målet. Studentens kunskaper säkerställs vidare med genomförandet av en reviderad utbildningsstruktur inom vilken vetenskapsteori och metodologi ges större utrymme för bearbetning. Bland annat tar detta sig uttryck i att den uppsatsförberedande kursen kommer att bli längre och tydligare inriktad mot förskolepedagogiska teorier och metoder. Dessa insatser förväntas successivt ge både formella och innehållsliga resultat i de självständiga arbetena från och med hösten 2021 (självvärderingen s. 30, andra stycket, sista punkten).</p>

5	1	1-3	I yttrandet dras långtgående slutsatser av måluppfyllelse i utbildningen som helhet baserade på ett litet antal arbeten (ca 150 genomförs årligen).
9	4	1-8	<p>Av de tolkningar som framträder i yttrandet som vi fått på delning menar vi att bedömargruppen hade behövt förtydliganden från vår sida avseende:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Maus upplägg av det förskolepedagogiska området samt fördjupningsämnet Barndom och lärande vilket omfattar en delmängd utbildningsvetenskaplig kärna och vilket studenterna genomför sitt examensarbete inom samt - upplägg av och progression i Barndom och lärande. <p>Vi fick inte information inför intervjutillfället om ovanstående frågeområden. Under intervjun ställdes frågor om exempelvis det förskolepedagogiska området, men det var inte tydligt för oss att lärosätets upplägg ställdes mot andra möjliga definitioner och avgränsningar.</p>

Måluppfyllelse – färdighet och förmåga			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
5	4	6-11	<p>I självvärderingen (s. 15 tredje stycket) exemplifieras kedjan från mål till bedömning i exempelvis VFU-kurs V (lärandemål, lärande under kursen med fokus i trepartssamtalet samt examination/kursens avslutande seminarium) för förmågan att tillvarata, systematisera och reflektera över andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat. Denna VFU-kurs ligger i utbildningens sista termin (s. 2). Hänvisning vidare till självvärderingen s.33 (tredje stycket) och s. 34 (första stycket) där bedömningsprocessen i VFU-kurserna redovisas. Där redogörs för hur lärandemål konkretiseras i styrdokument samt hur säkerställande av måluppfyllelse sker i examination med ökad kravnivå för varje VFU-kurs.</p> <p>I självvärderingen (s. 15–16) finns exempel också från högskoleförlagda kurser på lärandemål, läraaktiviteter examinationsuppgifter samt krav på godkänd prestation där förmågan att tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat i syfte att bidra till yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen utvecklas och prövas.</p>
6	3	3-6	<p>Med hänvisning till korrigerig under Måluppfyllelse – kunskap och förståelse ovan, vill vi betona att ämneskunskaper och ämnesdidaktik, samt metodik, studeras och bedöms explicit inom ramen för 'det ämnesdidaktiska året', vilket innefattar fyra kurser som behandlar respektive ämne men som också bygger på varandra för möjliggörande och säkerställande av studentens fördjupade kunskaper inom förskolans ämnen och didaktik. Inom första terminen studeras alltså</p>

			förskolorelaterad pedagogik, didaktik, psykologi och sociologi som en grund för vidare kunskapsutveckling och utvecklade färdigheter inom förskoledidaktik och ämnesdidaktik.
6	5	2-5	<p>Förmåga att tillämpa förskolepedagogik, ämnesdidaktik och metodik bedöms inte endast utifrån reflektion och analys. Hänvisning till självvärderingen s.18 (fjärde stycket) där det framgår hur studenten examineras på sin förmåga att tillämpa förskolepedagogik, ämnesdidaktik och metodik i två VFU-kurser samt vilka krav som ställs på godkänd prestation. Hänvisning vidare till självvärderingen s.33 (tredje stycket) och s. 34 (första stycket) där bedömningsprocessen i VFU-kurserna redovisas. Där redogörs för hur lärandemål konkretiseras i styrdokument samt hur säkerställande av måluppfyllelse sker i examination.</p> <p>I självvärderingen finns exempel på uppgifter som används för att examinera de färdigheter och förmågor som studenten ges möjlighet att utveckla i de campusförlagda kursernas läraktiviteter samt vilka krav som ställs (se exempelvis s. 17, sista stycket, samt s. 18, första och andra stycket).</p>
7	1	3-8	<p>I självvärderingen redovisas färdigheter och förmågor med relevans för examensmålet. Hänvisning till självvärderingen s. 20 (tredje och fjärde stycket) där studentens förmåga att planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning för varje barns lärande och utveckling redovisas med lärandemål tillsammans med krav på godkänd prestation i två VFU-kurser. Hänvisning vidare till självvärderingen s.33 (tredje stycket) och s. 34 (första stycket) där bedömningsprocessen i VFU-kurserna redovisas. Där redogörs för hur lärandemål konkretiseras i styrdokument samt hur säkerställande av måluppfyllelse sker i examination. Förmågan att använda en bred repertoar av arbetssätt och metoder bedöms således i besök med åtföljande trepartssamtal samt underlag från studentens handledare. VFU-läraren har alltså underlag för en bedömning av huruvida studenten kan använda varierade aktiviteter som främjar barnens lärande individuellt och i grupp.</p>

Måluppfyllelse – värderingsförmåga och förhållningssätt			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
7	4	8-9	<p>Av självvärderingen framgår att vi arbetar med att utveckla och precisera bedömningskriterier. Det ska inte tolkas som att vi idag <i>inte har</i> kriterier, men att de i vissa fall behöver konkretiseras och preciseras för att fungera mer rättssäkert (se självvärderingen s.10 andra stycket). Detta klargörande gäller för hela</p>

			<p>bedömningsgrunden. Vi har valt att inte redogöra för kriterier i alla exempel, utan beskriver hur studenten ges möjlighet att bearbeta utbildningens innehåll genom olika läraktiviteter och hur vi säkerställer studentens måluppfyllelse genom konstruktiv länkning och bedömning av hans prestationer i förhållande till olika kursmål. I <i>Vägledning för utbildningsvärdering på grundnivå och avancerad nivå</i> står att redogörelsen av måluppfyllelse ”kan till exempel innefatta hur progressionen ser ut, kopplingen mellan examensmål, lärandemål, lärandeaktiviteter och examination, betygskriterier ...” (vår kursivering) (s.11). I uttolkningen av direktiven har vi tagit del av självvärderingar från föregående års pilotutvärdering som redovisar exempel och beskrivningar, och i vilka betygskriterier inte explicit anges.</p> <p>Måluppfyllelse redovisas utifrån exempel och beskrivningar av hur resultat säkerställs genom bedömning av studentens prestationer. I exempel som ges i självvärderingen beskrivs också vad som krävs av studenten för att nå målet. Med hänvisning till självvärderingen (s. 22 andra stycket, rad 4-9) bedöms exempelvis studentens förmåga att värdera förskolans uppdrag med hjälp av begreppen barnperspektiv och barns perspektiv, samt presentera och visualisera en pedagogisk miljö som genomsyras av ett förskolepedagogiskt förhållningssätt. I tredje stycket (rad 9-12) framgår det att studentens värderingsförmåga bedöms genom dennes beskrivning av pedagogiskt ledarskap i ett omsorgsetiskt perspektiv. I utbildningens sista kurs bedöms vidare studentens förmåga att värdera, välja ut, definiera och använda teoretiska begrepp i en analys av hur förskollärayrket gestaltas på olika arenor (se självvärderingen s. 23 andra stycket, rad 9-11).</p> <p>I självvärderingen på s. 23 (tredje och fjärde stycket) redovisas lärandemål samt krav på godkänd prestation för två av VFU-kurserna. Hänvisning vidare till självvärderingen s.33 (tredje stycket) och s. 34 (första stycket) där bedömningsprocessen i VFU-kurserna redovisas. Där redogörs för hur lärandemål konkretiseras i styrdokument samt hur säkerställande av måluppfyllelse sker i examination.</p>
7	5	3-4	<p>Ekonomiska och sociala dimensioner av hållbar utveckling finns exempelvis i kursen Naturvetenskap och teknik (se självvärderingen s. 23, första stycket), samt i kursen Omsorgsetik och pedagogiskt ledarskap (se självvärdering s. 22 tredje stycket, rad 4-6). Vi vill också understryka att dessa dimensioner behandlas med fördjupning inom utbildningsvetenskaplig kärna, och har tydliggjorts genom förstärkta fokus i mål och bedömning av studentens värderingsförmåga och förhållningssätt gällande normer, etik och jämställdhet i relation till förskola och förskolläraprofession. (Hänvisning exempelvis till självvärdering s. 23 femte stycket.) Genom bearbetning av lärosätets lokala mål säkerställer utbildningen vidare studentens kunskaper, värderingsförmåga och förhållningssätt gällande dessa dimensioner av hållbar utveckling.</p>

Jämställdhet			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Uppföljning, åtgärder och återkoppling			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Universitetskanslersämbetets utbildningsutvärderingar

Delningsvar – synpunkter på preliminärt yttrande

Lärosäte: Mittuniversitetet

Yrkesexamen: Förskolläraexamen

Lärosätet ges möjlighet att kontrollera innehållet i det preliminära yttrande och påpeka eventuella sak/-faktafel. Synpunkterna på yttrandet bör utgå från de bedömningsområden och bedömningsgrunder som ingått i utvärderingen.

Ange i tabellen vilken sida i yttrandet korrigeringen avser, vid behov kan tabellen byggas ut. Korrigeringarna bör hållas så kortfattade som möjligt. Observera att det inte är möjligt att inkomma med ny fakta som ej fanns tillgänglig i de ursprungliga underlagen.

Exempel

Sida	Stycke	Rad	Korrigering
2	3	5	Antal helårsstudenter uppgår till 25, ej 45.

Bedömningsområde: Förutsättningar

Personal			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Utbildningsmiljö			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – kunskap och förståelse			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
4	1-2		MIUN instämmer i kritiken av bedömningskriterierna. MIUN påtalar i självvärderingen (s. 23) att pågående utvecklingsarbete i programmet berör just examinationer, med tillhörande kriterier för godkänt, för att säkra att studenterna utvecklat de kunskaper och förmågor som förordningen anger. Detta innebär att det är kriterier som har använts som framkommer i yttrandet. Inte kriterier för studenter som påbörjade utbildningen fr.o.m. hösten 2018.
4	5		MIUN instämmer i kritiken av uppsatserna. Som påtalades vid intervjuerna är detta bekant för programledningen. Därför är bedömningskriterierna och strukturen kring självständigt arbete under översyn (se även självvärderingen s.15, 23).
5	1		MIUN hänvisar till att yttrandet, precis som MIUN i självvärderingen (s.15, 23), tar upp att innehållet kvantitativ metod är under översyn, för att säkra studenternas kunskaper i metoden.
5	3		MIUN instämmer i kritiken av uppsatserna. Som påtalades vid intervjuerna är detta bekant för programledningen. Därför är bedömningskriterierna och strukturen kring självständigt arbete under översyn. Detta beskrivs även, som yttrandet noterar, i självvärderingen som ett pågående utvecklingsområde (se även självvärderingen s. 15, 23).

Måluppfyllelse – färdighet och förmåga			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
6	3		MIUN instämmer i kritiken av uppsatserna. Som påtalades vid intervjuerna är detta bekant för programledningen. Därför är bedömningskriterierna och strukturen kring självständigt arbete under översyn. Detta beskrivs även, som yttrandet noterar, i självvärderingen som ett pågående utvecklingsområde (se även självvärderingen s. 15,23).

Måluppfyllelse – värderingsförmåga och förhållningssätt			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Jämställdhet			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Uppföljning, åtgärder och återkoppling			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Universitetskanslersämbetets utbildningsutvärderingar

Delningssvar – synpunkter på preliminärt yttrande

Lärosäte: Stiftelsen Högskolan i Jönköping

Yrkesexamen: Förskolläraexamen

Lärosätet ges möjlighet att kontrollera innehållet i det preliminära yttrande och påpeka eventuella sak/-faktafel. Synpunkterna på yttrandet bör utgå från de bedömningsområden och bedömningsgrunder som ingått i utvärderingen.

Ange i tabellen vilken sida i yttrandet korrigeringen avser, vid behov kan tabellen byggas ut. Korrigeringarna bör hållas så kortfattade som möjligt. Observera att det inte är möjligt att inkomma med ny fakta som ej fanns tillgänglig i de ursprungliga underlagen.

Exempel

Sida	Stycke	Rad	Korrigering
2	3	5	Antal helårsstudenter uppgår till 25, ej 45.

Bedömningsområde: Förutsättningar

Personal			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering
1		12	Lärartabell: Monica Nilsson, universitetslektor i pedagogik, hade vid granskningstidpunkten erhållit titeln docent.

Utbildningsmiljö			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – kunskap och förståelse			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Måluppfyllelse – färdighet och förmåga			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Måluppfyllelse – värderingsförmåga och förhållningssätt			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Jämställdhet			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Uppföljning, åtgärder och återkoppling			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Från: par.brannstrom@su.se Avsändare: Pär Brännström
Till: utvitsy@uka.se, ulf.hedbjork@uka.se
Kopia: par.brannstrom@su.se
Hemlig kopia:
Skickat: 2019-03-12 06:58
Ämne: Förskollärarexamen vid SU A-2017-12-4289 svar på delning

Hej,

Stockholms universitet har inte hittat varken sakfel eller faktafel i det preliminära yttrandet från UKÄ

Hälsar vänligen

Pär

* _____ *

Pär Brännström, fil. dr

Utredare

Rektors kansli, Ledningssekretariatet

Stockholms universitet

106 91 Stockholm

Besöksadress: Bloms hus, Universitetsvägen 16

Tel: 08-16 47 17

E-post: par.brannstrom@su.se <mailto:par.brannstrom@su.se>

Universitetskanslersämbetets utbildningsutvärderingar

Delningssvar – synpunkter på preliminärt yttrande

Lärosäte: Södertörns högskola

Yrkesexamen: Förskollärarexamen

Lärosätet ges möjlighet att kontrollera innehållet i det preliminära yttrande och påpeka eventuella sak/-faktafel. Synpunkterna på yttrandet bör utgå från de bedömningsområden och bedömningsgrunder som ingått i utvärderingen.

Ange i tabellen vilken sida i yttrandet korrigeringen avser, vid behov kan tabellen byggas ut. Korrigeringarna bör hållas så kortfattade som möjligt. Observera att det inte är möjligt att inkomma med ny fakta som ej fanns tillgänglig i de ursprungliga underlagen.

Bedömningsområde: Förutsättningar

Personal			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering
1	2	3	<p>I yttrandet uttrycks: ”Anmärkningsvärt är att endast en av de tillvidareanställda lärarna i kärnan (d.v.s. lärare som arbetar mer än 20 % på utbildningen) arbetar med förskolepedagogiska kurser”.</p> <p>Av den bifogade lärartabellen framgår att 11 tillsvidareanställda lärare arbetar inom de förskolepedagogiska kurserna.</p>
3	5	5-8	<p>I yttrandet uttrycks: ”Lösningen med adjungerade förskollärare säkrar visserligen utbildningens professionsanknytning, men i och med att de allra flesta adjunkter är korttidsanställda (...) ter sig detta som en kortsiktig lösning som inte svarar upp mot önskad kontinuitet och hållbarhet över tid”.</p> <p>Adjunkter på högskolan kan vara både visstids- och tillvidareanställda. Flera av de adjunkter som undervisar på utbildningen är tillvidareanställda (se lärartabell samt korrigering gällande antal tillsvidareanställda lärare i de förskolepedagogiska kurserna ovan). Adjungerade lärare är anställda på 49 % och har korttidskontrakt som kan förlängas obegränsat antal gånger.</p>
2	1	7-10	<p>I yttrandet uttrycks: ”I lärosätetsintervjun hävdade lärosätet att man ställer krav på att handledarna i den verksamhetsförlagda utbildningen ska ha handledarutbildning. Bedömggruppen saknar dock en beskrivning av om lärosätet tillhandahåller sådan utbildning”.</p> <p>Det är oklart för oss huruvida frågan om lärosätet ger handledarutbildning ställdes och besvarades under intervjun. Lärosätet ger dock sådan utbildning.</p>
2	1	3-5	<p>I yttrandet uttrycks: ”Det framkommer till exempel inte i självvärderingen hur man arbetar för att stärka den förskolepedagogiska kompetensen bland lärarna i utbildningen”.</p> <p>I självvärderingen på sid. 8 och under rubriken ”Kompetensutveckling” beskrivs vikten av att i en mångvetenskaplig miljö skapa forum med fokus på förskolans område för de lärare som medverkar i utbildningen. Här preciseras hur fortbildningsinsatser - LU fortbildningsdagar, högskolepedagogisk fortbildning, upptaktsdagar, lärarmöten, utvärderings- och planeringsdag, internat och riktade fortbildningssatsningar samt inbjudna nationella och internationella förskoleforskare - syftar till att stärka den förskolepedagogiska kompetensen bland lärarna i utbildningen.</p>

Utbildningsmiljö			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
2	3	5	<p>I yttrandet uttrycks: ”Det finns också ett masterprogram lämpat för förskollärare”.</p> <p>I självvärderingen på sid. 9 beskrivs att det finns två magisterprogram som är lämpade för förskollärare: ”Pedagogik med interkulturell inriktning” och ”Praktisk kunskap med inriktning mot utvecklingsarbete i förskolan”.</p>
2	4	6-8	<p>I yttrandet uttrycks: ”Vidare nämns ett särskilt interkulturalitetsråd med representanter från lärarprogrammen, som till exempel kan föreslå förändringar i kursplaner för att profilen ska bli levande i utbildningen. Det framgick dock inte av intervjuerna i vilken utsträckning detta har haft effekt”.</p> <p>Det är oklart för oss huruvida frågan om effekterna av förändringar i kursplaner med avseende på interkulturalitet ställdes och besvarades under intervjun. I självvärderingen på sid. 4 beskrivs dock i en matris hur progressionen i såväl bildningsprofil som i den interkulturella profilen följer och slår an till den progression som gäller professionsutveckling, kunskapsinnehåll samt akademisk och vetenskaplig kompetens och som anges på sid. 3. I redogörelsen för bedömningsområdet ”Jämställdhet” på sidan 30-32 i självvärderingen beskrivs hur interkulturalitet hanteras som en del av jämställdhetsfrågan, exempel ges på konstruktiv länkning och progression i 5 olika kurser och det preciseras att revideringsarbetet med alla UVK kurser har givit effekter i form av såväl nytt kursinnehåll som progression i lärandemål avseende profilen genom hela utbildningen.</p>

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – kunskap och förståelse			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
4	2	1-3	<p>I yttrandet uttrycks: ”Det framgår inte av självvärderingen hur studenterna får möjlighet att få kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, utöver ett exempel på ett didaktiskt verktyg för samtal om existentiella frågor med barn”.</p> <p>I självvärderingen på sid. 16 och i beskrivningen av konstruktiv länkning i kursen ”Individen, gemenskapen och den pedagogiska miljön” redogörs för hur en förskollärare med erfarenhet av forsknings- och utvecklingsarbete i specialpedagogiska frågor i förskolan, bidrar med kunskap om hur ett systematiskt arbete med pedagogisk kartläggning av verksamheten kan utföras. I självvärderingen på sid. 17 ges exempel på lärandemål i kursen ”Förskola i förändring” som visar att studenterna får ta del av aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete (detta noteras också av bedömargruppen i yttrandet på sid. 5, stycke 3, rad 7). I självvärderingen på sid. 22 och i beskrivningen av konstruktiv länkning i kursen ”Förskolepedagogiskt arbete – Lek och omsorg” ges ytterligare ett exempel på hur studenterna ges möjlighet att ta del av aktuell forskning. I självvärderingen på sid. 38 och i redogörelsen för bedömningsområdet ”Arbetsliv och samverkan” beskrivs hur yrkesverksamma inom olika områden med relevans för förskolan bjuds in till föreläsningar både i kurser och i särskilda sammanhang, exempelvis till ”Läraryrkesutbildningens dag”, samt hur detta bidrar till att studenterna får en kontinuerlig uppdatering kring utveckling och förändringar i förskolans verksamhet.</p>
4	2	5-6	<p>I yttrandet uttrycks: ”Intervjuerna gav inte heller några förtydliganden om hur studenterna får ta del av forsknings- och utvecklingsarbete som krävs för yrkesutövningen”.</p> <p>Vid intervjuerna preciserades, enligt vårt minne och i en diskussion om ”beprövad erfarenhet”, att studenterna får ta del av utvecklingsprojekt i förskolan som genomförts i nära samarbete med forskning.</p>

4, 9	2, 2	3-4, 10- 11	<p>I yttrandet uttrycks: ”Det framgår inte om, eller på vilket sätt, forsknings- och utvecklingsarbete systematiskt görs till en del av innehållet i utbildningen” samt: ”Det framgår inte av underlagen om, eller på vilket sätt, aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete systematiskt görs till del av innehållet i utbildningen”.</p> <p>I självvärderingens inledning på sid. 1 beskrivs att utbildningen utformas och genomförs med utgångspunkt i förskolans historiska och samtida praktik- och forskningsfält, alltså i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete. I beskrivningen av den vetenskapliga miljön på sid. 9 redogörs både för hur lärosätet arbetar med relationen mellan forskning och utbildning ur tre aspekter (forskande lärare, forskningsbaserad litteratur/kursinnehåll, studenter får själva inta ett forskande förhållningssätt), och för den högskoleövergripande och programspecifika strukturen för forskningsunderbyggnad av utbildningen, alltså hur aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete i förskolan - på såväl högskoleövergripande som programspecifik nivå - organiseras för att komma lärare och studenter till godo. Här, liksom i redogörelsen för bedömningsområdet ”Uppföljning, åtgärder och återkoppling” på sid. 33 och i redogörelse för bedömningsområdet ”Arbetsliv och samverkan” på sid. 38, beskrivs hur aktuellt (nationellt och internationellt) forsknings- och utvecklingsarbete i förskolan kontinuerligt bevakas och kommuniceras med programråd, lärarkollegium och studenter samt hur sådant forsknings- och utvecklingsarbete systematiseras inom ramen för ett kontinuerligt kvalitetsarbete.</p>
------	------	-------------------	---

Måluppfyllelse – färdighet och förmåga			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Måluppfyllelse – värderingsförmåga och förhållningssätt

Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Jämställdhet			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Uppföljning, åtgärder och återkoppling			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Universitetskanslersämbetets utbildningsutvärderingar

Delningssvar – synpunkter på preliminärt yttrande

Lärosäte: Umeå universitet

Yrkesexamen: Förskollärarexamen

Lärosätet ges möjlighet att kontrollera innehållet i det preliminära yttrande och påpeka eventuella sak/-faktafel. Synpunkterna på yttrandet bör utgå från de bedömningsområden och bedömningsgrunder som ingått i utvärderingen.

Ange i tabellen vilken sida i yttrandet korrigeringen avser, vid behov kan tabellen byggas ut. Korrigeringarna bör hållas så kortfattade som möjligt. Observera att det inte är möjligt att inkomma med ny fakta som ej fanns tillgänglig i de ursprungliga underlagen.

Exempel

Sida	Stycke	Rad	Korrigering
2	3	5	Antal helårsstudenter uppgår till 25, ej 45.

Bedömningsområde: Förutsättningar

Personal			
Sida	Stycke	Rad	Lärosätet har inga korrigeringar inom denna del av bedömningområdet

Utbildningsmiljö			
Sida	Stycke	Rad	Lärosätet har inga korrigeringar inom denna del av bedömningområdet

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – kunskap och förståelse			
Sida	Stycke	Rad	Lärosätet har inga korrigeringar inom denna del av bedömningområdet

Måluppfyllelse – färdighet och förmåga			
Sida	Stycke	Rad	Lärosätet har inga korrigeringar inom denna del av bedömningområdet

Måluppfyllelse – värderingsförmåga och förhållningssätt			
Sida	Stycke	Rad	Lärosätet har inga korrigeringar inom denna del av bedömningområdet

Jämställdhet			
Sida	Stycke	Rad	Lärosätet har inga korrigeringar inom denna del av bedömningsområdet

Uppföljning, åtgärder och återkoppling			
Sida	Stycke	Rad	Lärosätet har inga korrigeringar inom denna del av bedömningsområdet

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Sida	Stycke	Rad	Lärosätet har inga korrigeringar inom denna del av bedömningsområdet

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

Sida	Stycke	Rad	Lärosätet har inga korrigeringar inom denna del av bedömningsområdet

Från: anna.hagborg@uadm.uu.se   Avsändare: Anna Hagborg
Till: registrator@uu.se, maria.wolters@uadm.uu.se,
asa.kettis@uadm.uu.se, utvitsy@uka.se
Kopia: registrator@uu.se
Hemlig kopia:
Skickat: 2019-03-15 13:04
Ämne: Re: Till rektor ang Universitetskanslersämbetet
utbildningsutvärdering, ärende Förskollärarexamen A-2017-12-4292

Hej, vi har inga kommentarer när det gäller det prel. yttrandet.

Vänliga hälsningar!

Anna

Från: Eva.Hagstrom@oru.se   Avsändare: Eva Hagström
Till: utvitsy@uka.se
Kopia:
Hemlig kopia:
Skickat: 2019-03-07 10:34
Ämne: SV: Till rektor ang Universitetskanslersämbetet
utbildningsutvärdering, ärende Förskollärarexamen A-2017-12-4293

Hej!

Örebro universitet har beretts möjlighet att kontrollera innehållet i det preliminära yttrandet och påpeka eventuella sakfel. Inga sakfel har påträffats och lärosätet har inga ytterligare synpunkter att anföra.

Med vänlig hälsning

Eva Hagström